વોલ્યુમ ૧-૨ નું કમ્પલીટ (૨૦૦૧)

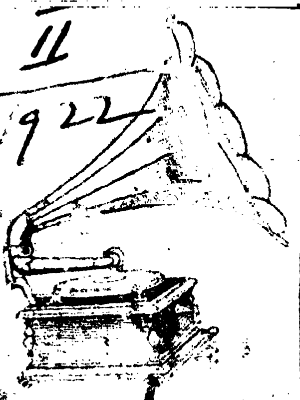
ગાયનોનું સ્પેશીઅલ શીલેકશન (સંગ્રહસ્થાન.)

શા૦ મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુકસેલરની

ધી ન્યુ ફોનોગ્રાફ ગાયન માળા.

— અથવા —

રેકર્ડ ગાયન સંગ્રહ.

ભાગ

૧-૨-૩-૪ ૫-૬-૭-૮

સાથે

કમ્પલીટ ગાયનો ૨૦૦૧

— સંગ્રહ કર્તા —

શા૦ મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુકસેલર

બી ડાચોક—સુરત.

— પ્રકાશક —

શા૦ મંગળદાસ લલ્લુ

સોલ એજંટ

શા૦ લલ્લુભાઈ નારણદાસ

બુકસેલર અને પબ્લીશર, લીમડાચોક—સુરત.

ત્રીજી આવૃત્તી. પ્રત ૨૦૦૦.

કીંમત ત્રણ રૂપીઆ આઠ આના

માળા

વોલ્યુમ ૧-૨ જું　　　　કમ્પલીટ (૨૦૦૧)

ગાયનોનું સ્પેશીઅલ શીલેકશન (સંગ્રહસ્થાન.)

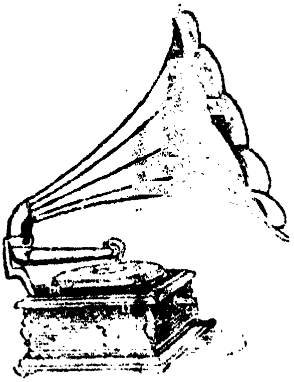
શા૦ મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુકસેલરની

ધી ન્યુ ફોનોગ્રાફ

ગાયન માળા.

— અથવા —

રેકર્ડ ગાયન સંગ્રહ.

ભાગ

૧-૨-૩-૪

૫-૬-૭-૮

સાથે

કમ્પલીટ ગાયનો ૨૦૦૧.

—સંગ્રહ કર્તા—

શા૦ મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુકસેલર

લીમડાચોક—સુરત.

—પ્રકાશક—

શા૦ મંગળદાસ લલ્લુભાઈ

સોલ એજંટ

શા૦ લલ્લુભાઈ નારણદાસ

બુકસેલર અને પબ્લીસર, લીમડાચોક—સુરત.

નુતનાવૃતી.　　　　પ્રત ૨૦૦૦.

કીંમત ત્રણ રૂપીઆ આઠ આના

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા—

શા૦ મંગળદાસ લલ્લુભાઈ

બુકસેલર અને પબ્લીસર

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—

શા૦ લલ્લુભાઈ નારણદાસ બુકસેલર,

લીમડાચોક—સુરત.

— છાપનાર —

ગોવિન્દજી ડાહ્યાભાઈ નાયક.

— છાપવાનું ઠેકાણું —

શ્રી "અનાવિલ" પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, બરાનપુરી ભાગળ—સુરત.

ચેતવણી!

બીજાં કચરાપટ્ટી સંગ્રહસ્થાનો ખરીદી છેતરાતાં ગ્રાહકોને ચેતવણી આપવામાં આવે છે કેઃ અસલ સંગ્રહસ્થાન ખાત્રી પૂર્વક મેળવવા માટે **શા૦ મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુકસેલરની** એટલા શબ્દ ખાસ વાંચીનેજ ખરીદવી. કે જેથી બળતી લૂંકા ગળામાં ઓળવવાની ધાક રહે નહિ.

વાંચક બંધુના કરકમળમાં

આ નુતનાવૃત્તિ સમર્પણ કરતાં જણાવવું જરૂર છે કે મારા તરફથી આવાં બીજાં ઘણાં સંગ્રહો તૈયાર કરવામાં આવેલાં છે જેનાંથી વાંચકો અજાણ નથી.

સંગીત શાસ્ત્ર

એ એક એવું ઉત્તમ જ્ઞાન આપનારૂં શાસ્ત્ર છે કે જેના તાનમાં શુપ પક્ષી પણ પોતાનું ભાન ભૂલી જાય તો મનુષ્યો મોહ પામે તેમાં શી નવાઈ.

બેવોલ્યુમ,માં તૈયાર થતાં આ સીલેક્શનમાં પ્રખ્યાત નાટક કંપનીના માનીતા નાટકોમાંના, જાણીતા ગાયનો અને પ્રખ્યાત ગાનારાઓએ ગાયલા ઉસ્તાદી ગાયનો, રાગ રાગણી સહીત સમાવવામાં આવ્યાં છે.

ફોનોગ્રાફ રેકર્ડોમાં ઉતરેલા ગાયનો શીવાય પણ અતી લોક પ્રિય, બોધક અને ભાવનામય ગાયનો, ભજનો, કાવ્યો વિગેરેનો સંગ્રહ પણ આ સાથેજ જોડી દઈ, આવાં નાનાં ૧૦૦ પુસ્તકોની ગરજ સારે એવો એકત્ર ભંડાર એક જગ્યે કરી વાંચક વર્ગની સંગીત તૃષા છીપાવવા બનતો પ્રયત્ન કર્યો છે.

વિશેષતા સારી છાપ, ઉત્તમ કાગળ, ઉત્તમ પ્રિન્ટીંગ અને ભુલ ભાલથી નીરાળુ આ સંગ્રહસ્થાન છે. જે જોયાથી ખાત્રી થશે.

આશા છે કે આ સાહસને વાંચકવર્ગ યોગ્ય આદરથી વધાવી લેશે. અને મારાં બીજાં સંગ્રહસ્થાનોને જનસમાજ તરફથી જેવો આદરમળ્યો છે, તેવોજ આદર આને પણ મળશેજ. **એજ વિજ્ઞપ્તિ.**

લીમડાચોક-સુરત.
૧૯૭૯ અધિક શ્રાવણ
પુર્ણિમા.

લી૦ સેવક.
સંગ્રહકર્તા.

વૉલ્યુમ ૧ લું.

ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન માળા.

અથવા

રેકર્ડ ગાયન સંગ્રહ.

ભાગ ૧. ૨. ૩. ૪. સાથે.

અ—(૧)—અજીતસિંહ—

અશરણ શરણ! ધરણ ધારણ! ઇશ તારણ! તરણ કૃપાળ!
ચરણ સ્મરણથી તરણ વરણ! પણ ગિરવર ગહન દયાળ.
જન મન રંજન ભવ ભય ભંજન, ચિદ્દઘન જગરાયા.
સકળ અખિલ દુખ દલન, કરન વિભૂ! અકળ આપ માયા.
અમલ કમલ સમ લોચન, મોચન ત્રિવિધ તાપ અજ્ઞાન,
મુનિજન મન સરવર, નરવર, રહી હંસ અજર જગ ભાણ.
નાથ નિરંજન! પરમ બ્રહ્મ! સુખદાયક, કલ્પ સમાન.
પ્રણમિ ચરણ વિનવું જગ વંદન! કરો અખિલ કલ્યાણ.

(૨)—વીસમી સદી—રાગ, કવ્વાલી (શોચવું શું છે)

અરે વીશ્વ તણા ભોગી હૃદયની ચાહના શું છે,
ખરેખર આ જમાનામાં થયો એ હાલ પણ તું છે.
નથી માયા અને મહોબત વળી ધનમાલનો સાથી,
થયું છે એકલા માટી અલક આધાર પણ તું છે.
સુખી સહુ સહુ કુટુંબીને વળી વહાલી અને પ્યારી,
થઇ આ જીંદગી ખારી, પછી કહે શોચવું શું છે.

(૩)—ન્યાયસિંધુ—(ન્યાય)

અદલ ઇનસાફ કુદરતનો, ઉંડી નજરે નિહાળીજે,
આવળે તો કાંટા કેરી, સાખ તો આંબે નખાય.
પાપ વિષયથી મરણ, અમૃત પાન થી અમર થવાય,
ચન્દ્ર ઉડુગણ સૂર્ય સિંધુ, મેઘ વીજ સૌ ન્યાયથી:
પંચ ભૂત ઋતુ રાત દિન, બ્રહ્માંડ ઇશ સૌ ન્યાયથી.

(૪)—ચાલુ જમાનો—(સમય પ્રભાવ)—

અવસરને વશ બસ થઇ રહેવું દુઃખ આવે તે તો સેહવું.
દુઃખ આવે તે તો સહેવું, પ્રભુ રૂડે કોને કહેવું.—અવસર
વેળા વશ સીતારામ થયા વનવાસી, વેળા વશ દ્રૌપદી
થઇ સૈરંધ્રી દાસી, એથી શિક્ષણ લેવું.—અવસર.
વેળા વશ નળ નૃપ ગયા જુગારે હારી, ભટકી દમયંતી
વનવન હાલ બીચારી, છે ભાગ્ય પ્રબળ એવું.—અવસર.

(૫)—મધુ બંસરી—રાગ-ગઝલ-કવ્વાલી—

અગન ઝાળ સમો સ્વાર્થ પ્રમાણો, દહન સહુ એ કરે,
સળગે દેહ જ્યાં અંગાર મૂકાણો.—અગન.
અન્યનાં દિલડાં બાળવા, કેમ અંતર બળાવો?
ગોહ મહિં ભાન ગયું, જીવનનું સુકાન ગયું, માનો.—અગન.

(૬)—દાનવી માયા—

અક્કલના આવા અંધા, કરનારા ઉંધા ધંધા,
રમણીને નામે નિરખ્યા પહેલાં પાણી થઈ જાતા.
વિલાસમાં રમે, ન કામ કંઈ ગમે,
સદાય રાગ રંગના વિચારમાં ભૂલી ભમે.—અક્કલ.
મનહરણી આવે સ્હામી, લપટાયે થઈને કામી,
ભૂલીને સઘળાં રાજકાજ દુનિયામાં નિન્દાતા.—અક્કલ.

(૭)—પાપનું પ્રાયશ્ચિત—રાગ-ગઝલ—

અરે અજ્ઞાન માબાપો દુહિતાને દુઃખ નહિ આપો,
સરિતાના સુકાની થઈ ઝુકાવ્યું નાવ દુઃખ સાગરમાં.
બનીને અંધ **લક્ષ્મીમાં** કરો કૃત્યો દાં ... સાઈનાં,
છૂપાવી લગ્નને પડદે ભરો પાપી પેટ કરી લીલામો.—અરે.
ઉમર છે વરની સાઠી સાઠ વરકન્યાનુ ત્યારે સાત,
પિતાનું નામ લજાવો, તમે છો નીચ કસાઈ જાત.
વિવાહના ખોટા બ્હાનામાં ગળા દુહિતા તણા કાપો,
હજો ધિક્કાર હજારો વાર, ભયંકર ઘોર એ પાપો.—અરે.

(૮)—ભાવિપ્રાબલ્ય—રાગ-પ્રભા.

અખિલ બ્રહ્માંડમાં એક તું શ્રી હરિ! જૂજવે રૂપે અનંત ભાસે,
દેહમાં દેવ તું, તેજમાં તત્વ તું, શુન્યમાં શબ્દથી વેદ વાસે.
પવન તું પાણી તું ભૂમિ તું ભૂધરા! વૃક્ષ થઈ ફુલી રહ્યો આકાશે.
વિવિધ રચના કરી, અનેક રસ લેવાને, શિવ થકી જીવ થયો એજ આશે.

(૯)—ચાલુ જમાનો—રાગ-કવ્વાલી-(સમય)—

અમારો કોઈ નથી આરો, સમય છે પ્રાણ લેનારો;
પડ્યો શિર દુઃખનો ભારો, પિતાજી મારો કે તારો.
થઈ છે પાયમાલી શર્ત સદાની [illegible] ભારી;
ગયા ઘરબાર ને ધનમાલ, અમી સમ [illegible] લાચારી.
બુરો તકદીરનો તારો, પિતાજી મારો કે તારો.—અમારો.
ન ખાવા અન્નનો દાણો, ન પીવા ગોળીમાં વારી;
નહી તન ઢાંકવા કપડું, કહું શું વાત વીસ્તારી,
થયો સંસાર આ ખારો, પીતાજી મારો કે તારો.—અમારો.

(૧૦)—રંગતરંગ—

અકળ આ ઈશ્કની હા! જોઈ મેં અજબ લીલા;
રાગી વીરાગી સહું, કોઈ ઈશ્કના ઘેલા.
ખુદાઈ ઈશ્કની જગમાં, સરે જાહેર છે છાપ;
ફુનારી ઈશ્ક કેરા, જુઓ મજનુંનને લયલા.
પરમ છે ઈશ્કની પદવી, અમર લોકોએ છે ગાઈ;
બન્યા છે કુંઠિ બંદા, ઈશ્ક પીરના ચેલા.

(૧૧)—રંગ તરંગ—

અલબેલા સનમ આપની દીવાની-સમજજે,
નજરાણું મારા દીલનું દીલજાની-સમજજે.
તન મન છે પ્રાણ આપના છો આપ-મુજ માલીક,
વશ થઈ છું વ્હાલા આપની મહેરબાની-સમજજે.
પરવાનો મળ્યો પ્રેમદા, તવ કાન્તી-જ્યોતનો,
બીનતાથી મારા પ્રાણની કુરબાની-સમજજે.

(૧૨)—શ્રવણ કુમાર—(પિતૃસેવા.)—

અષ્ટ પ્રહર હું તો કરીશ **પિતા** તણી સેવા, કરૂં સેવા, માનું તેને દેવા (૨)
મુજને અન્ય વિષય રૂચે નહિ અંતર માંહી, ઈચ્છું ન કાંઈ અન્ય તણી સેવા-માનું.
જન્મીને આ જગત માંહી, **પિતૃસેવા** જેણે જાણી, ધન્ય તેની જીંદગાની, કરી કમાણી, મનથી માની, જગમાં જાણી, માની મીઠાં મેવા-માનું.

(૧૩) સોબતે અસર—રાગ-ગઝલ—

અરે જીવતાંજ મરવાની-મજા નાદાન શું જાણે,
ખરી મ્હોબ્બત તણી લ્હેજ્જત-કહો અંજાન શું જાણે.
બની અંધો જુએ છે ખેલ-ત્હેની મોજ તે સમજે;
સુખી દુખને ખુશી આફત-જગત બે ભાન શું જાણે.
મળે છે જોતમાં જે જોત-તે જાણે હરખ ત્હેનો,
સુત્રાઓનાં સુખોની તો મુરખ એ ધ્યાન શું જાણે.
હુકુમત આફતની વાત, શાહે ફસને પુછો,
ગરીબીમાં મજા શું છે-અરે સુલતાન શું જાણે.

(૧૪)—સૌભાગ્ય સુંદરી—

અરે કોઈ આવો **પ્રીયાને** મનાવો (૨) મારૂં દીલડું ચીરી, ખોલી બતાવો.
દોહરો { **અરે પ્રીયા મારો નહીં, પ્રેમ હાણના બાણ,**
તારે મન હું તુચ્છ છું, તું મારે મન પ્રાણ.
મને તપતિને નહીં તપાવો, લાગી અગન બુઝાવો, બોલાવો લોભાવો,
પાછા પ્રીયા રીઝાવો, મારૂં દીલડું ચીરી ખોલી બતાવો. (૨)

(૨૫)—કેશર કેશરી—

અરે દુનિયામાં **પ્રેમી ક્યાં,** બધે મતલબની યારી છે...અરે.
બીચારા કોઈક **સાચા પ્રેમી,** તેની તો ખુવારી છે...અરે.
સાખી } **પોપટ જેમ પઢંતતો, અચરે અચરે રામ;**
} **મુરખ જન તેમજ બકે, પ્રેમ પ્રેમનું નામ.**
ક્યાં છે સાચો પ્રેમી હા, ક્યાં તે સાચી પ્યારી છે...અરે.
સાખી } **પ્રેમી પ્યારી કરી મરે, પ્યારી કરે મીજાજ,**
} **પ્યારી પિયુ પિયુ કરી મરે, પ્યારા રંડીબાજ.**
ગયો સાચાનો વખત હા, દગલબાજીની વારી છે...અરે.

(૨૬)—પુંડળીક—

અધિક સુખ આથી બીજું શું મનાય,
પ્યારી મારી 'બુલબુલનું' બચ્ચું ગણાય...અધીક.
પુરાહશે પુન્ન પરભવે કીધાં, ભાર્યા સુશીલા તો સદભાગ્ય સીધાં,
ઘરવાળીના ગુણ ગાય, ગામ બધું ઘરવાળીના ગુણ ગાય...પ્યારી,
કાગડાની કોટે મોતીની માળા, રૂપાળી રાધા ને શ્રીકૃષ્ણ કાળા.
પત્નિથી પતિ પૂંજાય–મીઠાં ભેગાં ખાટાં બોરાં ખપી જાય...પ્યારી,

(૨૭)—મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—

અલી બેનડ મનાતી ભોળી **મેના.** ભોળવશે તુજને **પોપટજી,** મુખે માઠું બોલી,
અલી બેનડ, દેતી તું અંતર ખોલી.....ભોળવશે.....
સાખી } **પ્રેમે પોપટ રાજ દીલની, દીલમાંહી સમાવશે.**
} **ઋતુ વસંતે માનનીને, મદનરાજ મનાવશે.**
રસ રાજની રસ રેલ જ્યાં રગ રગ મહિ વ્યાપી જશે,
જખ મારી **મેના** માનશે પગ બોઈ પાયે લાગશે.

(૨૮)—સતી દ્રૌપદી—

અરજ સ્વીકારો સ્નેહી **શામળીયા,** સહાય થજો શ્રી મુરારીરે,
રાજસભામાં રાજ સિધાર્યા. વચન વડીલનું પાળીરે.
કેમ થશે કંઈ ચેન પડે ના, વ્યાકુળ થઈ મતી મારીરે,
કપટી કુટીલ છે **કૌરવ** રાજ—સ્વાર્થી સત્યાચારીરે.
દાવ ખેલતાં હે **દીન બંધુ,** રાખજો લાજ હમારીરે. અરજ.

(૨૯)—સતિ દ્રૌપદી—

અકળીત **ભાગ્ય ગતી** ન કળાતી, પલક પલક રંગ્નિરે, પલટાતી.—અ.
ઉદય અસ્ત પછી ઉદયની આશા, જ્યોતિ વાદળામાં–જોકે છુપાતી.—અ.
ધર્મક્ષેત્રમાં ધર્મપતિથી, કારવ લડતા ધારી અનિતી,
ચિંતાથી અતિ મારી મુઝા તી.—અ.

(૩૦)—શ્રી નોતમશારદા—

અજબ નવાઈ નશીબની શાણા તું સમજી લે,
એક દીન હાથી, એક દીન ઘોડા, એક દીન પાઈ ન પાસ.
એક દીન મંદીર એક દીન માળા, એક દીન વનમાં વાસરે.—શાણા.
કર્મ રાયના અજબ તમાસા, રંગ રાય નહિ ત્યાંય,
કરશું તેવું ભરશું ભાઈ, ફોગટ ફુટ ફુલાયરે શાણા—અજબ૦

(૩૧)—મોહિનીચંદ્ર—

અરે હું મસ્તાન પ્રેમની, મને કોઈ ન છેડોરે— મને.
લાચાર હું ભિખારી છું શીદ લ્યો છો કેડોરે,
જુવાની થી દીવાની છું મારો કેડો છોડોરે—કેસા...મા૦
પ્રાણદાન છે પ્રિતમાં પુરી કરજે પ્રીત,
પ્રાણદાન તો સ્હેલ છે, કઠણ પ્રિતની રીત.
આધાર તું **કીરતાર** મારો પાર એટોરે....આ.

(૩૨)—ઉદયભાણ—

અમર રહો તે નરનારી, જે **શીયળ** દીપક સંભારેરે.
અમુલખ દીપક અખંડ રાખે, વિરલા જનતાં સુખીયાં તે.
જળચર સારસ અવર પંખીડા, જોડેથી મદ માતારે.
તેમજ અરસ પરસ પતિ પત્ની, હરનીશ રહે હરખાતારે.
ધન્ય ધન્ય એ **દિવ્ય દંપતિ**, સંપતિમાં સુખ માણેરે.
વિપતીમાં જે પ્રિત સદાય જગ, પ્રેમેથી પી જાણેરે.

(૩૩)—લક્ષ્મી-વિજય—

અન્તરયામી નોધારાના આધારરે, ગુણીગાંભીરાસિની હે અવિનાશી ઉગારજોરે.
ગરૂડગામી, લક્ષ્મીના શિરદારરે, હરિ દીનબાળાનું દુઃખ દયાળુ નિવારજોરે.
જાણી નિરાધાર નારી, દે છે પાપી દુઃખકારી,
વ્હાલા વિનતી સ્વીકારી, સજો અબળા ઉગારી.
વિભુ વિકટ બંધ આ વાર, વેગે વિદારજોરે....ગુણીગાંભી.
"તારી શબરી નાર, શલ્યાની અહલ્યા કરી,
કીધી સતિની વ્હાર, દુષ્ટ નિશાચરને દમી.
દયા કરીને બિરદ સંભારીને, જાણી નીરાધાર નારી....અન્તર૦

(૩૪)—કંસવધ—

અમને પાવન કરવાને, દીલનાં દુખડા હરવાને,
શાન્તિ જળ મન ભરવાને.—યોગી આવજો.
માથા રાખી મહારાજ યો૦—દર્શણ દેવાને કાજ—યો૦
ચરણ કમળ નિસદિન મુજ મંદિર, ધરવાને.
કમળ વદનથી મનહર મધુર વચન ઉચરવાને.
શાન્તિ જળ મન ભરવાને, યોગી આવજો.

(૩૫)—લલીત મુગ્ધા—

અરે ઓ **મિત્ર** મારાને, દીધોતો દોશ પ્યારાને,
વચનનો માર માર્યો મેં, સખો મુંજ ધિર મીત્ર ત્હેં.
ગયો ક્યાં મિત્ર મારા તું, મરૂં ઝુરી વિના તુજ હું,
હવે સોધું ફરી હું ક્યાં, બતાવે નાથ સ્નેહિ જ્યાં.

(૩૬)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—(મિત્ર-ધર્મ)—

અત્યુતમ પદ **મિત્ર** તણું આ સંસારે સમજાય,
આ અવનિમાં અન્ય ઘણાં જે સુખના સાથી થાય.
માતા પીતા ભ્રાતા થકી, વળી ગુપ્ત પ્રિય જન સ્વજનથી,
જે ગુપ્તમાં પણ ગુપ્ત તે પણ ગુપ્ત **મિત્ર** થકી નથી.
મિત્ર રત્નથી આ ભવ રણની સફર સફળ થઈ જાય,
સમૃદ્ધિ ચાર ભૂવનતણી, પુરૂષાર્થે મળવી સ્હેલ છે:
સદ્‌ભાગ્ય-વિણ સન્મિત્રની, પ્રાપ્તિ મહા મુશ્કેલ છે.
શબ્દ*લઘુ પણ અર્થ અધિક એ અક્ષર માંહી સમાય.

(૩૭)—પરશુરામ—

અરે, હાં હાં, જરા ધિરે, ખેંચો ભ્રકુટી કમાન,
અરે. જાગો કરો શાને ઘેલી અડપલાં આમ,
ધરી ભ્રકુટી કમાને, ઝેરીલા નયન બાણ, સાંધો શામે
સ્નેહીને સંધાન...અરે૦
જાણું શું હું બાળા ભોળી. કરો શાને આ હોલી,
જાણું શું હું તીર, કમાન... ... ...અરે૦
થઈ ભોળીને અજાણી, ભ્રકુટી કમાન તાણી,
મોહિની મારે શા, મોહ બાણ...અરે૦

(૩૮)—કુંન્દમાલા—

અજય નથી દગાઈ જાય પુરૂષ નારીથી, છતી નથી કોઈ ગયા નારી દગારીથી.
પાપી કલીઓ પેટ્રાતણી ચુંગાલમાં ફસી, સિઝર ગયો સમર્થ છે દગાની પ્યારથી.
શીકંદરે રહ્યો નહિ આનંદમાં કદી, ત્રીયા તણી કુચાલના ચાતઃકારીથી—અ.
ખુવાર થઈ હજાર સુતા નાચ મ્હેલમાં, રિઝિયા દરૂઝએથની મદભર ખુમારીથી.

(૩૯)—ચન્દ્રગુપ્ત—(હિંદુસ્તાનની તારીફ)—

અમોને પ્રાણથી પ્યારો, અમારો દેશ **હિન્દુસ્થાન,**
અખીલ સંસારમાં ન્યારો, અમારો દેશ **હિન્દુસ્થાન.**
હિમાલય શા ઉંચા પહાડો, જે સ્પર્શે સ્વર્ગથી આસમાન,
સિન્ધુ ગંગા યમુના આદિ, નદીઓ દઈ રહી અમીપાન.
કળા, કૌશલ્ય, વિજ્ઞાનો તણાં અહિંથી ફુટયાં ઝરણાં,
ઉપનિષદ વેદ ગીતા-બ્રહ્મ વિદ્યાનાં અનેરાં ગાન.
અમોને એવી આ અમ **માતૃભૂમિનું** અભિમાન,
બોલો **હિન્દ દેવીનો** સુજયજયકાર ને કલ્યાણ.

(૩૯)—ઉમાદેવડી—

અજબ જમાનો નવીન નજરમાં આજ કાલ ચડતો,
સસલાને કીચડમાં દાબી હાથી કચડતો.
કરોડપતિ કંગાળ કેરી થાપણ ઓળવતા,
દરબારે દોરી વગસગથી બહું બહુરે નડતા.—
ગુલાબને દાબે છે, જો, જો, હજારીયા ગોટા,
ધર્મિને ઘેર ધાડ? અને વાગે પાપી સોટા.—
સાચ કસ્તુરી વાસ સમજનારાનો છે ટોટા,
અન્યાયી ગાદી તકીયે-સે-ન્યાયી દોરી લોટા.

(૪૦)—રૂકમણી-સ્વયંવર—

અખીલ વિશ્વના પાલન કર્તા કૃષ્ણ કૃપાળ, કેશવ કર્તા કૃષ્ણ કૃપાળ.
ધર્મ ઉંદ્ધારણ કારણ પ્રગટયા, આપજ દિનદયાળ, નટવર આપજ દિનદયાળ.
આપ ચરણમાં કરે પ્રાર્થના, **કુંડિન નૃપની બાળ.**
રાજહંશી કુંવરી હૃદયથી, માનસવાસી મરાલ.
કદી હંસણી હરશે, વાયશ, શિશુપાળ વિકાળ.
પ્રાણ તજીશ તેથી ઉદ્ધારી લેજો હરી સંભાળ.

(૪૧)—મહાશ્વેતા-કાદમ્બરી—

અમે જઈશું! અમે જઈશું! હવે અમે જઈશું રાજ.
રથ બિના તમે આવજો ... ...અમે૦
આવી મંજરીઓ નિત્ય લાવજો (૨) પ્રેમે પરિમલ પ્રસરાવજો...અમે.
મુનિવર અમશું પ્રસંગ પાડી, **દર્શણ દેજો** દાડી દાડી,
અમ સરખું કંઈ કાજ, જરૂર તમે કહાવજો. તમે આ...અમે.

(૪૨)—લવ-કુશ—

અર્જ સુણી લે મ્હારી, **પ્રભુ** અર્જ સુણી લે મ્હારી;
સ્હાય હવે એક છે, ત્હારી—લેજે ઉગારી—અર્જ૦
બાળ સંભાળ કરી, બેઠી સ્થિર હામ ધરી,
મરેલીને નાંખ ન મારી, લેજે ઉંગારી—અર્જ૦
અંધને નેત્ર જેવાં વહાલાં, મુંને બાળ તેવાં,
ગાય વત્સ વિના નોંધારી—લેજે ઉગારી—અર્જ૦

(૪૩)—"રા" માંડલીક—

અલી ગાલો ગુલાબ તુલ્ય તારા સંભાળ જરી બાળા,
ભોગી મધુકર જો લોભાશે, ચુંબન આશે આવશે પાશે.
"એમ...હા"-રસિલાની લુંટાશે ફુલમાળા, સંભાળ જરી બાળા,
જાઓ મ્હેની મને ના સતાવશો, સ્મિત પુષ્પે વ્હાલમને વધાવશો,
શા, કંઠ આભૂષણ થા—જા, જાણી જાણી તને જા;
હેમ દેશે ગાલે એ [illegible] સંભાળ જરી બાળા.

(૪૪)—લક્ષ્મી-વિજય—

અબળાના બેલી વ્હાલા, મારા સુંદર શ્યામળા,
બહુનામી,જગજનનાસ્વામિ લજ્જા રાખો **શ્રી ઘનશ્યામ.**
નટવર નાગર દીનબંધુ કેશવ કરૂણાના સિંધુ,
પ્રેમથી પ્રભુજી લ્યો ઉગારી સુંદર શ્યામળા.—બહુનામી.
વ્હાલા ગોવર્ધન ધારી, વિનંતી લેજો સ્વીકારી,
ભવભય હારી લ્યો ઉગારી, સુંદર શ્યામળા.—બહુનામી.

(૪૫)—સ્નેહ-સરીતા—

અબળા લાચાર બિચારીરે, સ્વામીની દાસી, અબળા લાચાર **બિચારીરે.**
પ્યારા પ્રાણ આપે તોયે નાથ ન રીઝે કાંઈ,
"ભોળી મીઠાં વેણ-રીઝનારીરે— સ્વામીની દાસી૦
માંદી મરે છો દર્દથી, સંભાળ નારીની નહિ,
દાઝી બળે દિલ દુઃખથી, દેનાર દિલાસો નહિ.
દિન રાત સેવા નાથની, કરીએ, હસી અમને સહિ,
પળ એકની ગલતી થયે, જીવન તણી સેવા ગઈ."—સ્વામિની દાસી૦

(૪૬)—વિર-કુણાલ—રાગ-ગઝલ-કવ્વાલી—

અમારા દેશને છોડી અમે થાનાર **પરદેશી.**
હૃદયને મેળવી લેશે, અમારો પ્યાર **પરદેશી.**
થયા દુર્ભાગીયા એવા, તજાવી દેશની સેવા,
ભટકશું પારકા ઘરમાં, બની લાચાર **પરદેશી.**
અમારા દેશ બંધુઓ અમારી જન્મભૂમીમાં,
હવે છેલ્લા પ્રણામો છે, અમે હદપાર પરદેશી.

(૪૭)—મ્યુનિસિપલનાં લાંચીયા અમલદાર—(ભાષણ બાદ)

અમલદાર **ગંગાજળ** જેવો, હું ચોખ્ખો છું ચટ,
ના આપે તેનું ના લઈએ, એવા ભોળા ભટ.
કેને રડાવી કેને હુલાવી કેને સમજાવી કેને ધ્રુજાવી, ભરૂં ખજાના ઘટ,
પહેલા નાણાં પછી વાત, નહિ નાત! કે જાત,
વળી દીવસ કે રાત, ભરૂં પેટ ભલી ભાત;
એવી શાસ્ત્રી ખાવાની લટપટ.—અમલદાર.

(૪૮)—શુક્ર-જયંતી—રાગ-કવ્વાલી-ગઝલ.

અમો વિશ્વાસ વાળાને, છુપાવી ઘા કરો શાને.
સતાવવામાં આ ભોળીને, **ગુન્હેગારી** તમારી છે.
હસાવો રોવરાવોને, **અખત્યારી** તમારી છે,
ભલે કરજો ઘટે તે તે, **ગુન્હેગારી** તમારી છે.
કદી આકાશ જો તૂટે, ભલે ભૂકંપ હો ભારી,

જીગરનો પ્રેમ નહિ ફુટે, પ્રિયા મુજ પ્રાણથી પ્યારી.
જડેલા બંધ નવ તૂટે, ખુબી એ ભાવિની ન્યારી,
છુટ્યા તે તો નહિ છુટે, પ્રિયા મુજ પ્રાણથી પ્યારી.
ઝુરાવો વા રિબાવો તે, મુખત્યારી તમારી છે,
ફસાવી જીવ બાળો તે, ગુન્હેગારી તમારી છે.
તપાવો છો તપેલીને, વળી ઘૃત ધાર રેડીને.
વિચારો શું દિલ કહો તે, ગુન્હેગારી તમારી છે.
જગતનો નાથ જે સારે સહન કરવું મુંગે મારે,
જરા સમજીને બોલોને, ગુજારો તે નકામું છે.
જ્યાં દિલ સાફ ત્યાં શું છે, મણી મન સમજીનેરે છે,
અમારી છે વફાદારી, પ્રિયા મુજ પ્રાણથી પ્યારી.

(૪૯)—હરીચંદ્ર—

અરે નાદાન ! અરે બે ધ્યાન ! જરા તો માન ! જરા તો માન !
ન બો તું જાન, નહીં હયરાન, જરા તો માન ! જરા તો માન !
કયસી રાની કયસી બાની, કયસે લાલાજી કે લાલ !
બાને તેરી લંબી ચૌરી બાણી સુખા જય ગોપાળ !
કભી કામાન, જો તું રહમાન તો હો છશે આન તેરા કલ્યાણ !
અરે અગ્યાન, ન કરે હયરાન, જરા તો માન ! જરા તો માન—કયસી.

(૫૦)—પ્યારા સાહેબ—રાગ-ભૈરવી-તાલ-ત્રીતાલ—

અરે જોબનવા, ચાર દીના દીનો સાથ.

જોબન સત જાય જાત બાઈ, મુખ મોહન લાગે-કદર મોરી કહું,
ના પુછી બાત-અરે જોબનવા, ચાર દીના, દીનો સાથ.

(૫૧)-મી. મહમદહુશેન. રાગ-દાદરા, કહારવા (મીઠા ઝહેર.)

અટારીયાપે, ગીરારે કબુતર આધી રાત,
સુન સુનરી **ભાભી** હમ તુમ સોવે સંગ સાથ. અ૦
નહી નહીરે **દેવરા**, સૈયાં તો જાગે સારી રાત,
સુન સુનરી ભાભૂ, સૈયાંકો દીજે મરાય.
નહી નહીરે દેવરા સેજકી શોભા ગોરી જાય,
સુન સુન **ભાભી** હમતુંમ ખાવે સંગ સાથ,
નહી નહીરે દેવરા છતરી ધરમ ઘટ જાય.

(૫૨)-મી. મહમદહુશેન. રાગ-યમન, કલ્યાણ, તાલ, લાવણી.

અબ ના બને **ગિરધારીરે**, હમારી તોરી, **ગિરધારી વનમાલી**
અબ નાબને,
થાલ છુશાલે આપતો આડે, હમે ફુડાઈ કારી કમરીરે, હમારી તોરી.
(બોલો મુરલીવાલેકી જય.)

(૫૩)—રેકર્ડ સોંગ બુક—રાગીની, આશાવરી, મીસ. જાનકીબાઈ.

અબહિ કહાન ન કર મોસે રાર, (૨) જાય કહુંગી મેં પુકાર,
નિપટ નિડર લંગર ડિગર ગાગરોયા મોરી ફોરી;—કહાન.
જાય કે જસોદા સે, કહુંગી અપનો ઢીઠ લંગાર એ ગમાર.—અબહિ.

(૫૪)—ફીરોજી ગાયન ઇશ્વર સ્તુતી—રાગ—ખમાચ—ધ્રુપદ.

અબ તો રખ લિજે લાજ, સુનકર ગરીબ નવાજ.
વિમલ ચરણ નમન કાજ, પામર દ્દસ ધાયો હૈ. ૧
સુત દારા મિત્ર આદિ, એહિ સબ સુખકે વાદી,
તેરી હુઈ નહિ યાદી, પાતક મન ભાયો હૈ. ૨
કર તું અધમ ઉદ્ધાર, દુષ્ટન કે અઘ નિવાર,
દેખ મુકિત કો દેનાર, જાચક ઘસ આયો હૈ. ૩
વ્યાપક જો રોમ રોમ, તીન લોક સોમ ભોમ,
સખી ફિરોઝ ઓમ ઓમ, સુયશ નામિ ગાયો હૈ. ૪

(૫૫)—એશિઆઇ—સિતારા—રાગ—ગઝલ—

અજબ કુછ હૈ કેલાએ દયોરે દયોરા હોતે જાતે હુંએ,
મુસલમાની મુંસલમાં ના મુંસલમાં હોતે જાતે હુંએ.
નુમા ઇશ્કી હવાને અયસે જહેરી લે દીયે ઝોકે,
જો કહેલાતે થે ગુલશન વેહ્‌ બીયા માં હોતે જાતે હુએ.
ખુદાવન્દ તેરી કુદરતકે એહ સારે કરીશ મેં હુંએ,
કે અબ કુરઆંસે મુંનકીર, આંદુસે કુરઆં હોતે જાતે હુંએ.

(૫૬)—મીસ. ગોહરજાન—રાગ, દેશ, તાલ, ત્રીતાલ.

અરે **પિયા** બીન નાહિં આવત ચેન, કહાંસે કહું મેરે જીકે બેન—પીયા.
યાદ પરત જબ **હેદર** નિશદીન, બાંકી સુરત તીખે નૈન—પીયા.

(૫૭)—જલશા સગ્રહ—રાગ. ઝિંઝોટી—ઠુમરી.

અયેસી પ્રીત કાએકુ લગાઇ બાલમા, પ્રીત કરી કયું રીત ન જાણી,
અયેસી૦
દોસ્તી કરકે કદર—**ન** જાણુ, અયેસા ટાઇ કાએકુ લગાઓ બાલમા,
પ્રીત૦—અયેસી૦

(૫૮)—ખરાએ—હુસ્તી—

અલબેલા છેલા અયસા લા, દેંગે.
જો રંગીલા હો **દીલજાન**કા, નઈ આનકા, નઈ બાનકા,
મોટરગાડીકી શયર કરાવે અયશી શાનકા.—અ૦
લાઅનત મુરદાર તુમપે, જાઓ, જાઓ, જાઓ, ન સતાવો,
અયસા રંગીલા, છબીલા, રશીલા, નુકીલા લાઓગે,
સાયકલ બીઠલાકે જી બહેલાવે વોહ. જી. **શાનકા**—અ૦

(૫૯)—બદાબામિની—

અજી વાહ વાહજી મુંદરીઆં મોરી, લે ગઈ મછલીઆં.
મયે જલ જમના હાથ ધોય રહી, છીટકગીરી મોરી પ્યારી સુંદરીઆં—અજી.
સુનીયે પીયા બીન લાગે મુંદરીયાં, તોસે ન બોલું મયતો સારી ઉમરીયાં—અજી.

(૬૦)—નિગાહે ગફ્લત—રાગ-કાફી-ઠુમરી.

અય યાર **જાની**, દિલદાર, **જાની**; મય ડાલુ સદા જિયા, પિયા
વાર **જાની.**
તુમપર બલહાર **જાની**, અય, બેચકે વચકે લાવું કહીરો.
પાસ મેરે રહે ઘરે જો યે, આજ તક,
નિકલે ઈશકે દામસે, કાર **જાની**—વાર જાની—અય૦

(૬૧)—જાંનિશાર—

અરે મુવે કાહે મોરી બાંહેરે મોરોરીયાં,
જાન હમારી તું કાહે દુખાદે, છાંડ મોરી કાહે તું કલાઈરે, નિચોરીયાં.
નેકી ગવાઈ, લીની **બુરાઈ**, રાખ મોરી પત કહું તોહે કર જોરીયાં.

(૬૨)—મીસ. કાલીજાન—રાગ ગઝલ—

અજબ અપના **હાલ** હો, જો વિશાલે **યાર** હોતા,
કભી **જાન સદકે** હોતી કભી **દીલ નીશાર** હોતા.
જો તુમ્હારી તરહ તુમસે, કોઈ **જુઠ વાયદા** કરતા,
તુમહી મુનસફીસે **કહદો**, તુમ્હેં **એતબાર** હોતા.
તેરે વાઅદેપર **સિતમગાર**, અબિ ઔર સબર કરતે,
હમે જીંદગીપર અપની અગર એતબાર હોતા.
યહ મઝા થા દીલ લગીકા, કે બરાબર **આગ** લગતી,
ન તુંઝે **કરાર** હોતા, નઅ, મુંઝે કરાર હોતા,
મૂઝે માનને સબ ઐયસાકે, અદોબી સઝદા કરતે,
દરે યાર કાબા બનતા જો મેરા મઝાર હોતા.

(૬૩) -હુસ્ન-આરા—

અરે હાંરે મોરા **બાલા જોબનવા** લુંટ લીયોજી લલચાએ,
છબ પ્યારી દીખાવે, છબ ન્યારી દીખાવે રસ બાતે બનાયે,
બીરમાએ, જી લૂભાયે ફુસલાયે—અરે.
બીરહાકી મારી મયતો. જરકે મરત હું, કયસે નહીંર તુમ હાયે.
ચતુરાઈ દીખાયે; નિઠુરાઈ બતાયે, સંગ મોહે ન લાયે.
તરસાયે કલપાયે જી જલાયે—અરે.

(૬૪)—જેસલા સંગ્રહ—રાગ, ખમાચ, આશાવરી.

અબ મએ કયેસે આઉં, રાજહો તેહારે પાસ—અબમે.
પાએલ મોરી બાજની મહેલુમાં રબાવે, હુંજે હએ બેરીકો બાસ—અબમે.

(૬૫)—ઉમાદેવડી—

અજી લાગી લો મોરી જાન, નેન કટારીરે,
છુરી ન મારી કટારી ન મારી, ન મારી બરછી તલવાર.
લોહુકા નહિ બુંદ નિકસા, તનક નેના નહિ લાલ,
કીસ તનાસે કર દીયા યારો, કલેજા પારપાર.
દુશમન નહિ બેરી નહિ, મારનવાલા દિલદાર,
ધાવરો નહિ દીલખીછડા, મિલ ગયા હય ઓર યાર.
તુહી મોલા કર હકીમી, કરદે બેડા પારપાર,
કોઈ બતાવે કોઈ મિલાવે સંઈયા ગુલે ગુલઝાર.

(૬૬)—જલસા સંગ્રહ—રાગ ભૈરવી.

અબતો વો દીલ કરીબસે-કામ પડા જોહો સોહો,
હુસ્નપર ઉસકે નકદે દીલ-સદકી કીયા જોહો સોહો...૧
હોતેહી ઉસકે ચાર ચશમ-લગ ગઈ મોરી ટકટકી,
જલવાહ તો ઉસકા આંખમે-છાયે ગાયા જો હો સોહો...૨
હમકુ કાશીસે કામ હયે-દીલમે વોહી તમામ હયે,
હોઠપે ઉસકા નામ હયે-દર્દ સદા જોહો સોહો...૩
ના સહે સકો તુમ ન-કુછ-કહો દેખ સમજકે ચૂપ રહો,
એશકકા જખમ દીલકો લો-કારી લગા જોહો સોહો...૪
હોનાથા સો હો ગયા-હોગા વોહી જો કુછ ના હયા,
પુછોના કુછ દિવાનોસે રોતે હો કયા જો કે સોહો...૫
નશેમેં હય અજબ મઝા-મદી તે સગા તું જાને કયા,
પીતે હય જો બરમીલા-કહેને હય વોહ જોહો સોહો...૬
ચાર નેદી હમે શરાબ-પીકે હુવે હય હમ ખરાબ,
ચાહો ભલા કહો તુમેબ-ચાહો બૂરા જોહો સોહો...૭

(૬૭)—નિગાહેં ગફલત—રાગ, કલ્યાણ-ગઝલ.

અયસી જો દિલરૂબા હો તો ફિર નાઝ કયું નહો!
હે હુસ્ન દિલ ફરેબ યહે અન્દાજ કયું નહો! અયસી.
જિનકા હય પારસાઈકા નામ દહરકે દહરમેં!
અવાજ મેં મસીહકા એજાઝ કયું ન હો! અયસી.
ખુની કે અસમ તકી નરગીસ તુ માહ હય,
દાલ તેરા અય માહ યકેદમ સાઝ કયું ન હો! અયસી.

(૬૮)—દેશ—દિલશે— ગ સેક ઠુમરી.

અગર મગર મત કર, નાહિં રગર ઝગર ભાવેરી—અગર.
આજ ગરજ કરત હારી, ગરજ તોહે પ્યારી,
નજર મો પર કહરકી કયું કરકે, હું દગાવેરી—અગર.

(૬૯)—ગઝલે-ફિરોજ, રાગ, બેહાગ-ગઝલ.
અજબ અશર ગાનેકી સુનતે ગમ સફા હોવે,
જો બારહા કરે વ્હેમ જો, ખુદા ખફા હોવે.
હેવાનભી જો સુનતે હો જાતે હો જાતે હુએ આશક,
જો બેરફાસંગ દીલ હો ઓ બી—વફા હોવે......અજબ.
હુએ કીલીવો અમ મતી ફુલે આરામકી,
શરાબ બેહોશવો હુએ જીસ્સે દરદો દફા હોવે......અજબ.
શીરપે ગીરા અફ્લાક તો પલમા મીશાલ લગે,
આરામહુએ એઝનદામે જોલાઓ જફા હોવે......અજબ.
ફીરોજ કે અજીજો ગાતે રહો સુબો સામ,
ખુશ હો ઇલાહી તુંમપે—દોનો જાંહાં નફા હોવે......અજબ.

(૭૦)—ગઝલ—રાગ, ભેરવી, તાલ. દાદરા—
અપને **મૌલાકી** જોગન બની, જોગન બનીરે બી જોગન બની
અપને **મૌલાકી** અપને **ખ્વાજાકી** જોગન બનીરે.
મેં અપને દિલકો કીસી બુતકો દીયા ચાહાતા હું,
છોડ **ઇસ્લામકી** રાહ કુફરલીયા ચાહાતા હું. અ.
અય **મુસલમાનો** કહો, કયા મેં બુરા ચાહાતા હું,
જીસ્સે મીલા હય **ખુદા** ઉસ્સે મીલના ચાહાતા હું. અ.

(૭૧)—ખુનેનાહક—
અલ્ગેલાંસે કહના રે સંદેશા મોરા.
કાહે બિસારે અબ પ્યારે, મોહે આરે આરે તોરી હમ આસ નીહારે,
કરો કુછ ધ્યાન લગે, બિહરબાન, હય જાનપે આન બનીરે,
દીન રતીયાં એહાં, દીન રતીયાં રકત બહે અંખીયા,
આગ હય **છતીયાં** લગતીયાં, નબાવત કોઇકી બતીયાં.
અબતો સજ્જન દીખલાદે **દરશન**...........હારે.
સુલગતા તન મન તજે હમ અનધન.

(૭૨)—અસીરે હીર્સ—રાગ, સોરઠ, તાલ, ખેમટા.
અમ્મા મુજે અચ્છીસી **ટોપી** મંગાદે,
ટોપી મંગાદે **ઘોડા** દીલાદે **જોડા** દીલાદે સીલાદે.
ગાડીપે લેઠુંગા **ઘોડપે** બેઠુંગા હાંકુંગા ફુચ ફુચ હું હું હું,
આહીસ્તા આહીસ્તા આહીસ્તા બસ.
થમ થમ થમ થમ, અમ્મા મુજે છોટીસી **બંદુક** લાદે,
બંદુક લાદે **ભાલા** મંગાદે **તીરો, કમાન** દીલાદે.
તોપો છોડુંગા **કીલેકો** તોડુંગા, **ગોલા** ચલાઉંગા ધરરરરર ધુંડીમ,
ઝટપટ હો, ઝટપટ હો ઝટપટ હો ફુથર ધરરર ધુમધુંમ—અમ્મા.

(૭૩)—જાલસા સંગ્રહ—રાગ, સારંગ, કાફી, ઠુમરી.
અલબેલે **સૈયાં** હમસે કરો ના પ્રીત—અ.—ઓરોનકે સંગ હસત બોલત હો.
દેખી તિહારી પ્રીત હારે, **સૈંયા** હમસે ન કરો ના પ્રીત.—અલબેલે.

(૭૪)—હાર્મોનીયમ—
અદા ઇંકી તીરછીઆર તેરી ચાલ હયે મતવાલી, તેરે બાલ જુલ્ફે કાલી,
તેરી આંખ જાદુડાલી, બની લાલ મએકી પ્યાલી.
ઉફરે સૈયાદ મેરે-દીલકે ફસાને વાલે;
તુજસે કમ દેખે હએ અંદાજ દીખાને વાલે,
ઓ દિલબર બરતર સરવર ફન્દે-જુલ્ફેગડી-પુરફન.
દીલકો એહ ફસત ફીરતહય, કરે કે ઝાંસા લાસા જનશા ફાંસા,
શીકારી બનકર તેરી, નીગાહે કરત હરદમ સફયારી.

(૭૫)—જલશા સંગ્રહ—રાગ-ધનાશ્રી-ખ્યાલ—
અબકે સુનીયો બનકે કયેસો, આઓ તો કાહે કરન તેજાઓ કીનો.
કહા પુછત હો બિર બદાઊ, અધક છાંડ દુઃખ દીનો,
જંતર મારી મોરો મન હર લીનો, સદા રંગ લીનો...અ०

(૭૬)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ,-ગઝલ-તાલ-દાદરા.
અપને કો આપ ભુલકે **હેરાન** હો ગયા,
માયાકે જાલમેં ફસા **વિરાન** હો ગયા....ટેક०
જડ દેહકો અપના સ્વરૂપ સમજ માન મન લીયા,
દીનરાત ખાન પાન કામ કાજ દિલ દીયા;
પાનીકે મિલકે **દુધ** એક જાન હો ગયા....અપનેકો०
વિષયોકો દેખ દેખકે લાલચ મચા રહા,
દીપકમેં જ્યોં **પતંગ** જાય કે સમા રહા;
વિના વિચારકે સદા **નાદાન** હો ગયા....અપનેકો०
કર **પુણ્ય પાપ સ્વર્ગ નરક** ભોગતા ફીરે,
તૃષ્ણાકી ડોરસે બંધા સદા ધરમ ધરે;
પીકર કે **મોહકી સુરા** બેભાન હો ગયા....અપનેકો०
સત સંગમે જાકર સદા દિલમેં વિચાર લે,
બદનમેં અપને આપ રૂપકે નિહાર લે;
બ્રહ્માનંદ મિલે મોક્ષ જભી જ્ઞાન હો ગયા....અપનેકો०

આ(૭૭)—સરોજની—
આ મન ઉપવનના માળી, લ્યો સુમનની માળા સ્વીકારી,
માળા કરમાળા ધારી, ધારી કાખી ઉપકારી.
નવ પલ્લવ આ તન વેલી, મન હૃદય સંગ વળગેલી,
પ્રિતી પીયુષથી નવલ ખિલેલી, લેજો સ્નેહે સંભાળી....આ०

(૭૮) — જાનવાળા

આનંદ મંગળ ગાઓ, પરણાવી લેશું લ્હાવો,
મારા વેવાણ રસીલી જોડી શોભશે.
નિરખી કન્યા કહેશો, મુખ જોઇ તાળી રહેશો.-મારી૦
વાહ ઠીક મજાનું છે ટાણું, એક લુલુ બીજું કાણું,
મળી વેવાઇને વેવાણું, ફેરવોને ઝટ....આનંદ૦
ફુડકીયા વેદ તમે જોશો, હોળીને દહાડે રોશો,
કેવી જાન જોડી હું આવું, દુનિયામાં ડંકો વાગશે...આનંદ૦
તડાકિયા કહું તમને, અતિ ઉમેદ મનમાં અમને,
વાજા વગડાવું જો જો, ફુરશુરામનો ફડાકો...આનંદ૦

(૭૯)—સતીનો શ્રાપ—

આવો આવો ખેલ ખેલો આનંદ ઉરે લો,
પકડી જકડી નાચો કુદો રંગે રેલાવો.
અરે! વાહ તમારી સુરત!! અરે! વાહ તમારી મુરત!!
સુરત કેવી? મુરત કેવી કાકા કોવા જેવી.
શું કાકો કોવો! ઘરડો કોવો, મ્હારી સુરત એવી? તો કેવી?
જુવાન કોવો! સુંદર કોવો, મારી સુરત એવી,
વાહ બરાબર એવી! હા બરાબર એવી! કાળા કોવા જેવી-આવો.
છે શું રૂડું નાક નમેલું, એ પરનારીું જાણે પેલું,
જા જા, નાક નમેલું છે પોપટનું, સજ્જન તેમાં પાળે, વાહ પોપટજી.
નાક નમેલું ગરૂડનું તો, વિષ્ણું તે પર મ્હાલે, વાહ ગરૂડજી!!
વાહ પોપટજી!! વાહ ગરૂડજી!! (૨)...આવો.

(૮૦)—ભાવી પ્રાબલ્ય—

આપ કહો છો જેને ભાવી પ્રભુ! આપ કહો છો જેને ભાવી,
પૂર્વ કર્મના અદ્રષ્ટ ફળની, એજ એક છે ચાવી.-પ્રભુ.
કર્મ પ્રમાણે વેગ બુદ્ધિનો, શુભ અશુભ મુકે બારી,
એ કારણથી સર્વ મનુષ્યો, પુરૂષાર્થના જાય હારી.-પ્રભુ.
સુખ ઇચ્છીને સર્વ પ્રાણીઓ, બીજ યત્ન દે વાવી,
સફળ અફળ વા નિત્ય અગ્નાતમય, તેને દે છે કોણ બનાવી-પ્રભુ.

(૮૧)—ભજન તુલશીદાસ-રાગ-ભજન—

આજ રહો મોરે પ્યારે રઘુવર, આજ રહો મોરે પ્યારે....રઘુ૦
જો તુમકો બનવાસ દીયો હે, હરીએ ગમન સકાલેરે....રઘુ૦
રઘુવર કહે સુનો મેરી જનનિ, યહુ વ્રતનિયમ હમારે,
અબ ન રહું ઘર માત કૌશલ્યા, દશરથ બાચા હારેરે....રઘુ૦
સિતા સહિત સોમિત્રા નંદન, ભયે કુટુંબસે ન્યારે.
તુલસીદાસ પ્રભુ દુર ગમન કિયો, નયન વહે જલધારેરે....રઘુ૦

(૮૨)—મોહબ્બત—
આ વિશ્વરૂપ વનવાડીની શોભા, સુંદર રતિયો થકી,
જનરૂપ જુદા જુદાના પુષ્પની, ખુશબો ફરે તેમાં ટકી....આ૦
સુખદ આ સંસારમાં, દુનીયા તણા વ્યવહારમાં,
ભરથારને બ્રહ્માંડમાં દેનાર, સુખ તો છે સતી...આ૦

(૮૩)—સત્યનારાયણ—
આજ કાલ પાપી રહ્યા જગ મ્હાલી, ભરમ ભારી અને ખીસ્સે ખાલી.
ધરમીને ધાડ અને કુશળ કસાઇને, આપે મ્હારો વનમાળી.
ભુંડાથી ભાઇઓ ભુત પણ નાશે, નીચાની ઝુકે સર્વ ડાળીરે.
ભકતોને ભીડ તીડ, ઉમરાવ ઠગોને, દોરંગી દુનિયા નીરાળી.
ધરનાને ધંટી છે બંટી ખાવાને બળતાને [illegible] ચાળીરે.

(૮૪)—સ્નેહ-સરીતા-રાગ-કોરસ—
આજે ઉત્થાપન કરીએ, મંડળ પાણીચું લઇએ,
મહિલાનો ઝુંડો ધરીએ, પાઘડીનો ફળ ફેરવીએ....આજે.
નિષેધક મોઢાં કાળાં "બોય કોટ" કરો ના બાળા,
બસ, વેલકમ, સૌ, સુધારા, બસ, વેલકમ, સૌ સુધારા....આજે.

(૮૫)—શુરવીર, યોગીની—
આર્ય ભૂમીના અમર પુરૂષના ગગને ગાજે નામ,
રામ કૃષ્ણ નરદેહ ધરી, એ રઘુવીર યદુવીર શ્યામ.
સતી સતીઆની રક્ષા કરતા, નિશદીન ઠામોઠામ,
અભય ફરે એના સુરવીર, સજે અલખ ગજવી જામ.
ધરણી પાળક શ્રેષ્ઠી બાળક ઘટઘટના [illegible],
ભય ભાગતા સનમુખ આવો [illegible]
અનહદ શક્તિ ભક્તિ દેશો, શિરવીર [illegible]...આર્ય

(૮૬)—બોલતો કાગળ-રાગ-કોરસ—
આશક ખડખુચા જેવા માશુક નો પુર દમામ,
ચાહે રાંડે કે માંડે શું અમને તેથી કામ.
જાણે ઘરડી ઘોડી ને પહેરાવી લાલ લગામ,
જોડી જુગતી છે એવી, જોવા મળશે ગામ.
હા, હા હા હા હા હા—હા હા હા હા હા.
વર લોભ ધરે કન્યાનો, જમાનાને માગે જાન,
ઘોડાને બદલે ખાંધો, ગીતડાને બદલે કાન,
અંહીં માડવડો મંડાયો, ત્યાં કાષ્ટ ગયા સમશાન,
ચોરીને બદલે ચોકો, ને રામબોલો ભાઈ રામ.
હા, હા હા હા હા હા—હા [illegible] હા હા હા

(૮૭)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ભજન, રાગ, જંગલા.
આજ ખેલન મત જા મેરી સજની, શામ સુંદર ઘર આવત હેરી-ટેક.
મોરમુકુટ સિર ઊપર રાજે, ગલ બીચ માલ સુહાવત હેરી.—આજ.
બંસી અધર લગાય બજાવે, મધુર મધુર ધુન ગાવત હેરી.—આજ.
પીતવસન મકરા કૃતિ કુંડલ, પગ નપૂર ઝણકાવત હેરી.—આજ.
બ્રહ્માનંદ પ્રેમવશ મોહન, સખિયન દરશન દિખાવત હેરી.—આજ.

(૮૮)—શીયળવતી—
આ તન મન ધન ને હાથ, કરી ક્યાં જશો મનમોહન,
નહિ અસઅેસ અલગ થવા હવે, રહુંશો મુજ જીવન-આ.
કૃપા કરીને ગ્હેલ પધારો, રાત ગુજારો પ્રાણજીવન,
મુલાકાત મુજ તાત તણી લ્યો, રૂડે ઉગમતે દિન-આ૦
હાલ તમારે મહેલ આવવું, જરા રુચે નહિ મારે મન,
દયા કરી દ્યો રજા સુને હે, સુંદર તન ચંદન-આ૦

(૮૯)—કુશમાવતી-રાગ-કોરસ—
આતો હીસ્ટીયા કળાય, વાયુ એનો છે બળાય,
ચાલ ડીસ્પેનસરીમાંય સધારીએ.
ચોટા વિક ગીયા માંહ્ય, ડાકટર ભક્તને ત્યાંય...ચાલ.
અરે, અરરર હાય, કંઈ કંઈ થાય છે,
ખમા ખમા ડીયરંજાન તને શું થાય છે.
અરે, અરરરર હાય, મારો જીવ જાય છે.
મારા કલેજાના ટુકડા તને શું થાય છે.
કાળી જીરી એ વાલ, ગળો લીંમડાની છાલ,
પાઉં કાવો કરો ચાલ માંહી થોડુંક ઝેર ઉમેરીએ...ચાલ.
જાય કોલેરાનો રોગ, મળે માલતીનો ભોગ,
આવે દીવાળીનો જોગ, લઇ અશ્વનીકુમાર ચાલીયે,
અરે, અરરરર.....................અરે હાય.

( )—મગવન ગીતા—
આ કમલ પાંખડી તુલ્ય વાંકડી આંખડી ચિતરી ખરી,
પણ કીકી ફરતી અજબ પળપળ કયમ બતાવું ચિતરી.
આ વદન હસ્ત વ્હાલીનું, આવ્યું બરાબર ઉતરી,
પણ કોકીલ કંઠ છે, તે કયમ બતાવું ચિતરી.
આ પદ કમળ આવ્યા બરાબર અંગ નેપુર ઘુઘરી,
પણ હંસ કેરી ચાલ છે, તે કયમ બતાવું ચિતરી.
આખું બરાબર અંગ એ નજરે રહ્યું તુરે તરી,
પણ બ્હેકતું ડોલર સમું, તે કયમ બતાવું ચિતરી.

(૯૧)—સ્નેહ-સુધા—(ભજન)—

આ જગમાંહિ જન્મ ધરીને, જન જે સુકૃત કરે,
અભયવર વિશ્વ મહીં એ વરે, સહજમાં ભવ સિંધુથી તરે....આ૦
વિષમ વિષનું પાન કરે તો કહો, જીવે કે મરે!
'કરણી તેવી પાર ઉતરણી', ન્યાય નજર પર તરે.
પાપીઆ ૫ટ ફ્ટ થઇને મરે, અંતમાં દુઃખી થઇને મરે,
ધર્મિનું ધ્યાન પ્રભુ પણ ધરે....આ૦

(૯૨)—બુદ્ધદેવ—

આવો પ્રીતે પુંજું પા......ય, પ્યારા પતિ;
તવ સ્નેહતણી પુંજા......ય, સ્વીકારૂં સતિ.
દૈવી કુસમે કાન્ત વધાવું, અંતરના હિંડોળે ઝુલાવું,
પછી પધરાવું મન મંદિર ભગવા......ન. પ્યારા.—તવ સ્નેહ૦
શાણી છો ગુણની ખાણ. (વ્હાલા તમ મીઠી વાણ)
પ્રિતે આપું સન્મા......ન, પ્યારા પતિ.—તવ સ્નેહ૦

(૯૩)—મોહિનીચંદ્ર—

આવા નામના કુંભારૂ પુત્ર નાના, હોય ક્રોડો., કદી તોય શા કામના,
એતો ધાડ પાડુ જનક ધન ધામના. છેદે જનુની જોબનના કામના.
અસંખ્ય તારા આભમાં ઉગ્યા નાવે કામ,
એકજ ઇંદુ જગતનુ ટાળે તિમિર તમામ.
તેમ કુટીલ કરોડ પુત પાકયા નકામ,
કુળ ઉધ્ધરણ હાર છે. એક સપુત ગુણવાન.

(૯૪)—મોહિનીચંદ્ર—

આવશે પ્યારી આવશે પ્યારી આવશેરે.
આહા હો હો, મારી હ્રદય મણી પદમણિ પધારશેરે.
હીરા મંગાવું કે મોતી મંગાવું, પ્યારીનું મનશે માનશેરે,
માળા મંગાવું કે ગજરા ગુંથાવું, સુંદરીને શું ફાવશેરે.
ચંએલી લાવું કે હીરા મંગાવું, રસીલી શાથી રાચશેરે,
લાડુ મંગાવું કે ઘેબર મંગાવું, મોહિનીને શું ભાવશેરે.

(૯૫)—સ્નેહ સુધા—

આનંદ આજે છાયે સકળ સ્થળ, ગાતાં પ્રભુ ગુણ પુર્ણ ઉમંગ ધરી,
અકળ અગમકૃતિ રતી અતી રસ ભરી, જગત સકળ મહીં રહી વીસ્તરી.
કર્તા હર્તા જગના, ફળવતી સહુ તુજ રચના,
તારા આધારે સહુકો ચાલે સુખે મ્હાલે.
હે જગ નાયક! શ્રીવર દાયક! સહાય કરજો! વિધ્ન હરજો.

(૯૬)—**સ્નેહ સુધા**—

આવ્યું જોબનિયું આવું શા માટે મસતાન?
હું દિવાની બની, દીવાની બની........આવ્યું.
મીઠું રસીલું દર્દ, મુજને કંઈ થાય છે,
હૈદે દુ:ખાય મારૂં મનડું મુંઝાય છે.
શું કરૂં ઉપાય ના મારાથી સમજાય છે......હું૦
એળે જુવાની મારી ચાલી આ જાય છે,
જોબનવન માળી વીના, ખીલી કરમાય છે;
લક્ષે ના લેવાય, સ્નેહ સાગર સુકાય......હું૦

(૯૭)—**લલીત મુગ્ધા**—

આવો મનમોહન આ **યૌવન** બગીચો બતાવું.
બગીચો બતાવું મોહન પુષ્પે વધાવું,
પ્રેમની ધ્વની લગાવું હે, પ્રેમની અલખ જગાવું.—મન૦
આમ્રથી મીઠા ફળ મોહન ચખાડું,
પ્રેમની ભૂરકી લગાડું, હે નેહને નયને નચાડું.—મન૦
શેતુરથી મીઠાં ફળ ફાલ્સા ધરાવું,
અધર રસ પાન પીવાડું હે અધર રસ પાન ચવાડું.—મન૦
હૃદય સરોવરની શીતળ પાળે,
પ્રિતીને પંખે પોઢાડું-હે પ્રેમ જળ છાંટી જગાડું.—મન૦

(૯૮)—**લલીત મુગ્ધા—રાગ-કોરસ**—

આઇ એમ કમીંગ, આઇ એમ **કમીંગ**, મેડ મધર આઈ એમ **કમીંગ**,
ગોઅવે યુ ડેમ મધર, ગો યુ ઓફ હાય સ્વેર બ્રધર;
નોટ યુ સ્પીક, નોટ મીટમ-નો યુ શેઇમ, ઓફ, ઓફ, ઓફ.

(૯૯)—**સુધન્વા**—

આવો સખી **આર્ય** ભૂમિ, માતાનું મંગળ ગાઓ. હાં.
અંતરની ઉર્મીનાઅબીલને ગુલાલ છાઓ, છે વરદારી શ્રીકર નારી રમ્ય રશાળી.
વિશ્વ નિવાસીની વિષ્ણુ વિલાસની, વિધ્ન વિનાસીની જય જય માત.

(૧૦૦)—**સરોજની**—

આવો અલબેલાજી અંતરમાં બિરાજી...બળતી ઠારો.
મારો દોષ કંઇ, અવગુણ, નહિ ઉર ધારો, બળતી ઠારો—આવો?
કાં! તમારો તોર તુટયો, ભુલી માફી આપશો! ડાહ્યા ડમરા ભુલી જાશો,
(ના. ના. ના.) (નહિ તો જો જો પછી ટટળી પડશે ઠેંકણે ઠેં!)
(સાંછી ત્રાગશે પપુડી પાછળ પેં પેં પેં) ફરમાવો હુકમ ફરમાન.
બેસા જા! ઉભી ચાલ ઉભી થા બેસી ચાલ?
ભૂલી કે? કે થપડ માર, અરે વ્હારે તારો પ્યાર...આવો.

(૧૦૧)—સંગતના ફળ—

આ બુલબુલની વાણી આ અજબ મીઠી લાગે કાં.
ટહુકારે ગજબ શણગાર છાતીમાં વાગે કાં.
કર્ણ અમૃત પીએ એવું શીતળતા અંગમાં ઠાળે.
વધે મન મોહિની મુર્છા એ પ્યારી લાગી કાં.
કદી રમતી હતી એથી, કદી હસ્તી હતી એથી,
અગોચર વાણીના ભાવે ભરી એ આજ લાગે કાં.

(૧૦૨)—પવિત્ર લક્ષ્મી—

આવે સમએરે જામીન **મિત્ર** વિના કોણ થાયરે,
વ્હાલા વિના કોણ થાયરે... ... ... આવે૦
સલામ **મિત્ર** સૌ મળેને, તાળી **મિત્ર** અનેક,
ભીડ ભંજન કોઇ વિરલા, હોય સો લાખનમાં એકરે—આવે૦
મુખ મીઠાં કપટી હૃદયના, લેખું લાખ કરોડ,
સંકટમાં શીશ અરપે એવા, જગમાં નમળે જોડરે—આવે૦

(૧૦૩)--નિલમ-પ્રમિલા—

આવો આવોને સુંદરી સલૂણી, સ્નેહી સાચો સ્નેહી સાચો સ્નેહ છે.
પાતળીયા પિયુ પ્રિતમ પ્રાણ, નિર્મળ ન્યારો નેહ ન્યારો નેહ છે.
પ્રેમ પધાવીઓ સ્નેહ સુધારીઓ, આનંદ આપીઓ આ...આ૦
પ્રીતીનું ગોરસ સરસથી સરસ, સારંગ નયની પીશ તારું પીશ...આ૦
છેલ છોગાળા છો રઢીઆળા, રૂડા રાજ રશીકલાલ, હા.
ચંપક વરણી સુખદ કરણી-દુઃખદ હરણી.　　આ...આવોને.

(૧૦૪)—સુરદાસ—

આ તારા નયનો સારાં સ્નેહે સાંભળતાં,
શાન્તિ પામ્યું છે મન માહરૂંરે આજે.—આ તારાં.
જગની જંજાળમાંથી બળતો બચાવ્યોજી,
ધન્ય **ગુરૂ** **ચિંતામણી** ધારૂંરે આજે.—આ તારાં.
ભક્તિ **ભગવાન** કેરી, કરતાં હંમેશાજી,
થવાનું તરાએ શુભ તારૂંરે શાણા.—આ તારાં.

(૧૦૫)—નંદબત્રીસી—

આ સ્વપ્ના સમ સંસાર, સમજી લ્યોને શાણા,
દુર્લભ માનવ અવતાર, અવની મહી એરાણા.
બાળપણું રમતા ગુમાવે, જુવાનીમાં લંપટપણું ભાવે,
વૃદ્ધ પણાએ જીવ લોભે તણાએ, રટે નહિ કીરતાર.
મરણ શ્વાસ જવ ચાલુ થાયે, કૃત્ય કુંડા નજરે ઉભરાએ,
પીડાય ભારે, પસ્તાય પાપી તારે, આંસુ વહે ચોધારરે.

(૧૦૬)—સંગતના ફુળ—

આવો અમારા અંતરના **મહેમાન,** તમ પગલાં અમ ઘરમાં,
થયાં આજે, કરૂં રાજી મારા મહેરબાન—આવો.
પાંચે પકવાને ભરી થાળી. મનગમતી મનની પીરશું તમને,
ખરાં મીઠાં, ખાટાં તીખાં જે રૂચે તમને,
ભાવતાં જમજો રસ ભોજનને સહુ આજે સુખ કાજે,

(૧૦૭)—દેવકન્યા—

આવો કરો હાથ મેલાવો લઈએ પરણવાનો લ્હાવો,
અડીશમાં એ પડશે અપવાશ–જુવો તો લગનમાં કેવી મીઠાસ!
......ખાટી ગંધાતી એ છાસ—આવો૦
લગનથી સુખી સંસાર લગનથી જગત વહેવાર,
ભલાં ઘરબાર પ્યારા ભરથાર!–મારા તો પ્રણામ હજાર—આવો૦

(૧૦૮)–સુકન્યા સાવિત્રી—

આરામની સુખધામની, **પ્રીયા તું પ્રાતિમાં પ્રેમની,**
ભવતાપ ફેરના ટારનારી, તું શિયળ ધારા બની.
માળા જપું તમ નામની (૨) નથી ઈચ્છા દામ દમામની,
ચિત્ત ચાહુ સેવા સ્વામની... ... ...
.........સાચી તું **ભગવતી** ભામિની–આરામની.

(૧૦૯)—સુકન્યા-સાવિત્રી—

આવો આવો હું સેવવાનું લ્હાવો, આ મારા સંસારનો,
થયો આજે અનુભવ ભવ પારનો.
તમારા વિના વ્હાલું નથી કોઈ મારે, તે માટે કરૂં પુંજન તમારી પેજારે.
આતે બાયડી કે શાયડી—(**શાયડા ! શાયડા ! શાયડી !**)
દીઠો માલ શું? મશ્તીખો બજારનો, આ મારા સંસારનો–આવો.

(૧૧૦)—માયા મોહિની—

આવી લગની લાલ લગાવી, લલના ભૂલી ના જશો,
મારા છેલછબિલા, રશરંગ ભિના, મુકુટમણી ભરથાર નગીના....લગની.
ગુણવંતી ગંભીર નારી, પ્રેમ દેવા તારનારી.
શાંતિ તારી સુખ કરનારી—કાંતિ તારી દુ:ખ દમનારી,
તું માલિક છે આ તનની...............................આવી.

(૧૧૧)—વસુંધરા-ઉર્ફે-બેધારી-તલવાર—

આલી સખી અબોલડા નવ લઇએ, માતુંની ન માન મહીં મરડઇએ.–આલી.
પ્રીત કરી પડદો રાખે પણ–**નખરાં** કેમ છુપાવે. (૩)
અંતરના ઉભરા તે **એમજ** ઊડી આગળ **આવે,**
ના નૃત્ય કરે આ નેણે–અલી કહે તને મુંઝાવી કેણે,
જાણ્યુંજાણ્યુંજાણ્યુંજાણ્યું–કહે જાણી જણાવે,રહે અજાણ્યું ન કંઇએ–આલી.

(૧૧૨)—શુક્ર-જયંતી—

આર્ય ઉન્નતિ થાય ક્યાંથી, જ્યાં આવાં અઘટીત કર્મો થાય,
માખણ માટે **નિર** વલોવે, કંચન તજી કોડીને સ્હાય.
એક **ટકાની** હોય તોલડી, તોય તપાસે સઘળે ઠામ,
ખુબ ટકોરા ખખડાવીને, પુરણ પર્ખી ખરચે દામ.
કન્યાના જીવતરનો સાથી, વર જોતાં આંધળીયા થાય.—
હુન્નર કરવે રાખે આળસ, અભિમાને અંધા અથડાય.
જુઠા ઢોળ દમામ રાખીને, પાઇ પાઇ માટે અટવાય,
સુખદ સરોવર ગાય દીકરી, સ્વાર્થ સાંધવા વેચી ખાય.—

(૧૧૩)—કબીર-વિજય, રાગ, ભજન—

આવો, આવે સમયે અમોને ઉગારવા **વિરા** ધાઇ,
સાહે કરો સહુ જોતા **રામ રઘુરાઇ**,
મતી ગતી મુંઝાણી છે **પ્રભૂ** વેગે પહોંચો પ્યારા,
ભુજંગને આપો ભાવે, જીવન દયાળુ દાતા.
ગાયા નહિ જાયે ગુણો ત્રણે ભુવનોના ત્રાતા,
જોયા નહિ આપ જેવા, જગમાં જોરાતા—આવો૦
તાર્યાં આપે તંતે ભક્તો જુવો **અહલ્યાબાઇ** જેવા,
આનંદે આરાધે છે દાડી, **દેવો** કેવા કેવા.
વેદોમાં વિખ્યાતી વ્હાલા, સુણી કરે સર્વ સેવા,
કબિરનાં કષ્ટ કાપો લાખેણી, સુકિરતી લેવા—આવો૦

(૧૧૪)—વીર કેશરી—

આફતનો જમાનો આવ્યો, ભારે ઉપજ્યો છે,
નથી ઉગરવા આરો, યારો **આમ આફત** છે.
ઢોર હરાયા ડબ્બે પુરાયા, અંકે નંગ બે,
કડાં લોઢાનાં જડયા હાથમાં, ઠણુણુણ ઠણુઠણુ કે;
પાપી ક્યાં જઇને કે, તેને કોઇ દાદ ના દે-યારો **આમ આફત છે.**
કરણી તેવી નાર ઉતરણી, ખોડે તેજ પડે,
ભલા ભુંડાનો બદલો, ભગવત દીધા વિના ના રે-પાપી ક્યાં૦
વેશ કર્યા બહુ રૂપી, બનીયા લંપટતા કાજે,
મોટા ઘરના થયા પરોણા, સપડાયા અંતે;
હવે કોઇ દાદ ના દે, તારો થયો પાપથી એ.-યારો **આમ આફત છે.**

(૧૧૫)—મધુ-બંસરી—

આશા નવ વન રસ ભરનારી, શોધતી હું મળા દીવી દુલારી,
ભેટયાં પ્રાણુસમાં માલી-આશા.
પ્રાણુ **આદેશ** શિર સાટે ધારી થઇશ હું જલધારી—આશા.

(૧૧૬)—વિર કેશરી—

આપ પાપડ વાડીમાં પધારજો, લ્હેરીલાલ મંદિરની સામે મકાન છે,
નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે.
રંગ રંગીલી ચાલ મારી પાડોશમાં, તુળશી ક્યારાનું નિશાન છે,
(છજામાં) તુલશીના ઝાડનું નિશાન છે, લ્હેરીલાલ, અખંડને અભંગ
આજે સાંજ પહેલાં આવજો.
હડતાળવાળાનું તોફાન છે, જબરૂં હડતાળવાળાનું તોફાન છે.
લ્હેરીલાલ જોખમ ભરેલું કામ પુરી પંચાત છે, સસ્તી છે આફતમાં
જાન છે, મારા બાપ ધાસ્તી છે-લહેરીલાલ.

(૧૧૭)—અદલ છનસાટ—

આવો લટકાળી નાર, કરો હેઠાણી પ્યાર, આપો પહેલું કમીશન મારૂં.
નારીના વેશે નખરેથી લોભાવી, કેવો લીધો મેં ખબરને ફસાવી.
જરા મુખડું બતાવો તમારૂં, ઉંહ ના, ના, ના,
બસ ખોલી ઘુંઘટ આવ આતુરને ભેટ.
કેવો હુંબગ ક્રીટ, ક્રીટ, આઉટ ઓફ, એટીકેટ,
વા, વાઆ, હા, હા, ભુલ્યો, ચૂક્યો, લ્યો આ ઝુકયો,
પુરો ગમાર, આપો પહેલું કમીશન મારૂં.

(૧૧૮)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ બરહંશ, તાલ ધમાલ

આજમેરી સુનિયે અરજ ગિરધારી, મૈં તો આયા હું શરણ તુમારી—આજ.
બાલપણ સબ ખેલ ગમાયો તરૂણ કિયો બરનારી,
ગૃહ કુટુંબકે પોષણ કારણ પરઘર હોયો ભિખારી—આજ.
મેં જાનત યહ બાંધવ મેરે સ્વારથકી સબ યારી,
ધનસે હિનભયો મૈં જબહી સબકો લાગ્યો ખારી—આજ.
આયા થા જીસ કામ કરણકો ઉસકી યાદ બિસારી,
આકર માયા જાલમેં ફસ્યા નિકલન કી નહિ બારી—આજ.
ભવસાગરમેં ડુબતડું અબ લિજીએ વેગે ઉગારી,
બ્રહ્માનંદ કરો કરૂણા પ્રભુ તુમ બિન કો હિતકારી—આજ.

(૧૧૯)—મીસ. ગૌહરજાન—રાગ, ઝીલ્લા, તાલ, દાદરા.

આનબાન જીયા મૈં લાગી, પ્યારી ચિત કયોં દીયા, આનબસી કૈસી.
પડન લાગી સબકે પૈંયા, બોલો મેહરબાન સૈંયા.
તુમ બીન મોહે કલ, ન પડે તુમારે કારન જાગી—આનબાન જીયા મૈં.

(૧૨૦)—જલશા સંગ્રહ—ખમાચ-હોરી—

આજ આય દેખોરી સજના, કીસ છબસે મેરો કાહન ખરોરી—આજ.
હાથ લકરીયાં બાંધ કમરીયાં, કોઉ જાણે અજાણુ ખરોરી.—આજ.
માનો ધીટ બરજો નહીં માને, મોદલીકી ડેર સુનાએ ખરોરી.—આજ.

(૧૨૧)—મીસ. ગોહરજાન-રાગ-મલાર-તાલ-ત્રિતાલ.
આયે ગરજત બાદરવા સુખ પાયે—આયે ગરજત.
રૂમઝુમ કહું **મો ન** સુખ પાયે.—આયે ગરજત.

(૧૨૨)—મીસ. મલકાજાન-રાગ-ઝીંઝોટી-તાલ-દાદરા.
આઓ **ગલે** લગજાઓ મે વારી સૈંયા,ફુલન **શેજ** બિછાઇ **સી** મેરે સૈંયા.
તુમ બીન મેંકા જીવ ગભરાવત હે, અબ કાહે જીવા તરસાવત હો;
મેરે **સૈંયા**-આઓ.

(૧૨૩)—મીસ,મલકાજાન-રાગ-પીલુ-કહારવા-તાલ-લાવની.
આવોજી આવો **કૃષ્ણ** પ્રાનકે જલાને વાલે,
અલખ હો **અવીનાશી**, શંભુર કૈસે હો બાસી.
અખિલ મંડ હૈ બ્રહ્માંડ કે બનાલે વાલે,
સંતકો શીર જુકો ફાનો પિત્તરશે નિરાદાર ફાનો;
બસુદેવ દેવકીજીકો દુઃખસે છુડાને વાલે.
ગોતમણી તિરિયા તારી પરાગણી ભોલી બાલી,
આજ મિલે-પાપી **જમ** દંડસે, છુડાને વાલે.
રૂપ મુખ શબન વાલે, **દશરથકે** દુલારે,
તાડીકા વ્યાઘ્ર મારે, ગઇંગે મિલાને વાલે.-આવોજી૦

(૧૨૪)—પ્યારા સાહેબ—રાગ-સીંધુ-ભૈરવી-તાલ-દાદરા.
આજ મેં લડુંગી સૈંયાં અપને **પીયાસે** જાને ન દુંગી-આજ મેં૦
ઇતની બિનતી મોરી માન લે સૈંયા, તાબે જીંદગી તાબેદાર,
હો રહુંગી સૈંયાં.-આજ મેં૦

(૧૨૫)—મુનેનાહક—
આજ તોરા સૈંયા મંદીરવાલે,એહે પીયારી,ભાગજાગે-સોહાગ રાગજાગે-આ.
વારવાર હું નીસાર, જાન દુંગી વારવાર, શીર હમકો તુમ બાગી ભુલ,
તુમ નેક ગુલ જાઓગી ફુલ વાહ! વાહ વાહ વાહ, ભાગ લાગે તોરા.

(૧૨૬)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—(રાગ-રેખતા-તાલ-દાદરા.)
આશક હુવા જો દિલતો કયા દુનિયાંકી શરમ હૈ,
કરના **ઈસકકા** જગતમેં નહિ સહજ કરમ હૈ.-ટેક૦
દીપકો દેખકે **પતંગ** પ્રેમવશ ભયા,
પડકે અગનમેં જલ ગયા, કયા શીત ગરમ હૈ....૧
ભ્રમર સુગંધકે લિયે, **ફુલનમેં** જા બસા,
ફસકે કમલમેં રહા ગયા, ગરચે વો નરમ હૈ....૨
જાકર કે રણમેં શુર ના આગે ચરણ ધરે,
ઘાયલ હુવા બદન નહીં **મરણેકા** ભરમ હૈ....૩
ઈશુ તથા **મનસૂરકો** શૂલી ચડા દિયા,
બ્રહ્માનંદ ગઈ જાન તો છોડા ન ધરમ હૈ....૪

(૧૨૭)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ,-રેખતા-તાલ-દાદરા.

આશક હુવા જો દિલ તો ક્યા કાયરપણા કરે,
ઊખલમેં દિયા શીશ તો **ચોટનસે** ક્યા ડરે.
માશુકકા મિલના બડા હૈ કઠીન સમઝ લે,
પાવેગા વો દિદાર જો **જીતા** હુવા **મરે**....૧
અગર મુકામ **યારકે** જાના જરૂર હૈ,
જાતા હૈ વક્ત હિંમતના ફિર, ધીર ક્યાં ધરે....૨
ચ્હાતા હૈ દેખના જભી દિલદાર કો અપને,
દુનિયાંકી તરફમેં સદા ધીર ક્યોં નજર ભરે....૩
તૃષ્ણા નદીકિ ધારમેં જો ડૂબતા ફિરે,
બ્રહ્માનંદ વો ભવ સિંધુ નીર પાર ક્યા તરે....૪

(૧૨૮)—જલ્સા સંગ્રહ—રાગ, ભૈરવી-ગઝલ.

આશક તમામ દરપે તેરે હય ખડે હુએ,
લીએ ન કદ જાં સર બકફ અપને ધરે હુએ...૧
તારીફ હુસ્નો તેરેકી સુનનેકુ અએ **સનમ**,
ઉઠ બૈઠતે હય **કબરોંસે** મુરદે પરે હુએ...૨
કયું પેચો તાબ કરતે હો હમકુ ગરીબ જાન,
આલમકે પેચ ઝુલ્ફોંમેં હય અરે હુએ...૩
ચલતા હય દોર ગુલ ગુંચા દીનરાત બાકીબ,
સરો શીકાર તે હો હમસે ફીરે હુએ...૪
સાગર હો માંહે દીનરો ઓર સબકુ આશનાબ,
ચલતે નહી ફલકવે તુજ સે ડરે હુએ...૫

(૧૨૯)-અસીરે હીર્સ-

આવોઆવો છયલા મદવા પીલાઉં, ગગ નન પાવે ઉઆ મોરે પ્યારે,પીયા.
મોહે મનમેં બીઠાઉં બલબલ જાઉં સજન બનાઉં-
નયકા વિના હય નેક કરીના-**ચાર દીન હય જમાનેમે જીના**-
સચી બાત છેડો બતાઊ, આબે નાગભી સાફ હયે શીશા પ્યાલા સાફ.
મય નીરમલ સાકીબનુ, પીને વાલે સાફ, આજાઓઆજાઓઆજાઓ.હાં.

(૧૩૦)—ખુરસાંદ ઝરનીગર—

આલમમેં હય ખુબીસારી **પયસેકી**, બાબામાઈ બેટા જોરૂ પ્યારી **પયસેકી**,
જીલ્લતદારી ઇજ્જતદારી **પયસેકી**, જહાં દેખો વહાં મારામારી **પયસેકી**.
પયસે લાના, જયસે પાના દુ:ખ ઉઠાના સુખ ઉડાના,
સર કટાના જીસે જાના, તબહો આના **પયસેકા**.
કચેસી ખારી ઓ લાચારી, ખીદમતગારી, તાબેદારી,
સબ્બો-મક્કાકારીએ કમાના પયસેકા.

અદના આલા, બનીઆ લાલા, અચ્છા વાલા, દેખા ભાલા, સબકો વાલા,
એ દિવાના **પયસેકા**, છોટા મોટા સચ્ચા ખોટા, શાલુ ગોટા,
થાલી લોટા, કુંડી શોટા પીના, ખાના **પયસેકા.**

(૧૩૧)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, કલ્યાણ, રેખતો.

આદમકે શરકો જો **દમ** ગયા સો ફીર **ના ફીરા,**
જારી દિન ચશ્મસે જો નમ ગયા સો ફીર **ના ફીરા**—૧
લરાઇ કરતે ચહેરે પર દોનો જૂલ્ફે શિહા,
ગુલે રૂખ શારકામો સમ ગયા સો ફીર ના ફીરા—૨
અજબ હે મંઝીલ મુસતર પે મુજકુ હેરત હે,
જાંહાંસે જો કોઇ હમદમ ગયા સો ફીર ના ફીરા—૩
ઉદાસ હોકે **સનમ** શુબહો કુ ચલા અફસોસ,
બાહાર રોનેકે સબનમ ગયા સો ફીર ના ફીરા—૪
ગરૂરી મત કર ગુંજ હોસ્તાંગે અયે માહેલકા,
અજલકી સામને **રૂસનમ** ગયા સો ફીર ના ફીરા—૫

ઈ **(૧૩૨)—શ્રી** બ્રહ્માનંદ **ભજનમાળા. રાગ, રેખતા.**

ઈશ્વર તેરે દરબાર કી મહિમા અપાર હે,
બંદા ન શકે જાન તેરા, ક્યા બિચાર હે—ટેક.
પૃથ્વી **જલોંકે** બીચમેં કીસ આસરે ખડી,
સુરજ વા **ચાંદ** ઘુમતે કીસકે આધાર હે—ઈશ્વર૦
સાગર ન તીર લાંગતે **સુરજ** દહે નહિ,
ચલતી હવા મર્યાદસે કિસકે કરાર હે—ઈશ્વર૦
જલ બુંદસે પૈદા કિયા યહ દેહ જીવકા,
ખાતા હે બોલતા ફિરે કિસકે સહાર હે—ઈશ્વર૦
પંડિત હકીમ જયોતિષી કરતે બડે જતન,
બ્રહ્માનંદ તેરી શકિતકા પાયા ન પાર હહે—ઈશ્વર૦

(૧૩૩)—ગઝલે-હઝરત—ધી રેકર્ડ સોંગ બુક.

રાગ, ગઝલ, કવ્વાલી.

ઇલાહી આબરૂ રખીયો મેરે પાંકે છાલોંકી,
છીદી જાતી હેં નોકે ખારપર આખેં ગઝલોંકી.
દિલ અપના મુંન સીર ચાહત મે હય ઉન જુલ્ફ વાલોંકી,
ગરજ હે **ગુલશને**, હસ્તી તબીયત મેં નલાલોંકી.
તુમ્હે કરતે હેં કાયલ યા ખતા મેરી બતાતે હેં,
હમેંભી દેખની હે **મુનસફી ઇનસાફ વાલોંકી.**
તેરે દરકે ગદા કમલીપે અપની ફક્ર કરતે હૈં,
ન **હસરત** ઉનકો સાલાંકી ન ખ્વાહીશ હય દુશાલોંકી.

(૧૩૪)—મીસ. કાલીજાન—ધી રેકર્ડ સોંગ બુક.

રાગ, ગજલ, પંજાબી.

ઈલાહી કયોં કરેં જપ્તે **મહોબત** હમતે મરતે હૈં,
કે નાક્ષે તીર બન બન કર કલેજેમેં ઉતરતે હૈં.
જફાપર જાન દેતે હૈ **સિતમ** પર તેરે મરતે હૈં,
યેના કામે મોહબ્બત **સચતો યે** હૈં કામ કરતે હૈં.

(૧૩૫)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ-ગઝલ—

ઈશ્વરકો જાન બંદે **માલિક** તેરા વહી હે,
કરલે તું યાદ દિલસે હર જાંમે વો સહી હે.—ઈ૦
ભૂમી અગન પવનમેં સાગર પહાડ બનમેં,
જિસકી સબી ભુવનમેં છાયા સમા રહી હૈ....૧
જીસને તુઝે બનાયા જગ ખેલ હૈ દિખાયા,
તું કયોં ફિરે ભુલાયાં ઊમરા બિતા રહી હૈ....૨
વિષયોંકી છોડ આશા સબ **જુઠ** હૈ તમાશા,
દિન ચારકા દિલાસા **માયા** ફસા રહી હૈં....૩
દુનિયાંસે દિલ હટાલે પ્રભુ ધ્યાનમેં લગાલે,
બ્રહ્માનંદ મોક્ષ પાલે તનકા પતા નહી હૈ....૪

(૧૩૬)—ખુશરૂ-હસીના—

ઇસિ **નીંદીઆકે** વારી સેજીઆંપે ફુલોકી સોએ રહો,
ચાંદ છુપો પંછી બોલ ન લાગે, જાગો પીઆ અબ ભોર ભયો.
ગફલત કીયે ખ્વાબમે અએ મેરે દીલદાર,
ઇસ ફુલોંકી સેજપર હુએ હો તુમ બેદાર....ઇસ૦
અએ ખુશ કીસમત હુજીએ, ગફલતસે બેદાર,
હમ મુંહ હાથ ગુલાબસે, ધુલવાએં સઓ બાર....ઇસિ૦

ઉ (૧૩૭)--ઉસ્તાદી--રાગ, ભૈરવ, તાલ, ત્રીતાલ,

ઉઠરે મન **રામ** ભજન કરરે, તીહુ તાપ કટે-ઉઠરે.
રામ ભજે પાપ કટત હે, દુખદારિદ્ર સબ હોત દુર.-ઉઠરે.

(૧૩૮)—વિણાવેલી—ગરબો—

ઉગ્યો સખી **સૃષ્ટીનો** શૃંગાર હાર, ચાલ્ય ચાલ્ય જોવાને ચંદ્રમાં,
જોને **પ્રેમ ઘેલી** ભૂમીના દેદાર જોને ડોલે સૃષ્ટિ આનંદમાં.

સાખી { ધન્ય ધરા ધન્ય સુંદરી તને, ચતુર ચન્દ્ર તુજ કાન્ત,
શાન્તી પાઠ પઢાવતો, સાંધીને એકાન્ત.

ધરણી પડી **પતિને** પાય શીક્ષા શીરે ધરેરે.
ગુણીયલ ગોરી **પતિ** ગુણ ગાય, શાન્તિ ચિતે સ્મરેરે,
ધરોને બહેન ધરતીમાતાનું કહ્યું કાન, પ્રીતેથી કરો સંસાર સુધારસ પાન.

સાખી { ચન્દ્ર મુખે ચીરડાહને **તારાના** મુખ સ્યામ;
સદગુણીનું મુખ ભાળીને, રમે હૃદયના **રામ.**

સખી! જેને પતીનું માન, તેનાં **ગાંધર્વ** ગાયે ગાન,
પામે **દેવી** સમાન સનમાન' રમે રામા રસીક લઈ તાન.
ધરણી નાર સમ ગૃહીણીયો સેવે **સ્વામી** પાય,
ચતુર ચંન્દ્ર સમ **ધણી** મળે જય જય જય ત્યાં ઉચરાય.

(૧૩૯)—મીરાંબાઈ—

ઉઠ ભાઈ તું એદો થાને શું સુતો સોડ તાણી, સમર **રામનેજી,**
રામ નામ છે ભવાબ્ધી તરવા ભજને સારંગ પ્રાણીરે, અવસર કામનેજી.
મારા મારા શું કરે, સુત પિત દારા દેહ, ભજન હરિનું ભૂલમાં પાગી દુર્લભદેહ,
મુરખ મનવા મોટમ માની માયા માંહિ મોહમારે, મરણ માથેછેજી—ઉ.
ઉતમ અવસર આજે આવ્યો, ખોટો જાણીસ ખોમાં **હીરો** હાથેછેજી—ઉ.

(૧૪૦)—)સુકન્યા સાવિત્રી—

ઉભી ઉભી જોઉં **વ્હાલા** તમારી વાટડી, દેખી રૂપ હરસે ભરાય
મારી છાતડી—ઉભી૦
દયાનિધી દેવે આપી છે **જુવાની,** નીરખી નગીના બનું છું દિવાની,
આનંદે ગાળીશું **દિનરાતડી**—ઉભી૦

(૧૪૧)—મુદ્રાપ્રતાપ—

ઉભાં રહો! ઉભાં રહો! ઉભાં રહો જરાય! ઉભાં રહો જરાય!
ન મારાથી ચલાય... ... ... ઉભાં રહો!
(કેમ શું! થયુ) વાગ્યો કાંટો ઝીણો, તેથી ઉપડે ન પાય,
અરરર......દુઃખ બહુ થાય......શું? ખુબ બળે લ્હાય,
જાણે પ્રાણ મારા આ જાય......અરરર ઓય...ઉભાં રહો.

(૧૪૨)—કન્યા વિક્રયની ક્રુરતા—

ઉપકાર (૨) અનુપમ થયો આપનો દે બદલો કિરતાર
સત્કાર (૨) સ્વીકારી દીન બાળાનો સફળ કર્યો અવતાર.
મોહન મુરતી, મન હરનારી, **હૃદય** રમે છે લાગે પ્યારી,
સબળ સ્નેહની રક્ષા કરજે સૃષ્ટી સરજનહાર—ઉપકાર.

(૧૪૩)—નિલમ માણેક—

ઉપકાર અનુપમ થયો **સુન્દની,** દે...બદલો કિરતાર,
સત્કાર-વિસરીએ-કેમ અતીથીનો, જે છે આધાર,
વસ્તું કરતાં વહાલ કિમતી છે **(કાંડી તે શું કિમતી રતી છે).**
કાંડીના બળપર સૃષ્ટિનો, છે સઘળો આધાર...ઉપકાર.
(કાંડી શું દિવાદાંડી છે) ગૃહજીવનની સુખ હાંડી છે,
થેંક્સ, યુ વેરી મચ-ગુડ બોય...........ઉપકાર.

(૧૪૪)—રમા રંજીત—

ઉતમ જનમાં ઝેર પડાવે, જર જમીન જોરૂં,
સંપીલા વસતા જોયા જ્યાં, છે કોરૂં મોરૂં-ઉ-તમ.
સહોદર બે વિર પૈસા સોહે શિર,
ભાઈ ભાઇમાં એક બીજાં, પણ કરે કાળું ધોળું-ઉ-તમ.
સ્વારથની બાજી, પૈસામાં પતરાજી,
મસ્ત બનાવે માયા જગમાં, લડે પિતા છોરૂં-ઉ-તમ.
ધનવાનોને ઘેર, રહે સર્વમાં વેર,
રંક બીચારા હળી મળીને રહે કુટુંબ બ્હોળું-ઉ-તમ.
પરને કરી ફકીર, પોતે બને અમીર,
દુરજન મનમાં જાણે નહિ જે, મોત ઉભું ઓરૂં-ઉ-તમ.

(૧૪૫)-જલસા સંગ્રહ-પદ-રાગ, ભૈરવ.

ઉઠો મેરે કહાન કુંવર નંદકે દુલારે,
ઉઠો મેરે બીન્દ્રકે કુંવર નંદકે દુલારે-ઉઠો.
કમલ લલીત પ્રફુલિત ભયે ભવંર ગુનગારે,
ભાનુકો પ્રકાશ ભયો મલિન ભયે તારે-ઉઠો.
ગરથસે ગજરાજ છુટી દેવતા ઉભારે,
જમુનામે ગેંદ ગીરી ગ્વાલ બાલ હારે-ઉઠો.
કાલીનાગ નાથ લાય કૃષ્ણ ભયે કાલે,
તાનસેન કહે પ્યારે ધ્રુવ પ્રલ્હાદ તારે-ઉઠો.

(૧૪૬)-કામલતા-

ઉડાવો નખરાંના ટકા હજાર ! તું તો નાનકડી નાર,
બનીમોટીસરદાર-શી,જોબનની બહાર, જાઉંબલીહાર-(૨) તારાં નખરાં,
પલકોનાં પાંચ લાખ પ્યારી રૂપિઆ
તારા નયણોનાં નવલાખ પુરા, હાં-તારા નેણોના,-
પતળી કમર વાહ, નાજુક ઉમર વાહ,
મોહી તુજ મચકે કમર કેરે લચકે, પ્યારી તાબેદાર, તારા નખરાં.

(૧૪૭)—પ્રતાપ લક્ષ્મિ—

ઉચી શી અંટારીયોસેં દેખે મેરો રામ બાબા
અચ્છી અચ્છી ગાડી ચઇએ ફુલંદા બગીચા
ભયો તું અનોખો બંદા દામકો ગુલામ બાબા-ઉંચી,
અચ્છી અચ્છી જોરૂ ચઇએ નઈ હો જુંવાની
અબતો ભયો તું પક્કા કામકો ગુલામ બાબા-ઉંચી.
આજ તો હંશી હે બાબા શમકો હેરોનાં
એક બેર તો તું હો જા રામકો ગુલામ બાબા-ઉંચી.

(૧૪૮)—હરીચંદ્ર—

ઉમાપતી નમું નમું **શરણાગતી** નમું નમું,
જટાધારી સંગે લિયે, **પારવતી** નમું નમું-ઉમાપતી૦
કરો **મહાદેવ** દયા, હરો દુઃખ પીર બિથા,
તેરો નિત નામ રટત, જતી સતી નમું નમું-ઉમાપતી૦

(૧૪૯)—સુરદાસ ભજન—રાગ, ભૈરવી. પદ.

ઉધો મનકી મનમેં રહી...ઉધો૦
ગોકુળ તે જબ **મથુરા** પધારે, કુંજન આગ દહી—ઉધો૦
પતિત **અક્રૂર** કહાંતે આએ, દુઃખ પર દાગ દઈ,
તન તોલા ભર ના, રહી ઉધો, જલબલ બસમ ભઈ—ઉધો૦
હમારી અંખિઆ ભરિ ભરિ આવે, ઉલટી ગંગ વહી,
સુરદાસ પ્રભુ તુમરે મિલનકે, જો કછુભઈ સુભઈ—ઉધો૦

(૧૫૦)—જલશા સંગ્રહ—પદ-રાગ, રામકલી.

ઉઠ શજન બહોર ભઈ હરી ભજન ગારે,
પશુ પંખી **જીવજંત સંત** હો પુકારે—ઉઠ૦
બોહોર હોઈ ભજન હઉં, પ્રભુ નામો તે હારે,
સુખ ચેન સોહાવે આજ સુફળ દિન તે હારે—ઉઠ૦
કરત હું કરજોડ વિનતી તેરે દવારે,
દુઃખ દરિદ્ર સંકટ મેરે પ્રભુ તું નિવારે—ઉઠ૦
જાકો શુભ નામ લેત પાપ ગયે હારે,
સકળ જગત સ્વામિ તુંને રચી જગત ભારે—ઉઠ૦
સુનો **જગનાથ** કીયે પાપ હગે અપારે,
સાગર ભવ કોન ભેદ ઉતર જાઉ પારે—ઉઠ૦
ફીરોજ અંતર ભજન કરો તોજ પ્રભુ તારે,
તન મન સેવા બીન સદા રહો નિવારે—ઉઠ૦

(૧૫૧)—મિસ અચ્છનબાઈ—

ધી, ડીકસ રેકર્ડ સોંગ બુક-રાગ, દેશ, તાલ- ત્રિતાલ.

ઉધો એસી તુમ કહીયો જાયરે જાય-ઉધો૦
કુબજા કુરુર **કંસકી** દાસી વાકે દેખે આવે હાંસી,
રાધારાની યોઉઠ બોલી ઉનકી આજ દુહાઈ—ઉધો૦
બછરન નિરક્ષીર તજદીનો, હમને ત્યાગ **બિન્દાબનકિનો**,
ગ્વાલ બાલ ગોકૂલકે બાસી સગલી રહે મુરઝાઈ-ઉધો૦

(૧૫૨)—મિરાંબાઈ ભજન રાગ, ભૈરવી, પદ.

ઉધોજી **પ્યારે શ્યામ** ભયે એ પીર-ઉધોજી.
કઠન કઠોર દરદ નહીં જાણે, આખર જાત આહિર-ઉધોજી.
મિરાં કહે પ્રભુ ગિરિધર નાગર, નૈન નિભર આયો નીર-ઉધોજી.

(૧૫૩)—માનસિંહ-અભેસિંહ—
ફિજા આને મેંભી હએ અગોર ગુલાતે ભી નહીં,
આપસે તર્ક મુલાકાત જતાતે ભી નહિ.
ખૂદપરકા હમે કે ચિલવનકી લગે અગોર હાએ,
સાફ છીપતે ભી નહિ સામને આતે ભી નહિ.
સચ્ચે કોતમાં કીસી પર ન હુવા એક વફા,
તુમ ગુઝરતે ભી નહિ જરાહમ આતે ભી નહિ.
ઐસે ગર તંગ હો અગેર દાગ તો ક્યું છીને હો!
જાન પ્યારી નહિ અગોર જાનસે જાતે ભી નહિ.

એ (૧૫૪)—શકુન્તલા સખિઓ—
એ...રજનીમાં શરદની સોહામણીરે...શી ખીલી રૂપાળી ચંદની,
આકાશે શી ખીલી, એ વૃષ્ટિ વરસાવે અમૃત તણીરે.
રેલમછેલ રજનીમાં ...શી પ્રકાશ [ર
લક્ષ્મીમાં રાસ રમે ...શી [ર]

સાખી } ચન્દ્ર વિના રજની નહિ રજનનીની સનમાન.
} રજની શું સમજી કહેં રજનીનાં ગુણગાન.

(૧૫૫)—સ્વાર્થના સ્નેહી—રાગ. એ ગાજે મઝુરી લઇ જાવું
એ...ગુરૂ ગુણ હવે હું...ગાઉં, પાપ પુંજમાં હવે, શીદ જાઉં...એ.
કાયા મારી પાપી ભારી, ગની, મની, સૌ, ...વિસારી;
એ...ભક્તિ નાહે, માનવને ચડાવું...એ.
સ્વાર્થના સ્નેહી સૌ ભારી, "ચુનીા" સેજે ચિત્ત ધારી.
એ...ખોટા ભાવોથી, હવે ના ફસાઉં...એ.

(૧૫૬)—સ્નેહ સરિતા—
એ શાણા, સ્નેહી સાચી મ્હેમાની સ્વિકારોને,
કરી દૃષ્ટિ મીઠી સ્નેહી સહન દીપાવોને, દિલું ...આજે પ્રેમ ...ને,
પાદ પંકની રજ ચૂંબવાને, ગદ્દ વાણી સુધારસ સુંસવાને.
મારા મોંઘેરા મ્હેમાન, રંક મઢુલી સુહાવોને—એ૦

(૧૫૭)—દેવકન્યા—
એક સરસ વાત સમજાવુંરે, સંતો પ્યારા૦
ગુરૂ ગમની કૂંચી બતાવુંરે, સંતો પ્યારા૦
કોઈ સુરત સુરતને સાંધે, કોઈ યોગે ચિત્તને બાંધે,
કોઈ ભક્ત થઇ પ્રભુ ભજતાં, કોઇ જગની માયા તજતા,
કોઇ તપથી કાયા દમતાંરે—સંતો પ્યારા૦
એ શોધ્યા મારગ ગરવા, કેવળ મનને વશ કરવા,
આ ભવ સાગર તરવારે— સંતો પ્યારા૦

(૧૫૮)—વિક્રમ ચરિત્ર—

એ માથે મટુકી લઈ જાવું, **પ્યારા** લ્હેરી લાલાને દુધલડાં પાઉં—એ.
હું **ગોવાલણ**નાનીનારી,પ્યારેમારેછે વિહારી,રંગેરમાડી રીઝાવું પ્યારા.

(૧૫૯)—સરદારબા—

એક ફક્ત તારો આધારરે, **કિરતાર** મારે,
ભજું સદા **સચ્ચિદાનંદ** હાય તે તારે છે મારે—એક.
મરવું છે નક્કી માનવી, ફોગટ પડો છો પાપમાં.
સમજુ થઈ શીદ ઉતરો સંસારના સંતાપમાં.
બાંધે હવામાં બાપડા પ્રાણી બરફના માળીઆં,
કાળનો ઉકળાટ થાતાં, હાય વ્હેતાં ચાલીઆં.
મારે તો **શ્રી પ્રભુનું**, નામ છે સદા સાચું,
પ્રભુ પ્રભુ તું ખરોને અન્ય સર્વ છે કાચું—એક.

(૧૬૦)—સુર્યકુમારી—

એ સાચાનો સંગી ઉદ્ધાર કરશે મારી, કષ્ટ હરશે હરીવર બાંહ્ય ધરશેમારી.
જેણે **ગૌતમ**ની નારીને પદરજથી તારી,એવા ભુદરનોમુજનેભરોસોભારી.
વ્યર્થ ચિન્તા તજી દો માતા મારી, લેશે દીનનો દયાળ એ ઉગારી.
જેણે ભકતોના અંતરની પીડા ટાળી,લાજસાચવશેવૈકુંઠનો વાસીમારી.
અખીલ વિશ્વનો આધાર ગતીએનીન્યારી, અની ગોદ્યાઅસંકટથી લેશે તારી.

(૧૬૧)—ચન્દ્રગુપ્ત—

એક **પત્નીવ્રત** પાન પીઓ નર એક **પત્ની**વ્રત પાન,
સ્ત્રીને પતીવ્રત તેમ તમારે **પત્ની**વ્રતે કલ્યાણ—પીઓ.
જેમ ચાહો કે નારી તમારી, હો **સતી-સીતા** સમાન,
ઉદાહરણ રૂપ **રામ** બનો ખુદ **પવિત્રતાનું** પ્રમાણ—પીઓ.
પાણી ગ્રહણ સમય માની અંગે પ્રતિજ્ઞા આણ,
કોલ એક બીજાનો **તોડે** તે છે પશુ હેવાન—પીઓ.
જેનાં માત તાતનાં શુદ્ધ, રજ, વિર્ય અનીતીમાન,
તેના સુત **પત્નીવ્રત** ચુકી થશે વિષયિલા શ્વાન—પીઓ.
નીજ પત્નિના અંગ અંગને દિયો અમિ કુંપ ઉપમાન,
સાધ થઈ તેના રસ ઘુંટે, લિયો અમરતા લ્હાણ—પીઓ.

(૧૬૨)—કળીયુગનાં કૃત્યો વિશે રેકર્ડ —રાગ ભજન.

એવો કળજુગ હવે **આવીયોરે**, **દુનિયામાંથી ઘટીરે** દયા—**રેજી.**
એવા મોટા મોટા મહાજનરે, **લખોપતી લોભી થયારેજી.**
ધરતીમાંથી ધરમ ગયું ને, **પાપનું** વધી ગયું **પુર,**
પરજનતો પાંગળા થઈને વરશે, મેદની થઈ **ચકચુર,**
એવું કળજુગનું કારણરે, વાળ્યા કશુ **વણસી ગયા રેજી.**

શુરાનું શુરવીર પણું ગયુંને, ગયું સતીઆનું સત્ય,
વેદી ભેદી પંડીત પુરાણી, સરવેની મટી ગઈ મત.
એવું કળજુગનું કારણરે, લોભમાં લાગી રહયા રેજી.
પૃથ્વીમાં પાખંડ પુજાશેને, વીપ્ર કરે વેપાર,
સન્યાસી ધન સાંચવા લાગ્યા ને, નહિ પતીવ્રતા નાર,
એવાં કપટ કરે મોટારે, અસતિઆનાં ઓઘ થયા—રેજી.

(૧૬૩)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, ભૈરવી. આશાવરી.

એરી હએ મોરી પેઆરી નનંદીઆંરે—
તોરે બીરેને મોએ કુ દીનીગારી નનંદીઆંરે.
કે આરે કરૂં કુછ બસ નહી મેરારે—
સાસુ નનંદીઆં લગી સારી નનંદીઆંરે.

(૧૬૪)—જલશા સંગ્રહ—રાગ ભેરવો—જીલ્લો ઠુમરી—

એક કામીની બન બન આવે,
ચતુર નાર ઓરમાન સવારે, મદમાતી પ્રેમ જગાવે,
... ... આજ એક કામીની.
સાંમરો કનઈઆ મોસે માનત નાહીં બાંરહી આન જગાવે
બિંદરાબનકી કુંજ ગલનમેં નારદ બીન બજાવે—એક કામીની.

(૧૬૫)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, શાહેની તાલ, ત્રિતાલ.

એરી જસોદા તોસે લરૂંગી લડાઈ, તોરે કુંવરે ધુમ મચાઈ—એ.
કાહુકી ઉંચક દુધકી મટુકીઆ, કાહુકે ગીરકી ગાગર છરકાઈ,
બિચ ડગર મોહે રોકત નટવર, ચાંદ હસત પ્યારે બિજલી લગાઈ—એ.

(૧૬૬)—જલશા સંગ્રહ—સિંધુરા—હોળી.

એરી કોઈ ઉલગન ગામ કુંજનમે, મેંતો ઢુંઢ ફીરી મધુબનમેં—એ.
એ સોરી જતન બતા મોરી સજનીકો પીયા આવે કાગનમેં—એ.
રંગવા લઉંગી જબ જાને દઉંગી ઓહિ બાત મેરે મનમેં—એ.

(૧૬૭)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, ખમાચ. જીલ્લો. ઠુમરી.

એસી ચતરનાર કર સીંગાર, ઠારી અપને દવાર,
પીયાનીકસ બહાર, એક પલખ લાગી હસમેરો મનલીનો—એસી.
એક ચંદ્રબદન ચંદાસી કીરણ, આછથી સદન પીયાનેક નજર,
એક પાનોકી બેહેરણ હસ મેરોમન લીનો—એસી.

(૧૬૮)—ખુને-જીગર—

એ કારી કારી છાઈ ગરદુ પેથટા સારે, ઉડાવો ગીલાસ.
હારે મતવારે ઉડાવો ગીલાસ...કારી.
કોઈ રશીલા સજીલા હો સાકી, હારે-મુઝે રીન્દોકે ધીર મનકી પ્યાસ...કારી.
મહેસરતપાહોળીસમેઅદાપર, રહેમતસેમયકશનીરાશ આહે રહે...કારી.

(૧૬૯)—અસીરે હીર્સ—

એજી મુજે મંગવા દો જાન, **સલમે** સીતારેકી અંગીયા—એજી.
ગાલમેં લાલી, **કાનમેં** બાલી, મેં તો પહેરૂંગી **પ્યારેકી** અંગીયા—એજી.
મુવે **દરજીને** અંગીયા બિગાડી, મુજે લાદો **બનારસકી** સાડી,
જીસ્મે આલાહો મસાલા, મુજે **ગોટે** કીનારીકી અંગીઆ—એજી.
અપને સૈયાંકી બાલી મેં ભોલી, મુજે લાદો બનારસકી ચોલી,
જીસ્મેં આલાહો મસાલા, લાદો કીનારેકી અંગીઆ—એજી.

(૧૭૦)—ખુને જીગર—

એ...દેખો કિસમતકા ખેલ ચલી ઝંઝટકી રેલ સારે ગાવમેં.
નહીં મઅલુમ ટીકીટકા નંબરભી, ગયા ટીકીટ, ગઇ સાથ ઔરતભી.
અવર આખિરકે દો ગાડ, લે ગયે જોરૂ એ બદજાત...એ...
પંજાબસે માલગાડી જો આઇ, અફગાની ડોંસે વોહ ભરભરકે લાઇ.
હમને ખરીદે હમીં ઉન્સે પીટગએ. લડા બદનસીબપે આકર પંજાબમેલ.
ચલા ઉલફતકે મંડવેપર જીન્તકા ખેલ...એ...

(૧૭૧)—હુસ્નઆરા—

એજી જાવો જાવો **સજન** બડે આએ, ચુંબા ન મોરે **ગાલોકો.**
મેરે **ગાલોપે** યાર, કરે લાખો નીશાર, હીરે. **લાલોકો.**
ગાલ સુર્ખ લાલા, **જોબન** મેરા આલા. [illegible] કોઇ જો નાજોં દેપાલોકો.
વારે લાખો ફ્રૈયનકે માલોકો...ચુમોના૦

ઓ (૧૭૨)—સુકન્યા સાવિત્રી—

ઓસહિયર, સુણોશિખામણસારી, સઉ કરો [illegible] વિચારી—સઉ.
કુસંગ કાજળ કોટડી, કુસંગીનું [illegible] **સ્યામ.**
દુર્જન કેરા સંગથી, થાય [illegible] **બદલામ.**
જડી જેને **સોબત** જગમાં નઠારી, ગયું તેનો [illegible]—ઓ.

(૧૭૩)—અશરૂમતી—

ઓ મારી રંગીલી દરજણ, દરજણુ ગુલાબનો ગોટોરે,

તારો જગમાં જડે ના જોટોરે.

ખવરાનું પીવરાનું લાગમાં નચાનું, વાળે [illegible] તું ગડબડ ગોટોરે,
લાવી લુંટીને પરણ્યો પરાણે, નથી હું માનભર મોટો.
એ! મારે તો જોઇશે **શીરો પુરી** ને સાથે સાનવાના હુંઅ.
અરે અહીંતો મળશે **રોટલો** ને કુંગળી!, શીરાપુરીના તો ટાણા હુંઅ.

(૧૭૪)—જાંનીસાર—

ઓ મોરેમહુબ્બે આશ તેહારી, એક બીરહેકી **આગમેં જલ રહા થા.**
દુઝરકાબનકીલગીચીનગારી, તુંહીઆલાતુંહીઆલી, આશકે, દુઃખોંકા માલી.
બરદે ઓ વાલી તું ગોદ હમારી—ઓ૦

(૧૭૫)—મુંજરાજ સોલંકી—

ઓ છબીલી છોડ શરમ, કર છણુકો ન તું,
મહેમાન બોલાવી વાહ ! કરી મશ્કરી મજાહ ! ઓ.
રીતી એ ક્યાંની ? પ્રીતી મજાની ? જો છબી આ છાની,
કરો મહેરબાની **પત્ર** વાંચવાની, દાહી, બસ, દીવાની-આ...છબીલી.

(૧૭૬)—સ્નેહ સુધા—

ઓ **સ્નેહભીના** શીરતાજ ! પ્યાલી પીઓજી આ પ્રેમની,
સ્નેહ ભરપુર છે, પ્રેમનું, એ નુર છે હો. ઓ—
રંગીલો **મધ** આ સ્નેહ તણી ચીજ, બીજી તું સ્નેહભીની નાર,
સ્નેહે સંસારનો સઘળો છે વ્હેવાર, સ્નેહ એજ સંસારે સાર,
વાહ વ્હાલી વરણાગી અલબેલી અનુરાગી, છે સુંદરી સુજાણ-સ્નેહ૦

(૧૭૭)—મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—

ઓ **સાહેલીરે** (૨) સમજી કરીએ પ્રીત.
હાં હાં નથી સાહેલીરે (૨) અટપટી **પ્રીતની** રીત..
બોલો અનેક સુણી બોલતાં બોલ તોલી બોલીએ—હા. હા.
સામાનું દીલ જોયા વિના, નવ આપણું દીલ ખોલીએ,
અંતરસામાનુંભાળી.ભરીયેંપગલુંસંભાળી, એક હાથેંકમપતેતાળીરે—ઓ.

(૧૭૮)—દોરંગી દુનિયા—

ઓ **દાસી** બનું પાકી, લગન હો જો છકી,
નહિ માનું કીસીકી, બસ ન માનું કીસીકી.
વારૂં વારૂં તન, ધન, હો સુજન, કમલ બદન દલન મોહન.-દાસી.
દીપક બીન કટી બીમલ. કમળ પર અંગ પતંગ ન જારે.
એહી રીતો રતી કુમતીકી. બસ રીકી અતનીકી નહિ નકી.-દાસી.

(૧૭૯)—ખુશરૂ હસીના—રાગ, જીલ્લા, તાલ, કેરવો.

ઓહો મન મોહના **તોરી**. ઝુમ ઝુમ ચાલ—ઓહો૦
હાથોમેં હમ પઓમાંના. **મતવારી** તોરી ચાલ,
મહુઆ બરકે દે ગયે, અજાલી ચલી તાલ—ઓહો૦
મતવારે તોરે નએનાં. અઔર ગોરે ગોરે ગાલ,
તોરા બાલા જોબનાં. ઉમરીઆ ચઓદા સાલ—ઓહો૦
મોરે દબરી ખાન તોરી. તઓંહદએ પખાલ,
આહા મોરે તો દીલે, હસિકુંપે કો સમ્હાલ,
અપની સુરત ભુલ ગયે, **રંડીપે** ગીરી સાલ—ઓહો૦

(૧૮૦)—પ્યારા સાહેબ—રાગ, મ્હાડ, કવ્વાલી.

ઓ બાલમ મોરે, હમસે નજરીઆ કાહે ફેરી,
મેરા જીયા ચાહે ગરવા સો સો બેરી, ઓ બાલમ મોરે—હમસે૦

આ. (૧૮૧)—અનસુયા—

આંખ વિના અંધારૂં રે, સદાયે મારે આંખ વિના અંધારૂં,
કોઈ કહેશે **લાલ લીલું**, આ **ધોળું** ને આ **પીળું**,
મારે મન સઘળું કાળું કાળું રે (૨) સદાય,
કોઈને લાગે જગ સારૂં કોઇને લાગે નઠારૂં, મારે મન
જીવતર **ખારૂં ખારૂં** રે—સદાય૦

(૧૮૨)—સૈભાગ્ય સુંદરી—

આંખો ખોલી જો જીવ આ, દીસે દુનિઆ **ફાની,**
શાની જીંદગાની રોજ રહેવાની માની—આંખો૦
આ **ધનધામ મેડે, મ્હોલોને વાડી વજીફા,**
અંતે સાચવ્યા અંતે થવાના ધુળધાણી—આંખો૦
અચિંતો ડાબશે ટોટો, **અજલનો શીરસ્તો,**
કરી લેને ભલાઈ એ છે, સાચી કમાણી—આંખો૦

(૧૮૩)—લયલી મજનું, રાગ, ઠુમરી—

આંસુઓ ભરે મોરે નયેન. દીલરા કાંપે મોરે લો.—આંસુના૦

દોહરા } **જાને મનકા ભેદ મન, દુજો નજાને કોએ.**
પરકનહાર દુખએ, દુખકો મારો હોએ—આં૦

ઉછલત છતીઅન હુએ મોરી, ઔર ચડત હુએ સાંસ,
રૂપ સરુપ તો જલ ગયો, દેહ બની જંઉંધાસ—આં૦
જગ કહે ન કીજીએ, પ્રીતમે જાવે પ્રાન.
કએસે બંધન્હો છોડીએ. જો બાંધત હુએ દોજાન—આં૦
આગ જલાવે હાડકો, ઔર જલાવે માંસ,
પ્રેમ જલાવે સબ કછુ, ન રાખે છુટીઆસ—આં૦
ચીંતાને સબ લુટીઓ, નેઅન ઔર આરામ,
પ્રીતમ જતો ગયયું કે. વાંકો લે ન નામ—આં૦

અં (૧૮૪)—ભદ્રાભામિની—

અંતરે હર્ષ છવાયે, સખી શાને?—અંતરે.
પિયુના વિયોગી આ બાલાનું જે, નિશદીન હૃદયચિરાયે,
—શાંત બનશે આજે અલી!...........એ,
પ્રાણ વિના ઉલ્લાસે, સખી શાને?—અંતરે.
બુદ્ધિ મારી શું બદલાયે! **ધર્મ** મારાથી ભુલાયે,
લોક કહે મને **મુર્ખ** ભલે પણ, **લાજ** ન આવે જરાયે-સખી શાને-અં.

(૧૮૫)—વીર કેશરી—

અંખીઆ તરસાની **પ્રાયા** સહેજ ચળોને,
સહેજ ચળોને **પ્રીયા** સહેજ ચળોને—અંખીઆ૦

લાલ પલંગ પર મખરૂંદા તકીયા,
ઉપર ચાદર તાની—પીયા સેજ ચલોને—અંખીઆં૦
હલું હલુ પાઉં ભરો મોરે સજના,
જાગેજી નનદ જેઠાની પીયા સેજ ચલોને—અંખીઆં૦

(૧૮૬)—"રા" માંડલીક રાગ ભજન. એકતારો.

ફરીયે ના વિશ્વાસ કાયા માયાનો કદી,
મૃગજળ કેરા મોહ શા લાગ્યા તને માંડલીક.
ચીરંજીવી નથી તારી અમર નથી કાયારે,
ઘડી બે ઘડી માટે શું બગાડે મતી.
બગાડે મતી તું શાને :જુનાગઢ પતી—ઘડી.
રૂપ રંગે શું લોભાણો ભરમે કરતાં ભૂલ,
રૂપે રુડાં રળીઆમણાં પણ એ શીમળાનાં ફુલ,

(૧૮૭)—શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—(ચાહ મહિના)

ફરી ચડાઈ ચાહ દેવીએ, આવી હિન્દુસ્તાન વિસે,
રકાબીપ્યાલાનો રથ બનાવી ફતેહ મેળવી દશે દીશે.
શહેર કસ્બે ગામ ગામડે ચોક ચવટે ગેરા કરી,
હિંદુસ્તાનને ખુબ હંફાવ્યો કદી નામ લે નહિ ફરી.
અધરામૃતનું પાન કરાવી નપુશક નિર્માલ્ય કરે,
બલ બલાને ભક્ત બનાવ્યા મહેતાજી પહેલે નંબરે.

(૧૮૮)—અહલ્યાબાઈ—

કરસુત સજ્જન જનનો સંગ, જેનીસંગતપાપહટાવેલાવે,નિર્મળ રંગ.
સ્વાતિ જળનું ઝેર બને જો ચૂસે ફુર ભોરંગ,
કરે માછલી તેજ નીરનું મોતી ભુષણ અંગ.
તેથી ક્રૂર સત્સંગ તજીને સહુ દુર્જનના ઢંગ,
લોઢાં ને કુંદન કર્તા કર સ્પર્શ મણી સત્સંગ,

(૧૮૯)—સત્યનારાયણ—

કહું આપવિતી કર્મ કથા દુઃખયારી, કાળજડું નાંખતી સંહારી,—કહું.
આં નગર સાધુ શેઠની, બહુ લાડકી દીકરી હતી,
ખાતાં બગાસુ દાસીઓ, કંઈ લાખ બે હાજર થતી—કહું.
મોતી હીરા પહેરી ચરણ, ધરણી પરે ના રાખતી,
તે આજ ટુકડા કાજ તમ, ઘર આવી છે, ભીખ માંગતી—કહું.
પતિને પિતાજી લેઇને, વહાણે વિદેશે સંચર્યા.
ચોરાઈ ગઈ લક્ષ્મી અને, આગે રખડતાં, છે કર્યા—કહું.
ચડતી અને પડતી પ્રભુ, ચિરકાળ કોની નવ રાખશે,
ભીખારી પળમાં ભુપ થઈ, ભુપ થઈ ભીખ માગશે—કહું.

(૧૯૦)—સહિ દેવહુતિ—

કળી ખીલતી ચંમેલી ઝુલુ બાળા જોબનમાં,
બાળા જોબનમાં, ધરી અનંગ રંગ તનમાં—
નાજુકડી હજી લાડકડી હું છું, બાળકડી મુજ મનમાં,
મોહિની અજબ ગજબ હું તો, ખુલખુલ ત્રિભુવનમાં.
તનપર જેવર ઠમકે નેવર, લટક રહી ચરણુમાં,
રુમ ઝુમ ઘુમ છૂમ કરી ચાલું, લટકે મટકે મદમાં.

(૧૯૧)—શુક્ર જયંતિ—

કરૂં દ્રષ્ટિ જ્યાં ત્યાં હું, મને તો બ્રહ્મ ભાસે છે,
સકળ ઠામે પ્રકાશે છે, તિમિર તનમનનું ત્રાસે છે—કરૂં.
અખંડીત એક એ જ્યોતિ. જડે નવ શ્રમ વિણુ શોધી,
મને મ્હારૂં બતાવે છે.......................મને૦
હ્રુદય ઘનથી ઉમળકાના, કિર્ણું દશદિશ વ્યાપે છે,
નિજાનંદે હું આનંદુ........................મને૦

(૧૯૨)—સુકન્યા-સાવિત્રી—

કલ્પવૃક્ષ તજી કોણુ અભાગી બાવળ પાસે જાય,
કૂળની આસે જળ સિંચે તો, ભાંગે કંટક પાય—અભાગી૦
સંપટ રૂપ મધ ટીપાં પાસે, બહુ કીડીઓ ઉભરાય,
સ્વજન ! મિત્રની, ખરી કસોટી,વિપત સમયમાં થાય—અભાગી,

(૧૯૩)—સતિ દ્રૌપદી—

કરમ ગતી અતિ ન્યારી વિધાતા, કંઇ ન ચૂકે મતી મારી અરેરે-ક૦
એકદિન રાજા એકદિન જોગી (૨) એકદિન હાલ ભિખારી અરેરે-ક૦
ધરી મૃગ છાલા દંડ કમંડલ, અંગ વિભુતી લગાવી ફરેરે-ક૦
રાજ નિવાસી જંગલ વાસી, તુંહી નિરંજન નાથ સ્મરેરે-ક૦

(૧૯૪)—લક્ષ્મિ વિજય—

કર્મ તણો કોણુ મર્મ બતાવે, ભ્રાન્તિ બન્યું મન શાંતિ-ન લાવે
સુખના તે સ્વપ્ના હવે આવે, દુઃખણી અંતર દુઃખે ઉભરાવે.
નિકળી ભવનથી, વન જાવે. ત્યાં દવ ભાગ્ય લગાવે,
ઉલટી દશા દુર્ભાગ્ય જણાવે, દુખમય આ જગ અનુભવાવે.

(૧૯૫)—મોહિની ચંદ્ર—

કરૂણાના સાગર નટવર નાગર વ્હારે ચડો વનમાળી,
ગુણુ રત્નાકર દેવ દિવાકર, પંખીણીઓ સપડાવી.
બેરાણી પંખીણીરે, કાંઇ ના સુઝે, થર થર ધ્રુજે પારપાડોપુન્યશાળી-ક.
બેલીવીંધાણીરેકોઈબચાવો,આવોઆવોરે, આવો પરદુઃખભંજનમાળી-ક.

(૧૯૬)—નરસિંહ મહેતા—રાગ-ભજન-
ક્યાં છે મારૂં ને ક્યાંછે તારૂં જ્યાં જોઉં ત્યાં બ્રહ્મ ધારૂંરે,
ગુરૂજીના જ્ઞાન વિનારે અંધારૂં ! ....ટેક.
કોણુજ વાવે ને કોણુ ઉગાડે કોણુજ તરૂને ઉછેરેજી,
કોણુ હલાવે ને કોણુ ચલાવે, કોણુજ કાળકાળ કરનારૂંરે-ગુરૂજી૦
કાયા નગરમાં તું આવ્યો મુસાફર, સોદો કરવાને સારૂં,
પામર હીરો નવ પરખીયો, કીધું તે કાચું કારભારૂંરે-ગુરૂજી૦

(૧૯૭)—વિદ્યા પ્રતાપ—
ફરીફરી કરતાં મારી કાયાકરમાણીરે(૨) તોયે દયા ન આણીરે,
વીના તમ પ્રીતમ પ્યારા મંદિર માનું અકારાં.
ગોરા ગુણીજન તમ વિણુ આ ગોરી ગભરાણીરે (૨)-તોયે,
ભોળાને ભાવે ભેટી આલીંગને લપેટી.
અનંગના રંગે કુદી રામા ન રંગાણીરે (૨)-તોયે.
આવો આવો અલબેલા કામણગારા ક્યાં વેલા,
વીર હે તલસાવો કાં, હું રંક પ્રાણી (૨)-તોયે.

(૧૯૮)—સુદ-પ્રતાપ—
કહો પારકાં પોતાનાં શી રીતે કહેવાય
સદા પારકાં તે સૌ અંતે પારકાંજ થાય
માપ અંતરના પ્રેમનું નકોથી મપાય
નખ આંગળીથી વેગળા તે માટે કપાય
વંશ વેલની વૃદ્ધિ રાખી એથી શું થાય
એ છે ઠાલી ભ્રમાં મન વાળવાના ઉપાય--કહો.

(૧૯૯)—લલિત મિશ્ર—
કરમ તણું ફળ ચાખ, જીવડા કરમ તણું ફળ ચાખ,
તારાને લાયક તું પામે, ખૂબ સબુરી રાખ--ટેક.
કો નિંદે કો વંદે ફૂલે, સ્યાણો થઈને સાંખ,
રડુમજયાને શંભુજી આપે, સુખ શાંતિ રૂપ પાંખ--જીવડા.
પાખંડ જાઈ ગેરો પ્રેમ, અગન કરે સહુ ખાખ,
દૂર બેઠે પણ અગની લાગે, તેના પર ધુળ નાંખ--જીવડા.

(૨૦૦)—મનુમણી—
કરૂં હવે અમન ચમન, મેળવી એ નાર
મનહરણી માનુની બનાવું તાબેદાર, સુંદરીનો સુખકર કર ધરૂં
ધજા ઉડાવી ગગનમાં, વિજય વિજય કરૂં--કરૂં.
રામા સાથ રાજપાટ, પલ્લામાં મળ્યું
રામા રાજ્ય સુખ સાજ, ભાગ્ય તો ફળ્યું.
મગન મગન લગન લગન અમન ચમન ખરૂં,
ધજા ઉડાવી ગગનમાં વિજય વિજય કરૂં.

(૨૦૧)—બળીશાળા—

કયાંયે સરખી સમાણી જોડી ના મળે,
સુનો લાગે સંસાર, એળે જાયે અવતાર—કયાંયે.
ખીલી જોબન ફુલવાડી, પહેરી પચરંગી સાડી,
કંચુકી કમાનવાળી મારી આંખડી અણિયાળી,
જોબન બહાર જાયરે—કયાંયે.
ચંપા કળી સુંદર સરસ, ભ્રમરો સુગંધી ના લહે,
કંટક છતાં ગુલાબકળીપર, ભ્રમ કળીપર રાજી રહે,
કસ્તુરી કાળા રંગની, ઉત્તમ સુગંધી ભરી,
હું છું રૂપાળી પદમણી તે મુર્ખને પાલે પડી—સુનો.

(૨૦૨)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાલીંગડો. પદ.

કરમ ગત તારે નહિ ટરે—કરમ૦
કહાં બસે રાહુ કહાં બસે શશી રવી, જોગ સંજોગ પરે—કરમ૦
ગુરૂ બશીષ્ટ પંડીત મુની ગ્નાની, શોધકે લગન ધરે—કરમ૦
સીતા હરન મરન દશરથકુ, બિપતમો બિપત પરે—કરમ૦
સુરદાસ પ્રભુ અબ હુઈ સો હુઈ—જાક જાક કવન મરે—કરમ૦

(૨૦૩)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ ગઝલ. તાલ ધમાલ.

કૃષ્ન ઘર નંદકે આયે સિતારા હો તો એસા હો,
કરે સબ પ્રેમસે દર્શણુ, દુલારા હો તો એસા હો.
બકાસુરકો મશલ ડારા, પુતના જાનસે મારી,
કંસકો કેશસે ખેંચા, ખિલારા હો તો એસા હો.
કૂદ પાનીકે અંદરસે, નાગકો નાથ કર લાયે,
ચરણુ ફણુપે ધર કરકે, નચારા હો તો એસા હો,
તીર જમુનાકે જા કરકે બજાઈ બંસરી મોહન,
ચલીઘરછોડ બ્રજનારી, પિયારા હો તો એસા હો,
રચાઈ રાશ કુંજનમેં, મનોહર રૂપ બન કરકે,
દેવ દર્શનકો ચલ આયે, દીલારા હો તો એસા હો.
ગયે જબ છોડ ગોકુળકો, નહિ ફિર લોટ કર આયે,
સખિ રોતી રહી બનમેં, કીનારા હો તો એસા હો.
પુરી દ્વારાવતી જાકર, મહલ સોનેકે બનવાયે,
હજારો રનિયાં વાંહી, ફસારા હો તો એસા હો.
કુરૂ પાંડવ લડે રનમેં, જીત અર્જુનકી કરવાઈ,
બચાઈ લાજ દ્રૌપતીકી, સહારા હો તો એસા હો.
ઊતારા ભાર ભૂમિકા, સિધારા ધામ અપનેકો,
વો બ્રહ્માનંદ દુનિયાસે, નિયારા હો તો એસા હો.

(૨૦૪)—સુરદાસ, ભજન, રાગ, પદ—

કયુંરે નિંદભરે સોયા મુસાફીર, કયુંરે નિંદભર સોયા,
માનુસ દેહ દેવનકો દુર્લભ, જનમ અકારથ ખોયા—મુસાફીર.
ધનદારા જોબન સુત તેરા, વામે મન તેરા મોહ્યા.
સુરદાસ પ્રભુ ચલેહી પંથકો, પીછે નેનુ, ભરભર રોયા—મુસાફીર.

(૨૦૫)—ભદ્રા ભામિની—

કર્મ કયાકી બીથા જગ જોઇ, સુખ દુઃખ સબ કર્મ ન તે હોઇ-કર્મ.
કોઉ કર કમલ કરત કીરત કલ, કોઉ કર તલ કર કરત સદાઇ,
કોઉ નૃપવર છંવર ઢોલાવત, કોઉ ધર ધર માંગન ન અઘાઈ-કર્મ.
કોઉ કર કર્મ નાક પતિ હોઈ, કોઈ નર કનપર બીપતી બગોઇ,
કુકર્મ કર્યાં અસુર પતિ રાવન, સુવર્ન લંક પલમેં ખોઇ-કર્મ.

(૨૦૬)—મીસ. ગોહરજાન—રાગ, માલકોષ, તાલ ખ્યાલ.

કૃષ્ના માયાં રામ નિરંજન, કૃષ્ના માયાં રામ નિરંજન માયાં.

(૨૦૭)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, કાફી, ઠુમરી.

કનઇયા જરા બંસી બજાજારે, ટટજમનાકે તીર કનઇયા જરા બજાજારે.
બનશી બજાઈ મોરી શુધ્ધ બીસરાઇરે, કનઇયાજરાઓરતો બજાજારે-ક.

(૨૦૮)—જલસા સંગ્રહ—રાગ દેશ, ખ્યાલ.

કરના પકડીઓ રાજ ગોરી કરના પકડ, કરન પકડકે,
છાંડદે બઇયાં, મોરી બાંયે ધરનકી લાજ—કરના.
તુમ શરોશીર માન સરોવર, હમ પંછી નીકસરકેના એક
સુંદર અરજ કરત હું,
પ્રીતમ ગત મારી સુનીયો, કઠન પ્રિતકી લાજ—કરના.

(૨૦૯)—મીસ અચ્છનબાઇ. રાગ, બરવા, તાલ, ત્રિતાલ, હોરી.

કનહૈયા મોસે ખેલો હોરી, કરો ના ઠકોરી-ક૦
ચન્દ્ર બદન નવ નટન ગવાલની, નેનોકી મતવારી,
લે લે હાથ ન માર કુમકુમા, ભર બઇયાં ઇકજોરી-ક૦
અબિલ ગુલાલકે બાદર છાયે, ખેલત નંદ બિહારી,
કુંવર કહાન મોસે રંગ ન છીડકો, ભીંજત ચુંદર મોરી-ક૦
સબ સખીયન મિલ બન બન આઇ, કોઇ સાંવર કોઈ ગોરી,
અપને અપને મંદિરસે નિકસી, સાંસ નનંદકી ચોરી-ક૦

(૨૧૦)—જહરી સાંપ—

કહું કાહે શરમકી યે બાત, મુશ્કીલીસે કટતી હય રાત નીગોડી-કહું.
મોરી સુની હય બગીયાં માલીસે-ખાલી, કુલેહયફળ પાન દઇ મોરી,કુલે.
ગયા પહલા જમાના, અબતો નિબાના ગહરા ગયા ગોરા ગાલ,
મોરી આલી, ન અંગમે સમાના, હા, કહું.

(૨૧૧)—પ્યારા સાહેબ—રાગ આશાવરી.

કરલે **સીંગાર** ચતર અલબેલી, **સાજનકે** ઘર જાના હોગા. [૧]
માટી ઉઢાવત માટી બીછાવન, માટીમેં મિલજાના હોગા,
નાહલે ધોલે **શીશ** ગૂંથવાલે, ફીર વહાંસે નહિ આના હોગા ક૦

(૨૧૨)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, ગોડ, મલહાર, ઠુમરી.

કરકે કંગનવા મોરી છાંડદે કનાઈ, સુનો લંગરવા. મૈ ગારીદેંગી તુમકો,
મોરી બહીયાં ન પકર ધરવા જાનેદે—કરકે.
ગરજ ગરજ બાદુરવા બુંદનિવરસે, કુછયાં પરત મોરી અંગીયા
ભિજાંયલો અયા યા લજાઈલો.
હસી હસી હમરા અંચરા છાંડદે, સમઝ માન લે—કરકે.

(૨૧૩)—ગાયન દર્પણ—રાગ, પંજાબી.

કબહુ ન આયો બાંકે યાર, બિનતી કરત રહી મેં તો સોસો બાર—કબ.
કહેત ફકર સમજાઓ સખીરી, માનત નાહી કહ્યુ એક બાત.
અબ ખડે રહે સોતનકે દ્વાર—કબ.

(૨૧૪)—કુસુમાવતી—

કવસે રાધામે બ્યાહું કનૈયા કાલા. કનૈયા કાલા કનૈયા કાલા.
માખન ચોરીયાં ગલી ગલી ફીરતા. તટ **જમુનાપે** ભટકતા. ગોરી મો.
ગોરી મોરી **રાધા** ગોરી મોરી રાધા—કવસે.
સાખી } "જલ જમનાકો મેં ગઈ, આયે નંદ કીશોર.
મટકી મેરી તોડ કર, **દીની** બાંહય મરોર."
આયા થા એ **આગ** લેને દાગ અંગ લગા ગયા,
નયનકી મરોડનસે કટાટ બાતે કર ગયા—ગોરી મોરી.

(૨૧૫)—મીસ. કાલીજાન—ગજલે, બસીફ.

કભી બનશ સજકે જો આ ગયે, તો બહારે હુસ્ન દિખા ગયે,
મેરે દિલકો દાગ લગા ગયે હય, નવાસ ગોઈ ખિલા ગયે.
યહ દુઆથી દિલકી, ન આયે દિલ કોઈ, **બેવફા** ન દિખાયે દિલ,
વહ જો બેચતે થે **દવાએ દિલ**, વહ દુકાન અપની બતા ગયે.
બંદ હય કયો ન **આંસુઓકીઝડી કે, મોહબ્બત** અપને ગલે પડી.
વહ જો કર ગલેથી વહ અબરે, વહ બલાકે પેચમેં આ ગયે.

(૨૧૬)—મીસ. અમીરજાન—રાગ દેશ. તાલ, દિપચંદી.

કનહઇયાને ઘેર લઇરે, કુંજનમે આજ સખિયાં નહીં મોરે સંગમે.
ફાગ રમો હો મોહનકે દ્વારે—મોહન ખડે હે **બિંદરાબનમેં**,
નાહ નવેલી કૈસે બચેગી કયાં નિકસી **ફાગનમેં**,
મૈં જલ **જમુના** ભરન જાતી, સોચ રહી મનમેં.
ગાગર પટકી ચરન ઝટકી, ઓર ભીજો હારી રંગમેં—**કનૈયાને.**

(૨૧૭)—મીસ, અમીરજાન—રાગ, પીલુ-તાલ, દાદરા.
કહો ગુઇયાં કૈસે કટે સારી રાત, સઇયાં નહિ આવે છીયરાગભરાયે-કેસે.
એસે બે દરદી સે પીતજો ઠાની, કબહુ ન માની બાત...કહો ગુઇયાં.

(૨૧૮)—મીહ જહુર—
કયસી પ્રીત નિભાઈ, સુધ હું મોરી બિસરાઈ,
મોરી યાદ ન આઈ, માનો નાર હું પરાઈ,—
સબર પિયા બિન આવત નાહીં—બિહરાને સજન તોરે અયસી
ભાવે ન કછુ મોરે જીયે બનાઈ —ગત કીની.

(૨૧૯)—ખ્વાબે હસ્તી—
કનહૈઇઆ કીશન, મત વારે દુલારે, કયા નયન પ્યારે પ્યારે!
સુંદર સુરત તોરી,મનકો હરત,હરજનકો હરત તોરી,મોહીની મુરત ગોરી.
મોરી બારી ઉમરીયા એહારી, ભએ તોરે વારી.
જાન જાન દીલબર દીલબર હારે! યાર સુંદર મનહર.—કનહૈયા.

(૨૨૦)—મીસ, મલકાજાન—રાગ, જીલા, તાલ, દાદરા.
કમર પતલી લચક છબ પ્યારીરે, નૈયના રસીલે લુભાવન મતવારીરે.-કમર.
ખુદાને દિલ યે દિયા, નજર એવફાકે લીયે,
મિલી હય આંખ તો દિદાર દિલરૂબાકે લીયે.
બચન સમાલિયે, દિલકો જરા ખુદાકે લિયે,
નાજુક બૈયાં ગોરી કલૈયાં, મેરે પીયાકી યે આહય ન્યારીરે.-કમર.

(૨૨૧)—પ્યારા સાહેબ—રાગ, ભૈરવી, કવ્વાલી.
કહાન કુંવર મોસે કરત બરજોરી, અબ મોસે કરત બરજોરી,
એક ન માને એક ન માને મોરી, કાને કુંવર કરત મોસે બરજોરી.
દેખી શામ યહ નામ હરતો, શામ તુમ લાગો હીરહત.
ઘડી ઘડી પલ પલ છીન તોરી બીનતી, કરત બરજોરી. એક નમાને.

(૨૨૨)—સર ફ્રોશ—
કર ગલીયન બીચ સાજન ફેરા, તેરે દેખનેકો જીયા ચાહે હએ મોરા,
બીન દેખ હોત હએ દુઃખ ગનેરા.—કર.
ફુલનહીં જીયા પાએ,અબ દીનરાત મોરા,ફરતહું દરદ હો ગમકા સવેરા—કર.

(૨૨૩)—સર ફ્રોશ—રાગ-ગઝલ.
કહું કયા તુમસે મેરી જાન, મેરા કઓન કાતીલ હએ;
મુકદ્દર હએ, અદુ હએ, આસમાં હએ, આપ હએ, દીલ હએ,
ન મરકર ભી મીલેગા ચએન, તેરે બાદ મદફનમેં;
અરે ઓ જાને વાલે, કયા લીએ જાતા હએ દામનમેં.
કએસે કટેગી રતીયાં, હાં સઇયાં;
બીસદીન તુઝકો યાદ કરૂંગી, નાહી ભુલુંગી બતીયાં,
ભુલ ન જાના મુઝકો દીલઆરામ, લીખ્ખા કરોગે પતીયાં.—કએસે.

(૨૨૪)—જલશા સંગ્રહ—કાલીંગડો, ગઝલ—

કત્લ કરનેકું આશકકું, નીગાહે તલવાર કાફી હએ,
અરોહ કે જખમકા મરહમ, તેરા દીદાર કાફી હએ.—કત્લ.
પરેશાં દિલ દીવાનેકું, નહીં દરકાર જંજીરોસે,
દિલોકે કેદ કરનેકું, ઝુલ્ફ બલદાર કાફી હએ.—કત્લ.
ન તસબીહ હએ ન સુજદા હએ, નહી મતલબ કેતાબોસે.
તસવર બન ગયા દીલમે, તો યહી તકરાર કાફી હએ.—કત્લ.
પરેશાં દેખકર મુજમુ, જુસ્તજુતેના ન કર જાલેમ,
ફકત મહેરબાનીસે, સુખનકા પ્યાર યેહ કાફી હએ.—કત્લ.
છોડના ન મત એફીલા, યહાં હંસ ફના મુકામોમે,
ગફુરકું જમેહ કરનેકું ચસ્મકા ઇશાર કાફી હએ.—કત્લ.

(૨૨૫)—અનવર કાવ્ય—રાગ, પદ, કાલીંગડો—

ક્યા કહેના ભાઇ ફકીરૂંકા? ફકીરૂંકા ગુરૂ પીરૂંકા? ક્યા—ટેક.
કોઇકો પસંદ હે મહેલ હવેલી, માલ ખઝાના હીરૂંકા! ક્યા—૧
કોઇકો પસંદ હે સૂકી રોટી, ઓર બિછાના હસીરૂંકા! ક્યા—૨
આશક મસ્ત ફકીર **અલ્લાહકે**, ભાવ ન પૂછે અમીરૂંકા ક્યા—૩
ગરીબ ગુન્હેગાર આજીઝ **અનવર** ભાન નહી તકસીરૂંકા ક્યા—૪

(૨૨૬)—કાંટાનું કેશર—રાગ-ગઝલ—

કરૂં તારીફ શું તારી, અરે ઓ દાદગર દાવર.
નથી એવી ઝબાં મારી, અરે ઓ દાદગર દાવર.
તું બાતેન છે તું જાહેર છે તું અવવલ છે તું આખર છે,
ચલક ચોમેર છે તારી, અરે ઓ દાદગર દાવર.
નમું તો બસ નમું તુંને ભજું તો હું ભજું તુંને.
સઝાવારે પરસ્ત તારી, અરે ઓ દાદગર દાવર.
મને તું બક્ષ ગુણ એવા કરૂં હું તુજની સેવા,
મને એ આપજે યારી, અરે ઓ દાદગર દાવર.
વસે મુજ કોમમાં પરવર સુલેહ સંપને હમોજર.
નીરંતર એ દુવા મારી, અરે ઓ દાદગર દાવર.

કા (૨૨૭)—મીરાંબાઇ—ભજન—

કાનુડો શું જાણે મ્હારી પ્રીત, બાઇ અમે બાળ કુંવારારે.—કા૦
જાણારે **જુમનાના** અમે ભરવા ગયાં તારે, **કાનુડે આવીને છાંટ્યા**
નીર, ઉડયાં છરરરરરરરે.—કા૦
શેરીએ ને શેરીએ અમે રમતા ને ભમતારે, **કાનુડે આવીને ખેંચ્યા**
ચીર, ફાટયાં ચરરરરરરરે.—કા૦
વંદ્રાને વનમાં વ્હાલે, **રાશ** રમાડયાંરે, **કાનુડે** તાણી **માર્યાં**
તીર, વાગ્યાં અરરરરરરરે.—કા૦

(૨૨૮)—વિણાવેલી—

કાયા કાચો કુંભ છે, જીવ મુસાફર પાસ,
ત્હારો ત્યાં લગી જાણજે, જ્યાં લગી શ્વાસોશ્વાસ.
સદા સંસારમાં સુખ દુ:ખ સરખા માની લઇએ,
રાખે જેવી રીતે રામા, રંગે જેવી રીતે રહીએ.

સાખી } પીપળ પાન ખરંતા, હસ્તી કુંપળીયાં,
} મુજ વીતી તુજ વીતશે, ધીરી બાપુડીયાં.

નહી જેવીને તેવી નિત્ય, કોઇની નભતી જોઇએ,
દશાના ઢંગ, રૂતુના રંગ, જેવા દેખી લઇએ.—સદા.

સાખી } કદી મહેલોને માળીયા, કો દીન છીપ્પર ખાટ,
} કોઇ દીન એવો આવસે, ભુખ્યા ન મળશે ભાટ.—સ૦

(૨૨૯)—રજનીચન્દ્ર—રાગ-ભજન—

કાયા માયા જુઠી સહુ જાણુરે, પલમાં વીખરાશે તારો માળો આ સંસારનોરે.
બિન્દુ જેમ ઝાકળ કેરૂં, માનો મોતી જુઠુંરે,
એમ સંસારની માયા મીથ્યા માનરે.—પલમાં.
સગાને સંબંધી, સ્નેહી કોઇ નથી તારૂંરે,
સ્વાર્થમાં રાખે સગાઇ સગો ભાઇરે.—પલમાં.

(૨૩૦)—શારદા વિજય—

કાગવીરા વાલમને દેજો, દુ:ખીનો સંદેશ,
જોગણને વેષે વિજોગણી, કે જાતી મે દેશો દેશ.

સાખી } જામે જીતની બુધ હય, ઇતનો કહે બનાય.
} વાંકો બુરો ન માનીયે, ઓર કહાં...સે લાય.

ગાગરના પાણી ઢુળી છળે, સાગરના માઝા મુકી છળે,

(૨૩૧)—કંસવધ—

કાનુડા તારી કામણ કરનારી વ્રજમાં વાંસલડી વાગી.
મીઠી વળી મોહક, મન વસ કરનારી.—વ્રજમાં.
મનવસ કરનારી, સ્વર સુણતાં લાગે સુખકારી,
હું ઘેલી, તમ વીણુ થઇ છું ગિરધારી.—વ્રજમાં.

(૨૩૨)—શ્રી કુસુમ કમળા—

કાળું કામ કરે ન શું ? કામી, નીચ નારીની જાત હરામી,
વદે વેણ મીઠાં મુખે સ્વામી, બીજા સંગ રતી રસ જામી.
લોભાવે રશના એ રશાળી, ઉરમાં રાખી પાપની પાળી,
ક્રુર-ધુર્ત, ઢોંગી ને ધુતારી, બણી ચુંકેલ જારી ત્રીજારી.

દોહરો } શર્મ-ધર્મ-લજ્જા ! નહિ, દયા નહિ ! તલભાર,
} જાર માટે જગદીશને, છેતરવા ! તૈયાર.

રડે ઘડીકમાં હશે ઘડીકમાં, ઘડી રીશે મસ્તાન,
લલચાવે નર લાખને, પણ કોઇની નમે શેતાન.

(૨૩૩)—**બુદ્ધદેવ—રાગ-ભજન—**
કાયા કાચ કુંપો, તું તો ચેતરે, હિણુ ભાગી **હુંસા**,
અવિચળ પદ્દીને તું પેખરે, હિણુ ભાગી **હુંસા**.—કાયા૦
ઝાંઝવાના નીર સમજ આ, કાચી જીંદગાની તારી,
મમતા મુકી દે ને તું કારીરે, હિણુ ભાગી **હુંસા**.—કાયા૦
એ દિનના છે **ઘરજળ** સઘળાં, બે દિન અહિં રહેવાનું છે,
બે દિનના છે **સગા સંબંધી**, બે દિન સુખ લેવાનું છે.
એ દિનનો છે **પંખી મેળો**, અંતે ઉડી જવાનું છે,
લોકો જેને દુનિયા કહે તે, **એક મુસાફર ખાનું** છે.—કાયા૦

(૨૩૪)—**બ્રહ્મર્ષિ વિશ્વામીત્ર—**
કામભોગી રાજયોગીને બનાવવા,
જપ તપથી રૂષીવરને નીકળી ચળાવવા.........કામ.
ચિત્તહર યૌવનની મને મોટી મન હામ છે !
નિહાળી હાવભાવ, પુરૂષ નારના ગુલામ છે !
એ દરશાવવા રૂષીરાજને ભરમાવી..............કામ.

(૨૩૫)—**મીરાંબાઇ—રાગ-ભજન—**
કાયા કારણ ભેખજ લીધો, મેં તો રાણાજી કાયા કારણ ભેખજ લીધો.
રમતો ભમતો જોગી આવ્યો આંગણીએ, દાસી જાણીને દરશણ દીધો.
ગીરધર વિના મુને ઘડીએ ન ચાલે, હરીરસ ઘોળી ઘોળી પીધો.
એરે કામણ મારે કહાનુડે કીધાં, કંથા પહેરીને નેડો લીધો...રા.
બાઇ **મીરાં** કહે પ્રભુ **ગીરધરના** ગુણ, જંગલ માંહે ડેરો દીધો...રા.

(૨૩૬)—**વીર કુણાલ—**
કારી નયનથી નચાવે નારી, પામર નર નાદાન.
નીર વીના **ધરતી** પર તરતી, પાંખ વિના આકાશે ફરતી.
શસ્ત્ર વિના શબ્દે **સંહરતી.**
ઇચ્છા જે ધરતી, તે બોલ્યા વીણુ પણ એ કરતી.—એ બળવાન **નારી.**
હ્રદયે ઝેર હળાહળ ભરતી, કામ ક્રોધમાં ભૂલી કૃત્યો કાળાં **આચરતી,**
નર્ક સમાન **નારી.**

(૨૩૭)—**બળીરાજા—**
કાયર તે નરને સમજો, જે કરમે હસ્ત મુકી ફરતા,
નસીબ માની બેસી રહેનારા, દીઠા રઝળતા.—કાયર૦
ઉદ્ધી અંદર ઉતરતા તે, મોતી પામી નીકળતા,
તીરે રહી જોનાર તમાસો, નહિ કોડી મેળવતા.—કાયર૦
નાનું બાળક ભણતાં પંડિત, પણ ઘસે છે દોડી,
ભાગ્ય કસોટી ઉદ્યમ કરીને, તજો નિરાશા ઝોળી.—કાયર૦

(૨૩૮)—કુસમાવતી—
કામ કેફ કરી ભુલવે તમામ ભાન-ભુલવે છે સાન શાન—
—ભુલવે વિવેક જ્ઞાન-કામ ગહન વનને ભુવન ભવ્ય ભાળે.
ખરે કાંટાની કોમળતા નિહાળે-અગન ઝરતી, ચંદન શીત ભાળે,
ખરે કામીજન મોટા નાદાન..................કામ કેફ.

(૨૩૯)—નાગર ભકત—રાગ-ભજન—
કાયા તારી કાચી તેમાં ફુલ્યો તું ફરે છે શાને,
ફુંકાઈ જવાની **હોળી** પેઠે, એ **સ્મશાને.**—
કરે શુદ્ધ તેને તું તો, સવારમાં ઉઠી સ્નાને,
પ્રતિ દિન પોષે ખાસાં, ખુબિવાળાં ખાનપાને.
તાતી માટીને તું સોના જેવી મુઢતાથી માને,
નામ કૃષ્ણજીનું કયાંથી આવે તારે કાને—
સુખી થવું હોય તો **જદુરાયજીને** શરણે જાને,
મોટાઈ મુકીને પ્રિતિવાળો **પ્રભુ** ચરણે થાને—
મેળવને ભાઈ મારા, **કેશવ** તણી કૃપાને,
ગરીબી ધરીને ગુણો **ગોવિંદના** ગાને.—કાયા.

(૨૪૦)—સ્નેહ-સુધા—
કામીજન રૂપ ઉપર સહુ મરતારે, કુટીલતા કરતા.-કામી૦
કરે અનીતિ અધમ અતીશે, **પ્રભૂનો** ડર **નવ ધરતા,**
પરમેશ્વર પોતાને માની, અંધ બનીને ફરતાંરે—
લાજ શરમને કરી પરાઇ, પાપી પગલાં ભરતાં,
અંતે ૪ટફટ થઈને પાપી, વીણુ મ્હોતે મરતાંરે.-કામી૦

(૨૪૧)—સરોજની—રાગ-ભજન—
કાળ નહિં છોડેરે, ઠાલા શાને મથીને મરો,
પાપી ભમણા કાજેરે, **ધોળાં કાળાં** શીદને કરો.—કાળ.
મન જાણો છો ? મેં કર્યું કે, પણ **કરનારો** છે કોય;
આદર્યાં અધવચ રહે ને, **હરી** કરે સો હોય;
મિથ્યા વૈભવ માટેરે, નિર્દય જુલ્મી શીદને ઠરો.—કાળ.
નક્કી સમજો **કાળ** રાય ત્યમ, રંક સર્વને ખાય,
બાંધી મુઠીએ આવેલાં, સૌ ખાલી હાથે જાય,
કરશો તેવું ભરશોરે ? પરમેશ્વરથી જરી તો ડરો.—કાળ.

(૨૪૨)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, બેહાગ, ઠુમરી—
કાહના મોરીરે ગગરિયાં ફોરીરે, દેખો દેખોરે લંગરવાને બરજોરીરે-રામા મોરી.
મે **જલ જમુના** ભરન ગલીથીરે, બીચડગર મોસે કીનીરારરે,
ચલત ડર બાલમ નહીતો ફાંગી મેં ગારી-એ શીકયાકીની મોસે ચતુરાઇ-રામા.

(૨૪૩)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાફી, હોરી—
કાએ સનુમ પિચકારી મારી.–કાએ.
ભર પિચકારી હમપર મારી, ભીંજ ગઈ સબ સારી,
શ્રીજીકી સખી સબ ઠારી હસત હએ, એસો તું ભયો અનારી.
પાગા કુછતો લોને બીચારી.–કાએ.

(૨૪૪)—અદલ ઈનસાફ—
કાન જાનેદો પ્યારે પ્રાન જાનેદો, કાહે રોકો ડગરીયા,
બૈયાં ગહત મોરે તનકી છુવત હો, છાંડો **મુરારી**, બસ રહો બીહારી.
મોરી બારી ઉમરીયાં-કાહાન જાનેદો.
નાહી એકલી મેં હું સંગ સાહેલીકે,
ફીર મીલુંગી તુમે નીર બહાન, શીર ધર ગગરીયાં–કહાન જાનેદો.

(૨૪૫)—હુસ્નઆરા—
કાહે ધોવે તનકી ચદરયા, મનકો ધો ડાલ જૈબલ જાએયા.
અરે માન જલ સુની જાએયા... ... ...કાહે.
ચમક ફેંક હાં કરો અએ સાફી જતનવાં, લગા લગા સનકા સાબનવા.
તનકો ધુલા મનન ધુલા, રહા જીગર મગર મલબરા તનતો.–કાહે.
મસલ મસલ કરત ગુસલહાં, નહિ જલકી કદરયાં.–કાહે.

(૨૪૬)—જહરી અંગુસ્તરી—
કાહે છાંડે મુરખ મોરી બઇયાં, કલાઇયાં ગારી દુંગી મયે,
મુંછ જારે શરમ નહિ આવે, સતાવે કાહે મોહે, જરા ન લગવે.—કાહે.
પ્યાર જાની તુને કયા દીલમે ઠાની, મોહનીયાં સુંદરીયાં કામનીયાં દુલારી હય.
ચલ ચલ પ્યારી છબીલ ન્યારી, હય મીલ-જાવો જરી.
મીલ જાઓ પ્યારી આઓ, ન સતાવો ન લજાઓ,
ઘબરાઓ નહિ બસ આઓ પ્યારી, જારે રીઝાલે જરા મું સંભાલ—કાહે.

(૨૪૭)—કૃષ્ણચરિત્ર—
કાના જાઉં બલીહારી શ્યામ, પિયા **ગિરિધારીરે**.–કાના.
આશા અમારી પુરો **મોરારીરે, નટવર નંદબીહારીરે**.–કાના.

(૨૪૮)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, ખમાચ. ખ્યાલ—
કાલી કમરીવાલાસે મીલ જાના વેઠ મગે અપના પિયાકુ ઢુંઢન નીકસી,
મીલ ગયા **બંસીવાલાસે**.-મીલજા—કાલી.

(૨૪૯)—મીસ-જાનકીબાઈ, રાગ, સોહીની, તાલ, ત્રીતાલ—
કાહે સજન કાહે રાર મચાઇ, [૨] કાહુ સોતનીયાને, તોહે બેહકાય દીનો.
કાહુ નિપટ કાહુ બાત બનાઈ, હો પિયા, તોહે કરજોરત હું,
છાંડો બીરાજ મોરી, મુરકી કલાઈ.—કાહે.

કી (૨૫૦)—લવ-કુશ—
કીડી કુંજર દાબતી સસલે સીંહ હેરાન,
પુરૂષ નથી બળવાન પણ સદા સમય બળવાન.
કંઈ કંઈ ધાર ભલે અવનીમાં કર્તા કંઈ કીરતાર.
અકળ કળા ન કળાતાં, કર્તા કંઈ કીરતાર.
બળશીયાએ નાગ પકડાવ્યો, ગોરા હજારી ગુલાબ લુભાવે,
શીયાળે વાઘ થકી કરી સરસાઈ, કાંઈક રડાવે કંઈક હસાવે.—કર્તા.

(૨૫૧)—નરસીંહ મહેતા—રાગ-ભજન—
કીશનજી કાળારે! લાવો ફુલ માળારે! પારથના સાળારે,
આવો ભીડયો ભાંગવા હોજી..............................કી.
નહિ આવો તો થાશે પ્રભુજી મમઘાત, રૂઠયો છે આ રાજારે,
શીર મારૂં કાપવા હોજી...કી૦-કંઠમાંથી આપો ઉતારી હાર.
લજ્યા મારી રાખોરે, મોહનજી માધવા હોજી...........
દોહરો } શીશ કાપશે માહારૂ છો થાશે જગ ફીટકાર,
હાંશી અવિનાશી થાશે આપો કંઠનો હાર...કી.
કીધાં છે તે બહુ બહુ મારાં કાજ.........................
તેમાં આ વધારેરે, જાણી લેજો જાદવા હોજી............કી.

(૨૫૨)—જલસા સંગ્રહ—કાફી, હોરી, બારમાસી.
કીજે કોન ઉપાય અજહું, ઘરનાયે કનાઈ—કીજે.
દીન ગીનતે સખી માસહુ બીતે તોભી ખબર નહી પાઈ,
દીલમેં હોસ હુમાસ મિલનકો, કેસે મિલે જદુરાઈ;
રીતી કોઉ દેત બતાઈ.—કીજે.
ચૈત્ર માસ ગયે ત્યાગી ચતુરભૂજ, ચુરી મે ચુંતા લગાઈ,
રૂતુ બૈસાખ તાપ તન જારે, જેઠ બી રહશે જરાઈ;
રહે કેયોં જીયરા બચાઈ.—કીજે.
માસ અષાડ મેઘ ગરજત હે, દાદુર શબ્દ સુનાઈ,
રિમ ઝિમ બરસત શ્રાવન, ભાદો મહા ભયદાઈ;
નદીયનમેં પુર બહાઈ.—કીજે.
આશો આરી બઢી નહી આયે, જગત દીપાવલી આઈ,
કારતક કહાં તક સહુમેં, માગસર મનકો મુંઝાઈ;
ન ભાવત મેવા મીઠાઈ.—કીજે.
પોષ પિયા બીન શીત દુઃખ એહું માઘ મરન દુઃખદાઈ,
ફાલ્ગુન ફીર હરી ઘર આવે, તો ખેલે હોરી સુખ પાઈ;
ગુલાલ અબીર ઉડાઈ.—કીજે.
પ્રાણજીવન પ્રભુ બાર નીહાળત બહાર માસ બિતાઈ,
દુઃખ વીદારન આય ગયે હરી, પ્યારી ગલેસે લગાઈ;
બીર હરી પીર મટાઈ.—કીજે.

(૨૫૩)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, પીલુ, પદ—
કીસીકા કોન સંગાથીરે બાબા—કીસીકા.
જુઠીરે માયા જગત ભુલાયા, કહેત પુરાણકી પોથીરે-બા-કી૦
દોલત દુનીયા માલ ખજાનાં, માત પિતા સંગ નાહીરે-બા-કી૦
આપકી આપે અકેલા રી, જાના, હોતે મશાનકી માટીરે-બા-કી૦

(૨૫૪)—ગાફીલ મુસાફર—
કીસી પરદેસીસે હાં કોઇ ન પ્રીત લગાએ,
સરસે ટાલે રોગન પાલે, હીરેકી કનીઆ ખાએ.
બીરહાકી અગની તન મન ફુંકે, કોઈ પલ ચયન ન આવે,
દીન દીન પલછીન જીયરા જલાએ મોરા,વાઅદા વફા ન ફરમાએ,
તરસત તરસત આઇ આંખે, મોરી, પીયા ન વાપસ આવે.

કું (૨૫૫)—પાંડવ ગુપ્ત નિવાશ—
કુંન્તીમાતા તનુજ તારા, **વીરપણું** એઠાં હારી,
હાથતણાં હથીઆર ઉતારી, **ચાકરી** ચુડીને ધારી.
સિંહ વસ્યા **શિયાળ** અવાશે, **સિંહ** સ્વરૂપને વીશારી,
ગૌબ્રાહ્મણના રક્ષક રહેતા, ભક્ષક વૃતિ વિશારી.
રાજ રમાની લાજ લુંટાયે, ખાજ અખાજે ખુવારી,
વ્યંડળ વિરો પ્હેરે ચીરો, **ધર્મ** ધીરો લાચારી.

(૨૫૬)—સાગર સરીતા—
કુંવારૂં રહેવું ઘણુંજ સારૂં બસ્યુ પરણવાનું-કાકાજી બસ્યું પરણવાનું.
સારો ધણી જો નહી મળે તો જુગ જુગ રડવાનું-કાકાજી જુગ જુગ રડવાનું.
પ્રેમથી રમાડુ તને વ્હાલી હમેશાં, ખાલી તું શીદ અકળાય, ઓ
વ્હાલી, ખાલી તું શીદ અકળાય.
બાણીયા દીકરા મુંગો મરી રહે, નહિં તો ફજેતો થાય, ઓ કાકા
તમારૂં નખોદ જાય.
મેનાં તું કયારે હવે મારી થાય........નહીં તો ....કુંવારૂં૦

(૨૫૭)—અહલ્યાબાઈ—રાગ-ગઝલ-કવ્વાલી—
કુધારે **હિન્દવાસીના** હૃદયનો ગર્વ ગાળ્યો છે,
ઝળકતા **હિન્દ** ગૌરવનો કુધારે દાટ વાળ્યો છે.
અભણ અજ્ઞાની માબાપો **મહત્તા** આબરૂ માટે,
સુતાના શત્રુઓ થઇને ગ્રહે પૈસા સુતા સાટે.
વિચાર્યા વીણ હૃદય વચને મરી મીથ્યા ગુમાનીમાં,
જડી જે સંમતિ **લગ્ને** ઝુરે તે જીંદગાનીમાં.
ગયા તે બ્રહ્મચર્યોને પ્રીતિ **લગ્નો** ગયા જ્યાંથી,
પ્રજા તે વિર શું પાકે પછી ઉદ્ધાર તે કયાંથી.

(૨૫૮)—જહેરી અંગુસ્તરી—

કુદરતકા તું દાતા **જગકા** પાલનહારા,
જગ પરવર સુખ દુઃખકા, તુ સુલતાં ગુન વાલા—કુ૦
ગીરિવર સુખકર દુઃખહર શાન જ્ઞાન! તોરી પ્યારી,
જગકાવાલી ચંદર આલી. છત્તર શીશ પરહે ન્યારા.—કુ૦

કે (૨૫૯)—સુજાંણુબા—

કેર કળીમાં કેવો છે નજરે જોયા જેવો ભાઇ,
ઘર ફુટે ઘર જાય જગતમાં દોશ કોને દેવો.
સત્ય **હંસને** હાય હરાવે પાપી પારેવો,
ઠાકર તે ચાકરના ચાકર તાલ બન્યો તેવો.—કેર.
માયા મદીરા મહીલા મહીમાં માન્યો મીઠો મેવો,
દગલબાજને દુનિયાં માને **દેવતણા** પણ **દેવો.**—કેર.
અન્યાયી આદી તકીયે **ન્યાયીને** પર શેવો,
ધનવંતા **અભિમાને** અંધા. આવનો અવસર એવો.—કેર.
કેર કેર નકલી થઈ વેડા ખરો કેને કેવો,
પથ્થરના પડમાં મોતીનો **ધરમ** નથી રેવો.—કેર.

(૨૬૦)—ગાયન દર્પણ—રાગ-ગરબો-ભૂપાલ-કલ્યાણ-દાદરો.

કેવી મુરલી વગાડી **મનહીનોને**,મને બીરમાવીને જોબન છીનોરે-કેવી.
કહાના જ્યારે મને વાર થઈ છે ઘણી, મારી સાસુ છે નહારી રુંપે ઘણી.
એવું જાણુતી તો એ વારે આવતી નહી,એવી કપટી રીત મને ફાવતી નહી,
બીકથી કંપેરે મારો સીરજોરી—કેવી.
કહાના હું લાગું છું ચરણુ તારે, આજથી જો, ઇશ્વર કારણુ મુકી
દે મને લાજથી તો.
લાડકવાળા કેવાય **નંદજીનાલાલ** જો.—કેવી.

(૨૬૧)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, પીલુ, હોરી.

કેહે દીજે હમારી **રામ રામ** જાકુ મીલે મેરા **શામ.**—કેહે.
નગર નગર ઓર દ્વારે દ્વારે, હોરી ખેલનકી ધુમ ધામ ધામ.-કેહે.
ઉમંગે જોબન પિયા માનત નહી, કેસે કે રખું મેં ઠામ ઠામ.-કેહે.
મુખ પેંઆસ **રાધીકા** છાંડયો, ઘેયાન તોપે પરોહી અષ્ટ જામ.-કેહે.
કૃષ્ણ નંદસુ ઇતિની હે બિનતી, **પ્રભૂ** કયું છોડી એસી બામ બામ.-કેહે.

(૨૬૨)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, ખમાચ, હોરી—

કેસે ભરન જાઊં પાણી—સાંવરએ કેસે૦ મોહે બિચ મીલે મધુ બનકો—સાંવરા૦
કુવે જાઊં તો કીચ લગત હે, જમુના જાઊં પિચકારી,
ગોકુલ જાઊં તો રંગમેં બિનત હું, એસી ગત મતવાલી.—સાંવરા૦

(૨૬૩)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાફી, દાદરો.

કેસે બોલેરે પપીયારા પાપી દેજ, મેરા જીયરા કહો—કેસે.
સાંજ નહી બોલે સવાર નહી બોલે,ફીર બોલે માજલી રાત પપીયારા—કેસે.

કો (૨૬૪)—નરપિશાચ—

કોઇ અલબેલે અનુસારે તેડી, હું ચાલી તે મેડી,
કામણ કરી મને છેડી—મુકો વરણાગી, આ—છેડો ના છેડો.—કોઈ.
ગુલે ગુલઝાર અંગોની બહાર, તમે લઈ લેશો ના,
મરમનો માર વચનનો પ્રહાર, તમે કંઈ કેશો ના:
ગાલો પર યાર, ચુંબન અપાર, મને કંઈ દેશો ના.—કોઇ.

(૨૬૫)—નવીન નવલ-ગંગા—

કોઈ મને **સ્યામ** બતાવે, જો કોઇ લાવે મુખ બતલાવે,
મન ગમતું મુલ પાવે.......................કોઇ **મને.**
તરસી **ગાય** તરફડીયા મારે, પાણી આરો જણાવે,
પ્રીતી વાટે ભુલી પડી છું, **પ્રેમ** મારગ કોઈ ચલાવે.-કોઇ.

(૨૬૬)—સંગતના ફળ—

કોઇ કરો ન કુસંગ-કુસંગ, તો **કાજળ** જેવો,
નિર્મળ નર ને નિચા પાડે, **નિતી** બગાડે એવો.
ડાહ્યાનું પણ ભાન ભૂલાવે....................
એવા કુસંગને સ્નેહે ધરી નહિ સેવો.—કુસંગ.
સંત મહંતને **ભકિત** ભુલાવે, લપટે કૈંક કુટેવો,
સુખનો શત્રુ સંગ કુટિલનો સારૂં ચહો તો ભાઈ, થવાના દેવો કુસંગ.

(૨૬૭)—સરદારબા—"કજોડાની કહાણી."

કોને કહીએ **કજોડાની** કહાણીરે, જેમ બળદ પીલાયે ઘાણીરે.-કોને.
લોક વગોવે ને **સાસુ** સંતાપે, વળી **પીયુડો** છે પામર પ્રાણીરે.-કોને.
હું જોબન રશ ઝુલતી, પણ જોડીની ખોડ,
પીયુડો રમે લખોટીયે, કરતો દોડા દોડ.
જગદીશ! હવે ગભરાણીરે, **સહાય** કરજો **શ્રી સારંગ** પ્રાણીરે.

(૨૬૮)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, પીલુ દાદરો.

કોનશી તલછવામે નાઉંરે, બગલા પાણી જકોર ગયો.—કોનશી.
ગંગાબી નાહી વારી **જમુના** બી નાહી, **અજોધયાકી ઘાટરે**—બગલા.
રાની જો હું મેં રાજમેં કુંવરકી ચાહું તો પકડ મગાવું**રે**—બગલા.

(૨૬૯)—ગઝલે-મહેફીલ, માંથી અધુરૂં-ગઝલ કવ્વાલી.

કોઈ અયસી સખી ચાતુર ના મીલી, મુઝે પિકે દવારે બિઠાદેતી,
મેને રાહ મદિનેકી દેખી નહી, મોરી બૈંયાં પકડકે બતાદેતી.
મોરે મનમે હય અબતો જોગનીયા બનુ, ઓર મલકે ભભુત **મદીને ચલુ.**

સખી **હીંદકી** નગરીમેં કાહે રહું, નહી પરસો ચેન જરાદીની.
પીયા સાત સમુદર પાર બસો, મેરા પગમે ન ચલનેકા જોર રહો,
નહી જાતી **મદીનેમે** કોઈ હવા, મોહે મુલકે **અરબમેં** ઉડાદેતી.
મોરી ગેહે મે ઉમરતો સુખસે કટી, ચલી પીકી નગરીયા તો સોચ પડી,
કોઈ ગુઈયાંની સાથ ન આઇઓરે, મોહે હેત બહાકી બતાદેતી.
મેતો સુની સેજરીયાંપે તરપત હું, પીયા દેશો **અરબમેં** બીરાજત હય,
કભી દેતે જો સુપનમે દરશ દીખા, વંહી ચરનોમેં **શીશ નમા દેતી.**

(૨૭૦)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાફી, હોરી—

કોઈ એસા કરોરે પિયાકા દીલ લલચાય.-કોઈ.
જંત્ર મંત્ર જાદુઈ ટોણા, લાખ જતન કર હારી.
નવ લખ તાવીજ રખી છતીયનપે, એક ન હુઈ કારી.-સખીરી.
બ્રીજકી સખી સબ ખેલે જો હોરી, મેં બેરન દુખીયારી,
મેરે બદનપર રૂંઢ નહી હય, એસી દુઃખ મોહે ભારી.-સખીરી.

(૨૭૧)—અનવર કાવ્ય—રાગ, પદ, બિહાગ.

કોહરીઆરે તું કયું કૂ કૂ કરે? ટેક.
મેં બીછરી પિયા ઢુંડન નીકસી, તું બેરન દુઃખદે.-કોહરીઆ.-૧
કૂક સુનત મોરા દિલ ધરકત હે, દુઃખસે છાતીયાંભરે.-કોહરીઆ.-૨
પિયા કારન મેં બનબન ફીરતી, કાહુ સંગ જીયાના ડરે.-કોહરીઆ.-૩
જ્ઞાની પિયાકા યહાં ખોજ મીલતહે,કયું દુઃખ મનમેં ધરે.-કોહરીઆ.-૪

કો (૨૭૨)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાફી, હોરી—

કૌઉસર કા જામ ભરદે, નજફ કે બસૈયા—કોસરકા૦
કુલ સરાહકી રાહા, બિકટ હય, ઓર ગુણહારી દૈયાં.
અબકે નૈયા પાર ઉતારો **અલીજી**, તુમકુ **નબી**કી દુહૈયાં.-નજફકે૦
તુમારી કમ ઝુલંફ કારજ સોહે, તુમ દુલદુલકે ચહરૈયાં,
અહેમદ તોરી આસ કરત હયેં, કારી કામરી વાલે કનઇયાં.-નજફકે૦

(૨૭૩)—મીસ, અચ્છનબાઈ—રાગ, બરવા, તાલ, ત્રિતાલ.

કૌન બનવારે ફુલલા ગુલબવા હો રામ-કૌન.
બેલા ફુલા ચમેલી ફુલી હારે ફુલલા ગુલબવા હો રામા.
મન હેં સાકીગે મય હેં, ગુલઝાર સાકીયે ઘટા છાઈ હય,
કહે દો બાબાકો ચમનમે કે બહાર આઈ હય.-કૌન.

કં (૨૭૪)—મનુ-મણી—(કંજુસની-કહાણી.)

કંજુસ કેરી કમાણીરે, આખર ધુળધાણી.
છાની રહે બેશ-બેશ ફેરવે શું, પૈસાપર પાણી.-કંજુસ૦
ભલે શરીરની ચમડી તૂટે, પણ હાથેથી ન દમડી છૂટે,
સાચી જગે તે કહાણીરે-આખર-કંજુસ૦
પળી પળી ભલે સીંચે કૂપણુ પણ, રામ ઉડાવે મારો કુપ્પો,

રાજા લુંટે ઘર આગે બાળે કાંતો તસ્કર લે દઈ ડુંપો.
પરંતુ પાછીની પુંજી ટકે ના, વદે એમ વેદવાણીરે—આખર—કંજુસ.
આવ્યાબાંધીમુઠી,જાવું ઉગાડે હાથ, હાથે કર્યું સાથે, બીજું ન કોઇ સાથ.
ચુપ ચુપ ડાહ્યલા, નિકળ અહીંથી, બ્હાર નીકર ખાઇશ માર,
કોઈ કરે ન વ્હાર—મારો બેલી કિરતાર, વાત જાણીરે—આખર—કંજુસ.

(૨૭૫)—**સત્યનારાયણ**—રાગ—**સારંગ**—**ભજન**—

કંસ નીકંદનં, જય **ભીડભંજન**, વંદન દુઃખ હરતા!
મન રંજન કરતા **નીરંજન** જય જગના ધરતા.
અંજન નયના ધાર, **પ્રભૂ** છો સૌના પાલનહાર, (૨)
ભાલ સુ ચંદન જય ખલખંડન, નંદનવન ફરતા.—કંસ.

સાખી } **અકળ કળા કળી ના શકે, પામર જીવ નાદાન,**
વિરલા વિભૂ પીછાણતા જેને તમનું ધ્યાન.

(૨૭૬)—**કુસુમ ચંદ્ર**—

કંટક મય આરે **જગમાં** જોઈ વિચારી **ભ્રાતા,**
ડગ ભરીયે દીલમાં ડરીએ... ... ...

સાખી " **પાપી જનનાં સેવક થઇને પાપ કર્મ આચરવું,**
" **ભલું તે થકી ભ્રાતા ભવમાં, પેટ ફોડીને મરવું.**

ડગલે ડગલે દુઃખ પાપ છે માયા મય સંસારે,
તેમાં જે **એ**તી ચાલે, તે તરે બીજાને તારે.—જેપ.

કાં (૨૭૭)—મારવાડી **ભાષાનું** ગાયન, **મજાક**,રાગ,ગુજર,સારંગ.

કાંટો લાગોરે દેવરીયાં મોસે ગેર ચલો ન જાય,
અપને પીવાકી મે અલબેલી, જોબન ખીલગયો ફુલ ચમેલી,
ધુપ પડે કમલાય—કાંટો લાગોરે.
આધી બી રાત મોહે લે આયો, રસ્તા છાંડ કુ રસ્તા લાયો;
ચલત ચલત મોરી **બીચલી** ટૂંટી, જજરી દેહ પીરાય-કાંટો.

(૨૭૮)—**જલશા સંગ્રહ**—રાગ, ખમાચ, દાદરો.

કાંઈ લટકં લટક ચલંત **મોહન** આવે મન ભાવે,
અધુરી અધુરી, મધુરી મધુરી, **મોરલી** બજાવે.—કાંઈ.
ખાંધેક**મરીયાં** હાથે લકરીયાં બનમે **ગઉવાં** ચરાવે,
સાંવલી સુરત મોહની મુરત **મુખસે બિન બજાવે**.—કાંઈ.

ખ (૨૭૯)—**ભજન**—

ખબર નહીયા જગમેં પલકી, **રામ સુમીરલે સુમરન** કરલે કોનજાને **કલકી**.
કોડી કોડી **માયા** જોડી બાત કરે છલકી,
પાપ પોઠ ધરી સીર ઉપર કીસ બીધ હોવે હલકી.
જબ યહ **હંસા** નિકલ જાયગા મીટ્ટી જંગલકી,
એક ચંદ્રમા નવલખ તારે જોત નાહી જનકી **રામ.**

(૨૮૦)—ધ્રુવકુમાર.—

ખળ ખળ ખળ આંસુ, આંખથી આ ખરે છે.
ધગ ધગ ધગ હૈયડું બાપડું, આ બળે છે.
પળ પળ પળ પ્રકટે, અંગમાં અગ્ની એનો.
વિરહ પ્રભુ દમે છે, આજ કુમાર ધ્રુવનો.
ધ્રુવજી વીના મારૂં રે, જીવન થયું ખારૂં,
જીવન થયું ખારૂં, સહુ સુખ અકારૂં.
નારીના નેહે લપટાઇને, ભુલ કરી ભારી,
ન્યારૂં કર્યું બાળ બિચારૂં, જીવન

સાખી { રાજતાજ વૈભવ બધું જોઈ બળે ઉર હાય,
પુત્ર વિયોગે પ્રાણ મુજ પાપી કેમ ન જાય.

હાય થશે હવે શું મારૂં રે. જીવન

આ (૨૮૧)—એસિઆઈ સીતારા.—રાગ કવ્વાલી તર્જ—

ખાબે ગફલતમેં હુએ સબ હિન્દુ મુસલમાં આજ કલ,
કુફ્રકે હાતોં લુટા જાતા હુએ ઇમાં આજ કલ.
અઓરતોંકી હોતી હુએ અબ હર તરફ પરદાદરી,
હાં મજેસે દેખીયે હુસ્ને હસીના આજ કલ?
ઇજ્જતો અજમત મુસલમાની ફરાએજ દીનકે,
આપ હી ખુદ ખોતે જાતે હું એ મુસલમાં આજ કલ,
અય જનાબે મોહતરમ અય કોમ હુએ બેચારગાં.
દેખતે હુંએ આપ એહ હાલે પરીશાં આજ કલ?

ખી (૨૮૨)—બુદ્ધદેવ—

ખીલ્યાં પુષ્પની પરાગ મીઠી મ્હેકે,
સાહેલી જાણે ભ્રમર તણો આનંદ લ્હેકે
ફુલી વૃક્ષવેલી દીસતી સોહામણી,
એ...બ્હેની ચાલો હેતાળ એની છાંયડી.
વિશ્વવાટિકામાં પ્રેમ પ્રેમ બ્હેકે—સાહેલી,
મિઠું યૌવન પુર આ મીઠો સ્નેહ સ્વભાવ.
મીઠી કુસમલ છાંયડી મીઠો તરૂ કલાપ,
લલિત પુષ્પ શાં સોહાય, નિરખી નયણાં ઠરી જાય.
અંગ આનંદ ઉભરાય—વિશ્વ વાટિકામાં.

ખુ (૨૮૩)—"રા" માંડલીક—રાગ ભૈરવી.

ખુને જીગરકો પીતી હું બસ ગમમેં તેરે યાર,
સહેરે ચમનસેં રીરતી હું બસ ગમમેં તેરે યાર.
અય ચુપકે ચુપકે રોતી, મું આસુંઓસે ધોતી.

વો કહાં ગયે મેરે મોતી,મોતી બીના ના સોતી બસ ગમમેં તેરે યાર-ખુને
દીલ ઉસીકું દીજીએ **દીલદાર યાર હો.**
ક્યા હીંદુ ક્યા મુસલમાં **કદરદાન યાર હો,**
મેરી નજર જો તુમસે લડ ગઈ, મેંય પલંગસે નીચે પડ ગઈ,
..............વોહ કહાં ગયે મેરે પ્યારે-
મેંય અગ્નિ જેશી જલ ગઈ બસ ગમમેં તેરે યાર-ખુને

ખે (૨૮૪)—મીસ મલકાજાન—રાગ, કાફી, તાલ, દીપચંદી—

ખેલત નંદ કુમાર બરજકે લોગનમેં—ખેલ
શ્રીજકી સખી સબ બનબન આઈ, એરે કુમકુમ ઔર ગુલાલરે,
ખેલત **નંદ કુમાર** બ્રજકે લોગનમેં.

ગ (૨૮૫)—મેઘમાલીની—

ગરીબ પ્રાણ કબર પર **શ્રીમાન** બાગ ફાલે,
ગરીબ ચૂર્ણ ઉગર પર શ્રીમાન મોજ મ્હાલે—ગરીબ
હજાર ચશ્મ રૂદનથી ખુશાલ એક થાયે
હજાર ક્રુર જખમથી આરામ એક કાયે—ગરીબ
હજાર દેહ પતનથી પુજાય એક ભાવે.
હજાર જાન ખરીદપર રે એક શાહ કહાવે—ગરીબ

(૨૮૬)—લલિત પ્રિયા—

ગદ્ધા ગદ્ધા સચ્ચા ગધ્ધા રંડીપે મરજાવે.
અંધા હોકે પૈસા ઇજ્જત દોનું બાત ગુમાવે.
પૈસા હોવે પાસ બોલાવે નહિ તો લાત લગાવે,
યાર બને બેઝાર બદીકા બદફેલ બંદા ખાવે.
પૈસા જો હોવે ખનનન બન પ્યારી નાચે થનનન,
બિન પૈસા જો મુંસે બોલો થપ્પડ મારે ધનનન,
રંડીકા બેટા બને રંડીકા ઘર આવે—ગદ્ધા.

(૨૮૭) મીસ રોઝા—રાગ, મલ્હાર, ધીમા, ત્રીતાલ—

ગરજ ગરજ બરસનકો આયે, **મેહરવા બરસન** લગી સુંદરીયા,
એક તો દમક દામની દમકે કુજે મોર પપૈયાં,
બોલન લાગે, ઉચટ ગઈ મોરી નિંદરીયા—ગરજ.

ચૂ (૨૮૮)—મનહર મેના—

ગૃહસ્થાઈની ગુમાની, શાણા કરો છો શાની,
બળવાન **બળીરાજાની, રાવણને કંસ** સમાની.
અભિમાને થઈ હેરાની, **માયા** છે મોહ નિશાની,
આશા આ રંગ પતંગી, તૃષ્ણા સ્વારથની **સંગી,**
મૃગજળ સમ જુવો જુવાની,આખરે આ દુનિયા ફાની.
મગજ નહીં ખા, નફટ કુલટા, **અહીંથી દુર** થા, નજરથી તું જા.

(૨૮૯)—ભિષ્મપિતામહ—

ગૃહસ્થાશ્રમની શોભા સઘળી, **નારીથી** સચવાય,
તે નારીને કહો નઠારી, એ કેવો અન્યાય (૩)-ગૃ૦
અવનિમાં ઉપન્યા બે સાથે, **પુરૂષ પ્રકૃતિ** રહ્યાં સંગાથે,
વંશ વૃદ્ધિ જેના થકી થાય (૨) એથી ઉત્તમ કહ્યું કહેવાય.-ગૃ૦
નારી વિના કહો કોણે નિપજ્યા, **સાર્વભૌમ** પણ એથી ઉપજ્યા,
ધ્રુવ પ્રહલાદ અને **યદુરાય** એની પણ નારી મા થાય,-ગૃ૦
જગતની જે **આદ્યશક્તિ, નારી** રૂપે પ્રત્યક્ષ પ્રગટી,
ગૃહિણી ગૃહદેવી ગણાય, રિદ્ધી સિદ્ધી સ્ત્રી સમજાય.-ગૃ૦

ગા (૨૯૦)—શૃંગીરૂષી—

ગાન મધુરાં કંઈ ગા, અલી રજની, ગાન મધુરાં કંઈ ગા,
તારલીયા તણો સાલુડો ધારી, કામણગારી ન થા...અલીરજની
ચાંદલીયાને ઉપર ધારી, એકલડી ના હરખા......અલીરજની
યોગીજનો સખી સાંધે સમાધી, શિતળ સમીર તું વા...અલીરજની

(૨૯૧)—દાનવી-માયા—

ગાન મધુરાં ગાય રતિનાં રૂપે કામ લજાવે
સ્નેહ સુધારસ સીંચન કરતાં ઘડી ઘડી સરમાવો મુંજને એ મોહન ભાવે
વાત વાતમાં રીસ કરીને રોષ દોષ દર્શાવે
પણ મમતાથી પગે પડું તો છાતી શું લપટાવે—મુજને
કરી કમાણી પૈસા લાવે પેટીમાંજ દબાવે
કુંચી કરમાં લ્યો શેઠાણી! કહી કહી બોલાવે—મુજને.
ઘર કુકડો થઈ ઘરમાં બેસી આજ્ઞા નિત્ય ફિરાવે,
ઘરની દેવી કહી સલૂણો સેવા સર્વ બજાવે—મુજને.
પ્રેમ પુષ્પનો પ્રેમ ભોગી તે પ્રેમ સુધા પાવરાવે,
પ્રેમથી પરિ રંભણુ આપી પ્રેમ ઝુલે ઝુલાવે.—મુજને.

(૨૯૨)—ગાફીલ મુસાફર—

ગાફીલ બન્દે! ઈસિ દુનિયામે સોચ સમજકે ગુજારા કર,
દુનીઆ હએ બાજી ચોરસકી ઔર તુ હએ ખેલાડી નઠારા કર;
નેકે બદકે નરદોંકી ઈસિ બાજીમે ગઓરસે રખ પહેચાન સદા,
ચાલપે જીતકી રહેકર કાયમ, અપને નકસકો મારા કર.

ગી (૨૯૩)—મુદ્રાપ્રતાપ—

ગીત વખતનાં **ગાવાની** ગત, પુછી જુઓ **ગાનારાને,**
જેવું તેવું **ખાવાની** ગત, પુછી જુઓ **ખાનારાને.**
મહાજન મોટા **થાવાની** ગત, પુછી જુઓ **થાનારાને**
વિણુ બોલાવે **જાવાની** ગત, પુછી જુઓ **જાનારાને.**
ધાડ પડે તો **ધાવાની** ગત, પુછી જુઓ **ધાનારાને,**
જેને તેને **ચાહવાની** ગત, પુછી જુઓ **ચાહનારાને.**

ગુ (૨૯૪)–પિતૃભકત પ્રભાકર–ગંગા, યમુના, અને સરસ્વતી, સંવાદ
ગુણુની ખાણુ મને ગણુ, **ગંગા** કષ્ટ અધમના કાપું,
મુજમાં ન્હાતાં મનુષ્યને હું, મોક્ષ નિરંતર આપું.
મહિમા મારો એવો, સાખ પુરે...છે...દેવો...
જમના મારૂં નામ અરે હું, **યમ**ની બિતી ટાળું,
મારૂં પાન કરે જે તેના, પાપ તમામ પ્રજાળું.
હરનારી છું હાની...વાત એ છે...ના છાની.
સરસ્વતી હું સુંદર મારૂં જળ કિલમીશ હરનારૂં,
કરે સ્નાન શ્રધ્ધાથી તેનું સદા કરૂં હું સારૂં,
કરૂણા મારી પામી........દાસ ખોય છે ખામી.
મુજને તારો પાપ નીવારો......આવે દુઃખનો આરો,
કરૂં સ્નાન ને પાન હમેશાં દ્રઢ વિશ્વાસ તમારો;
સુખમાં દેજો સ્થાપી......**માતા** છું...પુરો...**પાપી.**

(૨૯૫)—નિલમ માણેક—
ગુણીજન વાવે છે **ગુલાબ,** નહિં કાંટા તો લેવાને,
સુગંધ મનહરણી મેળવતાં, મન સુખ લેવાને...ગુણી૦
કોઈ મુરખ **બાવળ** વાવે, કાંટા લઇ પરદા ચાવે,
સંત જનો સત્ત **ગુલાબ** વાવે સુગંધ ભરવાને;
આ **કર્મ** તણા કંટક ત્યાગે, **ભવસાગર** તરવાને...ગુણી૦

(૨૯૬)—રામવર્મા—વૈરાગ્ય રાગ, સીંદોરા, તાલ, દિપચંદી.
ગુજારી ઉમર ઝગડોમેં બગાડી અપની હાલત હૈ,
હુવા ખારજ અપીલ અપના, અજાયબ યહ વકાલત હૈ.
મુકદમેં ગૈર લોગોકે હજારો કર દીયે ફૈસલ,
ન દેખા **મિસલ** અપનીકો અજાયબ યહ અદાલત હૈ.
દલીલે દે કે ગૌરોંપર કીયા સાબત અસુલ અપના,
દિલ અપનેકા ન શક તુટા, અજાયબ યહ દલાલત હૈ.
બહુત પઢને પઢાનેસે હુવા સબ ઇલ્મમેં કામલ,
ન પાયા ભેદ **રબ્બીકા** અજાયબ યહ કમાલત હૈ.
બના હાફીજ પઢે મસલે સુનાયે દુસરેકો બી,
વલે ટુટા ન કુફર અપના અજાયબ યહ મસાલત હૈ.
તૂ કર ફૈસલ હસાબ અપના તુઝે ઔરોસે કયા **ગોવિન્દ,**
ન કિસ્સા તુલ દે ઇતના ફજુલ હી યહ તુવાલત હૈ.

(૨૯૭)—મીસ, જાનકીબાઇ—રાગ–ભૈરવી–તાલ, દાદરા.
ગુલનારોમેં **રાધા** પ્યારી બસે, જાહી જુઇમેં **કન્હઇયા** બસે.–ગુ૦
ચંપામેં **ચતુરભૂજ** બેલામેં **બિહારી.**
તેરે નયનોમેં **ગીરધારી** બસે, જાહી જુઇમેં કન્હઇયા બસે–ગુ૦

(૨૯૮)—શીકસ્તા દીલ—
ગુલકુરેઝી ગુલકારી દેખો શાહજાદી પ્યારી,
આઇ બહાર નીરાલી હય—ગુલ.
જોબન નીરાલા પ્યારી ગાલોપે લાલી ન્યારી.
ચાલ તોરી મનવારી હય.—ગુલ.
ચંદાસે હો ઉજીયારી તારે હય સખીયા સારી,
ખીલ રહી ફુલવારી કયારી પ્યારી,
સુરત બહારયે હય જોબન ઉભરાયે હય;
હમતુમ ડાલે ગલે બૈયાં, મીલે સૈયાં પ્યારી.—ગુલ.

ગો (૨૯૯) સતિ દ્રૌપદી—
ગોવીંદ ગુણ ગાવોરે નરનાર, ગીરધર શ્રીવર શ્રીમુરલીધર,
નામથી નેહ લગાવો—હા, નેહ લગાવોરે. નરનાર,
મારૂં તારૂં મીથ્યા માની, કૃષ્ણ કૃષ્ણ કહે જાવોરે.
અધમ ઉધ્ધારણ ભવ જગ તારણ,
નિરભય નામથી નાવોરે—ભય નામથી જાવોરે.

(૩૦૦)—ભદ્રાભામિની—
ગોરા ગાલો ગુલાબી પ્રેમ રંગે રંગાશે. ઝલકાશે છલકાશે,
પ્રીતી આનંદે હસંતે મુખેરે છવાસે.—ગો૦
ચંદા ખીલે ત્યારે કુમુદ વિકશે. આનંદ રેલી રેલાવ,
આનંદ ભરતાં અમૃત ઝરતાં. વિધ્ધ વિહરતાં સુખીયાં થતાં—ગોરા.

(૩૦૧)—અંબરીષ—રાગ-ભજન—
ગોવિન્દ તારા ગુણ સ્યા સ્યા ગાઉં (૨) હોજીરે સાગર ગુણ ભરીયોજીરે.
નવશે નવાણું પુર્યાં નવા નવા ચીર વ્હાલા દ્રૌપદીની વ્હારે ઝટ ચડીયો.
ઈન્દ્રે કોપીને વૃષ્ટિ વ્રજમાં કીધી ત્યારે, ટચલી આંગળીયે ગિરીવર ધરીયો.
કણના કોઠાર ભરીયા લુંટયા રંકે આ ઘડીરે,
બમણો કણનીધી ક્ષણમાં કરીયો—હોજીરે.

(૩૦૨)—સ્નેહ-સુધા—
ગોરી ધીરે ચાલો જોબનીયું છલકાઇ જાય, છલકઇ જાય મીઠા રસ છલકાય-ગો.
પાલવડો મુકો મારો, પાય પડું હું વ્હાલા,
નવરંગ ચિર મારા જૂવો, આ ચિરાઇ જાય હાય.—ગોરી૦
કરગરી કહું છું હુંતો, બલજોરી છોડો લાલા,
પતલી કમર લચકાઇ જાય હાય—ગોરી૦

(૩૦૩)—મીસ જાનકીબાઇ—રાગ, પીલુ જીલ્લા, તાલ-લાવણી.
ગોરી ધીરે ચાલો ગગરી છલક ના જાય-(૨)
છલક ના જાય છલક ના જાય-ગોરી
સિરપર ઘડા ઘડાપર ગાગર, પતલી કમર બલખાય નાજાય.—ગોરી

(૩૦૪)—રામાયણ—

ગોરે ગોરે ગાલો પર હય યું આંખ **જમાનેકી**,
પાઈ નહી હય કાહું મનુષને શક્તી ધનુષ ઉઠાનેકી.
ખિલી હયે આપરસે કલિયાં તમામ જોબનકી,
ગુંદા હયહાર, કસર હય સજનસી ગરદનકી.
કરો ન સામને કન્યા કે બાત સાજનકી,
બિગડ દેતા હય શૃંગાર રસ દશા મનકી.
અબ મત છેડો કામ કહાંની, ઇસ રસમે દરગુજર કરો,
યે મીઠી બકવા સબ છોડ દો બાર બાર શરમાનેકી.

(૩૦૫)—ખુને નાહક—

ગોરે ગોરે ગાલોપે **શ્યામ** મનવારા, પ્યારા જગમે ન્યારા...ગો,
સુંદર કમલ મીરગ સારંગ અંગ; સજાવત ચમકત હરદમ;
અમસા ગુન પાએ જગત કરો મોહે છાંડ ન જાઓ પીયા કીનારે હાં મોરા,
સાખી { **પ્રાન ગયે પરમાત માહા......લાગે નયનકા બાન,**
{ **જીતડ પતહય તુમ બિના...દરશ દીખાવો ભગવાન.**

ગં (૩૦૬)—નંદબત્રીશી—

ગંગાજળ નિરમળ સમુ, શુદ્ધ પવિત્રજ સાર;
તેવું કુળ જો માહરૂં, **(તો)** પડ પાસા પોબાર,
હંસ ગયો સરોવર તીરે, દીઠું અમૃત સાર;
પીધા વીણ પાછો ફર્યો, **(તો)** પડ પાસા **પો**બાર,
સત્ય ચુકે જો સાધવી, ધરા ન ઝીલે ભાર;
તે ગુણ જો હોયે મુજ મહિં, **(તો)** પડ પાસા **પો**બાર.
નાગ મુખે અમૃત ઝરણુ ચોર કને ભંડાર,
કામી પાસ રહે કામની, **(તો)** પડ પાસા **પો**બાર.
મીઠા આંબો સર્વદા ઉત્તમ ફળ દેનાર,
તેવું કુળ જો માહરૂં, **(તો)** પડ પાસા **પો**બાર.
વિમળ કમળ વિલોકીને, ભ્રમર ગયો તે ઠાર;
દીઠું પણ અડકયો નહીં, **(તો)** પડ પાસા **પો**બાર.
અહલ્યા સીતા દ્રૌપદી, સતી ખરી નિરધાર,
તેવું ચિત જો માહરૂં, **(તો)** પડ પાસા **પો**બાર.
ભુખ્યા આગળ જો ધરે, ઉત્તમ ભોજન સાર,
ખાધા વિણ ઉઠે નહીં, **(તો)** પડ પાસા **પો**બાર.

(૩૦૭)—ચાલુ જમાનો—

ગાંડી ગાંડી **દુનિયાની** રીત ગાંડી, દેખી સાવ ગાંડી,
પાણી પીને ઘર પુછે એવી ગાંડી.—દુનીયાની.

પાણી પીને ઘર પુછે કાજળથી કાજળ લૂછે,
લીંબુ કાળીને મૂછે, બોલે કે પરવા શું છે.—એવી ગાંડી૦
સોનાને આળ લગાવે, પીતળને પાસે લાવે,
રાંડીને ડહાપણ આવે, બુદ્ધી ચૌટે વેચાવે.—એવી ગાંડી૦
હાથેથી જાતી બાજી, તે વેળા ઉડતી ગાજી,
છોડી ઘર રસોઈ તાજી, ખાય પુરી પાતળ ભાજી.
હોટલમાં પાતળ ભાજી.—એવી ગાંડી૦

ધ (૩૦૮)—આનંદ લહરી—

ધવાઇ ગઈ **સજની!** રંગાઇ **પ્રેમ** રંગમાં,
હાંરે થાય થન થનાટ તન મનાટ અંગમાં.—ધવાઈ.

સાખી { **યૌવન સાગર ખળભળે, મદન પવન તોફાન,**
કાયા નૌકા ડગમગે, સુધડ ગ્રહેજ સુકાન.

મદમાં છકેલી છેક છબીલાના સંગમાં.—ધવાઇ.

સાખી { **યૌવન વન ઝુકી રહ્યું, મદન તાપ ઉકળાટ,**
લળી લળી પળ પળ એ જુવે, વનમાલીની વાટ.

મોહમાં મચેલી **પ્રેમ વેલડી** ઊમંગમાં.—ધવાઇ.

(૩૦૯)—જયદેવ—રાગ-કવ્વાલી—

ઘડીભર ના કરૂં ન્યારા રૂદે **જગદીશને** રાખું,
ગણીને **નેણના** તારા, રૂદે **જગદીશને** રાખું.
પિતા માતા અને ભ્રાતા ભગિની ભાવે નથી ભમતો,
કદી ચાહું ના સુત દારા, રૂદે **જગદીશને** રાખું.
જગતની જાળ જાલીમમાં હવે સપડાઉં હું શાને ?
થયા સ્નેહી **શ્રી હરિ** મારા રૂદે **જગદીશને** રાખું.

(૩૧૦)—નવલશા હીરજી—

ઘરની શોભા છે ઘરવાળી, નરને શાંતી સદા દેનારી.—ઘરની.
નારી વિનાના નર અરધા, **ધર્મી કર્મી** વ્યવહારી,
સંસારે **સ્વર્ગે** સોહાએ, જે નરને ઘરનારી.—ઘરની.
મંગળ સ્વરૂપા મંગળ નામી, મંગળમય કરનારી,
જે ઘરમાં નારી પુંજાએ, તે ઘરની બલિહારી.—ઘરની.

ચ—(૩૧૧)—સતી તોરલ—

ચર્ણે નમે સ્નેહે વિનવે...વળી સતિયોનાં નામે મોટા મુનીયો નમે
શીયળ શૃંગારે શાણી, દેહ દીપાવે **પ્રતિમણમાં** જેનું મનડું રમે.સતિના
હરીહરને બ્રહ્મા જેનાં પારણીયે ઝુલ્યાં, સુણતા ઉત્તમ ગુણ—તનનાએ
તાપ સમે—સતિયો.
સાવિત્રી સતીયે, પતિને, **યમથી** છોડાવ્યો, ચારૂચરિત્ર જોતાં જગને
ગમે...સતિયો.

(૩૧૨)—પરશુરામ—

ચડ્યું ડોલે, હિંડોળે ઘેલું જોબનું, ભરી મદ નયનમાં હાય,
ઉર મીઠી મીઠી લ્હેર જણાય. ના સમજાય, શું એ થાય અન્તનું.
રસ ઝરણુ ઝરી ભીંજાવે, જાણે જગત **સુધા વરસાવે.**
ઝીલતાં એ રશ સાગર ભાવે, તૃપ્તી હ્રદયમાં નવ આવે;
રશબસ બની. ટાળી ભેદ, કરી અભેદ, ઝીલશું જીવન તનુ—ચડયું.

(૩૧૩)—મેઘ-માલિની—

ચરણો ચૂમું **પ્રિય માત હિંદ દેવી,**
છો સહાય શિરછાપ **જગતની,** ભારતી પ્રાણ કરૂણાનિધાન—ચરણો.
શીતલ સુચંદન, અવની અંજન, તમથી નાહિ અધિક પ્રિય કાંઈ,
........દિલ કલિએ કલિએ તમ છે નામ—ચરણો.

(૩૧૪)—સંગીન બકાવલી—

ચલ ઘોડે અસવારરે, ચલ ઘોડે અસવાર, હો.
ટક ટક ટક ટક હાંકુ ઘોડા. તનપર કોડા મારરે—ચલ૦
નાન કબાબ ઔર ભાજી જીસપર, પેંડા બોટલ ચારરે—ચલ૦
પલ પલ જા તું યાર બના તું દેખ મેરા સીનગારરે—ચલ૦

(૩૧૫)—કવી છોટમ—રાગ, ભજન,

ચટપટ ચેત **હેત**કર હરીશું, **મરણ ભમે** છે માથે રામજી
ધામ ધરા ધન સુત-ઘણીઆણી સેવક નાવે સાથે રામજી...ચટ
હોય **લાખ તે રાખ** બરાબર, તેમાં નહીં કાંઈ તારૂં રામજી
ધન સાંચ્યું પણ ધર્મ ન સાંચ્યો, કયાં જન્મારો હારૂં રામજી...ચટ
મોટ પણાનું માન ભરાયું, માટે કંઈ નવ સુઝે રામજી
જમના કીંકર જોશો ત્યારે, થર થર કાયા ધ્રુજે રામજી...ચટ
કર સતસંગ અંગ હોય નિર્મળ, રંગ હ્રદયમાં લાગે રામજી
કહે છોટમ ચીંતામણી પરખે, તો ભવનો ભાગે ભય રામજી...ચટ

(૩૧૬)—ચલતા પુર્જા—

ચલી ઠુમક ઠુમક ચિત્ર નારી, આઇ લપક ઝપક મતવારી **પ્યારી,**
હંસસી ગરવા હયે મન હરના, પતલી કમર કમર પર પરના.
નાગની જુલફ તોરી, જોબનપે વારી.

(૩૧૭)—જહેરી સાપ—

ચલાજારે **બેદરદી સીપૈયાં,** હરજૈયાં, ચાહીયા, તોરે સંગ નહીં બોલતી—ચ.
ગરજૈયાં હરજૈયા વાહયા તોરે સંગ નાહી બોલતી—ચ૦
માનો માના માનોજી માનો. વાયદા હમારા જુઠ નવ જાનો,
આંખોસે આતા, મોકા જો પાતા પ્યારીકો, અપને ગરવા લગાતા—ચ૦

(૩૧૮)—અસીરે હુર્સ—

ચલતી ચપલા ચંચળ ચાલ સુન્દરી આ અલબેલી—
જોબન રસ માતી ડોલે બયનન અમરત રસ ઘોલે,
સંગમાં બન મંડળ ખેલી આલી--

“ એક તો નયના મદભરે, દુજે અંજન સાર,
ગુલ **“ એ બારી કંઇ દેત હુય મતવારની હુતીયાર.**

અહાહા માનો વાલી, ઓહોહો ભોલીભાળી.
નાઈ બેસલી હય—નાર નવેલી

(૩૧૯)—ખુબસુરત બલા—

ચલે ઇસ્કુમેં આએ ઉગર પર, દો ધારે;
ચયન **આશિકકો** દમભર કયું કર હો,
મુસીબત ઝેલી બલા સરલેલી.
તબીયત ખેલી પહેન ગયે સવેલી—મજે ઇસ્કકો.

ચા (૩૨૦)—બેધારી-તલવાર-ઉર્ફે-વસુંધરા—

ચાલ હવે ચાલ વ્હેલી વ્હેલી, લળી લળી લ્હેકે શું જોતી વળી ઘેલી.
તારા તનમાં લાગે છે તાલવેલી, સાહેલી તારા તનમાં-
—રહી જાણે સોને સુગંધી મળેલી,—**અરર પગમાં વાગ્યો કાંટો.**
ભુંડી કોઇ આવી બાંધો પાટો, જુઠી; કયાં વાગ્યો છે કાંટો,
આમા બાંધવો કયાં પાટો—હવે ચાલ, ધુતારી ચાલ. (ચાલીયે છીયે)

(૩૨૧)—માલતિ-માધવ—

ચાલ...ચાલ...ઓ...અલબેલી, વળી વળી પાછું જુવે શું પ્રેમઘેલી.
તારા ઉરમાં આનંદની હેલી, સાહેલી, તારા ઉરમાં આનંદની હેલી.
મળ્યા હવે ભેગાં, ચંપાને ચંપેલી....................ચાલ ચાલ.
મારા પગનાં ઝાંઝરની ખીલી, વારે વારે પડતી ઢીલી.
[ખિલી જેવી ઢીલી, એવી તું એ છે હઠીલી, હવે ચાલ ?)
(આ આવિયે છીયે)...................................ચાલ.

ચા (૩૨૨)—સોભાગ્યસુંદરી—

ચાલો સાહેલી (૨) **ભુવનેશ્વરીના** સો મળીને દરશન કરીયે.
દુઃખ હરનારી સુખ કરનારી, મુર્તિ માની અંતર ધરીયે,
ભાવ ધરી જો પુંજન કરીયે તો ભવસિંધુથી તરીયે.
ચુવા ચંદન કુમકુમ કેશર, અરચન કરીને મન ઠરીયે,
અબીલ ગુલાલ ને પુષ્પમાળથી માને વધાવી મંદીર ભરીયે.

ચિ (૩૨૩)—સ્નેહલતા—

ચિન્તા અને દુઃખથી ભરી સુખ સાલમી સુખ કાપતી,
શાન્તી અને નીતી ભરી, **ગરીબાઈ** ગુણને આપતી.
મંગળ કરે એ ઝુંપડી, જ્યાં અંશ નહીં અભિમાનનો,

મદથી ભર્યા એ મ્હેલમાં, વિનાશ નીતિ જ્ઞાનનો.
માનીશ એ મન મોહન સંગ, સુખ સાચું ધરી ઉમંગ,
રાજ સુખ ક્ષણીક રંગ, માનો, તાત પ્રીતથી.
વિના વિચારે આપી દોષ, નાહક રગડો નિર્દોષ,
સત્ય માની મુકો રોષ, ન્યાય નીતી રીતથી.

(૩૨૪)—રંગતરંગ—
ચીન્તાનો પાર નહીં, દુઃખનો સુમાર નહીં;
સુખનો પ્રકાર નહીં, હાય એળે જાય અવતાર.
નઠારી પ્રેમદા ના પતી તણું વીપદા,
કહી ન જાયે ને સહીયે ન જાએ.—ચીંતાનો.
કાળજામાં કારીસી કટારી ભોંકાએ,
ભર્યા છે ભુંડી તેને પીડા અંતર ઉંડી.—ચીંતાનો.
હઇયામાં પ્રગટાવે નીત નીત હોળી,
સારૂં છે આથી સાધુ થાવું રાખ ચોળી.—ચીંતાનો.

(૩૨૫)—સત્યનારાયણ—થવાનુ તે થવાનું છે—
ચીન્તા મુરખ નર શું કરે, લખીયું લલાટે થાય,
ક્રોડ કરો ઉપાય થાય સું કર્મ છુપ્યું ન છુપાય.
કંઇક જન્મના કર્મ કર્યાંથી, કર્મ સદા બંધાય,
વાવ્યું તેવું છે લણવાનું, વિશ્વ વિભુનો ન્યાય....ચીંતા.
બાવળીયા વાવી મુક્યા ત્યાં, કેમ ગુલાબ ચુંટાય,
ઊગ્યું ગુલાબ પછી ના નહીં તે બાવળમાં બદલાય....ચીંતા.
જાર કરાવી જમે ચોપડે, કયમ મોતી મંગાય,
મોતી દીધાં તો મળશે મોતી શીદ ખોટો શંકાય....ચીંતા.

(૩૨૬)—મીસ ગોહરજાન—રાગ, પીલુ-તાલ દાદરા—
ચિન્તન નાહિ બદલ ગયો નૈનાં. (૨)
કાગજ હો તો બાંચ લીયે, અરે કરમ ન બાંચો જાય,
ચિંતન નાહીં બદલ ગયો નૈનાં.

ચી (૩૨૭)—મુફ્રદ ખુન—
ચીતવનને તીર ન જારી દિલપર ઓહ મારા,
મંય દીલ દેકર પચતાઈ, ઉલફતમેં ન રાહત પાઈ.
ચાહતશે બાજ આઈ, દીલ મય હય પસતાઈ,
યેહ તન મન વારા તુજપર સારા, દીલપર સારા.
મોહબ્બતકી ચાહત સારી હય, દો દીનકી સબ દીલદારી હય.
બસ મુહ દેખેકી યારી હય—દીલપર-આહ મારા.

ચુ (૩૨૮)—'L. ક. ૨. સોંગબુક—રાગ-બિહાગ, તાલ એકતાલા.
ચુરીયા મોરી કરકાઈ—અરેહાં સૈંયારે—ચુરીયા મોરી કરકાઈ,
ચાલ હટો મોરી બૈયાં ન પકડો—હાયરે કલૈયા મુર કાંઈ—અરે.
સાંવરી સખી ચિતવન ઓર હય, [illegible] ત પ્યારે,
જાઓ જાઓ કાહે મોરી નીંદયાં ઉચટાઈ—અરેહાં.

ચે (૩૨૯)—રામત્રર્ષા—ઉપદેશ રાય-લાવણી.
ચેતો ચેતો જલ્દ મુસાફિર ગાડી જાને વાલી હય,
લાઇન કિલીયર લેનેકો તૈયાર ગાર્ડ બનમાળી હય...ટેક.
પાંચ ધાતુકી રેલ હય જીસીકો મન-અંજન લે જાતા હય,
ઇન્દ્રી ગણુકે પૈહોંસે વહ ખુબહી તેજ ચલાતા હય.
માલ હજારો ચઢને પર ભી, થકને વહ નહીં પાતા હય,
કઠિન બજ્ર લોહે જૈસા હોકર ચંચલતા દિખલાતા હય.
બડે ગાર્ડ બનમાળીસે હોતી ઇસકી રખવાલી હય. ૧ ચેતો ચેતો.
આઠ પેહર દિનિહીમેં સંચરે રેલ સહિત યહ અંજન હય,
કર્મ ઉપાસના જ્ઞાન ટિકટ ઘર લેતા ટિકટ હર ઇકિજન હય.
ફસ્ટ સેકંડ અરૂ થર્ડ કલાસ લે જીતના પલ્લે શુભ ધન હય,
બેઠ ન પાવે હરગિજ વહનર જો ઇત જરસે ખાલી હય—૨—ચેતો.
રેહ ગીરીકો લલચાનેકો નાના રૂપમે સજતી હય,
તીન ગંટિકા બાલ તરણ ઓર જરા ભી ઇસમેં બજતી હય.
તીસરી ઘંટી હોને પર ઝટ ઝગહકો [illegible] બજની હય,
આતે જાતે સીટી દેકર રોતી [illegible]લી હય;
ધર્મ સનાતન લાઇન છોડકે નિપટ બિગડને વાલી હય.—૩—ચેતો.
પાપ પુન્ય કે બારકા બંડલ અકસર સાથ હી રખતે હય,
કામ ક્રોધ લોભાદીક ડાકું ખડે સાહમેં તકતે હય.
અસ્ટેશન ઇસ્ટેશન પર રાગાદિક રિપુ ભટકતે હય,
પુલિસમેન સદગુરૂ ઉપદેશક રક્ષા સબકી કરતે હય.—૪—ચેતો.

(૩૩૦)—જયદેવ—
ચેતો ચિતે બ્રહ્મચારી છુરી છે નારી કટારી નાંખ્યા હજારોને મારી.
લોહનાં કરતાં લાખો ગુણી છે ભય કરનારી ભારી—બાવાજી.
જખમ રૂઝાતો નથી જરી એનો (૨) જોઓ હાકેમો હારી.—છુરી.
અલગ રહેજો અહોનિશ એથી (૨) અંતરે વાત ઉતારી,
સાધુપણું સળગાવોમાં શાણા ધૂળ જટામાં ધારી.—છુરી.

ચો (૩૩૧)—મોહિનીચંદ્ર—રાગ [illegible].
ચોકને આંગણે ચાંદનીરે, ખીલી રૂપેરી રંગ રંગરે,
આવો સાહેલી રંગ માણવા;

હૈયાં ખોલીને બેન બ્હેનરે, વાતો કરી લ્યો વ્હાલની.

સાખી "વ્હાલા વશે વિદેશમાં, બાળા બાળે વેશ,
"કૈયર શાશા મોકલું, શાણાને સંદેશ.

કુંજલડી સંદેશો અમારો, જઈ વ્હાલમને કેજોજી,
પ્રીતિ કાંઠાના અમે પંખીડા, પ્રીતમ સાગર વીના સુના.
સુનાજીરે કુંજલડીને, વ્હાલો મીઠો મેરામણુ,
આમને અમૃત ખાણુ વ્હાલા પ્રિતમ પ્રાણુ.

સાખી " સાહ્યબો મારે સુલક્ષણો, એંઠા જુઠા ખાય,
" ઘરની સુખડી ના ગમે, સોગન જુઠા ખાય.

તમારા સમ જો તમે મને વ્હાલા, જૂઠડા સમ શીદ ખાઓજીરે,
પીયુ તમારૂં મનડું માને ત્યાં જાઓ છો, ધી ભર્યા ઘેબર,
ઘેર રઝળે છે, કુંસકા ખાવાને ધક્કાં ખાઓજીરે.

સાખી " સોળ વરશની સુંદરી, સ્વામી વરશે આઠ,
" મોઢું જોઇને મોહી રહયો, લાડકી કરતી લાડ.

પગમાં કાંટો વાગ્યો નહિરે જીવું, હું તો નહિરે જીવું, મારી
સગી નણંદના વીર હો રાજ,
તેડાવજો મારા બાપાજીને, જોગી જતીને તેડાવજોજી.—નહિ.—ચો.

(૩૩૨)—કુમાર ભજનમાળા—રાગ—ગઝલ—

ચોરી પ્રભૂસે કરકે છિપાવોગે કીસ તરે,
અપની સચાઈ ઉસકો દિખાવોગે કીસતરે.—ટેક.
હર એક જનમેં હરદમ રહતા હૈ વો હાજીર,
ઉસમે યે અંધા ધુન્ધ ચલાવોગે કીસતરે.
દુનિયાંકી દોનો આંખમેં તો ધૂલ ડાલતે,
આંખેં હજાર ઉસકી બચાવોગે કીસતરે.
જો કુચ્છ કિયા હય તુમને પાપ જાન બુઝકે,
અપરાધ ઉસકા માફ કરાવોગે કીસતરે.
જ્ઞાની જો હય ત્રિકાલકા ઘટઘટ કી જાનત,
બાતે અસત્ય ઉસકો બતાવોગે કીસતરે.
જબતક નહીં કરોગે તુમ કહના કબીરકા,
તબતક દુઃખોસે પીંડ છૂપાવોગે કીસતરે.

ચં (૩૩૩)—સાગર-સરિતા—ભજન, રાગ, પદ.

ચંચળ લક્ષ્મીના ચાળારે જનમુર્ખ ફુલી મરનારા;
કાળાં ધોળાં કરનારારે ખાતે ખત્તા ખાનારા.—ચંચળ.
"જયમ વર્ષાની વીજળી પળપળ કરે ચમકાર,
આજ મળ્યું ધન કાલે જાશે, આંખ ચોળી રહેનારરે,—ચંચળ.
મોટા મોટા નર મરી ગયા ત્યારે ગયું ન કાંઇ સાથ,
જૂઠા મદશો જાળવો, તમે જાશો ખાલી હાથરે.—ચંચળ.

(૩૩૪)—અંબરીષ—

ચંપા તું મારી દીલજાન વાહ, વાહ, કુશમ કળી કુરબાન વાહ, વાહ,
ચન્દ્ર વદની છો, ભરી મદની છો, ઝરી રસની ગુલતાન; વાહવાહ.—ચંપા.
શાણા ચતુર સુજનશું, વાહ વાહ, ગુલાબ પરી હું,—
છુપી છરી શું-ગળે લગાવે ગુણવાન, વાહ-વાહ.—ચંપા.

૭ (૩૩૫)—મીસ, રોઝા—રાગ, દેશ-તાલ, ધીમા, ત્રીતાલ.

છબ દીખલાજા બાંકે સાવરીયા, ધ્યાન લગો મોહે તોરારે,
બાંકે ચિતવન નયના રશીલે, ચાલ ચલત મતવારીરે;
કાહે કરત ફિત જાઉ સંગીરી ન માને જીયા મોરારે.—છબ.

ખુ (૩૩૬)—ખુની મેના—

હું હું લલીતા મદમાતી, વળી **સતીઓમાં** પંકાતી,
હાથમાં માળા લેતી, વળી **ભક્તાણી** કે'વાતી.
મારી **હંસણી** સરખી ચાલ, વળી **નાગણ** સરખા બાલ,
ગોરા **ગુલાબ** સરખા ગાલ, મારી અનાર સરખી છાતી...વળી.
વળી **સતીઓમાં** પંકાતી, મળે સોખીલો લાલ,
રાખુ હૈયાનો કરીને હાર, નથી પીડા આ સેહવાતી...વળી.

છે (૩૩૭)—સરોજની—

છે ધરમ તણો હરી બેલી, ધરમ જતન જે કરશે તે તરશે,
અંતે સતિયાને જય મળશે, પાપીનો પ્રભુજી ક્ષય કરશે.—છે ધરમ.

સાખી { વિના ધરમ ધનધામ, ધરણી ખર ઉપાડે ભાર,
{ ધિક્કાર પામ્યો શ્રેષ્ઠ પદવિ, સત્ય વિણ સંસાર.

લખપતી થાશે, કોડી ન મળશે, લઈ પાપ પોટલો પરવરશે.—છે ધરમ.

(૩૩૮)—કંસવધ—

છેડ લીધી છબીલે છેડ લીધી, અરેરે ધુતારે ઠગારે, એ કપટી કાનુડે-છેડ.
જળ ભરવા હું જાતી, હું **જમુનાજીને** તીરે,
ભરી બેડું નીરે, ધરી મોરે શીરે, ચાલી ધીરે, ધીરે, ઓય ઓય—
કાનુડે કેડ લીધી.
કેડે લીધી એ નફટે કાનુડે, પાલવડે મને પકડી,
હું છટકી ત્યાંથી દોટ દીધી—અરેરે.

(૩૩૯)—શ્રી ઓખાહરણ—

છે સઘ તરણ સરલ માર્ગ ભક્તિભવ મંહિ,
ત્રિવિધ તાપ હરનારી, મોક્ષપ્રદ સહિ.—છે૦
શ્રી ગોપીઓએ ભક્તિ પ્રેમ લક્ષણા ગ્રહી,
અર્જુન કૃષ્ણ સાથ સખ્ય ભક્તિ ઉર લહી
હનુમાન પાદ સેવ્ય ભક્તિ ચિત્ત વિશે ચાહી,
[illegible] ભક્ત જન સુન્દ ભક્તિમાં વહી.—છે૦

(૩૪૦)—સ્નેહલતા—નફ્રટ નોકરી—

છે નોકરી દુઃખનું મૂળ, શુળ સૌને મોટી હા હાયરે,
..............................શુળ સૌને મોટી (૨)—છે૦
સારો દિવશ સેવા બજાવી, પોઢવું આખર થાકી,
રાત વિતી ન માલમ પડે કે ઝટ નોકરી જાગી.—શુળ૦
આમ દોડાવે તેમ દોડાવે કરાવે સર્વે વેઠ,
ધીકક **જગતમાં** જીવતર તેનું (૨) **ભરે આશરે** પેટ.—શુળ૦
પંડીત જ્ઞાની ધ્યાની સર્વે લખી ગયા વિચારી,
ગુલામગીરી છે નફ્રટ નોકરી (૨) નહીં કરવી તે સારી.—શુળ૦

(૩૪૧)—એકજ ભુલ—
છે સદા સમય પાપેથી છુટવા, શીદ ડરે નાદાન,
શીદ ડરે નાદાન ! કંઇક તો શારી **શીખામણ** માન.–(૨) છે સદા૦
જેમ પાપની ઝળકે મોહી, દોડે તું ભુલીભાન,
તેમ પુન્યને સ્હેજ પકડયે તો, થાય પરમ કલ્યાણ.–(૨) છે સદા૦

સાખી { **જીવ મુસાફર શરીર હોડી ને છે મનરૂપી સુકાન,**
મનથી મરવું મનથી તરવું, મનપર રાખી નીશાન. }

કર્યું એટલું નાંખ્ય કુવામાં, આજથી તજ તોફાન.
માંડય ચાલવા સીધે મારગે, આજથી થઈ સાવધાન.–(૨) છે સદા૦

(૩૪૨)—સુધાચન્દ્ર—
છે જીવન આ **પ્રેમી** પાયે, **પ્રીત** સુધાર્યે દિલ લુભાયે,
સ્નેહી વિના મન મોહે મુંઝાયે, **મોહન ચરણે** આનંદ નિશદિન.—છે૦
નયન અમૃત વરસે, અમદિલ તલસે, રસ મોહિનીથી સુહાયે,
સ્નેહ રાગના પાન કરાયે.—છે૦

છો (૩૪૩)—ઉમાદેવડી—
છોડો છોડો **છબીલા,** જાઓ જાઓ, હઠા હઠીલા,
મારી લુંટાશે **નવલખ** લાજ.—છબીલા.
તમો મોટા પુરૂપ **મહારાજ,** પાણી પહેલા બાંધી લ્યોને પાજ.—મારી.
વાહ વાહ વચન રસીલા, તારાં નયન રંગીલા,
ગોરી ગાજે સર્વને ગુમાન.—રસીલી પ્યારી ગાજે.
લાગે જેને પ્રીતીનુંજ પાન, ગણે નાના મોટા સૌ સમાન.—ગોરી.

સાખી { **કથન કથે જગમાં બધાં, વિરલા પાલણહાર.**
પ્રીતી ભગત ભામા સદા, વચન નિભાવનહાર. }

મુકો મુકો માનુની ગુમાન, સાણા દાસી છું તારી સુજાણ,
ચાલો આવો ચતુર પ્રીય પ્રાણ.—છોડો.

(૩૪૪)—વિર-કુણાલ-રાગ-ભજન—
છોડી દુનીયાની માયા, કાયા તે કામનીરે,
પરહિત કારણુ નવ રાખે, પરવા ધન ધામનીરે.
ખાનપાનની પીડા તજીએ, **ભવ તારકને** ભજીયે,
ઘરઘર ભટકી ધર્મ ધ્વજા લઈ, **દેશની** સેવા સજીયે;
સાચી કમાણી કરવી, નીતિ **દયા** દામનીરે.

(૩૪૫)—બેધારી તલવાર—
છોડો છોડો રસિલા છબિલા છોગાળા, નહિ બાળાને આમ બનાવો,
પ્રેમવેલી નવેલી રિસાના, રતિ રંગ રાગમાં.—છોડો.
રાગની રીતી નથી એ **મોહન,** દુર નિરંતર વાસ,
યોવન પુષ્પ ખીલ્યું શા ખપનું નહિ લેનાર સુવાસ.
રસીકડી હાજર છે આ દાસ,
મદન ઘેલી મદ છકેલી કેમ લજાય, ભેટ લે, રામ.—છોડો.

(૩૪૬)—બળીરાજા—
છોને કહેતા છકેલી, **રંગીલા** મને છોને કહેતા છકેલી,
હું તો **જોબનમાં** ઘેલી બનેલી—રંગમાં મને.
બાગ બગીચાની સ્હેલ, બહુ સુંદર, જાણે શું ઘરમાં ગોંધેલી,
બદામી હલવો ને ધારી જલેબી, તાજીતાજી ખાઉં પહેલી-રંગીલા.
સાટીનની સાડીઓ, કસબી ભરેલી કોરે, સ્વપ્ને નહી કોઇએ દીઠેલી.
પોલકા ને ચોળીઓનો પાર નહિ મારે, લટકેથી લુંટી લાવેલી.-રંગીલા.

(૩૪૭)—બળીરાજા—
છોટીસી **મોહનીયાં** કો જોબન ગુમાન હય,
છાઇ **બસંત** છેલા, **મદન** મેહમાન હય....છોટી.
ફુલનકી સારી બલી, સબી ફુલનકે સાજ,
જોબન ગુલાબી ફુલકી, મજા લુંટ મહારાજ.
સાખી "**છોટી છતીયનકી છટા, છોટા બાલમ છેલ,**
"**છોટી નાજુક નાજની, છોટીસી ફુલનકી શેર**....છોટી
આશુક માશુક મીલ રહે, ખીલ રહે રજની ચંદ,
છાયો જોબન બાગમેં, **મદન** ગુલાબી રંગ....છોટી.

(૩૪૮)—દુશમને ઈમામ—
છોડકર **દુનિયા** હજારો નામવાલે ચલબસે,
ડાલકર કફની ગલે નાજોંકે પાલે ચલબસે.
જીનકો **દુનિયાસે** ગરજથી ઓર નદીસે કામ થા,
આજ વોહ જો રેજભી અલ્લાહ વાલે ચલબસે.
ખ્વાહીસે અબોલાદ કયાં હએ ખ્વાહીસે ઇમાનદર,
દેખ મુઝકો છોડ મેરે સાથ વાલે ચલબસે.

(૩૪૯)—ખુરશીદ ઝરનીગાર—

છોડો છાંડોજી મોરી કલઇયાં, દુખાવો નહી બઇયાં, પડું મેં પઇયાં પઇયાં.
આહા ડગરીયા સબ તોરી, ડરીયાં કરો દેખો, મે લડઇયાં,
કોઈ, સખી જો સુન પઇયાં, આ. આ. આ. આ. આ. જાઇયાં—છોડો.
ચુરીયા મોરી કરકાઈ, દેખો દેખો, તુમ રામ દોહાઈ.
કાપે હીયા જીયાસે મન રસીઆ, કયા મન બશીઆ,
આવોજી આવોજી ના તરશાવોજી, હે. હે, હે, બાકી જનીવાં—છોડો.

(૩૫૦)—મીસ, ગોહરજાન—રાગ, ભેરવી. તાલ, ત્રીતાલ.

છોડો છોડો મોરી બૈંયા, મોરી મુરકી કલાઇ, છોડો, છોડો, નાહીં નાહીં.
અબ દેતીહું દુહાઇ, છોડો, છોડો, મોરી, બૈંયા.—પીયા:
મોહે છતિયાંપે અપને લગા, મોહે સારી બતિયાં બતલા.
મેને જાન લીયા, પ્યારી મેરી, યાર તુ હઠીલી તોબા, તોબા,
જીસને તેરા નામ ભી લીયા હે.

જ (૩૫૧)—ભિષ્મપિતામહ—

જગમાં મેં જોયું દુષ્કરમાં દુષ્કર, નારીને વશ કરવીરે,
લાખ ટકાના લાડ લડાવો, આપો ધનની કુંચી;
ફુલ સૈયામાં રાખો તોપણ, કહેશે મુજને ખુંચીરે.—જગમાં૦
સુવર્ણ ક્યારે કસ્તુરીનું, ખાતર દઇ પોવાય,
અમૃત પાશો તોય, લશણની ગંધ કદી નહિ જાયરે.—જગમાં૦
હાથીપર અંકુશ કર્યો, કરી ઘોડા કાજ લગામ,
સ્ત્રી, અંકુશ કરવા ટાણે શું! હરી ગયો તો ગામરે.—જગમાં૦

(૩૫૨)—ભિષ્મપિતામહ—

જખમનાં દરદો જખમી જાણેરે, વિણ જખમી શું જાણે,
મરદના ઘા તો મરદ વખાણે, કાયર શું જાણે.
ઓ બાઇજી... ... ...કાયર શું જાણે.
આમ્ર સ્વાદમાં કોકીલ, માણે, મેના દાડમ દાણે,
હરખી હરખી હંસ કમળના કોમળ તંતુ તાણેરે.
બગલા શું જાણે... ...ઓ બાઇજી... ...જ૦
પતિ પત્ની માણે રતી રશમાં કામદેવને બાણે,
શું સમજે તે જોગી જન્મનાં જે જગ મીથ્યા જાણેરે;
જાણે તે જાણે... ... ...ઓ બાઇજી......જ૦

(૩૫૩)—વિરાટ પર્વ—

જય ઘનસ્યામ કીશનહરી,
મોર મુકટ પિતાંબર સોહે, કરમે મૂરલી ધરી,
નખ પરગીરીવર અધર ઉઠાયા, બનકર ગીરધારી.

(૩૫૪)—રામવિયોગ—રાગ-ધ્રુપદ-સ્તુતી-વંદન—
જય જય જય દશરથ નંદન, જગદા નંદન (૩) વંદન.
ગંભીર રઘુધીર, સીતા સુંદરી, આ આ આ...અવસરનાથ.
દૈત્યોને મારો, ભકતોને તારો, સૃષ્ટિ ઉધારો,
ધિક્ધીટ તક ધિ ધિત્રા ધા, ધિત્રા ધા ધા ધાતુત્રા (૩)
ધાકીટ કિટ ધુમ કિટ કિટ ધિત્રા, આ આ અવસરનાથ.
કડાન ધા ધા ધા. (૩) જય૦

(૩૫૫)—અશ્રુમતિ—
જપતી પ્રીતમની જપમાળ. જુવતી જો અલબેલી,
જોબન રસરંગે જેની બની ઘેલી, વ્યાકુળ વૃક્ષના વિણુ વ્હાલીવેલી.
સાખી { તન મનમાં વ્યાપી રહ્યો, જોબન વસંત જંગ,
{ રસભોગી રશીયા વિના, રમશો કયાં રસરંગ.
જાણ્યું ન જડીયો કોઇ રશીયો રંગીલો,
ચપચપ કરતાં કરતાં ચેતી જાને ચલો શ્રી.
બળતાને બાળી સખી હૈડે શું હરખાય,
આહા અકળાય શાની છેડ, છબીલી.

(૩૫૬)—સરદારબા—
જનમી જગમાં જેણે નવ કીધું, પ્રેમ મદિરા પાન,
ગોરી ગભરૂ સુંદર દીલબરના, ગાને નહિ ગુલતાન.
જનમ્યો તથપિ નવ જનમ્યો, સમજી લ્યો તે હેવાન,
બહાદુર બંકા કરતાં ડંકા, જે મોજી મસ્તાન.—જન્મી.
ભર ભર પિયાલા પી લીયો, ઉડાવો રાગ રંગ,
દિલબરની સાથ બાથ ભીડી, ખેલો રંગ જંગ—હા.
ગુલતાન ગાન તાનમાં ભરપુર ભાગ્યવંત,
અજબ રંગ અજબ રંગ રંગ રંગ.—વાહસ

(૩૫૭)—પિતૃભકત પુંડલીક—રાગ-ગઝલ—
જગતના જાણુ ભેદૂઓ...દલીલો સત્ય દર્શાવો,
મને ના ગમ પડે કાંઇ...કહો કાંઇ ભેદના ભાવો.
તિમેરે શ્યામ ધુતિની, શશી ના ધારે શિતળતા, અધુરા, મધુરા, ઉરના ઉભરા.
લઘુતામાં પ્રભુતાની, થતી ઝાંખી તો બતલાવો.........જગતના
પતિના ધર્મ પત્નિની. વશી જો મુક્તિ શક્તિ તો,
પતિને બોધવા પત્નિ કરે ના બાજબી દાવો.........જગતના
પ્રીતી પરનારીના સંગે, અચળ બંધાય જો
પતિની, સતિની...પછીથી ગતી શી...બનતી.
હૃદય જો આમ તો, ટકા તૃણો આધારે બતલાવો.....

(૩૫૮)—કંસવધ—રાગ ગરબો—

જમુનાને તીરે જાદુવાલે સખી બંસરી બજાવી,
નંદલાલે વ્હાલે "ચિત ચોરી મને બાવરી બનાવી.
ભુલાવી મારૂં ભાન સાન કહાન ગયો હાં હાં.
મને મોરલીએ મોહીની ઉપજાવી.—જમુના.

સાખી "**સુંદર છબી જોઇ છેલની, ઉપજી અંતર પ્રીત,**
"**નટવર ગિરધર શ્યામમાં, ચોંટયું મારૂં ચિત.**

નયન નેહે નચાવ્યાં વાલીડે, સખી મુખ મલકાવી, છૂપી છૂપી કરી સાન,
મને લાધીરે લોભાવી, ન ભાવે ખાનપાન નિંદ ન આવે હવે
લગન લલનાએ પ્રેમની લગાવી.

સાખી "**વીરહ થકી વિંધાયલું, અંતર અતી અકળાય,**
"**અળગો રહે અલબેલડો, શું કરૂં સખી ઉપાય.**—જ.

(૩૫૯)—અશોક— દેશ-ગાન.

જનની **જન્મભૂમી** જાણુ, સ્વર્ગથી અધિક મહાન,
તેના ઉપર તારા પ્રાણ, થાય ભલે ને **કુરબાન.**—જનની.
તારા **પિતૃ-દેશ-ધર્મ** પુત્ર ! પડયા છે પરતન્ત્ર,
તેમને થવા **સ્વતંત્ર** સાધ **કર્મ-યોગ મન્ત્ર.**—જનની.
પિતૃ ભુમિના ચરણપર મમ જીવન કુસુમ ચડાવું હું
કરી લોહીનું પાણી અર્ઘ્ય પુજ્ય પાદ ભીંજવું હું.
મરતેય મારી માટીથી ભકિત-સુગંધિ સરાવું હું,
મુજ હૃદયને ચીરો **સ્વદેશની** મુર્તિ ત્યાંજ, બતાવું.—જનની.

(૩૬૦)—સકુન્તલા—

જન્માઓ વૃથા જગત **જીવ** જાણુ. કર્યું નવ લોક તણું કલ્યાણ.
સંત સરોવર તરૂવર સરિતા, પર ઉપકારી ચાર,
પ્રીત ધરી **પરમારથ** કરતા, ધરી ન દીલ દરકાર.
મોંઘો **મનુષ્યો** દેહજ મળીયો. સમજી લે. મન સાર,
માથે મુરખા મરણ ભમે છે, કર ઉપર કરધાર.
પ્રાણી માત્રનું ભલું કરી લે, ઉત્તમ અવસર જાય,
કરી કમાણી વાપર હાથે. હાથે સાથે થાય.

(૩૬૧)—રંગતરંગ—રાગ, કવ્વાલી—

જગત પરવા નથી મુજને, વીરાગી હાલ મારો છે;
અનીતી વાત છોડી દે, નીરાળો ખ્યાલ મારો છે.
અરે કેવળ ઉદર ભરવા, પશુ પેરે ગુજર કરવું;
ન બનશે તે કદી કાળે, મનુજ અવતાર મ્હારો છે.
બદીની છાપ વ્હોરીને, **શરીર શણગારવું મીથ્યા.**
શણગાર નથી ધરવા, **શીયળ શણગાર મ્હારો છે.**

(૩૬૨)—પુંડલીક—રાગ-ગઝલ—

જ્યારે પડે **આફત શીરે, ચાહનાર** પણ આઘા ખસે,
જેને પડે તે ભોગવે, બીજા ઉભા સ્હામા હસે—
ચઢતી મહીં તો **હાંજી હા,** કરનાર જગમાં **લાખ** છે,
પડતી મહીં દે સાથ જગમાં. કોક એ **વિરલા**-વસે—
જો બન્યા પોતેજ મુરખા તો બીજાનો વાંક શો ?
તે બળે નહીં કેમ થઇ જે અંધ અગ્નિમાં ધસે.
આજ ખુલી આંખથી જોયું સગા સૌ **સ્વાર્થનાં,**
જાણ્યા છતાં મારા સામાં ભોળા **દિવાના** થઇ ફરે—

(૩૬૩)—રામાયણ—રાગ-આરતિ—

જય **હરિ ભગવંતા,** જય **પ્રભુ** શ્રી કાન્તા,
દનુજ દુષ્ટ દલ હન્તા, પાલક સુર સન્તા;
જય જય જય **જગદીશ.**
અવિનાશી સુખરાશી જય જય અસુસારી,
સુખ નાયક સુખદાયક ગોદ્વિજ હિતકારી.
જય જય જય **જગદીશ.**
ભય ભંજન જન રંજન **નારાયણ** સ્વામી,
હરિ હરિ **નારાયણ** સ્વામી.
એ સુનો. દીનનકી હે **અન્તર્યામી,**
જય જય જય **જગદીશ.**

(૩૬૪)—મનોહરી રંભા—રાગ-કવ્વાલી-

જગતના બાગમાં, **બાપુ મયાળુ એક માળી છે;**
રસિલા છોડને પાણી સીંચીને કલાલી છે—ટેક.
સુગંધી તો ભ્રમર લ્હેશે, ખરો માલિક તો તે રહેશે;
ખિલાવી જો નહિદેશે, ભુલ્યો નિજ ધર્મ માળીએ—જગત
જશે જ્યાં ફુલની કળીઓ, જશે સાથે સુગંધી તો.
હશે ફુળ ત્યાં હશે કળીઓ, જુઓ ધારો નિહાળીને—જગત
પિતા ? પુત્રી પરાયુ ધન, થશે બીજાને તે સ્વાધીન;
જશે **ભરથાર** લઇ તે તન, રહેશે રોઇ માળીરે—જગત.

(૩૬૫)—રજનીચન્દ્ર—

જગમાં.....શુભ કરવું નથી સહેલ સહેલ,
જગમાં......અશુભ નથી મુશકેલ ખેલ.—જગમાં.
મનમેલા દુર્જન કરે, **ધન** લોભે નીચ કામ,
સાર અસાર વીચાર વીણુ, કરે નામ બદનામ.
પાપી પાપ પ્રગટ થાતા, હાથ ઘસી દુઃખે રીબાતા,
પસ્તાઇ સદા પીડાતા, દેખે દુઃખની રે...લ.—જગમાં.

(૩૬૬)—બુદ્ધદેવ—

જગમાં લોકો મારે ધોકો, સમજ્યા વિના કરે મત ખોટા.
ફરી ફરી નહિ મળે માનવ આ અવતાર,
ઘાડી ઘોડામાં ફરવું, શા માટે જગથી ડરવું.
પરધન હરી હરીને, ખીસ્સા પુરા ભરીને,
કોઇ સુંદર પરીને, સાથે લઇ ફરીને.
મજા કરી તે ખરી, મરવા પછી કાંઇ નથી જોવું,
દેવું કરી ખાવું પીવું, મસ્ત થઇને રહેવું.—જગમાં.

(૩૬૭)—સુર સ્યામ—(રાગ-સ્તુતી.)

જય જય નારાયણ બ્રહ્મ પરાયણ શ્રીપતી કમળા કાન્તં
નામ અનંત કઇ રીતે વરણું શેશ ન પામત અંતં
શીવશન કાદીક, આદી બ્રહ્માદીક સુરમુની ધ્યાન ધરંતં
મચ્છ કચ્છ વારાહ રૂપ હરી વામન વેશ ધરંતં
પરશુરામ શ્રી રામચંદ્ર રૂપ, લીલા કોટી કરંત.
જન્મ ધર્યો વસુદેવ દેવકી, ગૃહ યશોમતી ગોદ ખેલંતં
પેસી પાતાલ કાળી નાગ નાથ્યો ફણપર નૃત્ય કરંતં.
ઇંદ્ર ગુમાની ગર્વ ઉતાર્યો, કર પર ગીરી ધરંતં.
જગન્નાથ જગમગ ચીન્તામણી શરણુ શુધાનીશ્વંતં;
દ્વાદશ સ્કંધ ભાગવત ગીતા, ગાવત શુર અનંતં.

(૩૬૮)—નવલશા હીરજી—

જળ સ્થળમાં સર્વમાં જળ હળતી દિવ્યતા,
ભર્યું વિલસે બ્રહ્મ આ, વદું શું ભાળું રમ્યતા—જળ૦
નમન હું નિત્ય તેને પ્રેમે કરૂં;
ભજન કરી ભાવે, અભય બનું.—જળ૦

(૩૬૯)-ચાલુ જમાનો-

જસોદાકો જાયો મોહે કોઇ મિલાય દે;
નંદલાલા કાના કો દિખાય દે-જસોદા
જયસી ગોરિ રાધા નારિયા.
વયસો હી કારો હય શ્યામ;
કયસો જાદુ વાઇનો આલિરી,
નાહિ હૈમ એ આરામ રામ-જસોદા.
ધન જોબન અરૂ રૂપ દીનો મોહેરી જગદાધાર.
ભાગી ભવરે પાસ નાહિરી. જીયામે લાગે કઠાર ધાર-જસોદા
વૃન્દાબનકી કુંજ ગલીનમે આવોજી મોરે કાન,
જો ન આવો તો કરૂંગી, પ્યારે મેં તોસે તોફાન જાન.-જસોદા.

(૩૭૦)—ગુણસુંદરી—રાગ, ગઝલ—

જબસે ઉસ શોખ **સિતમગારસે**, યારા ના હુવા,
દોસ્ત દુશ્મન બને જો, આપના થા બિગાના હુવા....જબસે.
ઊસકો પરવા ન હુઈ, દિલકે જલનકી યા રબ,
જિસકે શમએ રૂખે રંગીકા, મયેં પરવાના હુવા....જબસે.
હો ગયા **મજનુઓ ફરહાદકા** કિસ્સા સબ તય,
જબકે મશહુર મેરા **ઈશ્કકા** અફસાના હુવા....જબસે.
રંજો અંદોહ ગમો હસરતો હિરમાહ્યં **નસીમ**,
હાલ તાલિમકા તેરે ઇશ્કકો, કયા કયા ન હુવા.—જબસે.

(૩૭૧) —મેઘ-માલિની—

જગ જૂનાં યશવંતા **હિંદી** મેયા,
સજલાં એ સુફલાં એ, ગરવા ગુણવંતા.
ન્યારા **હિંદ** દૈયાં.—જગ જૂનાં૦
દિશ દિશ ઉડતા અમધ્વજ ધવલાં,
ગિરિ ગિરિ ઘૂમતા **ભારત** વીરલાં.
સહુ જણ ગણતાં તાજ જગતના કયમ,
સમણા એ અમથી ભુલાયે ? મોહ્યા મન સૈયાં.—જગ જૂનાં.

(૩૭૨)—મીસ જાનકીબાઇ—રાગણી, લુવર, સારંગ-

જમના તટ **રામ** ખેલે હોરી, (૨) દોડ દોડ પીચકારી ચલાવત, (૨)
અબીર ગુલાલ ભરે ઝોરી-જમના તટ **રામ.**

(૩૭૩)—સુરેખા હરણમાંથી (મહાત્મા તુલશીદાસકૃત-કૃતી)

જય **રામ** રમારમણ, ભવતાપ ભયાકુલ પાહિજનં,
અવધેશ સુરેશ રમેશવિભો, શરણાંગત માંગત પાહી પ્રભો.
દશશિશ વિનાશન વિશભુજા, કુત દુરી મહા મહી ભુરી રૂજા,
રજનીચર વંદ પતંગ રહે, શરપાવક તેજ પ્રચંડ દહે.

(૩૭૪)—કબીર ભજન—રાગ ભૈરવી—

જનમ સબ ખોયા ખટપટમેં, **પ્રભુકો** ન રટયો અપને દીલમેં...જ૦
કહત **કબિરા** સુનો ભાઈ સાધો, **પ્રભૂ** બસે અપને મનમેં...જ૦

(૩૭૫)—તારાસુંદરી—

જરા ધીરેસે આવો પ્યારી નેનાં મિલાવો.
એક બોસ્સા દીલાઓ, દિલદાર મોહે પ્રાન....જરા.
પ્રેમ પ્યાલા પીલાઓ, મીઠી બાતો સુનાઓ,
પ્યારી રંગે રિઝાવો, આ વાર મોહે પ્રાન....જરા.
આજી ચલોજી સાથ, ગલે ડાલોજી હાથ-(કરો ધીરેસેં બાત)
ઓજી, વાહ, વાહ, વા.—(૪)

(૩૭૬)—**મીસ, રાધાબાઈ**-રાગ-પ્રભાત—

જગાવે, **જશોદા મૈયા, નંદના** કુંવર જાગો,
નંદના કુંવર જાગો, **હરિ** હમને વ્હાલા લાગો....જ.
સોળ કળાનો **સુરજ** ઊગ્યો, અંધકાર ભાગ્યો,
ઘરઘરની ભામની જાગી, અરૂણ સોહાવ્યો....જ.
પંચ વસ્ત્ર અંગે ધરી, **પ્રેમનો** છે વાગો,
વલોણાનો ઘોર વાગ્યો, હરખ **પ્રેમ** વાધ્યો....જ.

(૩૭૭)—શ્રી **બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**--ગણેશ સ્તુતી. [રાગ જંગલા, અથવા પીલુ, તાલ ૩]

જય ગણેશ ગણનાથ દયાનિધિ, સકલ વિઘ્ન કર દુર હમારે.-જય.
પ્રથમ ધરે જો ધ્યાન તુમારો તિસકે પુરણ કારજ સારે.-જય.
લંબોદર ગજવદન મનોહર કર ત્રિશુળ પરશુ વર ધારે.-જય.
ઋદ્ધિ સિદ્ધિ દોઉ ચમર ઢુલાવે મુષકવાહન પરમ સુખારે-જય.
બ્રહ્માદિક સુરધ્યાવત મનમેં ઋષિ મુનિગણ સબ દાસ તુંમારે.-જય.
બ્રહ્માનંદ સહાય કરો નિત ભક્ત જનોકે તુમ રખવારે.-જય.

(૩૭૮)-**મીસ અચ્છનબાઈ**-રાગ-અટવા, તાલ, લાવની, હોરી.

જશોદાકે લાલ ખેલે હોરી, કૈસી ધુમ મચોરી.-જશો.
મુરલીકી ધૂન સુન **ગોપી**બિકલભાઇ, સબ મિલ બાત કહોરી,
અંગ અંગ ભુખન સબ સાજો ચલો કીરતકી ઓરી.-કેસે.
આય અચાનક ગલે લગાવત, દીયો અંગ કછુ જોરી,
ગારી દુંગી છોડ દે મોહન (૨) તુમ્હે તમિજ નહિ મોરી.-કેસી.
ચહુવા ચંદન અત્તર ગુલાલકે, ગલીયન કીચ મચોરી,
ઉડત ગુલાલ લાલ ભયે બાદર, ચલી રંગકી ઝોરી.-કૈસી.

જા (૩૭૯)-જાળંધર **સતી વૃંદા**-

જા, જા, અલી, શરમાવે, શાને ઠાલી, સતાવે રીઝાવે શું આમ.
પીયુપંખી વિણ યૌવન ઉપવન સુનું, રસના ભોગી વિણ સર્વે સુનું...સુનું.
લટકાળી, ચટકાળી, મટકાળી, મતવાળી..............જા. જા.
બિચારી પ્રેમઝરો કયાં ઉભરાવે, નાવલિયા સંગ બાલા ઝરણું ઝરાવે.
મને શાને સતાવે(૨)મન મુંઝાય, અકળાય તરસાય દુઃખી થાય. જા. જા.

(૩૮૦)—**પરશુરામ**--

જાઓ, ઠગારા, કામણગારાં, રશભિના **રસરાજ,**
ના કરો હાલા, ચતુર ચાળા, થઇને કાલા, મદઘેલા મહારાજ.
મનભાવે શું મોઢું હલાવો, જુવતી પર શું જોર જણાવો.
હવે માનો, અરે નહિ નહિ, શાણી શું શરમાય-ના...જાઓ (૨)
તુટે પ્રિતી દોર તાણો કરી જોર, આવો ચિતચોર, મીઠું પ્રીતી દોર.-જાઓ.

(૩૮૧)-વસંતપ્રભા-
જાણ્યો જાણ્યો તમારો પ્રેમ જાઓ શું છળી,
તારા રૂપમાં ભુલી ગયું, દીલડું મળી.-જા.
જાવો પીયુ મન ભાવતી, પરણો બીજી નાર,
જુઠાની સાથે જરી અમને નહિ વહેવાર.
પરણું હું પ્રેમદા-રાજી છઇયે સદા,
જો પરણીશ (હાં) (ભલે) (એમ) હા
"ઠીક ત્યારે સુભ મૂહુરત શુભમ્ ભવંતુ"
આ શું-લગ્નગાંઠથી ફરી, પરણ્યો બીજી પરી,
પ્રેમદા મળી મને પ્રેમદા થળી.

(૩૮૨)—મધુગુંસરી—
જાગી જ્યોત જાગી હ્રદયની જ્યોત જાગી.
બંસીઓ સાથ વાગી, આત્મની તાલી લાગી.
બ્રહ્મની ધુન મધુરી એ મુભાગી—જાગી.
સ્વર્ગ અવની સૌ સુહાયે.
દુઃખ દિલનાં સૌ શમાયે, સુર ઉર ઉરના પુરાયે.
થાજો સ્નેહ યોગી, સ્નેહ ભોગી, સ્નેહ રાગી.-જાગી.

(૩૮૩)—વિરાટ-પર્વ—રાગ-ભજન-ઉસ્તાદી—
જાગો જાગો મુસાફર, રાત થોડી હય.
તુમને પુંજી સફરકી કયા કયા જોડી હય.
તીન દીનકી જીંદગાની હય, યેહ જયસે સ્વપ્ને વિલાસ,
ઉસમે બાગ લગાકર અઓર ફીરા, ફળ ચાખનકી આસ.
—અન્દે બ્હોત ફુલીયે, પ્રભુ સહેગા નહીં,
જારે જુલ્મ ન કીજયે, મૃત્યુ લોગકે મહીં.
મૃત્યુ લોગકે બિચ તજરલા તુરત દીખાવે,
જો નર કરે ગૂમાન વોહી નર ધોકા ખાવે.
સ્વારા ચલીત, આયુષ ચલીત, ચલીત હય તેરી દેહ.
ચલાચલીકે વખ્તમેં, ભાઈ ભલાભલી કર લે.

(૩૮૪)-પ્રભાત-રાગ પદ, પ્રભાત—
જાગને જાદવા કૃષ્ણ ગોવાળીયા, તુંજ વીના ધેનમાં કોણ જાશે,
ત્રણસોને સાઠ ગોવાળ ટોળે મળ્યા, વડોરે ગોવાળીઓ કોણ થાશે.-જા.
દહિં તણાં દહીથરાં ઘી તણાં ઘેબરાં, કઢિયલ દુધ તે કોણ પીશે,
હરી તારો હાથીયો કાળીનાગ નાથીયો, ભુમીનો ભાર તે કોણ લેશે.-જા.
જમુનાને તીરે ગૌધેન ચરાવતાં, મધુરીસી મોરલી કોણ વાશે.-જા.
ભાણે નરસૈયો તારા ગુણ ગાઈ રીઝીયે બુડતાં બાવડી કોણ સહાશે,-જા.

(૩૮૫)—વસંતપ્રભા—

જાઓ વ્હાલાને વેગે વધાવો, માથે પહેરાવો ફુલથી છાઓ,
અંગે અંગે ફુલોના વાગાથી સજાઓ... ...જાઓ.
કુસમ સમીકાય ત્યાં પુષ્પ સોહાય, શીયળ સુગંધી સંસારે જો ફેલાય,
રતિ પતિ છો સુગંધી, કુશમોની કુંજે સોહાવો.—જાઓ.

(૩૮૬)—ઉમાદેવડી—

જા જારે શું રિશાય રશીલી નઝર મીલાવી દે (૨)
ચટપટી ચિતમાં લાગી ચતુરા ચ્હેરો જોવા દે.
હિરા મોતી માંગ મધુરી, ઝાંઝર ઝુમણાં લે.
મદન અગન તનમાં લાગેલી, તરત બુઝાવી દે.
સમતા નથી રહેતીરે, સલુણી મરમ વચન મુકી દે,
કલ્પ લત્તા છબીલી તુજ છાંયે, પામર પંખી લે.

(૩૮૭)—ચન્દ્ર મધુરી—

જારે જારે **સાંવરીઆ** તું જારે બનાય કોઈ દુજી. ગોરી હાં-જારે.
કાના બનાના દીવાના બનાય કોઈ દુજી ગોરી હાં.
તોરી લંગરીઆં અનાડી, કનઈઆ મેં કહુંગી જસોદાકો જાએ,
સાંવરીયાં, ગાગરીયાં, ફોરી મોરી નંદકે દુલારે.-જારે.

(૩૮૮)—જલશા સંગ્રહ-રાગ-પ્રભાત-પદ—

જાગીયે **ગોપાલ** લાલ ઉઠીયે બલ જાઉં,
દ્વાર થારે સુરભી ગ્વાલ, કહત જનની કમલ નેણુ કઉતક દેખાઉં.-ઉ.
કેકઈપર ચઢાડો કોઉ, તાહીં ચતુર વદન દોઉં,નિકટ આપને આંગનમેં—ઉ.
વૃષભ પર ચઢાડો એક **પંચાનન** કહની અનેક.
ઝટા જુટ ભસ્મ અંગ, રૂંદ માલના હું....ઉ૦
આસન ગજરાત સ્વેત સ્વાચ્છાનક સુર વિવેક,
જય જય સબ કોઈ કહેત, રાજે ભાઉં....ઉ૦
તબ **જસોમતી** જીવન પ્રાણુ, દરશણુ દીયે **ભગવાન,**
સુરદાસ મદન મોહન, તાકે બલ જાઉં....ઉ૦

(૩૮૯)—રામરતન—

જાઓ સોની હાટે સીધાવો સલુણા જાઓ જાઓ,
આવો શાને માટે **રીસાઓ**, રસીલી આવો,
લાવું મારી મીઠડી માટે કંઠો મનમોહન માટે,
વાણુ વાશે વાલમ વાતે, પણો જાઓ પ્રીતમ વાટે,
જાઓ જાઓ ઝટ લાવો આવો ઝટ, ધીરાં અધીરાં ન થાઓ.

(૩૯૦)—સુદામાપ્રતાપ—રાગ-પ્રભાત—

જાગી **જીવ** જો જરી,જીવન તારૂં **હરી**,રાત્રી અંધારી વહી, વાયું વ્હાણું.
અન્ય સૌ પરહરી, સમરને.શ્રી **હરી**, ફરી ફરી નહીં મળે આવું ટાણું.
અધિક ગોવિંદથી પણ ગુરૂને ગણી, ગુરૂ પદે પરમ આનંદ માણો,
સાર હીન સકળ સંસારમાં, સારનો સાર **શ્રીહરિ** તણું નામ જાણો.

(૩૯૧)-કસૌટી ઉર્ફે દોરંગી દુનીયા-

જાઓ જાઓ જાઓ, છોડો ધતીયા. એહગતીયાં હાંમએ, નામાનુરે,
હાંરે નામાનુ નામાનુ ન.માનુરે, ઢીટ,અનારી તારી, પ્રીતબીસારી, સારી
મોરી ન જાની તુને કહીયા.

શીખ શીખ પતીયા હાએ મોહે જગ્રાઇ,
જી ભયા અએસા હા યે તોહે ગુમાન.—જાઓ.

(૩૯૨)-જુગલ જુગારી-

જીવન દોરી સોંપું તમ હાથ. લાડકા તણી નેત્રના મણી,
ઉગારૂં જીવનનાથ......જીવન.

જાઓ સુખે કરી **નાણાં** ભરી દો, દુશ્મનનાં મુખ **કાળાં** કરી દો
રૂડી વધાઈ આનંદની લાવો હેતે, હૈયામાં હરખાવો,
બાળકડાની સંગાથ........જીવન.

(૩૯૩)—કુલિન નાયકા—

જીયરવા રેન બીતી અબ જાગ, રેન બીતી અબ જાગ....જી.
સોવત સોવત બીન ગઇ આયું, ફીર નહીં ચેન અભાગ....જી.
પાપ કરમકો તજ દે પ્રાણી. **પ્રભૂ** સુમરનમે લાગ....જી.

(૩૯૪)—રામવર્ષા—વૈરાગ્ય,-રાગ-માડ.

જીન્હાં ઘર ઝૂલતે હાથી, હજારોં લાખકે સાથી,
ઉન્હોંકો ખાગઇ માટી તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...ટેક.

નક્કારહ કુચકા બાજે, કિ મારૂ મૌતકા છાજે.
જયોં શ્રાવણ મેઘરા ગાજે, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૧
કહાં ગયે ખાન મદમાતે, જો સુરજ ચાંદ ચમકાતે,
ન દેખે કહાં જીવહ જાતે, તૂ ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૨
જીન્હાં ઘર લ.લ ઔર હીરે,સદા મુખ પાન ઔર બિડે,
જીન્હાનું ખા ગયે **કીડે**, તૂ ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૩
જીન્હાં ઘર પાલખી ઘોડે, જરી જર બખ્તકે જોડે,
વહી અબ **મૌતને** તોડે, તુ ખુશ કર. નીંદ કયોં સોયા...૪
જીન્હાકે બાલ યે કાલે, મહાલયાં દુધસે પાલે,
વહ આખર આગમેં ડાલે, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૫
જીન્હાં સંગ પ્યાર થા તેરા, ઉન્હો કીયા ખાકમેં ડેરા,
ન ફિર વહ કરેગા ફેરા, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૬

(૩૯૫)—જગતસિંહ—રાગ, ગરબો.

છણા ઝરમર વરસે મેહ, ભીંજે મારી ચુંદડલી,
એવો નંદકુંવરસું નેહ, ભીંજે મારી ચુંદડલી.
ઉંચા અવાશ એ અલબેલાનાં, નીચે અમારી મેડીરે,
સુતી હતી હું રંગભુવનમાં, સાન કરી સીદ તેડી.—ભીંજે મારી૦
રગમગ દાદૂર મધમધ મોરલા, ચાતક થયા નમેરારે,
વીજળીના વેગનો ભય ત્યાગી, આવી ઉભી આ શેરી.—ભીંજે મારી૦

(૩૯૬)—મીસ મલકાજાન—

જી ન મારો પિચકારીરે કન્હૈયા, ગારી મેં દેંગી
ફેંકત લાલ ગુલાલ કુચનપર, ઓર દઈ રંગ સારી.—કન્હૈયા૦

જુ (૩૯૭)—ભજનામૃત—ભજન પદ.

જુનું તો થયુંરે દેવળ જુનું તો થયું, માહરો હંસલો નહાનોને દેવળ
જુનું તો થયું—ટેક.
આરે કાયા હંસા ડોલવાને લાગી, દાંત ગીયાને માંહિ રેખુતોરીયાં—મા. ૧
ઓર કાયા હંસા પડવાને લાગી, ગયો હંસોને પાંજર પડી રહ્યું. ૨
તે વખય વળી હંસા મળી ગોવાલણ, તે સું મહારૂં મનડું મોહ્યું. ૩
મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, પ્રેમના પ્યાલા તમને પાઉં પીયું. ૪

(૩૯૮)—વીર કેશરી—

જુઠા વાયદા **પીયા** મોસે કર ગયોરી—જુઠા વાયદા૦
રજની સારી મય જાગી, આયેશા છેલ સાહાની,
બીરહાકી આગી મોહે લાગી.—જુઠા વાયદા૦
સૌતન હય એરન બારી. બસ કીને કૃષ્ણ બીહારી.
કાસે કહું એરી મેતો હારી.—જુઠા વાયદા૦

(૩૯૯)—ફીરોઝ ગાયન—(કર્મગતી) રાગ,કાલીંગડો,પદ,તાલ,ત્રિતાલો

જુગત સબહારે બીન **રતી**, રતીમેં ચલી ન મતિ.
કહાંકો **મહાદેવ** કહાંકો **શંબર**, કહાંકો **મદન—રતી.**
જો સ્વકિયા સૈ સ્નેહ લગાયો, સૈ. ગૌદ રમે પતી,
રામચન્દ્ર વનવાશ પધારે, જ્યોં જગ ત્યાગ જતી;
જબ **સિતાકો** લે ગયો રાવણ, કહાં થે **સીતા** પતી.
પંડિત જ્ઞાની પાંચો પાંડવ, કૈસી હુઈ ગતી,
નાંકર, **અર્જુન ધર્મ** રાજભટ, **ભીમ** રસોઈ—પતી.
ગ્રહ નક્ષત્રો મન સમઝાવન, રાહુ મંગલ—ગતી.
ફિરોજ ભૂપતિ રતિ જબ તબ, તોલ નહોય રતી.

(૪૦૦)—ઃ સ મલકાજાન—રાગ. સહાના ચાચર, તાલ-ગઝલ
જુદા મેરે પહેલુસે જીસ દિનસે તું હય;
તેરી સકલ હરદમ મેરે રૂબરૂ હય.
ખુદાકી કસમ હય મેરે દિલકે પ્યારે,
શબ દરદ દૂર હોગી તેરી જુસ્ત જુસે.

(૪૦૧)—મી. પ્યારાસાહેબ—રાગ. પીલુ, પિસ્તો.
જુલ્ફ પર પેચમેં દીલ અમસા ગીરફતાર હુઆ. છુટના દુશવાર હુવા,
એઠે બેઠે લાએનયે ઇશ્કકી આજાર હુઆ મુફત બીમાર હુવા.
ખાક સહરાકી તેરે હીજ્રમેં છાની એસી હય શિયત નક નરહી,
પારતલવોંહિ મેરે દસ્તકા હરખાર હુઆ, ચલના દુશવાર હુઆ.
હમસે છુપ છુપકે જો રાતોંકો ચમે જાતે હો ઇસકા બાઇસ તો કહો,
સચ બતાઓ તો તુમ્હેં કીસસે નયા પ્યાર હુવા, કોન દીલદાર હુવા.

જે (૪૦૨)—નરસીંહ મહેતા—રાગ. ભજન.
જે બાળ જગતની તોડી દોડી, મુજ શરણમાં આવેરે;
ભવદુઃખ તેના જાએ ભાગી તાપ ત્રિવિધ નવ તાવેરે.—જે બાળ.
સંસારીનું સગપણ છોડી, ભક્તિ મારી ભાવેરે
તેનો દાસ થઈ હું દોડું, જરી શરમ નવ આવેરે.—જે બાળ.

સાખી:
સરીતા સાગરમાં મળી, લહે જેમ વિશ્રામ;
તેમ ભકત મુજ રૂપમાં, મળી લહે આરામ.
મારે આધારે રહે, મ્હારા ગુણ જે ગાય.
મનુષ્ય મજુરી આપતા; હું થી કેમ રખાય.—જે.

જે (૪૦૩)-શ્રી નૌતમ શારદા-
જે લખ્યા વિધિએ લેખ કહો શું ફરશે.
બાવળના કાંટા, કહો કદી શું ટળશે.
સુખકર છાંયા અમ્રૃક્ષ શું કહો કદીએ તજશે,
ગુણ, દોષ સદાય સમજસે ભાવે ભાવીને ભજશે.
સરિતા સાગરમાં મળશે, નહિ તેલ પાણીમાં ભળશે,
તરૂવર પર વેલો મળશે, નંદનનવનનું પારીજાતક, ઉકરડે ઉછળશે.
..........................શું ઉકરડે ઉછરશે—જે.
જ્યોતિપર જંતુ જળશે, મુકતા હંસોને મળશે,
પયથી પણ પહાણ ન ગળશે, "કરણી તેવી પાર ઉતરણી"
કહેવત જગ ઉચરશે, એ કહેવત જગ ઉચરશે.—જે

(૪૦૪)—અડલ ઘનસાકૂ—રાગ, કોરસ.
જેણે નહિ જોયો, તેણે ખોયો, એજ આ અવતાર;
રૂશન પેઢીશાન વાળો સુધરેલો સંસાર.

પફુબફ પાઉડર નહી કીધાં, ગાલે ન લગાવી લાલી;
આઇ ગ્લાસ પહેરી નવ ઓપ્યાં, કરઅમરેલા નવ ઝાલી.
તેની જીંદગાની ડાલી

કઈ ડીયર, મીસ્ટર જયોલી, ગુડમોરનિંગ ઇવિનીંગ બોલી;
વીઝીટ ન લીધી દીલ ખોલી, તે બાનુ બિલકુલ ભોળી.
નાટક ચેટક જોવાને, પોહચ્યાં નહીં સૌની પહેલે;
બેનડો મોટરમાં બેસી ફરીયા, નહી દરીયા સેલે, તેની જીંદગાની એળે

(૪૦૫)—રંગ તરંગ—
જે તુખમની તાસીર તે ટાળતાં ટળતી....નથી.
લાખ હો તદબીર તે એક પળ પણ ફળતી....નથી.
ખુદની જે ખસલત નસીહતથી તે પલટાતી....નથી.
કામળી કાળી કદી રંગયાથી રંગાતી....નથી.
મતલબી વેસ્યા કદી મહોબતનો ભરતી....નથી
આકના ફુલમાં કદી સુગંધિ સાંપડતી....નથી.

(૪૦૬)—મીસ કાલીજાન—રાગ. બિહાગ, તાલ. કહરવા લાવની.
જેસેં ગંગામેં જમુના લહર મારે,
કોઠે ઉપર કટોરી બેઠી સુંદરીયા નજર મારે.—જેસે

(૪૦૭)—કર્મારભજન—રાગ. પદ.
જેને સાધુકી સંગત પાઈ, વાકી પુરણ કમાઇ,—ટક.
દત્ત ગોરખ ગોપીચંદ ભરથરી, તો ગગનમેં છાપરી છાઇ—જેને.
અંકા. વંકા. કેથળ કુબા તો પાંચમી મીરાં બાઇ—જેને.
ધના પીપા ઔર રોહીદાસા, તો સજનો જાત કસાઈ—જેને.
ધ્રુવ પ્રલહાદ અંબરીષ વિભિષણ, ઉનકી ધન્ય કમાઇ—જેને.
કહત કબીર સુનો ભાઇ સાધુ, તો જ્યોતમેં જ્યોત મીલાઈ,—જેને

જૈ (૪૦૮)—વિદ્યાવિનોદ ઉર્ફે પાપનું પ્રાયશ્ચિત—
જૈસી પ્રીત હરામમેં, ઐસી પ્રભુસે હોય,
ચલા જાય વૈકુંઠમે, પલા ન પકડે કોય,

જેસાં નર કરણી કરતા હય, વો અયસા ફળકો પાતા હય,
પ્રભુકો અખંડ ધામ છોડકર, રૈરવ નર્કમે જાતા હય.
આમ્ર વૃક્ષકો ફળ હય કેરી, બેરી બીજ કૌવચકા હય,
ઐસી તરેહસે કર્મકો ફળ જો, વો છીપકે નહિ રહતા હય.
ક્રીશન મોરારી ગીરીવર ધારી, તુજ બલીહારી ન્યારી હય,
સંત મહાત્મા નિશદીન ગાવત. મહિમા તેરો ભારી હય.

જો (૪૦૯)-બાજીરાવ પેશ્વા-

જોબન રંગે રંગાતી છાતી, સુપકવ અનાર.
છાતી સુપકવ અનાર, હિરાનો હાર, શોભીત સુખકર,
કટી કેશ ભારે લચકાતી, વાયુ વેગથી હું વહી જાતી.
ગાલો આ લાલશા રંગીલી રસીલી છબીલી હું નાર,
હશે પુન્યશાળી કોઈ મને ચાહનાર......રંગાતા.

(૪૧૦)-સ્નેહસુધા-

જોબન રસ ભર્યું લુંટો દીલદાર, ઝીલો ઝીલો સુધારસ સાર-જોબન.
હું મદવેલી ને નવેલી, પુર બહારે ખિલી રહેલી,
કુસુમ કળી નિરધાર ચુંટો દીલદાર લુંટો દીલદાર-જોબન.

(૪૧૧)-લવ-કુશ-વૈરાગ્ય-રાગ-ભજન.

જોને જરી જાગી મુરખા જોને જરી જાગી.
અલ્યા સુતો શું અભાગી ! જીવ ! જોને જરી જાગી.
સગાને સંબંધી ત્હારાં; સુખનાં છે બેલીરે (૨)
હેલી મેલી જાશે દુખમાં રડતોજ ત્યાગી.-અલ્યા સુતો શું.
કાયાની માયાને ત્હારી, કર તું વિખુટીરે (૨)
તુટી ફુટી સાંધનારો નથી કો વિરાગી-અલ્યા સુતો શું.
મ્હારૂં આ મ્હારૂં છે માની, ગુમાની શું થાતોરે (૨)
જાતો હરખાતો માતો જાશે હામ ભાંગી-અલ્યા સુતો શું.

(૪૧૨)—ઉમાદેવડી—

જોડી વીણ જનમ વૃથા જગજાણુ પુષ્પ જેમ સુગંધી વીણ પરમાણુ.
ચપળ કમળદળ નયન બન્યા, પણ નહિં કીકીની તાણુ.
સુંદર ચંદ્ર વદન પણ અંદર, નહિ નામનિશાન-તેમ પિછાણુ.
વિકટ વાટ સંસાર તણી. ત્યાં સુખનો એક વિશ્રામરે.
ભવ જંગલમાં મંગળ રૂપે, જોડી છે જળ ધામરે,
દેતું દયાનિધિ!? દયા કરીને. જુક્તિ જોડીનું દાન.-(૨)
સકળ સુખ ખાણુ...જોડી.

(૪૧૩)—સતી દ્રૌપદી—

જોજે અલી હર્ષઘેલી થતી ભાન ભુલી જતી,
જાણી રતીપતિ સલુણી શાણી. સ્નેહનાં સુરાજ્યમાં-હાં.
જોજે અલી વલ્લભથી, મળી વેલી વાંકી વળી,
આથી જતી ભુલી થઇને શાણી.—સ્નેહના૦
પિયુસંગ હાસ્ય લાસ્ય નેત્રના વિલાસમાં,
જડી રહી પ્રીતમ પ્રાણુ પ્રેમરાગ પાસમાં.
દીલકર્શ હર્ષ સ્પર્શ હર્ષના પ્રકાશમાં,

ભલા ભલા ભાગ્ય ભોગ યોગના **વિલાસમાં.**
ભોળી ભોળી બાળા **પ્રીતમ** સંગ, વસી હસી ધરી અંગ ઉમંગ,
સોંપીને સ્વામીની સેવામાં અંગ, માણીશ નિત્ય નવા નવા રંગ.
રેની સ્વામી સંગ મળી, અખંડ ભાગ્ય તારૂં ભળી,
સાગર સંગમાં ગંગા મળી, રહે જે રીતે સુભાગ્યમાં.

(૪૧૪)—સતી દેવહુતી—
જોડી રૂપાળી બનશે એ રૂષીવરની વૃદ્ધિ તું નવ યૌવના,
યોગીરાજ જ્યંવ યોગ આચરશે, સખી સામગ્રી ધરશે.
યોગ કાર્ય સંપૂર્ણ સાંધીને **રતી** અંતર **રતી** ભરશેરે,
શુભ યોગે **શુભ** ફળ મળશેરે, **જગદમ્બ** સ્વરૂપે ઠરશે.
—રૂષીવર એ **પરમેશ્વર** મારા, પૂર્ણ પ્રતિજ્ઞા કરશે,
દેવ ગણી નિત્ય સેવા કરતાં, કલ્યાણ કોટીક કરશેરે.
સખી વ્યંગ થકી શું વળશેરે. નહિ આત્મ નિશ્ચય મમ ફરશે.
વા...... ... ...જોડી.

(૪૧૫)—"રા" માંડલીક—રાગ કવ્વાલી
જો મરણ એ **જીંદગીની** છે અરે છેલ્લી દશા,
તો પરાર્થે અર્પવામાં આ જીવનના મોહ શા.
ખીલી ખરી કરમાય છે પુષ્પો મુકે પણ વાસના,
અમર નર તો તે ખરા જે **અમર** કરતા વાસના.
મારા તમે **પરમાત્મા**, હું છું તમારો **આત્મા.**
પરમાત્માને શરણે જાતાં, કૃત કૃત્ય થાતો **આત્મા.**

(૪૧૬)—ઉર્વશી-પુરૂરવા—
જોજો જુઠાની બાજી છે. બધી આ, નામ નિશાની કંઇ નહી.
જોયું નપાશી નેત્ર વિકાશી, સાચી કમાણી કંઇ નહી.
પંચભુતોનો પીંડ અરે આ નિસબત કશાની કાંઈ નહિ,
જીવ ગુમાની ને **અભીમાની**, છે સહુ ફાની કાંઇ નહિ,
જોર જુવાની, છે જીંદગાની, ખાખ થવાની કાંઇ નહિ...જુઠા.

(૪૧૭)—સતિ-સીતા—
જો **પતિને** પજવે વચન વજે. તે બૈરૂ ના કે'વું,
રહી રહીને રીએ ને કાન તોડે, તે શેનું સાનું કે'વું.
રૂપ રંગમાં હોય અનુપમ, પણ પિતળ **નહી સોનું**,
હોંશ કરી હૈયે ધરીયે તો, **વિશ્વે થાય વગોણું.**
પુરણ કસોટી છેદન ભેદન, તાવેથી **પણ તેવું,**
કુંદન તે કુળવાન સમજવું, ઘાટ ઘડાવી જોવું.
આણી પંડ જે જવાબ દેશે, સો વરસે **પણ તેવું,**
સોના સમ **શીયળવંત** સતી, ગૃહ ભુષણ માની લેવું.

(૪૧૮)—કૌરવ પાંડવ ભાગ ૧ લો—

જોગી થઇ આ ભોગીના, શા ઢંગ જટા ધારી ?
ત્યાગી બની સંસારીના, શા ઢંગ જટા ધારી ?
નિરજન વનના વસનારા છો, વપુએ વલકલ કસનારા છો,
ધર્મ ધ્યાનમાં ધસનારા છો, માયાથી દુર ખસનારા છો.
તેને શી, નારી ? અરે ! ચિત, તેને તે શી, નારી ?—જોગી૦
—શક્તિકા હમ હય પુંજારી, ઊપાસના ઉસકી હય ભારી,
વાહવાહરે નિર્મળ બ્રહ્મચારી. ભક્તિ તો આ ઉત્તમ ભારી.
છે જગથી ન્યારી, આહા, હાહા ! છે જગથી ન્યારી.—જોગી૦

(૪૧૯)—જાળંધર અને સતિ વૃંદા—

જો સખી ! આવે મ્હારો હંસરાજ લોલ !
લટકે રમીને લ્હેરી લાલાને રીઝાવીએ-જો સખી.
સાખી "ઉદર સરોવર તટપરે, અંબુજ બે વિકસેલ,
"મન" મુક્તાફળ અરપવા, જુગ્તે રાખી મુકેલ.
હંસણીની ચાલ ચાલી ચંચળ ચળાવીએ એ.
પિંજરે પુરીને હૃદય સ્નેહમાં રમાડીયે-જો સખી.

(૪૨૦)—સરદારબા—

જોજે હો અલી ઘેલી. કળી મળી, ભોગી. ભુંડા કળી જન,
રસની રસીલી થતાં લુટાલુટ, આ વ્હાલી વીસરી જન.
પ્રેમની પ્યાલિને સાહેલી ઝાલીને જોજે હો જોજે હો જોજે આ
વ્હાલી વીસરી જન.
વ્હાલાંના વેણુ રસીલા નેણ. ભભૂતી નાખશે બ્હેન,
ભભુતી ઘેન ભુલાવે ચેન. જોગનની શી તરફેણુ.
રસીલા સજોડે, મ્હાલો ભલે કોડે, બકે ન્હાને મોઢે શું મચકોડે.
પ્રેમ બગીચે ભમતી ભમરી, લેની ગુલાબ કેતકી લ્હેર.
ઘડીક ગુલાબ ઘડી કેવડે. ચતુરાઇથી રસ લે ચોમેર;
તોઓ ગુલાબ એનો નવાબ, હોય, બા હોય, આ લ્યો તારે.—જોજે હો.

(૪૨૧)—તારા સુંદરી—

જોબનવંતી હું તો રાજાની રાણી, રાજાની રાણી મોજે લેઉં માણી.
રૂપરંગીલું હું પામી છું આવું, ભપકે ભરાતું ભલભલાને પાણી.
રૂપ ભૂવનમાંહિ ભૂપને ભૂલાવું, મને મોહિ ને કંઇ કહેતાં ઇંદ્રાણી.

(૪૨૨)—બુદ્ધદેવ—

જોયો સાળો ડહાપણનો ભંડાર, હાં હાં. મોટો કર્યો વેપાર, (૨)
બની ઠની આવ્યો ભર ચૌટામાં, પૂછ્યા ભાવ બજાર હાંહાં.
ફક્ત ફે ખરીદી લાવ્યો ભાજી, છે સુંદર ને વળી તાજી,

ના તજે તોયે પતરાજી, કરી અક્કલ તણી હરાજી;
કરો મશ્કરી, ભલે પરાક્રમ જો જો બીજી વાર (૨)–જોયો.
મલ્યો દલાલ પુરો પાજી, એણે બગાડી બધી બાજી,
હવે બુદ્ધિ બતાવું ઝાઝી, જેથી બજાર ઉંડે ગાજી.
કોણ પછી કહેનાર મને છે, ઘરમાં માંખી માર, હાં હાં (૨)
હુંશીયારીથી બની જવાના, મુનીમ હડફલાલ, હાં હાં (૨)–જોયો.

(૪૨૩)--સ્નેહ-સુધા--

જોઇ માડી મુર્તિ હું ગઇ છું લોભાઇ,
મધુરી મીઠડી આનંદની લ્હેર હૃદય માંહી છાઇ.
મારીને મોહબાણ ઘાયેલ બનાવ્યો, હું ગઇ ફંદે ફસાઇ
હાજર હુકમે દાસ તમારો, પ્રેમી મળ્યો પ્રાણ પ્યારો.
રશીલી રંગીલી છબીલી નવેલી આજે આનંદ વધાઇ.–જોઇ.

(૪૨૪)--બોડાણા નાટક--

જોબન ઝુલે (૨) પ્રેમ ઝુલે અણ મુલે, કોઇ રશીયાનાં નેન જોઇ ખુલે,
મીઠી મનહારી મુખ કાંન્તી કે જોઈ લાલ,
મલકેરે (૨) કામી મન માને મનમાં;
ચાલ મારી લટકાળી ભાળી, ભુલે.–જોબન.

(૪૨૫)–માયા મોહીની–

જોબનીયાની ભૂકીથી ભાન ભુલાવે, હું લાવી, ફુલાવી રમાવી હસાવી.
તનમન હરસે ફુલાવે, માની મનાવે લોભાવે–જોબની.
ખુબી છે તારી ન્યારી, કાયા કુરબાન મારી.
પાળી આ પ્રેમની તે જાલિમ કેવી કાતીલ મરી.
વેળા છે શારી શાણી, –લ્યો બસ મોજ માણી, બન્ને જોડાઇ સાથ.
ફેરવીશું પ્રેમ ઘાણી, લટાવી, પટાવી, બોલાવી, ફશાવી,
તનમન હરસે ફુલાવે લોભાવે, માની મનાવે લોભાવે–જોબની.

(૪૨૬)–સ્નેહ. સુધા–

જોબન રસભર્યું લુંટો દિલદાર ઝીલો ઝીલો સુધારસ સાર–જોબન.
હું મદઘેલીને નવેલી, પુર બ્હારે ખીલી રહેલી,
કુસુમકળી નિરધાર ચુંટો દીલદાર લુંટો દીલદાર–જોબન.

(૪૨૭)–ભગવદગીતા–રાગ, ગઝલ, કવ્વાલી,

જો દૈવ ! દે તું દીકરા તો દેજે સમા જે દનકરા;
કુળ પૃથ્વીને કરતાં પ્રકાશિત, દુઃખ તિમિર ટાળે ખરા.
એવા ન જેહો દીકરા, તે દીકરા નહિ દીકર્યા;
બહેતર અરે એથી બહુ, રસ્તે રઝળતા ઠીકરાં.

કે કામ આવે તે કાંઇ, આતો નામને ડુબાડતા;
છે ભારે રૂપે ભૂતગી, માબાપના તન તાવતા.
એવા અરેરે, દીકરાથી, વાંઝીયારહેવું ભલું,
જેને વિતે તે જાણતા, કુડ કુપુતનું કેટલું.

(૪૨૮)-શ્રી નૌતમ શારદા-
જોબન આવે જોબન આવે જોબન આવેરે-રસીલું
પ્રેમ પઢાવે રતીરસ લાવે, ચેન ચોરાવેરે-રસીલું
ચિત્તને ચઢાવે મનડું મુંઝાવે; મદન ડોલાવે રસીક રસીક-પ્રેમ૦
શરીર સુહાવે વિવિધ ભાવે રશ રીઝાવે રસીક રસીક-પ્રેમ૦

(૪૨૯)—ભોજ કુમાર—
જો જરી રશીલી જોને, જો જરી છબીલી જોને.
જોબન મદમાતી જોને, જો જો જોને તું પ્રીયપ્રાણ જોને.
નહિ હઠીલી બહુ હઠ શારી, જો જો જોને તું પ્રિયપ્રાણ પ્યારી.
પ્રેમને કુવે ઉતારી, વ્હાલાવર્તન વાઢશો,
બોલોને રશીલા લાલ બોલોને છબીલા લાલ;
તું બોલ બોલ બોલેરે, વચન રશીલા, સાંભળી આ કાલાવાલા.--જો.

(૪૩૦)—સત્યનારાયણ--
જોબનીયું અંગે અંગે છલકાય, કોણ શરમાયે ઢળી રશ જાય,
વેદના ના બા, કળી ના કળાય મનડું મુંઝાયે, કળી ના ચુંટાય-જો.
કળી ચુંટાયે તો સુખ થાયે, જાયે અનંગનો રંગ.-કોણ-જો.
કોમળ કાયે નહી રહેવાયે થાયે, આ રંગમાં ભંગ-કોણ-જો.

(૪૩૧)--જોટાનો ધંધો-સ્ટોરીયાની હાલત (ભાપણ ભ.દ)
જોટાનો પાટીઆનો ધંધો કરીને, લોટો પીવા નવ રાખીયો,
ઘણી ભીખારી જાને બન્યા, અને બાપ કેવાતો. તો લાખીયો.
હાલલાખરૂપિયાનો આસામી હતો-[ભાગાતળાવમાં મારૂં ઘર છે]-જો
જોટાનાં ધંધામાં મંડયો રેશે, તે નક્કી આમ બનશે અભાગીયો,
પતી મ્હારા પૈસા વગર શું કરેવું, હાં હેવા તાલ જોઈ થર થરવું-પતી.
(આમ શા ઉપર બેઠું છે? અરે ગધેડાપર, હજીએ પણ જોટામાંથી,
ડોળો જતો નથી, જુવો ભીખ માંગનો થઈ ગયો તો પણ જો જો
ભાઇ-જોટાની ફજેતી.)
પાટીએ પાટીયાં કેઇકના વળાવ્યાં, વગર મ્હેનતે દુઃખીયામાંથી કહાડયાં,
ફકડ થઇને બજારે ફરશે, પત ગયે ધડો કોઈ ન કરશે;
[અરે વાહરે, મારા દેવાળીયા ધણી! લોહી થોડું ને ચરબી ઘણી.]!

(૪૩૨)—વીર રમણી—રાગ-ભજન--
જો આસ વગાડે તાસુરે, જીંદગી જવાની,

નથી કંચન પણ છે કાંસુરે, જીંદગી જવાની.
અભિમાને ફોક ફુલાવા, માયા ગારે લપટાયા,
અજ્ઞાન તિમિરમાં ધાયા, લાલચ જાળે સપડાયા.
તો વરસે દુઃખ ચોમાંસુરે, જીંદગી જવાની,
જ્યારે કાયા કરમાશે, સ્મશાન મહીં ફુંકાશે.
કાં કબર વિષે પુરાશે કે ખેચર ચુંથી ખાશે,
સમજે તો સાર તું આંસુરે–જીંદગી જવાની.

(૪૩૩)--કાંટાનું કટેશર--
જોઇ જગત જોઈ દુન્યાં, જોયો કારોબારરે,
આંખો બંદ કરી રાખી જેને, ખોયો સરવે સારરે....જોઇ.
યત્ન યુક્તિ ને અંગ બળે, બસ ભરો ખજાનો યારરે,
પાસા એવા ફેંકીએ ભાઇ કે પડે સદા પોબારરે....જોઈ.
સુખ દુઃખની હસ્તી કેવી એ ખાલી મનના ફેર,
કોશીસોથી મોજ કરોને, કરે દુઃખને જેર;
આંખો બંધ રાખી જેને, જોયો સરવે સારરે....જોઇ.

(૪૩૪)--વિરકુણાલ--
જોગીવર મારા, મોગાશ્રંગાર માનો માનો, લ્યો પ્રેમ પંથ આ છાનો.
હાં છાનો હાં છાનો એ પ્રીતિરસ પીવાનો;
જાજવાની જોગી હું તમને, જોગણુ થઈ અલબેલી,
અલબેલી હું ઘેલી ઘો રાગરંગમાં રેલી.
આલીંગન ચુંબન અધરામૃત અમૃત સિદ્ધી સાધો,
હાં સાધો હાં! આ નવિન જોગ આરાધો.

(૪૩૫)—રાગ–સાજ–સંગ્રહ—શિવસ્તુતિ–રાગ–ગઝલ–કવ્વાલી.
જો હય મન કામના સુખકી, સદાશિવ નામ ભજ પ્યારે,
મય કહતા હું તેરે હીતકી, સદાશિવ નામ ભજ પ્યારે.
બરાબરા શમ્ભુ કે દાતા, જગતમે હય નહી કોઇ,
પલકમે દેતે હય સિદ્ધી, સદાશિવ નામ ભજ પ્યારે.
કહા હય ધ્યાન મન તેરા, શરન ગૌરિશકી લેહ કર,
તરે લાખોં મહા પાપી, સદાશિવ નામ ભજ પ્યારે.
મિટાહર ઘોર દુખ જનકે, મહા સુખદાન કરતે હય,
તૂ તકતા બાર હય કિસકી, સદાશિવ નામ ભજ પ્યારે.
તેરે ઉપર દયા કરકે, પુરિ અપની મે લે આયે,
નહી ફીર ચેત ક્યોં અબ ભી, સદાશિવ નામ ભજ પ્યારે.
વો તારક મંત્રદે તુજકો કભી સંસાર સાગરસે,
કરેગે પાર બિન દેરી, સદાશિવ નામ ભજ પ્યારે.

કહો શોભા મિલે અયશા, સમઝ લે સિધી ઉલટીસે,
અનુઠે દેવ હય શિવજી, સદાશિવ નામ ભજ પ્યારે.
તેરે મન કામ ઝટ સારે, પુરેંગે લે શરન ઉનકી,
મિલેગી સદ્દા હી મુક્તિ, સદાશિવ નામ ભજ પ્યારે.
રહેગો ક્યા કમી તુજકો, કભી જો ખોલ બેઠેંગે.
વો રસમય સિદ્ધીકી ઝોલી, સદાશિવ નામ ભજ પ્યારે.

(૪૩૬)--નિતીમાન નરગેઝ--
જોવા તુજ દિદાર છું. ઈન્તેજાર,-મોહબત તુજની શોધું,
તુજ ગોલ ધટમ, ગરદન ગોરી કેવી, જાવું બગલમાં લઈ દોરી.
રંગીલી રસીલી પ્યારી, પ્યાર તુજ સીને ધરે.
કદર આંએ મુરશોની કરે, મુમુક્ષુની ઝુલીખાં કરે,
ફેરો રંગીલો, રશીલો. હરેશો, ફરેશો, રેજીસ્ટર્ડ, રીઝવર્ડ છું બાંકો જવાન.

(૪૩૭)--જાંનીશાર--
જોબન લચ્છેદાર યાર મોરિ બગીયામે.
ચુન ચુન કલીયાં મે સેજ બીછાઈ સોવેગા દિલદાર...મોરી૦
સોનેકી થરીયા જીવના પીરોસ્યું ખાવેગા મેરા યાર...મોરી૦

(૪૩૮)--ગાયન દર્પણ--રાગ, દીપચંદી-સા. પર. સમ. સુર-ધ
જોગન ભઈ મેં સંગ પિયાકે, છોડ ચલે મોકુ બનમે...જોગન
અપને પીયાકુ મેં ઢુંઢ ફીરત હું, રાત[illegible] મેરે તનમે...જોગન.
કા કરૂં કીત જાઉં સખીરી. ઠારી સોચ કરૂં મેરે મનમેં,
કાહેસે હમસે રૂસ રહે હો. મોકુ અકેલી છાંડી બનમેં:
માણેક કહે પ્રભુ બેગી મીલોગી, નહીં તો પ્રાણ તજુંગી છીનમે...જોગન.

(૪૩૯)--ગાયન દર્પણ--
જોબન માતી ફીરે છુંદ ભરીરે...જોબન૦
પાયેલકી ઝનકાર સુનાવે. ગજ ગેંડીકી ચાલ ચલે,
ભવાં કમાન બનીહે દો નેનાં, રંગ રશ બાસે પ્રાન હરે;
છુંદ ભરીરે... ... ...જોબન૦

(૪૪૦)--ગાયન દર્પણ--રાગ, આડ, ચોતાલ,(ના. પર. સમ. સુર ગા),
જોબન છુપાયે સખીજા, ભલા, ગોરી રાધે....જોબન૦
સીર પર ઘડા વારી, ઘડે પર ઝારી, પતલી કમર લચકાયે.
ભલા... ... ...જોબન.

(૪૪૧)--શ્રી સચ્ચાનંદ ભજનમાળા--રાગ-ગઝલ-તાલ-૩
જો અર્શકા ઈકરાર થા, તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો...ટેક.
ઉલટે બાતસે ભટકના ઔર લખ ચોરાસી ભટકના,

ફિર સોચકર સિર પટકના તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો....જો.
પિછલે જનમકા સંભારના, સબ કર્મકા વો વિચારના.
ફિર ઇશ ઇશ પુકારના, તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો....જો.
વિષયોંસે દિલકો હટાવના, હરિકે ચરણુમે લગાવના,
કિસી જીવકો ન સતાવના તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો....જો.
ઉસ બાનકા બિસરાવના, દુનિયાંકી મૌજ ઉડાવના,
બ્રહ્માનંદ ફિર દુઃખ પાવના, તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો....જો.

(૪૪૨)--રામવર્મા--ઉપદેશ-રાગ-ગઝલ--

જો મોહનમેં મનકો લગાયે હુએ હૈ, વો ફલ મુક્તિ જીવનકા પાયે હુએ હૈ-ટેક.
જો બંદે હૈં દુન્યાકે, ગંદે સરાસર. વહ ફંદેમેં ખુદ, કો ફંસાએ હુએ હય,
જો સોતે હય ગફલતમેં રોતે હય. આખિર, વહખોતે રતન હાથ આયે હુએ હય.-જો.
ખાતર હય ન યમકા, ડર, મૌત ગમકા, જો મોહનકો દિલમે બિઠાયે હુએ હય.-જો.
પકડ પાયા મુરશદકે દામનકો જીસને. વહકી હય મગન સબ સતાયે હુએ હય.-જો.

(૪૪૩)--મીસ, જાનકીબાઈ--રાગ-કાલીંગડા-તાલ-ત્રિતાલ--

જોબન પીયા બારેસે તજ દીની, ૩ હાં બારે,
ખલિલ પીયા કાહે રોવત-૨, (અરે જો બિધના લીખ દાની, જોબન પીયા.) ૩.

(૪૪૪)--મીસ. ગોહરજાન-રાગ-તાલ-દાદરા--

જો પીયા આયના મોસે, સહા દુઃખ જાયનાં,
જીયા જાયે જાગે સતાયે, પીયા આયના મોસે સહા દુઃખ જાયનાં.

(૪૪૫)--મી. મહમદ હુસેન--રાગ કાફી. કહરવા.

જોગી રૂપ બનાયો રાવનને, બનસ્પતિ પર આસન લાયે!
સીતા માતા યોં ઉઠ બોલી તેરોરે કાલ જોગી યહાં લે આયો;
એક બન ઢુંઢા સકલ બન ઢુંઢા, જલહર કહી નપાયો;
ઔર બાતકી ઇચ્છા નાંહિ, જલકો પ્યાસો જોગી તેરે દ્વારે આયો.
સીતા જલ ઘડવા ભરલાઇ, તબયે છલ દિખલાયો,
બાહે પકડ ઝોરીમેં ડારી, તબ લંકાકો ધ્યાન લગાયો.
રામચંદ્ર બન ખંડકો સિધારે, લછમન ઘોર નપાયો,
ગરૂડ પંખ રખવાલી જીનકે મારે ચાંચ સમા નિચે ગીરાયો.

(૪૪૬)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળ—રાગ-ધુન-તાલ-૩

જો જન હરિકા ધ્યાન લગાવે, સો ભવસાગર પાર તરેરે...ટેક.
હિરદે બીચ કમલકે અંદર સિંઘાસન નિર્માણ કરેરે,
તિસકે ઉપર કોટી ભાનુસમ હરિસ્વરૂપ મનમેં સુમરેરે.—જો.
પગ નૂપર કટિમેં મણિમેખલ સુંદર પિતાંબર પહરેરે,
કૌસ્તુભમણિ બનમાલ ગલેમેં કુંડલ કાનન બીચ પરેરે.—જો.
ચતુરભુજા બાજુબંદ સોહે કરકંકણ ધુનિ મનકો હરેરે,
શીશમુકટમણિ રતનજડિત હે શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ ધરેરે.—જો.
વામ અંકમેં લક્ષ્મી વિરાજે શેષનાગ સિરછત્ર કરેરે,
શિવ બ્રહ્માદિ ખડે કર જોડે બ્રહ્માનંદ મન મોદ ભરેરે.—જો.

(૪૪૭)—અમૃત.

જોબન બાલારે સાજનવા ચલે કીસપે તડપતી છોડ,
અબ અખીયનમેં નીંદ ન આવે, જાઓ નહીં મોંહ મોડ—જો.
મુઝે લપલો ન હાર, નહીં આવે કરાર, રહું જારો ન જાર,
લગે આશકોંકા તાર, ગમે દુરીસે હાર, જાઉં મેરે મજાર.
હે કે આહો નાથ, ચલે કીસપે તડપતી છોડ—જો.

(૪૪૮)--વીણાવેલી—

જો જો કૌતક જગનું કામ સધાયે ઠગનું;
સાધુ વા ખાય, ને પાખંડી પુજાય, ખમા ખમારે થાય—જો.
સાચો કુટાય, અને જુઠો મનાય, પોલંપોલ ચાલ્યું જાય—જો.
પોપટ પુરીને પુરૂ પાંજરે ન પાણી પાય;
મામો કહીને દુધ સાપને તો દેવા જાય.
દુનિયા!—દુનિયા!—વ્હાલે વાહ, દુનિયા!
બકરાંની ઇદ દેખી વાઘની નહિ ઇદ થાય;
ઘરના તો ચાટે ઘંટી બંટી બાવાજી ખાય;
ગરીબ રહે હાથ ઘસતા, મારતાં મીયાં પુજાય—દુનિ૦

(૪૪૯)—મહાભારત—

જોને વસંત આહ!! પુનેમનો ચંદ્ર વાહ!!
આણી અનંત ચાહ!!.....વીરહી બન્યો—ટેક.
હસી હસીને છલા સુંદરી બોલાવે,
વામા વ્યાકુળ થઇ ચિતડું ડોલાવે;
જુઓ સજ્યાં જે લીલાં ભેટવાને ભાવે,
કાજળ ઝળ મોતીથી પિયુને વધાવે;
પિયુ ધારશે માનીના ચીર........જોઇને૦

સાખી { વસુંધરા વશ ચંદ્રની, અચીત પાડવા ખીજ;
{ મલકાવે મુખ મલપતું, વાદળમાંથી વીજ.

શશી શરમાય છે, આભમાં ભરાય છે;
લલના લપાય લાજ આણુતી.
અંધકાર ઓઢણું ખેંચીને મુખપર,
શ્યાણી થઇ ઘુંઘટડો તાણુતી.
આ તારા તાલ જોઇ ભાગે છે કોમ કોઇ--જોઇને૦

(૪૫૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-મંગળ-તાલ ૩

જોગજુગત હમ પાઇ સાધો જોગજુગત હમ પાઇરે—ટેક.
મૂલ દ્વારગેં બંધ લગાયો ઉલટી પવન ચલાઇરે,
પટચક્રકા મારગ શોધા નાગન જાય ઉઠાઇરે.
નાભીસેં પશ્ચિમકે મારગ મેરૂદંડ ચડાઇરે,
ગ્રંથીખોલ ગગનપર ચડીયા દશમેંદ્વાર સમાઇરે.
ભંવરગુફામેં આસન માર્યો કાયાસુખ બિસરાઇરે,
બિન ચંદા બિન સૂરજ નિશદિન જગમગ જ્યોત જગાઇરે.
શિવશક્તિકામેલભયા જબ સુંનમે સેજ બિછાઇરે,
બ્રહ્માનંદ સતગુરૂ કિરપાસે આવાગમન મિટાઇરે.

(૪૫૧)—દીલરૂખુસાર—

જોગન હો ગઇ ખો ગઇ બાત જબસે પીયાકી.
ખુશ લગી ગાત—જોગન.
યાદ પડે મોહે નીત વોહ પીયારા કલન પડત જીયા જાત,—

(૪૫૨)—બુલબુલે બંગાલી—ગઝલ.

જો સમઝું આંખકા તારા તો વોહ ના મેહરબાં કયું હો,
ઝમીને મસકન ઉસકી મેરે હકમેં આસમાં કયું હો.
વોહ બુલબુલ હું કે રેહ સકતા હું બરગે ગુલકે સાયેમેં,
ગુલીસ્તાને જહાંમેં મુજકો ફીકરે આસીયાં કયું હો.
યે આફત હે કે દીલસેભી નહીં કર સકતે હમ બાતેં,
પરાયા હો-ચુકા હો જો વોહ અપના રાઝદાં કયું, હો.
જો ઝાલીમ હેં વોહી તો ફુલતે ફલતે હેં દુનીયામેં,
ચમન જોહરકા તેરી તેગમેં સીરફે ખીઝાં કયું હો.
હમે ફુરકત વોહ દીલમેં ન પકડેગા યે પર હરગીઝ,
મકીં ખુદ જીસકા હો મોજુદ વયરાં વોહ મકાં કયું હો.
કીસી નાજુક બદનકા કયા તસવ્વુર દીલમેં રહેતા હે.
કહો તો હોશ ઇન રોઝોં તુમ ઇતને ના-તવાં કયું હો.

(૪૫૩)—ભજન સંગ્રહ—રાગ-કાફી.

જો તું શ્રીકૃષ્ણ નામ મુખ ધરતો, જમકો ત્રાસ સબહી મીટ જાતો;
ભગત નામ તેરો પડતો, જો તું શ્રીકૃષ્ણ નામ મુખ ધરતો.
આગલો જનમ તેરો પીછલો જનમ, તેરો અગલો જનમ હી સુધરતો.
સુરદાસ બૈકુંઠમે જાતાં, તેરો હાથ કોન પકડતો—જો તું શ્રીકૃષ્ણ૦

(૪૫૪)—શ્રીમતી મંજરી—

જોતન લગે પીર પ્રભુ વોહ તનહી જાને પીર,
ઔર ન જાને સાર કોઇ યાતુમ જાનો રઘુબીર.
તુમ જાનો રઘુબીર પીરકો પીર કયું બેરલગાઇ,
બેગ ખબરલો દુખીયારીકી ઘોરઘટા હઇ છાઇ.
મોરી સુધલે શામા કાહેકો બીસાર દીની,
કાહેકો ન આઓ ધામ અયસે બેકદર નાહી તુમહો
દુખકો હરો.

(૪૫૫)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ-ધુન-તાલ-૩.

જો જન ધ્યાન ધરે નિર્ગુણ કો સો ઇશ્વરકા દર્શન પાવે.—ટેક.
જાય ઇકાંત ભુવનમેં બૈઠે કોમલ આસન ભૂમિ બિછાવે,
ચિંતા ફિકર છોડ સબ મનકે ત્રિકુટી મહલમેં સુરતિ જમાવે.
પહલે પહલે રવિ શશિ તારે પલ પલમેં બિજલી ચમકાવે,
દૂર દુરકે દિવ્ય દેવગણ પુન પુન તેજ બીચ દરસાવે.
દિન દિન ધ્યાન ધરે યોગી જન બ્રહ્મજ્યોત ઘટમેં પ્રગટાવે,
કોટિ ભાનુ સમ ઝિલ મિલ ઝિલ મિલ રોમ રોમમેં સુખ ઉપજાવે.
કર્મન કે બંધન સબ ટૂટેં માયા મોહ જાલ કટ જાવે,
બ્રહ્માનંદ મોક્ષ પદ પાવે ગર્ભવાસ ફિર કે નહિ આવે.

(૪૫૬)—ફાંકડા ફીતુરી—

જોવો જમાનાની સોધો નવી આયે છતરી મારી બબરીની,
પાનીને દુર ને તડકાને દુર રાખે છતરી મારી બબરીની.
કુતરૂં બીલાડું કોઇ આવે તો એનાથી દુર,
દરીયા કીનારાના કોરગાની કાહાડે એ ધુર.
દુર બસ દુર બસ દુર દુર દુર,
સારી છતરીઓ શોભાએ હૈયું તે દેખી હરખાએ.
કાયદાથી જો વાપરે જેમ તેમાં વરસાદ આવે કેમ.

(૪૫૭)—જગ વિજય—

જોબન આવેરે આખી આલમને નાચ એ નચાવે,
જો રંગ લાવે અરે હારે હાવ ભાવે—
જગ જન મન લોભાવે—મોહાવે—આખી૦

મદ ભરેલી આંખડીનું ઘેન બીજાને આવે બ્હેની;
વાણી બને છે મુગી-સાન કરી સમજાવે બ્હેની—આ૦
રસસાગર હૃદયે વહે, નયણે નેહ છવાય;
ચંચલ ચિત્ત બને અને જગ આ **પ્રેમી** જણાય.
મનડું મસ્તાન—આંખ મદથી ભરેલી;
દુનિયાં દેખાય **પ્રેમઘેલી** બનેલી.
રસિક રંગ રાગે, અનંગ રંગ લાગે;
સ્નેહાળ ઉર જાગે, જીવન લ્હાણુ ગાગે—છે હાં જોબન.

(૪૫૮)—સંગીત બકાવલી—

જોબના અકારત જાઇ મોરી ગુઇયાં,
નહીં કોઇ સાથ હે છયલ સ્યામ—જોબના.
ક્યા **ચંદા** બીન રયેન સોહે, કયાં **ફુલોં** બીન હાર,
ક્યા **મોતી** બીન જવહરી, કયા **સાજન** બીન નાર—જોબના.
ફુલા **ગુલશન** ફુલસે હે, બેઠે ઉસમેં **કાગ**,
બુલબુલ બીન ગુલજારમેં, લગે ચમનકો આગ—જોબના.

(૪૫૯)—મહાન કવિ જયદેવ—

જોબન પરિમલ ભીની ચાલ બ્હેલી જરા ચાલ;
મંદ હાસ્યે મ્હેકે, અલી! ફુલડાનાં ફાલ.
સામે આંબલીયાની ડાળ,
પેલી સરોવરીઆ પાળ
વદન કમળ કોઇ ત્હારૂં જોશે જો બાળ,
બુલબુલ જો કદિ જોશે સાહેલી તારા ગાલ.
હંસો જો કદિ જોસે તુજ **દંત** મોતી **માળ**
ગુલાબ કુંજ છોડી, મુક્તાની પ્રીત તોડી,
ચોમેર ત્હારી ભમશે અલી પંખીડાની જાળ.
(સખી)! શું અલબેલી કોઇ જન્મીજ નથી?)
અલબેલી ભલે જગમાં જન્મી હો હજાર,
પણ ન્યારી સહુથી ન્યારી સાહેલી તારી ચાલ.
યૌવન મદે ભરેલા.
સખી! આ શું ગાંડી કેલી?
શી લાગી તાલાવેલી.
શું છેક શરમ મેલી?
સંભાળ કેશ ભારે ગ્રીવ લચકશે જો બાળ,
લટક ગટક જોઇ **જોગી** બનશે બે હાલ—જોબન૦

(૪૬૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-મંગળ-તાલ-૩.

જોગ જુગત હમ જાની સાધો જોગ જુગત હમ જાનીરે-ટેક.
ખેંચ અપાનપ્રાણધર લાયે નાગિન નીંદ જગાનીરે,
મેરૂ દંડ ખોલ કર ઉપર ભ્રગર ગુફા ઠહરાનીરે.
જિવ્હા ઉલટ ખેચરી મુદ્રા તાલુ બીચ લગાનીરે,
ત્રિકુટીમહલમેં ધ્યાન જમાયો બ્રહ્મજોત દરસાનીરે.
અનહદ નાદ બજે ઘટભીતર ગર્જન મેઘ સુહાનીરે,
સુનસુન ગરતભયો ગનમેરા કાયાસુધ બિસરાનીરે.
સુન શિખરસે અમૃત ટપકે પીકર સુરત અઘાનીરે,
બ્રહ્માનંદ સ્વરૂપ સમાયો પાયો પદ નિર્બાનીરે.

(૪૬૧)—મહાન કવિ જયદેવ—

જોઉ માયા મહાન હું મોરારના (૨)
હૃદયના હારની, જગ કીરતારની, ગારે ભ્રુરકી ભ્રકુટીના મારની—હારે૦
નિર્લોભીને બનાવે છે લોભી, સ્વર્ગે જતાંઓને રાખે છે થોભી.
નખરાથી જગને નચાવતી, તંતધારી તપસ્વીને તાવતી,
બ્રહ્મચારીનાં ભાનને ભુલાવતી.—હારે-જોઉ૦

(૪૬૨)—વીર કેસરી—

જોખોરે ફટકાથી જોખો (૨) પુરેપુરો હાં પોંખોરે,
તમે કરી નાંખોને ચોખો ફટકાથી જોખો.
જોજોરે દુનીઆના લોકો જોયા જેવો મોકોરે,
આની કાં મુકવી પોકારે દુનીઆના લોકો,
શીઆળવું ઘર ધણી થઇ બેઠું બંબે બંબજ ચાલ્યું.
જુઠ બોલવા જાતાં જો જો ઉલટું ઉંધુ માર્યું.
અસલી પીટાય બંદો નકલીયો હરખાય,
બેરૂ આંધળો કુટાયરે દુનીઆના લોકો—જોખોરે૦

(૪૬૩)—નુરજહાન ઉર્ફે નુરેનાર—

જોબન આયો કયસા નિગોડા, અંગયાં હો ગઇ તંગ,
ઇસકો કે ઉસકો કયસે સંભાલું, દોનોં હય મુરખ સંગ.
નશેમેં ઉભર આયે કિયે મયેને જતન લાખ લાખ.—જોબન.
મયને હસકે જો બાંધી રાત, રેશમકી ડોરી,
સુવે નારાજોરી ઝાંકે જાલીસે ચોરી ચોરી.
કિન સીખલાઇ દન્હેં સીના જોરી ? જગમેં રહી કુછ લાજ ન મોરી
કરે કઇ, મોરા કહા ન માને, થામી ન જાય ઉમંગ,
છલિયેરે યે, છલિયેરે.—જોબન૦

(૪૬૪) બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-(ગઝલ તાલ ૩)—

જો મૌતકા દિન આયગા, તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો.—ટેક.
દુનિયામેં દિલકો ગિલાદિયા હરિકે ભજનકો ભુલાદિયા,
મનુષા જનમકો રૂલા દિયા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો૦
જબ રોગ આય સતાયગા ખટિયામેં તુઝકો લિટાયગા,
કોઇ કાર કામ ન આયગા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો૦
સુતમીત બાંધવ નારિયાં ધન માલ મહલ અંટારિયાં,
તેરી છૂટ જાયગી સારિયાં તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો૦
યમદુત લેકર જાયગા તુઝે નરક બીચ ગિરાયગા,
બ્રહ્માનંદ ફિર પછતાયગા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો૦

(૪૬૫)—પ્રભાવતી—

જો હંપ પેશે નજર હરદમ વો હે સુરત મહોમંદકી,
મેરે દીલકે જો તડપાતી વોહ હે સુરત મહોમંદકી.
મદીનેસે જો આતી હે તો ઇતના પુછ લેતા હું,
સભા જલ્દી બતાવો કયસી તબીયત હે મહોમંદકી.
ન હમ જન્નતમે જાયેંગે, ન દોજખમે જાયેંગે,
ખડે દેખા કરેંગે હશ્રમે સુરત મહોમંદકી.—જો હંપે.

(૪૬૬)—બુલબુલે બંગાલી—અશઆર.

જો જીસકી ખાસીયત હે વોહ દુર નહીં હો–સકતી જીસે,
નીમ નહીં મીઠા હો સકતા લાખ કોઇ સીંચે ગુડ ઘીસે.
શુબ્બર કભી ગુલાબ નહો, ઇદ્રાયન આમ નહીં હો–સકતા,
પાની પીનેકા કુઝા જમશેદી જામ નહીં હો–સકતા.

(૪૬૭)—ધરતીકંપ—

જોડાંની પ્રીતી દુઆથી વધારો રે,
માગું છું દીલથી હમને ઉગારો.
સેવટે સારૂ જ્યાં સર્વે છે સારૂ,
દુખોની મંનજીલ એ પરવર સુધારો.
મુજને નસીબે છે આ દીન મુબારક,
આ દીલ ખુદાને છે શુક્ર હજારો.
ઇનસાફે જોઇ કીધો તે રેહા મુજને,
તેના ભરોસાથી દિલથી નહારો—ખુદાના.

(૪૬૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ગઝલ-તાલ-૩.

જો નામકા પરતાપ હે તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો.—ટેક.
જબ દૈત્ય ચાબુક મારિયા પ્રહલાદ નામ ઉચારિયા,
નખસે અસુરકો વિદારિયા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો૦

ધ્રુવકો પિતાને નિકલાદિયા હરિનામમેં મન લાદિયા,
ઉસે અચલ ધામ દિલાદિયા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો-જો૦
ગજરાજ પે બિપતા પડી મનમે જપાજો હરી હરી,
ગ્રહ મારકે મુક્તી કરી તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો-જો૦
દ્રુપદીકી લાજ ઉતારિયા જબ કૃષ્ણ કૃષ્ણ પુકારીયા,
બ્રહ્માનંદ ચીર વધારિયા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો-જો૦

(૪૬૯)—ઇંન્દ્રાવતી—

જોબન વેલી રસિક નવેલી, પ્રેમ પ્રભાવે ખીલી છે;
અંગ પુષ્પ દળ પરાગ ઝરતું, મદન રંગ રંગીલી છે-ટેક.
ભ્રમર ભોગી ગુંજારવ કરતો, કોપતણા બંધનથી ડરતો;
નજીક ન આવે, રસ સુકાવે, ગતિ ગતિ કંઇ ઘેલી છે.-જો.

(૪૭૦)—બ્રહ્મર્ષિ વિશ્વામિત્ર—

જોને જોને સખી મદઘેલી ઋષિરાજ બેઠા સમાધિમાં એલી
કરી વનમાં આનંદથી કેલી,
કામની કરી વનમાં આનંદથી કેલી,
રમા રમો રંગે ઉમંગે રંગ રેલી-જોને જોને.
મગ મનની વાડીના માળી, યોગી જાગો નિદ્રા ટાળી;
યોગી છે હઠીલા તેવી નિદ્રાયે હઠીલી-તું જગાવ.
જગાવીએ છીએ..................જોને જોને.

(૪૭૧)—કુમુદ ચન્દ્ર—

જો જો સખી ધીરે ધીરે આ આવતી પ્રિયા,
છે ચીતની ચોર મુજ ચકોરી પ્યારી આ પ્રિયા.
જો હરિણીની મુરતી, જો કરિણીની ચાલ;
જો લચકાતી લંક લઘુ, જો ઉન્નત ઉરમાલ,
મૃણાલસી મૃદુ ભુજા ડોલાવતી પ્રિયા.-છે.
વીણાથી વધતે સ્વરે, ગાતી આવે ગાન;
આકૃતિ અતી રતીના થકી, મેઘાકૃત મકાન,
ત્રીલોકમાંહી તુલ્યના ન પામતી પ્રિયા-છે.

(૪૭૨)—વીર કુણાલ—

જોયો જમાનો આ કલિનો પાપનો વિસ્તાર છે;
જ્યાં ત્યાં જગતમાં પાપનો જાગી રહ્યો અધિકાર છે.-જોયો.
સારા બિચારા ખાય ખત્તા દુર્જનો પુજાય જ્યાં,
મરવા પછી સદગુણ ગણે દુનીયા અજબ નાદાર છે-જોયો.
સતયુગ જાતાં ધર્મ ને દ્વાપર જતાં યજ્ઞો ગયા,
ત્રેતા જતાં તીર્થો ગયા કલિમાં કપટ ભંડાર છે-જોયો.

માતા વિષયના પ્યારથી સુપુત્રને બાળનાર છે,
કાળાં કરાવે કૃત્ય કામી પ્યારને ધિક્કાર છે—જોયો.

(૪૭૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—

જો ઇશકા ઉપકાર થા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—ટેક.
કરી ગર્ભમેં તેરી પાલના ફિર દુખસેં બાહિર નિકાલના,
કુચિયોંમેં દુધકા ડાલના તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.
સુરજ વા ચાંદ સિતાર હે જલ પવન ભોગ અપાર હે,
તેરે વાસતે યહ બહાર હે તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.
નરજન્મ યહ બહુ કામકા તુઝકો દિયા બેદામકા,
અબ ભજન ઉસકે નામકા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.
હરિકે ભજનબિન બેવફા તુઝકો મિલે ન કબી નફા,
બ્રહ્માનંદકા કહના સફા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.

(૪૭૪)—વીણાવેલી—

જોઇ લેજો જગના બાવા, છે આજકાલ જે આવા;
ધરે ભેખ ધુતીને ખાવા, જયાં ત્યાં હાવાને આવા—
જોબનવંતી જળ ભરતી ત્યાં જાશે બાવા ન્હાવા;
રાંડીરાંડના ઘરમાં પેશી બાવા બેસે ગાવા,
બાઇ લાગે તાળ બજાવવા બાઇ અને ભજન સંભળાવા—
વિરલા ભેખ ધરે છે બાઇ ભગવત ભેટો થાવા;
બહુ તો બાવા માયા માટે કે ભામા ભરમાવા—
નારીને નીરખીને લાગે, બાવા નેન નચાવા;
મસ્ત થઇ મ્હાલે પર પૈસે કયાં જાવું છે કમાવા—જોઇ.

(૪૭૫)—જુલમી જેસળ—

જોઇ લેજો જગના બાવારે ધરે ભેખ ધુતીને ખાવા.
રાની અને ગંગળીના જેવી જોડું જોડી લાવ્યા,
બે ત્રણ વરસ વર્ષે દસ વીસ છોકરાં ભુંડણ ભાવ જણાવ્યા.
થાકયા પાકયા ઘર બેરાંથી સીધા સીધપુર આવ્યા,
જટા જુંટને ભસ્મ લગાવી માંડયો અલખ જગાવા.
દોરા ધાગા જંતર મંતર તંતણુ તાણુ જગાવ્યા,
કામણ ડુંમણુ કરી મોહીની માલ ખુબ ઉડાવ્યા.
આવા આવા શીષ્ય બનાવ્યા ઢોંગ રીતુરે ફાવ્યા,
ફરી ચરીને થાકયા આખર ભરૂચ બંદર આવ્યા.
ઉંધા અવળાં કર્યાં કંઇકના ગુરૂ શીષ્ય બે ફાવ્યા,
લગણાં ફુટયાં ત્યારે સમજ્યા હરીગુણ હેતે ગાવા.

(૪૭૬)--બેધારી તલવાર--

જો જો મારા પાકા **જોબનની** બ્હાર,
કાયાની ઉછરતી જવાની નહીં કંઇ ખાંગી,
છે **મોહક** મુખડાની ખુબી શી મજાની મારા.
કોહીનૂર નીરખીને થતા
આ **જોબનવતી** છેલ છબીલી નાર,
એ તાકે તરાવે નહીં કોઇ ફાવે-જો જો.

(૪૭૭)--વીર વિજય--

જો જો **ભૂતની** ભવાઇ, મારા ધરમાં આ નવાઇ;
મને ખાવા આવે ખાઇ, એને જોતાં આવે વાઇ.
વંઠેલી **ડાકણુ** હું વળગી ગશાણુથી,
હાર્યો બાઇ હાર્યો તું ડાકણુ મોંકાણુથી.
તને ખાઉં ખાઉં ખાઉં,
અરે હાય હાય હાય,
મારા નાજુક કલેવરને કમાં હું છુપાવું.
જોજો ભાઇ કળીયુગની **નારી**,
ખાય જલેબી ઘુઘરા ધારી.
આપ પતિ રાખે વશ ગારી,
પરનર ભાળી કરતી **યારી**.
તને ખાઊં ખાઊં ખાઊં,
અરે હાય હાય હાય--મારા૦

(૪૭૮)--સુંદર મનહર ગાયનપ્રકાશ--પીલુ તાલ દીપચંદી.

જો તેરા **દીલ** હમસે ખફા હે,
તુભી ચલાજા હમારા **ખુદાહે**-જો તેરા.
નેકી તું કરલે સંગ ચલેગી,
અજલકા ફરસ્તા શીરપે ખડાહે-જો તેરા.

(૪૭૯)--વીર કુણાલ--

જો જો જાદુ કોઇ ના કરતા,
જો દીલ ભરતા મગ મન હરતા--
મ્હેકે ગજ અંગ કસ્તુરી,
વાસ રસીક નરને આવે,
દીલડું ડોલે દીલ હરવા.
વર વરવા વશ કરવા--

(૪૮૦)--મેવાડી સૂર્ય--

જો જો આ નવી નવાઇ, ખુરશી ઉપાડી ચાલો ભાઇ--
ઘોડા ટેબલ ઉપાડ, આવી પહોંચી છે ધાડ,

શાને કરો છો વાર, જોજો આ ભુલની ભવાઇ;
નિંદાનું કેવું છે માઠું પરીણામજી,
નાચોને નાચ તમે ગરજી ગુલાગજી.
ચલાવ..................................
તતતત થેઇ (૩) તથેઇ, તથેઇ, તથેઇ.
માથે ઉપાડો ભાર, હાંજી, હાંજી તૈયાર,
મને જુતાં ના માર, બચ્ચાંને માફ કર બાઇ—

(૪૮૧)—લવ-કુશ—

જોને જરી જાગી મુરખા, જોને જરી જાગી;
અલ્યા સુતો શું અભાગી! જીવડા જોને જરી જાગી.
સગાને સંબંધી ત્હારા સુખનાં છે બેલી રે (૨)
ઠેલી મેલી જાશે દુઃખમાં રડતોજ ત્યાગી—અલ્યા સુતો શું.
કાયાથી માયાને ત્હારી કર તું વિખુટી રે (૨)
તુટી ખુટી સાંધનારો નથી કો વિરાગી—અલ્યા સુતો શું.
મ્હારૂં આ મ્હારૂં છે માની ગુમાની શું થાતો રે (૨)
જાતો હરખાતો માતો જશે હામ ભાગી—અલ્યા સુતો શું.

જં (૪૮૨) —ઇન્દુમતિ—

જંજાળી જીવડા ઝાંઝવા જોઇ શું રાચે,
હીણભાગી હંસા સાચા મોતી શે ન ભાસે;
શ્રાવણ કેરી વાદળી જળમય થઇ નભ જાય,
તરસ્યો ચાતક તળવળે ક્યાથી પેટ ભરાયરે—જં.
સ્વાતિનું બિંદુ પડવાથી, પેટ ભરાશે,
આશા પતંગ ઉમંગથી, ગયો ગગન મોઝાર,
વિટળાઇ વંટોળીયો, પડયો પૃથ્વી આધારરે—જં.
મુરખડા મનડા સંતોષથી સુખ થાશે—જંજાળી

જ (૪૮૩)—બુલબુલે બંગાલી ગઝલ

ઝમાના છાન મારા હે યે દુન્યા દેખી ભાલી હે,
ન કોઇ હે ખુશી ખુર્રમ ન કોઇ ગમસે ખાલી હે.
ઝમાના તુઝપે મરતા હે જમાના તેરા શયદા હે,
ખુદાને શકલ તેરી નુરકે સાંચેમેં ઢાલી હે.
કીસીકી કગ સીની કેહતી હે મુઝે દેખતા કયા હે,
અભી યગજા જરા દમ લે કયામત આને વાલી હે.
કીસીકે દીલકો છીના હય કીસીકે દીનો ઇમાંકો,
તેરી જો બાત હે ઝાલીમ ઝમાનેસે નીરાલી હે.
ઇલાહી વસ્લકી શબ ઓર યે શર્મો હયા કયસી,
કભી વોહ સામને આયે કભી સુરત છુપાલી હે.

સુને જાઇંગે હમભી જો તેરા જી ચાહે કેહ ઝાલીમ,
કહેના શીકસે હમને ભી અબ ગરદન ઝુકાલી હે.
અભી નીકલા હે દીન દેખો અભી ફીર શામ હોતી હે,
અભી હમને શબે હીજરાં બડી મુશકીલસે ટાલી હે.
કભી વાયદેપે આયે હો તો દીલમેં યાદ કરલીજો,
દીલે રૌશનકી કીસદીન આપને હસરત નીકાલી હે.

(૪૮૪)—સતી દ્રૌપદી—

ઝટપટ જાવું રંગ જમાવું, નટવર ઘર ખટપટ પ્રગટાવું. આ. વાહ, વાહ,
નારદના નામમાં, ખામી શી કામમાં, ઈશ્વર ધ્યાનમાં રહેવું ગુલતાનમાં.
નારાયણ નામ રટણમાં............ઝટપટ.
ગોવિંદ ગુણ ગાનમાં ભક્તિરસ તાનમાં—આતમ જ્ઞાનમાં,
મસ્ત તોફાનમાં, કુશળ છું, કૃષ્ણ કપટમાં........ઝટપટ.

(૪૮૫)—મોહિનીચન્દ્ર—

ઝટ શ્યામ સલુણા ઘર આવોરે, હવે નાથ વધુ—ના તરસાવો, આવો.
અંતર પટમાં રહી અલબેલા, થન થન મનડું નચાવો. આવો.

(૪૮૬)—ગાયન દર્પણ—રાગ, ગઝલ, પિસ્તો. (ખા. ૫૨. સગ. સુર. રી.)

ઝરકી મોહબત ઝરકે બેઝર તો જગમેં ખારહે,
જોળતી, મેં દેખ આયા, ઝરસે બેડા પારહે—ઝરકી.
મેં હર તરહસે સોંચ દેખા, જગમેં, ઝરકે કુચ્છ નહી,
ઓર દેખા નસુના મેંને ઝરહી વ્હાં મુખત્યાર રહે—ઝરકી.
માંશુકોકી મીઠી બાત પર ન દીલકો સોભાયાર,
ઝરકી મોહબત દીલમેં ઊનકે, ઝરહી ઊનકા યાર હે—ઝરકી.
જીનકે મુંસેદમ બદમ નીકલે સુખન એ જાનતું,
તુમકો ન કરતી મીઆં વો ઝરકે કરતી પ્યાર હે—ઝરકી.
એ દોસ્તો કહેતાં હું તુમકો, ઝર સીવા વ્હાં નહિ કદર,
ચાહીએ દુનિયાંમે ઝરકી, કીસનકા કીરતારરે—ઝરકી.

(૪૮૭)—ગાયન દર્પણ—

ઝર હોવે તો હરકોઇ હોવે દીલદાર કીસીકા,
ઇસ મુસફીરીમેં નહીં હોવ, કોઇ યાર કીસીકા—ઝર.
રખતા હું તુસે મોહબત મેરી બહોત ઉમેદ,
અબ કાહેકુ કરાતી એ, સોદાહે ખુશીકા—ઝર.
જંજીર ભલી તોકભલી મૌતભી આતા,
પન કૈદ ના રખે કીસીકુ, ગિરફતાર કીસીકા—ઝર.

ઝાં (૪૮૮)—જાલિમ ડુલિયા—

ઝાંઝરવા મોરે ઝનનન ઝનનન ઝનનન ઝનનન ઝગરેકે,
પાયલવા મોરે રૂમઝુમ રૂમઝુમ રૂમઝુમ ઝમકેરે;
હાં બીછિયા અનવટ ઠુમક ઠુમક ઠુમ ઠુમક ઠુમક ઠુમ ઠમકેરે—ઝાં
કયસે કે આવું મોરે બાંકે બાલમવા, રસિક સુઘડ તુમ પ્યારે
પ્રિતમવા;
દીપક જોત, દમક હોત, ઉતગહોત શશી ઉદયોત ચમકેરે—ઝાં.

(૪૮૯)—સૌભદ્ર—

ઝાલી જયાચી ઉપવર દુહિતા, ચેન નસે ત્યા તાપની ચિંતા—ઝાલી.
કિંવિ મિળે પતિ કુલીન સુંદર, લોક પ્રિય ધનવાન જો જ્ઞાતા—ઝાલી.
સાસુ શ્વસુર દિર જાવા નણુંદા છળિતિલ કિંવા કરિતિલ મમતા—ઝાલી.
સાસરી ગમતી કશી વાગેલ્હી કાળજી નિશ દિનિં પોળિતિ ચિંતા—ઝાલી.

ઝુ (૪૯૦)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, મેઘ. મલ્હાર—ખ્યાલ.

ઝુંઝુ ગરજે બરસે ચમકે, કીઉં લરજે જીઅરા—ઝુંઝુ.
રેન અંધારી પિયા ઘર નાહિ, કાગે બારૂ દીઅરા,
જીગ જીગ જીગ જીગ બુંદ પરતહૈ લરજત મોરા જીઅરા—ઝુંઝુ.

(૪૯૧)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, પીલુ—ગઝલ.

ઝુલ્ફેપુર પેચમે દીલ એસા ગીરફતાર હુવા, છુટના દુસવાર હુવા.
બેઠ બેઠલાયે નયા ઈશ્કકા આઝાર હુવા, ગજબ બિમાર હુવા.
અપને બેગાનોસે લઇ તેરે સબબ આંખ ચોરી, હમએ ઇનસાફ કીજા.
હાય! ઇસપર તીનાતો મુજસે સરોકાર હુવા, ઔર એ ઇનકાર હુવા.
ખાક સેરાકી તેરે હીજમેં છાની એસી, હૈશીયત તક ના રહી.
પાર તલુવોકે મેરે દસ્તા ભરખા રહુવા, કૈસા લાચાર હુવા.
હે સૂના મૈને કે છુપ છુપકે ચલે જાતે હો, ઇસકા બાએસ તો કહો,
સચ બતાવો કે એ કીસ્સે નયા યાર હુવા, કોન દીલદાર હુવા.
હમદમો હમ સુખનો મુનીસો નમરાજે સફીક, ન રહા કોઇ રફીક,
દર્દે ગમમે મેરે ન કોઇભી ગમખાર હુવા, ગમ ફક્ત યાર હુવા.

(૪૯૨)—સતિ-દેવહુતી—

ઝુલો ભ્રાત ભગવંત, મારા ઝુલો સ્વયં આત્મ પ્યારા,
જગતને ઝુલે શ્રી પ્રભુને ભગિની ભક્તિ ઝુલાવે—
અનંત બ્રહ્માંડને પારણું પોઢીને, ધાર્યું છે વસન વિશાળું,
અર્ક ચંદ્રાદિક હીરાલા જડીયા, દરશન લાગે રસાળું.
વેદ સ્મૃતિ તારાં ગાન કરે છે, ભક્તિથી મુક્તિ પમાડું,
વારી હું અંતર હિંચે હીંચોળું ઇચ્છું છું શરણુ તમારૂં—

(૪૯૩)—ભોઠાણા ચરિત્ર—(વૈરાગ્ય ભજન)

જુઠું જુઠું જગત ખરૂં જાણ્ય માં રે,
જુઠી જનની, જુઠી જાયા, જુઠી મોહ ભરેલી માયા,
કાચ કુપો છે કાયા, મગતા તાણ્ય મા રે.
ગગને જામે વાદળ ગોટા, પાણીમાં પ્રગટે પરપોટા,
ખેલ વિશ્વનો ખોટા-સાચો જાણ્ય મા રે.
મારૂં મારૂં કરતાં મરતાં દ્રવ્ય કાજ પાપે નહી ડરતાં,
મેલી ચાલ્યા દામ ખજાનો ખાણુમાંરે—
જુઠી જાણો જગતની બાજી, આતશબાજી જાશે ગાજી,
અંતે સૌને સોવું છે, સ્મશાનમાંરે.

(૪૯૪)—જયરાજ—

ઝુમ ઝમ નીંદીયા આઇરે; પિયા ? ઝુમ-ઝમ.
જાઓ જાઓ ભોરભઇ જહાં રેન ગવાંઇ પિયા ! ઝુમ.
ઘતની ધીટીઇહાહે ? બિનતી કરત હું,
અયસી ચતરાઇ ? અબનાછીયો સંઇયા, મેરા જીયાસે ચુરાઇ-ઝુમ.

(૪૯૫)—પુષ્પસેન-પુષ્પાવતી—

ઝુંઠા યહી સંસાર હએ છોર દે માયા સબી,
આખીર ફના હોન હાર હએ, મોરદે માયા સબી.
કચ્ચી કાયા ઓર માયા, સુર્યકી છાયા સમઝ,
દિલમેં જો તેરે અહંકાર હએ તોડદે માયા સબી-ઝુઠા.
જન્મા વોહ જાતે સબી, ખીલા વોહ ખીર જાય,
ઉદયકા અસ્ત હએ-કાલ પીંડકો ખાય;-ઝુઠા.

(૪૯૬)—ઝુલઝુલે બંગાલી—રાગ-મલાર.

ઝુલા કીન ડાલો તાલ કિનારે, ઝુલા કીન ડાલો તાલ કિનારે;
રીમ ઝીમ રીમ ઝીમ મેહા બરસે, ઝુક રહે બાદર કારે-ઝુલા.
સખે ઝુલે કીસ્ન ઝુલાવે, હો રહે જય જય કારે;
ગાવે રાગ શ્રીરાધે રાની, ઓર મનમોહન પ્યારે-ઝુલા.
બનસી બોલ મધુ હર સમઝાવે, તાલ મરદંગ ન્યારે;
કોયલ ઓર પપૈયા બોલે, બનમેં મોર ઝંગારે-ઝુલા.
ઝુલા ઝુલે સખીયાં સારી, ઓર બ્રીજ રાજ પ્યારે;
મોર મુગટ પીતાંબર સોહે ધને ન્યારે ન્યારે-ઝુલા.

(૪૯૭)—જંજીરે ગૌહર—

ઝુલમ નકર ઓ જાહીર કાતીલ, જીસમેં રેન બસેરા હે;
સહર હના હે ગઇ જીસદમ, સફર ચ્યહગકા તેરા હે-ઝુલમ.

સાથ લે મશઅલ કારે નેકકી, તા હો ઉજાલા કુછ આગે;
કસરે અજલકા ગેર હે જીના, જીસમેં સદા અંધેરા હે-ઝુલમ.

(૪૯૮)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—ભેરવી પંજાબી ઠેકા.

ઝુમર ડારી ઝુમર ડારી ઝુમર ડારીરે આંબુવાકી નીચે-ટેક.
આંબુવાકી ડારી પર કોયલીયા બોલે,
મધુર શબ્દ સુનાવે-આંબુવાકી નીચે-ઝુમર ડારી.

(૪૯૯)—પ્રભાવતી—

ઝુલોજી પીયુ ધીરે ધીરે ઝુલાવું.
રંગ રસીયાને પ્રેમે હું આજે ઝુલાવું,
અંતર ફુલે ફુલી-ફુલાવું....જી—પીયુ.
પ્રીતી પકવાન જમાડું,હૃદયના રાગે રમાડું,
રતીના પ્યાલા પાવું..................
આનંદ રીઝી, રીઝાઉં, વારી જાઉં...જી...પીયુ—

ઝૂ (૫૦૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાધ મારવાડી.

ઝૂઠ સબ જગત પસારા સોચ સમઝ નર દેખ વિચારા,
મૂરખ ગર્વ કરે મનમેં હરિનામ બિસારારે—ટેક.
બડે બડે રાજા અરૂ રાની દેસખજાને હુકમ દિવાની,
ભૂમિમેં ગિલ ગયા રહ્યા નહિ એક ઇશારા રે.
અર્જુન ભીમ કર્ણસે ભારે શૂરબીર રણગર્જનહારે,
કાલ બલીસે હાર સબી પરલોક સિધારા રે.
પંડિત યોગીરાજ ઘનેરે રૂપબંત ગુણિગણ બહુતેરે,
અપની ગાય બજાય ગયે જગમેં દિન ચારારે.
ધન જોબન ગુણ થિર નહિ કોઇ
બ્રહ્માનંદ નાશ સબ હોઇ,
પરમેશ્વરકા નામ સુમર સબસે હો ન્યારારે.

કે (૫૦૧)—સતિ તોરલ—

જેસલ કરી લે વિચાર માથે જમ કેરા માર,
સ્વપના જેવોરે સંસાર, તોળાંદે કરે છે પોકાર;
આવોને જેસલ રાય આપણુ મળીયે,
ખરા સંત હોયે ત્યાં જઇ ભળીયેજી.... ....
આ ભવ આવિયો અવતાર, માથે સદગુરૂધાર,
જાવું ધણીને દરબાર, બેડલી ઉતારે ભવપાર-આવોને-
મોતિ એરણમાં ઓરાય, માથે ઘરણ કેરા ઘાવ,
ફુટે ફોગટીયા કહેવાય, સાચાંની ખરે ખબર્ય થાય-આવોને-

નવલખ કોઠળીયો બંધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય,
હિરા માણેક હાટે વેચાય, તેનાં મુલ મોંઘેરાં થાય—આવોને-
નિત્ય નિત્ય ઉઠી ન્હાવા જાય, કોયલા ઉજળા ન થાય,
બેટો ગુણિકાનો તે તો બાપ કોને કહેવા જાય—આવોને-
દેખાદેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,
હાથમાં દીવો લઇને, છતી આંખે જે કુવે પડવા જાય,
એવી ચાર જુગની વાણી, સતિ તોરલ દેવી ગાય—આવોને-

ઠા (૫૦૨)—સાગર સરીતા—

ટાળ્યા ન ટળી જાયે લેખતે, લખ્યા લલાટ માંહિ—ટાળ્યા.
મુરખ પામર જરી નહિં જાણે રીતી—ટાળ્યા.
જીવન ઘડી પલનું જે ચપળ આ, રહે વૃથા જગતમાં રાખીને પ્રીતી—ઠા.
ભુપતિ ભીખારી થઇ ભટકે છે, ચડેવો સરવકોને નથી વિતી—ટાળ્યા.

ટે (૫૦૩)—અરમ-લક્ષ્મી—

• ટેક એક વીરની,
એ છે કસોટી શૌર્યની,
શીર જાય, મૃત્યુ થાય, પણ તજવી નહીં—ટેક.
પદ, ગાન, સુખ લ્હાણુ સૌ ગળે વિશ્વમાં—ટેક
ત્રણુ લોકમાં પણ ટેક ગઇ તે ના ગળે,
તો શું રહ્યું આ વિશ્વમાં—ટેક.

ઠ (૫૦૪)—સતિ સરોજીની—

ઠગી જગતને ઠીક બની છું, હું તોરે સ્નેહે સાધવી, (૨)
ઠગ્યો નિહાયત નગરશેઠને, હરી વીત ને ચિત,
હાલ બેહાલ કર્યો હદબારે, પુર્ણ બતાની પ્રીત-બની છું.
ચાળા ચુંથાવ્યા ચંદનને, અજ બનિયો મટી ઠબ,
ઠામો ઠામ ઠગીને અંતે, જાહિર કાપી જીભ—બની છું.
ખુબ ઠગી ઢોલીને ખાંતે, ખડો કર્યો યમ દ્વાર.
હવે ઠગું તે છે હાંસલમાં, ધરીને ભગુવો ભાર—બની છું.

ઠા (૫૦૫)—મદન ચંદ્રીકા—

ઠાર ઠાર મારૂં ઠાર મ્યાન કરૂં ત્યારે તરવાર,
આ છે પાપીનાં ભાર, કાંઇ નથી મુજને દરકાર-ઠાર.
ઓ બહાદુર હથિયાર, થાઓ તમે તૈયાર,
ઝટકી પટકી પટકી કટકી કરો શત્રુની સાર-ઠાર.
વરી જશે શું નાર જેથી મારો પ્યાર,
મારૂં માર જઇ નીરધાર પહોંચાડું યમદ્વાર-ઠાર.

(૫૦૬)—જલસા સંગ્રહ---રાગ પરજ—ખ્યાલ.

ઠાકોરરે આઇઓ રાજ મારો રાજ બાંકો સીરદાર૦—ઠાકોર-
અરજ કરૂં છું મહમદશાહ રંગીલે, ગરે લાગું જીને સદારંગ કરોરે—ઠાકોર.

ઠુ (૫૦૭)—ધી ડી. રે. સો. બુક. રાગ જીલા. **ભજન.**

ઠુમક ચલત **રામચંદ્ર** બાજત પીજનીયા;
આગનમે મલત જાત, આવત નગનીયાં—ઠુમક.
ફીલફીલાત ઉઠતધાય, પરચભુમી, લચપચાય;
ધાય માય ગોંદીલેત, **દશરથકી.** રનીયા—ઠુમક.

ઠો (૫૦૮)—**બુલબુલે બંગાલી**—ગઝલ.

ઠોકરસે મેરી **કબ્રકો** કીસને હીલા દીયા,
કીસને લહદમેં મેરા કલેજા દુખા દીયા.
દેખી હમારી કબ્ર તો સુઝી અદાઓ નાઝ,
ઠોકર લગા લગાકે નશાં તક મીટા દીયા.
કયુંકર મીલેગા બાદે ફના અબ મેરાં નશાં,
નામ અપના ઝીંદગાનીસે હમને મીટા દયા.
જોગન જો બનકે ખોલે જનાઝેપે મેરે બાલ,
માતમમેં મેરી બીગડી હુઇ—કો બના દીયા.
પુછા જો ઉસ પરીસે કે ગરતા હે તુમપે કોન,
નામ ઉસને સર ઝુકાકે હગારા બના દીયા.
અય ઇશ્ક દેખ હમભી હેં કીસ દીલકે આદમી,
મેહમાં બનાકે ગમકો કલેજા ખીલા દીયા.
અય **આતીશ** ફીરાક કીયા તુને કયા ગઝબ,
જન્નત થા ઘર મેરા ઉસે **દોજખ** બના દીયા.

ડ (૫૦૯)—**જલસા સંગ્રહ**—રાગ ભોપાલી ખ્યાલ.

ડરોરી નેયણુ નનંદીઆસોં
ઇત બીતકી જુઠી સાચી લગાવત, બીરહાંન પ્યારે, ડરોરી.
કરજોરમો રાસીર સીજરો, અબ સાવકી નવાસોં કહાકહું એ—ડરોરી.

(૫૧૦)—ચંદ્રહાસ—

ડર મા તું દીલ સાથ **છોકરા** ડર મા તુ દીલ સાથ,
તુને કોઇ ન મારે લાત.................................છો.
તુને સંભાળું પ્રીતથી પાળું, ચાલ તુને મારો મ્હેલ દેખાડું;
ઘરેણાં વસ્ત્ર રૂડાં રૂડાં કહાડું, ચાલ તુ જો મારાં મ્હેલનાં ચિત્રો.
રમકડાં રૂડાં ન્યારાં વિચીત્રો. (ચાલો આવ બી મા) ચાલ તુને.
મારે કેવા છે કંકણુ હાથ, જો જો મારે કેવા છે કંકણુ હાથ...છો.

તમે માયાળુ દીલદયાળુ, સોના કળા વિના હું નહીં આવું,
તાત ભ્રાત પ્રિય માત કોપાવું, વિષ્યાજી એહું સત્ય કહાવું,
નાના નહિં, હું તો ત્યાં નહિ આવું, ગને ના સતાવોરે,
જાઓ તમારે મારૂં શું છે કામ, તમે મુકો મારો હાથ...છો.

(૫૧૧)—ચંદ્રહાસ—

-ડરે ન માતુ મ્હારી, હૈયે તું રાખ પૂરી હામ.
દોડી હું જાઉં એના કાન જગાડું, નામોશી લાવ્યા છે નામ,
પિતાજી કેવી નામોશી લાવ્યા છે નામ, નામ માતુ મ્હારી.
ઉઘાડું બારણાં, ક્ષેતી ઓવારણાં,
કટ કટ કટ કટ પહોંચું મેડી ધામ, ધામ માતુ મ્હારી.

ડા (૫૧૨)—જલસા સંગ્રહ-રાગ ભૈરવી. ઠુમરી.
ડોલીયાં લે આવો મોરારે, મેં તો ચલી પીયાકે દેશનગર-ડોલીયાં.
ચાર કહાર મીલે ડોલીયે લે આવો મંજલ મંજલ પાંહેચાવો-ડોલીયાં.

(૫૧૩)—ગઢ પતન—

ડોલે ચઢી ચકડોળે, આ જોબનું ડોલે ચઢી ચકડોળે.
મનમાં જે થાય તે આ મુખથી કે'વાય નહીં,
કોઇ કાંઇ છુપી છુપી બોલે—આ જોબનું.
કામ ધનુષ તાણે વીંધાય છાતી બાણે,
કોણુ પ્રેમગલમ હાય ચોળે—આ જોબનું.
ભૂખ તરસ ભાગી, હું કાઢું રાત જાગી,
રસિક આવી ક્યારે હુંથી બોલે—આ જોબનું.

ઢી (૫૧૪)—મીસ જાનકીબાઇ-રાગ દેશ, તાલ દાદરા.

ઢીઠ લંગર નગર નગર, ડગર ડગર હે, રેરે—ઢીઠ.
અધુર મધુર મુરલી લીયે, સંગ ફિરત મેરે,
નાચત ગાવત આવત જાવત, કરત સો સો ફેરે—ઢીઠ.

કુ (૫૧૫)—સતિ પદ્મિની—
કુંદન ચલી સબ સખીયનરે, મિલ ગયે પ્રભુ બીંદ્રાબનમેં,
મેલી ગોપીયન તનમનમેં, ખેલન ચાહત મોહનસે...આહા...કુંદન.
નટવર શ્રી નંદ દુલારે, બંસી અધરનપર ધારે, હીલમીલ ગાવત સખીયનસેં,
મની ધધનીની સા ની સાની રે, સાની ધપ ધની સાની ધપ ધ.
મપ મધ પમ ગ ગમ પમ મગરે ગ રેગ સારે નીની સા.
હોગઇ હરષીત તનમનમેં.—

(૫૧૬)—બહારે-પરસ્તાન—
કુંદને આશક કા જાતે હમેં હમ,
દેખીયે કબ હુઓટ કર આતે હમેં હમ—કુંદને.

(આ હા,હા,હા,હા, આ હા હા હા) અય ખુદા તેરી મદદ દરકાર હએ.
હાથ તેરે આગે ફયલાતે હએ હમ—ઢુંઢને.
(આહ બેશક ઇશ્કકી શાંગત) સહલ હો દુશવાર એ રાહે જાનું.
આફતોંસે ઇસ્કી ગભરાતે હએ હમ—ઢુંઢને.
(કયાહએ ઠહા, ગીલ જાય પરીયા.)

ત (૫૧૭)—ખ્વાબે હસ્તી—

તન પ્રેમકી રાખ લગાલે તું વહાં **જોગન** બનકર જાના હયઁ,
જાન આજ રગોંકે તારોંપે ફિલકતકા રાગ સુનાના હય.
અય આંખોંકી ગંગા જમના, **સ્વામીકા** પાઉં ધુલાના હય,
દિલસે ચલ અપને દાગોંકો **મોહનપર** ફુલ ચઢાના હય.
મંય બલ બલ જાઉં મુખડે પર તુમ ઉનચરનો પરવારી હો,
મય તબ જાનુંકે પુજારી હો જબ રાજી વોહ **ગીરધારી** હો.

(૫૧૮)—પ્રતાપી રાજસીંહ—

તમે **વીઠલ** વહેલા વળજોરે, પાગર જાણી,
વીનતડી **ઉરે** ધરજોરે, પ્રીતમ પ્રાણી;
ગાય બીચારી રાંકડીને, **કસાઈ** વાડે સાર,
પલકમાં પાપી પ્રાણ લેશે, કોણ સુણે પોકારરે.-તમે.
પંચાળી પ્રભુ પડી પાસમાં, દુષ્ટ કોરવ દરબાર,
તુમ વીણ અબળા જાતની, આ કોણ કરી લે વ્હારરે.

(૫૧૯)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન-તાલ-૩

તજો અબ નીંદરે **મુસાફિર** કરો ત્યારીરે-ટેક.
ઇસ નગરીકે નૌદરવાજે ખુલી પડી સબ બારીરે,
દિન દિન લોક સભી ચલ જાવેં
કાહે કો તૈને ઘર કી યાદ બિસારી રે.
રાજારાની પંડિત જ્ઞાની શરીર નર નારી રે,
અપને અપને મારગ જાવે
રહન ન પાવે કરે જતન હજારી રે.
જાના દૂર રાત અંધિયારી સિરપર ગઠરી ભારી રે,
ચોર ખડે મારગમેં લુટે
કર લે જતન પીછે હોયગી ખુવારી રે.
પ્રભુકા નામ સુમર લે પ્યારે વો તેરા હિતકારી રે,
બ્રહ્માનંદ વિલંબ ન કીજે
સિર પે ખડી હે તેરે **કાલકી** સવારી રે.

(૫૨૦)—કામલતા—

તમારે આસરે હું આવી, મને નાથ છોડી ન દેસો;
પ્રિય પ્રાણ કહી બોલાવી, હવે હાથ છોડી ન દેસો.

ભોળું હતું કુંવારૂં જ્યારે, આ મન મારૂં;
પ્રેમ જ્યોત પ્રગટાવી પરણ્યા, એ શું વ્હાલા, વિસારી દેશો.
ના કહેશો-મને નાથ.

(૫૨૧)—આત્માનંદ ભજનમાળા-ભજન. રાગ પ્રભાતી.

તજ તજ મન સકલ કામ ભજ ભજ શ્રીરામા-ટેક.
આશા તૃષ્ણાકો માર મુખસે હરિ હરિ ઉચાર રે,
ઉતરે ભવસિન્ધુ પાર લાગે નહિં દામા-તજ.
ચિતકો રખ સાવધાન, ઉપજે ઉરમાંહિ જ્ઞાન,
કર લે હરિગુણકો ગાન, સુધરે પરિણામા-તજ.
માનુષતનુ કર વિચાર, મિલતા નહિં બારબાર,
નિતાનન્દ નિરાકાર, સુમિર અષ્ટ યામા-તજ.
ભગવતકે ભજન વિના, બીતે સબ જાત દિના,
સુમિરન કર મૂઢ મના, કહત દાસ શ્યામા-તજ.

(૫૨૨)—બુદ્ધદેવ—

તમને ઘટે નહિ આવું કાન્ત, તમને ઘટે નહિ આવું;
આશ્રિતપર શું રીસાવું કાન્ત, તમને ઘટે નહિ આવું.
માનસસરના રાજહંસ તમે, મુક્તાફળના ભોગી;
કુસુમ કુસુમતા, સમ સેજ સુંવાળી, મુકી થયા તમે યોગી કાન્ત-તમને.
જે સરવર જળ પાન કર્યાં ત્યાં, કંટક કદી નવ ધરીયે,
સુખ દુઃખમાં નિશદિન અનુસરતી, ફિકુંરી કયમ પરહરીયે.

(૫૨૩)—ભાવિ પ્રાબલ્ય—

તમે અમમાં અધિક શું જોયુંરે, ચતુર શિરોમણિરાજ
અમારા ચતુર શિરોમણીરાજ.
ખીલતી વયની મુગ્ધા આગળ, પ્રૌઢા ઝાંખી જણાય;
જોબન જાતાં વાર ન લાગે, જેમ ઋતુ બદલાય-અમારા.
પારસ સમ મહારાણી અમારાં, દાસી જાણો કથીર;
ભલે સુંવાળું હોય કદીપણ, સુતર થાય ન હીર-અમારા.
જોબનથી તમે જોતા હશો ભલે, અમમાં હાલ પ્રકાશ;
પણ ખીલેલું પુષ્પ રહે શું, સુંદર બોર ગારા-અમારા.

(૫૨૪)—શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—રાગ-ભજન.

તમે ચેતજો લોકોરે, માથે મરણ તણો ધોકો,
પંખેરૂ જાય ચાલીરે, પીંજરા પડ્યા રહ્યા ખાલી.
ઉંચી તારી મેડીયો, અજબ જરૂખા, તાપર સેજ બીછાઇરે,
સેજપર છત્રની છાયારે, સંગ તો કોઇ નહિ આયા.
હાથી તારા ઝુલતા, ઘોડા તારા ઝુલતા, સોને લંક છાઇરે.
કુંભકરણ બિભિષણ જેસા ભાઇરે, સગા માડીના જાયારે,
... ...સંગાથે કોઇ ન આયા-તમે.

(૫૨૫)—ખાકી-પુતલા—

તપ કરના અબ જંગલ જાએ તપ કરના
પ્યારે હરદમ રબસે ડરના.
બાર બાર નહી આવે જનમ નર કામ ભલે કુચ્છ કરના,
પાક બન દીલ સાફ રખ અઓર યાદ કર ગફારકી;
ખાક હય બેબાક હય યેહ જીન્દગી દીન ચારકી.

* * * *

દીલપે જબ કર, ખો ન સબ, નહી આફતસે ઘબરાના,
રખ ભરોસા તું ખુદાપર, રાહબર ઈનસાનકા;
ટાલ દેગા સબ મુસીબત ધ્યાન ધર રહેમાનકા.

* * * *

દીલકો થામ, બચ, કુચ્છ ખીયાલ કર, ધોકેમે નહી આના,
ફંદા હય યેહ દુજપે બન્દે, જાલ હય શયતાનકા;
મત ઉલઝ તુ ધસમે પ્યારે, હએ જરર ઇમાનકા.

(૫૨૬)—શ્રી રૂકમણી સ્વયંવર—રાગ, ગઝલ-કવ્વાલી.

તમારા વિરહમાં વ્હાલા મને વૈભવ અકારો છે.
સુકોમળ સર્વ અંગોમાં, રહ્યા છો આપ અવિનાશી,
ભુલો શું દર્શ પ્યાસીને, ગુન્હો તો શો અમારો છો.
હૃદયની પાંખડી ઉઘડી સુધાના વહી ગયા ઝરણા,
વૃથા તે આપ વિણુ સઘળું ઉગરવા ન કોઇ આરો છે.
વીયોગે આ શરીર બાળી. બની શું ભસ્મ વનમાળી,
ધ્વનિ તે ભસ્મથી નીકળે, તુંહિ તુહિજ પ્યારો છો;

(૫૨૭)—વીર વિજય—

તમોને જો તમારાથી, તમારો દેશ પ્યારો છે,
ન તજશો ધર્મ નીતિ તો, વિજય અંતે થનારો છે.
હશે જો સંપને સમતા વળી કર્તવ્ય ને હિમ્મત,
તમારા ભાગ્યનો આખર, ચમકવાનો સિતારો છે.
જશે એ રાત અંધારી, ચમકતાં શૌર્યનો ભાનું,
ઝુકો યાહોમ કરી રણમાં, વિજય ડંકો તમારો છે.

(૫૨૮)—સરોજની—

તમે સંભાળજો આ ઘાવ છોડું નયનની કટારી,
કામણગારી કાતીલ કારી એ ઉર ભેદી જાય;
આરપાર અજબધારી હાં—તમે.
ગણુશું અમૃતના ઘા એ પ્રિય, ઠરશું દીપ પતંગ સમ ઓપર,
બનશું એક અભેદી અંતર. બ્રહ્મધુન ગાશું નિરંતર;
સ્વર્ગ લ્હાવ લેશું પરસ્પર—સંભાળજો.

(૫૨૯)—કુસુમાવતિ—

તમે **રસીયા** બોલે પળજો રાજ, વ્હેલા વ્હેલા વળજો,
દાસી **ઉર** અરજી **ધરજો** રાજ, વ્હેલા વ્હેલા વળજો;
સ્વામીનાથ **છો પ્રાણ** હમારા, અમૃત આનંદ ભરજો રાજ—વ્હેલા.
નાર **નવેલી** તમ વિણ **સ્વામી**, કરમાશે મન ધરજો રાજ—વ્હેલા.

(૫૩૦)—મીસ ગૌહરજાન—રાગ કાફી, તાલ ત્રીતાલ.

તનમન તોપે ડારૂંવાર તોરી સાંવરી સુરતયાં, ઓર નેના રસીલે—તન૦
મોહે ખાન દેખે નહી પરત ચૈન, મોહે કહો કૈસે કટે દીન રૈન,
વિરહાગીન કરરીની લાચાર, તનમન તોપે ડારૂંવાર.

(૫૩૧)—બુદ્ધદેવ—

તમે વહેલા (૨) વચને પળજો રાજ! વહેલા વચને પળજો;
અમ વિનતિ અંતર ધરજો રાજ!—વહેલા.
શિરછત્ર છો **નાથ** અમારા, દિલની **પીડા** હરજો રાજ!—વહેલા.
ટળવળતાં અમ રંક હૃદયને, શશિસમ શીતલ કરજો રાજ!—વહેલા.
વધુ શું કહીયે **અંતર્યામી**, તાપ ત્રિવિધ અમ હરજો રાજ!—વહેલા.

(૫૩૨)—પૃથ્વી પુત્ર—

તવ ચરણે પ્રિયજીવન તનમન કરતી સમર્પણ વ્હાલા,
જય કલગીએ વળજો **પ્રિયતમ** વાટ નીરખશે **બાળા—**
રણઘેલા રણ ગમન તમારાં **વિશ્વવિજય** કરનારાં,
દિવ્ય **કુસુમે** આજ વધાવો દેવો પ્રિયકર મારા—
વિમળ તવ હિત કરનારાં પ્રિય મંગળ કરનારાં,
અંતર ભરતાં અવનવી ભરતી હર્ષની, બોલ રસાળા—

(૫૩૩)—મદાલસા—

ત્યાગી થયા પણ **ત્યાગ** ન કીધો, **વાસના** રહી વળગી;
ભગવાં પ્હેરી **વેશ** બદલ્યો, પણ **તૃષ્ણા** ન થઇ અળગી.
જુઓ ભગવાના બચાડા શુષ્ક વેદાંતીનાં ધુંવાડા,
સોહં સોહં જાપ જપે નિત્ય વાચક જ્ઞાનની વાત.
[illegible] ડુબીયા એ [illegible] શું તારો પ્રબળ વિકારો સાથ,
ધરમ પર પડે ધાડાં, મારે **જ્ઞાનને કુંહાડાં—લાગી.**

(૫૩૪)—બી. ડી. કે. સાં. બુક. રાગ દાદરા કહારવા.

તરકારી લેલો માલન જો આઇ બીકાનેરસે,
સોયા બેચા પાલક બેચા ઓર બેચી ચૌલાઇ,
ભરે બજાર મેં ડંડીમારી મેં **માલનકી જાઇ.**
જેપુર બેચા જોધપુર બેચા [illegible] બેચા બીકાનેર,
[illegible] ટીકીટ [illegible] જાના હૈ અજમેર—તરકારીલેલો.

(૫૩૫)—ચંદ્રહાસ—

તખ્ત સોંપું સમશેર સાથ, પ્યારા તનરે;
ખસે ન ન્યાયે, લક્ષ્મીની લાલચે,
નહીં ચળે કોટી દ્રવ્યે, તુજ મનરે. (૩)-તખ્ત.
વડીલ ચલાવું રાજ ન્યાય નીતિ,
અધર્મી મૂળ કાઢું મારી રણુરે. (૩)-તખ્ત.
બેસ સિંહાસન મુગટ ધરી શિર,
આજ્ઞા ધરી શિર બેસું ન્યાયાસનરે. (૩)-તખ્ત.

(૫૩૬)—વીર કુણાલ—

તમે લાલ છો લટકાળા,
તું મોંઘી મોહનગળા.........
સોનાની લંકા લાવો,
તું કરવાની મને બાવો.
જુઠ્ઠાં પીછાણી પ્રીતિ તમારી જાઓ ગને ન બોલાવો,
ભુલ્યો તમારે પગે પડું છું ખીલી નારંગી ખવરાવો.
મનહર મારા, સેવક તારા,
રશીયા દીલમાં વસીયા.........

(૫૩૭)—સુર્યકુમારી—

તમારાં શા કરૂં સન્માન, મળ્યા જને મનગમતા મ્હેમાન—તમારાં.
રૂદય ઢળી તગ ચરણે પડતું, દેવા આદરમાન તમોને,
બાળા એ પુરવ જન્મની પીછાણુ.
ભાગ્યદેવી તવ દર્શન પામી, પ્રફુલ થયા મગ પ્રાણુ—તમારાં.

(૫૩૮)—મીસ, ગોહરજાન—રાગ ઝીંઝોટી, ત્રિતાલ.

તનમનકી સુધ વિસર ગઇ કેસી બજાઇરી બીસરીયાં.
જબસે ધુન પડી કાનનમેં, નિંદ નહી મોરે, અરે નૈનનમેરે,
મિન્ત ગોહર પિયા આવનકી, સુન મુરલીકી ધુન ભઇ બાવરીયાંરે.

(૫૩૯)—યોગ કન્યા—

તને એ નાથ નહિ છાજે, પડયો પ્યારમાં જુલ્મો ગુજારમાં,
સંતની સારલે સંસારમાં-નાથ અમૃત સાથ વિષ ઉપજાવીયું.
મણી વિષધરના શિરપર મુકયો—
પ્રભુ કરતાં ચતુરાઇ ચુકયો—ભુંડા એવું શું ભાવિયું,
કરૂણાકર થૈઇને તેં તો તનડાંને તાવિયું—નાથ.

(૫૪૦)—ભદ્રભામીની—

તમે જોબનના રંગે રંગાયા છો બ્હેન, ચમકે નેહ ભર્યાં નેન—જોબન.
ગાલે ગુલાબી લાલી છવાયે, અંગે છવાયે રંગરેલ...........જોબન.
જાઓ પ્રીતમજી પાસે પધારો, રંગ માણુવા હો બ્હેન......જોબન.

(૫૪૧)—ગુજરાતી ગઝલ સાગર—ગઝલ.

તજી ગંગા નદી મીઠી, ધરી ખારા જળે પ્રીતિ,
ગણીએ વાજબી નીતિ, હવે પસ્તાવું ખોટું છે ?
સીધા રસ્તા તજી જંગી, લીધી તેં વાટ જે ગંદી,
બનીને પૂર્ણ સ્વછંદી, હવે પસ્તાવું ખોટું છે ?
ભરેલી થાળ પકવાન્ને, ધકેલી તું ગયો શાને ?
અકારી બાજરી માને, હવે પસ્તાવું ખોટું છે ?
કહ્યું કે ઝેર છે તેમાં, નહીં તે પીશ સ્વપ્નામાં,
તથાપિ નાંખ્યું તે મ્હોંમાં, હવે પસ્તાવું ખોટું છે ?
ન રૂચ્યું જે હતું સારૂં, કર્યું તેં તારૂં મન ધાર્યું,
રુઆણી શું વળે તારૂં, હવે પસ્તાવું ખોટું છે ?
ભલાઓ જે કહે છે તે, બુરાઓને ન રૂચે છે ?
પછી ફરિયાદ કરવામાં, બધું પસ્તાવું ખોટું છે ?
સુનાની જે તકો ચાલી, ન તે આવે કદી પાછી,
ન સાધ્યું સાધવાનું તે, હવે પસ્તાવું ખોટું છે ?

(૫૪૨)—રામલીલા—

ત્યાગ કરો માયા તજો સંસાર, તજો સંસાર ભજો કીરતાર—ત્યાગ.
સંગ ન આયે સાથ ન જાયે, જુટ હે સવદા યેહ જુટા બાજાર—ત્યાગ.
અંતકો કુટે, દેહ યે છુટે, કાંચ કી કાયાસે રેહના હુશીયાર—ત્યાગ.

(૫૪૩)—કુમુદ-ચંદ્ર—

તન સુખીયાં, મન સુખીયાં, જન સુખીયાં આજે છે,
ચંચળ ચંદ્રતણા કરમાંહી કુમુદતણો કર રાજે છે.
સુખકારી દુઃખહારી પળ પ્યારી ઘડી સારી,
સખ્ત વીયોગ તણે તખ્તે શો, આજ સંયોગ બીરાજે છે.
મંતરમાં, જંતરમાં, અંતરમાં, દીગંતરમાં,
આનંદ, આનંદ, આનંદ, આનંદ, આનંદ વાજાં વાગે છે.

(૫૪૪)—કળાવતી—રાગ ભૈરવી, તીતાલો.

તન નનન તાધુમ તાના ધુમ તનુમ.
છનનનન છુમ છન છુમ છન છુમ છન છુમ,
છન છુમ છન છુમ છનુંમ—તનનનન
કિડ કિડધા કિડ કિડધા ધાધા ધાની ધાની ધાનુટ ધાધા,
તાથુમ તાના થુમ તાના થુમ થનુમ.
નાદર દર દર સનનન ગાઓ બજાવો,
સાની સાનીધ નીધનીધપ ધપ ધપમ પમપમગ.

મગ મગરી ગરો ગરીલા; સનનનત રૂમઝુમ રૂમઝુમ,
ઝુમ ઝનનનન ઝુગઝુગ ઝુમઝુમ ઝુમઝુન—તનનનન

(૫૪૫)—જલસા સંગ્રહ.—રાગ ખમાચ-ઠુમરી.

તરસાઇ ઓ સારી રાત સેજે સેયાં નાજઇઓ.—તરસાઇ ઓ૦
હમસે અબદગીદ ઉનસે બીમલ રહે અબના માનુંગી તોરી બાત-ત.

(૫૪૬)—બુલબુલે બંગાલી-ગઝલ.

તડપતે હેં ઉન્હેં ગયરોંકો હાલત અયસી હોતી હે,
ખુદાકી શાન હે અયસોકી હાલત અયસી હોતી હે.
જબ આંખોંસે લગાતા હું તો ચુપકે હંસ હંસકર,
તેરી તસવીરભી કહેતી હે સુરત અયસી હોતી હે.
અભીતો ખેલ સમઝે હો મગર એક દીન દીખાવેંગે,
કયાગત ઇસકો કેહતે હેં કયા-મત અયસી હોતી હે.
હમારી શકલ તેરે ગમમેં પેહછાની નહીં જાતી,
બીગડ જાની હે સુરતભી મુસીબત અયસી હોતી હે.
ભરી મેહફીલમેં ગયરોંસે ઇશારે યું મેરે આગે,
મુરવ્વત આંખકી અય એ મુરવ્વત અયસી હોતી હે.
ન નીકલે આ-લમે બાલા તક અયસા ચાંદસા ચેહરા,
ઇનહીં કાફીર બુતોંમેં એક સુરત અયસી હોતી હે.
જરાસી બાતપર અય દાગ તુમ ઉનસે બીગડ બયઠે,
ઇસીકા નામ ઉલફત હે મોહબ્બત અયસી હોતી હે.

(૫૪૭)—બુલબુલે બંગાલી—ગઝલ.

તબીઅતમેં ન શોખી થી ન ગરમી થી જરા પેહલે,
તુમ્હારે હાથ પર ચડતા ન થા રંગે હીના પેહલે.
વોહી હમ હેં કે અબ કરતે હો સદકા એડી ચોટીપર,
વોહી હમ હેં કે જીસ પર જાન કરતે થે ફીદા પેહલે.
હમીને આપકો અંદાઝે માઅશુકાના સીખલાયા,
નઝર તીરછી ન આગે થી ન યે બાંકી અદા પેહલે.
ખુદાકી શાન હે કેહતે હેં વોહ સુરત ન દીખલાઓ,
સહરકો જીસકા મોંહ હોતા થા આઇનેકી જા પેહલે.
નઝર સીનેપે પડતી થી કહાં યું બાર બાર અય શોખ,
બદન પર ઇસતરેહ કબ ચુસ્ત રેહતી થી કબા પેહલે.
ન ફીર ઇલઝામ દેના અય બુતો દીલ હાથમેં લેકર,
ખુદાને આંખ દી હે દેખલો અચ્છા બુરા પેહલે.

(૫૪૮)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, મલ્હાર-ઠુમરી.

તઓં તો બીજલી ચમક ચમક રહીલો—તઓં તો૦
ગરજ ગરજ બાદલ બરસ ન લાગે,
ડરક-ડરક, મોરા જીયા ધકધક રહીલો—તઓં તો૦

(૫૪૯)—બુલબુલે બંગાલી—ગઝલ.

તબીઅત હુરપે આ-જાયે મેરી યે તો મુશકીલ હે.
અઝલસે શેફતા રૂયે મોહંમદ પર મેરા દીલ હે.
ઇલાહી મુઝકો દીદારે નબી હાસીલ નહીં હોતા,
ગમે ફુરકતકા પરદા કયું નહીં ઉઠતા જો હાયલ હે.
કીયા હે તુને ઝખમી મુઝકો ઇશકે ખંજરે અહમદ,
ન-મેં આશીક કીસીકા હું ન મેરા કોઇ કાતીલ હે.
તેરી હુરાંને જન્નત લેકે કયા કરૂં રીઝવાં,
ખુદા હે શેફતા જીસકા મેરા દીલ ઉસપે ગાયલ હે.
બ-પેશે સરવરે આલમ કુહે કયા નજર લે-જાઉં,
ન દીલ દેનેકે કાબીલ હે ન જાં દેનેકે કાબીલ હે.
ખુદાકે વાસ્તે કીજે કરમ યા સાકીયે કોસર,
તુમ્હારે ચશ્મતે દીદારકા હાદીભી સાયલ હે.

(૫૫૦)—ભજન રત્ન—

તમે સુણો અરજ ઉર મારીરે ઘરમાં ગરવા ન દે ઘરનારી,
કહે છે ચોળી શીવડાવો, રેશમી સાડી મંગાવો,
ગજરા બંગડી કરાવો પીયુ મારી, પેટની ખાતર હું કરતો લાચારી,
કયાંથી શોધી લાવું વસ્ત્રો ભારી,
ગયો હું હારી નીજનારી; આ દશા થઇ મારી—તમે.
થશો ન કોઇ ઘરબારી સંસારી, પ્યારી પરણ્યેથી થાશે ખુવારી,
શિક્ષા સારી, જો માનો જો મારી, આથી એકલી જીંદગી સારી-તમે.

(૫૫૧)—ફાંકડો ફીતુરી—

મ્હારી હલકે ગાડી હાંકોરે મેહેરામણ ગાડીવાલા,
મ્હારી મધરે ગાડી હાંકોરે સોદાગર ગાડીવાલા.
અરમધ્ધર ગાડી હાંકોરે રૂસ્તમજી ગાડીવાલા,
નીપામા ગાડી હાંકોરે સોદાગર ગાડીવાલા.
ઘોડા છુટા થોનસે પીછે પડી પુકાર,
દશ દરવાજા બંદ હુવા આઓર નીકલ ગયા અસવાર.
રૂસ્તમ નાથા જોસથી હાં પીછે પડી છે ધુમ,
ગુલ મારે સાધુ બની આંય બેસી પકડી દુમ.
ગંગા કીનારે ઘર કરો નાહેતો નીરમલ નીર,
આપ્યા વીના શું પામીયેરે કહે ગયે દાસ કબીર.
દરિયા કિનારે હોટલ કહાડો હાં પીવો બ્રાંન્ડી બીર,
લીધું તેનું નહી આપીયેરે કહી ગયા બમનું ફકીર.

(૫૫૨)—જાલીમ દુનીયા—

ત્યાગો ચીંતા ઓ રાજ મારા શાણા શીરતાજ,
સ્થાપો શાન્તી સુખરાજ પ્રભુ હરશે દુઃખ દાઝ.
રહો દીલ દનેશ વીસારી વારી વારીં જાઉં મારા મહારાજ.
રાજ રીદ્ધી સર્વ તજી વસીશું વેરાનમાં,
જંગી ફલફુલ મેવા કરી તમ ચર્ણ સેવા.
માનીશ માનથી સુખ સાજ તજો.

(૫૫૩)—કુમુદ-ચન્દ્ર—

તજી માત મારી ગઈ મારી, લઘુ વયમાં કરી દુઃખીયારી,
કરે કોણ પ્યાર કહી પ્યારી, છે સાવકી માત નઠારી.
દુઃખી ભારી સ્થીતી મારી, લાચારી કરી હારી,
નથી સુખનો દીવસ પ્રભુ દેખ્યો, આનંદ સમય નથી અવરેખ્યો.
પ્રીતીનો રસ તો નથી પેખ્યો, આ જન્મ અકારત હજી લેખ્યો.
દુઃખડાં ખમતું મન રહે રમતું, ભયમાં ભમતું ન જરી ગમતું.
આ ગતી મારી ઉરમાં ધારી, દયા પ્રસારી, લે પ્રભુ તારી.
હું અબળા દીન બીચારી (૨) તજી માત.

(૫૫૪)—સુંદર મનહર ગાયનપ્રકાશ—ગરબી.

તમો સુણો કનૈયા લાલ કહે છે અલબેલી,
તમો સુણો કનૈયા લાલ કહે છે અલબેલી.
અબ કહે સજન બેઇમાન બચનસે પૂરા,
પહેલેસે મોબત કરકે પીછેસે ઝુરા.
સબ ગોપીયન ફીરે ગોકુલમે લીલી પીલી,
હું તો ઝુરી ઝુરીને તારી પાછળ થઇ છું ઘેલી.

(૫૫૫)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—ગઝલ.

તકદીર અમારી ઇન દીનો કેસી બદલ ગઇ,
હાથોમે વો પરી મેરે આકે નીકલ ગઇ.
એક રોજ મેરે યારકી અબરૂ જો હીલ ગઇ,
લાખો શીપાહ કટ ગયે તલવાર ચલ ગઇ.
શોહેલા હમારી આહકા ઐસા હુવા બુલંદ,
બીજલી તડપકે ચરખે કોહનસે નીકલ ગઇ.
એ વાએ ઇનકી લાબે જગાનેકે જોરસે,
દહલી જહ્રકે હાથસે પલમે નીકલ ગઇ.

(૫૫૬)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—રાગ કેરબો—કાહારવો.

તમે ના જાઇઓ વારી બંગલારે, મેરા શ્યામ સુંદર બંસીવાલા—ટેક.
હીંદકું ધોતી મુસલમાનકું ટોપી, કાસીમે ઓઢે દોસાલારે—મેરા.
ગંગામે સ્નાન કરો તીરથે ધ્યાન ધરો, ઘર બેઠા જપો મોહનમાલારે—મેરા

(૫૫૭)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-ગરબી.

તમે ગોકુલના છો નંદલાલા, હરી કીસન કાહાન બંસીવાલા;
મને મુકી મથુરા ગયા ચાલ્યા—હરી કીસન કાહાન.
હરી આવોનિ ગારે મંદીરીએ પ્રભુ આવોનિ ગારે મંદીરીએ;
એવી નીશ દીન તેરી જપુ માળા—હરી કીસન કાહાન.
ચીર લેકુ કદમ ચડે ગીરધારી, વા અરજ કરે સબ બ્રીજનારી;
તેરી સાવરી સુરતપર જાવું વારી—વા અરજ કરે સબ.
ગોપી એવા દરદી પીયાસે પડા પાલા—હરી કીસન.

(૫૫૮)—સત્યનારાયણ—

તગ દીલ કુબજાથી જો રાજી હમથી ન બોલતા મહારાજ.
હઠીલી હઠ ત્યજ ભારી તારી,
રડી કર આંખલડાં નવ જારી.
અલગા રહો ગીરધારી, નહીં નહીં છેડતા મહારાજ-તમ.
મીઠડી મોંઘી મુખડું મોડી,
ત્યજ ના તારણું તરછોડી.
પરથી પ્રીતડી જોડી મનગાં મોહના મહારાજ—તમ.

તા. (૫૫૯)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-ગઝલ.

તાબ ઉસકે દેખનેકા ન લાયે ચલે ગયે,
ક્યા ક્યા પરી જવાનકે આયે ચલે ગયે-તાબ.
આદમ રહા ન જમ ન સીકંદરસા બાદશાહ,
તખ્તે જમીપે સેંકડો આયે ચલે ગયે-તાબ.
આદમ રહા ન કોઇ પયમ્બર રહા નહીં,
રૂએ જમીમ આયે સમાયે ચલે ગયે-તાબ.
કીયા હાલથા જુલેખાંકા યશુફકે ચાહમે,
રૂકે હજાર બીહાકે આયે ચલે ગયે-તાબ.
દેખા "નઝીર" મેને ચમનમે જો આપકું,
મેદી ભરેથે હાથ દેખાયે ચલે ગયે-તાબ.

(૫૬૦)—ભરથરી—

તારુણી તુજથી નથારે જુદાઇ શશિવદની સુખ પામું હું આંહી-તા.
વદન મનોહર તારૂં લલિતા, સૌરભ અંગ જઘન સુખદાઇ—તા.
ભ્રકુટી વિક્રમ સ્મીત અતિ વિભ્રમ, નીરખી ભુલું પ્રીય સરવે હું કાંઇ—તા.
ત્રણુસે સાઠ ત્યાગી તુજનેરે ચાહું, તુજ વિણ ક્ષણ કલ્પ સમજાઇ-તા.

(૫૬૧)—સત્યનારાયણ—(રાગ-ગાલકોપ)—

તારણ, મારણ, અધમોદ્ધારણ, કર જગ કારણ, કાંઇ દયા દ્યો.
પાલન હાર સહુના દાતા.......................તારણ.
નિર્દોષી દોષીત ઠર્યાં, ચડયું અણખાર્યું આળ,
અરજી, હરજી સુણીને છોડાવજે જંજાળ.........તારણ.

(૫૬૨)—કંસવધ—

તારા **ગુણ** અગણીત શું ગાઊં ગરીબ **ગૌમાતાજી,**
તુજ **તનમાં** વસતા **દેવ,** સર્વ સુખ દાતાજી.
ગાનવી જાતનું **હિત** કરનારી, રસકસ ઘરઘર તું ભરનારી,
છો જગજનની, વડી **માવડીરે.**
ધન ધાન્ય પુત્ર ગળે તું થકી સુખ દાતાજી;
ખેડ **ખેતી** તુજ **તનુજ** પવિત્ર **ગૌમાતાજી.**
ધર્મ ધરા ધેનુ બળનેરે પોષી સુખ ઊંચા સંસારે રેજો,
એ **ત્રણને** ખોશે તે જન રોશે જોજો વિચારી આ ઘડીએ.
છો ભારતિ સુવર્ણ શણગાર, મહા **ગૌમાતાજી,**
તારૂં બળબુદ્ધિ પ્રદ **પય,** સરસ સુખ દાતાજી.

(૫૬૩)—જુલ્મી જેસળ—

તાજ રાજ શીર છાજેરે—ધીર વીર મહારાણી.
સૌ **પ્રજા** સદા **ગુણ** ગાતીરે—શુરવીર મહારાણી.
ધર્મો ધરતી ધારો ન્યાય છો—દેવી જન મન,
રંજન કરણીરે——ધન ધન મહારાણી.
સબળ શત્રુ દળ દમન કરી જગે
યશ પ્રકાશ **દશ** દશા પામીરે—શુરવીર મહારાણી.

(૫૬૪)—સૌભાગ્ય-સુંદરી—

તાત શાને કરો છો આવું કુડું કામ? જેને રાખે શ્રીરામ,
કરે સહાય **ઘનશ્યામ,** તેનું લઈ શકે કોણ નામ—તા૦
પ્રલહાદને પીડી હિરણ્યકશીપુ-પિતાજી કમાણો શા દામ,
સુરે મોતે મુવો પાપી, અંતે થઈ બદનામ—તાત૦
મોહી સતી પર **શંભુને** બાળવા, ભસ્માસુરે બીડી હામ.
બળી ભસ્મ થઈ ગયો, જાતે બનીને એ કામ—તાત૦

(૫૬૫)—નરસિંહ મેહેતો—

તારણ **વિભુ** સુખ આગાર, ધારણ ધરણી ધીરવાં ભાર,
ખળ દળ ગંજન વિચાર વરદા કારણ............તારણ.
અકળ, અગમ્ય, કરણો રમ્ય નિગમ વંદિત વારંવાર,
મંગલ કરણ પ્રધાન સત, સાર સાર............તારણ.

(૫૬૬)—ઓડાણા નાટક—

તારો ધીરે ગાડી હાંકોરે મેરામણ ગાડીવાળા,
તારો નજરે ગાડી હાંકોરે, મેરામણ ગાડીવાળા.
ઘોડા છુટયા થાનથી, પીછી પડી પોકાર,
દશ દરવાજા બંધ હુવા તોભી, નીકલ ગયા **અસવાર**—તારો૦
ગંગા કિનારે ઘર કરી, ને નહાવો નીર્મળ **નીર,**
આપ્યા વિના શું પામીયે, તે કહી ગયા દાસ-**કબીર**—તારો૦

(૫૬૭)—બિલ્વમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ—

તારો મુજને હેતેથા ગ્રહી હાથરે ગુરૂજી, ગાઉં પ્રભુ આનંદે ગુણ ગાથ હોજી.
આશરો મારે તો સાચો એક ગુરૂ આપનો છે સ્તુતી કરૂં છું સ્નેહસાથ હોજી.
છે નહિ મારે આશા ધન ધરા ધાગનારે,
ગુરૂ મંત્ર આપો કૃપાનાથરે....ગુરૂજી.—તારો.

(૫૬૮)—જલસા સંગ્રહ—રાગ દેશ, મલ્હાર-ઠુંગરી.

તારા બંગલાની ખીરકી ઉગાડ હું તો ભિંગુ છું મહારાજ—તારા•
નવરંગ મારી સારી જો ભીંજે, ઓર ભીંજે ચાર ગુલઝાર,
હું તો ભીંગું છું મહારાજ.

(૫૬૯)—ખુદા-ની-તારીફ—રાગ બિહાગ, તાલ ત્રેતાલ.

તારીફ હે ઉસ ખુદાકાં, જીસને જંહા બનાયા,
કેસી જમીં બનાઇ, કયા આસમાં બનાયા.
સૂરજસે હમને પાઇ, ગરમી ભી રોશની ભી,
કયા ખુબ ચરમે તુને, અય મહેરબાં બનાયા.
યે પ્યારી પ્યારી ચીડીયાં, ફીરતી હય જો ચહકતી,
કુદરતને તેરી ઇનકો, તસબી ખુદા બનાયા.
કયા દુધ દેને વાલી, ગાયેં બનાઇ તુને,
ચડનેકે મેરે ઘોડા કયા ખુશનુમા બનાયા.—તા.

(૫૭૦)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—ખ્યાલ તાલ એકકો.

તારી કોન જાત પનીહારી,
શીરપર ઘડા ઘડેપર ઝારી, ચાલ ચલે મતવારી—તારી.
ઓરનકે સંગ બતીયા કરત હે, હમરી પ્રીત ના જાની,
ગોકુલ ગામકી સનદ ગોવાલન, સુરત બીસાર કયું ડારી—તારી.

(૫૭૧)—ચંદ્રહાસ—

તાતનો ભરૂંસો નથારે, મુનેરે, મારા તાતનો ભરૂંસો નથારે.
પ્રીતમ થાળજ, કારણ તમને, એકલા મૂકે એ રીતિ કોણે કહીરે-મું.
જલદી હુકમ થયોરે જવાને પ્રિયા, જલદી હુકમ થયોરે,
હુકમ ધારણ કરૂં હું મુજ શિર, જાઉં નક્કી રોકવા હઠ ન સ્યોરે.
હુકમ થયો હું નવ રહું, વડીલ એ કહેવાય,
પ્રિયા આગન્યા એમની, નવ હુંથી લોપાય—જવાને પ્રિયા.
પ્રીતમ ઉષાને નડયો તેનો તાત અસુર,
આ પણ સ્વાગી જાણજો, બાજે બાણાસુર-તા.
જેને સહાયક શ્રીહરિ, સ્યામા કહું છું સાચ,
વાળ ન વાંકો તેહનો, નાવે ઉની આંચ—જવાને.

(૫૭૨)—કુમુદ ચન્દ્ર—

તારા પતિ શશિ તણા કર ઝાલવાને,
ઉત્સુક અંતર હતી સુખ માલવાને.
ખીલી જરાક ખળ કાળ કરે ખુંટાઇ,
કાં તું વસી કુમુદ સ્નેહથિ સ્વર્ગમાંહી.
આશા હશે ફિર તને શશિ સંગ રહેવા,
ખીલી કુમુદ મધુરો મુકરંદ દેવા.
ચાલી ગઇ રહિ ન કાં રતિ રંગ લેવા,
પ્યારી હતી શશિ ઉરે પ્રિય તુજ સેવા.

(૫૭૩)—વીર કુણાલ—

તારણહારો સઉને તારશે, બુદ્ધ તારીસે તારો બાળ.
ધર્મ જે ધીરાં ધારે, તરે તે બીજાને તારે,
પાણી પહેલાં બાંધી પાળ.....................
દુઃખડાંનો ડોળો દરીયો વસીયો જે તારે પારે,
તેની લેને તું સંભાળ.....................

(૫૭૪)—વીર કુણાલ—

તારૂં ખેતર હરણાં ખાયરે જંજાળી જીવડા,
તારૂં જીવતર એળે જાયરે જંજાળી જીવડા.
દશ ઇન્દ્રિય હરણી ગણી કાયા ખેતર રૂપ,
પાણી કડવું પીંકને પૂરે પાપ મોહનો કૂપ-રે જં.
કર્મ બીજ કોહાવતું મોહ કૂપનું નીર,
હરણ છોડવા ચરી જતાં જીવ જાગવ દેહનું હીર-રે જં.

(૫૭૫)—જરાસંધ—

તારી મારી જોડી તું ઘોડી હું ઘોડો છું ઉતરેલ ટ્રામનો.
છું મોંઘા દામનો અરબ્બી ગામનો.
જા જા તું શું મારે કામનો—તારી.
જાણી તમારી આવી ઠગાઇ.
ચ્હેરો તું જોઇ લે ગુલફામનો—તારી.
રીસાલો શાના.
ફાંકો વટાણા માનતો નથી ભુંડા રાંડનો—તારી.

(૫૭૬)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-તાલ દીપચંદી (તિલાનો).

તાના દીમ તાના દીમ તાના દેરના, (દેર ઉપર સમ)
તાના નાદીર દીમ તનુમ તાના તુમતાના તુમ—તાના દીમ
જારે જારે ન જારે સૈયા ગુલ બદન,
જબ પ્રીતમ પ્યારેસે નેહા લગી,
મોરી નેના ભઇ કિનસે બદનામ—તાનાદીમ.

(૫૭૭)—મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—

તાના દીમ તદીમ તદીમ તનનન
દીમ તદીમ તનોમ
તાના દીમ તનોમ
તદીમ તનોમ તદીમ તનોમ તનોમ...
દર દર દીમ તદીમ તનોમ
દર દર દીમ તદીમ તનોમ
દીમ તનોમ તદીમ તનોમ તદીમ તનોમ તનોમ—તાના.

(૫૭૮)—ઉજ્જેણી યાને સોમનાથનો વેરો—

ત્રાતા તું લાયક, સુખ શાન્તિ દાયક,
છે સત્ય સ્હાયક, તુંહી એક અવિનાશી—ત્રાતા.
નારદ શારદ હરનીશ ગુણ ગાય,
દે સ્હાય જગરાય, ઉરમાંય, કર વાસ—ત્રાતા.
નોતમ રચ્યું નાટ્ય, ગુણવંત જન માટ,
ભવ ભ્રાંત કર, શાન્ત, ભવપાન્થ, પુરઆશ—ત્રાતા.

(૫૭૯)—ભદ્રકાળી—

તારક તું હમારો વિશ્વાધાર,
અલખ, અજર, અમર એક અવિનાશી;
સંકટ હરણ સ્યામ, સલુણા જગજીવન જયકાર...તારક.
પ્રહ્લાદ, દ્રોપદી, ધ્રુવ, અંબરીષના સાહ્ય પાંડુ કુમાર;
કૃષ્ણ મોરાર...... તારક તું હમારો.
સંકટ મોચન, ભવભાવ વિમોચન,
ત્રીલોક્ય ચંદ કેશવ કરુણાધાર........તારક તું હમારો.

(૫૮૦)—માયા મોહીની—

તારા આધારે સૃષ્ટિ છે ભગવાન,
ધરીને ધ્યાન કરૂં એક તારૂં ગાન,
અવની આ કાર્ય તું છે નિદાન.
તારી ભારી શક્તિ છે, અમારી ગાત્ર ભક્તિ છે.
દેજે વિજયદાન તારા આધારે.
તારી લીલા, બહુ કોઇ નહી પામે પાર,
તારી ઉગારી છે સ્વામી માયાની તીખી ધાર.
શરણુ ગ્રહ્યુ તારા ચરણનું મુક્તીમાન.........તારા.
તવ ચરણ રજ શીરપર ધરી, જન અમર આ ભવમાં થયાં,
આનંદમાં અતિશય રહ્યા, સહુ શોક આ ભવમાં ગયાં.

જો હોય કંઇ અપરાધ તો તેની ક્ષમા તું આપજે,
અમ મસ્તકે તારા સદાના, વરદ કરને સ્થાપજે !
તું પિતુ માતા, તું સુખદાતા, સહુજનનો થા,
અતિ સુખકર, અઘહર ત્રાતા,
આપી દે સારૂં તારૂં જ્ઞાન—તારા આધારે.

(૫૮૧)—કુસુમચંદ્ર—

તારી આંખડીની સમમરીનથી નખરાંની ટોરપીડ,
ધુડુડુડુડુડુ .....(૨)......છુટી જેવી.........તારી.
કડડડ....(૩) ભૂસ, મ્હારાં દિલડાંની ડ્રેડનોટ તૂટી તેની,
પ્રેમ વિમાને ચઢીને વ્યોમ, ફેંકો નહિ આ બોલ બોમ્બ.
રૂપ ગન તણા ગોળા, છોડે તારા ડોળા,
ઝેરી ગ્યાસથી સંભાળ.......................મારા.

(૫૮૨)—નૌતમ-ચંદ્ર—

ત્રિભુવન તણો રચનાર હાંહારે સખી,
કેવો ચતુર કિરતાર, ગગન મંડળ વિસ્તાર—હાંહારે સખી.
રવિશશિ ઉડગણ સાર, સાગર જગ ખારો જાણે,
સરીતા ઉર સ્નેહજ આણે, ભવપતિથી મોજે ગાણે.
દુનિયા એનેજ વખાણે; સાગર, સંસાર સખી જો;
ભાવિ સરીતા નીરખજો, લિલા વિધ વિધ હરખાજો,
રત્ન નિધાથી પરખીજો, **પ્રભુ** મહિમાનો નહિં પાર—હાંહારે સખી.

(૫૮૩)—સતી અનસૂયા—

ત્રિભુવન પતિ તારનાર, વ્હાર કરો મા...રી,
વ્હાર કરો મારી હરિ, થાઓ સાચકા...રી—ત્રિભુવન.
દીનદયાળ શરણે બાળ, **કિંકરાની** લ્યો સંભાળ;
પીડે છે પ્રાણીને પાપી દુષ્કાળ, પીવા મળે ન **વારી**—ત્રિભુવન.
ભૂલી ગઇ મગ દેહભાન, સ્વામીની સેવામાં લાગ્યું તાન.
ક્યાંથી કરાવું હવે **જળપાન**, પતિને સેવનારી—ત્રિભુવન.

(૫૮૪)—વીર કેસરી—

તીર તરકસ તન ધરીને **શુરવીર** રણધીર આવ્યા,
દેવ દુંદુભી ડગડીયા પ્રીતેથી સુર સુંદરીએ વધાવ્યા.
અટલ અણુગ બીખણુ પણ **દેશ હીત** લીધાં,
કેસરીયાં કરી રણમાળા ધરી અભય પ્યાલા પીધા.
ધીર સોંપ્યાં **દેશ દાઝમાં** સુખે સુયશ વહોરી લીધા,
જગ અમર નામ કીધાં એવા **દેશ ભક્તો**—તીર.

સ્વતંત્રતામાં પૂર્ણ પ્રભાકર કેસરી બળવંતા,
ધર્મ નિતીમાં ધ્રુવ ધુરંધર મહારથી મદમાતા.
હીંદ માતાના પુત્ર પનોતા અનગીને અટંકા,
દેશ દેશ દીધા ડંકા એવા બહાદુર બંકાએ—તીર.

(૫૮૫)—વિક્રમ-ચરિત્ર—

તીરછી નજરીયાં લગા, એ જાનો જાની,
સો દર્દે- દિલકો જલાયે જાઓ જાની—તીરછી.
હમે તો આશક હુએ તેરે, નાઝો નખરેકે પ્યારે,
કરોજી કરોજી કરમ રહમ, ફરમાઓ જાની—તીરછી.

(૫૮૬)—ભજન મનોરંજન—ઠુમરી—અદ્ધા-કાફી.

તિરછી નજરિયા દિખાયે જાદુ જનિયાં-તીરછી.
ખન નયનનકી મારી મરતહું દિલપર કટરિયા લગાયે જાદુ જનિયા-તિ.
તન મનમેં મેરે એસી લગી હે એસી લગીકો બુઝાયે જાદુ જનિયા-તિ.
તિરછી નજરિયા દિખાયે જાદુ જનિયાં-તિરછી.

(૫૮૭)—જલસા સંગ્રહ—રાગ કાલીંગડો-દાદરો.

તીહારો મનમેલો તેડો, ડારૂ ગરેબિચ બહિયાં—તીહારો
કયા સાલુકા ઓઢનારે, બુંદ પરે રંગ જાય,
પરાએ સૈયાંસે બાત ન કરીયે, આજ રહે કલ જાય—તીહારો
ફુલમે ફુલ ગુલાબકારે, ધુપ પરે કુમલાય,
પરાએ સૈંયાસે પ્રિતી ન કરિયે, ભોર ભયે ચલ જાય—તીહારો.

(૫૮૮)—જલસા સંગ્રહ—રાગ કાફી-પદ

તીરીઆં હરલાયો બિરહાની, એસો મેરો કંથ ગુમાની—તીરીઆં.
જાકી તીરીઆં તુમ હરલાયે, ઓ પ્રભુ અંતરજામી,
ઓ દોબીર ખરે સમુદરપે, રોકત સારંગ પ્રાણી, એસો—તીરીઆ.
ચમકત શાસ ફડકત નેના ગીરદ ઉડે અસમાની,
લક્ષ્મણ બીર બાલીસુત અંગદ, હનુમાન હુએ અભીમાની-અસો-તી.
કહિત મંદોદરી, સુનપીયા રાવન, ખતની અરજ મોરી માની.
રામકી તીરીઆં રામકુ સોપો, રાજ કરો અભીમાની-એસો-તી.
મેઘનાદ જેસો પુત્ર હમારો, કુંભકરણ જેસો ભાઇ,
લંકા જેસો કોટ હમારો, સાથ સમુદ્ર કાંઇ-એસો-તી.

(૫૮૯)—સનાતન ભજનદિપિકા—ભજન.

તુલસી મહારાની નમો નમો,
કોન તપસ્યા કીની મહારાની શાલિગ્રામ મહાપટરાની.
છપ્પન ભોગ છત્રીસો વ્યંજન બિન તુલસી હરિ એકનમાની.
નિર્મલ પત્ર મંજરી [illegible] શાલિગ્રામકે શીસ ચઢાની,
[illegible] ગાવે ભક્તિદાન દીજે મહારાની.

(૫૯૦)—**મીરાંબાઇ**-રાગ ભજન.

તું તારા **બિરદ** સામુ જોઇ લે **શામળીયા,**
ના જોઇશ **કરણી** હમારી જે રે વ્હાલા—તું.
ગજને કારણ વ્હાલા, પેદલ ધાયા; **દ્રૌપાદનાં** વસ્ત્ર વધાર્યારે, વાલા—તું.
ટીરાડીના વ્હાલાં, **બાળ** ઉગાર્યારે, પાળી ભુપત જગરાયારે—તું.

(૫૯૧)—**સરદારબા**—

તુંહી તુંહી તુંહી તુંહી **રામ** નાગ **એક** તુંહી તુંહી **હે રામ,**
મફત મલીદા, ગોરી ગોરી ગોરી; ગફતગાં **લોક ગુલામ.**
હાથમાં **માળા** ને મૃગછાલા ટીલા ટપકાં **હાહાહા—તુંહી૦**
ભુખીયે દુઃખીયે કોઇ નમેતો સીતારાગ ચલ સીતારામ **હઠ** સીતારામ.
અમીર તવંગર આવી નમે તો સીતારાગ **જય** સીતારાગ **જી** સીતારામ.
નાજુક **નાજની** નમન કરે તો નારાયણ **ચલ** નારાયણ **હું** નારાયણ.
કાળી કોઇ **કદરૂપી** નમે તો નારાયણ ચલ નારાયણ **ધુત** નારાયણ.

(૫૯૨)—**ગઝલ સ્થાન**—

તુંને પ્રીતકા **વાયદા** કરકે પ્રીયા, **પ્રીત** લગાના છોડ દીયા;
વોહ મહેરકી અંખીયા ફેરલીની, હરદમકા આના છોડ દીયા.
જરા દર્દ દીખાકે બોલો **સજન,** તેરે બાલોપેં વારૂં, તન મન **ધન,**
તેરે ઇસ્કમેં ખોયા સારા **જોબન,** મૈંને અપના બેગાના **છોડ** દીયા.
ઇશ ચાહમેં પહેલે નેહ લગા, ઓર મનકો મોરે ફેર લીયા,
અયસેં બસે કીશ દેશમેં જા, **ઇશ** દેશકો આના છોડ દીયા.
જા એરી સખી અજમેરકો, ચલ જહાં અપને પીયાકા બાસા **હય,**
પીયા બીન કછુ ભાવત નહી, મૈંને દીલકા લગાના છોડ દીયા.

(૫૯૩)—**પુષ્પસેન-પુષ્પાવતી**—

તું જાને **હર** દુર હએ, પણ હદયા માંહી,
ભિતર ટાટી કપટકી, તાસો સુતંજ નાહી.
ક્યા સોયા હય તું જાગ બંદે, કયા **હોવેગા તેરારે;**
ખોજત નાંહિ કાંઇ અગગ નીગમકો, **મહને** તાકો ઘેરારે.
કહાંસે આયા, કાંહ જાયગા, કહાં ડાલેગા ડેરારે;
સગતાકે કારન કચ્છુ કરલે, કયા બયઠા **હે** બહેરારે—કયા.
મન મેરા **પંખી** ભયા, જહાં તહાં ઉડ જાય;
જહાં જૈસી **સંગત** મીલે, તહાં તયસા **ફળ** ખાય.
ખોટી કાયા ખોટી **માયા,** ગતકર મેરા મેરારે,
કામ, ક્રોધ, મદ લોભ મોહ મેંયુ, કયોં દેતા હય ફેરારે—કયા.

(૫૯૪)—સનાતન ભજનદિપિકા-ભજન..

તૂ ગરીબકો નિવાજ મૈં ગરીબ તેરા,
ધ્યાઉં તુઝે બાદ કૌન તૂ અધાર મેરા.
મન **મલીન** અતિ **કુચાલ** મરમ કૈસે જાનૂં,
તુમ સમાન ગુણનિધાન ઔર કહા બખાનૂં.
અંદર મોરે ખોટ કપટ એક પલ ના ધ્યાઉં,
ભાવ બિના **ભગતિ** નાહિં **મુક્તિ** કૈસે પાઉં.
અપના **પ્રતાપ** જાન ભક્તિ દીજે રાયા,
સૂરદાસ જન્મઅંધ **શરણ** તેરી આયા.

(૫૯૫)—દેવી ભદ્રકાળી—

તૃષ્ણાની લીલા ઘટઘટમાં વસનારી,
તૃષ્ણાને **વશ** છે સહુ ભવનાં નરનારી —
ધન તૃષ્ણા ને **સ્વરૂપ** તૃષ્ણા **પૃથિવી** તૃષ્ણારૂપે,
જાળ પ્રસારી નરનારીને, નાખું અંધનાકૂપે;
કારી વિષમ કટારી માન મારી—તૃષ્ણાની.

(૫૯૬)—ઉસ્તાદી—રાગ-લલીત, તાલ-ત્રીતાલ.

તુમ બીછડત મોહે ચેન નહીં કલ તુમ-બીછડત મોહે ચેન નહિ.
અબ કૈસે કરૂં સુખરે. પલ પલ--તુમ.
યેહી દરજો મોહે સદા, રંગમેં જાઉં, ઉનકે બલબલ—તુમ.

(૫૯૭)—વીર હમ્મીર—

તું જુઠાં જુઠાં બ્હાના બતાવે અલી શાને,
જો આવે તારો અનંગ સંગ સખી જાને—તું જાને.
રસ રંજીત વિહારી, તું છે રમુનીજ ક્યારી;
રસ કુંજે રમાડ રસીલાને—રસીલી તુ.
પરિ રંભણ કરાવી, આલિંગનથી રીઝાવી,
પ્રેમ **ઝુલે** ઝુલાવ પ્રેગીલાને—રસીલી તું.

(૫૯૮)—સનાતન ભજનદિપિકા—રાગ આશાવરી.

તૂ બડભાગનિ ગૂજરી તેરો દહી **શ્યામને** ખાયા,
જાકો ગાવેં સુર નર મુનિજન વેદ અંત નાહં પાયા.
સો વસુદેવ દેવકી જાયો યશુમાત ગોદ ખિલાયા,
એક સમય પ્રલહાદ ઉબાર્યો નરસિંહરૂપ દિખાયા.
રામચંદ્ર હો રાવણ માર્યો રાજ **બિભીષણ** પાયા,
વામન હો રાજા બલિકો છલિયો ગજકો ત્રાસ છુડાયા.
સુરદાસ સંતન હિતકારી સો બાલક બન આયા.

(૫૯૯)—કબીર ભજન–પદ.

તુંહી રામ તુંહી રામ તુંહી તુંહી રામ, તારો ચરખો બોલે રામ નામ,
ભજ તુંહીરે નીજ તુંહી રામ તુંહી.

ચરખો મારો અજબ રંગીલો, પુણીઓ લાલ ગુલાલ;
કાંતનેવાલી છેલછબીલી, આકાશ નાંખે તાર, અરજી સુણજો મોરીરે.

રૂ પીંજાવવા હું ગઇ, તુમ પીંજો પીંજારા ભાઇ;
પીંજન પીંજોરે કોઇ ખા ગઇ, કાંઇ દાસ ગુરૂ સકલ બતાઇ.

જળ ઉપર જળ નિપજેરે, જળમાં કીધો વાસ;
એક અચંબો મેં સુણ્યો કાંઇ બેટી જનમ્યો બાપ.

બેટી પુછે બાપકું તું અજાણ્યો વર લાવ;
અજાણ્યો વર ના મળે તો, તારે મારે ઘરબાર.

માતારે મરજો પીતારે મરજો, મરજો ઘર પરિવાર;
એક ન મરજો સુતારીયો, મારા ચરખાનો ઘડનાર.

રામદાસનો ભણે કબીરો આ ચરખો કહેવાય;
આ ચરખાને જે કોઇ ફેરવે, તેનો જન્મ મરણ મટી જાય.

(૬૦૦)—અસીરે હીર્સ—

તુમે કૌન અનરીત સીખાઇ, સુન સજન મોરી સુધ બીસરાઇ,
આસમાન જાલીમ સીતારો, પતી બીન સતી અતી દુરગતી.
તન મન ધન સબ, તજકર બીરહન,
તડપ તડપ બીતી કઠીન અબ મીલન, કહા હમરા સુખ દરશન–તુમે.

(૬૦૧)—સનાતન ભજનદિપિકા—

તુમ હો પ્રભુ ચંદ મેં હૂં ચકોરા, તુમ હો કમલફુલ મેં સબકા ભૌંરા.
જ્યોતિ તુમ્હારીકા મૈં હૂં પતંગા, આનંદ ઘનશ્યામ મૈં બનકા મોરા.
જૈસે હે ચુમ્બકકી લોહસે પ્રીતિ, આકર્ષણ કર મોકે લગે તાર તોરા.
પાનીવિના જૈસે હો મીન વ્યાકુલ, ઐસેહી તડપાયે તુમરા બિછોરા.
એક બુંદ જલ પ્યાસા હૂં ચાતક, અમરતકી વર્ષા કર હરો તાપ મોરા.

(૬૦૨)—ભાવિ પ્રાબલ્ય—

તુજ વાણી મે તો જાણી, નથા મહેમાનની એંધાણી,
નવ હોય અતિથિ રીત આવી, ધુર્ત વિદ્યા તેં બનાવી,
તુંથી શું થાઇ! અજાણી–નથી.

બાર બોનર મેહમાન સંભાળે, તો તો આદર ઉત્તમ બાળે,
મેહમાન જેવી મેહમાની, લાયકને મળે મીજબાની;
નથી તેવી તારી વાણી–નથી.

મેહમાન થાતું છ ઓશીયાળું, માન પામે હોય વિવેકવાળું,
કદી થયો અતિથિ ક્યાંઇ, કે આવ્યો પ્રથમજ આંહી?
જો જો અક્કલ જાશે વરાણી!–નથી.

(૬૦૩)—બુલબુલે બંગાલી—ગરબી.

તું મનહર **મોહન**, મનમાંહી વસે,
માંહી વસે લહે લગાડી હસે—તું મનહર.
મધુર વાગી **મોરલી** અંતર ડોલે આજ,
ગાનો સ્વામી શામળા હૈયે કરો એ રાજ.
અધીરી અધીરી, કીધી બાળા તેં બાવરી,
દુર તું ફ્રેમો શું સતાડી જશે—તું મનહર.
સંગ સાંધી **પ્રીયપતિ** બેઠી જોતી વાટ,
અબીલ ગુલાલ થાળ ભરી, પુષ્પ ધરીને હાથ.
પધારો પધારો, વહી રેણીએ આવારી,
ભોર ભયે તો ફજેતી થશે—તું મનહર.

સાખી. **હર હર રંગીલે રાજ, આનંદ છલકેરે;**
ભર ભર અંતર આસ, આ મન મલકેરે.

સાંવરી સુરત સંગ મોહીની વસે—તું મનહર.

(૬૦૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ઝંઝોટી ઠુમરી, તાલ-૩

તુમે હે **હરિ** શરણુ પડેકી લાજ-ટેક-તુમે હે.
મૈં ગુણહીન મલીન સદામતિ કૈસે બને અબ કાજ.
જત તપ તીરથ બરત ન કીને નહિ કિયો સંતસમાજ,
તુમ સમાન નહી પતિતઉધારન મૈં પાપિન સિરતાજ;
બ્રહ્માનંદ કરે નિત બેનતી સુનિયે ગરીબનિવાજ.

(૬૦૫)—તારા સુંદરી—

તુંતો સમજ સમજ તારી મેળેરે, જીંદગી જાય તારી એળેજી.
વૈભવ તારો વહી જશે જેમ નદીયોનાં પુર,
વારૂ ઘટશે વદન તન નુરરે—જીંદગી.
ચળકી દેખે ચાંદની ચાર ઘડી ચંડાળ,
અંતે ઝુટશે **કાળ** કરાળરે—જીંદગી.
અંધે ઝાલી **આરશી,** **બ્હેરો** ગીતે ગુલતાન,
મુંગો લાગ્યો આલાપવાને ગાનરે—જીંદગી.

(૬૦૬)—ભર્તૃહરી—

તુમ ચલે **કહુની પેહેરકે,** હમકું કીયા કીસકે હવાલે ?
તુમ ચલોગે ઘર બાજુપેં, હમ પીવે **બીખકે** પ્યાલે;
રાજા! મત કરના ઐસા, તેરા પ્યાર દિલું સાલે—તુમ.
એ હાલ કરકે મેરકું પ્યારા! અબ **સીખના** મે;
ઐસેં ચલકે બહાસે, કયું બખેમેં તાક ડાલે—તુમ.

(૬૦૭)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**—કસ્તુરી–તાલ–૩.

તુમ જાય બસે મોહન **મથુરા ગોકુલ** કબ આવોગે—ટેક.
મોરમુકુટ પીતાંબર માલા ગલ પહરાવોગે,
જમુના તટ પર ગ્વાલનકે સંગ **ધેનુ** ચરાવોગે.
મીઠી ધુનસેં શ્યામ મનોહર **બેન** બજાવોગે,
વૃન્દાબન કી કુંજ ગલિનમે **રાસ** રચાવોગે.
છીનછીન સખિયનસેં **દધિ માખન** કબ ખાવોગે,
રાધા પ્યારી શોચ કરે મન ફિર મિલ જાવોગે.
અખિયાં તરસ રહી **દર્શનકો** કબ દિખલાવોગે,
બ્રહ્માનંદ હમારે મનકી **આશ** પુરાવોગે.

(૬૦૮)—**ઉર્વશી પુરૂરવા**—

તું ચાલ ચાલ શાણી, સ્વર્ગે ચટકીલી ચાલથી,
ત્યાં ઇન્દ્ર તણા દરબાર મહીં વિસરે જે વ્હાલથી—તું.
નારાયણના ઊરૂથી તન આ વિધીએ ઉપજાવ્યું,
અરપ્યું રૂપ અનુપમ સાથે, મદભર મન ભાવ્યું.
એતો ઠીક, પણ આતો આણું **પરણ્યા** વિણ આવ્યું,
પરણ્યાવિણું પ્યારથી..............................તું ચાલ.

(૬૦૯)—**દીલ ફરોસ**—

તુમ્હેં દુંગા મેં, વાકી ખબરીયા જાન, મુઝે દેદો યે પ્યારી સુંદરીયા જાન.
પ્યારી ચંચલ હે ન્યારી, ન્યારી છલબલ,
અરે જારે મુએ ચલચલ ન ગુલામકા કામલું.
અફસર કામ કરૂંગા ખુશ અંજામ કરૂંગા,
બસ કુછ કામ નહીં જા ચલચલ ચોર કહીંકા.
ચુપ ના કામ કહીં તું કર બદનામ નહીં તું,
હે નોકર બરતર અફસર તુઝપર, બદતર અબ ખર અફસર હમપર.

(૬૧૦)—**દાબેહુસ્ન**—

તુમસે લાગી નજરીયા હમારી રે,
વાયદેપે તુમ ન આયે તો કુછ ન હમ **મરગયે**,
કહનેકા બાત રેહ ગઇ ઔર દીન ગુજર ગયે.
ફુલે ફલે ન આ કે ગુલીસ્તાને દેહરમેં,
હમ વોહ શજર હૈં બાગસે જો બેસમર ગયે.
કહ્યું ન લેતે ખબરીયાં હમારી રે—તુમસે.
સકુતે દીલ ન હુવા ઇઝ તરાબકે બદલે,
મીલા ન ચયેન કભી પેચો તાબકે બદલે.

જવાં તક ન છુટે મર માટે હસીનોં પર,
હમેં મોત હી આઇ શબાબકે બદલે.
બીતી જાતી ઉમરીયાં હમારી રે—તુમસે.

(૬૧૧)—સનાતન ભજનદિપિકા-રાગ બરખા.

તુમ જાઓ જી જાઓ જાકે રહે હો રાત,
હારે કાહેકે આયે જબ ભયો પ્રભાત.
લટપટ પેંચ ઉનીંદિસે નયના ડગમગ ડગમગ ડગમગાત,
કપટી કુટિલ મૈં તોહીંસે કહતહો મ ના માનુંગી તોરી એક બાત.
હાહા કરત હું પૈયાં પરત હું અબકી ચૂક મેરી કરોજી માફ.
જુગરામદાસ પિયા મ માનુંગી તુમ વાહીકે જાવો જાકે લગે હો ગાત.

(૬૧૨)—સતિ પાર્વતી—

તું તો પ્યારી મારા પ્રાણ કે, તને ઠગાય શું જીવજાન,
એતો જાણ્યા કહેવાના પ્રાણ, નથી હોં, કાંઇ હું અંજાણ.
મ્હોં માંગ્યું હાજર કરી દઉં છું. એનો આ શિરપાવ,
કંથ કહું છું હું તમ કાજે, આણો ભક્તિભાવ.
લ્યો હાથમાં માળા લઇને, નારાયણનું નામ,
હે નારાયણ, હે નારાયણ, હે નારાયણ.
તું થઇ ભગતાણી વિદ્વાન? તો હું ભગતજી ચતુરસુર્જાણ.

(૬૧૩)—જાનિશાર—

તુમ ન આયે નગરીયા હમારીરે, રહે ગઇ સુની સેજરીયા હમારીરે.
આંખે દીખાકે તુમને મેરે દીલમેં રાહકી,
સીને કે પાર હો ગઇ બરછી નીગાહકી.
તુમસે લડ ગઇ નજરીયા હમારીરે, ચસ્કા નહી હય હાય તુમારી નીગાહમે.
આંખોકો અપની મયને બીછાઇ હય રાહમે, આવો આવો ડગરીયા હમારીરે.
રખની નતેગ કાંધેપર અય પ્રીતનગર કંહી;
બલખાન જાયે મુક્તમેં, નાજુક કમર કંહી, માનો માનો સાવરીયા હમારીરે.

(૬૧૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા--રાગ-માલ-તાલ-દાદરા.

તુમ પઢોરે તોતા ક્યાસુખ સોતા રાગરાગરામ—ટેક.
પિંજરેમેં બૈઠ કે રે ભુલ ગયા નિજ ધામ,
લાલચકે વશમેં પડા રે પરવશ આઠો યામ.
સાથી તેરે ચગ ગયે રે કોઇ ન આયા કામ.
જીવ અકેલા ફસ ગયા રે છૂટ ગયા ઘર ધામ.
મોત બિલ્લી તાક મેં રે બૈઠી બીચ મુકામ,
અવસર તેરા દેખ કે રે કરસી કામ તમામ.
બોલી તેરી રસભરી રે રટો નિરંજન નામ.
બ્રહ્માનંદ મિટે સબ બંધન પાવે પદ નિમાગ.

(૬૧૫)—જલસા સંગ્રહ–રાગ–નટ–ઠુમરી.

તુમસે મોરા નેહ બલઇવાં—તુમસે.
હમારો કહો તું એક ન માને, છન બાતન મેંડી સુધ બુધ રેંડી.
કઠણ પ્રીતકી રીત કરો, અદન બદન કે બીજકે સંગરવા–તુમસે.

(૬૧૬)—સયદુદ સુલ્લયમાન—

તુમને રોના નહીં, શોક કર નીંદ મેરી ખોના નહીં,
હુક્કા બોલે ગુર ગુર ગુર ગુર, ચીલમ કરે ચતરાઇ,
તંબાકુ તો સીડી મીલી, ઓર અગ્નીભી ન પાઇ–તુમને.
સુબ્હો નીકલતેહી મેં તુમ્હારે, દુશમનકી લું જાન,
તબહી મુજકો સચ્ચા સમઝના, તુમને પાગલ, ખાન–તુમને.

(૬૧૭)—બુદ્ધદેવ—

તું છાની છાની નયન તલસાવે સખી શાને–તું.
તું ધીમી ધીમી પ્રિતમ પાસે અલી જાને, તું ધીમી ધીમી (૨) તું છાની.
રસકુંજની વિહારી, તું છે શાણી સુકુમારી,
વહેલી અધરસુધા જઇ પાને, તું વહેલી વહેલી (૨)–તું છાની.
હાં, હાં. મીઠી દ્રષ્ટિ મીલાની, હાવભાવથી રીઝાની,
સ્નેહે રસમાં ભીંજાની સુખી થાને, રસિકડી તું રસમાં (૨)–તું છાની.

(૬૧૮)— બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા–રાગ–ગાલ–તાલ–દાદરા.

તુમ પઢોરી મેના મધુર બૈના હરિકા નામ સાર–ટેક.
તજકે તેરા માલિયા રી જંગલ કરે વિહાર,
એક જગાં થિર ના રહે રી ફિરતી ડારનડાર.
મીઠે મીઠે ફલ પકે રી ખાવે ચૂંચ પસાર,
બાઝ ઝપેટા મારસી તેરી છૂટે પ્રાણ બહાર.
કઠીન લોહ પિંજરા રી બંધ કિયે સબ દ્વાર,
મુશકિલ તેરા છૂટનારી મનમેં શોચ વિચાર.
કોટિ જતન કરભલેરી હોય નહી નિસ્તાર,
બ્રહ્માનંદ ભજ જગદીશ્વર બંધ છુડાવનહાર.

(૬૧૯)—સયદેહવસ—

તું દાતા જગત્રાતા તેરો નીશદીન રહે નામ સબ સંસાર,
તેરો આધાર નીત બીચાર તોપે નીસાર લાખ બાર.
કરમ ધરમ, રાખો શરમ, સબસુખ કરતાં તું દાતાર,
કયસી પ્યારી ફુલવાડી કુદરતકી ગુલકારી.
દેખો બહાર, કયસા નીખાર, છાયા હય હર ચમનમેં,
હરબનમેં હરમનમેં–તુંહી નીશદીન બસો કષ્ટ હરતા......તું દાતા

(૬૨૦)—ખુરસીદ જરનીગાર—

તુ હે ભોલી ભોલી જાન, બતીયોમેં રતીયાં ભુલા દેતી.
તેરી બલીહારી કુરબાની દમામ.
સચ્ચે ભુલાદે ભાન, મેરી દીલે જાન—તું હે ભોલી.
અરે ફત્તેહખાંજી બોલ, મારા બાપનો છે કોલ,
મારા વાલમજી લોલ, પ્યારા બોલ બોલ.
રંગીયા રશીયા તુ છે મારો પ્રાણ,
વશ કીધી છે જાન, મને મારી મોહબાણ—તું હે ભોલી.

(૬૨૧)—ધરતીકંપ—

તુજ તુજ વાહાલા જાન પ્રેમીના ખરા છો પ્રાન,
પત્ર સંદેસો લાવે સુખમાં મને ડોલાવે.
પ્યારી તાહારી યાદે પ્યારી કરતી સદા ઘનીવારે,
રગ રાખે સદા માથે ધારૂં છું તાહારૂં ધ્યાન.
આવો પ્યારા આઓ રહેયમાં તુંજને છુપાવી રાખું,
જાની જાની જાન વારૂ પ્રેમ રસ મજા ચાખું.
સતી નારી હું છું તહારી બીજાને કદી ના ઝાખું,
પ્યારો આશક રટતી ભામની ભુલી ભાન.

(૬૨૨)—બહારે-પરસ્તાન—

તુઝે પ્યારે કયસે પાઊ, કાટું કએસે રતિયાં-તુઝે.
ભાયા પ્યારે તાહે જંગલ, છોડી સબકી પિતીયાં,
પાક ખુદા અબ યારહો તેરા, દેખે ખુશીકી તું બતિયાં-તુઝે.

(૬૨૩)—જલસા સંગ્રહ—રાગ પીલુ, ઠુમરી.

તુમહી બસતહો પ્રીતમ પ્યારે તનમે મનમે નેણનમાંરે—તુમહી.
સાંવલી સુરત મોહીની મૂરત, જાદુસ કરગએ સેનનમાંરે—તુમહી.

(૬૨૪)-જલસા સંગ્રહ—રાગ કેદારો, હોરી.

તુમ ખેલો પિયાસંગ હોરીરે, અબિર ગુલાલ ઉડાયે—તુમ૦
ચુવા ચંદન અત્તર અગરજા, ડફ મૃદંગકી ધુંકાર ગાએ—તુમ૦

(૬૨૫)—અહલ્યાબાઇ—

તું છોડ શરમાળી, શ્યામા માન મધુરાં માન,
માન મધુરી માન બસ જાન કરૂં કુરબાન.
મને જાવા દયોને, આયા રોને કામણગારા કાન,
કામણગારા કાન તમે કેમ ભુલ્યા છો ભાન.
કામણ તું કરનાર કપુરી અંતર વૃથા વલોવે,
હું બેઠું છું મોટા ઘરનું શરમાવું છું હોવે.
હોને તજી તું આપ હઠીલી અલબેલાસુતનું પાન. (૨)-

(૬૨૬)—હારા ઔરંગજેબ—

તુહય તુહય સદા તુહી તુહય અય દીલજાના,
બસ હય બસ હય બસ હય પ્યારે મેરે બસ હય ચેહરમાના,
અચ્છી અચ્છી લગે ગુસ્સેકી બતીયાં,—ગવાહ રતીયાં.
પ્યારી પ્યારી લગે ગુસેકી અંખીયાં,—ફોકાજી બનીયાં.
દાયમ ઘરી મેં મુસ્તાક,—નિયારી હય કુદરતકી બતીયાં.
પ્યારીસેં અયસી મજાક—ન્યારી,
સદા દરગાહમેં અપની ખુદા આમદ બંદાન હોતી હય,
મગર એ આજજી દીલ બરસેં શૌકત દુર હોતી હય.
ચહેરસેં દુર્ગ ખાનેમેં અરવા ઔર હોતી હય,
ગજા બડતી મહોબ્બતકી જગ કુચ્છભી છેડ હોતી હય-અચ્છી.

(૬૨૭)—આત્માનંદ ભજનમાળા–ભજન–ગજેન્દ્ર–પુકાર.

તુમબિન શ્રીકૃષ્ણ દેવ ઔર કૌન મેરા-ટેક.
જલમેં પગ દુગતકી આનિ ગ્રાહ ઘેરા,
હૌં તો બલહીન છીન, વાહિ વલ ઘનેરા-તુમબિન.
દશહું દિશિ હેરિ હેરિ કરૂણાકર ટેરા,
અબકી વાર રાખિ લેહુ, સુકૃત જન તેરા-તુમબિન.
દીનનકી સુનત ટેર કરત નાહિં દેરા,
દ્રૌપદીકી લાજ કાજ તુરત કિયા ફેરા-તુમબિન.
ગોપીચંદ મદન મોહન શરણ આયે તેરા,
સૂરકે પ્રભુ ચિત્તધર અબ કીજિયે નિબેરા-તુમબિન.

(૬૨૮)—એકજ ભૂલ—

તુમ્હેં ચેન કયા પડી લોગો યા વોહ જાને યા મએ જાનું,
કટાએ ઇશ્કમેં જો સર કીસી કેમર્દ મયેં જાનું-તુમ્હેં.
વોહ મેરી આંખકા તારા, મયેં જીસકે દર્દકા મારા,
ફીરૂં જંગલમેં આ વારા યા વોહ જાને યા મએં જાનું-તુમ્હેં.
બીછાઇ ઇશ્કકી ચોસર, લગાઇ જાનકી બાજી,
ફરામોશાંમેં દીલ હારા, યા વોહ જાને યા મએં જાનું-તુમ્હેં.

(૬૨૯)—સનાતન ભજનદિપિકા–રાગ-પરજ.

તુમ ટેઢે. ન્યારી ટેઢી. ગમરિયા.
ટેઢી. ટેઢી. ચાલ ચલો ત્રિભંગી કાહેકો દિખાવે લાલા ટેઢી. પગરિયા.
ટેઢી. અલક મેં કયા બાંધુંગી કછુ ન સુહાવે મોહે થારી સંગરિયા.
ટેઢો શ્રીવૃંદાવન ગોકુલ ટેઢો વાકુસે ટેઢી. વૃષભાનુ નગરિયા.
ટેઢો શ્રીનંદબાબા માત યશોદા ઔર ટેઢા વૃષભાનુ દુલરિયા.
સૂરદાસ ટેઢેકી સંગત ટેઢે હોકર પાર ઉતરિયા.

(૬૩૦)—બુલબુલે બંગાલી-ગઝલ.

તુમ ગસીહા થે ગસીહાઇ દીખાઇ હોતી,
કીસમતે આશીકે નાશાદ જગાઇ હોતી.
ઇન હસીનોંકો હે કુસને દો-રોઝાપે ઘુમંડ,
ખુબ હોતા જો યે દોલતહી ન-પાઇ હોતી.
પેહલેહી ઈશ્કકા અંજામ જો હોતા માઅલુમ,
આબરૂ ખાકમેં અપની ન ગીલાઇ હોતી.
ઉમ્રભર શગઐ જમાલોંકી મોહબ્બતમેં મરે,
અયસી ઉલફતકો તો ગસ આગ લગાઇ હોતી.
દીલભી હાઝીર હે મેરા જાનભી હાઝીર હે મેરી,
ઉજર જબ થા કે કોઇ ચીજ પરાઇ હોતી.
અપને ઉશાકકો હરગીઝ ન યે જીને દેતે,
ઝુલ્મ થા ઝુલ્મ બુતોંકી જો ખુદાઇ હોતી.
કોઇ દીન અયસાભી તકદીરસે હોતા અય કાશ,
મેરી બીગડી મેરે મવલાને બનાઇ હોતી.

(૬૩૧)—બેધારી તલવાર—

તું પ્રકાશ તું વિકાશ, દાતાભવ સુખનો વિભુ-
અપશીર વિજયનો સુ કરધર સંકટ હર અઘ દુરકર-તું.
તું સહુનો કૃપાનીધાન, તારૂં ગાન તારૂં ધ્યાન,
ત્રીભુવનના ઉપવનની, ધરતીનો ગાળી,
તું દાતા, તું ત્રાતા, શુભકારી, ભયકારી,
કરૂણાં છે તારી..................જાઉં વારી-તું.

(૬૩૨)—બુલબુલે બંગાલી-ગઝલ.

તુમ તો ખફા હો હમકો ગલેસે લગાયે કોન,
ફરમાઇયે તો દીલકી લગીકો બુઝાયે કોન.
આશીક સમઝકે કરતે હો નાઝુક મીજાઝીયાં,
ગર હમ નહીં તો નાઝ તુમ્હારે ઉઠાયે કોન.
દામે બલાસે હમ નહીં ઇન ગેસુઓંકા ખમ,
ફંદેમેં જાન બુઝકે દીલકો ફંસાયે કોન.
આવારગીયે દસ્તે મુબારક હો કમેસ કો,
ઉઠકે તુમ્હારે કુચેસે બયઠે બીઠાયે કોન
વોહ આઝસે ઝમીંપે રખતે નહીં કદમ,
ઇબારે ... નાઝકો ઠોકર લગાયે કોન

(૬૩૩)—તીલસમે સુલયમાન—

તું અજબ હે લાસાની અરે જાની,
યે ઠુમકતી તેરી ચાલ ઢાલને દીલકો કીયા પાની;
લગ ગલેસે અય જાની મનગાની.
કયા નાઝો અદાકા હુમેં તેરા આશીકે દીલજાની;
ચલ સાથ મેરે જાની અરે જાની.
મેં બનું તેરા રાજા હો જોડા અપના લાસાની;
તું તન તો મેંહું જાન, તું હુર તો મેં ગીલમાન;
તું ચુડેલ તો મેં શયતાન, તું સુરજ તો મેંહું ચાન;
ચલ સમઝકે અય જાની અરે જાની.

(૬૩૪)—તીલસમાતે ગુલ—

તુમ ન આયે હમારે આંગનમેં, ચલી બાદે બહારી ગુલશનમેં—તુમ.
સેજ બીછાવું ફુલોકી મોહન, હરવા ગુંથાવું ગરવા સોહાવન,
આઓ બીઠાવું નયનન-મે—તુમ ન.

(૬૩૫)—સત્યનારાયણ—

તું શાણી સમજુ થઇને, શાને સોસાય છે?
કરતો જગ નાયક, જે તે સારૂં રે—વ્હાલા—તું૦
આવ્યાં સંસારમાં. તો કર્મો સંસારનાજી;
કરવાં તે કરવાં હું વિચારૂં રે—વ્હાલી—તું૦
વ્હેલા વીઠ્ઠલવર વ્હાલા, વળવા વિચારજોજી;
અન્ય નથી અત્રની માંહી મારૂં રે—વ્હાલા—તું૦

તે (૬૩૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રેખતા-તાલ-દાદરા.

તેરે દિદારકે લિયે બંદા હેરાન હે,
સુનતે નહિ હો અરજ કયોં દયાનિધાન હે—ટેક.
કાશી ગયા દ્વારકા મથુરામેં ફિર લિયા,
મિલા નહી મુઝકો તેરા અસલી મકાન હે.
ફિરા તેરી તલાસમેં જંગલ પહાડ મેં,
દેખા નહી તેરા કિસી જગા નિશાન હે.
પૂછા જો આલિમોંસે તેરા ખાસ કર પતા,
રહતા હે તેરે પાસ યહ ઉનકા બિયાન હે.
કર મિહરકી નજર મુઝે અબ દરસ દીજિયે,
બ્રહ્માનંદ તેરે ચરણુપે કુર્બાન જાન હે.

(૬૩૭)—ધી. ડી. રે સાં. બુક. રાગ કવ્વાલી.

તેરી જાનસે ફિદા હું ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તેરે ઇશ્કને સતાયા, ગલીયામેં તેરી આયા, બદનામ હો ચુકા હું ચાહે બોલો.
તેરે ગલેમેં ગજરા મેરે ગલેમેં સેરા, બદનામ હો ચુકા હું. ચાહે બોલો.

(૬૩૮)—ઝમાનેકી હસ્તી—

તેરે દિલકી લગીકો બુઝાને મેરીજાન, કોઇ લાએંગે આંકાં સાંવરીયા.
મેરી ગુંઇયાં ન દિલકો જલાઓરી, એરી ચંચલ છબીલીઓ રોકો જબાન.
વોહ પ્યારા દુલારા દુલારા મેરી જાન, બાંકી દુલનીયાં બનો મેરી જનીયા.
સાંવરે સલોનોપે વારો તુમ જાન, બન ઠનકે, પ્યારી સુંદરીયા.

(૬૩૯)—ચપરે લમન—રાગ માંડ-ઠુમરી.

તેરી ગોલ ગોલ છતીયાં પ્યારી લગે, તેરી ગોલ ગોલ છતીયાં પ્યારી લગે.
તેરે ગોરે ગોરે ગાલ તેરે ઘુંઘરવાલે બાલ, તેરી બડી બડી અંખીયા પ્યારી લગે.
તુંતો ચાબે પાન લાલ તેરે મોંહપર પડા રૂમાલ, તેરે દાંતોકી મીસ્સી કટારી લગે.

(૬૪૦)—જુનુને વફા—

તેરી હું મય પિયા તોસે નયનવા લગાઉં;
પ્યારી પ્યારી બતિયન કરકર જીયરા લુભાઉં—તેરી.
તોરે સંગમે રહું ગર બૈયાં ડારું,
મેરે નિકલે અરમાન પિયા, દિલોજાનસે;
ભૌં યે કમાન હય, પ્યારી જવાન હય.
જીયાસે જીયા મિલાઉં—તેરી.

(૬૪૧)—જુલ્મે બહેરી—

તેરી રજાપે મય રાજી, હું કૂસમ લે,
અબ ન સતા મુજે દામો, દીરમં લે—તેરી૦
અહાંસે ચલા જા, કહીંકો રકમ લે,
બાકી જો જર હય બેજદુંગી, દમ લે—તેરી૦

(૬૪૨)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ-તાલ-૩

તેરી શરણમેં આયકે ફિર આશ કિસકી કીજિયે—ટેક.
નહિ દેખ પડતા હે મુઝે દુનિયામેં તેરી શાનકા,
ગંગાકિનારે બેઠકે ફિર કૂપકા જલ પીજિયે.
હરગિજ નહી લાયક હું મૈ ગરચે તેરે દરબારકા,
મેરી ખતાકો માફ કર દીદાર અપના દીજિયે.
પતિતપાવન નામ સુન કે મૈં શરણ તેરી પડા,
સફલ કર પ્રસ નામકો અપના મુઝે કર લીજિયે.
મિલતા હે બ્રહ્માનંદ જિસકે નામ લેનેસે સહી,
એસે પ્રભુકો છોડકર ફિર કૌનસે હિત કીજિયે.

(૬૪૩)—ભુલભુલૈયા—

તેરી મેરી જોડી બની, પિયા પ્યારે પે જાઉં નિસાર;
તેરી મેરી જોડી બની, સુંદરીયા, પ્યારે આ જાયેં વારી.

મોરી જાન નૈનાસે નૈના લગાવો, મુજે ભારીસી સાડી દીલાનારે,
જીસમેં ગોટા કીનારી ગસાલે, તુજે ભારીસી સાડી દીલાદું,
ઇસ્મે ગોટા કીનારી મસાલે, દીલબર, સુંદર, મનહર જાન, લે સામાન;
ચલે દોકાનમેં કુરબાન કુરબાન—તેરી મેરી.

(૬૪૪)—બુદ્ધદેવ—

તેરા બતલાદે હુંશીયા......રી, કછુ મંત્ર મોહકા ડારી;
હોગા મેરા કામ સિદ્ધ અબ તુંહે, ચતુરસુજાન;
મધુકરકા જયોં કમલમેં, હોતાહે પરવશ પ્રાનરે-તેરી૦
તેરે તિરછે નેન બાનસે-હોગા વો લાચાંર;
જયોં પારધિ હરિણકો, શરમાર કરે બેજારરે-તેરી૦
મે ગદગાતી છેલછબીલી, છલબલસે ભરપુર;
ભલ ભલેકાં પાડે પલમેં કયા ઇનકા ગકદૂરરે-તેરી૦

(૬૪૫)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—તાલ ચોતાલ.

તે રોહી રૂપ અનુપ જોબન ચંદ્ર હુતે સુંદર,
ઉમંગ પીરત યાદ લે લે યાર—તેરોહી.
નેત્ર કમળ ખંજન મીન મૃગ ફુક છબ દેત;
અમૃત બચન સુન પીયા જીયા હીઆસી યાદ—તેરોહી.

(૬૪૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—કસ્તૂરી, તાલ—૩

તેરી શરણ પડા મૈં અય નાથ મોહે દે દર્શન પ્યારા-ટેક.
ગે કુલ ઢૂંડી મથુરા ઢૂંડી બિંદરાબન સારા,
કાશીપુરી સકલ ફિર ઢૂંડી ઢૂંડા હરદ્વારા.—તે.
કોઇ વૈકુંઠ કૈલાસ બતાવે કોઇ સાગરપારા,
કોઇ કહે સબ જગકે ભીતર વ્યાપક કર્તારા.—તે.
સંત બતાવેં ઘટકે માંહી પરગટ ઉજિયારા,
કોઇ કહે વો અલખનિરંજન સબસે હૈ ન્યારા.—તે.
ચતુર્ભુજા પીતાંબર સોહે શીશ મુકટ ધારા,
બ્રહ્માનંદ મૈં દર્શન પાવું જાવું બલિહારા. તે.

(૬૪૭)—રામવર્ષા—રાગ પીલુ, તાલ દીપચંદી.

તેરી મેરે સ્વામી યહ બાંકી અદા હે, કંહી દાસ હે તૂં કહીં ખુદ ખુદા હે.
કહીં કૃષ્ણ હે તૂં કહીં રામ હે તૂં, કહીં સંગી હે તૂં કહીં જુદા હે.
પલાયા હે જબસે મૂઝે જામ તૂંને, મેરી આખમાં કયા નયા ગુલ ખિલા હે,
તેરે ઇશ્કકે કે બહરે મેં ગરત હું મૈં, બકા મેં ફના હે ફનામેં બકા હે.
તેરી જાત પાક હે તશબિહસે ફારગ, મગર રંગ તશબિહ તુઝપર ચઢા હે.
ન જાને તેરા રામ હરજાગ પૈ દેખું હરએક નગમાં એ જાં ? તેરી સદા હે.

(૬૪૮)—કબીર ભજન—રાગ ભજન-પદ.

તેરે શીરપર **શ્રીભગવાન**, ઉદાસી મનવા કાહેકો ભયો,
ક્યોંરે મનવા ડગમગ ડોલે, ધીરજ ક્યોં ન ધરે;
તેરે શીરપર **રામધણી** હય, ભટકત કાહે કો ફરે—ઉદાસી.
હલન ચલનકો પગ થા તેરા, **હરી સેવનકો** હાથ;
હરી ભજનકો મુખડા તેરા, **હરી** દરસકો નેન—ઉદાસી.
કહે કબીર સુનો ભાઇ સાધુ, યે પદ હે નિવારણુ;
એ પદકી કોઇ **નીંદા** કરે તો વાકો ફાનસી સાન—ઉદાસી.

(૬૪૯)—ધરતીકંપ—

તે સરકાર મનાઇ કરે છે નાહક **બેવફા** તે દરે છે,
એ ખફગી મન માફ હરે છે બેરૂ જીગરમાં આગ બરે છે.
આસપાસ સમજે શક નાહક **પ્રીતની** રીત નથી છે **આશક**,
ખરે પરવાના શમાપર બેશક આતેશમાં તુજ માટે જરે છે.

(૬૫૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભેરવી, તાલ-૬

તેરો **પ્રભુજી** કિશ વિધ **દર્શન** પાવું—ટેક.
મેં મતિમંદ સકલ ગુણહીનાજી સન્મુખ હોત લજાવું,
જપ તપ યોગ યજ્ઞ નહિ કીનેજી કૈસે પાત્ર કહાવું.
મેં અનાથ તુમ નાથ જગતકેજી ક્યોંકર તોહે રિઝાવું,
બ્રહ્માનંદ દયાલ દયા કરજી **ભવસાગર** તર જાવું.

(૬૫૧)—મીસ રોઝા-રાગ કાફી.

તેરી જલ જાયા **નંબરદારી** ફુરતી ન લાયા ટોલકી,
ભરા કટોરા દુધકા, મેં ગોલું તું પી, મૈં બેટીરે જાટકી, તેરી લગી ધરમકી.
રૈલો બેટા જાટકારે ધરકા નંબરદાર, સગી ભત્રીજી બેચકે ઉતર ગયા ગંગાપાર,
લંબી સડક લાહોરકી રેલુવે, પકડા, તાર તાર માબે ચકર,
રેલુવે લેના છોડાય-તેરી.

(૬૫૨)—મીઠા જહર—

તેરા જાદુ ન ચલેગા જાદુગરની,
છલતેરે બલતેરે કલતેરે આગે આયે તુઝકો.
ખાયે સુખ હરની—તેરા०
અપજશી અપજશ છાયા તેરા જગમેં.
હક મે અપને માંટે બોતી હય. કર, બુરી કરની—તેરા०

(૬૫૩)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-તાલ ત્રીતાલ-દાદરો.

તે મેરા મન લીનોરે, ડારૂ ગલેબીચ બૈયા—તેં મેરા.
ક્યા સાલુકા ઓઢનારે ધુપ પડે રંગ જાય,
પરાયે બાલમકો નાહીં ભરૂસો મોરે ભયે ઉડજાય—મેં મેરા.

(૬૫૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભૈરવી, તાલ ચલિત.

તેરી બીતી ઉમર તેરી બીતી ઉમર તેરી બીતી ઉમરિયા જાયગી રે–ટેક.
દિન દિન જાવે કાલ વિહારે ફિરકે ગઇ નહી આયગી રે.
લાડ લડાઇ સાજ સજાઇ દેહ પડી રહ જાયગી રે–તેરી.
મહલ અટારી સુંદર નારી માયા સકલ બિલાયગી રે–તેરી.
બ્રહ્માનંદ ભજન કર હરિકા યમકી પાશ કટાયગી રે–તેરી.

(૬૫૫)—જલસા સંગ્રહ—રાગ દેશ–હોરી.

તેરી હોરી ખેલનમેં ટોના, મે તો નહિ આવું શામ સ્લોના—તેરી.
તુંને એસો ફાગ મચાયો, મેઘ ઘુમો ખેલને આયો—તેરી.
સાચી પ્રીત લગીહો પેઆરેસે, દૈઆં પાર ગીલ ગયો સેના—તેરી.
લાગગઇ નબલાજ કાએકી, તેરી હોનીથી સોહોના,
તુંમ સુનીઓ નનંદ જેઠાના—તેરી.

(૬૫૬)—ગાયન દર્પણ-રાગ કાલીંગડો, તાલ ત્રીતાલ.

તેં તો મને ઠગી ઠગી મારા રાજ–તેં તો.
ચંદ સરીખો તારો મુખડો બીરાજે.
બાતડી કરો છો ઘગી ઘગી–મારા રાજ–તેં તો.

(૬૫૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ ગાડ, તાલ દાદરા.

તેરી ઉમર બીતી જાયરે પ્રાણી રામ સુમરલે–ટેક.
બુંદ બુંદ ટપકતા રે જયોં અંજલીકા નીર,
પલ પલ છિન છિન મે તેરા રે છીજત જાય શરીર–પ્રાણી.
હાથી ઘોડે પાલખી રે દાસી દાસ અનેક,
મહલ ખજાના નારિયાં તેરે સંગ ન આવે એક–પ્રાણી.
ચાર દિના કી જિંદગી રે જાસી હંસ બિલાય,
કરલે જો કુછ હો સકે રે ફિર પીછે પછતાય–પ્રાણી.
ખાલી આયા જગતમે રે ખાલી જાવન હાર,
બ્રહ્માનંદ ભજન વિના તેરા જૂઠા સબ વિચાર–પ્રાણી.

(૬૫૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-કસ્તૂરી, તાલ–૩.

તેરો જન્મ મરણ મિટ જાય હરિકા નામ સુમર પ્યારે-ટેક.
જગ મે આયા નરતન પાયા ભાગ્ય બડે ભારે,
મોહ ભુલાના કદર ન જાના રેત રતન ડારે.
બાલાપનમેં મન ખેલન મેં સુખ દુખ નહિ ધારે,
જોબનરસિયા કામનબસિયા તન મન ધન હારે.

બૂઢા હોકર ઘર મેં સોકર સુને બચન ખારે,
દુર્બલ કાયા રોગ સતાયા તૃષ્ણા તન જારે.
પ્રભુ નહિ સુમરા બીતી ઉમરા **કાલ** આય મારે,
બ્રહ્માનંદ વિના **જગદીશ્વર** કોન વિપત ટારે.

(૬૫૯)—કવી તાનસેન-રાગ ગાલકોપ.

તેરી ગત અપાર, મોસે બરન ન જાત નિરંજન નારાએન, તેરી.
તુહી ચાંદા તુહી સુરજ તુહી પવન તુહી પાની, તુહી ઉગરન તુહી નારાએન—તેરી.
તુહી બ્રહ્મા તુહી વિષ્ણું તુહી આગમ તુહી નીગમ તુહી સુરજ પારાએન
તાનસેન કહે પ્રભુ તોય કીધાવન, સુમર સુમર ભયે પારાએન—તેરી.

(૬૬૦)—દેવી દમયંતી—

તેરે લીયે શેજરિયાં સજાયે રખુંગી સૈંયા તેરે લીયે.
ચુન ચુન કલીયાં ખાસી ગરવા ગખાઉં સૈંયાં,
ડારે ગર બૈયાં ગય પિલાયે રખુંગી સૈંયાં તેરે લીયે.
બુતાને સંગ દીલ ઉજડી હુઇ મઝમે રહેતે હયે,
જીસે બરબાદ કરતે હયે ઉસીકે દીલમેં રહેતે હયે,
નિરદાકી મરી નાર દિલમેં છુપાવું સૈયાં;
આંખો મેં અપની મેં બિઠાયે રખુંગી સૈંયાં તેરે લીયે.

(૬૬૧)—કીશોરસીંહ—

તેરી કુદરતકો અય **મૌલા** કીસીને અબ તક ન જાની હયે,
વલેકો જાન સકતે હયે, એ તેરી મહેરબાની હયે.
કહીંપર રાગ ઓર રંગ હયે, કહીંપર લાલ ઓર સંગ હયે,
કહીંપર હોતા ઉમંગ હયે, કહીં ગમકી નીશાની હયે.
કહીંપર ગુલ ખીલા જાતા, નીરાસે રંગકા લાતા,
કહીંપર ગુલ હુવા જાતા, ચીરાગે **જીંદગાની** હયે.

(૬૬૨)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-તાલ ચોતાલ.

તેરેરી બદન કમલપર આલી નંદા નંદન સોરલી નાદ કરત ગુંજાર—તેરેરી.
લાલ ત્રીભંગી લાલ રોગ રોગ રમ રહે, કર ડારી ઉર ગાલ—તેરેરી.
જાકો સુખ દેખનેકું **શંકર** તરસત સોહી તાકે બસ ભયે; (અભોગ)
કલ્યાણ કહે પ્રભુ કમળા પત ગીલવેકું પાયો હું આપરમપાર-તેરેરી.

(૬૬૩)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-તાલ ચોતાલ.

તેરી તો ગત અપાર, ગોપે બરની ન જાત,
નીરંજન નીરાકાર **નારાયન**—તેરી તો.

સપ્ત દીપ સપ્ત સાગર અષ્ટકુળ પરવત,
મેરૂ સેવ્યો સમદા નારાયણુ—તેરી તો.
તું જળ થલ પવન તેજ તુંહી ધરતી આસમાન,
તુંહી ઉડગન સરવદા નારાયણુ—તેરી તો.
તાનસેનકે પીયા, ઘટ ઘટ મેં કરત ગ્યાન,
અગમ નીગમ સકળ શ્રેષ્ટ નારાયણુ—તેરી તો.

(૬૬૪)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-ખ્યાલ તાલ સુલફાગ.

તેરેતો મનમે કીતનોક ગુનરે, જો કછું જાને સોહી પ્રકાસ કરરે-તેરેતો.
પાહાણુ પીગલાવન હરન બોલાયન મેહુ બરસાયન સરસ્વતી બરરે-તેરેતો.
હગહી જાનત તુમ સુરેપૂરે જો સુર આવે સો સુર ભરરે-તેરેતો.
કહેત બીજુ બાવરે સુને ગોપાલલાલ દોર દોર ગુનીવનકે
પાઉહી પરરે-તેરેતો.

(૬૬૫)—ચંદ્ર મધુરી—

તેરે લીયે જોબનીઆં બનાએ રખુંગી સો તેરે લીયે.
સોનેકા ઘડવા હય ઓર ઘડે પર ઝારી-યાર,
ગંગાજલ પનીયાં ભરવાએ રખુંગી સો તેરે લીયે—તેરે.
ફુલ મંગાયા મયને તુરા બનાયા યાર,
ફુલનકા ગજરા બનાએ રખુંગી સો તેરે લીયે—તેરે.
હાર ભી પહેરા મેને પહેરી બંગરીયા યાર,
ઝુલ્ફેમે મોતીઆં બંધાએ રખુંગી સો તેરે લીયે—તેરે.

(૬૬૬)—કબીર સાબ—રાગ ભજન.

તેજ સાચું, તેજ સાચું, તેજ સાચુંરે,
હે રામજી કરે તેજ સાચું-ટેક.
જગમાં જાણી જુંડા, રટન કરો રામજીનું;
એ વિનાં જીવ્યું બધું કાચું (૩)
સદગુરૂ શાસ્ત્ર સહુ, થાકયાં પોકાર પાડી;
તોય જીવ દ્રવ્ય માની રાચું (૩)

તો (૬૬૭)—અસીરે હીર્સ—

તોરી છલબલ હે પ્યારી, તોરી કલબલ હય ન્યારી,
કરો બાત ન મોસે સાંવરીયા—જાન.
તોરી ઝુલ્ફો હે કાળી, તોરે ગાલોપે લાલી, તોરે ને નાકી લાગી કટરીયાં-જાન.
જાઓ જાઓ નાદાન, મોહો ન બતાવો જાન;
નેનાસે નેના મિલાઓ મોરી જાન, એજી વાહ વાહ વાહ.
બાંકા સીપૈયાં તુ મેરા સૈંયા, ડાલુ તોરે ગલે બૈયાં,
હાં હાં હાં માન માન માન—જાન.

(૬૬૮)—હસીન કાતીલ—

તોપે બાલમવા, મય જાઉં નિશાર પ્યારે સાજનવા,
દિલજાંસે હોંગી મંય બલિહાર, જાઉં નિશાર.
મત હોના શાકી હમ દમ પર, મનહર દિલબર હું ઇસીઆન,
જોબન સારા તુજપર વારા જાઉં નિસાર-તોપે.
મદન મોહન પ્યારા હય, નિરાલા બનસીવાલા, બેયાં ગરેડાર,
લુભાઉં દિલદાર-જોબન સારા તુજપર વારા જાઉં નિસાર.
લટકાલી જહરાલી નિરાલી હય નાગન ફુનકાર-તોપે.

(૬૬૯)—દારા ઔરંગજેબ—

તોરે શરન સબ જહાંન, તુહી સબપર મહેરબાંન;
ગુન ધુન તોરી દાર દાર, છાઇ પ્યારી ન્યારી તોરી શાન-તોરે.
તનમન ધન તોપેં કુરબાન, નિશદિન તુહીકી નીગાહ બાન;
નથી નથી ખુબી ભારી કુદરત બારી, તીહારે અત અન-તોરે.

(૬૭૦)—કત્લે નજીર—

તોરે ઘુઘર વાલે બાલ બીછવુ જયસે કાલે,
દરશનમેં બાલે બાલે આફતકે હેં પરવાલે,
જયસે કાનન કુંડલ ડાલે—તોરે.
ગોરે ગાલ ઓર ગાલપર કયસે સોહેં બાલ,
જાું ચંદનકે રૂખસે લાપટે બીછવુ વિષ્યાલ.
લેહરી જેહરી જેહરકા. બચતે રેહના મતવાલે,
નઇ લાગસે નાગન હેં પાલે—તોરે.

(૬૭૧)--તાજે નેકી -

તોરી છલબલ સગરી જાની
ચલચલ હટ ઓ દીવાની કયા તુફાની લાઇ પરેશાની,
નાગહાની કયા શયતાની દાની જનમ જનમ સહું સીતમ સનમકા.
ગમ ખાઉં દુખ ઉઠાઉં હમદમકા જાવે મેરે આગેસેરે,
લપક ઝપક ચટક ચટક બેઢંગી ઢુંડા ઢુંડા સગરી નગરી.

(૬૭૨)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-પીલુ-કાશીયા-તાલ ચપ્પો.

તોરારે બીરાના મોકુ છેર, હેરી નનંદીયારે-તોરારે.
તોરારે બીરાના મોકુ નીત સમજાવે,
હમસે કરત નીઠોર-તોરારે.

(૬૭૩)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-રાગ-અડાણો કાનડો.

તોરી છબી મોહે પ્યારી લગતહે,
કેનો લગાયો ગુલાલ ગાલ તેં-તોરી.

રસકી ભરી મદમાતી નેના,
અધર અંજન અબ કારે બનારે—કેવો લગાયો.

(૬૭૪)—**શારદા વિજય**—

તોફાની દરીયે **નાવ** તમારૂં ગોથા ખાયરે,
ગસ્નાની દરીયે નાવ તમારૂં ગોથા ખાયરે.
માથા પી સુતા શું **મુરખ**, જાગી કરો ઝટ સહાય—તો.
પાપી પવનના ખાય પછાડા, ભાડે જઇને ભરાયરે—તો.
મહાસાગર માપી આવ્યા, **ખાડે** ખુંચી જાય—તો.
લક્ષ ચોર્યાસી અંદર કીધા **ફોગટ ફેરો** થાયરે—તો.

(૬૭૫)—**જાંનિશાર**—

તોરી **સાવરીયા હય જાદુ** ભરી અંખીયા,
રસીલી કટીલી નુકીલી હય, વાહ વાહ.
—મેરે **ભોલે** ભાલે આસ્કે નાદાન, સુરતકી ગરબી ગાલોંકે કુરબાન,
દે ડાલો દે ડાલો ઇધર ઉધર કે ગાલોંકા **બોસા** અય પ્યારી **જાન**.

(૬૭૬)—**ભુલભુલૈયા**—

નોસે લાગી નજરીયા, ઝટપટ ચલો સાંવરીયાં.
કયસી મોરી બીસારી ખબરીયાં, કયસી **પાગલ** યેહ સારી નગરીયા.
આઓજી આઓજી લગન લગાઓ. ચલો જલદી સાંવરો સજરીયા.
આઓ છબીલે સજનવારે, ચલ ચલ પ્યારી તોરી બારી ઉમરીયા.

(૬૭૭)—**ગાયન દર્પણ**-રાગ ઝીલ્લો, દીપચંદી—હોરી.

તોરે **બીજમે** નારકાં ઠોરી, **સામરેને** હમસે મચાલીની **હોરા**—'**સામરેને**'
અપનેરે અપને મંદીરસે નીકસી, કોઇ **સાંવરી** કોઇ **ગોરી**.
કોઇ **અત્તર** લીનો, કોઇએ **ચંદન** લીનો,
અબીર લીયો ભર જહોલી 'સામરેને'—તોરે.

(૬૭૮)—**સનાતન ભજનદિપિકા**-રાગ દેશ.

તોહિ ડગર ચલત કહા ભયો રી વીર,
કહૂં પગકી પાયલ કહૂં શિરકો ચીર.
ભઇ બાવરી ન કુછ સુધ બુધ હે શરીર.
તેરે મતવારન સગ ઝૂગત નયન,
મુખ ભાવત હૈ તૂ અતિ વિરહ બયન.
મનો ઘાયલ કાહૂને કરી દગન તીર,
મોંસો **નારાયણ** જિન જિન રખ દુરાય.
જો તૂ કહેગી સોઇ મૈં તેરો કરૂં ઉપાય,
જાસોં રોગહૂ ધટે હટે સકલ પીર,

(૬૭૯)—તારા સુંદરી—

તોહે મોરા સબર ઉઠ જાય દરજી, અંગીયા કયઉં ટુંકી કરદી—
કપડા તો મેં ગાપકે લાઇ તોહે ટુંકી સિલાઇ, દીલવાય દરજી—

(૬૮૦)—ભક્ત ધ્રુવ—પદ—રાગ—કોશીકી કાનરો.

તોરે શરનમેં આયે. સતપનસે આનંદ ગવાયેરે,
ભટકત નિતગન મોરે દયાજન, તુમબિન ધીરજ ન પાયેરે.

(૬૮૧)—ભક્ત ધ્રુવ—પદ. રાગ દેશ.

તોરે ડેરે આઓજી મયા દાતા રખે.
મોરી ખોઇ લાજ બિધાતા રખે.

થ (૬૮૨)—ચંદ્રહાસ—

થતોરે દુઃખદ કલેશ, સહુને પર વિશે મનગાં સહુને,
કેમજ મુકું મિત્ર ભુવનને
એક તરફથી મિત્ર વળગતો, બીજી તરફથા બેન મારા—કેમજ.
મન મુસ્કેલી ઉપજી છે મોટી, કેમ ચાલુ કરી ન્યારા—કેમજ.

(૬૮૩)—મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—.

થઇ પ્રેમવશ પાતળીયા, ૨) મારા મનના માલિક મળીયારે...થઇ.
પ્રિતે કરી મુખવાશ સજનવા, રાજ હૃદયના વાશી...થઇ.
...પ્રેમદા પ્રીત જયોત પ્રકાશી(૨ મારા મનનાં મનોરથ ફળીયારે...થઇ.
....ભાગ્યવંતં કર્યો ભગવતિ મુજને, જીવન સફળ થયું મારૂં,
કરો શ્રીહરિ શુભ તમારૂં...મારા મનના માલીક મળીયારે...થઇ.

(૬૮૪)—માલવકેતુ—રાગ ગઝલ કવ્વાલી.

થયો ચારે તરફ ભવમાં, મહા વિસ્તાર માયાનો;
કરે છે પ્રેમથી પુરૂષો, સદા સત્કાર માયાનો—થયો.
થશું પાપી નરકવાસી, થતાં સહવાસ માયાથી;
સમજતા તોય કયમ થાતો નથી, ધિક્કાર માયાનો—થયો.
નજરથી નિત્ય દેખાયે, જગત સંહારનારી છે;
છતાં કર્મો કરે કાળાં, લઇ આધાર માયાનો—થયો.
નથી એ માર્ગ મુક્તિનો, અચલ સુખનું ન સાધન છે;
તથાપિ રમ્ય દેખાતો, વિકટ આકાર માયાનો—થયો.
ન છુટે કોઇ કાળે તે, ફસાયો જો જરા એમાં;
હૃદય પાપી બને પૂરૂં, થતાં સંચાર માયાનો—થયો.
કર્યું જો એક પાતક તો, ફરી બીજાં બહુ પાપો;
પાતકા પાપની ફરકાવળી, એસાર માયાનો—થયો.

ફસાયો હુંય ધું એના, પ્રબળ ફન્દમાંહીં આજે;
થયો છે ચિત્તમાં ગારો, પ્રબળ અધિકાર માયાનો—થયો.
થશે સંહાર આ સરદાર, ને નૃપ બાળકો કેરો;
નહિં તો મગ મરણુ થાતા, થશે સંહાર માયાનો—થયો.

(૬૮૫)—વીર કેસરી—રાગ-ગઝલ કવ્વાલી.

થવાનું ના થવાનું કહે, નજુમી કોણ એવો છે,
ન જાણ્યું જાનકીનાથે, સવારે શું થવાનું છે.
હતી શલ્યા રૂપે અહલ્યા, જગતમાં વાત જાહેર છે,
ન જાણ્યું જ્ઞાની ગૌતમે, સવારે શું થવાનું છે.
હતા કૌરવ અને પાંડવ, જગતમાં મહાબળી યોદ્ધા,
ન જાણ્યું ભીષ્મ જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે.
રમ્યા જુગટુ સહુ સાથે, વિભુતી સૌ ગયા હારી,
ન જાણ્યું ધર્મ જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે.

(૬૮૬)—લવ-કુશ—

થઇને શાન્ત સુણો એ બોલ, જગત જોશે તે કરશે તોલ;
જગત ઉપરથી તો ઢમઢોલ, માંહી છે મોટું પોલંપોલ—થઇને૦
પતિ ઇચ્છા તે આપણી ઇચ્છા, પતિ બોલ્યા તે ઇશ;
પતિ તે સેવા પતિ તે દર્શન, પતિ જગને જુગદીશ—થઇને૦
બીજ ચંદ્રને સહુ કોઇ નમતા, પુનમ ખાલી જાય;
થાય જગત ત્યમ આપણુ થઇએ, તો જગમાં રહેવાય—થઇને૦
દયા ધર્મનું મુળ ખરેખર, પાપ મુળ અભિમાન;
શાણી દયા કદા નવ પરહરીયે, જ્યાં લગી ઘટમાં પ્રાણ—થઇને૦

(૬૮૭)—પ્રલ્હાદ ચરિત્ર—

થાઉં ત્રિલોકનાથ, બસ-બસ વર આવ્યો છે હાથ,
અમ્મરોને મારૂં ઠાર—વિષ્ણુનો કરૂં સંહાર—થાઉં.
મરણુ શરણુ હવે ગયું છે, આયુષ્ય મુજ અમ્મર થયું છે;
બળ મારૂં પ્રફુલિત થયું છે, સુરસાથ-ભિડુ બાથ—થાઉં.
ડરથી નિડર થઇ ગયો છું, અજીત યોદ્ધો હું રહ્યો છું,
સહુનો શિરમણી થયો છું, સુરસાથ-ભિડુ બાથ—થાઉં.

(૬૮૮)—વીસમી સદી—

થઇ પ્રભુની મહેર, જાઓ ઉડાવો લહેર,
શાખો સદા સંભાળીને ચાલતાં;
સદા રહો સંગાથ, હમને નીભાવ હે મારો નાથ,

રહો ઉમંગે ફુલતા ફાલતા.
દીકરા ઓડીઆ કદી દીધા તે હાથ સહુ મુજ હેઠા,
જાણે છે દુનીયા કે જેવા બાપ તેવા બેટા.

(૬૮૯)—ઉમાદેવડી—

થર થર કર ધ્રુજે લેખિની હાથ લેતાં;
દડ દડ જળ વ્હેતાં નાથનું નામ દેતાં,
સખિ કર ધરિ કોરી પત્રિકા વાકય કહેવાં;
વિરહ હૃદયવાસી પત્ર નહિ દે લખાવા—
થોડું લખ્યું ઝાઝું વાંચી લેજો—
દુઃખ તણો દરીયો હૃદયે ભર્યો,
પ્યારા હાલ લખું કેની રીતરે—લખ્યું.
લેતાંરે લેખણુ કર ધ્રુજે થરથર,
આંખે આંસુડા વ્હેતાંરે ઝરઝર;
કાગળ કોરા દેજો કરમાં,
કહેજો મોઢે સદેશો ચતુર નર—લખ્યું.

(૬૯૦)—ચંદ્રહાસ—

થયા છોરે પતિ તેજ પ્યારી તનના ઉર હસી વરી આજે,
છેલ છબીલા રૂડા રંગીલા, રાજપુત્ર પ્રખ્યાત,
જોયા બાગે, અનુરાગે, ચિત્ત લાગે, કેમ ત્યાગે,
પ્રભુ તે વખતે મેં તનમન તમને અર્પ્યું થઇ રાજી—થયા.
કૃષ્ણ કૃપાએ તમોજ મળાયાં દિલમાં ચિત્ત ચાહ,
ન્હોતું નક્કી, ન્હોતી વકી, નિશ્ચા પક્કી, વિધિ લખી;
પ્રિયા ઉત્તમ તન બની ઠની દેવસુંદરી પદમણી મળી આજે—થયા.
મહેલ જતાં તે દિ તરછોડી હવે ન મુકું હાથ,
ચાલો આવું, મન ભાવ્યું, કેમ નાવું, પ્રિય કહાવું;
હવે હાજર છું તન મન ધન દેવા, જોગ પ્રેમ છાજે.

(૬૯૧)—કુમુદ ચન્દ્ર—

થઇ વાર નાવ્યો હજી વાલો, ઘરે જુએ બેઠી વાટ;
ઘડે નવા નવા ઘાટ, કરે કમરી ઉસાટ, કાળો વેંડસે કહોલો—થઇ.
જો વિતી જાહે રાત, તો તો થાહે ભુંડી વાત, મારી ખુન કરે ઘાત;
નહી પ્રણુવાની મુરખો માલો—થઇ.
આવા આવીસે હાંઝ, તોય નાવ્યો મારાજ, હું તો થાકી ગઇ આજ;
બેઠી બેઠી કાઢયો દન હાલો—થઇ.

(૬૯૨)—**ભજન ભંડાર**—

થવાનું ના થવાનું કહે, **નજુમી** કોણ છે એવો;
ન જાણ્યું **જાનકીનાથે**, સવારે શું થવાનું છે.
અરે **લંકેશ** બહુ બળીયો, થયો એ હાલ ન જાણ્યું;
જગત સૌ દાખલા આપે સવારે શું થવાનું છે.
જુવો **પાંડવ** અને **કૌરવ**, બહું બળીયા ગણાયા છે;
ન જાણ્યું **ભિષ્મ** જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે.
થઇ રાજા રમ્યા જુગટું ગુમાવ્યું પત્ની સૌ સાથે;
ન જાણ્યું **ધર્મ** જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે.
અરે થઇ નારી **શલ્યા** તે, કહો શું વાત છાની છે;
જણાયું તે ન **ગૌતમથી**, સવારે શું થવાનું છે.
થવાનું તે થવા દેજે, ભલે મન મસ્ત થઇ રહેજે;
બની ગરતાની જાણ્યું ના, સવારે શું થવાનું છે.
હજારો હાથ નાખે છે, હજારો મોજમાં મશગુલ;
હજારો શોચમાં છે કે, અગારૂં શું થવાનું છે.

થા (૬૯૩)—**દેવી ભદ્રકાળી**—

થા અધીરા ન આમ અલી ઘેલી
વિલાસ આશ પૂરિ થશેરે—(૨)
એ...પૂરિ થશે પૂરિ થશે પૂરિ થશેરે—થા૦
આ **જોબનિયું** આવે, **મદન** મુઓ સતાવે;
હાય હૃદય રગણીનું બાળિ હસેરે—થા અધીરી.
રસીલો આવી જ્યારે, કર **કંઠમાંહિ** ધારે;
છાતી હર્ષરસથી છલકાઇ જશેરે-થા અધીરી૦

(૬૯૪)—**કુસુમચંદ્ર**—

થાવા દો લગન નાટકિયા
પછી ભલે પિંખાએ જટિયાં—
સાડી ઓઢી પહેરી પોલકું, માથે પાડું તટીયાં
સોંપી મૂછાળા સાથ મુછાળો પ્રેમી યુગલ છટકિયાં—
ગાની ડાહ્યો મનમાંહી પુરે **મોતીના ચોક**,
જોતાં મોઢું શામલો મુકે **બાપની પોક**.

(૬૯૫)—**કૃષ્ણલીલા**—

થાશે થાશે પ્રગટ **અવીનાશી** રે
કરવા પાપીનો સંહાર,
કરવા પાપીનો સંહાર રે
ઉતારવા **ભુ ભાર**—થાશે.

ભકત વત્સ એ ભુધરો હરશે સહુના દુઃખ,
દેવકી ઉદરે અવતરી મારશે અસુર ભુપ.
ચઢાલો ચડશે તે સહુની વધારે રે—કરવા૦

(૬૯૬)—સરસ્વતીચંદ્ર—

થા પ્રિય કુસુમ હૃદયેશ્વરી
પતિની નેત્રમણી થઇ રહે મનહરણી—
વરમાળા વ્રત વિસરી—
બ્હેન વચન તમ હિતકર માની,
પતિ ચરણામ્બુજ મેવી;
સતિ **સૌભાગ્યવતિ** સુખદા, થા;
ગણી પતિ **પ્રભુ**, ગૃહદેવી.
રહે સુખી સાગર સંગમ પામી.
ઘેલી ગંગા ગૌરી.—

(૬૯૭)—સુકન્યા સાવિત્રી—

થાઓ **શ્રીગણ** નાયક સહાય. (૨)
વિઘ્ન હરણ **હિમ** તનયા તન,
હરિ હર નંદન ગુણ રાય—થાઓ૦
લક્ષ લાભ પરિવાર મનોહર, દિર શુધ બુધ......(૨)
દુંદાળા દુઃખ ભંજન, કરતા જન મન રંજન;
શિશુગણ સ્હાય—શ્રી૦

(૬૯૮)—રમાદેવી—

દયા ધરમ નહીં મનમેં, મુખડા ક્યા દેખો **દરપનમેં**,
કાગજ કે એક **નાવ** બનાયા, છોડા સમદંર જલમેં.
નુગરા બેઠન વાલા ડુબે, **સગરા** તરજાય છીનમેં—મુખડા.
મુછ સમારી પાઘડી બાંધી, તેલ લગાવત તનમેં,
ડુંગારકા પાની **જોબનકા** લટકા, ઢલજાયેગા ખીનમેં—મુખડાં.
ઓર કથામાં ઘાસ ઉગત હયે, ગૌઆં ચરત હયે બનમેં,
કહેત કબીર સુનો ભાઇ સાધુ રહ ગઇ મનકી મનમેં—મુખડાં.

(૬૯૯)—મીસ કાલીજાન—રાગ ખરવા, તાલ દાદરા.

દઇ મારે તુ તુરકવાને ઘેર લઇરે;
આપ જગે ઓર મોયકો જગાવે, મેરા એક લાખ રૂપૈયેકી નીંદ ગવાંઇરે—દ.

(૭૦૦)—સરદારબા—

દગા કરે તે કોઇ ન કરશો **મુરખ** કરે **અભિમાન**,
પ્રાણી બિચારૂં **તુચ્છ** મગતરૂં, **કાળ** કથા **અણુજાણ**.

હું પદમાં ગરકાઇ મરે પણુ, ધાર્યું કરે ભગવાન-દશા.
નિરધનીઆ પળમાં ધનવંતા, ધની થયા લાચાર,
સદા સુખી કે સદા દુઃખી, નહિ કોઇ જગમાં રહેનાર-દશા.
કુંપળ હસ્તી પાન ખરંતા, તે પણુ છે ખરનાર,
નામ અમર રાખે તે જુગ જુગ, જનમ્યુ તેજ જનાર-દશા.
નાહક આકીન છોડે ગીજ જન, સત સહાયક કીરતાર,

(૭૦૧)—રાગ સાજ સંગ્રહ-રાગ કવ્વાલી.

દર્શણુ દિયા કરો તો, બંશી બજાનેવાલે,
છબી સાજ અપની અનુપમ દીખાનેવાલે.
વ્રજમે જનમ લિયા હે ભક્તોકો સુખ દીયા હે,
અસુરો કુમાર પલમેં સુરપુર પઠાનેવાલે-દર્શણુ.
ઈન્દ્રને કોપ કરકે વ્રજકો ડુબાના ચાહા,
કરપર ઉઠાયા ગિરવર, વ્રજ જન બચાનેવાલે.
કુંજનમેં આતે જાતે હરબાર ગોપિયોસે,
લે કાહન દાન ગાખન ખાને લુટાનેવાલે-દર્શણુ.
મનમોહન રસિલ ચિતવન ચુરાકે દિલકે,
અબ કયોં ન પાસ આતે. હઁસ હઁસ રીઝાનેવાલે.
નિશદિન શરણુ તુમ્હારી હે મનીલાલ પંડીત,
પદ ભક્તિ શ્યામ દીજે સંશય મીટાનેવાલે-દર્શણુ.

(૭૦૨)—કૃષ્ણુલીલા—

દર્શન કરાદે મૈયા તેરે બાળકા, દર્શન કરાદે મૈયા તેરે બાળકા;
ગોકુળ બીસે ભયો ન દલાલ કૃષ્ણુ કાનકા કૃષ્ણુ કાનકા મૈયા તેરે કાનકા-દ.

(૭૦૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ઠુમરી-ખમાચ.

દર્શન બિન જિયરા તરસે—ટેક.
ઘડી ઘડી દિન દિન પલ પલ છિન છિન કલ ન પડત નહિ ધરત ધીર મન
નીર નૈનસેં બરસે.
બિનતી હમારી અબ સુનો ગિરધારી તુમ જાવું બલિહારી તેરે ચરણુકમલ
તોપે વારી મેરી જાન જિગરસે.
કીજિયે સુનાઇ મેરી દેર કયોં લગાઇ અબ ઔર ન સહાઇ તેરે બિના
યદુરાઇ મુઝે લીજિયે બચાઇ નિજકરસે.
દુઃખ હમારો સબ દિલસેં બિસારો પ્રભુ બ્રહ્માનંદ નિહારો નિજ
નૈનન તારો ભવસિંધુ લહરસે.

(૭૦૪)—કુમુદ-ચન્દ્ર—

હઉં શું મુજ પતિને ધિક્કાર, એ વીણુ આવું ન રૂપથી થાયે.

દુર્મુખ દુષ્ટ વિચાર, હાય મુજ પતિને ધિક્કાર-દઉં છું.
સમજાવ્યું હશે નૃપને ઉલટું, પોતાનું સમજીને સુલટું;
હણી કુમુદ સુકુમાર, હાય-દઉં છું.
આવા પાપીનો પૃથ્વી મા, ભક્ષ કરી જાતી નથી તું કાં;
સહન કરે શીદ ભાર હાય-દઉં છું.

(૭૦૫)—"શા" માંડલીક-રાગ કવ્વાલી.

દઉં દોષ કોને હાં સમયની જ્યાં બલિહારી;
સમયની જ્યાં બલિહારી, મનુષ્યની ત્યાં છે લાચારી.
હતો હમ દેશ આતે જ્યાં પ્રભુ અવતાર પણ લેતા,
અરે આ દેશ એનો એ, સમયની છે ગતી ન્યારી.
અમારા દેશના ચેતન, અમારા તેજને ગૌરવ,
અકાળે હાય કરમાયાં, હજી એ શી થનારી છે.

(૭૦૬)—અહલ્યાબાઇ—

હવા કોઇ દીલની લાવો, વિરહાનળ બુજાવો;
કોઇ મારો કંથ રીઝાવો, બની છું બ્રહ્મચારી બાળા.
આંખલડી રહે છે રોતી, વાલમની વાટ જોતી;
પ્રીતમ તમ વિણ સઘળા, લાગે સુખ ભોગ લાળા.
યૌવન દીન રૈન સતાવે, અંતર સ્મર ધુન જગાવે;
આઠે પહોરે અકળાવે, ધારી મનહર માળા.

(૭૦૭)—રાગ સાજ સંગ્રહ-રાગ ભજન, કાફી.

દયાનિધી તોરી ગતિ લીખી ના પરે;
ધનસે ધરમ, ધરમસે અવરમ, અકરમ કરમ કરે—દયા૦
પિતા બચન મટે, પાપીસો પ્રલહાદ કરે;
વાંકી બંદી છુડાવનકો, પ્રભુ નૃસિંહ રૂપ ધરે—દયા૦
એક ગઉ જો દેત વિપ્રકો, સો સુરલોક તરે;
કોટી ગઉ રાજા નૃગ દિન્હી, ગિર ગિટ હવે કુપ પરે—દયા૦
ગુરૂ બસિષ્ટ અતિહી, ગુણ આગર રચિ રચિ લગ્ન ધરે;
સિતા હરણ મરણ દશરથકો, બિપતીમેં બિપતી પરે—દયા૦

(૭૦૮)—સર ફીરોશા—

દલા લાઉં, પેટ બડાઉં, ખાઉં જલેબી ઔર શીરખાલ;
રખ્ખું ફીર મોટર ગાડી, પીઉં મીઠી તાડી.
મંઝુટી ટીપ બતાઉં, મૈં ડબ્બા ઉડા જાઉં,
મોટા હું જૈસે બસા, રેસર હોવે મેશ નામ.

(૭૦૯)—**સ્નેહલતા**—

દયા દીલમાં દીનની દાઝે દેખી દીનને દેતા **દાન**,
ધીર ધરીને ધર્મ ધારતા ધન્ય ધરા માંહી **ધનવાન**.
ટેલીઆ ભટની **ટેલ** છે **દાતારને** મન સ્હેલ છે,—
સંત સરીતા સમીર મેઘ તે સદા કરંતા પર ઉપકાર.
પ્રીત ધરી **પરમારથ** કરતા ધરતા ઉરમાં નહીં અહંકાર,
ટેલીઆ ભટની **ટેલ** છે **દાતારને** મન સ્હેલ છે—

(૭૧૦) —**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**—ઠુમરી ખમાચ.
દર્શન બિન તરસે નૈના—ટેક.
સાંવરી સૂરત પ્યારી બનમાલ ગલધારી જબસે નિહારી સારી તનકી
વિસારી સુધ પડત ન ઘડી પલ ચૈના.
જમુનાકે નીરે તીરે વિગલમગીરે સખા ધીરેધીરે ગાવે નંદલાલ **ગ્વાલ**
બાલસંગ મધુર મધુર સ્વર બૈના.
શીશમુકટ કટિપીતનિમલપટ રાસકરતનટવર બનકુંજન પગનપર ધુન **છૈના**.
સુંદર અલક ઝલક શ્રુતિ કુંડલ **બ્રહ્માનંદ** પલક નહીં બિસરત **સકલ**
મનોરથ દૈના.

(૭૧૧)—**શ્રીમતી મંજરી**—

દરશન લોભી દેહ છીદાકર નેન બનાએ બાંસી,
તટ હોટનસે લગે કન્હીયા ઔર ગુન ગાએ બંસી.
તોરી નીલી છબ, છાઇ કન્હા હૃદયપેની લેહવ નયનામે ડારે,
નીલેહી રંગસે રંગા મોરા ચોલા નીલેનેનીઆ મોહેકો
મોરે છાઇ કન્હીયા.

(૭૧૨)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**—ઠુમરી, તાલ ચલિત.
દર્શન વિન જિયરા તરસે રે મેરે નેન ધાર જલ બરસેરે—ટેક.
મૈં પાપન અવગુણકી રાશી કૈસે કરે **પ્રભુ** નિજ દાસી,
કાયા કંપત ડરસે રે.
પતિત ઉધારણ નામ તુમારા દીજે મુઝકો ચરણ સહારા,
દેખો દયા નજરસે રે.
શરણ પડી મૈં આય તુમારી માફ કરો અબ ભૂલ હમારી,
ભુજા ગહો નિજ કરસે રે.
તુમબિન ઔર ન પાલક મેરા **બ્રહ્માનંદ** ભરોસા તેરા,
બિનતી કરૂં જિગરસે રે.

(૭૧૩)—**શ્રીમતી મંજરી**—
દરશન દે ગએ નાથ હમારે નેત્ર રહે દરશનકે પ્યાસે,
સુર્ય મુખા નયનોકે હોતે સુર્યમુખી ક્યા કહે ઘટાસે.

મુકતાહી રહે ગયા દરપન બની છલાવા દરશન છાયા,
છે ગઇ ગનમે છબી તા છીપકર આંખોકો કુચ્છ નજર ન આયા.
અબીઆના એ કાના તોહે જાને ન દુંગી રખ્ખુંગી બનસી છુપાયકે,
મોરે માખનકે ચોર તોરી ચોરી કરૂંગી લુંટુંગી ઘરમે બુલાયકે.
તોરી દાસી ઉદાસી રે બાંકે બેહારી, બીગડીકો જાના બનયાકે.
કભી છોડે ન મંજરી તેહારે ચરણુ તોહે, પાયા હય જગકો ગવાયકે.

(૭૧૪)—ભદ્રકાળી—

દશા ખરે છો તું દોરંગી, પલમાં કરે તું ભંગીરંગી,
અજબ ત્હારી માયા, સકળ વિશ્વે છવાઇ,
લક્ષપતીને તુંજ પ્રતાપ, ન આપે કોઇ પાઇ—ખરે છો.
નગ્ન જે જન સમુહથી ગંભીર પ્રકારે ગાજતું,
તે આજે સુન્યવત્ન થઇ, સમશાન વ્રત લાગતું.
પડી ધડ શીશ કંઇ રણુ ભૂમીમાં વીર નરનાર વડે,
કંઇ જનોનાં બાળ બીચારા નીરાધાર થઇ અડબડે.
ખરે છો તું દોરંગી, પલમાં કરે તું ભંગીરંગી,
જય જય ભદ્રકાળીનો જય, જય જય, આર્યબાળાનો જય.

(૭૧૫)—સરદારબા—

દગો રગી દુષ્ટ ફસાવે શું આગ,
ડર પ્રભુનો ભુંડા દીલમાં નથી, મ્હોત તને મુકનાર અરે નથી.
હૈયે હરિની છે હામ—દગો.
ભાઇ તમારૂં બગાડયું શું કહોને, ન્યાય અન્યાય તો તોળી જુઆેને.
સાચાનો સાધક વિઘ્ન વિનાયક છે જગનાયક.
બળીઆના બે ભાગ બધે એ ન્યાયનો સાર તમામ-
બળ દીધું છે રંક બચાવવા, નહિ નિરદોષીને તે મારવા.
ચલો કાકા રામ રામ—દગો.

(૭૧૬)—વીસમી સદી—

દઇયાં મોરે ચંબેલી બનછા રહો.
ચંબેલીકા હરવા ચંબેલીકા ગજરા ચંબેલીકે કંગન બના રહો—દઇયાં.
ચંબેલીકે બાજુબંધ ચબેલીકા શહેરા ચંબેલીકે ચદર બના રહો—દઇયાં.

(૭૧૭)—સુંદર મનહર આયન પ્રકાશ—કેરબા અથવા કાહારવો.

દગા તોરી બતીઆ ન માનુંરે, જુઠે યાર તોરી બતીયા ન માનું રે—ટેક.
રાત ધડાઇ સૈયા કરવત લે ગયો, અપૂની ગરજ ન લગાય બીન છતીઆ.
રાત કેતોબે બીયા દુસરા મકાનું, હોગયે ભોર બીસર ગયે બતીઆ—ટેક૦

(૭૧૮)—સીલ્વર કીંગ—

દરસ દિખાઓ અપની પ્યારીકો પ્રેમકી મારીકો.
તુમરે દરસમેં રોવત અંખીયાં આઓ લગાઓ છતીયાં, અપની પ્યારીકો.
બીનતી સુનો મેરી નાહી સખ્ય અપની દુલારીકો,
મુખ નહીં ફેરો દરસ દીખાઓ, અપની પ્યારીકો.

(૭૧૯)—જુનુને વફા—

દરબાર ઘરબાર છુટા હય સાર; તેરે સિવા નાહીં કોઇ હમારા—દરબાર.
ઉંચે ઉંચે મંદિર હાકિમ હુકમરાન, દરબાર આલીશાન સબ કુછ છોડા;
તેરી મદદપર તેરા સહરા... ....દરબાર.

(૭૨૦)—સનાતન ભજનદિપિકા-ગઝલ.

દરશ અપના જો તુમ **રઘુવર** દિખાદોગે તો કયા હોગા.
જો તુમ ભાનૂ સો કુલભાનૂ તેરા ભાનૂસા હૈ મુખડા,
મુચા હૈ દિલકમલ મેરા ખિલાદોગે તો કયા હોગા.
ઇસી સંસારસાગરમેં મેરી નૈયા જો બહતી હે,
નિકટતટકે જો તુમ **રઘુવર** લગાદોગે તો કયા હોગા.
ઇસી સંસાર રજનીમેં મુઝે આતે હૈં બુરે સુપને,
સોએ અજ્ઞાનસેજાપર જગાદોગે તો કયા હોગા.
તેરે હી નિત્યદર્શનકી લગી હે પ્યાસ હે **ભગવાન,**
બરસા કર સ્વાતિકી બુંદેં મિટાદોગે તો કયા હોગા.

(૭૨૧)—સનાતન ભજનદિપિકા—રાગ કાલિંગડો.

દયાનિધિ તેરી ગત લખિના પડે—ટેક.
પિતા બચન ટારે સોઇ પાપી સો **પ્રલ્હાદ** કરે,
તાહી ઉબારનકો શ્રીરઘુવર **નરસિંહ** રૂપ ધરે.
એક ગઉ જો દેત વિપ્રકો સો સુરલોક તરે,
રાજા નૃગ કોટિન ગઉ દીની સો કાહે કૂપ પરે.
ધનતે ધર્મ ધર્મતે અધરમ અકરમ કર્મ કરે,
હિરણ્યાક્ષ દશકન્ધ વિરોધી કુટુંબ સહિત ઉબરે.
વેદ પુરાણ જોઇ જસ ગાવે તિસ **બલિ** યજ્ઞ કરે,
તાહી પકડ પાતાલ પઠાયો કૈસે સૂર તરે.

(૭૨૨)—ઉજજેણી યાને સોમનાથનો ઘેરો—

દશા શું અજબ એક તારું જ કામ! ઘડીમાં કરે **રાયને** તું **ગુલામ;**
દીયે રંકને તું અમીરી તમામ, અજબ દોર તારો અજબ છે દમામ.
ચઢી રાજધાની રમે દિવ્ય ધામ, કઇને ઘડીનો ગમે ના વિરામ;
અજબ ગ્રંથ તારો અજબ છે કલામ, દશા દીવ્ય દેવી હજારો પ્રણામ.

(૭૨૩)—મહાભારત—

દશા ફરે તે ખરૂ, મનુષ્ય બળ તે આગળ છે પરૂં-
નવે ગ્રહોનો હતો નિયંતા, રાવણ લોહું ખરૂં;
દંડ દશાના ભોગવનાં, થઇ બેઠો બાજર બરૂ-મનુષ્ય.
ધનુષ્ય બાણ જે હસ્તે ઝાલ્યું, તે કરમાં ગજ ધરૂં;
મણીધરનો મેડક થઇ આજે, કાપડી વેશે ફરૂં-મનુષ્ય.
અગણીત સૈન્ય સમીપે, રહીને, લઢવા નહિં ડરૂં;
સમય ઓળખી સત્ય પાળવા, કિંકર કારજ કરૂં-મનુષ્ય.
પુરજનો-

(૭૨૪)—તારા-સુંદરી—

દૃષ્ટિ કરજો દયાના ભવાની માજી—દૃષ્ટી.
ગાય ગરીબડી શરણે આવી, આપ વિના કોણ લેશે બચાવી;
હાય દશા શી થવાની—ભવાની.
પાપ પીંજરમાં પંખી પુરાયે, આશા ગભિણી હરણી કપાએ;
દેખતી દુનીયા દીવાની—ભવાની.

(૭૨૫)—હરીશ્ચંદ્ર—

દાન, ગ્યાન, ધ્યાન, નિશદીન તેરા, પલ છિન યાવર. સબપર,
જાન, પ્રાન, જાખ રખતી તોહે, દુનિયા સારી,
જીસે પ્યારી, ધર્માચારી, જગધન. સરવર.
ગાન ખાનદાન રોશન જયસે માહે અનવર,
મિહરે બરતર, નિત સચ્ચાઇ, છાઇ ઘરઘર-દાન૦
પ્રજા પ્યારી, નર યા નારી, તોપર વારી, ગો હિતકારી,
જાનો તન, ધ્યાનો મન, મારોધન, ગરદન સર-દાન૦
નાગવર, દાદગર, જી વકર જી હુનર,
દરબાર આલી સરકાર, સરકાર વાલી દરબાર.
હરકાર નેકી આસાર, હરબાર, હામી કરતાર,
નેકીયાર હોશિયાર, આલમગચાર હો બલહાર.
બાગો બાર, એકુલજાર, રહે હદબાર, ફુલે ખિલકર.

(૭૨૬)—સુરદાસ—

દાસ પરે દયા લાવોરે દયાળુ દેવા દાસ પરે દયા લાવો-ટેક.
સંસાર સંબંધ તોડી, જીવ આપ ચરણે જોડી;
હું તો બની બેઠો બાવો બાવારે—દયાળુ૦
આંખ વિના સંકટ આવું, ખાડાગાં ગોથા ખાવું;
જ્હારે અવિનાશી આવો, આવોરે—દયાળુ૦

(૭૨૭)—નવલ કુસુમ—

દામની છે દુનિયા તમામ, માન મુરખ મનવા દામને સંભાળરે—દા.
દામ વિના નર તે ખર સમાન.—મુ.
દામ મળે માબાપ કહે, કરમી કુળદીપક મારો;
નહિ તો કહેશે કયાંથી પાકયો કુળમાંહી અંગારો—રે મુરખ.
ગરથ હોય જો ગાંઠ, તો નારી, રહેશે પતિવ્રત ધારી,
નહિતો સુતો મુકી સરકસે, જાલીમ રમવા જારી—રે મુરખ.
હશે પાસ પૈસો જો તો, પુત્રો પણ સેવા કરશે,
નહિ તો કહેશે ખાતો મફતનો, કયારે બુઢો મરશે—રે મુરખ.
કોણ માતને, કોણ તાત વળી, કોણ પુત્ર, કોણ પ્યારી,
સ્નેહ અને સગપણ સહું સમજો, દામ તણી સહુ યારી;
સમજો દામની દુનીયાદારી, સમજો દામતણી બલીહારી—રે મુરખ.

(૭૨૮)—યોગ કન્યા—

દારૂ ઘરનો ને પ્યાલી પરાઈ, હો પ્યારા ધીમેથી પીજો ધરાઈ.
બસ લાવ, લાવ વ્હાલી, પી જાઉં એક પ્યાલી.
દેદે જરાક તાલી. કર બાટલીને ખાલી.
વીસ્કી હું પાઉં કહોતો, બ્રાન્ડી લઇ આવું,
કહોતો એકસ્ટ્રા નંબર વન—દારૂ.
-આ દારૂ ન હોય તો આખો સંસાર સુનો છે.
વાવા ઉમંગ છે. રંગીલી રંગ છે ઉડાવો પતંગ—દારૂ.

(૭૨૯)—હમીરસિંહ—

દામ કરે કામ, સો સો દામને સલામ,
વિના દામ આ જીંદગી છે નકામ—દામ૦
છે નાણાંની જે ખાણ, તે તો ઘરડો જુવાન,
ગણો ગાંડો ગુણવાન, કદરૂપો રૂપવાન—દામ૦
બગુચક કે મુર્ખ તોએ, પામે બહુ સન્માન,
નમન કરીને ખુશામતીઆ, ગાયે તેના ગાન,
જોગી સંસારી તમામ, લક્ષ્મી દેવીના ગુલામ—દામ૦
વસુ વિના નરપશુ જેવા, જગમાં દિસે ખાસ,
હરદમ હડધુત થાતાં નક્કી, બળબુદ્ધિનો નાશ,
બીજા દેવોનું શું કામ, પ્રેમે પૈસાને પ્રણામ—દામ૦

(૭૩૦)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—ચતરંગ ખ્યાલ ત્રીતાલ.

દાનવ ચતરંગ દરબાર, ચહુંડકા જંગહી કોપલા,
ખડગ સીંગપર ધાયે ધાયે—દાનવ.

સા સા સા સાનીધ, ની ધ પ મ ગરેસા;
ની ધ ની ધ પ મ ગરે સાનીધ;
સા સા રી રી ગ ગ ગ ગ ગ મ મ મ ગ પ પ પ પ
ધ ધ ધ ધ ધ ધ ધ ની ની ની ની સા—દાનવ.

(૭૩૧)—ભક્ત ધ્રુવ—

દાતા દેખ ત્રાતા મોરે ભાગ ફૂટે,
સાંવર સજન દિલદાર છૂટે.
તુગરી બિનતી કરી આસ સબ તોપે ધરીં,
દયા ના કીની જરી અસ કાંહે રૂઠે.

(૭૩૨)—ધરતીકંપ—

દાદાર આલમના નમે બધી કોમ સદા,
સુરોમાં સુર સગ તાલમા હું ધારૂં એ આસ જીગરમાં;
શરમ ભરમ રહે ધરમ જગતમાં.

(૭૩૩)—યોગ કન્યા—

દાતા છો જ્ઞાતા છો ત્રાતા શ્રી પુરપતિ પ્રતાપી,
સુકીર્તિ સ્થાપી અવનીમાં અનિતીના મુળ ઉથાપી.
જલધર જેવી રીતી જોઇ સહુ ચહે છે સ્નેહે કલાપી,
શે આપી રીપુ જનોને કષ્ટ પ્રજાના કોડે કાપી.

(૭૩૪)—ભજન મનોરંજન-રાગ પ્રભાત.

દામોદર રમાનાથ શંખ-ચક્ર-ધારી,
ગોવિંદરઘુવીર ધીર કૃષ્ણરામ ઘન શરીર;
ગરુડધ્વજ હૃષીકેશ જાનકી—વિહારી.
પરશુરામ-દર્પ-દમન લંકાપતિ દનુજશમન,
મુષ્ટિક ચાણૂર હિરણ્યકશિપુ ઉર વિદારી.
પુણ્ડરીકલોચન ભવમોચન કૃપાસિન્ધુ,
કોશલેશ નારાયણ દેવન ઉપકારી.
શંકર શંકર સુરેશ શંકર કાટો કલેશ,
કૌને તકસીર ખબરિ લેત ના વિહારી.

(૭૩૫)—ભજન પુષ્પાવલી-કબિત.

દાતાઉ મહીપ માનધાતાઉ દિલીપ જૈસે,
જાકે યશ અજહૂં લીં દ્વીપ દ્વીપ છાયે હૈં.
બલિ ઐસે બલવાન કો ભયો જહાનબીચ,
રાવણસમાન કો પ્રતાપી જગ જાયે હૈં.

બાનકી કલાનમેં સુજાન **દ્રોણ પારથસે,**
જાકે ગુણ દીનયાલ **ભારતમેં** ગાયે હૈં.
કૈસે ઐસે શૂર રચે ચાતુર વિરંચિજૂને,
ફેર ચકચૂર કર ધૂરમેં મિલાયે હૈં.
ચલે ગયે હિરણ્યકશિપુ હરનાકુશસે,
અરૂ **બલિ** બાંધે સો પાતાલમેં ચલે ગયે.
ચલે ગયે **રાવણ** અરૂ કુંભકર્ણ મહાયોધા,
કેતેહૂ નરેશ મારે ધૂરમેં રલે ગયે.
રલે ગયે જરાસંઘ શિશુપાલ જૈસે વીર,
દુર્યોધન બીચ મહા ગર્વકે ગલે ગયે.
ગલેગયે કેતે એતે અસુર ભટાનગ,
કેતેહૂ જગીનપર હો હોકે ચલે ગયે.
શ્વાસકે ભરોસે ગઢ ગામમેં નિવાસ લિયો,
આશા મનમાહિં રાખી માન ન શરીરાકી.
બડે બડે શૂરવીર દેખ છોડ ગયે મૂર્ખ,
રહી ના નિશાની જગ શાહાં ઓ વઝીરાકી.
ભજ દુઃખભંજન નિરંજન કો રે રે મૂઢ
નિત્ત રોજ સુધ લે જો પાહનમેં કોરાકી.
કહે કવિ થારાગલ સુમરન કી યહી પલ
એક એક ઘડી જાત લાખ લાખ હીરાકી.

(૭૩૬)—ભજન પુષ્પાવલી-કવિત્ત.

દાસ તો તિહારે જો ઉદાસ તો તિહારે દૂર,
પાસ તો તિહારે આમખાસ તો તિહારે હૈં.
દીન તો તિહારે ગતિહીન તો તિહારે જો,
નવીન તો તિહારે પરાચીન તો તિહારે હૈં.
ક્રૂર તો તિહારે ગુણપૂર તો તિહારે રાચે,
નૂર તો તિહારે સાંચે શૂર તો તિહારે હૈં.
ભાયક તિહારે યશગાયક તિહારે,
હો સહાયક હમારે હમ પાયક તિહારે હૈં.

(૭૩૭)—આત્માનંદ ભજનમાળા-ભજન, ગઝલ.

દિલસે ગઇ ન શેખી, તો મૂડ ક્યોં મુડાયા,
હેવાનહી બનાહે, ઇન્સાન ક્યોં કહાયા.
કંઠી ગલેમેં બાંધી છાપા, તિલક લગાયા,
એ તો સભી **નકલ હે,** ઇસકા **અસલ** ન પાયા.

મન શોચ બાત યહ તો, કિ તૂ કહાંસે આયા,
કયોંકર જહાં અજૂવા, કિસ દેવને બનાયા.
જપ યોગ ધ્યાન તપમેં, કિતનોંને મન લગાયા,
દેખા ન જ્ઞાનદૃષ્ટિ બિન, નજરોંમેં જો સમાયા.
શમ દમ સમાધિ ઉપરતિ, ષટ્કર્મ જો સમાયા,
પાયા ઉસીને ઉસકો, જિસકો સવોને ગાયા.

(૭૩૮)--કામલતા—

દીલ મારૂં માને નહિ, મનડું ઠરે નહિ, ત્યારે કરૂં શું **તાતજી;**
મેં જોયું ફરી ફરી, **જોડી** મળે નહિ, કોને વરૂં હું તાતજી.
"નયણે પ્રીતી ઝળકી હતી, અહીં આવતાંજ સમાઇ ગઇ;
ઉર્મી અંતર ઉછળી હતી, નૃપ દેખતાંજ દબાઇ ગઇ."
હીરલો અમુલ્ય ખરીદવા, ઉમંગભર આવી અહીં,
પણ અંતરે અંકુર ન ફુટીયાં, પ્રીતી પ્રગટાવી નહીં.
છતી આંખે દીવો લઇને પડી, કુવામાં હું ડુબાછું તાતજી. દીલ.

(૭૩૯)—જલસા સંગ્રહ—રાગ ભજન, ઝીંઝોટી–પદ.

દીનકો દયાળ છાંડ કવન શરણ જાઉં,
એક નામ નિરંકાર, સોહી ફળ પાઉં—દીનકો.
જાકે મુખ **રામ** નામ સોહીઘટ સાચા,
રામ નામકો પ્રતાપ ત્રિભુવનસે ઉંચા—દીનકો.
તુંહિ રામ તુંહિ કૃષ્ણ તુંહિ ગુરૂ દેવા,
ભગતનકી લાજ રખો, એહી માનું સેવા—દીનકો.
તુંહી ગરીબન નવાજ મૈં ગરિબ તેરા,
એકબાર કહો દયાળ **તુળશીદાસ** મેરા—દીનકો.

(૭૪૦)—અસીરે હીર્સ—

દીનાનાથ મોહે ડુબતા તારો ઉગારો કરૂણા નૈયાસો.
ભયકે ભવરનસોં ઉદ્ધારો કરદો વાર, ભવસાગર મતડારોં.
તુમરોહી નામ નિશદિન, સરનકો જગ મજ ડાગ.
તુમહી દયાકે **રામ,** જીયામેં હય હામ, તોકે તજે ડુબે સાગર. ન સંસાર.
જાવે નહીપાર રહે મજ ધાર હોવે નિરધાર—દીના.
તોરી લીલા જો કોઇ ભૂલા, વાકો નહિ ઠાર હમકો સંભારો–દીના.

(૭૪૧)—મીસ ગોહર–રાગ–દાદરા.

દિલજાની મે તુને મેરી કદરભી ન જાની, દિલજાની મેરી તુને
જરા આઓ સૈંયા, ન સતાવોં સૈયાં, નજર આઓ સૈંયાં (૨)
ન સતાવો સૈંયાં........દિલજાની મેરી તુને.

જો ચમનસે ગુજરે તો, એ શીબા તું કેના બુલબુલે જારસેં
કે ખીર્જાકે દિનભી સાગને, લગાના દિલકો બહારે દીલજા ।। મેરી તુંને

(૭૪૨)—મીસ ગૌહર–રાગ પહાડી–તાલ ત્રીતાલ.

દિલદાર દિલઆરા તન મન ધન સબ તુજપર કુરબાન કરૂં,
ઘડી ઘડી પલ પલ ધડક, ધડક દિલ ધડકતે હે–દિલ.
ખુદાકે વાસ્તે અબ તો યાર પહેલુંમે,
ન તેરા વસ્લ હે, મુશકીન નતાબ હે દિલાકો;
અજીબ તરહકા ધ્યતાહી, અજબ હે દિલકો દિલ.

(૭૪૩)—મીસ જાનકીબાઇ–રાગ ભૈરવી, તાલ દાદરા.

દીલ દેદેપરી તું હમારી હમે, બોસા નદીયા દુસવારા હમેં-દીલ,
ગરોકો બોસા, હમકો દિલાસા, યેતો નહી હય ગવારા હમેં-બોસા.

(૭૪૪)—મીસ ગૌહરજાન—રાગ ખમાચ, તાલ ત્રિતાલ.

દીલ કીસીસે ન લગાના, બુરા હે, જાને મેરી જમાના—બુરા હે,
હમસે અદાવત ગેરસે ઉલફત, દીલ જલેકો જલાના—બુરા હે.

(૭૪૫)—મીસ કાલીજાન–રાગ જીલ્લા–તાલ કવ્વાલી ગઝલ.

દીય હેં ગુલસ યારોંને, કફન રંગીન પહનાયે હેં,
તમાસા હે, કે કુસ્તેકો, તેરે દુલ્હા બનાતે હેં.
મેરે મુરકદ કો કુકરીને કયામત બનકે આતા હેં,
પહાડુ આનકર મેહયાં તો યોં મુઝકો સતાતે હેં.
હસીના જહાં રખતે હે શાયદ દર્દકા શીવાહ,
જગહ હોતા હે જો દીલમેં ઉસીદા દિલ દુખાતે હેં.

(૭૪૬)—ગઝલે દાગ–રાગ ગઝલ.

દીલકા કોઇ હામી દમે બિસમીલ નહીં હોતા,
કમબખ્ત કલેજાભી, તો શામીલ નહીં હોતા.
તીર ઉસને લગાયા વહ, લગા આકે જીગરપર,
કમ સીનહે વહ કયા જાને યહાં દિલ નહી હોતા.
દીલ તુમને લીયા હે તો જરા તોહો લીયે હજરત,
ચુટકીમેં મિસલનેકે લિયે દિલ નહી હોતા.
અયે દાગે મુસીબત મેં હું કુછ કલ નહીં પડતી,
ગો, છીનતે હો મુઝએ જુદા દિલ નહીં હોતા.

(૭૪૭)—હુસ્ન આરા—

દીલો જાન કરૂં કુરબાક સુરતીયાં ગન બસ ગઇ,
મોરી જાન સુરતીયાં મન બસ ગઇ....................દીલો.

તોરે બલ બલ જાઉં દરૂનાઉ કરૂનાઉં,
માનન કર અભિમાન જાન.......................દીલો.
જય ગયા હએ મેરી આંખેમેં ઓ જોબન તેરા,
છોડ સકતી હું ભલા, અબ કોઇ દામન તેરા.
દુર મત કર દીલબર દીલસે નહો બેજાર બીસ, ગીતસે,
મધુર મધુર બતીયાં કરોજી છતીયાં લગોજી છતીયાં,તજોજી હાં આં...દીલો.

(૭૪૮)—ભુલભુલૈયા—

દીલદાર યાર છૈલાસે નૈના લગાયેંગે, નૈના લગાયેંગે સૈંના લગાયેંગે—દી.
યારમેરા આલા જોબનમેરા બાલા, સુરત મોરે સૈંયાંકી દીલકો નભાયરે—દી.
બાત મેરી ભોલી ઉમર મેરી કોલી, આંખગાર ગબરૂસે નૈના લગાયેંગે—દી.

(૭૪૯)—જાનિશાર—

દીવાના હું શએદા હું તલબગાર હું તેરા,
અએ જાને જહાં તાલીબે, દીદારહેં તેરા.—દીવાના૦
જાઉં મે કહ અબ તેરી, દેવડીસે નીકલકર,
રહેનેદે મુઝે મએ તો, ગીરફતાર હું તેરા—દીવાના૦
દેખા યહક બખત તુજકો મહબ્બતકી નજરસેં,
ગરજુર્મ હએ એહ તોમય ગુહનાગાર હું તેરા—દીવાના૦

(૭૫૦)—"રા" માંડલીક—

દિવ્યદેશ અમ ઉજવળ કરવા, કયારે ઉગશે દિવ્ય પ્રભાત દિવ્ય પ્રભાત.
....અંધકારનાં વાદળ ભેદી,
યદુકુળમણિ દીનમણીના સુણશું કયારે નાદ—બંસીનાદ.
દેશ દેશની મધુરી મૈયા, દિવ્ય અમારી ભારતભૂમિ,
... ...સુર મુનિવર યુગ યુગ પોષાયા.
જેનાં ચરણુ સરોજ ચૂમી, એવી અમ જનની,
... ...જગ વિખ્યાત ભારત માત—દિવ્ય૦

(૭૫૧)—રામવર્ષા—વૈરાગ્ય, રાગ ગઝલ.

દિલ ગાફિલ નહો યક દમ યહ દુન્યા છોડ જાના હય,
બગીચે છોડ કર ખાલી, જમી અંદર સમાના હય.-ટેક.
બદન નાજુક ગુલોં જેસા, જો લેટે સેજ ફુલોંપર,
હોવેગા એક દિન મુરદા યહી કીડોંને ખાના હય—૧
ન બેલી હોયગા ભાઇ, ન બેટા બાપ ના માઇ,
કયા ફિરતા હય સોદાઇ, અમલ ને કામ આના હય—૨
પિયારે નજર કર દેખો, પડી જો માડિયા ખાલી,
ગયે સબ છોડ ફાની દેહ, દગાબાજીકા બાના હય—૩

પિયારે નજર કર દેખો, નખેશોં મેં નહિ તેરા,
જનો ફર્જન્દ સબ ફુંકે, કિસે તુઝકો છુડાના હય—૪
તમાગી રૈન ગફલતમેં, ગુજારે ચાર પાઇ પર,
ગુજારે રોજ ખેલોમેં, નજર કર કયોં ગવાના હય—૫
ગલત ફેહમી યહી તેરી, નહી આરાગ હય ઇસ જા,
મુસાફર બે વતન તૂ હય, કહાં તેરા ઠિકાના હય—૬

(૭૫૨)—દગાબાજ દુનિયા—

દીકરી ગાય સમ કહેવાય, દોરે વડીલ ત્યાં જાય-દીકરી.
બાલ્ય કાળમાં **માતતાતના** આશ્રયથી રક્ષાય;
યૌવનમાં લલના લજ્જાનું, રક્ષણ **પતિથી** થાય-દીકરી.
વૃદ્ધાવસ્થામાં **સુત** રક્ષે, પરાધીન પ્રેમદાય;
ત્રણે કાળમાં **સ્વતંત્રતાથી** નારી દુર જણાય-દીકરી.

(૭૫૩)—મયૂરધ્વજ—

દીઠો દૂરથી **અશ્વ** આવતો અનૂપ, સર્વ ચકિત થયા જોઇ એનું રૂપ.
મારી ખુંખાર ત્યાં અશ્વે એક ભારી, ચોંકયા સૈનિકો જૂએ છે તેને ધારી.
સ્વર્ણ **પત્ર** શિરે સત્રનું સોહાય, સૂર્ય કિરણ પડે નયન ઝંખવાય.
ઉચી ગ્રીવાની કમાન મનોહારી, પૃષ્ઠ છે વિશાળ પ્રૌઢ અંગ ભારી.
સ્વર્ગ સુધી ગતિ કરાવનાર દીસે, ચાલ નીરખી વીરતણું હૃદય રીઝે.
પુણ્ય પુંજ પૃથિવી વિચરતો જણાય, ધન્ય **સ્વામી** એનો સર્વથી ભણાય.

(૭૫૪)—શ્રી સ્તવન સંગ્રહ—(મને વ્રજવાસ છે વ્હાલો) રાહ.

દીનાનાથ દાસને તારો (૨) પ્રભુ પ્રિતે પાર ઉતારોરે,
ભાવે અનેક ભક્તો ઓધાર્યાં, કૃપા કરી યદુવીર;
શેઠ સગાળશાહ ચંગાવતી, સુત કેલૈયો ધીર.
કૃપાનાથ વિનતિ સ્વિકારો (૨) દીનાનાથ.
અજામેલ ગજ ગુણીકા, અને પ્રલ્હાદ પુરો દાસ,
રંકા વંકા અને ધનો ભક્ત, ચમાર રોહીદાસ;
અવીનાશી આશરો તારો (૨) દીનાનાથ.
ધ્રુવ અંબરીષને નરસિંહ મ્હેતા, સાચો સદનો કસાઇ,
હળાહળ વિષ પીયુષ કરી, તારી મીરાંબાઇ;
રામજી તું રાખણ હારો (૨) દીનાનાથ.
કર્માબાઇનું જુઠું ભોજન, જુઠાં સવરીના બોર,
વિદુરને ઘેર જમ્યા ભાજી, પ્રેમે નંદ કિશોર;
ગીરધારી તું ગોકુળવાળો (૨) દીનાનાથ.
પાન્ડવોની પ્રતિજ્ઞા પાળી, રાખી પંચાળીની લાજ,

સુદામાનું દરિદ્ર ટાળીયું, અતુજ ભેટને કાજ,
ભક્તિવસ ભુધર પ્યારો (૨) દીનાનાથ.
અનેક લીલા આપની હરજી, પામે પામર શું પાર,
માયાના પ્રબળ બંધે બંધાયા, પ્રાણી સંસારમાં સાર;
નથી કાંઇ મુક્તિનો આરો (૨) દીનાનાથ.
પુત્ર માંગે પિતા પાસે, જોઇએ જે જે વસ્ત,
દયા સિંધુ દયાળુ દેવા, ઝાલો મ્હારો હસ્ત;
અધમને અવિનાશી ઉધારો (૨) દીનાનાથ.

(૭૫૫)—સ્વદેશ સેવા—

દીન દીન કરી દેશ દેશ વ્યર્થ ધર્યો રંક વેશ,
કરી સંગે મુજ કલેશ કલેશ—દીન૦
બંધવ કેમ જાય, ત્યાગી વૈભવ સહુના સહેવાય,
ઝેર ઝેર અંગગાય કરી ગમ સંગે કલેશ કલેશ—દીન૦

(૭૫૬)—લવ-કુશ—

દીયરજી મુકી ગયા વનમાંરે, **સીતા** શોચ કરે મનમાં રે-દીયરજી.
મોરનું ધ્યાન જુઓ વરસાદથી, ચંદ્રનું ધ્યાન ચકોર કરેરે;
પણીઆરી ઘટ ધ્યાન ધરે રે, રામનું નામ **સીતા** તનમાં રે-દીયરજી.
નટનું ધ્યાન જુવો જેમ દોરથી, મધુકર ધ્યાન સુપુષ્પ ટરે રે;
દુખીઆરા જગનાથ સ્મરે રે, રામનું નામ સીતા તનમાં રે-દીયરજી.

(૭૫૭)—દારા ઔરંગજેબ—

દીલદાર ન ચ્હેરા છુપાવજી,
મ્હોરદાર મયેં હજીરહું આઓજી—દીલદાર.
તુમ દોસ્તીમેં ક્યું ડરતે હો બતલાઓ,
તુમ ચટની ગંગની પટ બ્યાહ ગનાઓજી વાહજી—દીલદાર.
મેરે હાતોમેં તુમ અપના હાથ લાઓજી,
લોપે ઓરબી તગન્ના ફરમાઓજી,
ફીલે બીલગ જાઓજી,—નહી અલગ જાઓજી,
જબ તુમ કાટો રસ્તા,—યે હમ કૌન રાસ્તા.
જલ જાઓ ટલ જાઓજી મર જાઓજી—દીલાવર.

(૭૫૮)—કળીયુગની સતી—

દીઠા પ્રંપચીઓ જયાં ત્યાં આ દુનીયામાં,
બદ દાનતે ફરે હીનભાગીયા અરે;
એ દુરગુણીયા અવગુણીયા બાળીને જીંદગી આખરે મરે.

કામી કુછંદીઓ ભવ એળે ખોળતા,
પસ્તાઇ પાપ કર્મ નીજ આંખ ચોળતાં.
મુકું ના પાપી એ મુકું જઇ સપડાવા ના ચુકું,
એની ઇજ્જત પર થુકું કુકર્મ નહી કરે કામી.

(૭૫૯)—બ્રહ્મકુમારી—

દીલદાર દેને દીદાર હાય જાન મારો જાયે,
જાન મારો જાય તારા વિના ના રહેવાય.
તુંજ રૂપમાં રમું છું દીવાનો થઇ ભમું છું,
બ્રહ્મકુમારી તુજને મળવાને મનડું થાયે.
આજ રાજ્ય સુખ પ્યારૂં લાગે મને અકારૂં,
ધરૂં ધ્યાન એક તારૂં મુખ ગાન એજ ગાયે.

(૭૬૦)—બ્રહ્મકુમારી—

દીશે જંગલ મંગલ નાથ સાથથી સદાએ,
અરસ પરસ પાસે વસવાથી, શીલા પ્રકાશે પારસનાથી;
દીપે એકનાથી બીજો સાથી સદા થાએ—દી૦
શશી શોભે છે સુરજનાથી, નીશા દીપે શશી પ્રગટવાથી;
પડે રંગમાં અંગ રંગ જેવું રંગાએ—દી૦

(૭૬૧)—ભરથરી—

દિલથી તમ નોકરી કરીએ બાઇ! બાઇ હો હું થા સો સચવાએ,
બધી ખિજમત આપની જળવાએ;
સારૂં જ નજરે ન જોઉં કાંઇ—દિલથી,
ઘણો અનર્થ હવે તો થાયે, નિર્દોષી પણ માર્યા જાયે;
શીદ રૂકસત આપો છો બાઇ—દિલથી.

(૭૬૨)—સત્યનારાયણ—

દીન તણા બેલી રે, અરજી આ છેલ્લી રે,
વ્હાલા વિભુ વિનતી સુણો.
વ્હાલા નહિ આવો તો જાશે અમારૂં બધું હીર, ધીર, નીર—વ્હાલા.
લટકે આશા તાંતણે, તારાં આ બે બાળ;
વર્ત કુવે નહી વાઢશો, આવી લ્યો સંભાળ—વ્હાલા.

(૭૬૩)—સત્યનારાયણ—

દીલમાંહિ લાગ્યો મદન દમવા,
ખુશ કરવા ચાલ રમવા, નાહી નાહી લાગ્યો.
ચંદ્ર તેજ સારી સેજ દુઃખમય થાય,
અજબ ઢંગ અજબ રંગ અવનવું સુણાય—નાહી.

તેલ ને ફુલેલં વેલ, તું ગધુરી ચાલ;
નાના બા નાના,
ઓય ઓય કંઇ કંઇ અહીં થાય.

(૭૬૪)—સત્યનારાયણ—

દીલ મ્હારૂં લઇ શીદ ચાલ્યા સલુણા ?
મ્હને હઠીલી જવા દે-ઉં હું-મુકી દે-અરે ના ના ના.
ઘેલી કરી ત્હમે ગુણીઅલજી મ્હારા,
ખોટું વદે શું રહેત્રાદે-ઉંહું-મુકી દે-અરે ના ના ના-દીલ.
આશી રૂપાળી લટક ગટક-લઇ લીઓ ઓ લ્હાવ,
ઓાહાં ઉભીરે' અટક અટક-ભાવ બહુના ખાવ;
પથ્થરે રત્ન ના પટક પટક કેવો રૂડો શીરપાવ,
પ્રીત ન પીતી ધટક ધટક-દીલ દઇ બસ જાવ;
તનની તું ને મનની તું ધનની તું હું માલીક જાણુ-દીલ.

(૭૬૫)—કીશોરસીંહ—

દીન જન પ્રતિપાળ થાય સત્ય સહાય પ્રભુ દયાળ,
સહુ પ્રતિ સમમતિ જગપતિરે...............દિન.
સત્ય ધર્મ ઉદ્ધારનાર સજ્જન ત્રાતા સ્વામી,
હણે દુર્જન કામી હરિ અંતે ડૂબે પાપ આપોઆપ;
કૃતિ ગતિ સત્યમેવ જયતીરે...............દિન.

(૭૬૬)—મુધુ બંસરી –

દિલની છે દિલ દવાઇ, ચાહે મારો વા ઉગારો-દિલની૦
હતી પ્રેમની હું કામી, કરી જ્ઞાનયોગ લ્હાણી ! વિણ નેહ એ નકામી-ચા.
પ્રીત ભાવની હું પ્યાસી; નહિ કામ મોહ દાસી, નહિ ભોગની વિલાસી-ચા.
પ્રભુ સ્નેહના છે રાગી, સુરલોક સ્નેહ રાગી, વિણ સ્નેહ સૌ અભાગી-ચા.

(૭૬૭)—પીતૃભક્ત શ્રવણ—

દીવાનો થયો ડાભોરે ઠંઠનપાળ,
હુંતો જુમનાજીમાં નાહ્યોરે ઠંઠનપાળ.
ગંગા નાહ્યો ગોમતી નાહ્યો નાહ્યો કાશી કેદાર,
તરેવણીના ત્રટપર નાહ્યો હું તો લાવ્યો પદારથ ચારરે-દીવાનો.
ગુરૂગમ પાયો ભક્તિ કમાયો લાયો લાખેણી નાર,
માતાપીતાતણી સેવા શીખી આવ્યો હું તો આનંદે ઠંઠનપાળરે-દીવા.

(૭૬૮)—શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—રાગ-ભજન.

દીલના દીલદાર મ્હારા દાસીની પ્રીતી નીભાવજો.
નીભાવે પ્રીતીને મારા નાજુક નેણીના વાલા-દાસી૦

ચટક મટક ચાલ મને મીઠી લાગે છે.
મનહર આ મુખ જોઈ દુખ ભાગે છે.
ભાગે છે દુખ મારૂં ભોગી ભ્રમર વાલા-દાસી.
વ્હાલા વૈદરાજ તમો પુરા પ્રવીણ છો,
કોક અલૌકીક ઓષધ જમાડો વ્હાલા-દાસી.
"અકલ કરો આસગંધ બીફળા ગોરડનો ગુંદર,
ત્રીફળા ને આંબળા મુસળી સાલમ સુંદર.
જાયફળ કાયફળ કેસર કસ્તુરી એવા,
રસિક રૂડો પાક જમાડી કરૂં હું કુમુદ જેવા." (૨)
દીલના દીલદાર મારા૦

(૭૬૯)—સુધા-ચંદ્રિકા—

દીવ્ય મનોહર મહાલય આ મીનાકારી કારીગીરીમાં છાજે,
સમીર સુખદ શીતળ આવે, સુરપુરી સમ મન લોભાવે.
શોભા આ શી શશીની કળા, આનન ધ્યુતિ છે નભ ચપળા;
ઝુલે રાજકુમારીકા—હાં—

(૭૭૦)—શકુન્તલા—

દીલમાં લ્યો વિચારી દુનિયા છે ખારી,
પ્રીતીનો પંથ કારી વ્હેમ કાંટા ભારી;
દેતાં દીલ લ્યો વા-દીલ.
સંગત સોનાની સારી રંગત અંતરની પ્યારી,
મરવું મારૂં ધારી-દીલ૦

(૭૭૧)—પ્રલહાદ ચરિત્ર—

દીનદયાળ વ્હારે ધાવ, દાસ જાણીને બચાવ;
તુજ વિના હે નાથ મારા, ક્યાં ખાઉ જઈ મારી રાવ?-ટેક.
નામ તારૂં નહી છોડતાં મૃત્યુ થાએ છે મારૂં;
પત બાનાની રાખ તારા; રામનામ ખરૂં કરાવ-દીન.
પ્રેમની દોરી પ્રભુ, બહુ તાણતાં તુટી જશે.
ઝપટ કપટ જવાળ, ટાળ, કરી કસોટી ન સતાવ-દીન.

(૭૭૨)—સુંદર રાગ-ગઝલ કવ્વાલી.

દિખાલો દેખલો કયોં ના અદા કિસકી નિરાલા હે,
ખડે હો દોનો હિલમિલકે ઉમર દોનોંકી બાલી હે.
તુહ્મારા શ્યામલા રંગ હે હમારા ગોરા ભોલા પન,
તુહ્મારે પાનકી લાલી હમારે મિસ્સી કાલી હે.

તુમ્હારે સિર મુકટ સોહે હમારે સિરપૈ સારી હે,
તુમ્હારે હાથમેં બંસી મેરે મેહંદીકી લાલી હે.
તુમ્હારા નામ નંદલાલા તો હમ હૈં વ્રજકી બાલા,
મોહની શ્યામસુંદરને, ભલી દુનિયામેં ડાલી હે.

(૭૭૩)—સાહિત્યમંજરી સંગ્રહ—

દિર દિર તાદિમ્દીમ્ તાનાના દિરના, તાતાના દિરના દીમ્
તોઓમ્ તાન્ને દિરના, નાદિર દિર તાના દિર તાદારે દાની.
તાના દિર તાના દિર દિરે તાદીમ્ દીધમ તાના,
ઓદેન્ના તાનાના દિરના દીમ્ તાના દિર તારે દાની.

(૭૭૪)—બુલબુલે બંગાલી—ગઝલ.

દીલ કીસીસે ન લગાના, જાનાં જવાની પનમેં,
કયા દાગ દે ગયોરે, જાનાં જવાની પનમેં.
સુરત દીખા દે પ્યારી, દીલકો હે બે-કરારી,
કયસે કરૂં ન જારી, જાનાં જવાની પનમેં.
નયોંનેકે કર કટોરે, પાનીકી ઝીલી હેરે,
આંસુંસે મોંહ ધુલાના, જાનાં જવાની પનમેં.
માટીકા કર બીછાના, ઈંટોકા કર સીરહાના,
તન ખાકમેં મીલાના, જાનાં જવાની પનમેં.
મહબુબે જાને જાનાં, મેં હો-ગયા દીવાના,
શેહરોંકી ખાક છાના, જાનાં જવાની પનમેં.

(૭૭૫)—બુલબુલે બંગાલી—ગઝલ.

દીલ તુમકો દે-ચુકા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો,
આશીક તો બરગાલા હું ચાહે બોલો યા ન બોલો.
પરવાનેકી તરેહ મેં અય શમએ-રૂ તુમ્હારી,
ફુરકતમેં જલ રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
ઉલફતમેં તેરી લયલી, આલમમેં મીસલે મજનું,
તશહીર-હો ચુકા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
દીલ બેચ કરકે અય જાં, બાઝાર ઇશ્કમેં મેં,
સવદાયે ગમ લીયા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
ફુરકતમેં તેરી કાતીલ બેબાક જેરે ખંજર,
સર અપના મેં ધરા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
સરસે તેરે કદમ પર અય શાહે મુલકે ખુબી,
તાઅઝીમકો ઝુકા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તકસીર કયા હુઇ હે, મઝહેરસે સાફ કેહદો.
અય જાન બે-ખતા હું ચાહે બોલો યા ન બોલો.

(૭૭૬)—બુલબુલે બંગાલી-ગઝલ.

દીલો જાન મેરા લેકર દીલબર કહાં ગયોરે,
મુજકો બનાકે મુઝતર દીલબર કહાં ગયોરે.
કાબએમેં તુજકો ઢુંઢું યા બુત–કદેમેં અય બુત,
જાઉં કહાં કહાં પર દીલબર કહાં ગયોરે.
ફુરકતમેં ઉસ પરીકે દીવાના વાર બનબન,
કેહતા યેહી હું દરદર દીલબર કહાં ગયોરે.
અબતો ખબર લો આકર વોહ ઇશ્કકા જીગર પર,
કારી લગા હે ખંજર દીલબર કહાં ગયોરે.
દીખલા વોહ અપની સુરત જો નુરકી હે મુરત,
બે–પરદા અબ સરાસર દીલબર કહાં ગયોરે.
ઉલફત બડહાકે પ્યારે હમસે હુયે કીનારે,
હયરાં બહોત હે **મઝહર** દીલબર કહાં ગયોરે.

(૭૭૭)--શારદા વિજય—

દીવાના દીલડાં ડાહ્યું જરી તું થારે,
મસ્તાના મનડાં, માની જરા સ્થિર થારે;
કાં નાહક મરવા બની **પતંગ દીવે** ધારે–દીવાના.
દીવાને દરકાર નહીં બળી બળી મરે પતંગ,
એવો જીવડા જાણ તું જુઠો **પ્રીતીનો** રંગ;
એવા જુઠા રંગે ન રંગારે—દીવાના.
જે **સુરતપર** મોહીને તું તરફડી મરે અહીં,
તેને તારૂં સ્વપ્ન નહીં, મીઠી નીંદર મહીં;
મિથ્યા **આશા** તાણે ન તણારે—દીવાના.

(૭૭૮)—બુલબુલે બંગાલી–અશઆર

દીલ ઉસકા દીજીયે આપસે જીસપર કે આયે દીલ,
ઔરોંકે દીલસે આદમી કયું કર લગાયે દીલ.

(૭૭૯)—બુલબુલે બંગાલી-અશઆર.

દીલ હસીનોંકા નદે ચાહને વાલા કોઇ,
કે ઝમાનેમેં કીસીકા નહીં હોતા કોઇ.

(૭૮૦)—ભજન સંગ્રહ-રાગ પ્રભાત.

દીનકો દયાળ છાંડી, કોન શરન જાઉં,
એક રામ નીરંકાર, સોઇ ધામ પાઉં—દીનકો.
એક બચન એક બાન, એક પત્ની વ્રત,
એસે પ્રભુ છાંડકે હમ, કીનકું ભજુ ભૈયા—દીનકો.
જીસ ઘટમેં રામનામ સોહી ઘટ સચ્ચા,

રામકો સ્વરૂપ જાને, સોહી ગુરૂકા બચ્ચા—દીનકો.
ભક્તનકે કાજ મહારાજ સગુણ ધારી,
સજ્જનકો કરી ઉધાર, પિંગળા ઉદ્ધારી—દીનકો.
પ્રભુ ગરીબનકે નીવાજ, મેં ગરીબ તેરા,
એકબેર કહો દયાળ, તુલસીદાસ મેરા—દીનકો.

(૭૮૧)—ભાગ્યોદય—

દિલ મારૂં આ દીવાનું ફટક્યું ફરે છે ક્યાં ક્યાં?
જેમ જેમ લગામ ખેંચું જઇ જઇ મરે છે ક્યાં ક્યાં?
પૂરાઇ પીંજરામાં હું પંખીણી ખુશીથી,
તોહે પછાડી પાંખો ફોકટ ફરે છે ક્યાં ક્યાં?
જુવાનીઆ મુંઝવે, પણ સત્ય કેમ છોડું?
તોયે હૃદય પ્રયણની પ્યાલી ભરે છે ક્યાં ક્યાં?
ક્યાં ક્યાં જીગર ચીરાયે, ક્યાં જીંદગી સુકાયે,
અણું ન આંખમાંના આંસુ ખરે છે ક્યાં ક્યાં?

(૭૮૨)—સ્નેહ સરીતા—

દિલના દિપક છોરે, દયા નાથ દિલના દીપક છો,
હાંજી મારી આંખોના પ્યારા રોશન છો દિલના દિપક છો.
વાદળ વરસ્યાં પ્રેમ પીયૂષનાં ચાતક મુખની માંહ્ય,
ચાતક ઉરમાં આનંદ ઉર્મિ આજે રહી ઉભરાય-હાંજી.
પંખી અપંગને પાંખો કનકની, આપી કર્યો ઉપકાર,
ઉડું આકાશમાં તાતના સાથમાં તોડીને પિંજરદ્વાર-હાંજી.

(૭૮૩)—માલતી માધવ—

દીકરી પણ દુઃખનું ઉંડું મૂળરે, દુનિયામાં દીઠું—દીકરી.
સાલે મા બાપને—એ શુળરે [૨] દુનિયામાં.
પુત્ર તણી માતા બહુ સુભાવતી ગણાય,
તેમ જનેતા પુત્રીની અતિ દુરભાગી જણાય;
લોકો ઉચરે છે એ શું ભુલ (૩) રે—દુનિયામાં.
હજો ભલે માબાપને કુંવર કુંવારા અનેક,
પણ કોઇને ત્યાં નવ હશો કુંવરી કુંવારી એક;
બેટા બેટીનું—જુદું મુલ (૩) રે—દુનિયામાં.

(૧૮૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ.

દિલલે લિયા હે મેરા વો નંદકે દુલારે,
પનિયા ભરન ગઇથી જમના નદી કિનારે-ટેક.
સિરપે મુકુટ જડાથા કાનોં કુંડલ પડાથા,
પનઘટ નિકટ ખડાથા કર પ્રેમકે ઇશારે.

ગલ બીચ ફુલમાલા લોચન પરમ રસાલા,
કટિમેખલા વિશાલા તનપીત વસન ધારે.
બંસી અધર લગાઇ મધુરી ધુની સુનાઇ,
તનકી ખબર ભુલાઇ ઘર કાજ સબ બિસારે.
સુંદર છબી મોહનકી દિલમેં વસી સોહનકી,
બ્રહ્માનંદ મેરે મનકી આશા પુરાનહારે.

(૭૮૫)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ, તાલ ધમાલ.

દિખાદે નાથ અબ દર્શન ખડા હું દ્વારપે આકર,
સુના જગ બીચમે તેરા જબીસે નામ ભવતારણ;
ફિરા મૈં પૂછતા તેરી ખબરકો જાબજા જાકર.
નહીં લાયક હું મૈં ગરચે તેરે દીદાર પાનેકા,
ક્ષમા કર દોષ કો મેરે દયા દિલ બીચમેં લાકર;
ન માંગું ભોગ દુનિયાંકે ન વાંછા મોક્ષકી કેવલ,
તેરે દરબારમેં મુઝકો બનાલે ચરણકા ચાકર.
ન જાવું દ્વારકા નગરી ન મથુરા ઢુંડને તુઝકો,
વો બ્રહ્માનંદ ઘટઘટમેં દિખાદે રૂપ કરૂણાકર.

(૭૮૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ રાગ પીલુ.

દિખાદે ભીખ દર્શનકી પ્રભુ તેરા ભિખારી હું-ટેક.
ચલા કર દૂર દેશન સે તેરે દરબાર મે આયા,
ખડા હું દ્વારપે દિલમેં તેરી આશકા ધારી હું.
ફિરા સંસાર ચક્રમેં ભટકતા રાત દિન વિરથા,
વિના દીદાર કે તેરે હમેશાં મૈં દુખારી હું.
તુંહીં માતા પિતા બંધુ તુંહીં મેરા સહાયક હે,
તેરે દાસોંકે દાસનકે ચરણકા સેવકારી હું.
ભરા હું પાપ દોષણસેં ક્ષમા કર ભૂલકો મેરી,
વો બ્રહ્માનંદ સુન બિનતી શરણમેં મૈં તુમારી હું.

(૭૭૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ રાગ પીલુ.

દિખાદે નજરસેં વો જલવા તુમારા, જુદાઇકા પડદા કરો દૂર પ્યારા—ટેક.
તેરી ખૂબ સૂરત હે શકલે જમીપે, તુંહી સ્વર્ગ પરીયોંકા સુંદર નજારા,
કરૂં કયા બડાઇ મૈં તેરે હુસનકી, લજાતે હૈં સુરજ વા ચંદર સિતારા.
કરે કૌન તેરે ગુણોંકા નિરૂપણ, કિતાબેં કવિશ્વર મુનિશ્વર બી હારા,
સુનો મેરી બિનતીકો દિલસે દયા કર બ્રહ્માનંદ ચરણોંમેં દીજે સહારા.

(૭૮૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ, તાલ ધમાલ.

દિખાદે રૂપ ઈશ્વરકા મુઝે ગુરૂદેવ કરૂણાકર—ટેક.
કોઇ વૈકુંઠકે ઉપર કોઇ કૈલાશ પર્વત મેં,
કોઇ સાગરકે અંદરમેં બતાવે શેષશય્યાપર.
કોઇ દુર્ગા ગજાનનકો કહે જગદીશ સુરજકો,
કોઇ સબ સૃષ્ટિકા કર્તા ચતુર્મુખ દેવ પરમેશ્વર.
ધરે નિત ધ્યાન યોગીજન કોઇ નિર્ગુણનિરંજનકા,
કોઇ મૂરત પુજારી હૈં કોઇ અગનીકે હૈં ચાકર.
સકલ સંસારમેં પૂરણ કહે વેદાંત કે વાદી,
વો બ્રહ્માનંદ સંશયકો મિટાકર તાર ભવસાગર.

(૭૮૯)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ઠુમરી રાગ ઝંજોટી.

દીનકે દયાલ પ્રતિપાલ સબ જગતકે, પરમકૃપાલ હરિ હરો ભવબંધકો.
શંખ ચક્ર ગદાકર શીશપે મુકટધર, કાનન કુંડલવર સોહે મુખચંદકો.
ચતુર્ભુજા વિશાલ ગલબીચ બનમાલ અલકકુટિલ ભાલ હાસ મંદમંદકો.
ક્ષીરસિંધુમેંવિલાસ શેષનાગપેનિવાસ, દીજિયેદરસદાસ જાન બ્રહ્માનંદકો.

(૭૯૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ, તાલ ૩

દીનબંધુ ગાન મેરી અરજ આજ જરૂર હે,
દરપે તેરે આનકરકે મૈં ખડા હું દેરસે;
દેખલે અપની નજરસેં એકબાર હજૂર હે.
યહ દોઉ નૈના તેરે દર્શન લિયે તરસાર હે,
અબતો દિખલાદે જરા અપને બદનકા નૂર હે.
છોડકર સબ કામ દુનિયાં મૈં શરણમેં આપડા,
અપને ચરણોંસે મુઝે અબ કીજિયે નહિ દૂર હે.
પાપદોષોંસે ભરા હું સબ તરફસે મૈં સદા,
બ્રહ્માનંદ દિદાર દીજે કરકે માફ કસૂર હે.

(૭૯૧)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ કવ્વાલી.

દીનદયાલ દયા કરકે ભવસાગરસે કર પાર મુઝે—ટેક.
નીર અપાર ન તીર દિસે કિમ ધીર ધરૂં અબ મૈં મનમેં,
મેરી નાવ ડુબાવ રહી મગમેં શરણાગત જાનકે તાર મુઝે.
ગ્રાહ બસેં બલવાન બડે જલ ઘેર પડે બહુ મારગમેં,
બાજ રહી વિપરીત હવા તુંહી એક બચાવન હાર મુઝે.
છૂટ ગયા સબ સાથ મેરા કુછ હાથમેં જોર રહાભી નહી,
અબ નાથ ન દેર લગાય જરા નિજ બાંહ પસાર ઉબાર મુઝે.

તેરા નામ **જહાજ** બડા જગમેં સબ વેદ પુરાન બતાવત હૈં,
બ્રહ્માનંદ જપું દિનરાત સદા પ્રભુ કીજિયે પાર કિનાર મુઝે.

(૭૯૨)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ કાફી, તાલ ધમાલ.

દીનાનાથ **રમાપતિ** ભવદુખ હમારા હરોરે-ટેક.
કરમેં ચક્ર સુદર્શન પકડો શીશ કિરીટ ધરોરે,
ગલ બૈજંતી માલ લાલ કરપીતવસન પહેરોરે.
વામ અંકમેં લે કમલાકો ગરૂડ સવારી કરોરે,
બ્રહ્માનંદ વિલંબ ન કીજે શરણ તુમારી પડોરે.

(૭૯૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ કાફી તાલ ૩

દીનાનાથ **રમાપતિ** મૈં હું શરણ તુમારીજી-ટેક.
કામ ક્રોધ મદ લોભ લુટેરે રાખાયે લાજ હમારીજી,
સ્વારથકે સબ મિત્ર જગતમેં કેવલ તુમ હિતકારીજી.
ભવસાગરમેં ડૂબ રહા હું લીજિયે બેગ ઉબારીજી,
બ્રહ્માનંદ દાન મોહે દીજે નામ તેરા સુખકારીજી.

(૭૯૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા કસ્તૂરી તાલ ૩

દીનાનાથ દયાલ સુને મૈં ભક્તન હિતકારી-ટેક.
હિરણ્યકશિપને બાંધ ભક્તકો ચાબુક જબ મારી,
થંભ ફોડકર પ્રગટ ભયે **હરિ** નખસે કમર ફાડી.
ગજકો પકડ લે ચલા **ગ્રાહ** જબ જલમે બલકારી,
માર ચક્ર ગ્રહકા સિર કાટા ગજકી વિપત ટારી.
બીચ સભાકે નગન કરી જબ પાંડવકી નારી,
દુઃશાસનકી ભુજા **ચીર** કો ખેંચ ખેંચ હારી.
ધ્રુવને નામ લિયા જબ દીના અચલ ધામ ભારી,
બ્રહ્માનંદ દેર નહિ કીજે અબ મેરી વારી.

(૭૯૫)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ગઝલ તાલ ધમાલ.

દિખાદે યાર અબ મુખડા ઘુંગટમેં કયું છિપાયા હે-ટેક.
હુસન તેરેકા હૈ શાની ન દૂજા બીચ દુનિયાંકે,
કરૂં કયા મૈં સિફત તેરી ચાંદ મનમેં લજાયા હૈ.
નજારા પ્રેમકા ભરકે લગાયા હૈ જિગર મેરે,
જુદાઇકા અબી પડદા બીચમેં કયોં ગિરાયા હૈ.
તેરે મિલનેકી ખાતીરકો હજારોં લોક તરસાવે,
ખુલે કિસ્મત બડી જિસકી વહી દીદાર પાયા હૈ.
નહી હૈ આશ ઇસ તનકી ન ધનકી લાલસા મુઝકો,
વો **બ્રહ્માનંદ** હે દર્શન વેહી દિલમેં સમાયા હૈ.

(૭૯૬)—ભક્ત ધ્રુવ—રાગ પીલુ.

દિલરૂબા જાની-સતા જલાન યારી જસ.
આવોજી આવ,-તૂ આલા ગુલાલા બાલા જોબનવાલા.
વારી વારી જાઉં તોરે મુખપે,
સજન મોહન આવો આવો.
વિરહા અગિન કો બુઝાવો.
કારે નયનાં લાગે બાન.

(૭૯૭)—વીસમી સદી—

દીલભર દીલદાર કો કનઇયારે-પ્રાણુ પ્યારારે,
રમાડું રજની પ્રીતે,-લહેજત છે આજકાલ;
બતાવું હવે હું ચંડાલ,-ગોરા તુજ ગુલાબી ગાલ.

(૭૯૮)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—કાફી તીલાનો તાલ ત્રીતાલો.

દીર દીર તાનુગ તનન દેરના, તદારે દાની નીતરૂગ તદેરના,
તનનનનનન તનદેરના, સાની સાગરે ગગરે;
સાની સાસા રેરે ગગ ગગ પ. ગપધ નીસા ધની ધસા નીધપ.
પની ધની પધપ ગગ ગપમ સની સાગરે મગરે-દીર દીર.

(૭૯૯)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—તીલાનો તાલ ત્રીતાલો.

દીમ ઓદતન ન ન ન ન દેરેના,
દેરેના દેરેના દીગ તાદીમ દીગ તાનુગ;
દર દર દીમ દારો દીમ તન ન ન દારો દીમ-ઓદતન.
તાલ સુરનસે ગાવે તરાના, સપ્ત સુરનકો ભેદ પુદાના,
નક કીડી નક તક ધુગકીડી નક તક, તક ગડાન તકધા;
ધા ધા નક કીડી નક તક ધુમ કીડી નક તક તક ગડાન તકધા-દીમ.

(૮૦૦)—સનાતન ભજનદિપિકા—ભજન.

દીલ લેકે ચલે જાઓગે, કૈસે જીવેંગી હમ.
તેરી કાલી કાલી જુલફે હૈં, ગોરાસા હૈ બદન,
જબ યાદ આવેગી તેરી, રો રો મરેંગી હમ.
હમ કહતી પિયા તુમસે, પરદેશ ના ગવન,
હાહા કરેંગી તેરી, પૈયાં પડેંગી હમ.
યહ છબી તિહારે મુખકી; બસી મેરે હરદમ,
અબ સુર સ્વામી કૃપા કીજે, દાસી તેરી હમ.

***(૮૦૧)—ઉજ્જેણી યાને સોમનાથનો મેરો**—

દીનબંધુ દયા કર કાંઇ-ઓરે.
દુઃખ કરીએ રહી હું મુઝાઇ; નશીબ નવાઇ કળ એ ન કાંઇ,
ઉલટ સુલટ પટ પલકની માંહિ, વૈભવ જાયે વેળાઇ-દીન.
વિરહની વાદળી ચોગમ છાઇ, વેલી સુકોમળ જાયે સુકાઇ,
રસીક મળે હવે કયાંઇ-દીન.

(૮૦૨)—ઉજ્જેણી યાને સોમનાથનો ઘેરો—

દીનાનાથ હે દયાળ દીનમણી પ્રજાપાળ,
ગાયે ગુણને રસાળ વ્હાલ ધરી બાળ આજ.
રેલ છે આનંદ ઉર, અવિચળ પામ્યા નૂર,
છાઇ કીરતી મધુર, વાસના શું ભુગિમાંજ.

(૮૦૩)—સયરે ચમન—રાગ ભેરવી.

દીલ ફેરદે પરી ઓ હગારી હમે, બોસા ન દીયા દુબારા હમે—દીલ.
મેહફીલમે ગયરોંકી ભી બુલાના, નયનોંસે કરના ઇશારા હમેં—દીલ.
ગયરોંસે હંસના હમસે ન બોલના, યે બાત નહીં હે ગવરા હમેં—દીલ.

(૮૦૪)—દારા ઔરંગઝેબ—

દુનીયામેં દેવે હાર, કારે બદ ગુમાની;
સલુકાઇસેં ધી ટાઇ, ના ફરગાની.
બેસવાબી દગા બાજી, જોરો જુલ્મ ઇજહાર,
ફીતના ઓ ફરેબો ફંદ, ઝુટ જબાની.
હીર્સ ઓર તમા ખુબ ઇલ્લ તેંસે મગરૂબ;
હમ દમોમેં કીના ખાર, ખ્વારીકી નીશાની.

(૮૦૫)—દારા ઔરંગઝેબ—

દુનીયામેં હક હય ચલતા સબકો **નતીજા** મીલતા,
હરદમ યહી કુદરત કરે હક બાતકી બહડતી કરે;
જીનહાર છબબબ ના ચલે, લો ધ્યાન...મેં,
નાસવાલ હય કત્લ ચલાનહક લડતા હક કહેના.
હક કરના ફરગાં ઇજહાર અય સરકાર, હય દરબાર,
ફીર દીગારકા—નેકસેં—ટેકસેં—સાનસેં જ્ઞાનસેં,
દાયમ ગમખાના, સુખપાના, હક જાતા સચમાન—દુનીયામેં.

(૮૦૬)—લવ-કુશ—

દુઃખી વિરહિણી રહી મરતી, અહીં આવી હું નહી ડરતી;
ઘર છોડયું મન જોડયું વનમાં,
રામને માટે અરે મ્હેં નહિ હોય નિરભય ફરતી—દુઃખી૦
રામ રામા રામ નામે, જપ કરતી ફરતી રહી સહી;
મન ગભરાયે કંઇ કંઇ થાયે હર કરગરતી—દુઃખી૦

(૮૦૭)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—રાગ ઠુમરી.

દુખવામે કેસે સહુ મોરી સજની તલપ તલપ જીયા જાય—દુખવામે.
મે જાનુ પીયા કાહા શીધારે, મોહે કલના પડત એક ઘડી પલ છીન,
મોરી કેશી કટે રજની—દુખવામે.

(૮૦૮)—મારે આસતિં—

દુલનીઆ જાના રહે તોરા રાજ,
ચુન ચુન કલીયાં મેં સેજ બીછાઉં, સોવે સાસજીકા છૈયા.
નનંદકા ભૈયા, હમારા સૈયાં, ગલે બીચ બૈયાં.
સોનેકા ઘડવા ગંગાજલ પાની, પીવે સાસજીકા છૈયા,
નનંદકા ભૈયા, હમારા સૈયાં, ગલે બીચ બૈયાં.

(૮૦૯)—નિર્મળ-ગંગા—

દુનિયા દોરંગી દોરંગી દુનિયા દોરંગી, સદ્દસજ્જનની નહી સંગી—દુનીયા.
પ્રપંચીયો પાલખીએ બેશે સાચાને શીર ભારો,
સજ્જનોને કષ્ટ દીએ છે, અવનિમાં એ ધારો—દુનિયા૦
મીઠાં બોલાં મોજ કરતા, ભુખે મરે સાચા,
કુડા કપટીઓ હોંસે ફરતા, એળે ગયો જન્મારો—દુનિયા૦

(૮૧૦)—સુફેદ ખુન—

દુનીયા એક મુસાફીરખાનાં હય, પ્યારે ના મન અટકાના.
સાંજ સમજકે આય બયેઠે હય, ભોરકો હય જાના,
ચુન ચુન મટ્ટી મહેલ બનાયા, લોગ કહે ઘર મેરા.
ના ઘર તેરા, ના ઘરા મેરા, ચિડીયા રેન બસેરા,
મત લલચાના, દિલ લગાના, હરકા ગુન ગાના.

(૮૧૧)—અહલ્યાબાઇ—

દુનિયા અજબ રંગ ભરી—
જલ વાદળ સમ પલ પલ પલટે રંગત સ્થિર ન જરી,
એ વિષવેલી દુઃખ ભરેલી, વિષમ વિષય રસ ધરી.
એક વિપત્તિ જ્યાં વિચરી, ત્યાં અનેક આવે ફરી,
જોઇ વિપત્તિ મનની જાતી, સમતા સઘળી સરી.
જગ અટવીમાં સહુજન ખાતા, ખત્તા ખંજત કરી,
તોપણ તૃષ્ણા આશા ત્યાગી, ભજે ન ભાવથી હરી.

(૮૧૨)—ના. સુ. નો. અંધ સારંગીવાળો—ગઝલ.

દુઃખી સ્થાતી થઇ મારી, રૂદનથી શું મળે યારી,
વૃથા ગઇ સર્વ આજીજી, મળી ગઇ ધુળ સૌ બાજી.
સંબંધી મિત્ર સૌ નાઠા, બન્યા બહુ ક્રુર શી આશા,
મનુષ્યોની મદદ એવી, દિવાલો રેતની જેવી.
વિપત્તી શીર ભલે આવો, દુઃખો સૌ ત્રાસ ઉપજાવો,
નથી ડરતો કશાથી હું, મરણથી ત્રાસ વધતો શું.
હઠો આવો ન મુજ પાસે, જગત સૌ સ્વાર્થમય ભાસે,
હરી હું છું શરણ તારે, ભવાબ્ધીથી ઉગારી લે.

(૮૧૩)—બુદ્ધદેવ—

દુઃખીને ડરાવે શાને, મરેલાને મારે શાને,
બળેલાને બાળે શાને, વૈરી વિધિ
રીઝાવી સતાવે શાને, સતાવી રીબાવે શાને,
રીબાવી જીવાડે શાને, દયાના વિધ.
શશિને કલંકો દીધાં, ગુલાબો મનોહર કીધા,
નિયંતા તે આવી શાને, અનિતી કીધી-દુઃખી.
ચંદનને કુસુમ નાં દીધાં, સાગર જળ ખારા કીધાં,
અમૃત કહી ઝેર દીધાં, જીવન અકારાં કીધાં;
રમણી હૃદયે આશા, નિરાશા દીધી-દુઃખી.

(૮૧૪)—સાગર સરિતા-રાગ ભજન.

દુરમતીશે નથી દેખતો, ચેત ચેત નાદાન,
દીન દશા પાંચ મુકામ છે, ભાવે ભજ ભગવાન.
આ જગમાં સાચો કોઇ નથી સાથી, એક પ્રભુજી સુખદાઇછે. (૨)-દુર૦
સ્વારથનો સહુ સંબંધ ધરતા જગની જુઠી ઠગાઇ છે,
તનધન જોબન કનક કામની મૃગજળ માયા છાઇ છે.
અંત વખત કોઇ કામ ન આવે, સાચી પ્રભુની સગાઈ છે.
અમીર ગયા ઉમરાવ ગયા, ન સહુને મનની મનમાં સમાઇ છે,
સત્ય વાત સાણા નર સમજે, સાચી પુન્ય કમાઇ છે.

(૮૧૫)—મનુમણી—

દુઃખીઓ આ દુનીઆમાંરે, હું અહીંથી તંહી અથડાઉં,
ચડતી પડતી દશા ચક્કરે, ચઢતાં ગોથાં ખાઉં.
કોણ કુટુંબે જન્મ થયો, બાળ કાળ શી રીતે ગયો ?
ઉંચે ચઢી ભવસાગર, મોજે નીચો પડી પછડાઉં-દુઃખીઓ.
વિરંગી રંગે રંગીયો બહુ જંગલ જંગલ ભમીઓ સહુ,
ખમતો દુઃખ સુખ સર્વ તરેહનાં, અજબ સ્થીતિ પલટાઉં-દુઃખીઓ.

(૮૧૬)—અહલ્યાબાઇ-રાગ ભજન.

દુનિયા તણા દિવાના, દીલભર મજાઓ લુટે,
તુટે જીવન દોરી, આશા છતાં ન છુટે.
બાળક મટી યુવાની, આવે બલે દિવાની,
તન ધન મળે તરૂણી, આશા છતાં ન છુટે.
આવે પછી બુઢાપો, ધોળા થતાં નીમાળા,
રે' બાકી લાઠી લાળા, આશા છતાં ન છુટે.
પડી જાય દેહ પાપી મરી જાય મન કહાપી,
મળી જાય માટીમાં સહુ, આશા છતાં ન છુટે.

(૮૧૭)—અસીરે હીર્સ—

દુનિયા **મતલબકી** ગરજી, અબ મોહે જાન પરી.
જબ લગ બયેલ બહે, **કોલ્હુમેં** તબલગ પ્રાત ખરી,
થકા બયલકો પુછત નાંહિ, ભટકત ગલી ગલી.
હરા વ્રક્ષ પક્ષી આ બયેઠે, રટકે નામ હરી,
ઉડ ગએ પતે ઉડ ગયે પન્થી દુનિયા, જગતકી રીતઅરી.

(૮૧૮)—ખુશરૂ હશીના—

દુખીયારી હું મારી હું ગમકી, મેરે આસ નહીં કુછ દીલમે જરા—દુખીયારી.
આપ કએંમકે હો બએપારી, ધંધા ધંધા જારી,
બીના ધન દાનકે લેનાં ન દેનાં, ગએ ઓરત હું બીમારી—દુખીયારી.
કામ નહીં મીસકીનોંકા, યહાં નહિં ખએરાત,
જા અપની તું રાહ લે, કર માયાકો બાત—મેરે૦
નએ દએોલત હી રહેગી, નએ સામાં હોગા,
મેરે તારીકમે તનકયા, તને ભેંન્ન હોગા.
ધન માયા કુચ્છ કામ ન આવે, આવે **કરની** કામ,
અએસી કરની કર ચલો, જો પાછે બાજે નામ— મેરે૦

(૮૧૯)—સ્નેહલતા—

દુઃખ દુઃખ શું વદો જગતમાં દુઃખ દોહ્યલું મળે,
કાયા માયા કયાં છે જુદી જીવ જીવનમાં ભળે.
દુઃખ છે મીઠી સુખ છાયા, શાંતી માને તેમાં ડાહ્યા,
પાણીના **પરપોટા** સમ સુખ સુંદર જોતાં ભાસે.
ઝાકળ બિંદુ **મોતી** જેવું જુઓ ચળકતું ધાસે,
પલકમાં જોતાં થાય વિનાશ, સમજી કરો સુખનો કયાસ.
ચડતી પડતી ધરી અનાદી ઘડી ઘડીમાં ફરતી,
માનવ જીવન રથનાં પૈડા, તાપ છાય લ્યો વરતી.
પડે જે માથે કારમું દુઃખ, માનવું તેને સાચુ સુખ,
માયા મમતા ધરીને મનમાં, કરે સુખ અભિમાન.
છકીને છતમાં ધન મદ ધરતાં, **એ નર** નહીં **નાદાન,**
ખરે જેમ પીંપળ પરથી પાન, ભટકતા ભૂમીપર જેમ **શ્વાન.**

(૮૨૦)—મારીલ મુસાફરી—

દુનીયામે જો ચલા **નેકીપર** બેડા ઉસકા પાર હુવા,
માલ ખરીદા જીસને અચ્છા નફા મીલા જરદાર હુવા;
ખોટા સઓદા જીસને કીયા નુકશાન ઉઠાયા ખાર હુવા.
પરખા જીસને અપને આપકો દીલકી કસોટી પર કસકર,
શરમીન્દા ઈર દુનીઆમે ઇનસાન ન વોહ જીનહાર હુવા.

(૮૨૧)—વિદ્યાવિનોદ ઉર્ફે પાપનું પ્રાયશ્ચિત—

દુનિયા દુનિયા અજબ ગજબ તું ન્યારા ન્યારા રંગ બતાવે (૨)
વૃદ્ધ જનો પ્રેમાંધી બનીને કન્યા વિક્રય કુર ચાલ ચલાવે,
નીર્દોષ બાળાનો ભવ બગાડે અજ્ઞાનીને જાળે ફસાવે-દુ.
કામની કાંચન સુખ ક્ષણિક છે વિજળીનો ચમકા.......રે,
કામી પુરૂષો આંખ ઉઘાડો, ભોળી બાળાનો ભવ સુધારો-દુ.

(૮૨૨)—સુધાચંદ્ર—

દુનિયા કોઇ કહે સ્વર્ગજ આરો, કોઇ દુઃખોનો ભારો હોજી,
દુઃખમાંને સુખમાં ફરક એક એ, નિજ ઘટ કાળો કે રૂપાળો રે;
જાયે દુની રૂપાળો વા કાળો હોજી, છિદ્ર પડે કર્મોનાં ઘટ માંહિ,
ભીતર વારિ જાતું બાળોરે—જાયે.
નાથ હાથ તારણ રઘુનંદન, ભર દરિયામાં તારેરે,
સ્મરિયે સંતો જગજીવન સ્વામી, જન્મ નહિ આ હારેરે—જાયે.

(૮૨૩)—જાલિમ ટુલિયા—

દુર જારે દુર જારે દુર જારે દુર જારે દુર,
બોલ કેવા બોલતી તું, નહીં જરા દગ ખોલતી તું.
ધીમે ધીમે, જરી કાંઇ ધીમે ધીમે,
નહીં કંઇ ગૌર કરે તું, અતિશય શોર કરે તું
અવસર જોઇ સરેના, અપયશ જોઇ ડરેના,
હાય કરૂં શું, પાપ કરૂં શું, કાન્ત વરૂ કાં પ્રાણ હરૂં
કાં હાલ ગરૂં કાં ફૂર—

(૮૨૪)—ચાલુ જમાનો—

દુનિયા છે ડાઢ ડાહી, ને ઘોડી બેલગામ,
પેટ પાટા બાંધીને ભેગા કરે છે દામ.
દમડી કદી છુટે નહીં, છો તુટિ જાય ચામ,
કરે છે વેઠ બાધી ભેડ દામના ગુલામ.
પલમાં જાળ નાખી અજબ, દેખાડીને કસબ,
લાવી લાલચ તલબ, લુંટી લોભી બેઢબ
તાગડધિન્ના ધુતારા કરે.
ધરતીમાં માલ મટે, લોભિને રાંડિ રાંડ,
તેને લાવીને ઘરમાં, ખાઇયે સદા ઘી ખાંડ.
ફિકર કરી જવું મરી એ વાત છે હરામ,
ભાંડ બાઇ, બેઠા નહાઇ, રામ બોલો રામ-પલમાં.

(૮૨૫)—ચાલુ જમાનો—

દુનિયા ભરેલી દગાની, સતિયાની થાય હાની,

દીન જનની ખરી કમાણી, દોલત ગણી દાદાની--
એશઆરામ થઇને ઉડાવે, કંકર **પત્થર** માની—દુનિયા૦
લાજ મૂકી રાજ કરતા, હાય હણાઇ હલાલી,
કાળું ધોળાપર કરાતું, નીતિ રસાતળ ચાલી—દુનિયા૦
જોર જગતમાં જૂઠનું જયાં, પછી મનમાં ભય શાનો ?
જુઠું તરતું સાચ ડૂબે, એવો **ચાલુ જમાનો**—દુનિયા૦

(૮૨૬)—કુમુદ-ચંદ્ર—

દુઃખ હરનારા મારા પ્રાણ પ્યારા, પ્રેમેથી વા'રે પધારજોરે;
હું તમ **નારી** બની દુઃખીયારી, સ્નેહથી **શ્યામ** સંભારજો.-દુઃખ.
પરવશ થઇ છું ત્યારે દુર ગઇ છું, રહી છું રટી તમ નામનેરે;
મુરતી તમારી રહું રૂદે ધારી, આળગો કરી આરામનેરે.-દુઃખ.
મુજ પીતુ **રામે** ધાર્યું માગ સામે, **માલીયા** સંગ વરાવવારે;
બહુ દુઃખ ધારી મેં તો ના પાડી, અનાડી ફર્યો ફસાવવારે.

(૮૨૭)—કુમુદ-ચંદ્ર—

દુઃખની વાતો **દુઃખીયાં** જાણે, **સુખીયાં** શાને જાણેરે,
દીલનું **દરદ** ન દેખે કોઇ, દીલડું પીડ પ્રમાણેરે.
ચંપા વનની કોયલ કેવી, બાવળ વનમાં બોલેરે,
પ્રેક્ષક કોઇ પ્રવીણ ન પાસે, દીન દીન દુઃખમાં ડોલેરે.
સમૃધી સારી ઉરમાં ધારી, ઝટ દીલ ચડતું ઝોલેરે,
મરતી એકલડી મૌન્ય મુઝાઇ, મનનો મરમ ન ખોલેરે.
નીજ સ્થિતી જોતી ગતિ મતી ખોતી, જોતી જંગલ દ્રષ્ટેરે,
સુખથી ન સોતી રોતી રોતી, કાળ વિતાવે કષ્ટેરે.

(૮૨૮)—વિરાટ-પર્વ—

દ્રુપદ સુતા મએ શ્રીહરી ભગીની પાંડવ નૃપ જાયા,
સંકટમેં કોઇ નહી વાલી ઇશ્વરકી માયા,
ખેલ હંએ કીસમતકે, કહીએ દોશ કીસે દેના ?

(૮૨૯)—મૃચ્છકટીક—

દુઃખ વીતે પર સૌખ્ય યદી હોવે, દીપ જયસા ધન તીમીરમેં સુહાવે;
તીમી સુખકે પશ્ચાત દુઃખ હોવે, દેહ હોતે તે વહ મનૂજ મૃતકીનાઇ.

(૮૩૦)—ભદ્રકાળી—

દુર દુર જા ડગારાં નીચ નારી વાણી તારી બંધકર,
'હવે ન વધુ ઉચર, 'બનશો ખરેખર ખર.
'માનુની એ મનહર, 'પ્રેમદા છે પ્રાણહર.

રમા રૂપાળી કામણગારી, સુંદરી શ્રૃંગારસર,
' શું વદો છો નાથ આપ. 'હાય વળગ્યું ક્યાંથી પાપ.
' નથી ઘટિત આપ કામ, 'બસ ચુપકર ગુલામ.
છોડ લવારી કુટીલ નારી, અહીંથી ત્હારૂં કાળું કર,
' અધમ મતિ આ શાથી થઇ, 'જા હવે તું ચુપ રહી.
' થાવો છે ભાગ્ય રતિ ભુરી, 'થાશે તારી નિશ્ચય ભુંડી.
વિષમ વાણીઓ અભિમાની હવે ના તું ઉચર,
' આપ બુદ્ધિ કયાં ખશી, મનમોહિની એ ઉર્વશી.
' પસ્તાશો નાથ ધસી, 'ગઇ છે તવ મતિ ધશી.
અવિચારી અધમનારી, વેગે અહીંથી તું વિચાર.

દ (૮૩૧)—મૃચ્છકટીક—

દેખ બડા ઘર ધનકે કારણ ચોરી કરને આયા,
નસીબ ખોટા ઉસ તસ્કરકા નહી કુચ્છ ઉસને પાયા;
જગ ભરમેં ભારી હોગી અપકીર્તી મેરી.

(૮૩૨)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ કવ્વાલી.

દેદે પિયા દર્શન તો મુઝે મેં તો શરણ તુમારી આય પડી—ટેક.
માત પિતા ઘરબાર તજા તેરે કાજ મેરી સબ લાજ ગઇ,
મૈં તો છોડકે આશ સબી જગકી તેરે દ્વારપે ધ્યાન લગાઇ ખડી.
સબ જોબનકે દિન બીત ગયે અબ મેં મનમેં પછતાય રહી,
કરૂણા કર અંગ લગાય મુઝે તેરે સંગ બિના ચેન ઘડી.
મેરે જૈસી અનેક ખડી દરપે તેરે દર્શનકો તરસાય રહી,
તેરી જાનકે દાસન દાસ મુઝે મેરી પૂરણ કીજિયે આશ બડી.
કર માફ કસૂર મેરે સબહી અબ દેખ દયાકી નજરસે મુઝે,
બ્રહ્માનંદ તેરી સુખ ધામ છબી પ્રભુ નિત્ય મેરે દિલ જડી.

(૮૩૩)—સુરદાસ—

દેખો દેખો, મેરા નામ, માયા મહાન મશહુર હે,
મેરા ન્યારા હી આલમમેં નુર હય, જોગી ભોગીકું મેરી જરૂર હય.
દીલમેં યું રહે, ન કોઇ મુજશે દુર હે, વાહજી વાહ, વાહજી—દેખો૦

(૮૩૪)—જહરી સાંપ—

દેખુંગી પ્યારે અબાકા મુખડા, પ્યારા પ્યારા પ્યારા પ્યારે.
ભુલે હુવેથે હમે અબ તક દીલસે, જાયગા સારા, સારા સારા,
સારાહી એક મુરતકા ટુકડા.—દેખું૦
રખેંગે ઉલફત, વહમ અબ સબ હુ જબાકું જબા,
ફીરતા થા મારા મારા મારારી, દીલ ઉખડાહી ઉખડા.—દેખું૦

(૮૩૫)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-પ્રભાતી તાલ દાદરા.

દેખ સખી **કૃષ્ણ** ચંદ્રકી છબી સુહાવની,-ટેક૦
સિરપે મુકટ અલક ભાલ, શ્રવણ કુંડલ દગ રસાલ;
ગલેમેં માલ, ભુજ વિશાલ, પીત પટ ધરાવની.—
બાજુબંદ કંગણ હાથ, કમર ગણી તિલક માથ;
બંસી અધર મધુર મધુર સરસ રાગ ગાવની.—
ચંદ વદન મંદ હાસ, સખિયન સંગ કરત રાસ;
પગમેં છનન છનન નૂપરોંકી ધુન બજાવની.—
સજલ મેઘ **શામ**, રંગ સંગ **રાધિકા** ઉમંગ;
બ્રહ્માનંદ શ્રીમુકુંદ ચરણ રતિ લગાવની.—

(૮૩૬)—મીસ કાલીજાન-રાગ ભજન, તાલ દીપચંદી.

દેખો એક બાલા જોગી દ્વાર હમારે આયો હેરી.
આસન મારે આંગન બિચ બૈઠો, વહતો મોતિન માંગ ભરાવે હેરી.
ભિક્ષા દેતા નહીં લેતા વહ, બારહ બરસકા માંગે જોગનવા.—દેખો૦

(૮૩૭)—મીસ રોઝા-રાગ સાહેની, તાલ ત્રિતાલ

દેખનકો મન લલચાયે પીયાકે દરસ પાઇ નનદિ, જીયા ન માને મોરા.-દે૦
રાત સનદ પીયા સુપનેમેં દેખે ભોર ભયે નજર ન આઆયે;
પીયાકે દરસ પાઇ નનદી, જીયા ન માને મારો.—દેખનકો૦

(૮૩૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન રાગ દેશ.

દેખ સખી બનકો ચલે આજ **રામ** હૈ-ટેક૦
દશરથકે કુંવર બાલ કોમલ તન ભુજ વિશાલ,
જનક સુતા સંગ જાત અંગ વામ હૈ.—
જટા જૂટ સોહે માથ ધનુષ બાણ ધરે હાથ,
પીત વસન કમર બીચ મુંજ દામ હૈ.—
ભૂપતિ વર દિયા દાન ધર્મ હેત તજે પ્રાણ,
કેકઇ નાદાન કિયા કઠિણ કામ હૈ.—
ભૂમીકે ભાર હરણ આયે સુર કાજ કરણ,
બ્રહ્માનંદકંદ શરણ મોક્ષ ધામ હૈ.—

(૮૩૯)—ખ્વાબે હસ્તી—

દેખી નાહી અતુર સુઘડ કોઇ નારી, નીત નેક ચલનપર વારી વારી.
પ્રેમ મંદીરયા મોહની અંખયા, પ્યારી નજર નજર બીચ લજીયા,
ગુનસે મોહે મન, જગતકી પ્યારી.......દેખી.

(૮૪૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ કવ્વાલી.

દેખો સખી ગિંદરાબનમેં વો તો બંસરી શામ બજાવત હૈ—ટેક૦
ધર્મકે પાલન કારણસે હરિને વ્રજમેં અવતાર લિયા,
ગિલ ગ્વાલન બાલનકે સંગમે જમુના તટ ધેનુ ચરાવત હૈ—
સિર મોરકે પાંખકી ટોપ ધરે મકરાકૃત કુંડલ કાનનમેં,
ગલમેં બનમાલ વિરાજ રહી કટિમેં પટ પીત સુહાવત હૈ—
બન કુંજનમેં હરિ રાસ રચી સખિયાં સંગમેં મિલ ગાન કરે.
ભાગ્ય બડે વ્રજ ગોપિનકે હરિ હાથ મિલાય નચાવત હૈ.
મધુરી મુરલી ધુનકો સુનકે સબ દેવ સમાજ જુડે નભમેં,
બ્રહ્માનંદ નિહાર છબી પ્રભુકી અપને મનમેં સુખ પાવત હૈ.

(૮૪૧)—ખુબસુરત બલા—

દેખો યારો કયા ઝક મારા બીબી અયસી લાએ,
કે જીસને આતેહી મેરા દીવાલા ફુક વાએ.
યારોકે સાથ હોટેલમાં, ચંપીનકી બોટલ ખુલવાયે,
ઔર યહાં તો ગીરટર બેરસલ્લાકા ઠબ્બાગુલ હો જાએ.
મિલે જીસકો જોરૂ અયસી, વોહ બ્હાર દેખે કયસી,
લાઆનત ભંજે યારો અયસી, જોરૂકી અયસી તયસી.
કોઇ આવે સાયકલ લેકર, ઔર કોઇ લાવે મોટરકાર,
મીયાં તો ઘરકા ખાય હવા, ઔર બીબી જાયે બ્હાર.
ગયરેકો દેકર હાથ બગલમેં—ફીરતી હય બજાર,
અયસી ફેશનેબલ ઔરત પર હો ખુદાકી માર—મીલે.
ભટકે વોહ રાતકો નાટક ફાટકમે, ઉલજલુલ,
મિયાં રોકે તો બોલી કહેતી, બી, કવાઇટ, યુ, ફુલ.
દેખો યારો "હાં" તુમભી ન કરના અયસી ભુલ,
વરના તુમ્હારી ભી યેહ કર દેવેગી ઠબ્બાગુલ.

(૮૪૨)—ભરથરી—

દેખા નહીં કછુ સાર જગતમેં દેખા નહીં કછુ સાર;
મોહ બિપે ગત લપટો યારો, દેખા નહીં કછુ સાર.
ચૌદ ચોકડી રાજ મીલે પન, ત્રશ્નાકા નહીં પાર,
ભોગ ભોગતે ઇંદ્ર અપ્સરા, તૃપ્તી નહિ લગાર;
તૃપ્તી નહીં લગાર— જગતમેં.
જૂઠા રંગ રૂપમેં ભુલી, ક્રીડા કરત ગમાર,
રૂપ વીર્ય બલ નાશ હુવા તબ, નહીં હે અપની નાર;
નહીં હે અપની નાર— જગતમેં.

પ્યારી મેરી જાની **પિંગળા**, હુબ રહા એક તાર,
તોભી કીયા કૃતઘ્ની રાણી, **અશ્વપાલકું** યાર;
અશ્વપાલકું યાર— જગતમે.
અલ્પ બખનકા એસી તમાસા, દુઃખહે અપરંપાર,
બેશક બશકા ત્યાગ કરો તુમ, ફેર પસ્તાના યાર;
ફેર પસ્તાના યાર— જગતમે.
એસી **ભર્તૃહરિ** નાર ભરૂંસે, ભુલી હુવા **ખુવાર**,
એસી ભેખસેં, જગત **શિખ** દઉં, નવ હુબો સંસાર;
નવ હુબો સંસાર— જગતમે.

(૮૪૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ગઝલ રાગ પીલુ.

દેખો નજરસેં વો જાતી ઉમરિયા, કભી હાથમેં ફિર ન આતી ગુજરિયા-ટેક.
દિન દિન ઘડી પલમેં છિન છિનમેં જાવે જૈસે નદી બેગ પાની લહરિયા.
કયા સો રહા હે એ ફિકરીસે ગાફિલ ફિરે કાલકી તેરે સિરપે ચકરિયા.
માનુષકી દેહીકો દુનિયાંમેં પા કર ગિરથા ન ખોવો રતનકી પિટરિયા.
સુમરો સદા નામ દિલસેં નિરંજન **બ્રહ્માનંદ** સબ ભવ બંધન હરિયા.

(૮૪૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન તાલ કવ્વાલી.

દેખો વૃન્દાબનકી કુંજમેં રંગ નાચે નંદ કુમાર,
મોરમુકટ સિર ઉપર સોહે ગલ ફૂલનકે હાર.
પીતાંબર કટિ બીચ બિરાજે મુરલી અધર સુધાર,
વીણા તાલ મૃદંગી બાજે બાજે ઝાંજ સિતાર,
છનછનછનછન નૂપર બાજે કરકંકણ ઝનકાર.
સખિયાંકે સંગ રાધા નાચે નાચે બ્રજકી નાર,
ગ્વાલ બાલ સબ મિલકર નાચેં કરકરકે સિંગાર.
જલચર મોહે થલચર મોહે મોહે નભ સંચાર,
બ્રહ્માનંદ મુનીશ્વર મોહે બંસી ધુન નિર્ધાર.

(૮૪૫)—પ્રતાપ લક્ષ્મી—

દેખો સખી **કનૈયા** રોકી ઠાડો મો ગેલ
પનીયાં ભરન કએસે જાઉં મોરી આલી-દેખો.
ગયેં જલ **જમુના** ભરન જાતરી
બીચમેં મીલ ગયો નંદકો છેલ, ગાગ રોકી ઠારો મો ગેલ—દેખો.

(૮૪૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા--રાગ સારંગ ઠુમરી તાલ.

દેખો દેખોરી લંગર મેરો રોકત ડગર મેરી બંયરા પકર તલ
પટકી ગગર મૈંતો જોડતહું કર નહિ માનત બિહારી-દેખો.

સિર મુકટધાર ગલપહનહાર સંગબાલકાર નિતકરતરાર મૈંતો
ગઇ હાર બડોઢીઠ અનારી-દેખો૦
સખી નાગરનટ હાડો જમુનાકેતટ કર કપટઝપટ મેરો હરલિયો
પટ બંસીબટ ઝટપટ ચડ ગયોરી મુરારી-દેખો૦
ધરમુરલી અધર સ્વર ગાત મધુર મૈંતો ધુન સુનકર સુધ ગઇ
બિસર બ્રહ્માનંદ નજર બિચ બસો ગિરધારી-દેખો૦

(૮૪૭)—વીર અભિમન્યુ—

દેખો પ્રેમકા પંથ નિરાલા.
નયનાં થકત પ્રેમ રસ પીવત ભરત ન પ્યાસ પિયાલા,
દુધ ઉઠત હય મહા વેગસે, જબ લાગત હય જવાલા.
એક જાન હય વાહીછિન જબ જલકા છીંટા ડાલા,
કઠીન કાષ્ટ કે ભેદનમેં જો રહતા હય મતવાલા.
કલમ નાલ કબહુંના વીધત, વોહી ભૌરા કાલા,

(૮૪૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ જિલા-ઠુમરી તાલ.

દે દર્શન મોહે આજ સાંવરિયા, બિન દર્શન મન ધીર ન ધરિયા-ટેક.
સાંવરી સૂરત મેરે દિલમેં સમાઇ, ખાન પાન તન સુધ બીસરાઇ;
કલ ન પડત નિશદિન પલ ઘડિયા—દે દર્શન૦
જિમ ચાતક વર્ષાબિન હોઇ, હરિકે મિલન બિન મમ ગતિ સોઇ;
તડપ રહી બિન નીર મછરિયા—દે દર્શન૦
મેરે અવગુણ નાથ બિસારો, કર કિરપા મમ ધામ પધારો;
જનમ જનમકી મૈં દાસ તુમરિયા—દે દર્શન૦
બ્રહ્માનંદ દરસકી પ્યાસી, કરૂણા કરો જાન નિજ દાસી;
બારબાર ચેહિ માંગ હમરિયા—દે દર્શન૦

(૮૪૯)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ગઝલ, તાલ ૩

દે પિયા દર્શન મુઝે તેરા વિયોગ સતારહા-ટેક.
છોડકર ઘરમેં મુઝે તુમ જા બસે પરદેશમેં,
યહ મેરા દિન ચારકા જોબન મુફતમે જારહા.
ખાના વ પીના સોવના ઘર કામકાજ ભુલાદિયા,
દિનરાત મન મેરા તેરે મિલનેકી આશ લગારહા.
તેરા કહા માના નહી યહ ભૂલ મેરી હૈ સહી,
અબતો દયાકર માફકર દિલ હૈ મેરા પછતારહા.
જાનકર દાસી સદા અપની મુઝે મિલ જાઇયે,
બ્રહ્માનંદ શરણ પડા કરજોડ અર્જ સુનારહા.

(૮૫૦)—સ્વદેશ સેવા—

હે જગના નાયક તુહીં વચન તુજ વાણી દાયક,
ચરણ શરણુ ગૃહી આજે—હે.
દીન બાળ ઉમંગે યાચીએ, કરી અમપર મયા પ્રેગે,
નુતન આ કાર્યમાં, સરળતા પામીએ,
વામીએ વાગીએ વિઘ્ન સૌ—હે.
અંતર આશા અવનવી, ઉંચ ધર્યો આ દેશ,
સરળ થવાતે સ્નેહથી, પુર્ણ કરો પરમેશ,
રંગજે રંગમાં સ્નેહીના સંગમાં,
અંગમાં એ ભાવનાઓ ભરજો—હે.

(૮૫૧)—ભક્ત ધ્રુવ—પદ રાગ બેહાગ.

દેખોરે બિધતા મોરે, નાહી કોય બિન તોરે,
નાથ આસ તોરે સગરી બતિયાં છોરે.
ખોઇ લાજરી, સારી સરદુખ ભારી.
ભારી વરકી મારી મારી, જિયા હારી, પતહારી.
કબ તું બંધન છોરે—દેખોરે૦

(૮૫૨)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ગઝલ, તાલ ૩

દેખલે નજરોંસે પ્યારે **ઈશકા** દરબાર **હે**-ટેક.
ભૂમીં **ગલીચા** હે બિછા આકાશ **તંબુ** સુહાવના,
રવિ ચંદ્ર દીપક **રોશની** સબ વૃક્ષ **બાગ** બહાર હે.
નદિયા **ફુવારે** ચલ રહે **પંખા** પવન ઝૂલે સદા,
સાગર સરોવર શોભતે સબ પર્વતોંકી દીવાર હે.
ન્યાયકારી આપ **ઇશ્વર** જીવલોક સભાભરી,
રાજા વા **રંક** સગાનસે સુનતા સબીકી પુકાર હે.
સ્વર્ગ ભૂમી **ઈનામ** સુંદર નરક **જેલ** જગા બની,
બ્રહ્માનંદ મિલે સબી ફલ કર્મકે અનુસાર હે.

(૮૫૩)—સનાતન ભજનદિપિકા-રાગ ગોરી.

દેખોરી યહ મુકુટકી લટકન, દેખોરી યહ મુકુટકી લટકન;
રાસ લિયે નૃત્યત **રાધા** સંગ, વેજંતી બેસરકી અટકન.
પીતાંબર છુટ જાત છનેછન, નુપુર શબ્દ પાંયનકી પટકન;
સુરશ્યામ યહ છબિ નિરખતહી, ઝૂટા જ્ઞાન યોગકી ભટકન.

(૮૫૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા રાગ મારવાડી.

દેખ નજરોંસે બાઇ **પરમેશ્વર** તેરે તનમાંહી.
અંગ અંગ જૈસે ફુલનમેં ગંધ સમાઇરે.—ટેક૦

કયા મથુરા કયા કાશી જાવે, જાય હિમાલય કયોં દુઃખ પાવે.
કર સતસંગ વિચાર ભેદ સતગુરૂસેં પાઇ રે.–દેખ૦
હાડ ગાંસકા પિંજર કાયા ચેતનકે બલ ફિરે ફિરાયા;
બાજીગર જૈસે પુતલીકો નાચ નચાઇ રે–દેખ૦
કસ્તૂરી મૃગ નભ વિરાજે ઘાસ સુંઘતા વન વન ભાજે;
બિન જાને મૂરખ ગિરથા બાહિર ભટકાઇરે–દેખ૦
વિષયોંમેં તું સુખકો ગાને બ્રહ્માનંદ સ્વરૂપ ન જાને;
ઉલટ સુરત સંભાલ ભરમ ગનકા મિટ જાઇ રે.–દેખ૦

(૮૫૫)—સનાતન ભજનદિપિકા–રાગ ભેરવી.

હે દર્શન મેરે પ્યારે મેરે નેનોંકે તારે,
હે દર્શન કિત ગયો સાંવરો તરસત નેન હમારે,
વા શોભાકો તરસત હું મૈં મોર મુકુટ શિર ધારે.
વનવન વ્યાકુલ ફિરત અકેલી, શ્યામહી શ્યામ પુકારે;
જ્ઞાનભક્ત મોહે બેગ મિલો અબ તજૂ પ્રાણ તેરે દ્વારે.

(૮૫૬)—ભજન સંગ્રહ–ભજન.

દેવ વિનાનાંરે દેવળ સુનાને, મંદીર સુનારે ભાઇરે દીપક વિનાનાં
લોચન કાજળરે વિના રે મારાં દેહ સુનારે, હરીના ભજન
વિનાની કાયા સુનીરે, રામના નામ વિનાની–ટેક૦
નીર વિનાની રે નદીઓ સુનીને,
સમુદ્ર સુનારે ભાઇ રે હંસલા વિનાનાં.–લોચન૦
જોગ વિનાનારે જોગીરે સુના,
બ્રહ્મા સુના રે ચારે વેદ વિનાના.–લોચન૦
કહે મંદોદરી સુનો પીયા રાવણ,
ગીરધનીયા સુના ભાઇરે ધન રે વિનાના.–લોચન૦

(૮૫૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા–ઢુમરી રાગ ઝંજોટી.

દેખ લે ચતુર નર અબ તો નજર ભર,
ઘડી પલ છિન તેરી બીતત ઉમરિયા.—
દીપકકી લોય જૈસે અંજલીકો તોય તૈસે,
કબ હુ ન હોય થિર જાયરે ગુજરિયા.—
પશુ મૃગ રાજ ધરે ચિડિયા કો બાજ હરે,
તૈસે યમરાજ કરે પડે ન ખબરિયા.—
પાપન સે ડર નર હરિકા ભજન કર,
બ્રહ્માનંદ મન ધર બાત રે હમરિયા.—

૮૫૮) -ભજન મનોરંજન—

દેખો કલિયુગ રાજનીતિકો તમાશો યહ,
વાસો કિયો આય હરએકકી અકલપે.
ખાનદાનવ રે પાનદાન લિયે દૌરત હૈં,
તાન ગાન બારે બૈઠિ જેંવત ગહલપૈં.
ગ્વાલ કવિ કહું ચારૂ ચતુરનકો ચૈન હૈ ન,
રોસગેં રહત બસે ક્રૂર ચઢે બલપૈ.
ગલગલ ધારે જે વે ધૂર રહૈં મલમલ,
પરગ લખાન વારે સોવેં ગખગલપૈં.

(૮૫૯)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-હોરી કાફી તાલ ધમાલ.

દેખ સખી જગદીશરી કેસે હોરી રચાઇ-ટેક.
પૃથિવી રંગભૂમિ સુખદાયક ગગકિનાત લગાઇ,
વૃક્ષબગીચે પર્વત સાગર નદિયાં નીર ભરાઇ-કેસી.
એકહી રૂપ અનેક ભાંત કર સુરત યુગલ બનાઇ,
પશુપક્ષી નરદેવ દનુજ સબ મિલકર ફાગ મચાઇ-કેસી.
બીજ સે બીજ બના કર નૂતન રંગત ખૂબ જમાઇ,
એકસે એક મિલન નહિ પાવે યહ પ્રભુકી ચતુરાઇ-કેસી.
પાંચ વિષયકે રંગ મનોહર નાના કિસમ સુહાઇ,
બ્રહ્માનંદ જીવ સબ ભર ભર ખેલ કરત સુખદાઇ-કેસી.

(૮૬૦)—સુંદર રાગ-ધ્રુપદ ચોતાલા.

દેખોરી નવલલાલ લીન્હે નાલાસી વાલિ
મધુર મધુર ચલત ચાલ મુરલી મુખસોં બજાય,
રાજત સિરમોર મુકટ કનક લકુટમાલ જટિત
નીલો પટ ઝિલમિલાત તારાગણ સો સુહાય.
ચિતવન ચહુ ઓર જોર કાજરકી શ્યામકોર
ભ્રુકુટિન કો તનમરોર બૈઠત ખંજન છિપાય.
મોહે સુરસે સુજાન નારદસે કરત ગાન
જોગી જન ધરત ધ્યાન શ્યામસુન્દર રહો મિઝાય.

(૮૬૧)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન રાગ મારવાડી.

દેખો નંદ મહરકે ઘરમેં પ્રગટે કૃષ્ણ મુરારજી-ટેક૦
મથુરા માત દેવકી જાયે ગોકુલ યશામતિ પુત્ર કહાયે,
ધર્મ હેત અવતાર ધરાયે, ગોપી ગોપગ્વાલ સબ મિલકર ગાવે મંગલચારજી.-
દૈત્ય બકાસુરકો ધરમારા કાલીનાગ નાથ કર ડારા,
અપને કરપર ગિરિવર ધારા, ખેંચે કંસરાજકે કેશ ડારા ધરણી મારજી.-

જમુના તટપે ધેનુ ચરાઇ વૃન્દાવનમેં રાસ રચાઇ,
દ્વારા નગરી જાઇ બસાઇ મિત્ર સુદામા મહલ રચાયે, ભકતનકે હિતકારજી.-
અનકે અર્જુનકે રથવાહી કૌરવ સેના નાશ કરાઇ,
યાદવકુલપર બાસ ખપાઇ પ્રભુજી આપ પધારે ધામ ભુમિ ભાર
ઉતારજી.-દેખો નંદ૦

(૮૯૨)—તાજે નેકી—

દેખી અયસી અતર સુઘર સુન્દર નાર,
ગુન બચન ચલન મનવા લેત ગાર.
આન બાનકી શાન રખત હય ધન સતપનકે કાર,
પાઇ દુનીયામે માન જાન કર કરનીસાર.

(૮૯૩)—જુલ્મે નારવા—

દેખ તેરા મુખડા મય વારી વારી જાઉં, મોરી પ્યારી દુલહનીયાં.
શાદી રચાલે દુલહા બનાલે, તોહે લાઉ બનારસકી સાડી પહેનાઉ.
હાથમેં કંગની નાકમેં નથની, અચ્છે અચ્છે જેવર તોહે પહેનાઉ.
હટ મુવે દુર ન કર દીલકા રંજુર, અજી કયુંકો ગગરૂર મુઝે કહેતી હો દુર.
મેરી આંખોકે નુર, નહીં માનેગા બાત અરે કિલ્લુકી જાત
દુર સુરત કર કાલી, વાહ મેરી આલી હું તેરા સવાલી
મોરી ગોરી મતવાલી.

(૮૯૪)—ખજાનયે ગયેબ—

દેખો તો દાના કયસા જાના, મેહગાનીકા શુકરાના,
જીસકે ઘર જાના ઉસકા ખાના, ઉસકાહી સર કટવાના.
આશકબનજાના સર ટકરાના, જરકી લાલચ દીખલાના,
મતલબકી ગાના જી લલચાના, ઉલટી સીધી સમઝાના-દેખો.
તારાના ઝુટા દીખલાના, ધોકેકા ભરકે પયમાના,
સરકો સોહલાના ભેજા ખાના, દેખો જગકા યારાના-દેખો.

(૮૯૫)—ખુને જીગર—

દેખો, કિસ્મતકા ખેલ, ચલી ઝંઝટકી રેલ, સારે ગાઉમે
નહીં માઅલુમ, ટીકીટકા નંબરભી, .ગયા ટીકીટ,
ગઇ સાથ ઔરતભી,
અવ્વલ આખીરકો દો ગાડ, જોરૂ લે ગયે બદજાત.—દેખો.
પંજાબસે માલ ગાડી જો આઇ, અફગાની, કાસે વહા ભર ભરકે લાયે,
હમને ખરીદે, હમેં, ઉનસે પટગયે,
લડા, જંગશનયે, આકર, યહે, પંજાબ મેલ,
ચહડી ઉલટતકે મંડવેપે જીલ્લકી ખેલ.—દેખો૦

(૮૬૬)—ખુને જીગર—

દેખો. ચલો લશ્કર ન, આયેંગે, તોંગનીકર નાચ,
દોનોં સુસરે નચાયેંગે, શોરો પુકાર હાં, હાં,
મેં હું, સંડા, પુરા મુસટંડા, ઉડાઉં ઝંડા, ફોડું સબ ભંડા.
દોનો હયેં ગંવાર, હાં, હાં,
દીખાઉં, આજ દાઉં, ક્ષીર ખાઉં દુધપાઉં,
ખુબ ગડબડ કરૂં જા કે ઝગડા કરૂં,
સરપે ખીંચકે મારૂં, સપાટ, હા,હા,હા,હા,હા,હા,હા,હા,હા,
હા, હા, હા, હા, હા, હા, હા.—દેખો૦

(૮૬૭)—સિદ્ધાર્થ બુદ્ધ—

દેવી ક્ષમા કરો **અપરાધ**, નમું ઉદાર દિવ્ય દિલને.
રંકને શરણાવો ના નાથ, આપ **સાગર** હું બિંદુ ખરે !
બાલકમલ સમ કુણા હૈયાને, છુંદી ગયો આ ક્રૂર.
ખીલે કમલ ભલે ચંદ્ર વસે દૂર, **પ્રીતિનાં** વ્હેતાં પૂર.
પ્રભુ, જ્યાં પ્રીતિનાં વ્હેતાં પૂર,
નમું ઉદાર દિવ્ય દિલને-દેવી.

(૮૬૮)—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

દેખકે દીદાર ઉસકા દિલ **દિવાના** હોગયા,
તેજસે ભરપુર હૈ વો **રવી** જીસસે જલ રહા.
બંધ આંખે હૈ રખીપર ચમક ઉસમે છારહી,
જબ ખુલેગી વો તબી કયા કયા જુલ્મ હોગા યહાં.
તીર જેસે હૈ ભવેં, દિલ ચાક જીસસે હોગયા,
શાન્ત સુરત દેખતે હી દિલ નીશાના હોગયા.

(૮૬૯)—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

દેહ મેરા આજ તુમરે દર્શસે **પાવન** હુવા,
અબ શરનમેં લો **પ્રભુ** વર્ના જીગર જલ જાયગા-ટેક.
સક્ત રંજો ગમસે જલતા આજ યે ફુલતન બદન,
હૈ તુફાને **જાજ** મેરા પલકમેં ડુબ જાયગા.

(૮૭૦)—પ્રલ્હાદ ચરિત્ર—

દેખો ઇશક ફંદકા હાલ, નીકલ જાતીહૈ સબ ખાલ,
નાચો નાચો મેરે લાલ, પીછે કરો પ્યારકા ખ્યાલ-દેખો.
રંડીકી યારીમેં ખ્વારી દેખો સબ સરદાર,
સુરાદ હાંસલ હો સઇ દેખો **રંગીલીકી** બ્હાર-દેખો.

(૮૭૧)—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

હે ગયો હા સુપનેમેં વો દરશન......ટેક.
કહું કયસે મેં શરમ સતાવત,
સુધ સારી વો લે ગયો, હાં મતવાલો વો સાંજન.

(૮૭૨)—સતી સવિતા—

દેખો સખીરે ડોલરીયો **કાલંદ્રીને** કાંઠે ઉભોરે,
જાદવ જાદુનો ભરીયો કાલંદ્રીને કાંઠે ઉભોરે.
ત્રીભંગી અંગે ઉભા ત્રીકમજી, મુખપર **બંસી** ધારી મોહનજી.
રાધા રસિકવર પ્યારો—
વેણુ વગાડે ને **ધેનુ** ચરાવે, મીઠી મીઠી ફુંકે મન લલચાવે,
ભરવાડ સંગ ભમનારો—

(૮૭૩)—અશોક—

દેશ ધર્મ **દ્રોહી** બને તે જનને **ધિક્કાર**,
એવા આ સંસારમાં પથ્થરવત્ ભૂભાર.
ધરણી-જનની! તુંજ દ્રોહીને જન્મ દેતાં **વંધ્યા** થજે,
વન્ધ્યા થજે તેવા **કપુતને** દેખવા અંધા થજે.
તારાં અન્ન જળ લઇને અમારાં જીવનો બને,
ઉલટાં **કૃતઘ્ની** થશે તો મરતાં બુરે **નરકે** જશે-ધરણી.

(૮૭)૪—બુદ્ધદેવ—

દેવ! હો સન્માન, મોંઘા મૂલ્યના **મેહમાન**;
અખિલ જગમાં, તવ **માન** પ્રસરાજો.
કીર્તિવાસ **વિશ્વ** આખે સુહાજો છાજો (૨)—દેવ!
શીળી છાયા **જગ** આખે છવાજો,
દિવ્ય વાસનાના ગાન **યુગે યુગે** થાજો;
નમીયે ચર્ણ પડી ધર્ણ (૨) સકળ વર્ણનો,
તું **શર્ણ** એક થાજો થાજો—દેવ!

(૮૭૫)—કુમુદ-ચંદ્ર—

દેખો સમયકે **સાધુ**, સરવજન દેખો સમયકે સાધુ,
નૌતમ **નારી** ના મીલી જહાંતક, વહાંતક રહેત **અબાધુ**-સરવ.
રહન દીયે નહીં એક છીન ત્યાગીકો કર તંત,
ભગતનીકોં દે ભાવસેં, મનહર જગો મહંત;
સનમૂખ જાકે, સાધુવાનીકે, નાચત નચાવે જયોં જાદુ-સરવ.
સાધુનકું સુખ શાંતીસેં, મીલે ન અનભર પેટ,
બાલીક ભગતીકો મીલે, શીરા પુરી ભેટ;
કહેનાં કીસ બીધ કીસકે આગેં, **ઇશ્વર ગતી હૈ અગાધુ**-સરવ.

દે (૮૭૬)—સિદ્ધાર્થ બુદ્ધ—

દેવી શી માયા સુતપર છે તાતની!
આત્મ પ્રતિબિંબ સુત, એ સત્ય, અતુલ પ્રીતિ ઝરતી,
એ પ્રીતિ નિરખવા આવે દેવ પણ ઉતરી.

(૮૭૭)—બેધારી તલવાર—

દૈવ ગતી બદલતાં અવની બદલતી,
અવળું સુચવતી ગતી આ કરમની,
મિત્ર બને ઘાતક શત્રુને સુધા થાય છે પ્રાણ સંહારણી.
ડુબવનારી થાય તરૂણી,
શાહ હોય તે ચોર બનેને, ગૌર આચરે કાળા કરણી.
ખસી જાતી પગ મુકે ધરણી.

દો (૮૭૮)—તારા-સુંદરી—

દોસ્તી સાચી દવા સંસાર, દીયે દિલ દુઃખનિવાર;
ઝાડ પ્હાડ ગુફા ગીરનાર થકી નહિએ મળનારી—દોસ્તી.
સ્વાદ સુખદાઇ જેમાં, કટુતા ન લેશ તેમાં;
નહિ સ્વાર્થ ઘેન લગાર—
ત્રિવિધિએ તાપ હરે, કુંદન શરીર કરે.
મોંઘી માત્રા એ કયાં મળનાર—દોસ્તી.
વિમળ હૃદય સંયોગને, રસિક રસીક વ્યવહાર;
દિયે ઔષધી, કારગી, વિરલા સેવે સાર,
માગું દોસ્તી દવા કિરતાર—દોસ્તી.

(૮૭૯)—ફીરોજી ગાયન-(જીવને શિક્ષા) રાગ બિહાગ,પદ,આસાવરી.

દોહી ઘડીકા શ્વાસ કરે મન, લાખ બરષકી આશ,
તનકે ગૃહકો નાહીં ભરૂસો, પલમેં હોવે નાશ.
તબભિ મહીલકો બાંધત જાતો, જીવન અગણિત ગાશ,
કુન્દન કંચન વૃદ્ધિ દેખત, રહત મગન તું ખાશ.
કોઠીભી નહિ સંગ ચલે જબ, છોડ ચલેગો બાશ,
પીવત તૃષ્ણા બહુત હી રાખે, કામ ધેનુકી આશ.
અમૃત ફલકો ત્યાગ કરી, તું ખાવે ખારો ઘાસ,
પાતકમેં નિશદીન તું ગુમાવે, નહિ ભક્તિ અવકાશ.
સત્ય નામ સો ઝગડી હોવે, પંચ દૈત્યકો દાસ;
અજહુ હી હે સમય સમઝલે, નાચ નાથકો રાસ,
ઐસિ કરણી કર ફીરોજકે, રહ જાવે ફુલ બાસ.

(૮૮૦)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**—બનજારા તાલ ૩.

દો દિનકા જગમેં **મેલા**, સબ ચલા ચલીકા ખેલા—ટેક.
કોઇ ચલા ગયા કોઇ જાવે, કોઇ **ગઠડી** બાંધ સિધાવેજી,
કોઇ ખડા તિયાર અકેલા—સબ૦
કર પાપ કપટ છલ માયા, **ધન** લાખ કરોડ કમાયાજી,
સંગ ચલે ન એક **અધેલા**—સબ૦
સુત નાર માત પિતુ ભાઇ, કોઇ અંત **સહાયક** નાહીંજી,
કયોં ભરે **પાપકા** ઠેલા—સબ૦
યહ નશ્વર સબ સંસારા, કર ભજન **ઇશકા** પ્યારાજી,
બ્રહ્માનંદ કહે સુન ચેલા—સબ૦

(૮૮૧)—**સૌન્દર્ય વિજય**—

દોડો દોડો ડંડેબાજો માર મારવા આવ્યા છે,
મારો ખુબ ખુબ હાથે આવ્યો છે એ પાજી;
ડોશી અમારાં રંગે રમવામાં બહુ સારાં ફાવ્યાં છે.
પી ટો.—ના. ના.
ચરબી એની તાવો તાજી,
શાયર બદમાશ બન્યો બુઢ્ઢીનો દાસ;
કર્યો જેવો વિલાસ એને દો એવો ત્રાસ,
તમને સમજાવું શેણે;—વળશે ન કાંઇ કહેણે.
કેવો છે કિરતાર કવાજી પ્રેમ કુલનો વાસ—દોડો દોડો.

ધ (૮૮૨)—**સતી દ્રૌપદી**—

ધરો કાંઇ **હિત** શિખામણ ધ્યાન, **ગર્વથી** નથી નાથ કલ્યાણ,
કુસંપે રહ્યું કોણ આરામ, મેળવ્યું કોણે મહીમાં માન.
અભિમાન **પર્વત** છે મોટો, હેઠળ ઉંડી **ખાઇ**.........
ચડયા પડયા તે નર પછડાયા, છરમાં ગયા છુંદાઇ—ધરો.
લંકા સરખો ગઢ દુર્ઘટ ને **સમુદ્ર** સરખી ખાઇ,
લંકપતિ પણ લંક ન લાગ્યો, રણમાં ગયો **રોળાઇ**.
હિરણ્યાક્ષને હિરણ્યકસ્યપુ જબરજંગ બે **ભાઇ**.
નૃસિંહરૂપે નખે વધેર્યો, માને ગયા મરડાઇ.........ધરો.

(૮૮૩)—**દેવકન્યા**—

ધરી સરસ સોળ શણગાર આજ, **પિયુ** કાજે હું મલપતીરે,
વાહ બની **જોબન** મદવતીરે, કસકસી ને ચોળી તંગ અંગમાં;
નાજુક બદનનીરે—વાહ.
ચપળ નેનમાં સુંદર કાજળ, લાલી ગાલપર ખીલી રહીરે,
વેણી આ નાગણ સમ ગુંથી, શોભા વદનનીરે—વાહ—બની૦

(૮૮૪)—ફીરોજી ગાયન—(જીવને શિક્ષા) રાગ, ભેરવી-ગઝલ.

ધરી દીલ ડર **ગુનાહ** ના કર, ખુદા તુજ પર **ખફા થાશે,**
વળી કયામત દિને તુજ ખત પઢી ઝટપટ જફા **થશે.**
તજી **નેકીની** મીઠી જાગ, **બદી** ઝહેરી પીયે તમામ,
ખુદાનુ નહિ તું લેતો નામ, અરે દોજખી દશા થાશે.
ખરો રોજગાર હક્ક નોકર; સદા નેકિથી ના તું ફર,
જરા સખ્તી જોઇ ના ડર, કબુ નહિ **બેવફા** થાશે.
પડી છે લાલચો લાખો, સડી સગળી તજી નાંખો,
ઘડી ના જો ખુલી આંખો, **સ્વર્ગની** રાહ **સફા** થાશે.
અશો જરથોસ્ત પૈગામ્બર, કરો તેને સદા રેહબર,
ધરો કદમો ભલી રાહ પર, સર્વ **ફીરોજ નફા** થાશે.

(૮૮૫)—મીઠા જહર—

ધર ધાર ધાર ધાર મનસે પ્યારી, કર દગ બદગ ન અશ્ક બારી**.**
લબપે રખના આહો જારી જારી દુઃખ દેખના નહિ જાયે જીયા ભરભર આએ**,**
ચલ જાનદે ટલજાને દે. અરી માન, ગાન, ગાન, ગાનવારી.—ધર૦

(૮૮૬)—"રા" માંડલીક—

ધન ભાગ્ય મારે આંગણુ આવ્યા, **સોરઠના** શીરતાજ,
વધાવો રાજ કુમ કુમ થાળ ભરીને આજ.
ચન્દ્ર સુરજ સમ તપો અવિચળ જગમાં તારૂં **તાજ,**
અન્નદાતા તારી જુગ જુગ **કીર્તી** પ્રસરે મહારાજ-વધાવો૦
......સોરઠ તણા **સુબા** અમારે આંગણે આવ્યા,
સુરજ ઊગ્યા **સોના** તણા, અમ અંતરે ભાવ્યા.
ગિરનારના **આધાર,** મારા **ધામ** દિપાવ્યા-આ૦

(૮૮૭)—રાગ સાજ સંગ્રહ-હનુમાન સ્તુતિ-રાગ-ગઝલ.

ધન ધન મહાવીર **બજરંગ,** રાવણ **લંક** જલાને વાલે.
આજ્ઞા રઘુનંદનકી પાય, પહુંચે ગઢ **લંકામેં** આય;
ક્રોધિત હો દી **આગ** લગાય, **રામકે** કામ બનાને વાલે-**ધન ધન.**
રાવનકી **બાટીકા** ઊજારી, મારા **અક્ષય** કુમાર સુરારી,
ફસ ગયે **બ્રહ્મ** પાશ એકવારી, લીલા લલિત દીખાનેવાલે-**ધન ધન.**
ચઢી દ્રુમ **અશોકપર** હર્ષાય, દિન્હી ઝટ **મુદ્રિકા** ગિરાય,
ચરનન ગિરે **સિતાકે** આય, **પિયાકી** ખબર સુનાનેવાલે-**ધન ધન.**
શક્તિ મેઘનાદને મારી, વ્યાકુલ **ભયે લક્ષમન** બલધારી,
લાયે સંજીવની સુખારી, લક્ષમન પ્રાણ બચાનેવાલે-**ધન ધન.**

ગાયા રચ **અહિરાવન** ધાય, જબ હર લે ગયા દોનો ભાય,
રામકો લક્ષમન સહિત ઉઠાય, જાય પાતાલમેં લાનેવાલે-ધન ધન.
દુષ્ટોકો મારે તત્કાલ, ભકતોકા કરિયે પ્રતિપાળ,
શરણુંગત દ્વિજ **મનીલાલ** ધન બિધા ગાલપાને વાલે-ધન ધન.

(૮૮૮)—પીતૃભક્ત શ્રવણ—

ધન્ય છે પીતૃભકત પુત્ર દેવી કુંવર કહાવે,
દેવી કુંવર કહાવે જેની તુલ્યના ન થાવે—ધન્ય૦
સંસાર માંહી સાચો મેવો **માતને** વળી **તાત** છે,
દેવના પણ દેવ એવો શાસ્ત્રમાં સિદ્ધાંત છે.—ધન્ય૦
જાણો સકળ તીર્થ સાર માનો સ્વર્ગ કેરૂં દ્વાર,
વેદ નિગમ યશ ગાવે જેની--

(૮૮૯)—મિત્રની ફરજ—

ધન્ય માતને તુજ તાતને, ધન્ય મિત્ર તુજ અવતાર છે,
તારા સમો મને જગતમાં, નહિ મિત્રકો મળનાર છે.
જગતમાં ઘણા જન ભાળિયા, કોઇ **સ્વાર્થીને** કોઇ **તાળિયા**,
કોઇ વ્યસની વિષયિ નીહાળ્યા, કોઇ દુર્ગુણનો ભંડાર છે.-ધ૦
ત્રાકમ તું સમો એક તુજ છે, જોડી તારી જગતમાં ગુજ છે,
ભ્રાત જગણો મારો તું ભુજ છે, નિજ ઓલનો પાળનાર છે.-ધ૦
મુજ શિર સાટે શિર આપવા, કષ્ટ સરવે મારા કાપવા,
સુખમાં સદા મને સ્થાપવા, ઉરખંત તુજને અપાર છે.-ધ૦

(૮૯૦)—સોમનાથનો ઘેરો—

ધન્ય ધન્ય છે નરવીરને, વળી ધન્ય છે નર ધીરને,
પુરણ તેજ પ્રતાપી, સ્ફુરે કિરતીવાસ અઘાપી—વારે૦
કદી ચંદન પાવકમાં પ્રજાળે, નિજ ગંધ તથાપિ ન લેશ ટળે,
પ્રણ પ્રાણ જતાં નવ ધર્મ ચુકે, ભલે વ્યોમ તૂટે નવ ટેક મૂકે,
જયાં ત્યાં સ્ફુરે જય નાદને, અતિ યોગ્ય છે ધન્યવાદને;
નમું તે તણા નિત્ય પાદને—પુરણ૦

(૮૯૧)—રંગ તરંગ—

ધ્યાન દેવા જોગ છે (૨)
ગુલાબ બદલે **કાંટો ગંગાજળ** છાંટો,
ધ્યાન દેવા જોગ છે.
ફુલ માળાની વકી હતી ત્યાં નાકળી **નાગણ** કાળી,
શું ધાર્યું ને શુંએ નીપજ્યું **વીચાની વરસી** વાળી;
સો બાજી ઉંધી મારી—
કેમ કરી ઘેડ ઉતારી-ધ્યાન દેવા જોગ છે.

મણી માનીને હાથ ધર્યો ત્યાં અંગારો ચંપાયો,
પડદામાંથી પલીત નીકળ્યું દેખીને ગભરાયો પુરેપુરો પસ્તાયો.
બગ ભગત પરખાયો—ધ્યાન દેવા જોગ છે.

(૮૯૨)—સોમનાથનો ઘેરો—

ધન્ય દહાડો રે! ધન્ય આજની ઘડી,
વિવાહ માંડયો રે! સોને નાંખશે મડી.
મારો ગાંડીઓ રે! બેસે હાથીએ ચઢી,
આવ્યા રાજમાં લગન, થયા પ્રભુ પ્રસન્ન,
આજ ૪જ્યો છે દન, બસ મગન મગન;
શેલાં સાથેરે, મળે શાલ પાઘડી—ધન્ય૦—
ભણું ગણું નેવે મેલ્યું ભણતાં ભુલી જઇએ,
રેલ કરી બે ઘર ફરીએ તો ધાન ભેગા થઇએ.
કળા સાચીરે બામણુ બાઇને જડી—ધન્ય૦

(૮૯૩)—નૌતમચંદ—

ધન્ય આવા મિત્રો ભવો ભવ પુજાય છે,
સંપત્તિને, વિપત્તિમાં સ્હાય સદા થાય છે.
મિત્ર ધર્મ રત્ન ભાગ્યશાળીથી ધરાય છે,
ધિક એવા મિત્રને જે સ્વાર્થ સોમલ ખાય છે
ફંદાઆ ફસાય છે ભાગ્ય ફરી જાય છે,
પાપીઆ પીલાય છે, હા! બેહાલ થાય છે.

(૮૯૪)—નરસિંહ મેહેતા—

ધરણીમાં વ્યાપક જળ સ્થળે શ્રી "જગતનાથ" છે,
સુજનને ફુળ ખળને સજા તેને હાથ છે.
ભકતને સુખે દુઃખે દુઃખી દયાળુ થાય છે.
દુષ્ટની કરી કજા સુખી પ્રજા કરવા ધાય છે.—ધરણી૦
—(પુન્ય પાપ એ મનથી! માન્યા, પોથાં થોથાં જાણો)
(મરજી મુજબ ચાલી જગમાં મોજ મજાની માણો)
—ઠાલા ભુલા ઠાકર હારૂ બાઝી કાં મરો,
બાઝી કાં મરો એ મુરખા કજીઆ કાં કરો...ઠાલા.
હડકાયા થઇ હડીયું કાઢો, ઠામે નાં ઠરો,
હાસો દલનો ભાવ હોય તે કયાં સેઇપરો............ઠાલા૦
....ધરણીમાં૦

(૮૯૫)—પવિત્ર લક્ષ્મી—

ધનુષ ભ્રકુટી ખેંચકે, ફેંક નયનકા તીર;
સંતનકો જખમી કીયા, દીયા કલેજા ચીર.
ભજ ભજ ભજ રામ નામ મન, ભજ ભજ ભજ ભજ રામ—ભજ.

તીલક છાપા તુળસી માળા મુખે **હરિકા** નામ;
નાજુક **નારી** હાથ લગે તો દીલારામ.
બસ દીલારામ, બસ દીલારામ, બસ દીલારામ—ભજ.
બુચી ને **બેડોળ** મળે તો નારાયણ, ધુત નારાયણ, ધુત નારાયણ ધુત નારાયણ,
ગોરી ગુલાબ જયસી હો તો સીતારામ, ચલ સીતારામ, ચલ સીતારામ, ચલ સીતારામ—ભજ.

(૮૯૬)—પ્રલ્હાદ ચરિત્ર—

ધન્ય ધન્ય થયો આજરે **પ્રલ્હાદ** વિજય,
થઇ અવતારી! નરસિંહ ધારી! **પ્રભુ** પધારી;
પાપીને મારી! ભક્તને તારી! લીધો હરીભય,
રંગરે.........હરિ રંગરે..........હરિજય—ધન્ય.

(૮૯૭)—બુદ્ધદેવ—

ધન્ય ઘડી મંગલ કર આજે, આપ તણું **દર્શન** પામ્યા;
જીવન અમારૂં **સફળ** થયું, અમે ત્રિવિધ તાપ સ્હેજે વામ્યા.
ક્ષણિક સૂન્ય જગ દુઃખે ભરેલું, અતિ દુસ્તર છે તરવાને,
વિજ્ઞાનતણા આધાર વિના, નથી માર્ગ બીજો **ઉગરવાને.**
મળી **અંગના** મને આપની, દેવ! **દયા** મુજપર કરશો;
જગસેવાની હું અધિકારી, અરજ મમ અંતર ધરશો.
ધર્મ સંગ લઇ આપણ બન્ને, **જગસેવા** અર્થે ફરશુ;
દગ્ધ જીવોને ઉપદેશીજન, મન શીતળ **નિર્મળ** કરશું-ધન્ય.

(૮૯૮)—મૃચ્છકટીક—

ધનકા મીલના અથવા જાના **દૈવાધીન** રહેતા હયે,
ઐસી બાતકા દુઃખ હયે મુઝકો **મીત્રોનેભી** ત્યાગા હયે.
ગજ ગંડ સ્થલ મદ બહનેકા સમય બીત જબ **જાતા** હયે,
છાંડ ઉસે તબ અલીગણુ સારા અન્ય ઠોર રત હોતા હયે.

(૮૯૯)—ભદ્રકાળી—

ધર્મના ધામ જેવું **શ્રેષ્ઠ** અન્ય સ્થાન નહીં;
વાયુ નહીં વન્હિ **નહીં** મેઘનું તોફાન **નહીં-ધર્મના.**
વિશ્વના ચક્રમાં હું ધૈર્યમાં દીન રાત ફરૂં,
સ્નેહ નહીં દ્વેષ **નહીં**, બીતિનું કે **ભાન** નહિ-ધર્મના.
ધર્મનો છે **દુર્ગ** જ્યાં ત્યાં, **કામ** રીપુથી કેમ ડરૂ,
આશા નહિ પાશ **નહીં**, મોહ નહીં, માન નહી-ધર્મના.
રહું હું લીન ભજને, **ઇશના** નિષ્કામ **થઇને,**
માયામાં લેશ પણ મારૂં **હવે તો** ધ્યાન નહિ-ધર્મના.

(૯૦૦)—મુચ્છકટીક—

ધન્ય ધન્ય નર વેહી ભાગ્યવાન જગમાંહી,
ચીર નીરસે ભીગે જીનકે, એવસી યુવતી આપહી હોકે;
દેવે આલીંગન સુખ આકે, જાન પડે મોહી.

(૯૦૧)—ભદ્રકાળી—

ધન્ય ધન્ય શાણી સુજાણ, વાણી તાહારી મધુરી સદ્‌બુદ્ધી ભરી.
તું સાચી સતી ખરી.
નાથ નેહ વરસાવી વારી, હવે હદ કરી, તું સાચી સતી ખરી.
આપ ચરણની દાસી કીંકરી છે પ્રીતિની પ્યાસી.
વાહ સુંદરી સુખરાસી ટળી મારી ઉદાસી, તું માગ દક્ષ ખરી—તું સા.

(૯૦૨)—દેવી દમયંતી—

ધર્મ સદા પાપને વિદારશે અબળા ઉગારશે,
પાર પ્રભુ મારો ઉગારશે તરણીને તારશે.
તોળી તુલામાં વિભુ ન્યાય દેશે, નહીં પક્ષ કોઇનો ધારી;
પાપીને શીક્ષા ને ધર્મીને મુક્તિની ભિક્ષા દે બંધો નિવારી,
લેખ મિથ્યા લલાટના નહીં થશે—ધર્મ૦

(૯૦૩)—દેવી દમયંતી—

ધર્મ બંધને મન દ્રઢ રાખી ધૈર્ય ન પરહરિયે, નીતિને સદૈવ આચરીયે—ધર્મ.
નહી આમ્રફળો ઉતાવળમાં પાકે, બહુ દોડનાર જન ઝટપટરે થાકે;
નિજ શિષ્ટ જનોની અનુમતિથી, સંસાર ભાર ધરિયે—ધર્મ.

(૯૦૪)—અભિજ્ઞાન શકુન્તલા—

ધન્ય જીવ્યું તેનું કરે લોકનું કલ્યાણ,
દીનજનોને દીધાં દાન, ધટમાં ન ધર્યું ગુમાન—ધન્ય.
ચાલે નીતિ પંથે પ્રીત ધારી, દીપાવે ધારીને ધર્મ દેહ સારી.
દયા ભક્તિ નિત ચિતમાં છે પ્યારી, પુન્ય વાધે કરે વિશ્વ તો વખાણ—ધન્ય.

(૯૦૫)—વીર કુણાલ—

ધન્ય તે ધર્મ ધુરંધર નરને, પર જન હિત આચરતા.
કહે જે પરધન પત્થર માત, પેરનારી ગણતા માત સમાન.
દેવ ગણી પીતા માતને ભજતા, છળ તરકટને તજતા.
થયાં બહુ ધર્મ નીતિના ધામ, વધાર્યું ભારતનું અભિમાન,
તેજ નરવર ભૂષણ થઇ ફરતા, કરી કરૂણા હિત કરતા.

(૯૦૬)—નવલ શકુન્તલા—

ધન્ય માત પિતા તે પુત્રીનું સુખ જોઇ સુખને માણતા,
પાત્ર જોઇ પરણાવે પ્રીતે, પિતૃ ઋણને ઉતારી.

સોનામાં સુગંધી ભરીને, **કન્યાદાન** દે વિચારી,
સંતોષે ગાય ગિરધારી, **આશિષ્ય** કન્યા તણી લેતા.
જશ કરગી જનમી જગમાં જાણતા—ધન્ય.

(૯૦૭)—સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—

ધન્ય ધન્ય નરવરશ્રી પુરેપુરા પ્રતાપી,
અમૃત પાત્ર મુખથી ત્યાગી **વિષનું** પાન કરતા જે.
પ્રેમ જ્યોતિ જોતામાં જેણે પતંગવત જીવ ત્યાગા,
આપે પ્રજળી અગ્નિમાં **પ્રીયજન** શાન્ત કરતા જે.
શુદ્ધ ગંગજળ જેવા સુર તરૂ અમૃત ફળ તેવા,
માનો નરવીર **યોગેન્દ્ર** મહી મંડળની શોભા છે—ધન્ય.

(૯૦૮)—પીતૃભક્ત શ્રવણ—

ધન્ય ધન્ય **શ્રવણ** સપુત પીતૃભક્તી ધારી,
પીતૃભક્તી ધારી કિર્તી અચળ સુપ્રસારી—ધન્ય.
ઇંદ્રચંદ્ર દીન કરગણી નારદ શારદ ગાવે,
નક્ષત્રે નીવાસ પામ્યા આનંદ ઉર છાવે—ધન્ય.

(૯૦૯)—પીતૃભક્ત શ્રવણ—

ધર્મને બહાને ધુતી ખાવાની ખાસ દુકાન આ **મંદીર** છે,
ભોળા જનને ભરમાવાની **કપટબાજી** આ સુંદર છે.
ભાવે **ભેટ** જઇને ધરતા મુરખા **મહંત** તણે ચરણે,
સંસારને એકના સાસાં મહંત **દશ નારી** પરણે.
કોણ તપાસે ઝીણી નજરે **પોલંપોલ** શું અંદર છે—ધર્મ.
જ્ઞાની પુરૂષને **હરીનું** પુજન સતીને **પતીની** છે સેવા,
સપુત કુંવરને આ સંસારે માતપીતા મોટા **દેવા;**
દીન જનોને **દાન** કરો એ **સત્ય ધર્મ** એકંદર છે—ધર્મ.

(૯૧૦)—વીણા-વેલી—

ધન્ય તમને (૨) ભુલાવી ભમાવી ભોળાને ભોળવો,
ધિક તમને દબાવી (૨) પટાવી થાપણો ઓળવો.
રહેશે ભરૂસે જે તમારે પ્રથમ ગાંરો ઠાર (વાહ વાહ)
પાઇ સારૂ ધર્મ વેચોરે ભરે બજાર.
ચોરોના ચોરો તમે લુચ્ચાના લુચ્ચા તમે ખુનીમાં ખુની
તમે-ધિક૦
ના મળે વિશ્વાસી તો ઉદાસી દિલ થનાર,
પાપ ભાજન ખાઇ ભાજન મરતીમાં રહેનાર,
સાહુકારીનો ભક્ષો આ તો બતાવ્યો સાર—

(૯૧૧)—સતી દ્રૌપદી—

ધર્મ ધુરંધર શ્રીયદુનંદ જયજગ વંદન સ્વામી **રામ**,
જગદાનંદન કંસ નીકંદન પંકજ ચરણુ નનામી રામ.
સંત સતી સુખદાયક જનના, સહાયક દીનના,
વિશ્વંભર વ્યાપક જળ સ્થળના, શશી દીનકરના.
ગૌબ્રાહ્મણુ **પ્રતિપાલ** લાલજી, પાંડવ રખવાળ જોને,
દ્રૌપદી કેરા દાસ **દયાળુ** કૌરવ કુળના! કાળ જોને.
ભારત ભવજાગ તારક સ્વામી પાર્થરથના ગામીરામ.

(૯૧૨)—કૃષ્ણલીલા—

ધન્ય ધન્યરે નંદ કુમાર, નંદ કુમાર તવ આધાર,
કીધો ઉપકાર ઘણો આવાર, ગોવર્ધન ધારી લીધા ઉગારી.
ગર્વ ઉતારી કીધો આભારી ભીડ હારી,
કૃષ્ણ મોરારી અસુર મારી ઉતાર્યો ભાર-ધન્ય૦

(૯૧૩)—કૃષ્ણલીલા—

ધન્ય **જસોદા** (૨) વણુ પ્રસવે તું થઇ **માતા** અરે હાંહાં-વણુ.
હારે તેં તો શું કીધારે **પુન્ય**, ભુખ્યાને તેં આપ્યાં **ભોજન**;
કે થઇ કોઇની અન્નદાતા—વણુ૦
કે ગૌદાન આપ્યાં, કે રૂષીના ચરણુ ચાંપ્યાં;
કે રોગીજનને પમાડી સાતા—વણુ૦
તારા તો હવે ભાગ્ય ફળ્યા, **કમનશીબે** હમે દુઃખીયા થયા;
કે તમે થયા **પીતુ માતા**—વણુ૦

(૯૧૪)—સુકન્યા-સાવિત્રી—

ધન્ય ધન્ય અમારી **ભરત ભૂમી**, પદ રજ લઇએ તુજ ચરણુ ચૂમી-ધન્ય.
કુમકુમ છાંટી **પાવન** થઇએ, રસનાએ **ગુણુ** તારા ગઇએ,
તુજ અંતરની **આશીષ** લહઇએ, અમ ભરત ભૂમી (૨)
પૂજન અર્ચન ભૂમી તારૂં, જનગન **વાંછિત ફળ** દેનારૂં;
તુજ નામ સ્મરણુ લાગે પ્યારૂં, અમ ભરત ભૂમી (૨)-ધન્ય.

(૯૧૫)—કંસવધ—

ધર્મ કાજે **અવતાર પ્રભુએ**, ધરણી પર ધર્યા,
એમાં પૂર્ણ પરબ્રહ્મ રૂપે, **કૃષ્ણ** અવતર્યા.
ધર્મ ધેનુનો ઉદ્ધાર કરીને, જગત હિત કર્યાં-ધર્મ.
જન્મ ધારી, **મથુરાંથી** વ્રજભૂ વિચર્યા,
લીલા કરી ગોપાલ, લાલ **રાધકા** વર્યા;
અસુર ગણુ હણી ગોવિંદે, ભકતોના **ભય** હર્યા,
દેવકીનંદને કંસ નિકંદન, કરી **માતા પીતા** મુક્ત કર્યાં-ધર્મ.

(૯૧૬)—વિજયા વિજય—

ધન્ય ભાગ્ય પધાર્યા **ભમરા**—છો દિલહર ડાહ્યા ડમરા—
કમળાપતિ આપ હું **કમળા**—રસીઆ રસીક શણગાર.
તું પ્રેમ બતાવે **ખોટો**—પાતર ઘર પ્રીતિ તોટો,
નહિં ગુલામ હજારી ગોટોરે—તું૦ છટકેલ છટેલી નાર.
શ્રંગાર મઝા નહીં માની—**ફોગટ** સમજો જીંદગાની,
છે ધરમ કરમ ધુળધાણીરે—શ્રંગાર—રસીઆ૦—
છે **વિષય વિષનો** પ્યાલો—**જમપુર** નકી જ્યાં ઝાલ્યો,
ભવ એળે મદનથી મહાલ્યોરે—છે—છટકેલ૦
હજુ કુંવર તમે છો કાચા—નથી શીખ્યા મદનની વાચા,
નથી નયન **મુરલીએ** નાચ્યારે—હજુ—રસીઆ૦

(૯૧૭)—વિજયા વિજય—

ધન્ય તને (વાહ વાહ) રંગ તને (ઓહો)
દાખલ કરનાવાળી મોહ બાગમાં—ધન્ય.
ભરી બજારે વિદ્યા શીખી કુમારને શીખવવા આવી,
ભોળી સુરત એ ભાળીને ભુંડી શું તારે મન ભાવી.
જાજા કુવડ કરતાં કુદાં ફાંદે નાંખી પેટ ભરીઆ—ધન્ય.
ધંધો તારો, **વ્યભિચારીનો** નાથ હજારો નિત્ય નવા છે,
હૈયે બીજો હોઠે ત્રીજો જોઇ લેજો આ પતિવ્રતાને ધન્ય.

(૯૧૮)—સરસ્વતિ—

ધન્ય ધિર વીર, દુર્ગતિની ભીર, પ્રાણ જોખમેં તારી;
નીરાધાર થઇ, કોને કહું જઇ, ખરો તું **પરોપકારી.**
જીવના બચાવનાર, શું તુંને દઉં, પ્રાણદાન આપ્યું એ, ઉપકાર લઉં;
ભ્રાત તાત દુખીયાં સહુ—ધન્ય.
નાત જાત આપણી એક છે કહું, સુંદર મુખ નિત્ય જોવા ચિતથી ચહું.
ખાનદાન તનયા છું—ધન્ય.

(૯૧૯)—સરસ્વતિ—

ધન્ય ભાગ્ય મોગેં લુનારો, સરસ્વતીનાં સુખનો આરો;
દીસે દીલને ખુશ કરનારો, માશુકનાં મુખ પર ફરનારો.
મન હરનારો, રૂમાલ સારો, પ્રેમ પ્યારો, કરશે ખારો,
ગુમાનસીંહના પ્રાણ હરનારો—ધન્ય.

(૯૨૦)—જગતસિંહ—

ધરીશ વીરનું હું નામ ધરામાં—
મારીશ કરીશ લોહીપાન લઇ જાન

એ નાદાન ન ગુમાન, ધર નષ્ટ નિર્લજ,
જોજે હવે વેરમાં સાર અરે એ ગમાર—ધ૦
માન મુરખ અપમાન કરી મારૂં
નાહક થઇશ રણુ મુજ કર સંહાર-અરે એ ગમાર.

(૯૨૧)—જગતસિંહ—

ધરી ઉરે શાન્તી શાણા ક્રોધી રાજા વિચારે ન કાં,
નાહક શાને તારી બાળે છાતિ વિચારે ન કાં.
ક્રોધી જન આ જગતમાં જરા લહે નહીં સુખ,
ઉર બાળે તે આપનું, દિયે અન્યને દુઃખ—ધરી૦

(૯૨૨)—પ્રેમકુમારી—

ધર લીને હે જોબનીયા પ્યારે સાંવરીયા,
પતલી કમર હે લચકાયો જાયના,
લગી મેરી યારસે નજરીયાં. પ્યારે સાંવરીયાં
રસિક બસો હે મેરે મન અંદર—હાં હાં મન અંદર,
લગી નજર જયસે કટરીયાં, પ્યારે સાંવરીયાં...પ્યારે.

(૯૨૩)—પ્રેમકુમારી—

ધરી મેં પ્રેમની કફની પ્રભુના પ્રેમને માટે,
સૂકાતો હૃદયનો વિકાર પ્રભુના પ્રેમને માટે.
મૂકું આ તન મન ને જાન પ્રભુના પ્રેમને માટે,
કદી શીશ ધડથી જુદું થાય પ્રભુના પ્રેમને માટે.
કદી બારે દુઃખો આવે પ્રભુના પ્રેમને માટે,
તજુ ના એ પવિત્ર પ્રેમ કદી હું પ્રાણુ જો જાયે ધરી.

(૯૨૪)—ભકતરાજ અંબરીષ—

ધડક ધડક ઉછળે ઉર મારૂં,
ભકિતનું ખંડન કરૂં હું નિકંદન,
એ ગમારનો શું ભાર-કરૂં ખુવાર;
અહંમદ મદ ઉતારૂં.—ધડક૦
તજે ન જોએ ભકિત ફંદ,
ધિક ધિક મુજ તપ પ્રબંધ.
મારૂં અગર મરૂં પણ ન હારૂં.—ધડક.

(૯૨૫)—બલિરાજા—

ધન્ય માત જે નૃપ બલિ તણી, વામને વસ્યો પાતાળમાં,
વામન રૂપે છળ કરી હરિ, બલિને ચઢાવ્યો તારમાં.

છડીદાર થઇ રહેવું પડયું, **હરિની** કળા હેઠી પડી,
સાચા વચનથી શોભીયો, **બલિરાજ** ધન્ય તુજ આ ઘડી.

(૯૨૬)—સુર્ય કમળ—

ધન્ય વર ભાગ્ય પીયું રઢીયાળા,
મધુરા **સુધા** સમાના વચનો રસાળા;
ચાશો ચતુર લાલા મધુ પ્રીતમજી મારા,
આલીંગનથી અતિ પ્રેમથી સાગર સ્નેહે રમીયે લાલા (૨) ૧
મેના મીઠી કલરવ કરતી **કોયલડીને** ટોકે;
રસભીનાથી રસબસ થતાં **રસભીની** તું ચમકે,
હૈયાના હાર મારા ચતુર **સુજાણુ** વ્હાલા,
મનગમતી મણીમય નમણી...ધ૦

(૯૨૭)—ભિષ્મ પ્રતિજ્ઞા—

ધન્ય તે **નેકી ટેકી** પિતૃપ્રેમ ધારી,
પ્રભુસમ **પ્રેમ ધરે, આજ્ઞા** ન **લોપ** કરે
સુનીતિ પંથે ચાલે સદા સંભાળી, ભાળી—ધ૦
પુત્રરત્ન ભુવનને સ્વર્ગ કરે, દુઃખ હરે, સુખ કરે;
જાઉં એવા **સુપુત્ત**પર હું વારી, જેણે નિજ કુળવેલી તારી;
ધારી ધારી, **પિતૃપ્રેમ** ધારી.—ધન્ય૦

(૯૨૮) ચંદ્ર-તારા—

ધર્મ રૂપ ભુપ રાજ, ધન્ય ઉદયસિંહ મહારાજ.—ધર્મ૦
આનંદ આનંદ કિર અપાર, આજે સકળપુર મોઝાર,
શત્રુ દેખી પામે હાર, જામો જશ કીર્તિ અપાર.—ધર્મ૦

(૯૨૯)—પવીત્ર લીલાવતી—

ધર્મ નીતી તજી પણ કદી, નહિ ધમકાવ્યો નામ;
સમજણ વગર **સ્વતંત્રતા,** આપતાં થયું આમ;
સુંદરી કાંઇ નથી સુઝતું. એ ટેક૦
સંસારમાં **સુત** સુંદરી, છુટા મુકતાં છેક;
પસ્તાવું પડશે પાછળ થકી, **વંઠી** જાતાં વિશેક.—સુ૦
નિંદાય છે નાત જાતમાં, **લુચ્ચો** કહે **એને લોક;**
હલકો પડયો સગા વ્હાલાંમાં, વિવાહ કરશે શું ફોક—
સ્વામી હવે હું તે શું કરૂં.
ભણ્યું ને ગણ્યું ભુલી ગયો, અળગો મુકયો આચાર;
જાતો નથી જીન મંદિરે, વળી તજીઓ વહેવાર.—સ્વામી૦

(૯૩૦)—ભક્ત બોડાણા—

ધધ પપ ગગપ ગમરે સાસા, રેરે ગમ પપ ગગ રેરે સાસા;
પપ સાસા રેરે સાગમ રેરે સા, ગગપ ગમરે સાસા સાનીધપ,
ગપની ધધપ ગપ ગમરેસા.

ધા (૯૩૧)—ગુલબા સનોબ ચેકર્ડ—રાગ ઝિંઝોટી ગરબી.

ધાંન મઍ પીસુંગી, ધાનમે કંકરા,
પીસતે પીસને લાલા કરતી હુએ નખરા—ધાંન૦
મુહ્યા મેરા મર્દ ગયા હુએરે બજારકો,
આએગા ધરેમે જબ કરેગા ઝઘડા—ધાંન૦
દાઢડી ઉસકી પકડ, લગાવુંગી થપડ,
નહીં તો ચુલેમેસે ખીંચુંગી લકડા—ધાંન.
લકડી વ્હો લેગાતો, કાલતી લુંગી હાતમે,
મારેગા મુઝકો ગર, બીરકાવુંગી ઠીકરા—ધાંન૦
ચલરી લાલા તું પીસ, બાતાં કરતી કયુંરી?
ચુપકે ચક્કી ચલા, બાતે છોડ સનરા—ધાંન૦
જલો મેરી કીટકીટ, જલો મેરા બકવા,
પીસ્તે પીસ્તે આગ, સારા હુએ બીખડા—ધાંન૦

(૯૩૨)—સ્નેહસુધા—

ધાર્યું એક **ધણીનું** થાય, આપણું કર્યું કાંઇ નહિં થાય ધાર્યું.
રામચંદ્ર જેવા સત્ય પુરૂષા, શીદ **વનવાસે** જાય?
સીતા જેવાં ગહા સતી તે, શીદ **દાષીત** દેખાય?
દશાનન રણમાં શીદ રોળાય? **વિધીની** કળા ન કળાય—ધાર્યું.
ધર્મ ધુરંધર **ધર્મરાયને**, શીદ દ્યુત રમવા જાય?
પાંચ પતી જોતા **સતી** કેરી **લજ્જા** શીદ લુંટાય?
હતા હાજર બેલી **યદુરાય**–છતાં શીદ દુઃખમાં તે દુભાય?
કરો ને ભલે અનેક ઉપાય–છતાં **ભાવિ** નહીં ભુસાય—ધાર્યું.

(૯૩૩)—માયાવી વીર—

ધારો નિરંતર ધ્યાન હો ભ્રાતા! ધારો **દયાનું** ધ્યાન—
ક્ષમાને હૃદયમાં રાખી **અરિ** નવ હણીયે હાર્યો,
કીર્તિ મળેલી એળે જાય એની;
અપયશ અંતે એના જગમાં ગવાય ભ્રાતા—ધારો.
રિપુજન ઉપકારોના પાસે પલકમાં બાંધે,
દોષો વિસારી ગુણ ગાય જ્ઞાની;
પરિમળ પ્રેમે સર્વે અગ્નિનું શમાયે ભ્રાતા—ધારો.

(૯૩૪)—મહાભારત—

ધ એ સલુણા શ્યામ, આવો કૃષ્ણ વીર આ ઠામ,
પડયા પિયુજી તમામ, વીર છતાં નિર્ગત આમ;
રહી છે હવે એક તારી હામ, ગિરિવરધર દુઃખહર બંધુ—ધા.
આ ભર સભાની માંહ્ય, પ્રભુ ચીર મારા ખેંચાય,
પત મારી અહીં જાય, એ લાંછન તુજને થાય;
છે આ છેલ્લી તક કર તું સાહ્ય, તનમનથી વંદુ તવ પાય—ધા.

(૯૩૫)—ચંદ્રહાસ—

ધારૂં છું હરિ ધ્યાન જ્ઞાન મનમાં, સાધી સમાધિ વિધિ,
સંચું છું પ્રભુ પ્રેમ હેમ ઘટમાં, સાચો વિચારી નિધિ;
યોગિની વ્રત નેમ જેમ ધરતી, પ્રેમે સદા પાળતી,
તેના કીંતલરાય નાથ પતિનું, આયુષ્ય લંબાવતી.

(૯૩૬)—કુસુમ-ચંદ્ર—

ધારી વરમાળા, મદભરી ચાલે ચપળા વર વરવા,
મનના કોડ પુરા કરવા—
વદન સુધાભર સુંદર ઝળકે, મયંક મદ હરવા—
કેક જન્મના તપનું ફળ, આ જન્મ સફળ કરવા,
રતિ સમ સહચરી ભાગ્યશાળી જે.
મેળવશે તે તરણી ભવ તરવા............ ......

(૯૩૭)—વસંતસેના—

ધાર્યું હતું શું મનમહીં શું શું થઇ ગયું હા! અરે!
કીરતારની લીલા કળાતી ના ભળાતી કંઇ ખરે-ધાર્યું.
ફોગટ ફુલાતો માનવી નવ રીત વિત્ત મહીં ફરે,
હું હું કરૂં કહી માન લેતો સ્વાર્થ છેવટ શું સરે?-ધાર્યું.
બાંધી મુઠી આવ્યા છીએ જાવું ઉઘાડે હાથરે,
માટે મુકી અભિમાન માનવી માન શું ફુલ્યો ફરે-ધાર્યું.

(૯૩૮) મનહર મેના—

ધાર્યું ધણીનું થાય મનવા શાને તું અથડાય,
આજી ક્ષણે ક્ષણે બદલાય પામરજનો વૃથા પસ્તાય,
ક્ષણ દુઃખ ક્ષણ સુખ ચડતી પડતી બારી મુરખ શીદ મુઝાય.
ભાગ્યમાં જે લખેલ હોયે,
તે મીથ્યા કરી ન શકે કોઇ એ ઉરમાં સમજાય.—મનવા૦

ધી (૯૩૯)—અંજામે અદાવત—

ધીર ધર, ધીર ધર, અંખીયા ન નીર ભર, કીરપા હરકી હોગી,
તમપર, નીત ઉઠ મુખ રામ નામ ધર,

સીસ કરપર ધર, અહા તુ ન ભરે, રાખ આસ **પ્રભુ** જગ દયાલપર.
જગત જુગતપર **પરમબ્રહ્મ** હર, પંછી પાતકી ઇચ્છા લાવે બર.
શ્રીજધર ગીરધર દયા તુમપર રાખુ, સીસપર **જગતપાલ** કર,
જનમ જનમ ભર સગર નગરપર, અષ્ટપ્રહર નીત રાજપાટ કર,

(૯૪૦)—ભતૃહરી—

ધિક્ક યુવા ધિક્ક મુજને, ધિક્ક કામ વિકારજી,
જેણેરે ભુલાવી મુને સત્યમાં, કર્યો **નીચ** વિચારજી;
ભેખરે ઉતારો રાજા **ભરથરી.**
ક્ષમા કરોરે રાજા રંક છું. નારી અજ્ઞાન જાતજી,
અન્ય વખત આવું નહીં કરું, લાજ્યા **માતને તાતજી;**
ભેખરે ઉતારો રાજા **ભરથરી.**
—**કપટ** રૂપી રાણી **પિંગળા** ! એ શું બોલો વચનજી,
રાજરે તજ્યું તુજ કારણે, જો તું વિચારીને ગનજી;
ભિક્ષા દેને મૈયા પિંગળા.
તુંરે ખોટી ખોટું રાજ છે, ખોટો સારો સંસારજી,
અલખ જગાવું વને એકલો, જેથી પામું ઉદ્ધારજી;
ભિક્ષા દેને મૈયા પિંગળા.

(૯૪૧)—જાલમ દુલિયા—

ધિક તને શરમ તજી શું તું લવે હરાગી નાર અરે.
અતિશય નષ્ટ તું નિર્લજ્જરે દુષ્ટાત્મા દુર જાજા.
મલીન મનની, દુષિત તનની.
નાર—હા—દુર થા.
પણ દિલે ધરી, રહેમ કરી, જવા દઉં છું આ પળે—ધિક૦

(૯૪૨)—મોહિની ચંદ્ર—

ધીરી ધીરી સુંદરી જરા ધીરી, તારા **વાંસે** લીધી છે **ફકીરી,**
નયન મીલાવો પ્યારી હસી બોલાવો, આપીશ આખી **અમીરી** એજી,
રૂપે રીઝાવું કહો તો **સોને** મઢાવું, દુર કર તુ **દીલગીરી** એજી.
ધીરા ધીરા કુંવર જરા ધીરા, સગી માડીના જાયા ઓ **વીરા,**
જેવી પોતાની તેવી નારી પરાઇ, **પર સ્ત્રી** પરભવની **પીડા,**
રાવણ રોળાણો **દુર્યોધન** દબાણો, **કીચક**વા થયા **ચીરા.**

(૯૪૩)—સૌભાગ્ય સુંદરી—

ધીમાં ધીમા ચાલોને ગારા **પ્રાણુરે** પગ નાજુક તમારા આ
મચકાઇ જશે, કમર **લચકાઇ** જશે, ઓ **સુજાણુરે.**—ધી૦

સાખી { **નાજુક** વેલી ફુલ સમી, કોમળ આ તુજ **કાય.**
{ ધડકે છાતી **શ્વાસથી, એ** અંતરથી ઓળખાય.

પરસેવાના બિંદુ બાઝ્યા **મુખે,** મુખ રાતું થયું થાક અતિ દીશે એ.
આ **છાતીપરે** લ્યો વિસામો **મુખે,** ઓ—ઓ સુજાણરે.—ધી૦

(૯૪૪)—લક્ષ્મી વિજય—

ધિરી ધિરી એ લી **અલબેલી, મનમોહન** આવે, ઓ આવે **પ્રેમઘેલી,**
રહે છાની શરમાવો શું સાહેલી :(તારા) તનમાં લાગી છે **તાલાવેલી.**
સખિ જો પેલી **કોકીલ** રહી, કરતી **ટહુકાર** અધીર થઇ,
(કોયલડી અધીરી....બોલી તુએ છે, સખીરી વાહ) (શરમાવો શીદ)-ધી૦

(૯૪૫)—ભગવત ગીતા—

ધીક્કાર (૨) **નારી જાતીને** ધીક્કાર,
કોઇ કોઇ કાંઇ નથી, આ **કળીયુગમાં** સહુનાર—ધી.
લિંબોળી જાણી લ્યો નિશ્ચે, ઉપરથી **પ્રીયકાર,**
મીઠી તો એક કયાથી, પણ-**કડુતાનો** નહી પાર—ધી.
નારીવશ થઇ પ્રેમે ચરે, તે નર નહિ વાનરધાર,
ખત્તા ખાશે આખર ખર તે, અનુભવના ઉદ્દગાર—ધી.

(૯૪૬)—મેવાડી સૂર્ય—

ધીમેથી ચાલો **ચંદ્રા** આ, લંક જો લચકાશે,
નવ લોચન નીચાં ઢાળ આ, લજ્જા સરકી જાશે.
આ સજની કામણગારાં સંતાડ **મોતી** તારાં;
લુટાશે મન હરનારાં, **છે હંસને** એ પ્યારાં.
કયાં પ્રેમ મોતીની માળા, એ જાણ્યા તારા ચાળા;
શાને શરમાવો બાળા, એ મન્મથના ઉછાળા.

(૯૪૭)—પ્રભાવતી—

ધીક ધીક મુરખા **મોહ** પામી પર **ભામાને** ભજતા,
નારી **પોતાનીને** તજતા.
કરમ કાળાં કુંડા કરતા, પરાયું સુખ જોઇ **બળતા,**
અનાચારની **ઝેરી** જાળમાં પતંગ થઇ પડતા;
પલકમાંહી સળગી મરતા...............ધીક ધીક.
પ્રપંચની બાજી રમતાં, ભડકા ઉઠે વ્હેમના,
પછી પુળો મુકે **પ્રેમમાં,** માથું કુટતાં કચરાતા;
અતી કુટાતા અંતે **મરતા**...............ધીક ધીક.

(૯૪૮)—નીલમ-માણેક—

ધિઃકાર તે નર નારને, **બાળે** ઉભય **સંસાર,**

પાપી પુરૂષે પ્રાણીયા, ધિઃકાર જગ ધિઃકાર.
જો પેટના પુરૂં ભરાયે, તો મૂકો તલવાર,
નહિતો પીયો ઘોળી અફીણ, ઓ પાપીયો આવાર.
નિર્દોષ બાળાનો બગાડો કાં રૂડો અવતાર,
સારૂં થશે કયા જન્મમાં, ધિઃકાર નર ધિઃકાર.

(૯૪૯)—ચંદ્ર-તારા—

ધીક ધીક ગની તારી ગમાર (૨)
અવીચારી, દુરાચારી, ધીક ધીક **વ્યભીચારી;**
નફટ હરામી જરા વીચાર વીચાર—ધીક.
ખર સમાન શું ગર્જ ધરતો **શ્વાન** સરીખો ભસભસ કરતો,
ધીક તુજ કામ, નીમકહરામ ઓ બદનામ. બની બેફામ,
કર કર ધ્યાન........................ધીક.

(૯૫૦)—પવિત્ર લીલાવતી—

ધીક **વ્યભીચારી** દુનીઆદારી સર્વ વિસારી,
હાહા!!! **નગરશેઠ** સુણી હું દિલગીર થું ભારી-ધીક.
રાજ કાજના જુઓ કાયદા શી એનાં સત્તા મારી,
લંપટના આગળ લાચારી-ધીક
પરના ખેતરનું **વાવેતર,** કદી આપણા ઢોર ચરે,
પરને **સજા** શકાય ન ગારી-ધીક.
ઝેર હળાહળ જો મુરખ જન, **પોતાની** મેજે પીશે;
કેનો દંડ કરે દરબારી-ધીક.
કુળાચાર ગણિકાનો એ છે, એ નથી કરતી **અપરાધી,**
વૃદ્ધ તમે છો જુઓ વિચારી-ધીક.

ધુ (૯૫૧)—જલસા સંગ્રહ-રાગ-પીલુ, હોરી.

ધુમ મચી **ગોકુલ** નગરીયાં, **ફાગન**કે દીન ચાર રગઇયાં—ધુમ૦
કંચનકી પીચકારી બની હએ, હીરા મોતી રતન જરાવ જરઇયાં—ધુમ૦
લાલ લાઓ મુખ ઉપર કેશર, હોહી ખેલે **નંદલાલ** કનઇયાં—ધુમ૦
કૃષ્ણ રંગધર સાંસ લરેગી, દેહ ઉશ હન જાએ કેમ લીયાં—ધુમ૦

(૯૫૨)—ખુરશીદ ઝરનીગાર—

ધુંવેકી ગાડી ઉડાય લીયો જાય, અયસા **ફીરંગી** પૈસેકા લોભી-ધું૦
ફકફકફક, ગાડી ઉડાય લીયો જાય.-ધું૦
જાત નહીં દેખે,**જમાત** નહીં દેખે, એકહીમે સબકો બીઠાય લીયો જાય-ધું૦
હીંદુ મુસલમાન ભંગી ચમારસે, ટીકીટકે રૂપે ગીનાય લીયો જાય-ધું૦

(૯૫૩)—દુખિયા દુલહન—

ધોતી પયજામા ઔર પતલુન, એહ સારે તેરે હય મઝનુન,
લે લેકે ખોસે ગુના ગુન, કરેંદેગે આરીસ ખુનાખુન.
શટ અપ યુ ફુલીશ ડોંકી, ધે સીમ ટુ ગી ઓલ મંકીજ,
હિંમત હમ્ગો કયા ઉનમેં, લે લો છુરી એહ મેડમ તુંગ;
કાટો કીસી કે કતનકો જબાનકો લો ઇરસે કામ.
સબ હએ ગુલામ મેરે એદામ કરેંગે કયા કલામ.

ન **(૯૫૪)—સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર**-રાગ કવ્વાલી.

ન સમજુ **સ્વામી** શી રીતે, **ચરણ સેવા** બજાવું હું,
ન એવી કોઇ **વસ્તુ** જે, **પ્રભુ** તમને **રીઝાવું** હું.
તમે છો પૂર્ણ વ્યાપક **બ્રહ્મ**, અનંતા નંત બ્રહ્માંડે,
કયું સ્થળ **ખાલી** છે તમથી, કે જ્યાં સ્વામી બોલાવું હું.
સદા નિર્મળ **નિરંજનને** વળી નિર્વાસ ને નિર્લેપ,
પછી જળ સ્નાન ચંદન ધુપ, કયાં **પુષ્પો** ચડાવું હું.
જગત સૌંદર્યના આધાર, અને સંગાર સૃષ્ટિના,
કયાં સંગાર **વસ્ત્રો** એ, દીગંબરને વીટાળું હું.
સ્વયંભુ તાતના તેજે, તપે રવિચંદ્ર ને તારા,
મહા જ્યોતિ દીપકની અલ્પ જ્યોતિ હું બતાવું શું.
સુગન ભાવે સુમન **પૂજા**, સુગનસહ તન કરૂં **અર્પણ**,
છો અંતરયામિ **અંતરની**, પછી તમને જણાવું શું.

(૯૫૫)—વિક્રમ-ચરિત્ર—

નજર કરો **નાથ** જરા, ઓળખી લ્યો **નારી**.
હું છું કે બીજી, કંથ આપનીજ **પ્યારી**—ન૦

સાખી { **હેમ પ્યાલો હાથમાં, ને માંહી અમૃત દુધ;**
પીધું સામા સાથમાં, શું તેની ભુલ્યા શુદ્ધ. }

કોણ હતી કંથ તે દુધની પાનારી—ન૦

સાખી { **મુવાં કીધાં જીવતાં, પરચો બતાવ્યો પુર,**
યાદ છે કે રાજજી, એ જોગણીનું...નુર. }

છાનો મંત્ર શીખવ્યો છે, એજ આ ઠગારી—ન૦
વિના **વાંકે** દંડીયાનાં, **કેદ** મુને કીધી;
ચતુર સસરાથી સખત ચોકી, તમોએ કીધી,
કરી બતાવી મેં **સાબીત સરત સર્વ** મારી—ન૦

(૯૫૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ગઝલ તાલ ૩.

નજરોંસે દેખ પ્યારે **ઈશ્વર હૈ** પાસ **તેરે,**
કયા ઢૂંડતા હૈ બનમેં તનમેં કહી ન **હેરે—ટેક.**

પૂર્વકો કોઇ જાને પશ્ચિમ દિશાકો ધાવે,
પ્રભુકા ન ભેદપાવે બિરથા ફિરે હૈ ફેરે—નજરોંસે.
ભૂતલ આકાશ માંહી ઉસકા મુકામ નહી,
દુનિયાં રહી ભુલાઇ જાને નહી હૈ નેરે—નજરોંસે.
વો હૈ સબી ઠિકાને ઘટઘટકી બાત જાને,
ઉસકો જો દૂર માને વો મૂઢ હૈ ઘનેરે—નજરોંમે.
જગમેં જગા ન કોઇ ઇશ્વર જહાં ન હોઇ,
બ્રહ્માનંદ જાન સોઇ સુન સત્ય વાક્ય મેરે—નજરોંસે.

(૯૫૭)—અનસુયા—

નર વીનુ જગમાં નાર તણી, કીંમત કોડી કહાવે,
હલકું બોલી ગણી અગણાનું, જુઠ્ઠા આળ ચડાવે—ન૦
વ્હાલા પણુ વેરી થઇ બેસે, જેને જેમ ફાવે તેમ બોલે,
કંથ વિનાની કામનીનું, જીવતર તરણા તોલે—ન૦
કુડ કપટની ભરી કુલટાઓ, લાલચ દઇ લલચાવે,
ભવરણમાં ભરથાર વિના, ભાગિની લાજ લુંટાવે—ન૦

(૯૫૮)—વિક્રમ-ચરિત્ર—

નયનમાં નિદ્રા ન આવે જરી, મારો રામ ગયો વનવાસરે-ન૦
હંસ વિનાનાં મારાં સરોવર સુનારે, વાઘ વિના વન વાટરે-ન૦
પંખી વિનનાં મારાં પીંજર સુનાંરે, મંદીર સુના સિતા રામરે-ન૦

(૯૫૯)—રામવર્ષા-રાગ સિંદોરા, તાલ દીપચંદી.

નહીં અબ વક્ત સોનેકા, સોચે દિલકો જગા દેના,
જો લોટા ગોદ ગફલતમેં, વહાંસે અબ ઉઠા દેના.
ન જાગે ઇસ તરહ ગર વહ, તો ઝટ ઉસકે કાનોંમેં,
ઢંડોરા ચાર વેદોંકા બ્બત શરીઅત સુના દેના.
હૈ આત્મ ઓર બ્રહ્મ એકો, નહીં ઇસમેં ફરક કુચ્છ ભી,
બગયે માને-ન-મતલબકે યહીં, ઇસપર કરા દેના.
હે દુન્યા ખેલ જાદૂકા, કહો યા ખ્વાબ હી ઇસકો,
અગર કુચ્છ શક હો ઇસમેં તો યુક્તિસે મિટા દેના.
નમૂદ ઇસકી હે ખ્યાલોં પર, હકીકતમેં નહિં કુચ્છ ભી,
સખોપ્તમેં કહાં ભાસે! હૈ વેહભી યહ જતા દેના.
સર્વ દ્રષ્ટા સર્વાધાર, સબસે પરે જો હૈ ચૈતન્ય,
વહી આનન્દ ઘન વ્યાપક વહી આત્મ બના દેના.
જીસીમેં જીવ ઇશ્વરકી કલ્પના હૈ પડી હોતી,
વહી પ્રકૃતિ હો ભાસે, હમહ યહ હૈ બતા દેના.

હગનકા લફ્જ ભી જીસ બિન, નહીં રખતા હૈસીયતકો,
બાકી યહ હૈ હગન ફુર્જી, મુકરસલ યહ સુઝા દેના.
કહાં હૂઇ કહાં વહદત, કહાં અસ્લી કહાં નકલી,
હૈ કેવલ એક હી ગોવિન્દ, સબક આખર પઢા દેના.

(૯૬૦)—ધર્મી ગુનેહગાર—

નમતી નથી ન નમશે, કાયમ સદા શાહી,
રહેતી નથી ન રહેશે, કુસ્તાઇ બાદશાહી.
પહોંચ્યાં હજુરે વાલા, લઇ બન્ને હાથ ખાલી,
શીકંદરો સિધાવ્યા, મુકી તનાગ આંહી.
હુકમત થતા હજારો, કંપે જમાનો સારો,
મુફલીસ હો માલદારો, રહેશે ન સાથ પાઇ,
કોઇ ભલાકે બુરા, ભરતા હો પાપ કુંડા,
સંતો મહંત ચાલ્યા, દેવા જવાબ ત્યાંહી.

(૯૬૧)—અનસુયા-ભજન.

નહિ કોઇ ચીજ ગણી, ગરજ સમ, નહિં ચીજ કોઇ ગણી;
માનવંત નિજ માન મુકી, દુશમનને પડતા લળી–ગરજ સમ.
બળીયા પણ નિર્બળને નમતા, રાય રંક ઘર જાય,
સોઘું પણ મોઘું થઇ બેસે, કળા શકાય ન કળી–ગરજ સમ.
સમયાધીન થઇ ઝેર હળાહળ, પીવું અમૃત ગણી;
જઇ મહાસતિને શીશ નમાવો, જાય આબરૂ ટળી–ગરજ સમ.

(૯૬૨)—સરોજની—

નખરાળી જોબનવાળી આ બુલબુલને બોલાવો,
મચકાળી મેંદીવાળી, આ બુલબુલને બોલાવો.
કોઇ સલુણા સંગે માણું, મોહનમાળા પહેરી,
મદન જંગનું જોર જણાવું, લાલ:કોઇ છે લ્હેરી.
હાવ ભાવ રસ ભેદ બતાવું, સમજાવું સો વાતો,
ગયો વખત પાછો નહીં આવે, માણુ ની હોય મઝા તો...આ૦—

(૯૬૩)—મીરાંબાઇ—

નહીંરે બાંધુરે રાણા નામ, ન જાણું કાંઇ, પરણી મારા ત્રિભુવનની
સંગાથ બીજાનાં મેહળ.–નહીંરે બાંધુ.
ચાર ચાર જુગની રાણી ચોરીઓ ચિતરાવો, કાંઇલીલુડા માંડવા હેઠ–બી.
ધર્મનો ધોરીયોને પંથની નેયાં, કાંઇ સતની જાનડીયો લ્યો સંગાથ–
કરણીનો દોરડોને મનની વરમાળા બાઇ, વરત્યા વરત્યા ચોળી મંગળચાર–
બાઇ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરનાં ગુણ પરણું મારા ત્રિભુવનની સંગાથ.–

(૯૬૪)—ઉર્વશી-પુરૂરવા—

નયને નિહાળ્યો મ્હારા નટવરને,
ઘટ ઘટ વ્યાપી વ્હાલો, હૃદયે રમે મારા હૃદયે રમે.—નયને૦
અલખ નિરંજન ભવભય ભંજન,
વ્હાલો વિહારી મ્હારા હૃદયે રમે મારા હૃદયે રમે.—નયને૦
સાચો સલુણો સ્વામી, નાથ ગરૂડ ગામી,
વિશ્વ વિરામી મ્હારા હૃદયે રમે મારા હૃદયે રમે.—નયને૦

(૯૬૫)—ઉમાદેવડી—

નથી જગતમાં સાથ સંબંધી વિના ત્રિભુવન નાથ,
શું કાગટ ફાંફાં મારે મુરખડા ભરે આભથ બાથ.
કમળ પત્રપર જળબિંદુને સુકાતાં શી વાર,
શ્રાવણની જળ ભરી વાદળીયો વિખરાતાં શી વાર.
જીવતર સમજવું તેવું આખર ન લેવું દેવું,
જીવ જવું છે ખાલી હાથ, અંતમાં પાપ પુણ્ય સંગાથ.
પંથી જીવ પામી ગયો, નરભવ નગર બજાર,
સોદાગર સમજી જઇ કરો પુણ્ય વેપાર જીવ જવું છે ખાલી હાથ.—

(૯૬૬)—લક્ષાધિપતિનો રમણ—

નહીં નીચતણી સંગત કરવી નહીં, સ્વાર્થીની પંગત ધરવી,
નહીં પાપીની પ્રીત ભરવી, સંગતના ફળ૦—આ. હા. હા. હા.
આ, રમણ હતો ધર્મે શુરો—આજ્ઞાંકીત બાળક એ પુરો,
થયો સંગતથી આવો બુરો, સંગતના ફળ૦—આ. હા. હા. હા.

(૯૬૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ તાલ ધમાલ.

નજરભર દેખલે મુઝકો શરણુ તેરી મૈં આયા હું-ટેક.
કોઇ માતા પિતા બંધુ સહાયક હે નહી મેરા,
કામ અરૂ ક્રોધ દુશમનને બહુત દિનસે સતાયા હું.
ભુલાકર યાદકો તેરી પડા દુનિયાંકી લાલચમેં,
માયાકે જાલમેં ચારોં તરફસે ફસાયા હું.
કર્મ સબ નીચ હૈં મેરે તુમારા નામ હે પાવન,
તાર સંસાર સાગરસે ગહન જલમેં ડુબાયા હું.
છુડાકર જન્મ બંધનસે ચરણમેં રાખલે અપને,
વો બ્રહ્માનંદ મૈં મનમે ચેહી આશા લગાયા હું.

(૯૬૮)—નવલ-કુસુમ—

નકરરે હો કાળી કોયલડી ટહુકાર—નકરરે.
હું જોબન ભરી નાર-મારે મ્હોલે નથી ભરથાર—નકરરે.
ઝરમર ઝરમર મેહુલો વરસે, વીજ કરે ચમકાર,
તેમાં પાપીણી પીયુ પીયુ બોલી, શું ? કાળજ મારે કટારરે— નકરરે.

માત મરી ગઈ તાત ગયા મરી, ભ્રાત ન ભાળ લેનાર,
પરને પનારે હું મરી છું-ગરેલીને નહિ મારરે—નકરરે.

(૯૬૯)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**—ગઝલ તાલ ધમાલ.

નજરભર દેખલે મુઝકો શરણુમેં આપકા તેરી-ટેક.
તેરા દરબાર હે ઉંચા કઠિન જાના હે મંજિલકા,
હજારોં દૂત મારગમેં ખડે હૈં પંથકો ઘેરી.
નહીં હે જોર પૈરોંમેં ન દૂજા સંગમેં સાથી,
સહારા દે મુઝે અપના કરો નહિ નાથ અબ દેરી.
નહીં હે ભોગકી બાંછા ન દિલમેં મોક્ષ પાનેકી,
પ્યાસ દર્શનકી હે મનમેં સફલ કર આશકો મેરી.
ક્ષમા કર દોષકો મેરે બિરદકો દેખકે અપને,
વો બ્રહ્માનંદ કર કરૂણા મિટા દે જન્મકી ફેરી.

(૯૭૦)—**સુકન્યા સાવિત્રી**—(નાતરીયા ન્યાતનો ફજેતો).

નવ ગમે ઘરબાર, ભરી દુઃખની વખાર, બળ્યો સંસાર **નાતરીયા** નાતનો.
...દીઠું નારનું બજાર વ્હોરી વ્યર્થ વહે ભાર,
જેમાં મળે નહીં મેળ કોઇ વાતનોરે—બળ્યો.
કેમ કરી થાય કહો **પ્રીતિ પરાણે,**
"કરે જીવતાં મોહકાણુ મુવે હોય તાણાતાણ,"
...ભાઇ બાઇનો વ્હેવાર ચાલે લાતનોરે—બળ્યો

(૯૭૧)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**—ગઝલ તાલ ૩.

નજરોંસે દેખ પ્યારે ક્યા રૂપ હે તુમ્હારા,
અપનેકો ભૂલ તનમેં બાહિર ફિરે ગંવારા;
કરમેં કંગણુ છિપાવે ઢૂંડનકો દુર જાવે,
ફિરકે સમીપ પાવે મનમેં કરે વિચારા.
મૃગનાભિમેં સુગંધી સૂંઘે વો ઘાસ અંધી,
દુનિયાં સભી હે અંધી સમઝે નહીં બિચારા.
જિમ દુધકે મથનસે મિલતા હું ઘી જતનસે,
તિમ ધ્યાનકી લગનસે પરબ્રહ્મ લે નિહારા.
જડ જાન દેહ સારી ક્ષણભંગ દુઃખકારી,
બ્રહ્માનંદ નિર્વિકારી ચેતનસ્વરૂપ ન્યારા.

(૯૭૨)—**ચમકતી બીજલી**—

નકરો જીવ્હાં પ્યારી તનમન બે કરાર,
જ્યાં કરો નહી બેજાર દેવે સમ્ય તુમે કિરતાર;
ઝરમર ઝરમર મેવલા બરસે બીજ કરે ચમકાર,
કોયલ પાપની પીયુ પીયુ બોલે તિર કલેજેકે પાર.

(૯૭૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ તાલ ૩—

નજરોંસે દેખ પ્યારે યહ ક્યા દિખા રહા હૈ,
સબ ચીજ સબ જગામેં **ઈશ્વર** સમા રહા હૈ.—ટેક૦
પ્રભુને જબી બિચારા જગકા હુયા પસારા,
ચૌદેં ભુવન નિયારા મનસે બના રહા હૈ.
કહીં નર બના હૈં નારી કહીં દેવ દૈત્ય ભારી,
પશુ પક્ષી રૂપ ધારી બન બનકે આ રહા હૈ.—
ભૂમી વહી અગન હય પાની વહી પવન હૈ,
સૂરજ વહી **ગગન** હય નિર્ગુણ ગુણા રહા હૈ.
તજ ભેદ ભાવ મનમેં બનમેં વહી હય તનમેં,
બ્રહ્માનંદ જ્યોં સ્વપ્નામેં રચના રચા રહા હૈ.—

(૯૭૪)—ભિષ્મપિતામહ—

નમસ્કાર હે ગુરૂ જનોને, સુણો પ્રતિજ્ઞા મારી;
અબળા છું પણ **પ્રબળા** સમજો, **સ્ત્રી** હઠને વિચારી.
છું **પરશુરામની ફરશી**, તે **ભિષ્મ** લોહીની તરસી;
—સાહસ બાળા નહિ કર એવું, ભીષ્મ **બ્રહ્મચારી**,
બ્રહ્મચારી પણ જોશે પ્રભુતા, સ્ત્રી સીતમગારી.—ન૦
સ્ત્રી ધર્મ મારો વણસાડયો, ભીષ્મે ભવ મારો બાળ્યો;
—કર ક્ષમા ભવાની ભીષ્મને, કુરૂ નંદન વ્રત ધારી,
વ્રત ધારી જોશે સ્ત્રી પરચો, કોપી **મહાકાળી**.—ન૦
હું પ્રસન્ન **શિવને** કરીશ, મુજ ભુજાથી **ભીષ્મ** હણીશ;
વર મેળવી **પુરૂષ** બનીને **વેર** હું લેનારી...ન૦

(૯૭૫)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ ગાડ, તાલ દાદરા.

નર કરલેરે **સતસંગ** તેરા જન્મ સફલ હોય—ટેક.
કાશી ગયા દ્વારકારે કોટિન **તીરથ** નાય,
બિન **ગુરૂકે** ઉપદેશસેરે મનકી મેલ ન જાય—તેરા.
સિર પર **જટા** રખાવકેરે અંગ વિભૂતિ રમાય,
છાપ તિલક તનમેં કિયેરે **મોક્ષ** કબી નહિ પાય—તેરા.
સદા રહે બનવાસમેરે કીનો **તપ** અપાર,
મનકી તૃષ્ણા ના મિટીરે મિલે ન **સર્જનહાર**—તેરા.
તજકે મનકી ભટકના **રે સંતનકી કર સેવ**,
બ્રહ્માનંદ મિટાયગા તેરા ભવબંધન **ગુરૂદેવ**—તેરા.

(૯૭૬)--મીસ મલકાજાન—રાગ-ભૈરવી-તાલ-કહરવા-લાવની.

નયજોબન વાળીકા મઝા લુંટા, પતલી કમર કર બુટા—ઇસસે મઝા લુંટા.
સોનેકી થલીયોમેં ભોજન પરોસુ, ખાકે ખિલાકે મઝા લુંટા.
સોનેકા ઘડવા ગંગાજળ પાની, પીકે પીલાકે **મઝા લુંટા**—નય જોબ.

(૯૭૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રેખતા તાલ દાદરા.

નરસિંઘ તેરા રૂપ મેરે દિલ સમા રહા,
વ્યાપકપણા જગમેં તેરા સબકો બતા રહા—ટેક.
નરકા અકાર સંગમેં મૃગરાજકી છબી,
નિકલકે થંભ બીચસે ગર્જન સુના રહા—નર૦
બિજલીસી ઝબકી છટા આંખે અગન ભરી,
ધરણી પે દૈત્યરાજકો નખસે ગિરા રહા—નર૦
ભગતકી કરી પાલના દેવનકા દુખ હરા,
શરણાગતોંકી બેનતીકા ફલ દિખા રહા—નરસ
સુમરણ કરે જહાં કોઇ તું હૈ કિસી જગા,
બ્રહ્માનંદ તેરે ચરણમેં મનકો લગા રહા.-નર૦

(૯૭૮)—સિલવર-કીંગ—

નયના લગાકે બરમાએરે મોહન મન લોભા ગયો;
જાદુ ચલા ગયો જીમે સમા ગયો—નયના.
ફસલે ગુલ તુજસે મેરા દરતે જાનું યાદ આયા;
દિન ભલે આયા મેરા મોસમે ફરિયાદ આયા.
જાને શીરીકે લીયે આશિકે નાસાદ આયા;
નાજ ઉઠાનેકે લીએ, કોહસે ફરહાદ આયા,
નયના લગાકે બરમાએરે, મોહન મન લોભા ગયો.

(૯૭૯)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ મંગલ, પંજાબી કાફી.

નહિ આતે હો નહિ આતે હો, કયોં અપના રૂપ છિપાતે હો—ટેક.
કિતનાક ઢૂંડન જાવાં તેનું મારગ કૌન બતાવે મેનું,
દિલકા હાલ કહું મૈં કૈનું કયોં મુઝકો ભટકાતે હો.
બિરહોં બાણ લગાયા દિલમેં પ્રેમ ફાસ ડારી મુઝ ગલમેં,
બૈઠા યાદ કરૂં પલપલમેં સૂરત નહીં દિખાતે હો.
જિમ જલ બિન માછલી હૈરાની બિન દર્શન મૈં ફિરૂં દિવાની,
અબ તો આકર મિલજા જાની કયોં કર દૈર લગાતે હો.
કૈસી મનમેં ધરી નિઠાઇ દિલસે મેરી યાદ ભુલાઇ,
બ્રહ્માનંદ સકલ જગમાંહી દીનબંધુ કહલાતે હો.

(૯૮૦)—હુસ્ન આરા—

નહી પ્યારા દીલ આરા નીરાલારે લગે તન મનમેં ભાલા,
સખીરી નાહી માને એહ જોબન બાલા;
બીન સઇયાં હારી ગુઇયાં, ઉઠત તન જવાલા—નહી.

ચરખને મુઝકો હુએ જીસ તઓર બનાયા તનહા,
યુન યા રબ હો કોઇ અપનાં પરયાં તનહા.
રંજો ગમ ગએને ઊડાયા, સો ઊડાયા તનહા,
કીસી આશકકો ન રખના તુ ખુદાયા તનહા.
બારહા જરાએ જીયા, જાએ-મોરાદાએ મોહન બીરજબાસી—નહી.

(૯૮૧)—દેવકન્યા-રાગ ભેરવી, ઠુમરી.

નજર મોહે લાગીરે બાલાપનમેં, નજર મોહે લાગી બિરહ જોત જાગી, બાલા.
દેહલી શહેરસેં બેદ બુલાવો, નબ્જ દિખલાવો નજર ઉતરાવોરે.-બાલા.

(૯૮૨)—મીસ ઝોરા-રાગ સોહેની, તાલ ગઝલ.

નકાબ ઉઠકર જો તેરા આરિઝે રોશન નઝર આયા,
હુવા સાબીતકે ખુરશેદ, કતે આદાબ કર આયા.
ખુદંગે નાઝ કે, જાના કીસ, ઘડી સીનેમેં જપાયા,
દીલે નાઝ હું બરબાદ, હુવા વો, બેપીર આયા.
નીગાહે લુફતસે ગેરોંકો દેખા, હમ હુવે બિસ્મીલ,
ખુદંગે નાઝ તુમને કીસ તરફ ફેંકા કીધર આયા.—નકાબ.

(૯૮૩)—મીસ જાનકીબાઇ-રાગ સિંધુ, ભેરવી, દાદરા.

નનંદીયારે જીયા ન માને મોર, હાયનબી રેન થોરીરે—નનદી.
રઘુપીયા ગોરી ગુનનહી જાનો, લાખ ગગઝા ઊંકર જોરીરે—નનદી.

(૯૮૪)—ધી. ડી. રે. સૉ. બુક-રાગ ગઝલ

નયના કસુંબી રંગ હોગયે, ગુલાબી રંગ હોગયે, પીયા જાગે સારી રાત—કેસુ.
એકતો મે બાલી મે બાલીસી-ભોલી મેરા સૈયાં હે નાદાન—નયના.
એકતો મેં પાનુંસે પતળી-મેં પાનુંસે પતળી—સજાકે સોળ સનગાર-નયના.
એકતો અંધેરી અંધેરીસી રતીયાં, ઘન છાયા ઘનઘોર-નયના.

(૯૮૫)—મી. મહમદ હુસેન-રાગ જીલ્લા, તાલ દાદરા.

નજરીયા મીલજા હોં જાનેવાલે, હો જાનેવાલે ગજબ ઊડાને વાલે,
આપ ઘર આનેસે આરામ જો પાતે, જાતે કુછ. મુસાફરકી ઐરહા.
કુચ્છ તપસીલ સુનાતે જાતે દિલ દિલદાર, મેરે સીનેમે લગા જાતે,
તેગ અબરૂ મેરી ગરદનપે ચલાતે જાતે, હમને સબ દેખી નજર
આંખ મિલાતે જાતે.
અબ ન છોડું મેં તેરી સાંવરીયાં, સેજરીયાપે આજા—નજરીયા.

(૯૮૬)—દાગે હસરત--

ન શરમેં હોંસ બાકી હય, ન તનમે જાન બાકી હય,
મગર હાં, દીલમેં તેરે વસ્લકા, અરમાન બાકી હય.

મદદ અય જોશે વહશત, આશિકોમેં બાત રહે જાયે,
ગરેબાં ફટ ગયા તો ક્યા અભિ દામાન બાકી હય.
ખુદાકે વાસ્તે અય ચારાગર લેભી ખબર જલદી.
તેરે ઉલફતમેં અભી કુછ **જાન** બાકી **હય.**

(૯૮૭)—આનંદ લહરી—

નજરમાં **ન્યાયરે** નજરા, ન્હોય નરપતિ **અરે નીચ ખરા**—નજરમાં.
ભૂમિના રસકસ ધન લુંટનારા, પૂરી કેદ જનને દુભવતા—નજરમાં.

(૯૮૮)—સ્નેહલતા—

નટવર ન્યારી લીલા ત્હારી, નિગમ વન્દે **નેતી નેતી,**
અગમ અકળ બલિહારી... ... .નટવર૦
એક દીન ઠાકર ફરતા થઇ ચાકર, ખાતા જે સાકર, સાંસા છે ભાખર,
વસત ગહેલે ફરતા **વેશને**, નામે શિર હારી.... ...નટવર૦

(૯૮૯)—મનોહરની રંભા—

નરવરને પરણીને વસતી મહેલ મહિં **રાણી;**
વનવાસી કરતાં પણ દુઃખી રાણી **જનાનાની**-ટેક.
પિંજરમાં પોપટડી રાખે, તેમ ત્યાં રહેવાની,
જન્મ કેદની શિક્ષા ભોગવવા જન્મી રાણી-નરવર.
દીધા છે **ભગવાને સૌને સ્વતંત્રા** જ્યારે;
પશુ પંખિ પણ ઉડતાં ફરતાં મન ગમતાં ત્યારે-નટવર.
તો કાં જનપદની **પટરાણી કેદી જનમ ગાળે?**
જુલ્મ નથી શું રાજવીરોનો, અમુઝાવી મારે!-નટવર.

(૯૯૦)—પ્રતાપ લક્ષ્મી—

નહિ અંધથી કંઇ કુંદન કીંમત થાએ ના અંકાયે,
અધમ શું જાણે **ઉત્તમ** જનમન—નહિ.
કાગને કથને કોયલને નીંદે,
મૂરખ એ જનનાં તજવા વચનને—નહિ.

(૯૯૧)—સુધાચંદ્ર—

નજર હું માગું **ખુદાઇ**, ના બીજી છે વિનતી હા,
જીગર આ જાયે સુકાઇ, એ નૂર જો નિરખું ના—નજર.
નિગાહે મીઠી હું રીઝું, બે **પ્યારા** બોલથી **હા,**
હસે જો આંખ દુલારી, હું સુખીને ક્ષેમતો **હા**—નજર.
કદિ હું હોઉં **ગુનાંહી,** દેતું **શાપ** ઝાલિમ,
રહમ હું રંક એ માંગું, આ નેનોની રોશનીથી—નજર.

(૯૯૨)—જલસા સંગ્રહ-ભૈરવી-ઠુમરી.

નદીઆ તટ ઠાડોરે, **કાહાન** જમુના તટ ઠાડોરે-નદીઆ.
હાથ લકડીઆં, ખાંધ કમલીઆંરે; **બનસી** બજાએ ઠાડોરે-નદીઆ.

(૯૯૩)—પાંડવ ગુપ્ત નિવાસ—

નપ્ટ ઓ પેટ તુંને ધિક્કાર અમોપર તારો જુલમ અપાર,
મુઢ મન કરતું લેશ વિચાર, અગને ગણાવે ગજબ ગમાર.
હાજી હાજી કરી નોકરી નીચ તણી કરનાર,
અણુઘટતું પણ કંઇ કરતાં થવું મસ્તકપર ધરનાર-ટેક-નપ્ટ.
ઢાલ વાગતાં ઢાલ ઘડાતાં થવું મુર્ખ સરદાર,
ભાન સાન બહુ હોય ભલે પણ બની જવું નિઃસાર-નપ્ટ.
પ્રતાપને પરિતાપ બધો આ છે તારો નિરધાર,
કહું વધારે હજી કેટલું ફરી ફરી ધીટકાર-નપ્ટ.

(૯૯૪)—અદલઇન્સાફ-રાગ-ભજન.

નડે છે પોતાને અંતે બીજાનું પાપ બીજાનું પાપરે,
છુપાએ નહીં તે કદાયે ઢાંકતા હોજી.
ખોદે નર પાપી ખાડો, આવે તેને એ આડો,
અંધ થઇને પડે આપો આપ, આપો આપરે—છુપા.
ભલે પાપી ફુલાએ, પુરો પાછળ પસ્તાએ,
તપે છે જ્યારે તેના તનમાં તાપ, તનમાં તાપરે—છુપા.

(૯૯૫)—પાપી પરીન-રાગ કાલિંગડો-છપકા.

ન બોલો મારૂં મારૂં—ન તારૂં ન મારૂં—ન બોલો મારૂં મારૂં,
વાગે જમનું નગારૂં—તો તારૂં ન મારૂં—જે હોય પ્યારૂં પ્યારૂં—ન૦
મેહેલ વજીફા મારૂં મારૂં—ખાવું પીવું શારૂં શારૂં,
મુરખ આખર અંધારૂં—વાગે જમનું નગારૂં—તો તારૂં ન મારૂં—ન૦
કહો આ સંસારમાં—કોન નરો કાયમ રહ્યા,
ન શીકનદર રહ્યા—ન દારા ન જમશીદ રહ્યા.
દુન્યાથી જાવું છે આખર એક દી-સમજ એ નાદાન આખર એક દી-મારૂં.
જવા માર્ગ સ્વર્ગે શારૂં—ભજો હર હર નામ પ્યારૂં,
માનો સર્વ અકારૂં—વાગે જમનું નગારૂં—તો તારૂં ન મારૂં—ન૦
ખોટી માયા કાચી કાયા—તજ ઇનશા અભીમાન,
સુખ સંપજ સમજો સમના હર નીત ભજ ભગવાન.
દુન્યાથી જાવું છે આખર એક દી-સમજ નાદાન આખર એક દી-મારૂં.

(૯૯૬)—નયરંગે નાજ—

નયનોંસે નયનાં લડાય યાર જાની,
અરમાન દીલકા મીટાય યાર જાની-નયનોંસે.
ઉસકે અદાવેપે વારી ઉસકે ગમજેપે વારી,
લુભાય લુભાય નજર, જીગર દીલદાર જાની-નયનોંસે.

પ્યારા કલંદર, હોગા **બારીસ્ટર**, લાયેગા ડલ્લે દો દો કનીસ્ટર,
હુંગી **મીસીસ** મેં, હોગા વોહ **મીસ્ટર**,
જલેગી નેગર બલેગી **સીસ્ટર**—નયનોંસે.

(૯૯૭)—શહીદે નાજ—

નયના કટારી મોહે મારીરે સાંવરીયા પ્યારા,
મોહત સોહત છબ ન્યારીરે સાંવરીયા પ્યારા—નયના.
જીયા લુભાયે છલબલ પ્યારીરે સાંવરીયા,
વારીરે સાંવરીયા, પ્યારીરે સાંવરીયા;
પલપલ જાઉં તોરે બલહારરે સાંવરીયા પ્યારા—નયના.

(૯૯૮)—ઈંતેકામ—

નજરીયાકી કારી કટારી મોહે મારી.
કિસ બાંકે સીપૈયા સાંવરીયાકો દીલ દેકર મેં હારી.
મોહની સુરત ભોલી ભાલી બતીયાં,
મન તન ધન સબ તોપે વારૂં પીયરવા તો સારી બતીયાં.
પીયા પ્યારે મેં તોપે જાઉં વારી—નજરીયાકી.

(૯૯૯)—નાજ—રાગ મુસદ્દસાત-શેઅર.રખ્વાની.

નહીં જબ કિનકી રહી હુકમત, જો સારિ દુનિયાપે હુકમરાં થે,
મિલે વહ સબ **ખાકમેં** બરાબર, જો નામવર યક્કયે જહાં થે.
હુવે વહ મિટ્ટીમેં મિલકે મિટ્ટી, **ખજાને** જો ખાકમેં નિહાં થે,
કિધર ગયે તેરે બાપ દાદા? બહુત બડા મગરૂરો પહલવાં થે.
તુઝેભિ યક દિન યુંહી હગ **મરના** તો ફિર ભલા ઇસ્સે પાયગા ક્યા?
છુપાકે જેરે જમીં **ખજાના** ભલા તેરે **હાથ આયગા** ક્યા?

(૧૦૦૦)—ગોપીચંદ—રાગ-ઝિંઝોટી-લાવની.

નગર સગર ગુન ગાવે તિહારો મયનાવત ગુણવાન!
જિધર નજર ભર દેખત, પાવત સુખ સમ્પત ઇન્સાન.
ગોર બંગાલેમેં તિહારો **માતા** જયસો માન,
ગોપીચંદ કસ પુત તિહારો પ્રજા દેહકી જાન.
હમ અલ્લાહસે હરદમ હકમેં તેરે દુઆ કેરતેંમ,
તુમકો રેકકો ચમન અમનસે ખુદા ભલા કેંરતેંગ.
ઉદય અસ્ત તક ચાર ખુંટમેં ફયલે તેરો રાજ,
પુત તિહારે ગુન બલમેં હો સરતાજોંકા તાજ,
જુગ જુગ જિવજો માતા! ધર્મી, કર્મી, પાલનહાર,
આશિશ રૂપ ફલજો મુઝના એરા દેવી અવતાર.

ભાગ ૧-૨-૩-૪ સમાપ્ત.

શું વાંચશો ?

જો તમે નોવેલો વાંચી કંટાળી ગયા હોવ તો પણ

હમારા સ્પેશિયલ "ડિટેકટીવ નોવેલો"

— એકવાર જરૂર વાંચો —

આ "ડીટેકટીવ નોવેલો" કચરાપટ્ટી નથી, જ્ઞાન સાથે ગમ્મત આપનાર અદ્‌ભુત પ્રાક્રમોથી ભરપુર અતિલોકપ્રિય થઇ પડેલા છે. જે એકવાર વાંચ્યા બાદ ફરી હાથમાંથી મુકવાનું મન થતું નથી. એક એકથી ચઢીઆતા છતાં, કાગળની મોંઘવારી છતાં કીંમત ઘણીજ જુજ રાખવામાં આવી છે.

હનુમાનની મુર્તી.	૧-૮-૦
તુરકી સામે ઇટાલીયન કાવતરૂં	૧-૪-૦
ડીટેકટીવ હારમાળા નં. ૧ થી ૧૨ વાર્તાઓ.	૩-૦-૦
ખૂની બેગમ.	૧-૮-૦
દરીયાની ડાકણ. પાકું સોનેરી પુઠું ગ્લેઝ કાગળ.	૨-૦-૦
ડીટેકટીવ કુતરો.	૦-૧૦-૦

નવી બહાર પડેલી બુકો.

કઠોર કચ્છી કે ઉછળતું મુડદું ભાગ ૧ લો.	૨-૮-૦
" " ભાગ ૨ જો.	૩-૦-૦
સુધારાનો સાર કે કિસ્મતનો પ્રહાર ?	૧-૮-૦

— ઇસલામી ભાઇઓને માટે ખાસ ઉપયોગી —

આ કીતાબ દરેક ઇસલામી ભાઈઓએ ઘરમાં સંગ્રહ કરવી જોઇએ.

"હઝરત મોહંમદ"

ઈસલામના મહાન પેગમ્બર સ૦ ની જીંદગીનું જીવનચરીત્ર.

કીંમત માત્ર બાર આના.

મળવાનું ઠેકાણું,

બુકસેલર લલ્લુભાઇ નારણદાસ.

લીમડાચોક-સુરત

વોલ્યુમ ૨[illegible].

ગાયનોનું સ્પેશીયલ શીલેકશન (સંગ્રહસ્થાન.)

ધી ન્યુ

ફોનોગ્રાફ

ગાયન સંગ્રહ.

અથવા

રેકર્ડ ગાયન માળા.

ભાગ ૫-૬-૭-૮--૧૦૦૦ગાયન.

પ્રકાશક,
શા. મંગળદાસ લલ્લુભાઇ બુકસેલર
લીમડાચોક—સુરત.

સોલ એજંટ,
શા. લલ્લુભાઇ નારણદાસ એન્ડ સન્સ.
લીમડાચોક—સુરત.

કીંમત રૂા. ૧-૮-૦

કંપલીટ સટ ભાગ ૧ થી ૮ ની કીંમત

રૂા. ૩-૦-૦

ધી ન્યુ ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ

અથવા

રેકર્ડસ ગાયનમાળા.

ભાગ ૫-૬-૭-૮.

(૧૦૦૧)—ગુલઝ ખમાર—

નજર પડે આપ ચંદ્ર ચાહત જો જનીયાં—નજર.
કુદરત સબ છંદ સભી સહેરકી બતીયાં,
દેખત સુખ રહે કે કભી બશાર ન સુન્યાં;
કરૂંગી જાન ન ઘતીયાં કે તોસે લગી લગનીયા—નજર.

(૧૦૦૨)—જલસએ દીલપસંદ—રાગ ભેરવી—ગઝલ.

નહીં પાતે હુએ ઐસી હમ એક રાત,
કે સોવે લીપટ કર સનમ એક રાત—નહીં.
રકીબો કરો અએશ કમ એક રાત,
કે મેરેસે હો વો બહમ એક રાત—નહીં.
તડપના હુએ બીમારે ફુરકત તેરા,
ખ઼ાર સે ઓ હસીએ દમ એક રાત—નહીં.
તેરે હીજરમેં ગ઼એરતે મેહેરો માહ,
ગ઼જબ એકદીન હુએ; સીતમ એક રાત—નહીં.
કટી ગ઼એરોંકે ઘરમે રાતેં હજાર,
હમી પર નહીં કયા કરમ એક રાત?—નહીં.
અસરવો મેરી આહોમદે ખુદા,
કે ખીંચ આએ કાફીર સનમ એક રાત—નહીં.
વો દીનકા હું ગએં મુન્તજીર આગઓશુન,
કેરીનકકા હો તુઝકો ગમ એક રાત—નહીં.

(૧૦૦૩)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—રાગ પીલુ. પદ, તાલ દીપચંદી.

નમનતાઇ દે છે સુખી ઝીંદગાની, વળી એજ છે **મોટપણુની** નીશાની—ન.
વધે છે ન્યામત શુણો શુકનાં તો, સદા શોધથી તો થશો પુખ્ત ગ્યાની—ન.
બીજાજી થયાથી **કીનો** જન્મ પામે, ગહોબ્બત વધે જો કરો **મહેરબાની**—ન.

(૧૦૦૪)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—રાગ પીલુ, લાવણી, તાલ ત્રિતાલ.

નગર તુમારા રખ્ખો **મુસાફીર**, ચલો **બતન** અપને,
બોલા ચાલા **માફ** કરો, અબ આય મીલે **સ્વપ્ને**—નગર.
હમ પંછી **પરદેશ** મુલક, મુલકોકે સહેલાની,
અસે તુમારે ગાગમે, જબ લગથા **દાનાપાની**—નગર.

કછુ યાદ મત રખીયો, દીલમે જબતક ઝીંદગાની,
ભલે હોત યા બુરે હોત, ગાયા રખીયો મહેરબાની—નગર.
ઇસ દુન્યા દરમ્યાન બતનદાર, નહીં કોઇ રહેવાસી,
આજ ચલે કોઇ કાલ ચલે, મુસાફીર હે સબ **પરદેશી**—નગર.
સાથી હમારા ચલા ફઝરમે, હમભી ચલનેકે,
બતન હમારા દુર પીછે, હમ નહીં ફીરનેકે—નગર.
કહાં ગોકુલ કહાં મથુરાં નગરી, કહાં બીંદ્રાબન કાશી,
બડે બડે **શાહુકર** સારે. **આલમ** પરદેશી—નગર.
કછુ યાદ મત રખીઓ, દીલમે હુઆ સલામકી,
કહતે હય હમ કર જોડ પ્યારે, ચીત મત રખીઓ ઉદાસી—નગર.

(૧૦૦૫)—સુધા-ચંદ્રિકા —

નહીંરે ચુકું હું તો નહીંરે ચુકું, મ્હારી **શ્રદ્ધાને ભક્તિ**નેરે, નહીંરે ચુકું,
મ્હેલમાં કે **જેલ**માં, તુંહી તુંહી તાર છે, દુનિયાની માયામાં નહીંરે ઝુકું—
મારે **સનમ** સાથે, સાચો સગન્ધ છે, **વનરાજ** પ્યારાને નહીંરે મુકું—
કપટીની **જાળમાં**, નહીંરે ફસવાનો, માની ગુમાન મોંપર, અરે હું થુકું—

(૧૦૦૬)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—રા. માંડ, પદ, તાલ જલદ ત્રિતાલ.

નર મુરખ પંછી ઉસ મારગ મત જાય.—ઉસ.
કામની તનકા તાર જહાં હય, ઉસ પરબત દુઃખદાય,
કામ મહા ભડ ભીલ બુરા હય, સબ બરતુ લેત છીનાય-ઉસ.

(૧૦૦૭)—પૃથ્વીપુત્ર —

નવીન **પ્રેમરસ**ભીની મૃગનયની **ભાન** તું ક્યાં ભૂલી આવી,
શાણી સલુણી મદન મદ ગીણી કોણે તને ભરમાવી બ્હેન-ભાન તું.
સરવર તટપર **જલક્રીડા**એ સહજ સખી એતો આવી,
ચંપક છાંયે ઉભી રહી એને **ભોગી**એ ભરમાવી;
અરસપરસ અમ આંખ મળી મને લોચનીએ લલચાવી-બ્હેન.
માર્ગે જતાં મળ્યો **મધુકર** નિકટ ગઇ અણજાણી,
મદભર રસીકા રસ લૂટતાં રસ ઘેન મહીં ઘેરાણી;
મન ગમતાની મોજમજામાં **ફુલવેણી** વીખરાણી,
બ્હેન ભાન તું ત્યાં ભૂલી આવી—

(૧૦૦૮)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—રા. કામોદ, ખ્યાલ તાલ **એકતાલો.**

નઇ લગન લગલી, તુમસે **મહમદશાહ,**
પ્યારે સુમરન કરત, રહત નીશદીન, ઘડીપલ છીન—નઇ.
ઠીકછીન પલછીન ચટપટી,
જીયામે રહત હય સુનલે મુરખ બાન—નઇ.

(૧૦૦૯)—પૃથ્વી પુત્ર—

નથી પરવા જીવન ધનની ફના અંતે થનારૂં છે,
તો સ્વામીના વચનપરથી સમર્પણુ સૌ અમારૂં છે—
અખિલ જગમાં વિરલ મિત્રો વિરલ આત્મા સમર્પણુછે,
પરાર્થે આ જીવન દેવું વિરલ જનનેજ પ્યારૂં છે—
બને સુરમો નયનનો તો નયન મારા ધરૂં ચરણે,
બને જુતા ત્વચાના તો શરીર સ્વામી તમારૂં છે—

(૧૦૧૦)—દામોદ ગાયન સંગ્રહ-રાગ ઝીંઝોટી, પદ તા. જલ્દ ત્રીતાલ.

ન ખુદા વણુ પેદેલું ખરે કંધરે ન ખુદા વણુ મોટું ખરે કંધરે,
બહુ મેહેર કરે પુજવાથી રવી, સહુનો સત અહુરમજદ ધણી-ન ખુદા.
ખુબ આતશ ખાક હવા હું ભણું, વળી આબ અનાસર ચાર ઘણું,
બીજી જે ચીજ એવીજ થઇ છે ધણી, સહુનો સત અહુરમજદ ધણી-ન.
અમશાસ્પંદ ઝોરાસ્ટર બન્યા તું થકી, નદી પહાડ સરોવર સિંધુ નકી,
ખુબી ભારે દીસે સુર ચાંદ તણી, સહુનો સત અહુરમજદ ધણી-ન ખુદા.
રચના બધી ખાશ મીનોઇ વળી, રમરંગમાં એક સુ એક મળી,
મુજ આંખ રખાવ નિત્ય તું ભણી, સહુનો સત અહુરમજદ ધણી-ન.

(૧૦૧૧)—સુર્યકુમારી—

નવઆપણી દયા લેશ ધારી, અમને બાળેરેશ,
ફરીસ કુસુમબાણુ પ્રહારો કરે.
પિયુ વિનાની હું તો એકલ વેલડી,
એકાંતે ઉર મ્હારૂં ભડકે બળે.

સાખી-ફરે ચકોરી બહાવરી પિયુ પોકારતી ભ્રાંત,
અંતરમાં ઉલ્લાસસે મળશે પ્રિય શશીકાન્ત.

હેત હશે સાચુ જો ચંદ્રમાં ચકોરીનું,
પ્રદીપ્ત થાશે પાછું પ્રિય દર્શન કીશોરીનું.
સખી ચકોરી થાશે શાન્ત મળશે જત પ્રિય શશીકાન્ત,
હું તો ફરતી અશાંત લાવું ક્યાંથી પ્રિય કાન્ત,
નહી એકાન્તે શાંતતા—એ નવ.

(૧૦૧૨)—દેવી ભદ્રકાળી—

નમ્રતા સદગુણુ એક મહાન, વિશ્વમાં દુર્ગુણ છે અભિમાન,
લઘુતા પ્રભુતા ગાન, વિશ્વમાં પ્રભુતા લઘુતા ગાન-વિશ્વમાં દુર્ગુણ છે.
લઘુતામાં પ્રભુતા વસનારી, પ્રભુતાથી પ્રભુ દૂર;
કીડી શાકર ખાય અને ગજ, શિરપર નાખે ધુળ.
નયનાં વશ કરી પરિધાન.-વિશ્વમાં દુર્ગુણુ છે.

તાડ વધે છે ઉંચું પણ તે, હોય અલ્પ ગુણવાન;
અમૃતફળો દેનાર આમ્રતરૂ, સદા નમ્રતાવાન.
કરવું વિનયસુધાનું પાન.-વિશ્વમાં દુર્ગુણ છે.
અલ્પવિદ્ય ગર્વિષ્ટ હોય છે, નમ્ર મહા વિદ્વાન.
કુપસરોવર સમ નહિ છલકે, સાગર વારિનિધાન;
ધરવું વિનયમૂર્તિનું ધ્યાન.-વિશ્વમાં દુર્ગુણ છે.

(૧૦૧૩)—સુર્યકુમારી—

નથી કોઇનું કોઇ આ જગમાં, સઉ સઉના સ્વાર્થમાં રમતાં.
પુત્રી મારી સઉ કહેતાં ફરતાં, અંતર પીડા નહીં ઉર ધરતાં.
પાલક મટી સંહારક થાતાં, બેલી હવે ત્રીભુવન ત્રાતા.

(૧૦૧૪)—દગાબાજ દુનીયા—

નહિ બોલ કોયલ કરી કરી ટહુકાર;
મને કાળજે લાગે કટાર, હજી હું છુ કુંવારી નાર,-નહિ૦
વસંતનો રંગ જામ્યો લતાને, વૃક્ષ ભેટી ફગા ખાય;
યૌવન પુષ્પ જે ખીલ્યું અમારૂં, ભોગી વિના કમાખાય;
મારી જાગી જાગી રાત જાય, તેમાં તું વળી વેરણ થાય.-નહિ.
શાને ખતુરાજ, ખાલી મદનનો આ બાળામાં લાવે વિકાર;
હારી રવીનાથ, જોડીને બે હાથ, વિનવું છું અહીંથી પધાર;
મારો નાથ નથી આધાર, તારા મદને ઉતારી દેનાર.-નહિ.

(૧૦૧૫)—દગાબાજ દુનીયા—

ન્યાયધુરંધર સોલીસિટર હું, પરધનથી પોકેટ ભરનાર;
ખટપટ છે તાજી, કાળાં ધોળાંની બાજી;
ધનવાનો રાજી, રાખું બોલીને હાજી;
અહીં કતર તહીં કતર ન પાપનો જરાય ડર, જો જણાય જર.
લાઓ, લાઓ, લાઓ, ગોલ્ડ કોઇ લાઓ.
લાઓ ગિની કોઇ બતલાઓ, લાઓ ડોલરને ખખડાઓ.
પૈસાથી બેડો પાર પાર-ન્યાય ધુરંધર૦

(૧૦૧૬)—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

નટ ખટ પાપી કેસે તુ હે નારી વિકારી......ટેક.
અમૃતકા કયસે પહચાને જહેર બાગી હાંવસી તુ નારી,
ક્યા ગ્નાન જાને મૂઢ વિચારી.

(૧૦૧૭)—કુસુમ-ચંદ્ર—

નહીં નહીં નિરખું હરિ એ રતી, વિહ્વળતા ઉરમાં પ્રગટી અતી,
અઇ કહીં છટકી ચટકીલિ એ, દુઃખ વિશે પટકી લટકીલિ એ.

નથિ નથી મુજને શુધિ તો રહી, ચતુર ચંચળ ચાલી ગઇ કહીં,
ઉર હિગંચલ તમ કર્યું ફરી, અરર અંચળમાં મુખડું ધરી.

(૧૦૧૮)—કુમુદ-ચંદ્ર—

નહીં કરો દુઃખણીને દુઃખી,
હું ભોળી ભરવાડી ક્યાંથી થાઉં નૃપની સાથી;
રાજ રીત તણી પ્રીત કરી જાણે સુમુખી—નહીં.
શું મારામાં એવું રૂપ (૨) ચાહે ભાવ ધરિ ભુપ,
એને નારીઓ અનુપ, આપ તુલ્ય આભા રુપ;
વનવાસી હું વિરૂપ, જાવા ઘો મુજને આ મારી,
ઉરમાં અરજી ધારી, રાજા સંગે રગી રંગે થાઓ આપ સુખી-નહીં.

(૧૦૧૯)—કુમુદ-ચંદ્ર—

નહીં ગળો જો નર રાજ આવી, નહીં લીઓ જો મુજને મુકાવી,
રવી તણી રાત વિતીત થાતાં, કદી બચેલી નહિ હોય કાન્તા.

(૧૦૨૦)—દારા ઔરંગજેબ—

નહિં તું ઇન્સાન મગર પકા હેવાન,
જારે એહમક જા લ્યાનત હજાર હય;
હાંયેબી યેહ બન રોજગાર હય—નહિં તું.
રાની ડુક્કર હય,-બિલકુલ ખચર હય;
પાજી હય પકા મુરદાર હય,
કગતી કયું રહુ યે બિચાર હય—અજી કમતી—નહિં તું.

(૧૦૨૧)—કુમુદ-ચંદ્ર—

નકી નાશી ગઇ નારી, વાલી મુજને વિસારી-નકી.
પ્યારી પાળી શકી નહીં પ્રીત, છેતરીને બચીત,
ચોરી ગઇ ચીત, વિરહ શર મારી—નકી.
હું તો વિધવિધ ધારી વિશ્વાસ રહ્યો તો ખાસ,
ઉરે કરી આશ, ઉદાસી વધારી—નકી.
મને કીધી ન કાંઇ વાત, જવાની પ્રભાત,
ઘણી કરી ઘાત, ભુલાવ્યો ભારી—નકી.
કીધું કપટીનું એણે કામ, મારાથી મુદામ,
કુટીલ બના કામ, અરપી આજારી—નકી.

(૧૦૨૨)—દારા ઔરંગજેબ—

નહિ હય રંજ મરનેસે સચ્ચા આખિર મરજાના,
ગુરાહ કરકે મરનેસે ભલા હય યુંહી મરજાના.

બનાયે ખાકકા **પુતલા** ગીલેગા **ખાકમે** આખિર,
અગર હય ખાક દામનગીરતો હસ્સેં કયા ગમીજાના.
નેહાયત જુટયે આલમ તમન્ના છોડજી ઉસકી,
ખુશી હૈ આજ મરનેસેં હોગા **બેહસ્તમેં** જાના.

(૧૦૨૩)—તારા-સુંદરી—

નષ્ટ જીવ ઝટ **ચેત** શરીર આ **પરપોટો** છે તારો તારો,
ફટાક દઇને **ફુટી** ફૂટશે ફટ ફટ રે જનમારો જનમારો.
રમણી રંગે બની અનુરાગી, મસ્ત થઇ મલકાણો મલકાણો,
સદાચરણ શુભ મતિ તેં ત્યાગી, કરમે રહેશે પ્હાણો પ્હાણો—
રેતીના મગદળ શીદ વાળે; કાં જનમારો ગાળે ગાળે,
તલમાંથી તો **તેલ** નીકળશે **માંખણ** શીદ મહિં ભાળે ભાળે—નષ્ટ.
રંગ જંગમાં મદથી મ્હાલે **પાપી** હસતા હોંશે હોંશે,
પાર આખર **જમ કિંકર** જોશે, પોકે પોકે રોશે રોશે—નષ્ટ.

(૧૦૨૪)—દારા ઔરંગજેબ—

નહિ હાય કોઇ ચારા, મેરા **દારા** જાયે મારા—નહિ.
સદા ન જાતા જખ્મે સીતમગર, હુવા કલેજાપાર,
સુને કૌન મેરી પુકાર, બનાલાચાર, દુઃખીયારા—
નહિ હાય કોઇ ચારા.

(૧૦૨૫)—તારા-સુંદરી—

નથી **સાહ્યબી** સદાય કોઇની ટકી ટકી,
પુર નદીનું પળમાંરે વહિ જાશે નકી—નથી—
હાથી તણા હોદે ચઢી ઘડી કાગડા કાંક ફુલાય,
હોઠ તણો તજી **અમૃત** કોળીયો ઉકરડે જીવ જાય—કોઇની.
જોબન ધન પલકમાં પલટાશે જેમ સંધ્યાના રંગ,
ઘોર પછી **અંધકાર** છવાશે જામશે જાલમ જંગ—કોઇની.
શરદ ૠતુની **વાદળી** જેમ પળપળમાં પલટાય,
ચાર ઘડીને કારણે શીદ મુરખ મન મલકાય—કોઇની,

(૧૦૨૬)—પ્રેમની પુતળી—

નહીં નહીં સુખ શાંત્વના પ્યારી **શશિવદની** વિણ હૃદયે નહીં,
ચંદ્રકળા ડુબી અસ્તાર્ણવમાં **આશા** ગઇ સઘળી અંતરની હાય ગઇ—શ.
ક્ષુદ્ર અલખની ગજવી ભુતલમાં, મન પંખી ઉડી જા નભ તલમાં રહે જઇ.

(૧૦૨૭)—પરમહંસ—

નટ તારો **વિશ્વનાટય** ધાર નટ..................નટ.
ખેલ તું કીરતાર.................... ....તારો.
રાચે તારો નખરો ખેલ,
નિરખત જન લેનારો... ....તારો.

તારે તુજ ગારે સૌ આધારે,
ચાલ તારે (૨) તારે તુંજ;
જન શિર ઇશ રહેનાર, ગતી મતિ તું દેનાર,
વંદુ વ્હાલે..............................તારો.

(૧૦૨૮)—સતી સંયુક્તા—

નવી પ્રાણ થકી તું પ્યારી, તારા પર હું વારી વારી;
મેઠા મેઠા **બોલ** ઉચારી, કાળજુ મારૂં લીધું કાઢી.
મોહું તારૂં **મનહર** જોઇને **હૈયું** આ હરખાય;
આમ તાકીને આંખો દાડો બેશી રહું એમ થાય.
મ્હોટા **ભાગ્યે** ગળી **નવી** તું ભલે ભલે અવતાર—નવી.
આવ્ય મારી બાપુડી આજ હવે ઘરમાં—જાઓ નથી આવતા,
એ તારો **લટકો** ને એ તારો **ચટકો**—હાં—નવી.

(૧૦૨૯)—બેધારી તલવાર—

ન છોડોરે જગવાસી **મદિરા** પિયો પિયો,
સુસ્તી ટળે દહાડો મળે **મુકતી** મળે...ન છોડો.
મોહું રાતું ચોળ થાય, ગાડુ ખવાય ને ગવાય—
પ્રીય છે પીઓ **પ્રેમે મધુની** પ્યાલીઓ,
છાંટો લેશો પછી આપ કહેશે એને જીયો જીયો...ન છોડો.
છેલા સુરા સુરી એ ન ક્ષુની સમજશો એને,
છો લોક ખોટું બોલે તાળું ન મોંઢે જગને,
મનમાં **મુંઝાય**, રણમાં **ઝુંઝાય**, લીયો લીયો....ન છોડો.

(૧૦૩૦)—બેધારી તલવાર—

નવા **ભ્રુટી** વધુ નખરાવાળી હું ખરી ખુબી આ મુખડાની લાલી—
કરી નયને સંધાન, કરૂં **ઘાયલ** દીલજાન,
લાલ લોભાવું લટકે ચાલી, ગાંડ હોંસે હસીને **કવાલી;**
ક (રંવ) રીઝશે કોઇ રખડતો **મવાલી**, મારૂં **જોબનિયું** સુંદર બતાવીને
રૂં દામ ખાસ વરને હસાવીને, જાયે સદા તે વારી વારી .વારી,
લ્હાવ લઇયે **જોબન** લુટાવીને, સાર **ભુત** વાત **ભવાનીએ** ભાળીરે.

(૧૦૩૧)—સિદ્ધાર્થ બુદ્ધ—

નવેલી સાહેલીને શણગારીએ,
હેમે મઢાવીએ, **રત્ને** જડાવિયે;
માણેક **મોતીયા** ઓપાવિયે—નવેલી૦
સખી **રતિ તણો** અવતાર છે,
રતિપતિના **હૈયાનો હાર** છે;
સ્વર્ગે **રંભા સમી** સોભનાર છે—નવેલી૦

(૧૦૩૨)—મૃચ્છકટીક—

નહી હયે હાથમેં જોભી કલગ **લક્ષ્મી** દીખાતી હયે,
કલીત કલી હયેં કાગ તરફી જનુ તલ્વાર યે ઉરકી.
દેખહીમેં **વીભવ** જીસકા કુલ **શોભી** તરસતી હયે,
રતી સુખકે લાયે જાને હંસ ગગના સુહાતી હયે.

(૧૦૩૩)—ભદ્રકાળી—

નમામી હે **માતુ**, પરમ સુખ દો કારીણી;
દયાળી કૃપાળી, અડગશુ **શસ્ત્રો** ધારીણી.
મહાદેવી **કાળી**, ખળ દળ તું વિદારીણી;
ત્રીપુરારી તું તો, **અધમજન** ઓદ્ધારીણી.

(૧૦૩૪)—દેવી દમયંતી—

નહિ **ચિંતા** કર સખિરે, સઘળા શોક સમી જાશે;
દુઃખની **નિશા** ક્ષીણ થાશે, સુખનો **દિનમણિ** દેખાશે—સઘળા.
કૃષ્ણ પક્ષમાં ક્ષીણ નિશાકર થાય,
શુક્લ પક્ષમાં પ્રકાશતો દેખાય;
અસ્તોદયનો એ ન્યાય-સઘળા.

(૧૦૩૫)—પીતૃભક્ત શ્રવણ—

નથી ગમતું ધીરજ ધરતું સેવા તજી **સ્વામી** તણી,
જરી કર ન ફીકર પ્રિય તું સીધાવો **સતી** પીયર ભણી—નથી.
ચંદ્રની પ્રીતિ **ચકોરી** તજે નહિ **ચાતક** સ્વાતી જળ વીસરે નહી,
મને ગમતું નથી જવું દુર **સેવા** તજી—નથી.
શાણી સોચ હૃદય નવ ધરશો જઇ **માતાની** સેવા કરજો,
વળજો વહેલાં જરૂર સીધાવો સતી **પીયર** ભણી—નથી.

(૧૦૩૬)—વીણા-વેલી—

નહિ **કર્મની** કથા કદાપી વ્યર્થ જનારી,
પતંગ રંગની પેઠે પલકમાં ફરનારી—
દશાની દડી ચઢી ચઢી ધડી ધડી પડે,
દશાનું **ફુલ** ખુબ ખીલીને ઝટ **ખરી** પડે—
દોલત અને દમામનો **ગુમાન** નકામો,
જાદુથી જ્યાદા છે ખરે **દશાના** દમામો—

(૧૦૩૭)—પીતૃભક્ત શ્રવણ—

નૃપમણી જય વિજયકાર, વિજય ભૂમંડળમાં સદાય—નૃપમણી.
જામો ત્રીભુવન કીર્તી અપાર, ઇંદ્રપદ ભૂમીપર રહ્યુદરબાર,
સૂર્યવંશ પ્રતાપ છાપ, અરી બળ મર્દન માન આપ—નૃપમણી.

(૧૦૩૮)—બુદ્ધદેવ—

નહિ ટકશે કદી **હરામનું** જર જરીયે.
જેના પ્રતાપમાં આપણે, ઉજ્વળ થઇ ફરીયે;
તે **અન્નદાતાનું** અનિષ્ટ કરતાં કહે કેમ ઠરીયે? (૨)—નહિ.
મહાપાપ **વિશ્વાસઘાત** છે, તેથી જાડું ડરીયે;
ગુણ કરનારાના ગુણ માટે, **મસ્તક** દઇ મરીયે. (૨)—નહિ.

(૧૦૩૯)—નૌતમ-ચંદ્ર—

નથી પટારે **પાઈ**, વળી ખાવાને કાંઇ;
થાવી કરો **સફાઇ**,—બસ ચુપ, ચુપ, ચુપ!
છાની રાખો **છેલાઇ**, જાશો જગમાં ગવાઇ.
લોકો જોશે **ભવાઈ**—બસ. ચુપ, ચુપ, ચુપ!
લેલે આ હાર અને **હીરાની** વીટીઓ. સિત્ સિત્ સિત્!!
જાણી **સફાઇ**, એતો શોભાની સીટીઓ.—
ચુપ, ચુપ, ચુપ—નથી.

(૧૦૪૦)—સોમનાથનો ઘેરો—

નવિન નવિન પામી **જોબન** રસીલું, **નયન**થી ભલભલા નચાવું;
રસીક રસીલા **રાજકુંવરને**, **પ્રેમ** બગીચે પ્રીતે ખીલાવું-ન૦
હું **ભમરી** એ **ભમર** રસીલા, જુક્તિ **જોડી** ગળી હું હરખાઉં-ન૦

(૧૦૪૧)—નૌતમ-ચંદ્ર—

નકટી તારૂં **નાક** વઢાયું,
તારૂં!.......... ....રાંડ તારૂં!!
થુથુ જગતમાં થાયરે—નકટી.
પ્રીતિ કરતી, **જોબન** હરતી-
હું કેવી?..............રાંડ જોયા જેવી!!
જીવન કરતી ઝાંયરે—નટી.
તેં **ભવહીરા**, કંઇના ચોર્યા;
હા, હા, હા,..............રાંડ લેની જા.
ચોરી ચાસન થાયરે-નકટી.

(૧૦૪૨)—નવલ શકુન્તલા—

નયન **સલુણા** નાંખે નિસાસા નિરંતર,
નગુણાઓ આવો સલુણાઓ આવો—નયન.
વાટડી જોઇ વાલમ થાકી **રાતડી** વીતી જાય,
ઘડી ઘડી ચમકું **વિરહે** વ્હાલા તણુખ તણુખ તન થાય;
તલસાવો, કલપાવો, ગભરાવો શું?
............આવો શ્યામ—નયન—

(૧૦૪૩)—છત્ર વિજય—

નથી દીધાં **દુઃખો** તમને ન **ત્રાસે** તમને બાળ્યાં છે,
અમારાં બાળનો **હક** દઇ તમારાં **બાળ** પાળ્યાં છે.
અમારાં દેહનાં **દૈવત** નીચોવી તમને **અર્પ્યાં** છે,
કરાવી પાન **પયનાંને** જીવન તમને સમર્પ્યાં છે.
અરે ઓ હિન્દના વાસી શું બદલો એહ આપો છો,
બનાવી ચર્મના જોડા છરાથી ગળાં કાપો છો.

(૧૦૪૪)—બ્રહ્મકુમારી—

નયને શોભાવી **છેલ્લા** છેક શું, પ્રીતલડીશી હું થઇ **ઘેલડી**—હીં૦
કામની કેલી, રે અલબેલી, **પ્રેમે** પ્રતીમા, પુરી ભરેલી,
વીંટી રહી વૃક્ષ વેલડી—હું તો૦
વાણી રશીલી તારી **છબીલી** (૨) ઉરે ઉતારૂં રશ રેલડી—હું તો૦

(૧૦૪૫)—વસંતસેના—

ન **નડશો** વાટે ને ઘાટે મન મેલડા,
શીખી જાદુભરી તનડું જાયે હરી, અનંગ બાળે અંગ;
ઝહાવરી બનાવી રસઘેલડા, આઘા રહોને અલબેલડા—ન૦
ગાલોની **લાલી** વાદ કયસી નિરાલી,
ભાલી ભોળી મુક રકઝક તું ઠાલી,
જાઓ જાઓ દુર જાઓ ન રીબાવો
ન સતાવો **છેલડા**—આઘા રહોને અલબેલડા—ન૦

(૧૦૪૬)—ચંદ્રહાસ—

નથી નથી એવી મુજ **જનની**, શુદ્ધ સતી શુદ્ધ મતિ;
શુદ્ધ છતી શુદ્ધ ગતિ;—નથી નથી.
મુખ ઉચરો કુળ **કીર્તિ** લજવાએ છે, બહુ સમજુ તણું ભૂષણ તો
બનો છે. શા છો, શાણા વિદ્યા ભણ્યા—નથી.
અંધ અતિ મંદ ગતિ થઇ છે તમારા ઘણું,
શુદ્ધિ છોડી, બુદ્ધિ થોડી, શું વદો ખોટું હે **પિતા;**
જાઉં ચાલી, આવી ઠાલી, પછી પરતાશો, પૂરા યાદ કરો—નથી.

(૧૦૪૭)—સુર્ય કમળ—

નખરાળી નાર હું **જોબન** છકેલ છું, રૂપે **રતીજ** છું રંગ રસીયા.
રંગીલી નાર તું ખાસો ભરથાર હું **છેલબટાઉની** તું મોહના.
મોતીની માળા મંગાવજો.—યસ .....યસ.
હીરાની બંગડીઓ લાવજો.—ઓ યસ.

હીરો હું છું તું કુંદન છે.
પન્નાના પોંચીયો પહેરી હરખાઉં—નખરાળી૦
મનગમતારે વીછંવા અણવટ લાવજો (૨)
રાધાનો કાનો બન્યો હવે,—પોપટજી લટપટ,
બેટો મેના ઝટપટ,—જુવે લોકો લાજો લાજો બાળ હું—નખરાળી.

(૧૦૪૮)—વિજયા વિજય—

નથી પ્રેમ નીપજતો કાંઇ વાટે કે ઘાટે,
નથી પ્રેમ વેચાતો મળતો દોશીડાની હાટે.
લોભના લગડે નહિ લાધે-પ્રેમ તણું પરવાળજો,
સ્વારથ કાકાકૌઆ કાટે નહી પ્રીત મોતી માળજો.
પ્રેમ રત્ન ક્યાં પાકે પ્રેમદા બોલો વચન રસાળ બાળા,
પરમ ભેદુ પ્રેમાળ બાળા-પરમ ભેદુ પ્રેમાળ—નથી.
રસીક હૃદયથી રસીક હૃદયને ભેટાડે ભગવાનજો,
કોમળ સરળ હૃદય સંગમ એ પ્રેમ રત્નની ખાણજો.
રાજા નહિં શું રસીક હૃદયના મદથી મહાવિકરાળ રાજા,
ધુતારા ધીતાળ રાજા ધુતારા ધીતાળ—નથી.

(૧૦૪૯)—પવીત્ર લીલાવતી—

નગીનારે નેહ નજર કરી આજ,
અહનિશ હું અધીન અલબેલા, પણ નડવાની પીડાજ.
સુ-રે ગણિકાને હું નહી ગાંઠું, મનથી કરે છો મિજાજ;
રસિલારે, રાત રહો અહીં આજ,
લે આ વચન તન મન ધન તારૂં, નથી એ કરશાનું કાજ.
મ-હું પણ કોલ કરાર કરૂં પતિ, આવીશ નીત અહીંઆજ-ન૦
હુંરે ભરવાડણ સરજી, પુરવ પુન્ય ફળ્યાંજ—ન૦

(૧૦૫૦)—હામે હસરત—

નજર ઇસ તરફ્કો તો કર જરા, તુઝે કુચ્છ ખબરભી હએ બેવફા;
યહાં દરીયા ખુનકા બહે ગયા, તેરે ગમમે દીદએ જારસે-હાય પ્યારે.

(૧૦૫૧)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-રાગ માંદ.

નહી જોશે મુખ એ મારૂં રે, સત્ય કહેવાય રે—
પર પુરૂષ કેમ હૈ મળું એ છે પ્રતીજ્ઞાય,
ઘર ન છોડી જાઉં બીજે જીવ કદી ભલે જાયરે-નહી.
શાહ હઠ જેવો જણાવો તેવો સ્ત્રી હઠ પણ સાચ,
બાળ હઠ ને જાણજો નણદલ હીરો ન થાયે કાચ રે-નહી.

જોગી જનને જોગ તજાવે માતાને પ્યારો પુત્ર,
ભગવતી શું ડરસે દેખી જોર કરે જમદુત નહી.
સિંહ મુછનો વાળજ લેવા મણી મોરીંગની સાથ,
સુમનુ ધનને સતીનો પાલવ જીવતાં નાવે હાથ રે-નહી.

(૧૦૫૨)—હામાન—

નહીં આગાહ જો મુજસે વોહ મેરી શાંન કયા જાને,
દીલે દાનાંકે ભેદોંકો, કોઇ નાદાન કયા જાને—નહીં આગાહ.
બદનમે જાનકી સુરત હયે મેરા રાજ પોશીદા,
ભલા ફીર જાંનકી પચ્છાંન કો અંનજાંન કયા જાને—નહીં આગાહ.
જો કોઇ અહેલે બાતીન હો. વોહ મુજકો જાંન સકતા હયે,
જો જાહેર દેખતા હો, વોહ મેરી પચ્છાંન કયા જાંને-નહીં આગાહ.

(૧૦૫૩)—ઝહેરે-ઇશ્ક—

નહી કુચ્છ હોશ હયે મુજકો મોહોબત અયેસી હોતી હયે,
બુતોંકે ઇશકમેં આશકકી હાલત અયેસી હોતી હયે;
લબે બાંગ ઉસ સનમકો દેખકર મુસાબી કહેતે હયે,
ખુદાવંદા તેરે બંદોંકી સુરત અએસી હોતી હયે.
જીગર થામેં ખડે હય આહ કરનેકા નહી યારા;
નહી માલુમથા ઉલફતમેં હાલત અએસી હોતી હએ,
નહો દીલ અપના કાબુમેં ગડા બોલ આગયા આગે;
સજાયે કીબ્ર ઓર તકરીર નખવત અએસી હોતી હયે.
લડાકર આંખ તુમને લેલીયા આખીર દીલે એહસન,
ઇસીકા નામ શોખી હએ શરારત અએસી હોતી હયે.

(૧૦૫૪)—દાગે હસરત—

નટવર ગીરધારી કહે ચોલી મોરી ફારી,
આવત જાવત રોકત ટોકત સબકો કીશન મોરારી;
કાહુકી ગાગર ઢરકાવત કાહુકો મારત પીચકારી-નટ.
કાહુકી ચુરીયાં કરકાવત કાહુકી ઘુંગ ફારત સારી,
છીના લેવેં મીલકર સબ સખીયાં,
મુરલી મુખટ એક દીના બીહારી-નટવર.

(૧૦૫૫)—હામાન—

નહો યેહ હંમસે, રહું સદા ખુશી જંગજંગસે, રહો તુંમ ગમસે-નહો.
મેરા દરજાહો બરતર તુંગસે, મુજતર રહો તુંમ ગમસે-નહો.
કમતર અને બરતર સરવરસે, કંમતર રહો તુંમ ગંમસે-નહો.
પાંજી ન હોવે બેહતર સરસે, કયુંકર રહો તુંમ ગંમસે-નહો.

(૧૦૫૬)—કસોટી ઉર્ફે રંગી દુનીયા—

નઈયા તોરી બધ્ધયાં પુરાની ભઈ, પુરાની ભઈ પુરાની ભઈ,
બાટ ન સુઝે ઘાટ ન સુઝે ભોલે ખેવૈયાકી હાની ભઈ.
અંધીયારા હુએ કારા એ સારા જહાં,
નહી સાથી યહાં, ન સંગાથી યહાં બાવરે મન મોહન;
બેહકે જાએ બેહકે જાએ જાને કહાંસે કહાં—નઈયાં.

(૧૦૫૭)—ઝહેરે-ઇશ્ક—

ન સમઝે થે મુઆલે ઇશ્ક હમ થે બે ખબર પહેલે,
નતીજા હમસે કહે દેના થા વો બેદાદ ગર પહેલે
બુરા હોતા હુએ હરએક શયેકા અપને હદસે બડ જાના,
બશરકો ચાહીયે અંજામપર રખે નજર પહેલે.
તુમ્હીને રાહે ઉલફતકે સફરમેં પેશ કદમી કી,
તગમા થી કે કદમોંપે ફીદા હોતા યે સર પહેલે.
તરીકે ઇશ્કમેંભી પેશોપસ એહસન મુકદ્દમ હુએ,
વો પીછે રહે ગએ રખતથે જો કસ્દે સફર પહેલે.

(૧૦૫૮)—મધુ-બંસરી—

નવ આ બ્હેંચ્યા પ્રાણ વિહરવા પ્રભુથી ન્યારા,
નવ કોમારે મ્હારે લાંછન, સ્નેહજ સ્વામી અંતરના—નવ.
નહિ પાપીને આ દિલ વરવા, પણ તનમન ન્યોછાવર કરૂં હા,
ખરા પ્રેમીનાં પુણ્યકરાં પૂજન ઉજવવા—નવ.

(૧૦૫૯)—જલજએ ઇશ્ક—

ન આંખસે ગયા હું, ન કાનસે ગયા હું,
ક્યા આંખ ફોડ ડાલું, યા કાન તોડ દું—ન૦
જો દેખભી લિયા, તો ક્યા બુરા કિયા,
ખરાબ હું, બુરા હું, તુમી બતાવો ક્યા હું?
ખુશીકા ઓલિયા હું, ચાહુ સો કરૂં—ન૦
તુ કોન બેહયા હય, તુ કોન બેહયા હય,
બતા તુ કોન હયરે, બતા તુ કોન હયરે—ન૦

(૧૦૬૦)—પાછલો જમાનો—

નયનનમેં દિરત જોબનકા રંગ, ચીનીકી પુતલી તોરે ઢંગ,
ખટક કરન હાવ કાહે ખટક રહે નયન નયનકે સંગ.

(૧૦૬૧)—ચમત્કાર—

નહી પાપીનું નાવ ઉતરે પાર.

કોટી વિચાર કરી રહે દીલમાં, કુકર્મી બેઠા હુએ નિરધાર—
માનને પાનનો જુડો જમેલો સુકર્મ વિના ન મળે સુખસાર—નહીં.

(૧૦૬૨)—જલજએ ઇશ્ક—

નબદલો જરા નજર અય હુર, હુવા નહી મય જો પાંહાપે હુજુર,
ગોકે નહીં હમ ખના પ બખ્શો, હુવા હય ખયર કુસુર—ન૦
હર શબ હર આન તુમ્હેં મેરી જાન હોગા મેરા સબ ધ્યાન,
તુઝકોભી દીલબર તેરા તસવ્વર થા અય યાર જુરૂર—ન૦
તુમ બીન દમ ભર ચયન અય દીલબર હોવે મુઝે ક્યું કર!
ફસાથા કમતર એક જગહપર, ઉસ્સે થા મજબુર—ન૦

(૧૦૬૩)—તીલસ્મે તૈમુર— ૧

નકર ફીક્ર અય મનોગમન પેશો પસકી,
રખ ઉમ્મીદ અગ દીલમેં ફરીયાદ રસકી—નકર.
વોહી હોગા ગુલ ઔર તુ હોગી બુલબુલ,
અગર્ચે હુઇ કયદ કુનઝે કફસકી—નકર.
સદા ગમ કીસીકો જમાનેમે કમ હય,
સુની જાતી ફરીયાદ હય ખારો ખસકી.
ન ઘબરા જરા દીલમે અય મેરી પ્યારી,
ખુશી હોગી તુઝકો પીયાકે દરસકી—નકર.

(૧૦૬૪)—જુગલ-જુગારી—

નવી નાજુક નારી, નવા પીયુની પ્યારી, ન્યારી ન્યારી ખુબી એ ન્યારી.
જોબનના બાગે જુવંતી લાગે, પ્યારી પ્યારી પ્યારી પ્યારી—નવી.
અરસ પરસ રસની રેલ, રમે રંગ ભર છબીલી છે,
કાયાની કુંદનના સમ કાય, કંથ મણીને મઢી ઝળકાય;
પ્રેમ ધુન કેરી અંગ અંગ ભરી ખુમારી—નવી.

(૧૦૬૫)—કામલતા—

નૃપતિ ચક્ર ચુડામણી, શ્રી નૃસિંહ મહારાજ,
કોડે કન્યા અર્પવા, આંહીં પધારે આજ.

(૧૦૬૬)—જુગલ-જુગારી—

ન ધારે લગીરે ક્યાં વારૂં મન મારૂં ?
હું તો ઘેલી છું બનેલી, નહીં સારૂં ઉર ધારૂં—ન૦

સાખી { બ્હીકે કંપે કાળજું, જીવ અતિ અમુંઝાય,
{ આજે એક ઘડી પીયું વાજોગ નહીં સહેવાય.

શી રીતે આ ચિત્તે દુખ બાળે હિવ ઠારૂં—ન૦

(૧૦૬૭)—ગજલસ્તાન-ગઝલ.

નજબ ના દેખો તબીબ હાત લગા ઓર મુઆ,
મેરી ઇહે હાલત હે હાત હુઆ ઓર મુઆ-નજબ.
લે તો ચલે હો ભલા કુચેસે ઊસકુ ઉઠા,
દેખીએ અબ મેં જુદા ઉસે હુઆ ઓર મુઆ-નજબ.
યારગે જબ લગ કે જગ જીસકે હે મુજ ઢંગ,
સમા સો યારો પતંગ જાકે ગીલા ઓર મુઆ-નજબ.
સબકુ હે મનજલ કરીબ હગભી થકે યા નશીબ,
રાહે મુસાફર ગરીબ આહે થકા ઓર મુઆ-નજબ.
દેલ ગોમ કર દેરા મગર તું અપની ન ચાહ,
નાગન હે જોલકે શીહા ઊંને દસા ઓર મુઆ-નજબ.
કેહનેપે હસરતકે જા દેલનકી શીશે લગા,
એશકકા ફંદ હે બોરા દેલ દીઆ ઓર મુઆ-નજબ.

(૧૦૬૮)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-રાગ માલકોસ.

નએ જાંનપે સદમેએ આતે હએ, મુઝે મેહેરકે મક જતાતે હએ-નએ.
મેરે યારાં વોહ ભાઇ કએદી બને, ગગમે બાપભી જાંનસે જાએ હએ-નએ.
પડી ઉન્કી રેહાઇકી ફીક્ર મુઝે. કે વોહ કએદકે રંજ ઉઠાતે હએ-નએ.

(૧૦૬૯)—ભક્તિ વિજય—

નહિ નહિ હું તો ઉપાધિ અલગ કરી વરી ધ્રું વિભુને
હવ વદ ન આતો વાણી.
રસિકલાલ પ્રણતપાલ ગિરિધર છે, મુજ નાથ શ્રી નટવર-નહીં.
ઘટ ઘર માંહી અરચન કરૂં હરિનું હું,
રાજપાટ થકી રાચું નહીં હ્રદયે;
ગીધરને ભજું રાખી દિન પ્રતિ દ્રઢ મન,
ગણું શ્રેયકારી મુજ પતિ મુરારિ—નહીં.
માયા છે વિષવલ્લરી, જોતાં સરસ જણાય;
પણ એને અડવા થકી, જીવ પલકમાં જાય—નહીં.

(૧૦૭૦)—ગજલસ્તાન-ગઝલ.

ન દીયા બોશા ન મુંહ તુગને લગાયા મુંહસે,
આપ કેહેતે રહે યુંહી હમે કેઆ કીઆ મુંહસે ન દીયા.
બાતે કરતા હએ જો હંસહંસકે મેરા ગુનચે દહન,
ફુલસી જહરતીં હએ હર બાતમે ગોયા મુંહસે-ન દીયા.
રીશકસે ખુંને જીગર અપના પીએગા કોઇ,
ન લગા ગઅેરકે સાગરસી તું સાગરે સહબા મુંહસે-ન દીયા.

સેબ શગમનદા જકનસે હુએ તો લબસે અનાગ,
હુએ ખીજલ ચશમસે બાદામતો પુસતાં મુંહસે–ન દીયા.
જાનસે મેરી નીકલ જાએગી અએ આફતે જાન,
તુને જાનેકા અગર હરફ નીકાલા મુંહસે–ન દીયા.
તલખ કામીકા કીઆ મેને જો કુછ તુમસે બયાં,
તુરે ફેઆ કેઆ ન અદુને મેરે એગાલા મુંહસે–ન દીયા.
હમ હુએ જીસકે લીએ એક જગાનેસે બુરે,
વોહ કેહતા નહીં હમકું ઝરર અછા મુંહસે–ન દીયા.

(૧૦૭૧)—જગદેવ પરમાર—

નથીએ **પુન્ય** મારૂંરે (૨) બાપુ શુણોરે–નથી.
પુરૂં **અન્ન** તો પામતાં નથીજરે, **સુવસ્ત્ર** કયાંથી ધારૂંરે–નથી.
શેર **મીઠું** તો બાપુ તણા **રાજમાં**, અમોને વાંધા વાળુંરે;
એક **ગામ** તો નજીવું મારી **માતને**, આપ્યું **નિભાવ** સારૂંરે.

(૧૦૭૨)—ત્રિવિક્રમ—

નથી સમજતા આ તો કોઇ **શૃંગાર** વાત,
આડી આડી વાત કરે અતિ મતિ મુંઝાય.
સરસ રાગ **રતિ** રંગ ન જાણે, દામ ગજુર છે સરવ આ,
પ્યારી **નારી** ચપળા કરશા નકી ખાય **લાત**—નથી૦

(૧૦૭૩)—ગ[illegible]લસ્તાન–ગઝલ.

નહીં દેખ બેહતર, સતાના કીસીકા, કુડાના કીસીકા, કુડાના કીસીકા–ન.
અઝીઝો, મેરે આગે જુઝ ઝેકરે દેલબર, ન લાના કીસીકા ન લાના કીસીકા–ન.
મુઝે યાદ આતાહે હંસ હંસકે યારો, રોલાના કીસીકા રે લાના કીસીકા–ન.
કભુતો સુનાકર ઝગ ગોશે દેલસે, ફસાના કીસીકા ફસાના કીસીકા–ન.
મુજે યાદ કરકરકે આંસુ બહાના, બહાના કીસીકા, બહાના કીસીકા–ન.
ન સમજો તુ નાસેહ, કે મુદ્દતસે મેં હું, દીવાના કીસીકા, દીવાના કીસીકા–ન.
ન હોવેગા દેલ, તીરે મીઝગાન બીન ઉસકે, નીશાના કીસીકા, નીશાના કીસીકા–ન.
ન માના કરો મેરી જાનેબસે અબ તુમ, લગાના કીસીકા, લગાના કીસીકા–ન.
કવારી બદલકર ઝફર પઢ ગઝલકુ, રહેતા ન આગે ઠેકાણા કીસીકા–ન.

(૧૦૭૪)—શુકદેવજી—

નવ થાશે મિથ્યા **વચન** મારૂં, નવ થાશે (૩)
જો **તક્ષક** જેને ફુંફાડે ફરતી **જોજન** **ધરતી** ફાટે–નવ થાશે.
વચન **અસત્ય** કદી ન ઉચારૂં, નિશ્ચય **એનું** **મૃત્યું** થનારૂં;
બ્રહ્માથી પણ નહીં **ફરનારૂં**–થાશે–નવ થાસે.

(૧૦૭૫)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-અંગ્રેજી તર્જ.

નહી મેરા વહ રંજ જો ટાલેસે ટલજાય,
લગા હય ધુન જીસ ચીજમે બેશક વહ ગલ જાય.
ગમે નીહાંકી હો ખબર ફીરકે દીલકો હાય,
ફલકસે દીલકે હાય કબ ગમકા બાદલ જાય.
દેખુ કયા દીખલાય ખુદા દેખુ કયા ચલ જાય,
જાયે હસરત જાનકી યા દમ અવ્વલ જાય.

(૧૦૭૬)—તબદીલે કીસમત—

નએનાં કુસુમ્બી કુસુમ્બી કુસુમ્બી રંગ હો ગએ,
કાહાં જાગે સારી રીત—નએનાં.
એક તો ગએ બાલી ગએ બાલી ગએ બાલીરે ભોલી,
દુજે ડરી સારી રાત—નએનાં.
મોરે પીઆ ગર બઇઆં ડારૂં સોતનકે મત રહીએ,
હમરી સેજરીઆં સુની રહત હમે કાસે એ દુખ કહીએ.
અએશ પીઆ તુ જુગ જુગ જીઓ, ચરન ન ગએ તો
બસુંભી કુસુમ્બી કુસુમ્બી કુસુમ્બી રંગ હો ગએ—નએનાં.

(૧૦૭૭)—આતશી નાગ—

નહી જાનતે હું સેન્ડો પહેલવાન,-અબે જા વાહીયાત.
મારૂંગા ઘુંસા ઔર લાત,-ખુબહી ચંપી બનાવો.
સારા સેંડોપન ભુલાવો,-આહા યેહ લુચપન.
કયસે અહેમક ઉલ્લુ હય યેહ પુરે ઘુઘું,
ખાયંગે ડંડોંકી માર,-પુરા કાબીલે લાહોલ હય શયતાન,
ચુપ ચુપ ખચ્ચર જાત,-ખામોશ બદ સીફાત.
તોડો પસલીયોંકી ડાટ.

(૧૦૭૭)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-રાગ પીલુ-ઠુમરી.

નદી કીનારે લાગી લ્હેર, લ્હેકની લ્હેજતે હો—નદી.
મધુર પવન વાતો થંડ થંડ મંદ મંદ,
કેવી કુદરતી મેહર લ્હેજતે હો—નદી.
ઘડીમાં ઉઠતો ઘુંઘવાટો સુસવાટો,
રૂઠયો કુદરતી કહેર લ્હેજતે હો—નદી.
શીતલ વાય વા ઘુમ તુફાને,
ઝુલાવે ગામ શેહર લ્હેજતે હો—નદી.

(૧૦૭૮)—જેહાંગીરશાહ ઔર ગોહર—

નએન લગીયાં પ્રાંન છીન લીનો રે,
મોએ દીન રએન, મન સુખ ન ચએન;
ભયો બદન ખાક, કહુ સોહન માંન—નએન.

આંસું ટપકત હએ, આગ અબ ભટકત,
રોએ રહી સારી રાત બહી;
રસ રંગકી મોએ બાત ન ભાવે,
કાહે અંખીયાં મોડત, મોએ કરત સએન—નએન.

(૧૦૮૦)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—ગઝલ.

ન છેડો હમે દીલ દુખાએ હુએ હએ, જુદાઇકે સદમે ઉઠાએ હુએ હએ.
હયા દીલમેસે ઉનકી જાતી નહી હએ, કે પરદેસે રૂખકો છુપાએ હુએ હએ.
ગીલા બખ્તકા ઓર ન શીકવા ફલકકા, દીલે ગમ જદાકે સતાયે હુએ હએ.
મઝારે શહીદા પર કાતીલ યેહ બોલા, હમારે યેહ સબ ઘર બસાયે હુએ હએ.
પડી હએ મુશકીલ ન ઘભરાઓ રંગીન, અલીબહરે ઇમદાદ આએ હુએ હએ.

(૧૦૮૧)—જેહાંગીરશાહ ઔર ગોહર—

નયનાં મારી સો મોરી જાન છીન લીની રે.
બસી સુરત તોરી મનમે બસી રે.—નએન.
જોરા જોરી લુટા મન હમરા, બાવરી બહોત તુને મોહે કીનીરે-બસી.

(૧૦૮૨)—લયલા—

નજરીયા ગીલાયે જાવોરે મોરે સૈયાં,
ચંદ્ર બદન ગીર્ગ લોચનારે મુક્રી અંગ સમાય;
પ્રેમ દારૂ પીજીયેરે ઉમંગ રંગ મન લાય,
છબલ ગીપૈયા કનૈયા સાવરીયા કગરીયા કટરીયા—

(૧૦૮૩)—જીવનું દોજખ—

નથી તારો નઇ મારો કોઇનો ચારો, જોડ તેપર યજદાપર તે દારો—નથી.
આપસે તે લાવસે તે થોબાયે થોબીયે,
દેખારશે તે કગીએ બન્દગી રાકાકરશે તે ગરજી તેનીતે લાવે;
મારો નઇ તારો તે ડારો—નથી

(૧૦૮૪)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—રાગ પીલુ-ઠુમરી.

નયના કટાની લગાય ગયો રે કોઇ—(બે વાર.)
બોલી સુરતીય મીઠી રે બતીયાં;
નયનન બીચ સમાય ગયેરે કોઇ—નયના.

(૧૦૮૫)—જેહાંગીરશાહ ઔર ગોહર—

નખરેબાજ, દીલનવાજ, તુજે કાહેકી ગમી?—નખરેબાજ.
મુઝકો ભગાકે લાએ તુમ, યાંદાં તક અપને સાત,
ફેરકે મુંહ કયું ખડે હો જાના, કરતે કયું નહીં બાત?—નખરેબાજ.
ચુપ ચુપાકે ખામોશીમે રહ્યા સારા કાટા,
બોલો મીયાંજી, દાહડીપર કયું વખત બાહ્યા ધારા?—નખરેબાજ.

નં: (૧૦૮૬)—**મીરાં ભજન**-રાગ ઠુમરી.

નાથ તુમ જાતન હો સબ ઘટકી, **મીરાં** ભક્તી કરે પ્રગટકી-ટેક.
ધ્યાન ધરી મીરાં મનમેં, સંજારે પુજા કરે અટપટકી;
શાલિગ્રામકુ ચંદન ચડાવત, ભાલ તિલક બિંદુ અટકી—**નાથ.**
રામ મંદીરમેં **મીરાં** નાચે, તાલ પડે જેશે ચટકી;
પાઉંમેં નેપુર રૂમઝુમ બાજે, લાજ સંભારે ઘુંઘટકી,
ઝેરના કટોરા **રાણાજીએ** મોકલ્યા, સાધુ સંગત મારી અટકી;
લે **ચરણામૃત** પીયો, હો ગયા, **અમૃતકી** વટકી—નાથ.
સુરત દોરપર મીરાં નાચે, શિરપે ઘડા ઉપર મટકી;
મીરાં કહે પ્રભુ **ગીરધરના** ગુણ, સુરત લગી જેસે **નટકી**--નાથ.

(૧૦૮૭)—જુગલ-જુગારી—

નાંહી બનશેજી **પ્રીતિનાં** મોતીનું મૂલ,
મોતીનું મૂલ આખી દુનીઆ છે ડૂલ—નાંહી.
હીરા માણેક દામ કરોડો,
પ્રીતીના લ્હેણામાં એ છે વસુલ—નાંહી.
સાગર રસનો-છીપ છે દિલની—
પાકે મોતી, પાણી જામે અતૂલ—નાંહી.

(૧૦૮૮)—માલતિ માધવ—

નાનકડી **નાજુક** નાર, હું-બહુ નાનકડી-બહુ-નાનકડી. (૩)
મારા, વ્હાલાની છું **લાડકડી** (૨) બહુ લાડકડી (૩)
આંખ તણે પલકારે પટકું છું લાલને, નાની શું સમજે વ્હાલાના વ્હાલને.
હું તો બધુંએ સમજું છું, જાણી **ભોળો** ભરથાર તું બહુ
માથે ચડી (૩)......નાનકડી.

(૧૦૮૯)—જલજલએ ઇશ્ક—

નાચો ગાનાં, નાચો ગાનાં ય્હે તેરા અય દીલરૂબા, હય અજબ
દિલ કુશા—નાચો.
રાગ ય્હે તેરે બયરાગ ભરે હય, મીઠી સદા ઔર શીરીં અદા—નાચો.
અય રૂહઅફ્ઝા બકાવલી કહાં હય, અબતક ન આઇ સબબ
ઇસકા કયા ?—નાચો.
કયા વ્હો પરસ્તાંકે પરદેસે શાયદ જાકે રહી હય કહીં ઔર જા—નાચો.
ખુન હય ઉસીકી તુ ઉસ્કો બુલાકે ઇશ્કે હકીકીકા ગનાં સુના—નાચો.

સાખી—દયા રહે સરકારકી, ભરા રહે ભંડાર,
ખિલા રહે ગુલજાર ય્હે, સજા રહે દરબાર.
સુખ ફૂલે, લછમી ફલે, જાલે ટલે દુખ દર્દ,
ગરમીસે ઇકબાલકે દુશ્મન હોવે સર્દ.

(૧૦૯૦)—શૃંગીરૂષી—

ના.ના.ના. એ નહિ બને (૨) **શરીર લગ્ન** નહિ ગમે મને....ના.ના.ના.
માછલડી સરવર જળ પ્યાસી, ખારાં સાગરે રહે ઉદાસી,
મીઠું જળ માને સુખરાશી, તેનું મનડું ત્યાં રમે...ના.ના.ના.
આત્મ લગ્ન વિણુ જીવન કારૂં, **શરિર લગ્ન** શું કરે બિચારૂં,
જે-જેનું-તે તેને ગમે, ગાંડું ચિતડું ત્યાં ભમે...ના.ના.ના.

(૧૦૯૧)—જલજલએ ઈશ્ક—

નારી ગોરી ગોરી હોતી હય કીસ કામકી,
નાહિં પુછું જો પાવું મય બેદામકી—નાર.
ગોરે તનકા આદમી હય બસ હલ્દીકા રંગ,
સરસ સલોના હય વહીકે જિસ્કા કાલા અંગ;
નાર ગોરી તો દુન્યામેં હય નામકી—નાર.
પીલા પીલા મુંહ બને જો એક દિન આવે તાપ,
ગોરી સુરત આપકી ધર રખિયે અપને આપ;
મુઝે દરકાર હય તો સિયહ શામકી—નાર.

(૧૦૯૨)—જલસા સંગ્રહ—રાગ શાહાનો, કહાનરો, ખ્યાલ.

નાનકરા નંદજીના છેયારે, તું છાંડદે મોરી બૈયાં—નાનકરા.
રોએ રોએ અંખીયા લાલ કરૂંગી, નીરભરૂં **ગીરધારી,**
બીન્દ્રાબનકી કુંજ ગલનમેં, જાય પોકારૂં મે દૈયારો—નાનકરા.

(૧૦૯૩)—ચમત્કાર—

નાજુક નવેલીને હું લઉં **ચુંબન.**
આપું **અલબેલા** આનંદે આલિંગન—નાજુક.
ખીજું માન ખાવા,—આવીશ મનાવા.
છેડું છણકામાં,—મોત્યો નખરામાં.
પહેરાવી કંગન **લુટુ નવજોબન,**
પ્રાઇવેટ **દંગલ** કરી થઇશ શીંગલ.
બની જઇશ સીમ્પલ સાહી પ્યારી અંચલ,
થેકયું ! થેકયું ! વુંમન ! વાહબાહ હસબન !

(૧૦૯૪)—ઓખાહરણુ—

નારીની કેવી બલિહારીરે બાઇ, નારીની કેવી બલિહારી...હાં.
નારીની કેવી **દીલદારી,** નારી સૌના **મન** રીઝાવે,
નારીની લીલા છે ન્યારીરે બાઇ.... ....નારી.
નારી વિના સુની આ **સૃષ્ટી,** નારી પાછળ છે દીવાનીરે બાઇ...નારી.
લાલ પાલ સૌ થાયે નારીના, માયા મમતા છે; નારીના બાઇ...નારી.

(૧૦૯૫)—પાછલો જમાનો—

નાર જાકી પતિવરતા વોહી શાદ જગમેં,
શાદ જગમેં વોહી આબાદ જગમેં—નાર.
નારી પતિવરતા જાકી વાકો સ્વર્ગ હય જીતેજી,
લબપે હોગી ના ફરિયાદ જગમેં—નાર.
પાઇ જો કરકસા નારી જીતેજી નરક હય ભારી,
સમ્પત હો સારી બરબાદ જગમેં—નાર.

(૧૦૯૬)—દલપતસિંહ-રાગ-ભજન-પદ.

નારાયણકો નામ જીયરા જપો, તન મનસે નારાયણકો નામ.
નામહી સે કેતે જન તીરીયા, સોહી આતમ અભિમાન-જીયરા.
પ્રીત કરી વાંકો પાર ઉતારે, સોચીત રાખો શામ-જીયરા.
તીન લોકકો હેયે તારન, સોઇ હમારો ધન શામ-જીયરા.
નામકી મહીમા અગમ અપારા, સુખસાગર સુખધામ-જીયરા.
કરદો જોડ કહે દલપતસિંહ વિશ્વપતી દે બીસરામ-જીયરા.

(૧૦૯૭)—પાછલો જમાનો—

નાહીં જાઓ પિયરવા બિનતી કરતહું તેહારી,
મોરે સૈયાં તોરે પેયાં પરતહું જાઓ ન તનહા બનમેં;
દૂર વતનસે કરત જતનસે પાપ બસો કછુ મનમેં ઇનકે-નાહીં.
કલપાના-તલપાના-ઇસ ચાલસે ઇસ જાલસે દિલ હાલ હય હમકો,
દમબાજ હયં યે ગમ્માજ હય યે કુસૂં સાજ હયેં યે બેઇમાન,
અય જાન કરો ધ્યાન મયં તુમપરસે કુરબાન.

(૧૦૯૮)—જલસા સંગ્રહ—રાગ ભેરવી, પદ.

નારી નરથી શ્રેષ્ઠ તું માન..........................નારી.
સઉ સુખો આ, જગના વ્યથા વિના સ્ત્રિ ચતુર સુજાન;
તેણી વિના તો લાખ કમાઇ-છે, સઉ ખાખ સમાન...નારી.
કુટુંબ મુલકપર રાજ્ય ચલાવે નર ખરો સુલતાન;
બેટા બેટી છે રૈયતને, નારી છે પરધાન...નારી.
નર નાખોદા હોડી ખેડે, નારી હાથ સુકાન;
વીના સુકાની પાર પડે નહી, જ્યારે થશે તોફાન...નારી.
કંઇક પતિના પ્રાણ બચાવા—ખોયા નારે જાંન;
શીરાજ નારની કદર જે બુજે, તેજ ખરો ઇનશાન...નારી.

(૧૦૯૯)—પવિત્ર લીલાવતી—

નાથથી નિરાશ થઇ, મુંઝાઇ હું ગઇ—
લાલથી નથી હું લડી, પ્રાણ વિના લાશ પડી,
મદન ગીધ ચાંચ ચડી, હાય શું કરૂં—

વ્હાલા **વ્યભિચારી** થયા, ઉંઘતી મુકીને ગયા,
એક રાંડ રાખી **રહ્યા**, દામ કયાં ઠરૂ—

(૧૧૦૦)—સુકન્યા સાવિત્રી—

ના તરસાવ (૨) **મધુકર** ડંખ દઇ કયાં ઉડે;
ફરી ફરી નહીં મળે આવો દાવ.........ના.
સ્નાન કરી લે **તન** સરવરમાં, કળશ કનકના ગ્રહીને કરમાં;
લઇ લે સુખનો લ્હાવ..................ના.
ઝાકળનું જળ હોય ન **મીઠું**, જાણી **જમશે** કોણ **અજીઠું**;
તજ તું જ **શ્વાન** સ્વભાવ................ના.

(૧૧૦૧)—પૃથ્વી પુત્ર—

નારી **સાનમાં** સમજાવે **અઘટીત** ઘટના બતલાવે,
ઘડીક **હસતી** ઘડીક **રડતી** ઘડીક **નયન** નચાવે;
જૂદા જૂદા બહુ **વેશ** ભજાવે ચાતુર ચીત લલચાવે—અઘટીત.
(એમ નહીં; ત્યારે ?)
નર નારીને **ભરમાવેરે** નિત્ય **ઘાટ** નવા ઘડી આવે;
પુરૂષ પરે **વિશ્વાસ** કરે તે **પ્રેમદા** અતિશય **ભોળી**;
હથેળીમાં **ચાંદ** બતાવી પીવા પુરૂષને ઘોળી,
તો નારીને **નમતા** આવે—
અહીં એ જણ વેશ ભજાવે **જુવો** મારો નાનો **દીયરીયો** આવે,
આયડી લેવા આવ્યો પણ જ્યાં **બ્હેનનું** પોગળ **જોશે**;
ગોટળો ખુલ્લો થાશે તો પોક મૂકીને **રોશે**.
અહીં કોને કોણ ભૂલાવે —

(૧૧૦૨) —દામોદર ગાયન સંગ્રહ—(નાથ કેસે ગજકો બંધ)—તર્જ.

નાથ કેમ જાણીએ **શક્તિ** તમારી, મતિ, કૃતિ, અતિ અવળી અમારી—**ના.**
પંચમહાભૂતથી **જગ** સરજાવ્યું, કોઇ ના શકતું વિચારી,
વિવિધ રૂપો કરી ઉપજાવ્યાં **પ્રાણી,** અજબ ખુબી તેમાં **ધારી—ના.**
નટ થઇ વિધ વિધ રૂપે નચાવો, જીવની ઉતારો ખુમારી,
સર્વના **સૂત્ર** હસ્તમાં રાખી, ગોવરધન **ગીરધારી**-નાથ.
તન માત્ર પંચ પ્રાણીના અંગે, સૌ તેના બનીયા પૂજારી,
શબ્દ સ્પર્શરૂપ રસ ને ગંધ એ, કરતાં અતિશે વિકારી—**નાથ.**

(૧૧૦૩)—જુલ્મી જેસળ—

નાગ **નારાયણ** સ્નેહે **સમરજો**, બહુ **સુતો** ઉઠ ઉઠ **હવે તો,**
મુઢ જરા તો અવસર ના ખો ગમ.
કાચના **કુંપા** સમી તારી **કાયા** ક્ષણભંગુર **છે,**
જવાની છે દીવાની છે જો ચાર દીનનું **નુર છે.**

સઘળાં સુખો સંસારમાં અંતે જવાનાં જરૂર છે.
મેં મેં કરે શીદ મનુષ્ય મેંડા કાળ વરૂ શીર ક્રૂર છે-બહુ૦

(૧૧૦૬)—**હામાન**—

નાએકા સુનલે હાલત સારી બદટા મુહ કાલા,
નેકોંકી હો સુરત પ્યારી મુહપર **ઉજીયાલા**—નાએકા સુંનલે
બદજાતોંકા બદબાતોંમે આફતમે ડાલા,
નેકીવાલે હર સુરતમે ઉનસે હયેં બાલા—નાએકા સુંનલે.
નેકી દે તુજકોભી વોહ નેકી દેનેવાલા,
નેકીકા ગુલશનમે તેરે ફુલે ગુલલાલા—નાએકા સુંનલે.

(૧૧૦૭)—દાગે **હસરત**—

નાગન યે મેરે ગેસુ હંએ, અબરૂ દોનો બીછવુ હંએ,
દાતોંસે બજીલ લુલુ હંએ, આંખે દો આહુ હંએ.
હએ ચાંદ મેરે રૂખસાર, અંદાજ નીરાલે યાર ગજબ જાદુ હએ—આંખો.
મરતે હંએ સદા દો ચાર, દેખ રફતાર મેરી દીલદાર.
અજબ કેલુ હએ.

(૧૧૦૮)—**પ્યારા સાહેબ**-રાગ સીંધુ, કાફી.

નાહીં પરત ચૈન સખીરી, બ્યાકુલ નિશદિન, પીયા બીન કલ **નહીં આવે,**
શ્યામ મોરી સોતન ઘર કોઉનિપટ નહર, કોઇ હમરી બીથા સુનાવે-**નાહીં.**
ઘડી પલ છિન હુક ઉઠત હૈ, નીશદીન પિયા બીન ચૈન ન આવે,
નને મોરે બીન દરશન તરસત કો જાવે, કોઇ ચાદ પીયાકો સમઝાવે-**નાહીં.**

(૧૧૦૯)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**-રાગ મારવાડી.

નાથ મેં **શરણુ** તમારી આજ સુનો **પ્રભુ** અરજ હમારી,
દીનદયાલ દયાનિધિ ભક્તનકે હિતકારીરે—ટેક.
ગજતો પકડ **ગ્રાહ** વશ કીના, મનમેં તુમરા સુમરણુ કીના;
પહુંચે ગરૂડ સવાર પલકમેં પાશ નિવારીરે.
રાજાને **ધ્રુવકો** નિકલાયા બનમેં જાકર ધ્યાન લગાયા,
દે દર્શનકર દિયા **અચલ** પદમેં અધિકારીરે.
પ્રલ્હાદ ભક્તને નામ ઉચારા પિતા બાંધ **ચાબુકસે** મારા,
નરસિંઘ રૂપ બનાય દૈત્યકો દેહ વિદારીરે.
ભવસાગરમેં નીર અપારા **બ્રહ્માનંદ** કરો પ્રભુ પારા,
તુમ બીન કૌન સહાય કરે **જગદીશ** મુરારિરે.

(૧૧૧૦)—**સુરદાસ**-ભજન, રાગ ભજન પદ

નાથ કેસે ગજકો બંધ છુડાયો, પ્રભુ એસો અચરજ મોહે આયો—નાથ.
ગજ ઓર ગ્રાહ લડત જલ ભીતર, લડત લડત ગજ હાર્યો,
જવભર સુંઢ રહી જલ ઉપર, તબ **હરી** નામ **પુકાર્યો—નાથ.**

સબીરીકે **બોર** સુદામાકે **તાંદુલ,** રૂચી રૂચી ભોગ લગાયો,
દુરયોધનકો **મેવો** ત્યાગી, **ભાજી** વિદુર **ઘર** પાયો—**નાથ.**
પેઠ પાતાળ **કાળી નાગ** નાથ્યો, ફણુધર નૃત્ય કરાયો,
ગીરી **ગોવરધન** કરપર ધાર્યો, નંદ **ઘર લાલ** કહાયો—**નાથ.**
અગાસુર માર્યો, **બગાસુર** માર્યો, દાવાનળ પાન કરાયો,
સ્થંભ ફોડ **હીરનાકસ** માર્યો, **નરસંઘ** નામ ધરાવ્યો—**નાથ.**
અજ મેલ ગજ **ગુનકા** તારી, દ્રૌપદીકો **ચિર** પુરાયો,
પયપાન કરત **પુતના** મારી, **કુબજાકો** રૂપ બનાયો—**નાથ.**
ખોલ કોટડી પ્યાદલ ધાયો, ગરૂડકો નહિ બોલાયો,
છુટો નહી રાધાજીકો કંગન, ઓ બાલ કહાંરે ગુમાયો—**નાથ.**
જોગી જીનકો ધ્યાન ધરત હે, ધ્યાન ધરત નહીં આયો,
સુરદાસ પ્રભુ તિહારે મીલનકુ, જશોદા **ધેન** ચરાયો—**નાથ.**

(૧૧૧૧)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ જંગલા તાલ ૩

નારાયણકો ભજન કરો નર મનકી છોડ ભટકના સારી-**ટેક.**
કયા મથુરા કયા કાશી જાવે, કયા પર્વત બન ફિરત અનારી.
જપ તપ યોગ કઠિન કલિમાંહી, થોડી ઉમર કામ બહુ ભારી.
શાસ્ત્ર અનેક પઢો દિન રાતી, મુક્તિ ન હો બિન **ભજન** તુમારી.
બ્રહ્માનંદ કટે ભવબંધન, **હરિ**કા નામ સુમર સુખકારી.

(૧૧૧૨)—ફીરોજી ગાયેન (મનને શિક્ષા)રાગ બિહાગ પદ **આશાવરી.**

નાથ નામ રસ પીલે મનવા, **નાથ** નામ રસ પી,
પીલે ભરભર પ્યાલે પ્યારે, **નાથ** નામ રસ પી
કામ ક્રોધ અભિમાન મોહમેં, નિશદિન ફિરત ધી* (*બુદ્ધિ)
લાગલ પાય બિઝાવત ઇ,+ (+ કામદેવ–ઇશ્ક)
કપટ પાપ કળ લોટ પીલકે, ડાલ જૂઠ કોધી, બહર બિઠાઇ બાવનકી.
એસી કરની કરલો બાબા, તજો નર્ક કર છી÷ (÷ખરાબ વસ્તુનો
ફીરોજ ઇશ-રાજ માન તજી— તુચ્છાર સાથે ઉચ્ચાર)

(૧૧૧૩)—જલસા સંગ્રહ-રાગ ભેરવી ગઝલ.

નામ જાનેકા નલે ઇઆર મેં મર જાવુંગી,
ઇઆર મેં મર જાવુંગી દીલદાર મેં મર જાવુંગી—ના.
ખુલ્લે, બાલુશે શનમ, શાગને મત આયા કરો,
તેરેકુ કુચ હોયગા મેં શીર પટક મર જાવુંગી—ના.
પરી જાનેકી ખબર, મેરે દીલમેં કુછ ફીકર,
બાટુંગી સેરો સકર મેં પીરોકું મનાવુંગી—ના.

તેરી મેરી દોસ્તી આલમ દુનીયાં આ જાણે,
મેરેકુ કોઇ પુછેગા તો સાફ મુકર જાવુંગી—ના.
તેરી ગલીકે સનમ લોક મુજે ડરાતે હય,
એસી તો મેળી, નહીં લોકોસે ડર જાવુંગી—ના.

(૧૧૧૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ જંગલા, તાલ ૩

નારાયણ મેં શરણુ તુમારી દયા કરો મહારાજ હમારે—ટેક.
માત તાત સુત દાર સહોદર કોઇ ન આવત કાજ હમારે—નારાયણ૦
ભવસાગર જલ દુસ્તર ભારી તુમરે ચરણ **જહાજ** હમારે—નારાયણ૦
પાપ અનેક કિયે જગમાંહી તુમકો હૈ અબ લાજ હમારે—નારાયણ૦
બ્રહ્માનંદ દયા તુમરોસે સબ દુખ જાવત ભાજ હમારે—નારાયણ૦

(૧૧૧૫)—જલસા સંગ્રહ-રાગ કલ્યાણ, ઝીંઝોટી-ઠુમરી.

નાજુકરો મારો જીવ સેજરીયાં તોરી નાય ચહરૂં—નાજુકરો.
ઊંચી અટારીયા ચંદન કેવારીયાં, કયસે આઉં મેરાપી—નાજુકરો.
સેજ ચહડત મોરી પાયેલ બાજે, થરથર કાંપે મેરાજી—નાજુકરો.

(૧૧૧૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-જંગલા તાલ ૩

નારાયણ જિનકે પરિપાલક તિનકો કૌન દુખાય શકે રે—ટેક.
પ્રલ્હાદ ભકતકો ડારા **અગનમેં** રોમ ન એક જલાય શકેરે—નારાયણ.
ગજકો પકડ ગ્રાહને ખેંચા નહિ જલ બીચ ડુબાય સકેરે—નારાયણ.
દ્રુપદસુતાકી બીચ સભાકે રંચ ન **લાજ** ઠિહાય સકેરે—નારાયણ.
બ્રહ્માનંદ જો **હરિગુણ** ગાવે સો નિર્ભય પદ પાય સકેરે—નારાયણ.

(૧૧૧૭)—ગાઝીલ-મુસાફર—

નાજ બડા થા તુઝે હુસ્નો જોબનપર ?
હરદમ ફખ્રથા તનમન પર ? દમખમ નફ્સે દુશમન પર ?
પુરજફા થા બડા ના રહા, અબ તેરા કોઇ ન રાગેદા હુએ;
હમદમ અબ દુશમનુ સબ, બદલા હુએ રબ, ટુટા ગજબ.

(૧૧૧૮)—પ્યારા સાહેબ-રાગ પહાડી, દેશ, તાલ દાદરા.

નાહીં નાહીં સખી બોલીન બોલો મેં મૈયા પડું તોરેરે.
અબ કાહે કરૂં સજન, કરશન બિના મોહે ચેન ન આવે બાત બાત બનાવતરા.

(૧૧૧૯)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-જંગલા તાલ ૩

નારાયણકો નામ સુમર નર જનમમરણ દુખ જાય તુમારો—ટેક.
માનુષ જન્મ મિલા જગમાંહી દાવ જીતકર ફિર કિમ હારો—નારા.
જો પરલોક સહાયક **તેરો** ઉસ માલિકકો કાહે વિસારો—નારા.
કાલ ખડા સિર ઉપર **તેરે** કયા સુખ સોવત પાંવ પસારો—નારા.
બ્રહ્માનંદ વિના **હરિસુમરણ** નહિ ભવસાગર હો નિસ્તારો—નારા.

(૧૧૨૦)—સતી પાર્વતી—(નાટક. નું. દર્પણુ)

નાટક દુનીયાનું **દર્પણુ** રૂડું **ગુણુ દોષ** જોવાનું;
આંતેથી જોઇ જોઇ, **બોધ** લઇ દીલડાનું દુઃખ ખોવાનું.
જ્યાં સુંદર મનહર ગાણું-રશ ભરેલ રૂડું ભાણું;
ભસે મૂરખડા ભસી મરે કે ખિંગે ખિંગાણું.
ઘડીક હસાવે ઘડીક રડાવે, બધ્ધે બોધ બતાવે;
લે જેને મન જે-ભાવે જયમ માર્યું ત્રાંસુ ખાવે.
રીતસર ખાવે રસ આવે-નહિં તો જગપૂરી જાવે;
કરમકુટ ઊંધું સમજે તો—કોને કહેવાનું.

(૧૧૨૧)—મેઘ-માલિની—

નાહિ ઠેલો વ્હાલા સુધા પ્યાલી,
આંખો આ **અમી** ભરી, જોવા સદાયે હું અધીરી;
માનો વિનતી આ જરી, **પ્રીતડી** હો ખરી,
યાચું હું કરગરી અરે હાં—નાહ.
અવર ના કાંઇ માગું, વિસરી સગાઇ આ હું,
તમ **દરશને** રાચું,ગીહી નજરે હું જાઉં તરી, અરે હાં—ન.

(૧૧૨૨)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—જંગલા તાલ ૩

નારાયણુ જિનકે હિરદેમેં જો કછુ **કર્મ** કરે ન કરેરે—ટેક.
નાવ મિલી જિસકો જલ અંદર **બાહુસે** નીર તરે ન તરેરે—નારાયણુ.
પારસમણિ જિનકે ઘરમાંહી સો **ધન** સંચ ધરે ન ધરેરે—નારાયણુ.
સૂરજકો **પરકાશ** ભયો જબ **દીપકી જોત** જરે ન જરેરે—નારાયણુ.
બ્રહ્માનંદ રૂપ જિન જાનો **કાશીમેં** જાય મરે ન મરેરે—નારાયણુ.

(૧૧૨૩)—મીસ ગૌહર-રાગ ભેરવી, ઠુમરી, તાલ ત્રીતાલ.

નાહક લાયે ગબનવા મોરારે, મોરા, નાહક લાયે ગબનવા મોરારે.
જબસે ગયે મોરી શુદ્ધ હું ન લીની,બીતો બીતો જાત જાત જોબનવા મોરારે.

(૧૧૨૪)—મેઘ-માલિની—

ના સ્મરજો એ મોંઘા **પ્રેમકોલને**, એ જૂની ગોઠને,
ભૂલજાજી મીઠા બોલ એ—ના.
નવ દેહ ધારો, વ્હાલીને વિસારો,
પ્રભુજીને ખોળે આવો, દબાવો પ્યારા ભાવો, છોડી મોહને—ના.

(૧૧૨૫)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ બરહંસ તાલ ધમાલ.

નાથ તેરી **માયાજાલ** બિછાયા, જામે સબ જગ ફિરત ભુલાયા-**ટેક.**
કર નિવાસ નૌમાસ **ગર્ભમેં** ફિર ભૂતલમેં આયા,
ખાન પાન વિષયા રસભોગન, માત પિતા શિખલાયા—**નાથ.**
ઘરમેં સુંદર **નારી** મનોહર દેખ દેખ લલચાયા,
સુન સુન મીઠી બાત સુતનકી **મોહપાશમેં** ફસાયા—**નાથ.**

ગૃહકાજનમેં નિશદિન ફિરતે સકલો જન્મ બિતાયા,
આશા પ્રબલ ભઇ મન બીતલ **નિર્બલ** હો ગઇ **કાયા**—નાથ૦
પાપ પુન્ય સંચય કર પુન પુન **સ્વર્ગ નરક** ભટકાયા,
બ્રહ્માનંદ કૃપા બિન તુમરી **મોક્ષ** નહીં કોઇ પાયા—નાથ૦

(૧૧૨૬)—મીસ કાલીજાન–રાગ ઝીલાકી ધુન, તાલ, તાલ લાવની.

નાજસે દેખો, ઇસારા કરતે જાતે હૈ,
હમારે દીલકો નાઝક સે દો પાહાર કરતે જાતે હૈ.
વહ ચરકે દેતે જાતે હૈં, જફા ચેન કરતે જાતે હૈ,
જીગર તો દેખીયે હમ અબ ગવરાં કરતે જાતે હૈ.
ઇલાહી ઇસ્કને હમકો યહ કૈસા કર દિયા ગજનુ,
કે અબ તો દોસ્ત–બી હમસે, કનારા કરતે જાતે હૈ.

(૧૧૨૭)—શુકદેવજી—

ના ના ન્હાનડીયા (૨) નહીં જાવા દઉં **લાડકવાયા**!—ના ના.
હજી તું છે નાનો **બાળ**, તારે નથી **તપ**નો આ કાળ;
નહીં જાવા દઉં લાડકવાયા—ના ના.
બાર વર્ષ મેં ઉદરે રાખી, વૃથા વહ્યો શું **ભાર**?
નહીં જાવા દઉં નયન સલુણા (૨) આતમ તણા આધાર રે—ના ના.

(૧૧૨૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા–બરહંસ તાલ ધમાલ.

નાથ કૈસે **નરસિંઘ** રૂપ બનાયા જાસે ભક્ત **પ્રહ્લાદ** બચાયા–**ટેક.**
ના કોઇ તુમરા **પિતા** કહાવે ના કોઇ **જનની** જાયા,
થંભ ફોડકર પ્રગટ ભયે **હરિ** યહ અચરજ તેરી **માયા**—નાથ.
આધા રૂપ ધરા પ્રભુ **નરકા** આધા **સિંહ** સુહાયા,
હિરણ્યકશિપ કો પકડ ધરણુમેં નખસેં ફાડ ગિરાયા—નાથ.
ગર્જન સુનકર દેવલોકસેં **બ્રહ્માદિક** સબ આયા,
હાથ જોડકર બિનતી કીની શાંત સ્વરૂપ કરાયા—નાથ.
અંતર્યામી સર્વવ્યાપક **ઈશ્વર** વેદ બતાયા,
બ્રહ્માનંદ સતકર સબકો યહ પરમાણ દિખાયા—નાથ.

(૧૧૨૯)—અશોક—

નાર છે સંસારનો **આધાર** સાર, નરપર નારી તણા છે ઘણા **આભાર.**
નારીને **નિંદો** નહીં નારી **નરની ખાણ,**
જે થકી **રત્નો** નીપજ્યાં **રામ, શ્રીકૃષ્ણ** સમાન.
ફુલડાં રૂડાં સુગંધિદાર બ્હેકે **વેલી** થકીરે,
મીઠડાં ફળોય લિજ્જતદાર લ્હેકે ડાળી થકીરે.
સ્ત્રી જાતિ મૂળ પુરૂષોનું દૈવત સ્થાન,
પ્રતાપ જીવન ગૌરવ **માતાની** કુખે મહાન—ફુલડાં૦

ધરણી જનની જગતમાં કાર્યે બેઉ સમાન,
ધરણી જેવા છોડવા, મા તેવાં સંતાન,
થયા ઋષિ, મુનિ, ગુણવાન, ધીર, વીર, પ્રવીણ, બળવાન,
જેના સંસારમાં બહુ માન, તેમાં સાચું માને અભિમાન-નાર છે.

(૧૧૩૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—બરહંસ તાલ ધમાલ

નાથ કૈસે દ્રુપદીકે **ચીર** બઢાયે, જાંકો દેખ સખી બિસમાયે-ટેક.
કૌરવ પાંડવ મિલ આપુસમેં **જુવા** ખેલ રચાયે,
ડાર કપટકા **પાસા શકુની** પાંડવ **રાજ્ય** હરાયે—નાથ.
દ્રુપદસુતાકો બીચ સભાકે નગન કરણકો લાયે,
દ્વારકાનાથ લાજ રખ મેરી તુમબિન કૌન સહાયે—નાથ.
દુ:શાસનને પકડ કેશસેં ચીર બદનસે હટાયે,
ખેંચત ખેંચત અંત ન આયો અંબર ઢેર લગાયે—નાથ.
ભીષ્મ દ્રોણ કર્ણ દુર્યોધન સબ મનમેં શરમાયે,
બ્રહ્માનંદ જિનકે **હરિ** પાલક તિનકો કૌન દુખાયે—નાથ.

(૧૧૩૧)—દોરંગી દુન્યા—

નાચો, **પ્રીતમ!** નાચો, ખુશીના રંગમાં, વાહાલાની સંગમાંરે!-નાચો.
મજાસ દીરમ તો સો સો રે! બાબકથી બી ન્યારા—
બકબકથી બી ન્યારા—છે **પ્યારનો** બાહાર, વાહ! વાહ!-નાચો.
ચીચોરા આવે, ખુશીએ નચાવે! રંગથી રીઝાવે, હેતથી હસાવે!
પઇસે આઇ ને બાઇ ને ભાઇ સઉ છે! પઇસે, યારો, સગાઇ સવાઇ બી છે!
દીલદારી ખરી છે, જાણી, પઇસાની આ દુન્યાના ઢંગમાં રે!-નાચો.

(૧૧૩૨)—ચન્દ્ર ગુપ્ત—

નામ છે નામ છે નામ છેરે મારાં ઔષધનું **સિંહરાજ** નામ છે,
મારી **જડીબુટ્ટીનું** સિંહરાજ નામ છે.
ધામ છે ધામ છે ધામ છેરે મારી **શાન્તિનું** પરમ તે ધામ છે,
ગુપ્ત-રોગ-રાક્ષસ ઉપર **રામબાણ** છે.
સુધા રસ ઝરણું પ્યારૂં, સમણાનું સ્મરણ સારૂં, તેના વિના **મરણ** મારૂં,
દિલનું મુકામ છે, અંતર આરામ છે, જાન પ્રાણ કેરૂં **એ** વ્હાલું વિશ્રામ.
તેમાં મારૂં આ **જીવન** તમામ છે—નામ છે.

(૧૧૩૩)—મેઘ માલિની—

નાહિ **સત** વિણ શરણ તું ચિત ધરરે,
દુનિયા સતપર જીવન જીવનભર,
નાથ કોઇ નહિ સત સ્વામી જ્યાં,
શિદ ગુલામી અવર કરે,—નાહિ.
મોહ લોભ તજ યારી, **મુક્તિ** મન ધારી, ઉડી ભરી,
બંધન ખલક ખુવારી, આત્મ રાજ્ય એ સાચ સમજ—તું અચલરે—ના.

(૧૧૩૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-જંગલા તાલ ૩

નાથ દિયો અબ **દરસ** તુમારે, સફલ કરો **પ્રભુ** નૈન હમારે-ટેક.
તેજ પુંજ મય અંગ મનોહર રવિ શશિ કોટિ લજાવન હારે-નાથ.
શીશ મુકટ **મણિ** જડિત વિરાજે કાનન કુંડલ મકરાકારે-નાથ.
શંખ ચક્ર કર કમલ સુહાવે, પીત બસન તન ઉપર ધારે-નાથ.
બ્રહ્માનંદ ચતુર્ભુજ સુન્દર, મંદ હસન **હરિ** ગરૂડ સવારે-નાથ.

(૧૧૩૫)—બનામે ખુદા—

નાહી પડે જીકો ચએન, ઉન બીન દુખી હાએ હાએ-નાહી.
સજનકો પાતી ધરહું બસાતી;
બાર બાર ઉન નએનન તકે હાએ આએ—નાહી.

(૧૧૩૬)—વિરાટ-પર્વ—

નાદર દર દીમ દીમ દીગ દીગ તનનનન,
નીત્રુમ તુમ તુગ તદીયન તદરેદાની;
નાદર દીમ નાદર દીમ દીગ દીમ તનનન.
સબ સખીયન ગાવો બજાવો;
ધાગેનકત ધાગેનકત તકધીકીટ તકધીકીટ,
તકધીલાંગ ધા તકધીલાંગ ધા તકધીલાંગ ધા.

(૧૧૩૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ગજલ તાલ દાદરા—

નામ નામ નામ જપો નામ **રામ**કા,
કામ કામ કામ તજો કામ ધામકા--ટેક.
બિના **હરિ**કે નામ કભી સુખ ન પાયગા,
મરકરકે અંતકાલમેં તું **નરક** જાયગા;
મિલેગા બારબાર તુઝે તન **ગુલામ**કા—નાથ.
કરતા હૈ **ગુમાન** તુ જોબન વા માલકા,
મહમાન હૈ યહ પાસ તેરે **આજકાલ**કા;
પુતલા વિખર જાયગા તેરા **હાડચામ**કા.—નાથ.
તપ યોગ યજ્ઞ દાન કર્મ હૈં બડે સહી,
કલિયુગમેં નામકે સમાન દૂસરા નહી;
મિલતા હૈ યતનસે બિના બિનાહી દામકા—નાથ.
પાકર મનુજકા તન જો **હરિ** નામ ના લિયા,
ચિંતામણીકો મૂઢ **કાચસેં** બદલ દિયા;
બ્રહ્માનંદ ભજનકે બિના જીના ન કામકા—નાથ.

(૧૧૩૮)—ઉર્વશી-પુરૂરવા—

નાથ નેહે નિહાળો, ઉઘાડીને નેણુ, ઉઘાડીને નેણુ બોલો વ્હાલ ભર્યાં વેણુ.
મહામુદ મંદિર, સમય છે સુંદીર, કામે કહાવ્યું છે એમ સાથ કેણુ.
ત્યાગી દીઓ તજી, શૃંગાર લ્યો સજી, આપો પતાવી, અમારૂં લેણુદેણુ.

(૧૧૩૯)—કૃષ્ણલીલા—

નાચો ગાવોરે સાહેલી સૌ સંગ, નચાવો રંગ;
જમાવો રંગ, પ્રસન કરો રાજન.
આનંદ પ્રસરાવો ભુવન, ખુશી રહો સૌ મન.

(૧૧૪૦)—મહાન કવિ જયદેવ—

ના વિસારીએ રૂડા હૃદયમાંથી **શ્યામ**—ના.
હરતાં જઈએ, ફરતાં જઈએ, કરીએ ઘરનાં કામ,
ગોવિંદના ગુણ ગાતાં ભાઇ શું બેસે છે **દામ**?—ના.
ચરણ આપ્યાં **તીર્થ** કરવાને **હાથ સેવા** કરવા **શ્યામ,**
નયન આપ્યાં **પ્રભુ** નીરખવા, **કીર્તન** સાંભળવા **કાન**—ના.
શુભ **શીખામણ** સાંભળો તમે **નરનારી** ધરી ધ્યાન,
અડધે નામે આવી ગયાં **ગજ ગુણકાને વિમાન**—ના.

(૧૧૪૧)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગજલ કવાલી.—

નામ **હરી**કા લીના નહીં તેને મૂરખ કામ નિકામ કિયા.—ટેક૦
બાલપણો હસ **ખેલન**મેં સબ જોબન કામિની સંગ ગયા,
બુઢે હુયે તન છીન ભયા તબ **રોગ**ને આય મુકામ કિયા.—
તેરે લિયે **પરમેશ્વર**ને સબ વસ્તુ રચી બહુ ભાંતનકી,
યાદ કિયા ન કબી ઉસકો તેને ખાયકે માલ હરામ કિયા.—
માનુષ જન્મ મિલા તુઝકો યહ **મોક્ષ** દુવાર ખુલા જગમેં,
ઘર બાર કે કાર વિહારણમેં તેંને ભુલકે **નાશ** તમામ કિયા.—
કાલ બિતાય ચલા સબહી અબ તો કર **શોચ** જરા મનમેં,
બ્રહ્માનંદ બિના **પ્રભુ**કે સુમરે તેને નામ તેરા બદ નામ કિયા.—

(૧૧૪૨)—ભક્ત ધ્રુવ—પદ. રાગ પરજ—

નાહીં કરે જગતમેં કોઇલી સજન ધ્યાન,
કરમકે બૈરી છોડો સભી,
કામ ક્રોધ મોહ લોભ નાદાન કર સાહબકા ધ્યાન.—
ઉજાસ નાહીરે ઘોર અંધેરા, લુટેરે પાપવે આન **ઘેરા;**
કહીં લૂટ નાલે મન ધન તેરા, ઠગોકી વસ્તી **સારીરે જાન.**—

(૧૧૪૩)—બ્રહ્મર્ષિ વિશ્વામિત્ર—

નારી હું ભવ ભ્રમણામાં ભમાવું એ મારી ગતિ,
નયનેથી નચાવું એ મારી ગતિ, નખરેથી નમાવું એ મારી ગતિ.—ના૦
નારીના નેત્રમાં ચઢે તે પડે ને મરે આખરે,
મુક્તિ ના થતી યુક્તિ સૌ જતી,

કોણ પ્રીતિ બીગારીની ભીખારી અતિ.-નારી હું૦
થાય લીન જે પ્રેમમાં, જાય ધર્મને ખોઇ,
ટળી જાય આ સ્વર્ગથી રહે છેવટે રોઇ.-નારી હું૦

(૧૧૪૪)—ભાવિ પ્રાબલ્ય—

નાજુક નેહ ભીના રસ યોગી, જોતાં કંઇ કંઇ થાય છે!
ઉંડા અંતરનો ઉપસાગર, ઉમળકે ઉભરાય છે.—નાજુક૦
બળ્યું જોવાય નહિ, આંખોની કીકી સામે,
દિલ ખોલાય નહિ, દિલારામ સામે;
કંઇક બોલું! હૃદય ખોલું!
ઉરે એમ થાય છે, દિલ શરમાય છે.—નાજુક૦

(૧૧૪૫)—ધરતીકંપ—

નાખી મને પ્રેમની તેં દોરી દીલ્દાર વ્હાલા,
પ્રેમ પીયાલો પાઇ દીલ લીધું ચોરી દીલ્દાર.
તમે ફરહાદ બનશો હું શીરી હારી ગોરી,
તમો બનો ચંદ્ર તો હું ચકોરી.
જે નારી ભરથારની સેવા કરે અપાર,
તે નારી સંસાર તરીને ઉતરશે ભવપાર.
તુજ સરખી સતી નાર તજીને ભજે કોઇ પરનાર.
તેવા નરને દોજખનો છેવટ છે અધીકાર.—તમો૦

(૧૧૪૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા–રાગ પીલુ તાલ ૩.

નામ હરીકા સુમર લેરે પ્રાણી સબ હી ઉમર તેરી જાય વિહાની. ટેક૦
કાલકી ગતી પલ પલ ચલ જાવે પવન વેગ જિમ થિર ન રહાવે,
બીત ગયા દિન ફિરકે ન આવે ટપક જાત જૈસે અંજલિકા પાની.–
ઇંદ્ર પુરંદર રવિ શશિ તારે શૂર બીર નર ભૂપતિ ભારે,
કાલ બલીને સબ હી સંહારે માનુષ તનકી હૈ કવન કહાની.–
રાજ પાટ ધન લાખ હજારી સુંદર મહલ મનોહર નારી,
ગજ રથ વાજિ સંપદા ભારી પલક બીચ સબ હોય બિગાની.–
જપ તપ યોગ જતન બહુ ભારે ક્ષણભંગુર તન બનત ન સારે,
પ્રભુકા ધ્યાન કરો નિત પ્યારે બ્રહ્માનંદ યેહી હૈ મોક્ષનિશાની.–

(૧૧૪૭)—ધરતીકંપ—

નાર ગારી તું નાર, કરી સોલો સીંગાર ગારી લેવડી દીલદાર,
હાર કીધો બસ હાર મારી નથમોના માર, મારા દીલનો શીકાર બનાવી.
હાર ગલાનો હાર મારો હીરો સરદાર મને ગલે લગાર,
પ્યાર આપીને પ્યાર મારા રૂડા સંસારને સુખી ઘરબાર બનાવી.

ખરો તું યાર શુકર હજાર (છે એ પરવર)
થરમામીટરની થઇ લેવડી લેવડી હવે તો થઇ બેવડી,
હીરો તું ગારો હીરો નકરો જગમગતો હીરો,
લેવડી તો હાથી જેવડી.

(૧૧૪૮)—કલિયુગની સતી—

નાથ જગ રચનાર **ભંજન** કષ્ટનો તું છે અહો **વીભુ.**
ભવ ભયહારણ, નાથ **સુખદાયક** તુંજ નામ સમરતાં.
અધમ ઉદ્ધાર શરણાંગતના થાય, રાખજે પાળક શરણુ તારે,
બાળ વીરગીયે **ત્રાતા**, શાન્તિ અખંડ તું **દાતા.**
કરૂણા કરજે તું... ....નાથ.

(૧૧૪૯)—સૌન્દર્ય વિજય—

નાથ ધરી **જગનાથ**, લજ્જા શરણજનની રાખજોઃ—
જનપ્રયત્ન અપૂર્ણ, બલિયસી તવકૃપા એ દાખજોઃ—
છો **પ્રભુ દીનદયાલ**, બાનાંની પત રાખજો,
કોણે દીઠી **કાલ**, **ભાવીના** પડદે છૂપી;
દોરી તમકર સોંપી, **વિભુ** અમિદષ્ટિ અમપર નાંખજોઃ—

(૧૧૫૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગજલ કવાલી.

નામ લિયા **હરિ**કા જિસને તિન ઔરકા નામ લિયા ન લિયા—ટેક.
પશુ પક્ષિ સભી જગ જીવનકો જિસને અપને સમ જાન સદા,
સબકા પરિપાલન નિત્ય કિયા તિન **વિપ્રન** દાન દિયા ન દિયા.
જિનકે ઘરમેં .**પ્રભુ**કી ચર્ચા નિત હોવત હૈ દિન રાત સદા,
સતસંગ કથામૃત પાન કિયા તિન તીરથ **નીર** પિયા ન પિયા.
જિન કામ કિયે **પરમારથ**કે તનસેં મનસેં ધનસેં કરકે,
જગ અંદર **કીરત** છાય રહી દિન ચાર વિશેષ જિયા ન જિયા.
ગુરૂકે ઉપદેશ સમાગમસે જિસને અપને ઘટ **ભીતર**મેં,
બ્રહ્માનંદ સ્વરૂપકો જાન લિયા જિન સાધન **યોગ** કિયા ન કિયા.

(૧૧૫૧)—નરસિંહ મહેતો—

નાચો નાચો આલી મોરી તાતા થઇ તાતા થઇ,
ગાઓ ગાઓ સંગીત સુધારી.
લયશ્રુતિ ગ્રામકો બિચારી પે વારી, જેસી રીતિ વ્હેસી પ્રીતી,
છાંડો ભિતિ રાસ રચો..............................નાચો.
તનન તનન તાના તોમ તાના તદેરે, વા કેસી સોહે,
બ્રહ્માદિ મોહે ઓ નભચારી, શુદ્ધિ બિસારી.
ગો ત્રણ ત્યાગ્યો જ્યાં મન રાગ્યો, જયાં સુધા પાગ્યો,
રાસ રચ્યો........ નાચો.

ગાન તાન છાઇ રહો વ્રજમેં સરિતાકો નિર અચલ ભયો,
સુદ છવાઇ રહ્યો, આજ રંગ રાગ ઉમંગ ભયો,
દિન યહિ ધન્ય હે ત્રિલોકીમે એસો કહું દિન નહીં એહે પ્યારી.

(૧૧૫૨)—સરસ્વતી—

નાખું તનમનની **વરમાળ** આ, પૂરા **પ્રેમી**ને પરખી,
મહાભાગ્યોદયે **પીયુજી** મળ્યા, વાલા વાલમ જોઇ હરખી.
ધન્ય દીન આજે, યુવતીને છાજે,
સોનુ સુગંધ **પ્રભુ** મેળવે, દુધ માંહે સાકર **કુદરત** મેળવે.
લલના લાલને જોઇ, દુઃખ ખોઇ, રહી મોહી,
જોડું **જોડી** ગળી સરખી—નાખું.

(૧૧૫૩)—નરસિંહ મેહેતા—

નાથ પ્યારા, બોલો સુણી **ખારા**, થાયે કટકા છાતીનાં,
શાને **ચીડા** છો પ્યારા હું છું તમારી **દારા**,
કરૂં ના ઘડી ન્યારા............નાથ...........નાથ.
રથ હાંકયો **અર્જુનને**, એવા **દીનદયાળ**,
સ્યે તમને ભાવે નહી, પ્રણુત તણા **પ્રતિપાળ**.
બોલો મારા કેમ **ગમતા** નથી, **રામ** રદય કેમ રમતા નથી.
સ્વાગી સુધા કેમ **જમતા** નથા, જગવંધને કેમ નમતા નથી,
ચેતા શાણા **સ્યામ**...............................નાથ.
નીકળ નીકળ **વિષમ** વચનની કહેનાર તું,
મલિન કરે છે મારૂં, સદન **નફટ** નાર તું,
ખા. રી. વાણી તા રી છે.

(૧૧૫૪)—સરસ્વતી—

નારી **નકામી** જોડું વિચારી, પુરૂષ **કાળજું** કોરી ખાનારી—નારી.
નીરખી (૨) ખરેખર એ નીરખી, પરખી (૨) આજ ખરી પરખી,
ચપળ ચિતની એ અવિચારી—નારી
સરખી (૨) સદા નહીં એ સરખી, ચરખી (૨) પુરૂષની એ ચરખી,
રાત દીવસ એ **લોહી** પીનારી—નારી.
હરખી (૨) બીજાથી એ હરખી, મરકી (૨) મરદ ને એ મરકી,
નરને **નચાવે** કરી અસવારી—નારી.

(૧૧૫૫)—ગંગાશાપ—

નાઓ **ગંગાજી**મેં આજ વાહ વાહ,
નીર પીકે **પાવન** હોવે વાહ વાહ;
પાપ જાયે **સ્વર્ગ** પાએ વાહ વાહ—નાઓ.

ચલે વાયુ ઠંડી, મીઠી લહેર આયે,
તીર આંમોકે ઝુંડ ખડે વાહ વાહ—નાચો.
કટે પાપ ત્રિવિધ નામ હેતે,
યુંહિ શ્રુતિ પુરાન હે કહેતે—નાચો.

(૧૧૫૬)—જગતસિંહ—

નાચો નાચો બંદરજી નાચો—થનગન, (૪)
હા હા ખુબ નાચું કે વહેલો પરણીને રાચું,
કહે છે તમારૂં કાચું અરે વાહ વાહ (૩)
કાચું ન રાખું રસિલાજી જો જો,
હાંહાં રસિલાજી હું તો,
અરે મુખથી ભુલાવી ખોજો નચાવી (૩)
વાહ વાહ (૩) હું—લંગડતજી—

(૧૧૫૭)—ભરથરી—

નારીના કટાક્ષ પાસે, પુરૂષ છે ગુલામ;
હાવ ભાવ કરીને, હરીએ પુરૂષ હામ.
આ ભ્રકુટીનો વિલાસ, આરે મંદ હાસ;
મધુર વચન મંદગતિ, નાંખે પુરૂષ પાસ.
રણને વિષે બાણ કોટી, નર નિવારે શૂર;
આ કટાક્ષ બાણ દાસી, પાડે યોધ પૂર.

(૧૧૫૮)—જાલિમ ટુલિયા—

નાચો નાચો નાચરે બંદરવા મોરે, કપડે સિલાઇ આજરે બંદરવા તોરે.
લેંઘા પેહનાવું આજ, સરપે ધરાવું તાજરે..........નાચો નાચો.
બંદરજી લકડી લે આના, બંદરજી લશ્કરમેં જાના,
બંદરજી નખરે દીખલાના, બંદરજી ઘુંઘટ બતલાના...નાચો નાચો.
દેખો દેખો દેખોરે ઇસ્કી બંદર દેખોરે, દેખો દેખો દેખોરે ઇધર બંદરજી દેખોરે,
તુજે ખીલાઉં જરૂર લડુવે મોતીચુર, હડકી કરૂં તેરી ચુર—ચુર—ચુર—નાચો.

(૧૧૫૯)—ગઢ પતન—

નાચે છે મોર આલી નાચે છે મોર, વ્હાલમની વાડીમાં નાચે છે મોર,
નાચે છે મોર મારા ચીતડા ચોર, વ્હાલમની વાડીમાં નાચે છે મોર.
પડે વર્ષા ચોધાર, ગાય યુવતી મલ્હાર, પ્રેમવીણાનો તાર, કરે વાગી ઝંકાર.
કળા ભરી મોર કરે, ટુહુ ટુહુ શોર, વ્હાલમની વાડીમાં નાચે છે મોર.

(૧૧૬૦)—સરદારબા—

ના નહિ નહિ શીયળ રતન જીવ જતાં પણ ચુંકાય ચુકાય,
બાપ દાદાની નિર્મળ નામના રાજ કુમારીથી બોળાય (૨)

રે જવાના ધનને જોબન, ને રહેવાનુ શીયળ રતન,
જુવંતી જે કરે જતન, સતી તે સૃષ્ટિમાં ધન્ય ધન્ય.
નામ તેવી શુરવીર સતીના જાગો જુગમાં પુજાય પુજાય,
લોભ માંહિ લપટાઇ તજે જે શીતળ તે કુલટા થુંકાય થુંકાય-ના.

ની (૧૧૬૧)—મીરાં ભજન-ભજન પદ

નીત નીત ભજીએ તારૂં નામ, તારૂં નામ તારૂં નામરે;
પ્રેમ થકી પ્રભુરે મળ્યા હોજી.
અન્ન ન ભાવે, નેણે નીંદ્રા ન આવે, સેજલડીએ પધારો મારા શામ.
આની તીરે ગંગા વ્હાલા, પેલી તીરે જમના વ્હાલા,
વચમાં ગોકળીઉં રૂડું ગામ, રૂડું ગામરે—પ્રેમ૦
મીરાંબાઇ કહે, પ્રભુ ગીરધરના ગુણ,
છેલી બાકીના છે, રામ, રામ, રામ, રામરે—પ્રેમ૦

(૧૧૬૨)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ-(દાસ પરે દયા લાવો)-તર્જ.

નીતિ ધર્મ બીજ વાવોરે, સુજ્ઞ સજ્જનો,
નીતિ ધર્મ બીજ વાવો— નીતિ૦
કામ, ક્રોધ, મદને મારી, મોહ માયા વિસારી,
પ્રાણી પ્રભુતાના પાવોરે— સુજ્ઞ૦
વિનય વેલ વહેલી વધશે, સદાચાર ફુલડાં ખીલશે,
સત્ ચિત્ આનંદ ફલ ખાવોરે— સુજ્ઞ૦
શાસ્ત્રમાં શ્રેષ્ઠ કર્મ, "અહિંસા પરમો ધર્મ"
માનવ તણી ફરજ બજાવોરે— સુજ્ઞ૦
વિનવીએ વંદન કરીને, સાથે સહુ હલી મળીને,
જય ભરત ભુમીનો ગાવોરે— સુજ્ઞ૦

(૧૧૬૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન રાગ પહાડી.

નિરંજન પદકો સાધુ કોઇ પાતા હે—ટેક.
મૂલ દ્વારસે ખેંચ પવનકો ઉલટા પંથ ચલાતા હે,
નાભીપંકજ દલમેં સૂતી નાગન જાય ઉઠાતા હે.
મેરૂદંડકી સીડી બનાકર સુંન શિખર ચડ જાતા હે,
ભ્રમરગુફામેં જાય વિરાજે, જગમગ જોત જગાતા હે.
શશીમંડલસે અમૃત ટપકે પીકર પ્યાસ મિટાતા હે,
ગગન મહલમેં જાકર સોવે સુરતા સેજ બિછાતા હે.
સબ કર્મનકી ધુની જલાકર તનમેં ભસ્મ રમાતા હે,
બ્રહ્માનંદ સ્વરૂપ મગન હો આપહી આપ સમાતા હે.

(૧૧૬૪)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ-રાગ યમન, કલ્યાન.

નિરંજન નિરાકાર, પરબ્રહ્મ **પરમેશ્વર,**
એકહી અનેક હુઇ વ્યાપો વિશ્વંભર—નિરંજન
અલખ જ્યોતિ **અવિનાશી,**જ્યોતસ્વરૂપ,
જગતારન, જગન્નાથ,જગતપતિ, જગજીવન,જગધર-નિરંજન.
વાહીમે સબ જીવજંત, સુર નર મુની, ગુની,
ગ્નાની નાભ કમળતે બ્રહ્મા પ્રકટે, તત્સત.
પરમાત્માને નમ: કહે બેજુબાવરે વોહી બ્રહ્મ,
વોહી **વિરાટ,** વોહી **ગનેશ,** અવતાર ભયે ચોવીશ વપુધર-નિ.

(૧૧૬૫)—ભક્તમાળા—

નિર્ગુણુ નિર્વિકારી નિરંજન નિરાકારી,
અગમ નિગમ જાણી નેતિ નેતિ વેદવાણી.
બ્રહ્મ રૂપ તત્વમશી તેજ રૂપ સુર્ય શશી,
આપની અગાધગતિ પાર નવ પામે મતિ.

(૧૧૬૬)—તબદીલે કીસમત—

નીત ગુનકી બાત સુનાવે, નેક સરૂપસે રંગ રચા રચા.
તનકે મનકે ગુલકો ખીલાવે ગાવે—નીત.
મુખડા કવલ ખીલા, આંખ કટારી, કમર,
લચક ડંગ બનાવે, હર ગુલકો ગાલોસે બાગમે,
લજાવે ઝપાંવે, મીલ જુલ હીલમીલ કર હંસહંસ,
મનકો લુભાવે—નીત.

(૧૧૬૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન રાગ પહાડી.

નિરંજન ધરકા **ભેદ** સુનો સબ સંત-ટેક.
નહી **કાશી** નહી પુરી **દ્વારકા** નહી ગિરિ શિખર રહંત,
નહી **પતાલ** નહી **સ્વર્ગલોકમેં** કયોં ફિરતા ભરમંત.
કાયા નગરી બીચ મનોહર **ત્રિકુટી** મહલ સુહંત,
તિસકે ઉપર બસે નિરંજન જગમગ જોત જગંત.
નેત્ર બંદ કર દૃષ્ટિ જમાવે નિશદિન ધ્યાન ધરંત,
આસન થિર કર સાધન કીજે બેઠે ભવન ધકંત.
પહલે પહલે રવિ શશિ તારે બિજલીકી ચમકંત,
બ્રહ્માનંદ સ્વયંભુ જોતી ફિર પીછે દરસંત.

(૧૧૬૮)—સોભાગ્ય સુંદરી—

નિશદીન સૌ હળી મળી જય જયની ધ્વની વદનથી ઉચારો,
શુભ શુભ નૃપ તણું નિત્ય ચિત્તમાં ધરો ઉચરો—નીશ.
સુરેશ સરખાં શુભ સુખ પામો જામો,
હરશ હુલાસભર સુખકર મુદથકી મંગળથી ભુવનો ભરો ઉચરો—ની.

(૧૧૬૯)—મીસ અચ્છનબાઇ-રાગ બિહાગ, ઠુમરી તાલ ત્રીતાલ.

નીંદીયા વેરન દુખદેત, હારે, નીંદીયા વેરન દુખદેત.
ઊંચી અટારીયારે, છુટના દેવરીયારે, રેન અંધેરી ડરદેત વેરન દુખદેત.

(૧૧૭૦) જુલ્મે વહેસી—

નીલા પીલા પાયા સદા, આંખોંમે ડોરા પડા,
હોંટ મોટે બાલ છોટે, કભી કાજલ ન ઉસને લગાયા;
વો ચોટી હએ દુમેસેભી હેટી, ગાલ પીચકે હુએ,
પેટ પેટી, બાત ગાલી, ધાતવાલી, અએસી ભોંડીસે
દીલ કયા મીલાયા—નીલા.
હાથી જએસી કમર, બેશરમ બડી, દાંત કએોડી,
નાંક ચએોડી, ગાયા બજાયા રીઝાયા તો કયા,
પાઉં દોનો બાંધુ ગડીઅલ, દેખા દીખાયા સુનાયા.

(૧૧૭૧)—કાલી નાગન—

નીરગલ મુરત **પીયુકી** યું ઘટ રહી સમાએ,
જયું મેંદીકે પાતમે **લાલી** નજર ન આએ.
હમે ભુલ ગએ સાંવરીયા, કીયા યાદ કભી નહી શાદ કભી,
હીજમે જા યહાં આપકે જાએ, હરદમ દર્દે જીગર તડપાએ;
હાય સુનો **ફરીયાદ** કભી.

(૧૧૭૨)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન રાગ પહાડી.

નિરંજન **ધુનકો** સુનતા હે સંત સુજાન—ટેક.
બેઠ એકંત જગાકર **આસન** મુંદ લિયે દોઉ કાન,
ઝીની ધુનમેં સુરત લગાવે કરતા નાદ પિછાન.
ઘંટા શંખ બંસરી વીણા બાજે મધુરી તાન,
તાલ મૃદંગ નગારા પીછે ગર્જન મેઘ સમાન.
દિનદિન સુન સુન નાદ ધ્વનીકો હોવે મનગલતાન,
બ્રહ્મજોત ઘટમે દરસાવે વિસરે **કાયા ભાન.**
તન મનકી દુવિધા સબ મેટે કરે નિરંતર ધ્યાન,
બ્રહ્માનંદ મિટે ભવબંધન પાવે પદ નિર્વાણ.

(૧૧૭૩)—જલજલએ ઈશ્ક—

નીકલા હય **કાતીલ** તુંહી હમારા,
અપના **જી** હમને તુજ પર નીસારા.
કયદમેં હમકો ડાલકે બયઠા હય તુ શાદ,
ગમી **હમેં** શાદી તુમ્હેં સદા મુબારકબાદ.

કયું કે હય આલમકા તું પિયારા—અપના.
એક નજર તો આનકર દિખલાદે દીદાર,
દમ લબોંપર આયા હય કર રહેમ અય યાર,
મર જાય તેરા કરકે નજારા—અપના.

(૧૧૭૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન રાગ પહાડી.
નિરંજન માલા ઘટમેં ફિરે દિનરાત-ટેક.
ઉપર આવે નીચે જાવે શ્વાસ શ્વાસ ચલ જાત,
સંસારી નર સમઝે નાહી બિરથા ઉમર વિહાત.
સોહંમંત્ર જપે નિત પ્રાણી વિન જિવ્હા વિન દાંત,
અષ્ટ પહરમેં સોવત જાગત કબહુ ન પલક રૂકાત.
હંસા સોહં સોહં હંસા વાર વાર ઉલટાત,
સતગુરૂ પુરા ભેદ બતાવે નિશ્ચલ મન ઠહરાત.
જો યોગી જન ધ્યાન લગાવે બેઠ સદા પરભાત,
બ્રહ્માનંદ મોક્ષ પદ પાવે ફેર જન્મ નહી આત.

(૧૧૭૫)—જલસા સંગ્રહ-રાગ નટ, મલ્હાર, અષ્ટપદી.
નીશદીન બરષત નૈન હમારે, નીશદીન બરષત નૈન હમારે,
સદા રહત પાવસ રૂતુ હમ પર, જબતે શ્યામ સિધારે.
દ્રગ અંજન ન રહત નિશિબાસર, કર કપોલ ભયે કારે.
આંસુ સલિલ બઢતભઇ બ્યાકુલ, નહીં જાત રસ ટારે,
સુરદાસ પ્રભુ ગોકુલ બુડત, કોહિ ન લેત ઉબારે.

(૧૧૭૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન રાગ પહાડી.
નિરંજન ગુરૂકા જ્ઞાન સુનો નર નાર-ટેક.
કયા ખોજે બન પર્વત કંદર કયા ખોજે જલધાર,
તેરે તનમેં દેવ વિરાજે ઉલટ સુરત સંભાર.
પાંચ તત્વકી હે જડ કાયા ચેતન જીવ અધાર,
ઇશ્વર અંશ જીવ અવિનાશી સતચિતરૂપ બિચાર.
સુરનર દાનવ પશુ પક્ષી સબ બિશ્વ સમાન નિહાર,
અંદર બાહિર ઘટઘટ પૂરણ એક બ્રહ્મ નિર્ધાર.
ઉંચ નીચ સબ ભેદ મિટાવો દ્વૈતભાવ સબ ટાર,
બ્રહ્માનંદ સંતસંગતસે દ્રઢ નિશ્ચય મન ધાર.

(૧૧૭૭)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ-રાગ ઝીંઝોટી, પદ તાલ ત્રિતાલ.
નિર્મલરૂપ નિરંજન નિર્ગુણ, નારાયણ બહુ નામીજી,
સત્ચિત્તરૂપ સનાતન સુખમય, સકલ લોકકે સ્વામીજી-નિર્મલ.
જયોતિરૂપ જગતપતિ યદુપતિ, અખીલ લોક અભિરામજી,
કમલનયન કેશવ કરૂણાકર, સુખસાગર ઘનશ્યામજી-નિર્મલ.

મુરલીધર માધવ મધુસુદન, મોહન મંગળકારીજી,
કરૂણાસિંધુ કૃષ્ણ કરૂણાગય, સકલ સૃષ્ટિ તેં ધારીજી-નિર્મલ.
અશરણ શરણ અધમ ઉદ્ધારણ, અકલરૂપ અવિનાશીજી,
અગણિત નામ અનંતરૂપ ગુણ, ભક્ત મંડલ લે ઉપાસીજી-નિર્મલ

(૧૧૭૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન રાગ પહાડી.

નિરંજનપુરકા પંથ કઠિન હૈ દૂર-ટેક.
લાખોં યોજન પર્વત ઉંચા ઘાટી વિકટ કરૂર.
કરકર જતન-ફિરેં બહુતેરે પહુંચે વિરલા શુર.
તેજપુંજમય શિખર બના હૈ ચમકે અદભુત નુર,
ચહુંદિશ ઘોર ઘટા ઘન ગાજે બાજે અનહદ તૂર.
સુરજ ચાંદ જલે જહાં દીપક નાચેં પરિયા હૂર,
ગંગા જમુના નિર્મલ ધારા બેગ ચલે ભરપૂર.
ગગન મહલમેં તખત બિછા હૈ બૈઠે આપ હજૂર,
બ્રહ્માનંદ જો ચલકર જાવે પાવે મોક્ષ જરૂર.

(૧૧૭૯)-જગદેવ પરમાર—

નિદ્રાથી જાગો હવેરે, કાંઇ વિરમતી ભરથાર, નિદ્રાથી જાગો હવેરે.
કદળીના પાને આંખ ઘેરાણી વદો વાણી, શું સ્વપ્ને કરો છો વિચાર-નિ.
પહોંચ્યા થાકીને પૂરા લીધી સખીની શરા, કાંઇ સાંસરીએ સંભાળ-નિ.
જેને રટો છો ચિત્તે પામે ઉભી છે પ્રીતે, કાંઇ ભેટ લેવા ભરથાર-નિ.
હાથ આવ્યા છો રાજા, હવે ક્યાં જાશો આઘા, કાંઇ પ્રતાપીરે પરમાર-નિ.

(૧૧૮૦)—જલસા સંગ્રહ-રાગ સીંધુરા, ઠુમરી.

નેક નજર મારો મન બસ કરલીનો આલી,
સાંવલાઆને જરા જોરીં બંસીઆ બજાઇ—નેકનજર૦
નીંદ નહી આવે સગી દીન રજનીરી, મેરી સખીયન,
બિરહા સતાવે, ઇતની બિનતી મેરી સાસનદસું કહીયો—નેકનજર૦

(૧૧૮૧)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ-રાગ પીલુ, પદ, તાલ દીપચંદી.

નેકી કરોરે કાંઇ નેકી કરો, બદીથી દુર રહીઓ—નેકી.
નેકીથી મળશે જગતમાં એ સુખતે, રૂમજીને શીયાણાઓ—નેકી.
નેકીને ભલાઇ આચરીજ કામ, નેકીથી મળશે તમનેરે માન—નેકી.

(૧૧૮૨)—તબદીલે કીસમત—

નેહેસ હરગીજ નહીં હમ નેહેસ બનાતેભી નહી,
નેહેસ હોતે તો નહુસતકો છીપાતેભી નહી—નેહેસ.

હમ હમે ગમખ્વાર તેરે તુઝસે દગા ક્યા કરતે,
યારગારોંકો તો હમ પાસ બીઠાતેભી નહી—નેહેસ.

કહેતે સચ હમે કે નહીં પોહોંચા તુઝે હમસે જરૂર,
અએસે હોતે તો દોબારા યાંહાં આતેભી નહી—નેહેસ.

(૧૧૮૩)—કુલિન નાયકા-રાગ ગઝલ.

નેહા લગાતે હય હમભી બાલાપનમેં,
હોતે હય શયદા કઈ એક ગુલોકે ચમનસે.
જબ મસ્તીયાં દીખાકે તક્કા યાર કરતે હય,
આશક હમારે હમપે જાંનીસાર કરતે હય.
યે ખંજરે અબ્રુકા કભીવાર કરતે હય,
ઘાયલ હમારે નાજકે કઈ આહ ભરતે હય.
જબ આતાંહે સાંવરીઆ બલાયે લેતે હય,
ફીર સીસક મચલકે હસી ખુસીસે પ્યાર દેતે હય.

(૧૧૮૪)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-રાગ જીલા બરહંસ ઠુમરી.

નેકરે ઐસી નહી કોઈ દેખી,—બે વાર.
તીસ દીન યાદે ખુદામે રહત હુએ,
ઇસકી રીત અજાયબરે, ઐસી નહી કોઇદેખી—નેકરે

(૧૧૮૫)—તબ્દીલે કીસમત—

નેક હુએ તેરા મુકદ્દર ખીલા ગુલશન બનકર,
ન્યાંમતે તુઝકો મીલી ફુલોંકા ખીરમન બનકર—નેક હુએ.
રાહત અએ યાર મીલી મેરે સબબસે તુઝકો,
આગ બતા તકતા હુએ કયું મુઝકો તુ દુશમન બનકર—નેક.
પહોંચા જબ ફાએદા તો ગાન એ અહેસાનનાં મેરા,
નાહક અએ યાર ડરાતા હુએ તુ રેહજન બનકર—નેક.

(૧૧૮૬)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-અંગ્રેજી તર્જ.

નેકીકા આખીર નેક મીલા સમરા,
બદી હુએ બુરા ચલન,—નેકીકા આખીર.
બાગ હરા નજર પડા ફુલ ભરા ગુલશન હુએ સારા,
અબ ઘેરા નગમસરા રવીશપર આ કહે યેહ ફીરા;
મુજરા મુજરા સુનો મુબારીક મેરા,
શુક્રે કરીમ ચમનઆરા, જીકા પુરા સખુન સુન જરા,
ખીલા હુએ ચમન.—નેકીકા આખીર.

૫ (૧૧૮૭)—તબ્દીલે કીસમત—

પ્યારી બીન જરત રહું હરઆંન, હાય લગત દુઃખકા છીન છીન બાંન-
તડપ તડપ નિત રહત મેરા મન, મીલયે કયસે જાંનસે,
એકલ ચંદ્ર બદન બીન હરનલ, લગા નેહકા બાન, અધીર હય
જાંન—પ્યારી.

વો મન પ્યારી દિલદાર ભૂલે નહિ, ઉસ બીન અબ કલ આય નાં,
બીન પ્યારી સબ ધુલ મોહે કોઇ, ફુલવારી મન ભાવ ના,
યારો ચલો જરી કિસે મનાઉ, બસ્તી સબી બીન જાંન લગત
સુનસાંન—પ્યારી.

(૧૧૮૮)—**સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ**-જુગની લાવણી.

પરદેસન **જુગની** લે ગઇ, પંજાબના જુગની લે ગઇ,
મેરી દીલબર જુગની લે ગઇ.
મેરી જુગનીકા ધાગા કાલા, કોઇ લે ગયા **કીસમતવાલા**,
પરદેસન જુગની લે ગઇ.
મેરી જુગનીકે તાકો ચાર, જુગની લે ગયા **થાનેદાર**,
મેરી પીઆરી જુગની લે ગઇ.
મેરી જુગની બડી હય થગની, લો આઇ કરકી મંગની.
મોરી ભોલી જુગની લે ગઇ.
મેરી જુગનીકા તાગા લાલ, જુગની રંગ બરંગ કમાલ,
મેરી મોતીયન જુગની લે ગઇ.
મેરી જુગનીકા નાઝુક મોતી, દીલ રએન પીરાકમે રોતી,
મોરી રંગીન જુગની લે ગઇ.

(૧૧૮૯)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**-બરહંસ તાલ ધમાલ.

પ્રભુ મેરી **નૈયાકો** પાર ઉતારો, મૈં તો ડૂબત હું મઝ ધારો-ટેક.
ભવસાગર **જલ** દુસ્તર ભારી સૂઝત નાહી કિનારો,
બીચ સમુંદર **ગોતે** ખાવે બિનખેવટ ભય ભારો.
લંબી લહર ઉઠે પલપલમેં નહી જલથલ આધારો,
પરબલ પવન ચલે નિશવાસર ચહુંદિશ ઘોર અંધારો.
આહ ભયંકર ફાડ ફાડ મુખ સન્મુખ હોત હજારો,
ઘેર ઘુમેર પડે બહુ ભારી કૈસે હો નિસ્તારો.
હાથ પૈરમેં **જોર** ન મેરે નહિ કોઇ સંગ સહારો,
બ્રહ્માનંદ ભરોસો તેરો અબ નહિ દેર બિચારો.

(૧૧૯૦)—**સૌભાગ્ય-સુંદરી**—

પહેરી **ચોળી**, લટકા મટકા કરતાં આવ્યાં, રંગે બોળી **સાડી** ઓઢી,
મન લોભાવ્યાં,—**ઝાંઝરના** ઝણકારરે, કર કંકણના ખખડાટે,
કાજળથી નેત્ર દીપાવ્યાં—પહેરી.
હવે **શરમાવો** હાલા, શાને **દીયરજી** મારા, બોલો બોલો, બોલો બોલો.
મેં કેવાં તમારાં **નખરાં** તો જાણ્યાં.......પહેરી.

(૧૧૯૧)—તબદીલે કીસમત—

પ્યારે કએસા મએં બના હું **હુશીઆર** દેખો દેખોરે,
પ્યારે ઉસે જો ન પાઉં મરૂ **જાંન** ગએં ગવાઉં,
ઝટપટ ચોરીસે ગએં જાઉં ઉસે ખીંચકે લે આઉં, એકાર—દેખો દેખોરે.
પ્યારી **મોહનીઆં**, ન્યારી સોહનીઆં, હોવેગી તેરી ગમખ્વાર,
હાં હાં—હોવેગી તેરી ગમખ્વાર.
સબસે ગએં **હાંનાં** સીયાંનાં હું યાર,
તેરા જીનહાર નહી યતબાર મીલે કબ યાર—દેખો.

(૧૧૯૨)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—પીલુ લાવણી.

પ્યારી હમારી **માઆસુમાકો** કયુ દીએ તુમને જાંન
ઉસકે બીન નહીં **ચએંન** પાવે **દીલ** મેરા એક આંન.
વાલીદને જબ કહા તુમારે હો ગઇ મએ મજબુર,
લે ગયા **દીવાના** ઉસે મએ **રોતી** રહી રંજુર.
વ્હો થા **પીદરહી** ઉસકા ગરતો કરતે ગેહી મન્જુર,
ઉસકોભી ઘર અપનેહી હમ રખ લેતે અએ હુર.
લાવું ઉસે મએ કરકે **તલાશ** અબ હો ન કહી હએરાંન,
ઉસકે બીન નહી **ચએંન** પાવે **દીલ** મેરા એક આંન.

(૧૧૯૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ ધ્રુવપદ તાલ ૪

પ્રથમ સુમર **શ્રીગણેશ** ગૌરી સુત પ્રિય **મહેશ,**
સકલ વિઘન ભય કલેશ દૂર સે નિવારે.
લંબ ઉદર ભુજ વિશાલ કર **ત્રિશુલ ચંદ્ર** ભાલ,
શોભત ગલ **પુષ્પ માલ** રક્તવસન ધારે.
ઋદ્ધિ સિદ્ધિ દોઉ નાર **ચમર** કરત વાર વાર,
મુષક વાહન સવાર ભક્તન હિતકારે.
પૂરણ ગુણગણનિધાન સુર મુનિ યશ કરત ગાન,
બ્રહ્માનંદ ચરણ ધ્યાન **સકલ** કાજ સારે.

(૧૧૯૪)—સાગર સરિતા—

પ્લીડર કેરા માંડયા ધંધા, **ખોટા** જગમાંહી **મોટા,**
ઘર ઘર અંદર બન્યા **કલંદર** મોટા હા મોટા.
જગમાં મોટા ઘરના ખોટા, મોટા છે મોટા,
સઘળે છે પોલં પોલા ભારી, અગડં બગડં નીયારી.
ફ્રેડીટ મારામારી ભારી, જગમાં પોઝીશનની બલીહારી,
ગડબડ ગોટાથી યારી, સાચાની ખ્વારી—પ્લીડર

(૧૧૯૫)—તબદીલે કીસ્મત—

પમ ગગ સાસા મમમ ગમપ પપ ગગ સાનીધપ સાનીધપ
ગમધપ રેગમ રેગમ રેગમ સા—
ધનીસા ધનીસા રેગમ રેગમ સારેગમ પધ ગપધસાની ધ મ ગપધ
ધધ પધની નીની ધનીસા સાસાગ ગસા—પગ—

(૧૧૯૬)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-જીંજોટી લાવણી.

પ્રભુ તુમ કરતાર તુમ હમ સરદાર,
તુમ પાલનહાર તુમ ગાર તુમ તાર;
દાદગર તુમ પરવર તુમ તુમ એકજ સરજનહાર,
ચાહીએ મદદ આજ કાજ રાખી લાજ પાર ઉતાર.

(૧૧૯૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ભૈરવી તાલ ચલિત.

પ્રભુ તેરી શરણ પ્રભુ તેરી શરણ પ્રભુ તેરી શરણમેં આયા હું—ટેક.
ભવ જલ લહરી નદિયા ગહરી કર્મન ભેગ બહાયા હું—પ્રભુ૦
પરબલ માયા જાલ બિછાયા ચારોં તરફ ફસાયા હું—પ્રભુ૦
ક્ષણ ભંગારા વિષય વિકારા જન્મ જન્મ ભરમાયા હું—પ્રભુ૦
બ્રહ્માનંદ દાસ દાસનકા ચરણ કમલ લિપટાયા હું—પ્રભુ૦

(૧૧૯૮)—અંબરીષ—

પ્રથમ પગથીયું પામર માટે, તપ આગળ એ તુચ્છ,
પ્રગટ પારખું બતલાવું ત્યારે, દુર્વાસા મુખ મુચ્છ;
તપ સત્તા તું જોજે મારી, કરૂં વૃથા હું ભક્તિ તારી.

(૧૧૯૯)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—બરહંસ ઠુમરી.

પડા કયું યેહ બશર જીન્દાંન,
તુમ હુ સુંનકે મએ હયેરાંન, કીસકો જલાયા કીસીકો સતાયા
કીસીકો રૂલાયા આંન—પડા કયુ.
માલ ચુરાના જાલ બીછાંના ચાલ જતાના જાંના,
ચોર પુરાના હએ પએછાંના યા ડાકુ ઇનસાંન—

(૧૨૦૦)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

પતિ વીના પ્રેમદાના મનના, પુરાય કયાંથી કોડ,
કહે સખી પુરાય કયાંથી કોડ.
સરજનહારે સરજી જગમાં નરનારીની જોડ. (૨)
પશુ પક્ષી વન વૃક્ષ નિહાળો-સૃષ્ટિ માંહે સઘળે જઇ ભાળો,
નાના મોટા જીવ જંતુમાં, પણ એવી નથી ખોડ—સ૦
પતિ ભજયે પાતક સહુ ટળતાં, અખંડ સુખડાં સેજે મળતાં,
પતિ વિના સાહેલી જગમાં, હરાય જીતી હોડ—સ૦

(૧૨૦૧)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**-ગજલ તાલ ધમાલ.

પ્રભુ સબમેં સમાયા હૈ સમાના હો તો એસા હો,
કરી સબ **વિશ્વકી** રચના રચાના હો તો એસા હો-ટેક.
બિના **સામાન** બાહિર કે બિના **હથિયાર** કે કોઇ,
બનાયે હૈં **ભુવન** સારે બનાના હો તો એસા હો.
બીજસેં **દેહકી** પૈદા બદનસે **બીજકા** હોના,
ચલાયા ચક્ર **દુનિયાં** કા ચલાના હો તો એસા હો.
કોઇ **પાતાલ** કે નીચે બસાયે જીવ **ભુતલ** મેં,
કોઇ **આકાશ** કે ઉપર બસાના હો તો એસા હો.
ચાંદ સુરજ વા **તારોંકા** ફિરેં આકાશમેં મંડલ,
બિના **આધારકે** કોઇ ફિરાના હો તો એસા હો.
બનાઇ દેહ **માનુષ** કી દિયે સબ **ભોગકે** સાધન,
બિના ઉપકાર કે કરૂણાનિધાના હો **તો** એસા હો.
ચરાચર સર્વ **જીવનકી** કરે નિત પાલના **પોષણ,**
સકલ સંસારકા **માલિક** કહાના હો તો એસા હો.
જગતકે **આદિ** સે પહલે રહે મૌજૂદ આખિરમેં,
પિતા સંસાર સારેકા પુરાણા હો તો એસા હો.
શરણમેં જીવ જો આવે ગિરેં સબ જાલ **માયાકે,**
વો **બ્રહ્માનંદ** બંધનસે છુડાના હો તો એસા હો.

(૧૨૦૨)—**બુદ્ધદેવ**—રાગ ગઝલ.

પડતી હવે મુજને **ખબર,** તુમાં જણાયે **હર્ષ** નહિ,
આ જગતની જંજાળની, **ચતુરાઇ** તેં દીઠી નહિ.
જ્યાં **પ્રેમ** મારો ઝળહળે, ત્યાં તે દીધો **બદલો** ખરો,
ઘરબારને છોડયા વિના **યુક્તિ** કશી સુજી નહીં.
હવે તો જો જરા જાગી (૨)
ચોળી **વિભુતિ** અંગ, બન્યો **શું યોગી** (૨)
સમાધી જૂઠી દે ત્યાગી (૨)—હવે.
વિલાસી **મહેલ**ના વાસી, તને આ શી **લગન** લાગી (૨)
મધુરાં **પુષ્પ**ને ત્યાગી, પ્રભુ **કાંટા શું** હીનભાગી (૨)—હવે.
ઉંડી **આશ** ધારીને, મેં તારો **સંગ** કીધો તો,
ભરૂંસો દઇ ભૂલાવી આ! વિરાગી શું ગયો **ત્યાગી** (૨)—હવે.

(૧૨૦૩)—**સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ**-ભેરવી.

પ્યારે જાંની સુનો યેહે મેરી કહાંની,
દીલસે તેરી ગમેને જો બાત યેહે માંની—પ્યારે જાંની.
તેરા જો ફરમાં મેરા હયે ઇમાં,
આલમમે હયે તુ લાસાની—પ્યારે જાંની.

(૧૨૦૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ પીલુતાલ ૩

પ્રભુ આજ **ચરણોંમેં** આયા તુમારે **દયા** કર સબી **દોષ** હરિયે **હમારે**—ટેક.
નહી જાનું ધ્યાન ન **યોગ** ન અરચા નહી **સતસંગ** ન જ્ઞાનકી ચરચા,
કેવલ **નામ** તુમારેકા પરચા મુઝકો સદા **જગદીશ** પિયારે—પ્ર૦
કામ ક્રોધ મદ **લાલચ** ભારી ઝૂઠ કપટ છલ **પાપ** વિકારી,
દુસ્તર માયાને **જાલ** પસારી તુમરે વિના કૌન બંધન ટારે—પ્ર૦
તુમ સબકે **પાલક** હો ઘટ ઘટ વાસી ભુવન ચતુરદશ વિશ્વ વિલાસી,
ચાંદ સૂરજ સબ જગ પરકાશી સબહી જીવનકે હો નિત હિતકારે—પ્ર૦
સુત પિતુ માત બંધુ અરૂ માઇ **અંત** સમે કોઇ **સંગમેં** ન આઇ,
મેરે તો તુમહી હો પરમ સહાઇ **બ્રહ્માનંદ** રાખિયે અપને સહારે—પ્ર૦

(૧૨૦૫)—લક્ષ્મી વિજય—

પડે **મોહી** જન માયા **કાચપર**, ધર્મ મણી વણસાવે,
મરે જોઇ **તન** તાપ દીપક પર, **નર** પતંગ ઝંપલાવે.
પી **ઝેર** જીવ્યાની આશા કરે, કોઇ કાળ કહો તે શુ ? ઉગરે,
પાતક પારાનું પાન કરે જન, **મુરખ** તે વિણ મોતે મરે.
ભવ વ્યર્થ કરે... ....પડે મોહિ.
જય **સત્ય** તણી દશ દીશ ગહી, સો શાસ્ત્ર રહ્યાં સિદ્ધાંત કરી,
કરણી સરખું **ફળ** દેઇ રહી, આ લોક અને **પરલોક** માહી.

(૧૨૦૬)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—બંગાલી ખેમટા.

પરે કયું રંજ મે **હાલ** હયે કયસા,
આપસમે **લરતે** હો અછછા નહી હય,
સમઝેંગે સારે એક **બાલ** હય કયસા—પરે કયું,
હુક્કા ભર લાદે **તમ્બાકુ** પીલવાદે,
લરકે ઓ લરકે **ચંડાલ** હય કયસા—પરે કયું.
હાંજી ફરમાવો થોરા ગરમાવો,
હુકકે તમ્બાકુકા કાલ હય કયસા—પરે કયું.

(૧૨૦૭)—સુર્ય-કુમારી—

પ્યારા **પ્રીતમ** પ્રાણ સ્નેહી, મનના માન્યા કયાં મળે.
આ પિયુ પિયુ રટતી બાળ **ચકોરી**, વન વન **ઘેલી** થઇ ફરે,
આસ નાથ **નગીના** પરીમળ ભીના, સુંદરીના
શીરતાજ સલુણા—પ્રિયતમ.
વ્હાલા થઇને શું વિસારી, કાયા છાંયા જુદી ધારી,
આયા **મોહનજી** શું ઉતારી, શાણા એ શું રીતી સારી.
હું કીકરી રજ પદની—પ્યારા.

(૧૨૦૮)—બ્રહ્માનંદ ભજન માળા—રાગ આશાવરી તાલ **ધમાળ.**

પ્રભુ ઇક નામ તેરા **સુખકારી** સબ દુનિયાં પરમ દુખારી-ટેક.
ગર્ભવાસમેં **ઉલટે** તનસે નૌ દસ માસ ગુજારી,
બાહિર આય પડા પૃથિવીપર **માયા** લિપટી તુમારી.
બાલપણેમેં પરાધીન નિત **માતા** ગોદ ખિલારી,
સુખદુખ સબહી વ્યાપત તનમેં **બચન** સકે ન ઉચારી.
જોબનમેં નિત કામ સતાવે **મોહ** લિયો મન **નારી,**
બાલબચોંકે **પાલનકે** હિત પરઘર દાસ ભિખારી.
વૃદ્ધપણેમેં રોગ લગે સબ કાયા **નિર્બલ** હારી,
બ્રહ્માનંદ ભજન બિન તુમરે જન્મમરણુ **ભય** ભારી.

(૧૨૦૯)—સરસ્વતીચન્દ્ર—

પરણીને પરવશ થઇ રહેવું **પીંજરમાં** પુરાવું, સુખમાં ફરતાં **સ્વતંત્ર**
જીવને બંધન માંહી **બંધાવું**—પરણીને **પસ્તાવું** વળી પાછું **રંડાવું.**
રસભીના રંગ **રશીયા** સાથે, રસમાં રસબસ થાવું,
અધર સુધારસ **પ્રીતિ અમૃત** પીવુંને વળી પાવું.
પરણી **લ્હાણું** કમાવું **સુખી** સંસારે થાવું,
ભોગ તેટલા **રોગ** સમજવાં **વીષય** વીષ ન ખાવું.
ઝેર હળાહળ **અમૃત** માની, નવ પીવું નવ પાવું...પરણીને પસ્તાવું.
અગર અગરજા કેસર ચંદન પુષ્પ સુગંધી પલંગે,
અનંગ સરીખા પ્રગટ **દેવની** કરી **આરતી** ઉમંગે...પરણી લ્હાણું.
પતિ દેવ **પરમેશ્વર** પોતે, સદાશીવ **શંકર** છે,
પતી વીના પ્રેમદા શું કરશે, અન્ય દેવ કંકરને...પરણી લ્હાણું.
પતિ દેવથી **પરણી** આખર **પાપ કર્મ** આચરવા,
શુદ્ધ જીવના **મલીન** વાસથી. મલીન **અંગો** કરવા...પરણીને પસ્તાવું.
રચી ઇશ્વરે **સૃષ્ટિ** એવી, **પાપ** ગણે તું શાની,
શિવ સાધુ **યોગેશ્વર** તોયે, રાખે સંગ **ભવાની**...પરણી લ્હાણું.
રહી **ગાર્ગી** બાળ કુંવારી **સરસ્વતી** પણ સાથે,
પ્રવિણે પણ પતીને પરણ્યાની, **પીડા** નવ લીધી માથે...પરણીને પસ્તાવું.
સગા સહોદર વસ્તી **વાડી,** એ સંસારના **લ્હાવા,**
સ્નેહિ સંબંધી છૈયાં છોરૂં, **લક્ષ્મી** લાભ રમાવા...પરણી લ્હાણું.
નહિ લ્હાવા એ લ્હાળા સમજુ, સખી સ્નેહ નહિ સંતાપો,
રહું એકલી **જોગી** જેવી, જપું અજંપા **જાપો**...પરણીને પસ્તાવું.
દૃઢ **યોગી** પણ **ભોગી** બન્યા, **માયામાં** લપટાયા,
ચંચળ મનના ચકડોળે ચઢી, ભલા ભલા **ભરમાયા**...પરણી લ્હાણું.
સુંદર વનની કુસુમ કળી તું, બની હાર **હૈયાનો,**
રસીકતણે હૃદયે વળગી કર **સફળ હેતુ જીવ્યાનો**...પરણી લ્હાણું.

(૧૨૧૦)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-જંગલો ઠુમરી.

પ્યારા હમારા તુ હમે દે અગ્યા જાનેકી—(બે વાર.)
ઇધર ઇચ્છા અયસી હય તો લાગે કૌન ઉપાય,
ફેર જુદા જો મીલના હો તો ફેર મીલુગી આય—
પ્યારી હમારી જાન નહી કલ તુઝ બીન પાનેકી,
દૌલત સમપત અનધન લક્ષમી તન મન જીવન જાય,
નાર જો તુમસી હો ન્યારી તો કયસે જીના ભાય—
પ્યારા હમારા તુ હમે દે અગ્યા જાનેકી,
સતપન જાને દુ ન તુમારા દે દુ અપની જાન,
સત્ય પતી રહીયો પીયુ પ્યારે બીન્તી મોરી માન—

(૧૨૧૧)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ખમાચ તાલ દાદરા.

પ્રભુ કર સબ દુખ દૂર હમારે, શરણુ પડે હમ દાસ તુમારે-ટેક.
સકલ જગત તુમને ઉપજાયા, તુમહી હો પ્રતિપાલન હારે-પ્રભુ૦
સકલ વ્યાપક અંતરયામી, ધ્યાવત સુરનર મુનિ ગણુ સારે-પ્રભુ૦
નામ તુમારો સબ સુખદાયક, સકલ દોષ ભય પાપ નિવારે-પ્રભુ૦
સત ચિત આનંદ રૂપ તુમારો, બ્રહ્માનંદ સદા મન ધારે-પ્રભુ૦

(૧૨૧૨)—પ્રભાત-રાગ સામગ્રી.

પઢોરે પોપટ રાજા રામના, સતી સીતા પઢાવે—પ૦
પાસે બંધાવી પાંજરૂં, મુખે રામ જપાવે.
પોપટ તારે કારણે, લીલા વાંસ વઢાવું—પ૦
તેનુંરે ઘડાવું પોપટ પાંજરૂં, હીરા રત્ને જડાવું,
સાકરના કરી ચુરમા, ઉપર ઘી પીરસાવું—પ૦
પાંખ પીળી ને પગ પાંડુરા, કોટે કાંઠલો કાળો,
નરસઇના સ્વામીને ભજો, રાગ તાણીને રૂપાળો—પ૦

(૧૨૧૩)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—ઠુમરી.

પયછાનત નાહી નેહાં લગાએ કહાં જાએ,
અયસે હો ગએ અનજાન, જયસે જાનત નાહી,
નેહાં લગાએ કહાં જાએ—પયછાંનત.
જીયા ચાહત યુંહી તડપ પીયાસે કહેદુ,
કયુંરે કઠન બે ઇમાન, મોરી માનત નાહી,
નેહાં લગાએ કહાં જાએ—પયછાંનત.

(૧૨૧૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ જિલા ટેકી તાલ ૩

પ્રભુજી તેરી કિસ વિધ કરૂં મૈં બડાઇ-ટેક.
બ્રહ્મા નિશદિન વેદ ઉચારે, શંભુ ધ્યાન સમાધિ ધારે,
સનકાદિક નારદ મુનિ બારે, અજહું પાર નહી પાઇ.

ભૂમી અગન પવન જલ અંબર, સરવર સાગર પર્વત કંદર,
સૂરજ ચાંદ સિતારે સુંદર તુમ સબ સૃષ્ટિ બનાઇ.
દેવ દનુજ માનવ નરનારી પશુપક્ષિ જલથલ નભ ચારી,
સકલ જીવ સંતાન તુમારી તુમ પાલક સુખદાઇ.
વિશ્વ બનાકર નાશ કરાવે નાશ કરાકર ફિર ઉપજાવે,
બ્રહ્માનંદ પાર નહિ પાવે અચરજ ખેલ રચાઇ.

(૧૨૧૫)—કન્યાવિક્રની ક્રુરતા—

પધારો પ્રાણ મારારે, મુજ આંખોના છો તારારે...પ્રાણપતી.
દુઃખના દરીયામાં હું, ડુબેલી દાસી, તેમાંથી તરીને થઇ આપની પ્યાસી,
આવ્યા છે સુખ વારારે... ....પ્રાણપતી.
દુઃખને અંતે સુખ કહેવાયે, સત્યનો વિજય અંતે હોયે,
સ્વીકારો સ્નેહ બાળારે—લક્ષ્મી સતી... ... ...પધારો.

(૧૨૧૬)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-ભેરવી ઠુમરી.

પ્યારે તુઝકો નજર લગ જાએગી, પ્યારે પનઘટ પર મતી જાઇયોરે —પ્યારે.
ચાંદસા મુખડા સુખપે નુરાંની, ટોકેંગે સારે લોગરે —પ્યારે.

(૧૨૧૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ આશાવરી તાલ ધમાલ.

પ્રભુ તેરી મહિમા કિસ બિધ ગાવું તેરો અંત કહીં નહીં પાવું-ટેક.
અલખ નિરંજન રૂપ તુમારો કિસ વિધ ધ્યાન લગાવું,
વેદ પાર અજહું નહિ પાયો મૈં કેસે બતલાવું-પ્રભુ.
ગંગા યમુના નીર બહાયે મજ્જન કિમ કરવાવું,
વૃક્ષ બગીચે રચના તેરી કેસે પુષ્પ ચઢાવું-પ્રભુ.
પાંચ ભૂતકા દેહ ન તુમરી ચંદન કિમ લિપટાવું,
સકલ જગતકે પાલન કર્તા કિસ બિધ ભોગ લગાવું-પ્રભુ.
હાથ જોડ કર અરજ કરૂં મૈં બાર બાર શિર નાવું,
બ્રહ્માનંદ મિટાદે પડદા ઘટઘટ દર્શન પાવું-પ્રભુ.

(૧૨૧૮)—સતી દેવહુતી—

પધારો પ્રાણ મારા સાંવરીયાં નાથ લળી લળી જોઇશું વાટ તમારી,
જગ દુઃખ ટાળી વૈકુંઠ પધારી, વ્હેલા પધારો મુરારી;
જાઓ સિધાવોજી કંથ રસીલા.
વંદુ પ્રભુ વારી વારી અઘ હારીરે, તવ ચરણ કમળ બલિહારી,
પ્યારી મનોહારી હારી સુખકારીરે, મળું અવશ્ય પુરણ કરી મારી.

(૧૨૧૯)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-સારંગ ઠુમરી.

પ્યારા તુ હુએગા મેરા, હો ખુશી દીલસે તુ હુએ પ્યારે,
પ્રીત નીભે અબ મેરી તેરી દાયમ—પ્યારા તુ.

હોવે જો કુચ્છ હાલ તુમ્હારા, વોહી હોએગા હાલ હમારા,
નાજો અદાકે દ્લફકા પ્યારા, તુ હએગા તારા.
પ્યારા તુ હએગા તારા, તન મન ધન સબ તુજપર હારૂ,
નીસદીન પલછીન તુજપર વારૂ—પ્યારા તુ.

(૧૨૨૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-જિલા ટોડી તાલ ૩

પ્રભુજી મેરા તુમ બિન કૌન સહાય-ટેક.
માત પિતા બાંધવ સુત નારી જગમેં સબ સ્વારથકી યારી,
નહિ પરલોક હોય હિંતકારી સબસે હોય જુદાય.
માલ ખજાના મહલ ચુબારે કોઇ ન જાવે સંગ હમારે,
ચલ ચલ જાવે ભોગનહારે જગમેં થિર ન રહાય.
લાડ લડાકર પાલન કીના અતર ફુલેલ સદા મલદીના,
વસતર ભૂષણુ નિત્ય નવીના દેહ પડી રહ જાય.
તુમ સબકો હે પાલનહારા તેરી મહિમા બડી અપારા,
બ્રહ્માનંદ દાન દે પ્યારા નામ તેરા સુખદાય.

(૧૨૨૧)—મોહિની ચન્દ્—

પ્યારી વાતો મધુરી કરો પ્યારની, કાંઇ ખાતર કરો દીલદારની,
હ્યોને લેજત જોબનવા શ્રંગારની, બોલોબોલ બાલા મદનના બાહરની,
ઘુંઘટ ખોલો, બાળા બોલો, દીવાની જુવાની દીન ચારની.
સુણો વાતો સુણાવું વેવારની, બીક રાખો ખુદાના મારની,
બધી ગદ્ધા મસ્તીની આ સંસારની, નહી ચાલે હજુર કીકરતારની

(૧૨૨૨)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-રાગ દેશ ગજલ.

પહલે હો કર જરદાર ન હો યા રબ પીછે લાચાર કોઇ,
દીન અયશમે જીસકે ગુજરે હો વ્હો જાને કયા આજાર કોઇ.
ગાનીમ બ્હ પ્યારા ગાનીમ જા, ઉલફતમે મેરે દીવાના હય,
સુખમે દુખમે ચાહા મુઝકો, અયસા હોગા કબ યાર કોઇ.
ભુખા પ્યાસા બ્હો આયેગા, કયા ખાયેગા કયા પાયેગા,
ઘસ ગુમને મારા હય એસા, મારે જેસે તલવાર કોઇ.

(૧૨૨૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ખમાચ તાલ ૩.

પ્રભુ તુમ સકલ જગતકે સ્વામી ઘટઘટકે નિત અંતરયામી-ટેક.
નિર્મલ પૂરણુ રૂપ તુમારો ભુવન ચતુર દશ જલ થલ ગામી,
તુમરા નામ લેત સબ ઉધરેં પામર નીચ જીવ ખલ કામી.
તુઝ બેમુખ સુખ કબહું ન પાવે નરક કુંડ નર પડત હરામી,
બ્રહ્માનંદ દયાલ દયા કર ભવ દુખહારણુ સબ સુખધામી.

(૧૨૨૪)—સંગતના ફળ—

પરમધામ થકી પંખી એક અહીં આવ્યો, આવ્યો, આવ્યો,
ચાંચ હેમતણી, રંગ રૂપાળો, કનક તણી બે પાંખ,
મોતી ચુંગવા માન સરોવર, માર્ગ હંસે લંબાવ્યો, માર્ગ વાસમાં થંભાવ્યો.
ઉજડ રણમાં સુરજ તાપે, દાઝે કોમળ કાય,
પાણીનું બુંદ ન પામ્યો, વ્યર્થ ઝાંઝવે ભૂલાવ્યો;
પ્રાણ પંખીડે ગુમાવ્યો.

(૧૨૨૫)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-ભેરવી.

પરી જીનકા શાહા સનોબર બડા નાંમી હુએ જગમે,
થા સનોબર ગુલપર આશક ભારા ઇશક રગ રગમે.
મુજરીમ હુએ એ બડા થે ઇરકે હબશી ચાર બાઇ,
ખાક કહું તો બાત બુરી હુએ ચારોંકી શાંગત આઇ.
ગીગી શહેકી ઇનસે ઉલઝી કાલા મુંહ કરવાયા,
તીનતો શહેને માર લીએ વહી ભાગ ઇધર એ આયા.
તીરીઆ લરછનકા એ ગુરથા ખોલ દીઆ લગભગમે.

(૧૨૨૬)—નર પિશાચ—

પળે પળે દુનીયા આ બદલાતી, પડતી માનવ પર છાંયા,
પલમાં રડાવે, ભિક્ષા મંગાવે પલમાં બનાવે મહારાયા—
સિંહ સ્વચ્છંદે વનમાં ત્રાડે, વકરાઇ જન મારે ફાડે,
મળીયાના બે ભાગ નિહાળી, કાજી પણ નવ આવે આડે.
રંક સદા રિબાયા... ....બદલાતી

સાખી { ગરિબ કેરી દીકરી, ભાભી બધાની થઇ પડે;
{ શ્રીમંતની એંઠી બધાની, બેન સૌ' મે એ ચડે.

ફળ આપતાં જે ઝાડ જનને તેજ પથરા ખાય છે,
સુખડ સુગંધી આપતું તે પાવકે, પ્રજળાય છે—પળે પળે.

(૧૨૨૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ખમાચ તાલ ૩

પ્રભુ તુમ સબ જગ સર્જનહારે સકલ શક્તિમય પિતા હમારે-ટેક.
ભૂમી પર્વત નદિયાં સાગર તુમરી રચના રવિ શશિ તારે-પ્રભુ૦
સુર નર પશુ સબ જીવ જગતમેં તુમ અધીન સબ પુત્ર તુમારે-પ્રભુ૦
નાના વિધ સબ ભોગ પદારથ સબકે સુખ કારણ વિસ્તારે-પ્રભુ૦
બ્રહ્માનંદ શરણમેં તુમારી જન્મ મરણ ભય ભંજન હારે-પ્રભુ૦

(૧૨૨૮)—જાળંધર અને સતિવૃંદા—

પતિ પૂજ્ય તિરથ સમ માની, સેવે સદા જે સન્નારી,
સતિત્વ તણા પ્રભાવે, થાવે ના દુષ્ટા ચારી.

પતંગીઉ રૂપભાળી ભમે, ભુલી ભાત ખારી,
ઝંપલાવે દીપક ન્યાળી, બળી સહે દુઃખ ભારી—પતિ.
"શીળ કસોટી સ્ત્રી તણી, પરખે કરતાં વાર,"
"ગુણી અવગુણી પુરૂષતો, વિગતે કરે વિચાર."
તજીને મોતીનો માળો, સેવે સદા સુકી ડાળો,
અરે ! પડતીનો ચાળો, રૂવે દેવને સંભારી—પતિ.

(૧૨૨૯)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**—રાગ આશાવરી તાલ ધમાલ.

પ્રભુ તેરી મહિમા કિસ બિધ ગાવું તેરો અંત કહીં નહીં પાવું-ટેક.
અલખ નિરંજન રૂપ તુમારો કિસ વિધ ધ્યાન લગાવું,
વેદ પાર અજહું નહિ પાયો મેં કૈસે બતલાવું.
ગંગા યમુના નીર બહાયે મજ્જન કિમ કરવાવું,
વૃક્ષ બગીચે રચના તેરી કૈસે પુષ્પ ચઢાવું.
પાંચ ભૂતકી દેહ ન તુમરી ચંદન કિમ લિપટાવું,
સકલ જગતકે પાલન કર્તા કિસ વિધ ભોગ લગાવું.
હાથ જોડ કર અરજ કરૂં મેં બાર બાર શિરનાવું
બ્રહ્માનંદ મિટાદે પડદા ઘટઘટ દર્શન પાવું

(૧૨૩૦)—**ઉદયભાણ**—

પ્રમદા છે પ્રીતી ભાંજન, મન રંજન બીડ ભંજન,
જુકિતથી કરીએ જતન, જોઇએ નિત્ય ચઢતો દન.
કોઇ ગાય દુઝણી લાવે, ચારો નહી દુષ્ટ ચરાવે,
પાણી પણ નહિ પીવરાવે, ખાતાં પીતાં અકળાવે.
ફળ કો તે કેવાં પામે, મુરખ જન,
દળદર દેખે ને થાયે, નર તે નિરધન—પ્રમદા૦
પાળ્યું પંખી ઉછરંગે,...દિન ચાર રમાડયું રંગે,
પાલક પલટયો કુસંગે, નાંખ્યું પંખી ખોરબે.
કો ? દુઃખીયારા પંખીના કેવા દન ?
પાલકને કે ? એ, ? પંખીને ધન્ય ધન્ય—
ચિન્તામણી રત્ન છે રમણી, વસી પારસમણી મન હરણી,
કોમળને કાંચન વરણી, ધીર ગંભીર વચન રસ ધરણી.
સંતાપે એ પ્રમદા-પામરજન, રૂઠયો ભગવત ને ઉઠયો તેનો દન-પ્ર૦

(૧૨૩૧)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**—રાગ આશાવારી તાલ ધમાલ.

પ્રભુ તેરી મહિમા કૌન બખાને જાકો બ્રહ્માદિક નહી જાને-ટેક.
તું સર્વજ્ઞ ચરાચર પૂરણ વ્યાપક સબી ઠિકાને,
ઘટ ઘટ ભીતર જોત તુમારી ઢુંડત દૂર દિવાનો.
કૈસે દેહ રચી તુમને કિસ વિધ પ્રાણ ચલાને,

જીવ કહાં સેં આવે જાવે કોઇ શકે ન પિછાને.
સૂરજ ચાંદ સિતારે પર્વત નદિયાં નીર બહાને.
ભુવન ચતુર દશ રૈચના તેરી તુઝમેં સકલ સમાને.
તેરી શરણ પડે જો પ્રાણી મોક્ષ ધામ પહુંચાને,
બ્રહ્માનંદ વિના તુજ સુમરણ જન્મ જન્મ ભટકાને.

(૧૨૩૨)—સતિ તોરલ—

પ્યારે નયન ન મત મારો મય હાર ગઇ,
બાલા જોબન હય બીચારો મય હાર ગઈ.
તીરછી નજરવાકે, બાન લગત હયે,
કોઈ હકીમ ન હમારો, મય હાર ગઇ.
મય દુધ બેચન જાતી બિન્દ્રા બન,
બૈયા મેરોરે કાહન કારો મય હાર ગઇ.

(૧૨૩૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ આશાવારી તાલ ધમાલ.

પ્રભુ તેરી મહિમા પરમ અપારા જાંકો મિલત નહીં કોઇ પારા—ટેક.
સકલ જગત કો આપ રચાવે સબકા પાલન હારા,
અંદર બાહિર સબ ઘટ પૂરણ સબસેં નિશદિન ન્યારા?
કૈસે સૂરજ ગર્મ બનાયા શીતલ ચાંદ ઉજારા
જુદા જુદા નિત નભકે માંહી કૈસે ચમકત તારા.
ઉંચે ઉંચે પર્વત કીને સરિતા નિર્મલ ધારા
કૈસે ભૂમી અચલ નિરંતર કયોં સાગર જલખારા
કિસ વિધ બીજબને બિરછનકે નાના ભાંત હજારા
બ્રહ્માનંદ અંત નહીં આવે સુર નર મુનિગણહારા.

(૧૨૩૪)—દીલેર દીલસેર—રાગ, છુંલા, ઠુમરી.

પછતાવો નહીં, આવો, ફિર જાવો ઘરસે,
નાહક બુરા હાલ કયું, હય પ્યારી ડરસે—પછતાવો.
ગુજરી રયન આધી, ઝટપટ આવો,
હાજર હું બંદા મય તેરા, ખીદમત કરનેકો સરસે—પછતાવો.

(૧૨૩૫)—ઇંદ્રાવતી—

કર્મ રતિ અતિ અકળ અગમ છે.
વ્હાલહરે વિધિ તુજ ગતિ ગહન છે,
નાથ કૃતિ કહિ નાંહિ કળાયે (૨)
ઘટ ઘટ વ્યાપિ મનહરખા, સુંદરતા,
કુદરતની, રમણિયતા,
સુખ દુઃખ વારા ફરતી છાયા—

સુરનર મુનીવર મોહી રહ્યાં છે,
નહીં ભેદ ભાવીનો જાણી શકયા તે,
સુખકરણી, અભિઝરણી,
મધુ વરણી,
પ્રભા પ્રભુની અગમ નીગમ છે—કં૦

(૧૨૩૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ભજન રાગ મારવાડી.
પ્રભુજી રાખો મેરી લાજ શરણુ પડી હું તેરીયાં-ટેક.
દુષ્ટ દુશાસન ભુજા પસારે મેરે તનસે ચીર ઉતારે
પાંડવ બૈઠે સન્મુખ સારે ચારોં તરફ ખડે સબ લોક
બીચ સભાકે ઘેરિયાં—પ્રભુજી રાખો૦
તુમહો દીનબંધુ અવિનાશી સબ જગ પૂરણુ ઘટઘટ વાસી
તુમરો નામપરમ સુખવાશી નિશદિન ભકતનકે હિતકાર
સુનિયે વિનતિ મેરિયાં—પ્રભુ રાખો૦
અબતો સકલ જગતકે માંહી મેરા તુમહી એક સહાઈ
દૂજા કોઇ સહાયક નાંહી મેરી બેગ ખબર લો નાથ
કહાં લગાઈ દેરિયાં—પ્રભુજી રાખો૦
ભીષમ દ્રોણુ કર્ણ બ્રહ્મચારી સબકી લોભ હે તમતિમારી
ધર્મ અધર્મ ન કરે વિચારી બ્રહ્માનંદ સુદા મૈં તેરે
ચરણુ કમળ કી ચેરિયાં—પ્રભુજી રાખો૦

(૧૨૩૭)—સૌભાગ્યવતી—
પ્યારે તોરી બતીયાં કે દુંગી મે, કે દુંગી (૩) પ્યારે........
મીઠી લગત હએ ગરજ સબનકો, ગરજ સરી બૈદ બેરી સબનકો,
દરસકરનકો તરસ રહીથી, કલન આવે મેરે જીકો સબ રનિયા-પ્યારે

(૧૨૩૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ ઠોટી તાલ ૩
હરિ તુમ ભકતનકે હિતકાર
ભવસાગર જલ દુસ્તર ભારી લીજે મુજે ઉગાર-ટેક.
ગજ અરૂ ગ્રાહ લડે જબ જલમેં ગજ ને પાઇ હાર
મનમેં સુમરણુ કિયા તુમારા પહુંચે ગરૂડ સવાર.
તુમરે દર્શન કારણુ ધ્રુવને તપ કીનો મનધાર,
અચલ રાજ્ય તિસકો પ્રભુદીના દે અપના દીદાર.
પ્રીત દેખ પ્રહલાદ ભકતકી નિકલે થંભ વિદાર
હિરણુ કશપકો પકડકેશસે પલમે દીનામાર.
દ્રુપદસુતાકી લાજ સભામેં રાખી ચીર વધાર
બ્રહ્માનંદ શરણુમેં તેરી મેરી સુનો પુકાર.

(૧૨૩૯)—મીસ મલકાજાન—ઝંઝા, ઝીંઝોટી, તાલ, દાદરા.
પનઘટ વાપે મોહે નજર લાગી, હો નજર લાગી—હાય નજર,
શીરપર, ઘડા, ઘડે પર ગાગર, દેખત છેલા લોટ ભાગી—પન૦
જો દેખા યારોકાં દીલસે, દેખત મલાલ હુવા,
હવાઈ ઉડતીથી ચહેરેપે, જો નિહાલ હુવા;
લીપટ લેઓ એ, પિયાસે સબે બીશાલ હુવા,
સજરજો સુખા હુવા થા, વહ તો નિહાલા હુવા.

(૧૨૪૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ પહાડી તાલ કેરવા.
પ્રભુ સુન લે બિનતિયા હમારી રે—ટેક.
ભવ સાગર મેં દુબ રહા હું, લીજીયે બેગ ઉબારી રે—પ્રભુ.
કામ ક્રોધ મદ દુશ્મન ભારે, નિશ દિન કરત ખુવારી રે—પ્રભુ.
સ્વારથ કે સબ બંધુ જગત મેં કેવળ તુમ હિતકારી રે—પ્રભુ.
બ્રહ્માનંદ આશ તજ સબ કી આયો શરણુ તુમારી રે—પ્રભુ.

(૧૨૪૧)—નીગાહે ગફલત—રાગ, કલ્યાન. ઠુમરી.
પરવરકો પાક જાન, શામા સહર લગા ધ્યાન,
નાથ વો દયાવાન નિગાહ બાન—પરવરકો.
સુમીર સુમીર તું હરનામ, સબ મતલબ લાવે બર,
નીતીમાન આંલીશાન કદરદાન—પરવરકો.
નગર, ડગર. શહરગામ, મેં નાઝીણુ કો ઢુંઢું,
આતુ અનેક, જતન ! માન ! માન !—પરવરકો.

(૧૨૪૨)—સંસારી સાવીત્રી—
પત્ર પહોંચ્યો તારો પ્યારી રે (૨) દગો દારીરે—પત્ર.
એક એક અક્ષર પરે ક્રોડ ગિરા કુરબાન
આશ વધી ઉરમાં હવે કયારે સુણું કાન—દગો.
શરીર શહેરમાં જામીયું, કામદેવનું રાજ
હાર પમાડી તેહને, તરૂણી પહેરજે તાજ—દગો.

(૧૨૪૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગજલ રાગ પીલુ.
પ્રભુ મેરે દિલ મેં સદા યાદ આના,
દયા કરકે દર્શન તુમારા દિલાના—ટેક.
સદા જતન કર દાસ અપને ચરણુ કા,
મુજે દીન બંધુ ન દિલ સેં ભુલાના.
સભી દોષ જન્મોં કે મેરે હજારોં,
ક્ષમા કરકે અપને ચરણુ મેં લગાના.
કિયા કામ કોઇ ન તેરી ખુશી કા,

અપના બિરદ દેખ મુજ કો નિભાના.
ફસાયા હું માયા કે ચક્કર મેં ગહરા,
બ્રહ્માનંદ બંધન સેં મુજ કો છુડાના.

(૧૨૪૪)—રતીચન્દ્ર—

પ્યારે જોબન બગીચામે, આવ આવ આવ, બેઠી દેખું રાહત,
નાફસાવ—પ્યારે.
પ્યારે મોરે સૈયાં, મેનોરે, લઉં બૈંયા, મોરા કનૈયાકો, કોઇ
દીખાવ,—(૨) પ્યારે.
બ્હેકે ચંબેલી મોગરો ગુલાબ, પ્યારે પિયો યે, જોબન શરાબ,
પ્યાલા ભરકે તૈયાર. લાવ લાવ લાવ................પ્યારે.

(૧૨૪૫)—બ્રહ્મર્ષિ વિશ્વામિત્ર—

પધારો શુભ કૃતિ કરવાને ઋષિવર મન સંશય હરવાને
મોક્ષની મતિ આચરવાને મર્મને હદયે ભરવાને......પધારો.
સત્ય તત્વનું રહસ્ય જાણી ભવજળ તરવાને
વિષ્ણુલોકમાં વિદાય થાઓ વર ગતિ વરવાને......પધારો.
દ્વેષ રાગનો વિરાગ સેવો ચહિ ચિત્ત સમતાને
સુંદર મુખથી નમતાં ભજતાં સુહસિત વરવાને......પધારો.

(૧૨૪૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ પીલુ ચલિત

સુન સુન સુન પ્રભુ બિનતી હમારિયા
શરણ પડે હમ આય તુમરિયા—ટેક.
ભવ ભય હારી સબ સુખ કારી,
ઋષિ મુનિ ગણ તુજ નામ સુમરિયા.
દયા નિધાના સબ સુખ ખાના,
સકલ જગત નિશ દિન હિત કરિયા.
ઘટ ઘટ ગામી અંતર યામી,
સુર નર પશુ જગ જીવન ભરિયા.
બ્રહ્માનંદ શરણ મેં તેરી જન્મ મરણ સબ સંકટ હરિયા.

(૧૨૪૭)—વીણાવેલી—

પ્યારે તોરે અંગનમેં ફુલનકી બહાર હય, સૈયાં તોરી અંગનમેં (૨)
ફુલનકે બાજુબંધ ફુલનકે ગજરે, ઓર સોહે ફુલનકા ગલે હાર હે-પ્યારે.
પ્યારા કમળ ઓર ચહેરા ગુલાબ હય,
ગોરે ગોરે ગાલ સૈયાં, ગુલે અનાર હય—પ્યારે૦

(૧૨૪૮)—અહલ્યાબાઇ—

પટેલજી પુને જઇને પાઠ ભણીને પોર
વેલા આવજો અલબેલા

સ્યો રામ રામ રામ
પટલાણી ઘર ખેતરને માળની સંભાળ
લેજો આવશું પોર—
બીજ વાવેતર કરવું કેવું
ખાતર કેવું દેવું
પુને જઇને સહુથી પહેલું
એવું શીખી લેવું—સ્યો રામ રામ૦

(૧૨૪૯)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ માડ તાલ દાદરા.
પ્રભુ હમારા સુનો પિયારા અર્જ હમારી આજ—ટેક.
તું પિતા સબ જતનકા જી સબકા પાલનહાર,
ગતિ તુમારી મતિ હમારી લખે નહીં મહારાજ.
ભૂમી પવન અગન ગગન સૂરજ ચાંદ સિતાર,
તેરે બનાયે લોક બસાયે ધન્ય તુમારા સાજ.
દેવદનુજમનુજ જીવ સબી તુમારે દાસ,
સબસે ન્યારા રૂપ તુમારા તું સબકા સિરતાજ.
બ્રહ્માનંદ શરણમેં તેરી આય પડા દયાલ,
કાટો હમારે બંધન સારે રાખો હમારી લાજ.

(૧૨૫૦)—મીસ ગૌહરજાન—રાગ, દેશ, તાલ, ત્રીતાલ.
પનીયાં જંત ભરન ગઇ બીચ ડગર મોહે ઘેર લીયા,
ઐસો ચંચળ છેલનિપટ નિડર નટખટ, હમરી કછુ નહીં સુને;
લપટ ઝપટ પનગટપર; ગાગર છીન લીનો મોપે, ગગરી ગૌહર-પ્યારી.
મેં તોસે કહું હું ધુંન બાંસરીકી, મૈંને સુનીરે—

(૧૨૫૧)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ સારંગ ઠુમરી તાલ.
પ્રભુ નિર્વિકાર જગત રચનાર મહિમાઅપાર નહિ મિલત પાર
કર કર વિચાર મૈંતો નિશદિન હારો—પ્રભુ નિર્વિકાર.
સબ વિશ્વ ભરણ ભવ તાપ હરણ દીનનકે શરણ દુખ દૂર કરણ
મેરો જનમ મરણ સબ બંધન ટારો—પ્રભુ નિર્વિકાર.
તુમ જગતનાથ મૈં હું અનાથ મેરો પકડ હાથ રખ અપને સાથ
ધરૂં ચરણ માથ દયા કરકે નિહારો—પ્રભુ નિર્વિકાર.
મેરી સુન પુકાર કરૂં બારવાર તેરી આશ ધાર પડો આયારદ્વાર
બ્રહ્માનંદ પાર ભવસાગર તારો—પ્રભુ નિર્વિકાર.

(૧૨૫૨)—મીસ જાનકીબાઇ—રાગ, દેશ, તાલ, દાદરા,
પ્યારે પ્યારી સુરત દિખલાજા, સુરત દિખલાજા સુરત.
પહેલે થા દખ્લ યે દુશવાર તેરે કુચેમેં.

કેસબા કો ભી ન થી ઇતબાર તેરે કોચમેં,
અબ તો હયે મજમયે અગીયાર તેરે કોચેમેં,
જમાયે હૈ ખરીદદાર તેરે કોચેમેં... ... ... પ્યારે
હય મોહબ્બત મેં તેરી કહર ખુદાકટ હૈ અસર,
કરદીઆ એક જમાને કોઇ દીનસે બહેતર;
કુરં ઓ ઇસલામ હુવે દોનો ઘરેમેં ગાયબ.
દેર દેરાહે તેરે અહમદમેં કયા હૈ ખરાબ.
જમેહે કાફીરો દીનદાર તેરે કોચેમેં... ... ... પ્યારે.

(૧૨૫૩) સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

ડંકે હૈ ત્રીભુવન નાથ નામકે તેરે.
આયે હૈ આજ મહારાજ તેરે હમ ડેરે—ટેક
યે માનસ સરકા હંસ કૃત યે તેરે,
કયું મણીધર બૈઠા આજ યહાં અંધેરે.
જો સિદ્ધ ઔરકા તાપ સદાહી નીવારે,
વો જલતા હૈ કયું આજ વિષય અંગારે.
ગઢ મોહ ફોજને લીધિ દુર્ગકા ઘેરા,
અય મર્દ દેખ ગાફીલ હાલ યે તેરા.

(૧૨૫૪)—પ્રહલાદ ચરીત્ર—

પ્રભુ અરજ હુંની અંઇ આવો, માંજારી બાળ બચાવો-ટેક
નેભા વસ્સે મુચ્યું હાંડલું મિનડીનાં તન માંહે
સોદ્દર અગની ફરી વળ્યોસે હાય હવે હું થાહે—પ્રભુ૦
અજાણે આ કામ થીયુંસે, વાંક નથી હમ્મારો,
લાજ હવે તુજ હાથ હરિ સે, ધણી હમારા ધાઓ—પ્રભુ૦
વાઘરીએ હુતાસ જગાવી, ઉપર કાચઓ મુચ્યો,
ઈ ટાણે તું મા'વા મારા, મેહને લઇને ઝુચ્યો—પ્રભુ૦

(૧૨૫૫)—લીલા—

પ્યારા મને હીરાના કંકણુ અપાવો
કંકણુ અપાવો મોતી માળા પ્હેરાવો (૩) પ્યારા—
જે તું કહે તે માલ અપાવું.
લાવું હું કાલ મારી જાન—તારા સોગન લાવું.
કાલ નહિં લાવો ને હાલ મ્હારા પ્રાણુ,
માણેકચોક માંહિ જાઉં, રૂડા દાગીના ઘડાવું;
મ્હારી દેવીને દીપાવું, આવી કરું પ્રેમ પાન—પ્યારા—

(૧૨૫૬)—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

પતી વીહતા બીચારી નારી બીરહે જલે,
દુખીયારી અભાગી નારી બીરહે જલે—ટેક
કાંત હૃદય કઠીન કરકે છોડ કગો ચલે,
નાથ બીનતી મોરી સુનકે સાથ લે ચલે,

(૧૨૫૭)—દેવી દમયંતી—

બન્યા જે માયામાં મસ્તાન તે સૌ પ્રકાશમાં આવ્યા,
થયા જે ગોરીમાં ગુલતાન તે સૌ પ્રકાશમાં આવ્યા.
ગુરૂ ગોરી છબી ચંદે અહલ્યા ઇન્દ્રે ભરમાવ્યા,
સુરો પણ જે બન્યા સેતાન—ત્યારે
સુતાના રૂપના અંબાર ભીતર બ્રહ્મદેવને ભાવ્યા,
ન જેયા ધર્મ કે વીજ્ઞાન—ત્યારે
બીલડી જેવી ભામા પર મન મહાદેવે દોડાવ્યા,
નાચ્યા નાથ મુકી માન—ત્યારે
અમે પણ જોઈ કા બુલબુલ ઉઠાવી લાવ્યા કે ફાવ્યા,
પછી થઈ લાભ ભૂલશું ભાન—કે સમજે.

(૧૨૫૮)—સુંદર મનહર ગાયન—રાગણી ધનાશ્રી તાલ ચોતાલ

પશ્ચીમ પાહાડ દી, જાગ જોત જવાળા મુખી
હેમગીરી હીંગ લાજ, કાટ પાપ નાસની—પશ્ચીમ.
દક્ષીણ દીસાસું દેવી, તુળજા ભવાની,
કાસમીર સારદા, બુધકી પ્રકાસની—પશ્ચીમ.
કામરૂ કંમછા દેવી, રોમ રોમ રક્ષા કરે
સાચવંતી દેવ દેવી, ભગતન પ્રતિ પાળણી—પશ્ચીમ.
આગરે આનંદી માય, સંતન દયાળી હોત;
આંડકે પાહાડ પર, બીરાજે બાળા સુંદરી—પશ્ચીમ.

(૧૨૫૯)—લીલા—

જાઉ છું વીર વીખુટી થઇ જાઉછું
મુજ મનભ્રાંત વન માંહી મુકી
વીર જાઉં-દુર-જાઉં-દુખી મઉં-
જા તું જા
જા સુખેથી જા-જા સુખેથી જા-
જાઉં વીર મેલી, થાતી નહી ઘેલી.
થાશે ઇશ બેલી-
ધરી ધીર દીલગીર નહી થાતી-વીર જાઉં-જાઉં છું.

(૧૨૬૦)—અસીરે હીર્સ—

પરદેશી સૈયાં નેહા લગાયે દુખ દે ગયો.
આવનકી ઓધિયાં કીયે ગયો, સુખ લે ગયો, દુખ દે ગયો,
સૌતન બિરમાય ગયો, બયરન લલચાય રાખો,
કેહેકે અમૃત રશ ચાખો, કેહકે રશ બસ અબી લાખો,
હમસે બતીયાં કરકે, પતીયાં ન દયો—સુખ લે ગયો.

(૧૨૬૧)—સુંદર મનહર ગાયન—તાલ ચોતાલ

પ્રથમ મુની ઓંકાર દેવ મુની માહાદેવ
ગ્યાન મુની ગોરખ વેદ મુની બ્રહ્મા—પ્રથમ
વીદ્યા મુની સરસ્વતી નદી મુની ગંગા
સાજ મુની મૃદંગ નરત મુની રંભા—પ્રથમ
ગીતકો સંગીત મુની સંગીતકી સુર મુની
સુરકી અછર મુની દેવીમે અંબા; (અભોગ)
કહેત બીજુ બાવરે સુનો ગોપાલલાલ
દીન મુની સુરજ રેન મુની ચંદા—પ્રથમ

(૧૨૬૨)—ઈન્તેકામ—

પાતિવ્રતા નારી પાતે હય, પતિ તકદીરસે,
ઔર કિસીસે કામ નહીં, કુછ પ્રીત એક અપને વરસે.
પર પુરષનને માનક મોતી, બદતર સમઝે પથ્થરસે;
ચુંકે રેશમી સાડી પયરકી, રાજી આપનેહી ફટેચીરસે,
સુખી રોટીસે ઠંડે નીરસે—પતિવ્રતા નારી૦

(૧૨૬૩)—સુંદર મનહર ગાયન—તાલ ચોતાલ

પ્રથમ નમુ ગણપતી, તુંહી મોહે મોક્ષ દીજે—ટેક
ધ્યાન દીજે ગ્યાન દીજે, તન મન ધન દીજે
સાધુ સંગત દીજે; મોરી પત રાખ લીજે—પ્રથમ

(૧૨૬૪)—સુંદર મનહર ગાયન—કલ્યાણ તાલ રૂપક

પ્રથમ બુધ સુથ પ્રથમ બુધ સુધ, કરત ગુરૂ બીધ્યાય;
બેબાદી સંગત સુર ગાય—ટેક
ઓડવ ખાડવ સંપૂર્ણ, અસ્તાઈ સંચય;
તાન સેન કહેન ગુની સબ ગુનીયનમે સુખ પાયે—પ્રથમ

(૧૨૬૫)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, જેજેવંતી-ખ્યાલ.

પતિયાં લીખું અંખીયા ભર આવે, ધરકત છતિયાં ધરહુન સોહાવે,
સુનો ઉધો માધોકી કુબજા, હમારી પતિયાં કૌન સૂનાવે—૫૦
પ્રેમકી બારી કૌન ઉજાડી, બિરહ બિથાકી બેલ સંચાવે—૫૦
જોગણ હોકર સબ જગ ઢુંઢું, મનબિન ધીરજ કૌન બંધાવે—૫૦

(૧૨૬૬)—ખાનદાને હામાન—

પ્યાંરા તું હએગા મેરા, હો ખુશી દીલસે તું અએ પ્યારે,
પ્રીત નીભે અબ મેરી તેરી દાયંમ—પ્યારા તું૦
હોવે જો કુછ હાલ તું મ્હારા, વોહી હોયેગા હાલ હમારા,
નાજો અદાકે ફુલ ન્યારા તું હએગા તારા.
તન મન ધન સબ પર વારૂં,
નિશદીન પલછીન તુજ પર વારૂં—પ્યારા તું૦

(૧૨૬૭)—દામોદર માસ્તર ગાયન—બેત.

પરનારી ઝેરી છુરી, મત લગાવો અંગ,
દશ શીશ રાવનકે ગયે, પર નારી કે સંગ.
પરનારી એક બૈરી હય નેહે કરો મત કોય,
બાંધેહી મર જાવોગે, મુકત કહા સો હોય
પરનારી જુઠી જગતકી. ભલે બુરે કે બીચ,
ઉત્તમ સો અલગ રહે મીલ બેઠે સો નીચ.
પરનારીકા સંગ કરે ચોરી કર કર ખાય
હીનાચાર સંસારમે અંત સમુળા જાય, ઉસ
ખાય ખતા ફ્સ બેયડે, રાવન જેસે રાય.
ઓર અનેક બુરે ઇસ રાહમે ગીનતી કોન ગીનાય

બેત,

પરનારી એસી બુરી જયું કાદેકી ખાન,
કાને બેયકે ખાઇયે. બાહેર પ્રકટે આન.
પરનારી પર સુંદરી બીરલા બચે કોય,
ખાતા મીઠી ખોડસી, અંતકાળ બીખ હોય.
પરનારી ફસાંવે તીનસુખ જે નર સંગે હોય
ભકિત મુકિત, ઓર જ્ઞાનમે પેઠ શકે નહી કોય
પરનારી કે સંગમે સીધા નરકે જાય.
તીનકે જમ છોડે નહી, છોડે કોટીન કરે ઉપાય ઉસ

(૧૨૬૮)—સર ફરોશ—

પડે થે અકકલ પર પથ્થર, જમાનેકી દોરંગી હએ;
મીલે ખુદ રેસમે જાકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
ફસા ભોલા શીકાર, ઇસ મતલબી દુન્યાકી મુઠીમેં;
બુરીદેશક રહે બન કર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
નયું તીરે હવસ છોડો કે હમ બી ચલતે પુરજે હએ;
સીતારે તોડ દે મીલ કર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
યેહ નીકલી કાલી નાગન ઔર તુંમારે આસ્તી નીકલા;

ન મર જંજીર ગૈહર પર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
તુમ્હારે કીમતી આંસુ, ચુકાયે એક આનાગર;
તો ફીર તુમ સબસે હો બઢકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
ફના હએ ખાકી પુતલેકો, પડા હએ ખાબ ગફલતમેં;
હંસો ગારીબ મુસાફર પર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
યેહ નેક અંજામ મેરા, તેરે દીલ પર દાગે હસરત હએ.
ન મર ખુનેગર પીકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
હુવા ફરહાદ જેસે ખાર, શીરીકે ન મીલનેસે;
યુહીં ફોડુંગા અપના સર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
બનાયા થા ખુદાને સાથ, લયલા ઓર મજનુકા;
જબહી તો લે ચલા આકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.

(૧૨૬૯)—સુંદર મનહર ગાયન ખ્યાલ તાલ ત્રીતાલ

પ્યારી નવલ લાડીલી રાધીકા
લાક કરે લાલનકી સંગ હસ હસકે બતીયા કરત પ્યાર—પ્યારી
રેસ રેસ આંગ નહીં દેખે
સંગ લીગે ધરણી ધર પ્યારે
આંચલ જોબન ઢંગ સદા રંગ
એસી સીતળ પ્યારી—પ્યારી

(૧૨૭૦)—દામોદર માસ્તર ગાયન—રા. માંડ, પદ ઠેકો દાદરો.

પ્રભુજી (ગુરૂજી) એગી આદ્યોરે, હમેરા આયુષ્ય બીતા જાય. પ્રભુજી
હરીહર (રામ) ચહો કે મત ચહો, હમ સબ તુમરે દાસ,
ગુરૂકે સંગ ચાહત સદા, જગસે રહત ઉદાસ. „
અલ્લાહ તુંમ મત જાનીયો, તુમ બીછરે હમ ચેન,
દાઝી મનકી લકરીયા સલત રહત ઉદાસ. „
અહુરમઝદ હમ સોવે તબ સ્વપ્ને મીલો, જાગે તબ મનમાંહી
અખીયા આગે તુમ રહો, બીછરત કબુ હમ નાહી. „
ગૌતમ તુમ હમકો મીલો; સબ સબ દુઃખ કહે હમ રોય
ચરનોપેં હમ શીષ ધરે, પીછે હોના હોય સો હોય. „
અરહંત હમ તો જોગી બને, પ્રેમ હમારા દેશ,
જબ શુદ્ધ ન મીલી ગુરૂકી, તબ લીનો દેહ એશ. „
ઇસા દોરી પ્રેમકી (ભકતકી) મત ખેચો તુટ જાય. પ્રભુજી
તુડે પીછે જો સાંધીએ, તબ ગાંઠ બીચ પડ જાય.
જીહોવા મીલો તો જીતા મીલો, મુવે મીલો કયાં કામ,
લોહા જબ મટી ભયે, પારસકા કયા કામ. „

(૧૨૭૧)—વીસમીસદી—ગરબો

સાખી.

પતિ પણ નહી આવ્યા હજુ વીરહે જીવડો જાય.
શોધું ક્યાં જઇ એમને હશે ક્યાં ગુજરાય

સુના સુના મહેલ બધા દેખાય જાણે કોઇ આમથી ખાવા થાય (૨)
મેના રહી પીંજર મહી ગભરાય પીયુ વીણુ સંગે રહી કોણુ ખાય
ઉપાધી નાથ વીના નહી જાય.
સરખી સાહેલી પણ ના ગમે ધન્ય જાહેની તમને

(૧૨૭૨)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, પરજ સોહેની, પદ

પરધર ગમન સજન નહિ કરીયે, નહિ કરીયે નીત ડરીયે,
પ્યારે સારે ન્યારે ઠારે, સુનકર—ગુનકર—પુનડર—ધુનહર;
ટારે જાંની—ખાલે તાની—જીવતે—પરધર.
કૈસે મુન્ન ધુન્ન સાધન ત્યાગે, દરસ ગંગાકો જટા ભંગ,
ન્યારે ફીરોજ પીમદ જબકર, તબ પિવતે પિવતે—પરધર.

(૧૨૭૩)—સુંદર મનહર ગાયન—ખ્યાલ તાલ ત્રીતાલ.

પ્યારે બીના જીયરા હમારો તરસે,
રૂમ ઝુમ બરસે—પ્યારે બીના
કારો રેન ડરાવન લાગી દરપત મોરા જીયરા;
કબ ઘર આવે હીંમત વાલો, કેરી કડે રતયા—પ્યારે

(૧૨૭૪)—હરીચન્દ્ર—

પ્યારે હમારા તુંહમેં દે આગ્યા જાનેકી—પ્યારા.
ઇશ્વર ઇચ્છા અયસી હય તો લાગે કૌન ઉપાય;
ફેરબદા જો મિલાના હોતો ફેર મિલુંગી આય—પ્યારા.
પ્યારી હમારી જાન, નહીં કલ તુઝ બીન પાનેકી.
દૌલત સમ્પત અનધન લક્ષ્મી તન મન જીવન જાન,
નાર જો તુમસીહો ન્યારી તો, કયસે જીના ભાય—પ્યારા.
પ્યારા હમારા તૂહમેં દે આગ્યા જાનેકી;
સતપન જાને ન દું તુમારા દેદું અપની જાન,
સત્યપતી રહીયો પિયૂ પ્યારે! બિનતી મોરી માન—પ્યારા.

(૧૨૭૫)—સતી સંયુક્તા—

પૃથિરાજ—
પૃથ્વી વરવી શું ઓગળ?—એ ટેક
રંભા મેનકા કે પોતે પાર્વતી શું હશે આતે.
કથી વિષ્ણુ વીજુરી હશે કમળ—પૃથ્વી૦
જો ને શુ આનંદ કંદ વંદ પુનમચંદ
કેવા ચતુર વિચીક્ષણ છે ચપળ? —પૃથ્વી૦

(૧૨૭૬)—દામોદર માસ્તર ગાયન—રાગ, માંડ, ગઝલ, તાલ, પીસ્તો.

ભજ મુખસે દીન દયાલરે, સબ જુઠા હય સંસાર,
કોઈ દીન આવેગા કાળરે, સબ જુઠા હય સંસાર. સબ.
આઠ, પહર ચોસઠ ઘડી, સુમીર હરીકો નામ.
જામે પુરન કામહો તુઝે અંત મીલે સુખધામરે. સબ.
મેરાં મેરી કર મરેરે, સુન મેરી એક બાત.
માયાતો સંગ ના ભઇ, સબ ગયે પસારે હાથરે. સબ.
ચાર દીવસકી ચાંદની, રાગ રૂપ રોહ રંગ.
જીતેકે સબ ઝાર હય, કોઈ મુવે ન જાયે સંગરે સબ.
માટીમે મીલ જાયેગો, કમલ તેરો શરીર.
જો બન આવે તો કરો, કુછ યા દીનકી તદબીરરે સબ.
ચીતદે હરી ચર્ચા કરો હમરી શીખમાન
જબ તક ઘટમે પ્રાન હય તબતક ધર પ્રભૂકો ધ્યાનરે. સબ,

(૧૨૭૭)—જલસા સંગ્રહ—ભેરવી, ધ્રુપદ.

પ્યારી તોરે નયન કયસે મૃગકી કટક જયસે,
અતહિ અનેક અયસે, પ્રિતમકો પ્યારે હય—પ્યારી.
હંસન ગજ ગતી ચાલ, મોતનકી ગલે માલ.
લોચના બને હયલાલ, રીસ બાલ કાલે હય—પ્યારી.
ભઉંગી ભ્રગુટી કમાન, મુખ દીસો ચંન્દ્રજાન.
પ્રીતમસે કરત માન. પ્રેમબાણુ ડારે હયે—પ્યારી.
ભરનત બીરા બીએક, ઉનકી ખુબી અનેક,
દોઉનકે પ્રાન એક, પીંજરદો ન્યારે હયે—પ્યારી.

(૧૨૭૮)—સુંદર મનહર ગાયન—

પ્યારસે બદલી કયુ નજર તોરી—પ્યારસે.
એકાહી સફરમેં મ્મબીયા ફેરી. તન મન જલ જલ જાય.
ચલતે નગરસે બેદ બતાવે, કાહે મોહે બદ હય દીખાય—નજર તોરી.
રંડીકે ઘરમે બનાયા છેડી. હમ સંગ દીલ મીલ જાય:
બયરીને તોરી મત બેહકાઇ મોહે દેખ કછુ ન લગાવે—નજર તોરી.

(૧૨૭૯)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, માંડ, સારંગ, ખ્યાલ.

પલન લાગી મોરી અંખિયાં, આલી, પિયા મોરે જીયા ગભરાવે,
ચેન નહિ આવે ઘડી પલ, છીન દીન રેન—પલન૦
બિર પતંગવા લે જાઓ સંદેસવા, પિસાસન કહીયો અમારી બિહા.
તુમારે દરસ તરસત નેણુ૦—પલન૦

(૧૨૮૦)—દામોદર માસ્તર ગાયન—રાગ કેદારા

સુમરીન સુરતી લગાવકે, મુખસે કછુ ન બોલ,
બાહેરેકે પટ દેખકે, અંતરકે પટ ખોલ. ૧
જો કલ્પે તો દુરી હય, અનકલ્પે હય સોય,
સતગુરૂ મીટી કલ્પના, સહજે હોયસો હોય: ૨
મન ગયા તો જાને દે, દ્રઢ કર રાખ શરીર.
બિન ચઢે કમાનકે, કેયસે લાગે નીર. ૩
દોસ્ત દોસ્ત દોરીગ્યા, જહાં લગી મનકી દોર.
દોર થકી મન સ્થિર ભયા, બસા દોરહકી ઠોર. ૪
હમતો યોગી મનકી કે. તનકે હયસો ઓર,
મનકો યોગ લગાવતે, દશા ભઇ કછુ ઓર ૫

(૧૨૮૧)—સુંદર મનહર ગાયન—

પટવે નાલીસ કરૂંગી પોલીસમે
તે મેરા બટવા ચોરાયા હો પરપે—જાહીર કરૂંગી—
બટવા ચોરાયા દોરી ચોરાઇ
છોટાસા જોબન છીના મુફતમે હો પટવે—નાલીસ
હો જંગલોમે બંગલા બનાદે બનાદેરે મોહન
છુવા દેરે મોહન મેરી જાન.—જંગલોમે
નાકે નાકે સીપાઇઆ રખવાડે—(બે વાર)
બોલી બોલે હુકમ દાર—જંગલોમે
દો પૈસા કે લોભી પીર ગવારે બાબુ (બે વાર)
તાંતો ખેડા સુબેદાર—જંગલોમે

(૧૨૮૨)—અશોક—

પ્યાર પરનરનો નવ કરીએ સન્નારીઓ! પતિવ્રત—પીયુષે વિષ નવ રેડીએ,
શીયળ કલ્પતરૂ વર નવ બાળીએ સન્નારીઓ!
ધુળે સૌન્દર્ય—કુસુમ નવ રોળીયે—પ્યાર.
પ્રીતિ નિજ પતિની સાચી, સતીએ ત્યાં રહેવું રાચી,
પતિ ચરણુ નિસરણીથી સ્વર્ગે જઇએ—સન્નારીઓ.

(૧૨૮૩)—સતી સંયુકતા—

પ્રબળ છો રાજવી પોતે —એ ટેક
સકળ જગમાં, રાજન જનમાં
વિજય વ્યાપ્યો, સુજશ સ્થાપ્યો.—પ્રબળ.
કીર્તિકોટ ઉપર ધ્વજ દંડ, પૂર્ણ પ્રતાપી અને પ્રચંડ.
અબળા જન મનમાં આનંદ જયજય રાજમણિ જયચંદ.

(૧૨૮૪)—ચલતા પુર્જા—

મૂરખ છાંડ વૃથા અભિમાન અવસર બીત ચાલ્યો હય;
તેરો દો દિનકો મહેમાનરે—મૂરખ૦
ભુપ અનેક ભયે પૃથ્વિ પર, રૂપ તેજ બલવાન;
કૌન બચાયા કાલ ગાલતે, મિટ ગયે નામ નિશાન.
ધવલ ધામ ધન ગજ રથ સેના, નારી ચંદ્ર સમાન;
અંત સમય સબહીકો તજ કર, જાય બસે શમશાન.
રે મન મૂઢ અંત જીન ભટકે, મેરો કહ્યો અબ માન;
નારાયણ અજરાજ કુંવરસો, બેગ હિ કર પહિચાન.—મૂરખ૦

(૧૨૮૫)—દામોદર માસ્તર ગાયન—રા. (થયા છોરે પતી) તઝ૦

પ્રભુ! આવો હવે બહુ દીન વિત્યા, આપ દરશ કરવા.
આપ વિયોગે ક્ષણુ ના રૂચે, અંતર વૃત્તિ મુંઝાય,
મન બળતું, નવ ઠરતું, ચણુચણતું, દુઃખ ધરતું,
સ્મરી પ્રેમ તમારો ક્ષણુ ક્ષણુ નયને માંડે નિર ભરવા. પ્રભુ.
આપ પિતા બાલક ના દોષો, જોશો ના ધરી રે'મ,
પદ લેજો, સુખ દેજો, હૃદયે રહેજો, કર ગ્રહજો,
લઇ અંક શિશુ દયાનંદ ઉગારો નિજસ્વરૂપે વરવા. પ્રભુ,

(૧૨૮૬)—શકુન્તલા—

પઇશા તુહી પરમેશ્વર પરમેશ્વર પઇશાવળા.
પઇશાની પૂજા થાતી પઇશાની બોલબાલા,
પઇસો નીતીનો સાચો પાપીના મોઢાં કાળાં
પઇસો ઉડીને જાનો લાગે ખંભાતી તાળાં.
જર જર જપતાં નર ઘર ભટકે કરતાં કંઇ ચાળાં,
ધિઃકાર પઇસા વ્હાલા... ... ...
... ...જીવતર પઇસો... ...દળદર.
પેટ કરાવે વેઠ જગમાં પેટ ઝલાવે માળા

(૧૨૮૭)—પ્રભાવતી—

પંખીડા કહેજે સંદેશો મારો,
રહે જ્યાં હૃદયનો રમનારો;
ચોમાસું ચાલ્યું જાશે, વાવેતર નહીં વવાશે
ખાસે શું ખેતરનો ખેડનારો...........રહે,
કલી આ ફુલીફાલી કરમાશે કોમળ ડાલી
પસ્તાશે પ્રેમી મધુકર મારો...............રહે.
અબળા આ આંસુ ઢાળે પળ પળ પીયુ પોકારે.
એવો પ્રેમ પંથ પ્રબળ શું ન્યારો રહે જ્યાં હૃદયનો.

(૧૨૮૮)—સતીનો શાપ—

પતિ પૂજ્ય તીરથ સમ માની સેવે સદા જે સન્નારી;
સત્ત્વિતણા પ્રભાવે, ફાવે ના દુષ્ટાચારી.
પતંગીઉ રૂપ ભાળી, ભમે ભુલી ભાન ખાળી;
ઝંપલાવે દીપ ન્યાળી. બળી સહે દુઃખ ભારી–પતિ.
શીળ કસોટી સ્ત્રી તણી. પરખે કરતાં વાર;
ગુણી અવગુણી પુરૂષનાં, વિગતે કરે વિચાર,
તજીને મોતીનો માળો, સેવે સદા સુકી ડાળો;
અરે! પડતીનો ચાળો. રૂવે દૈવને સંભારી–પતિ.

(૧૨૮૯)–દામોદર માસ્તર ગાયન–રા. (સુનો તુમ યાર પરદેશી)રેખતા

પ્રબલ યહ સૈન માયાને, ચલાઇ હય કૃપાસિંધુ,
બચાલે જાલસે તેરી, દુહાઈ હય કૃપાસિંધુ. પ્રબલ.
ગર્ભમે કોલથા મેરા, ન ભુલુ ધ્યાન મેં તેરા,
વ્હો બાતે ઉસને છલબલસે, ભુલાઇ હય કૃપાસિંધુ. પ્રબલ.
હમેશા લોભસે રહેતા હય, મન મેલા બના બેશક,
દાખાનેકો યહ ઉપરકી, શફાઇ હય કૃપાસિંધુ. પ્રબલ.
પડા અજ્ઞાનકે વશમે, તડફતા હું મેં મુદ્દતસે,
તેરેહી હાથમેં મેરી, રીહાઈ હય કૃપાસિંધુ. પ્રબલ.
નહીં હય દોષ કુચ્છ તેરા હુવા જો હો રહા હોગા,
એ સુખ દુઃખ સબકો, કર્મોકી કમાઇ હય કૃપાસિંધુ. પ્રબલ.
બીના ભક્તિસે દયાલુ ને, અજામેલ પાપી તાર્યા હય,
ઉસીસે જગતમે તેરી, બડાઇ હય કૃપાસિંધુ. પ્રબલ.

(૧૨૯૦)—નીલમ માણેક—

પ્રભુ દીનદયાળુ તું છે મયાળુ કરૂણુ કૃપાળુ રે;
વિનતી ધ્યાને ધરો, આશ મ્હારી પૂર્ણ કરો—પ્રભુ૦
દીકરી ગાય દોરે ત્યાં જાય, રંક બિચારીનો નહિ ઉપાય;
એક આધાર છે તારો કિરતાર
આપણે ચરણે પડીછું ચરણે, હાય!
માગું સહાય ત્હારી, અરજ સ્વીકારી–વ્રજવિહારી,
દો જન્મ સુધારી.............................પ્રભુ૦

(૧૨૯૧)—જલસા સંગ્રહ—ખમાચ ઠુમરી—

પનીઆ જાઉંગી મોહે મત રોકો–પનીઆ,
સબ સખીઅનકે સંગમેં પનીઆ;
જોન દીઆ ભર આવુંગી–મોહે પનીઆ.

(૧૨૯૨)—આંધરે બહેરૂં—

પરાયે હાંથ દીલ વેચી કમાયા રંજ દુઃખ આફત.
ગમાવી આબરૂ સુખ મોજ રાખી ઇસ્કની દાવત.
પડયું રડવું કરીને દોસ્તી તે સંગ દીલ ખુનની.
હસાયા દુશ્મનો દીદારમાં થઇ દારની હાલત,
થઇ યુસુફ હું વેચવા સરે બજાર જઈ ઉભો,
ખરીદયો ના જલીખાંએ મલી જીલ્લત ગઇ હુરમત.

(૧૨૯૩)-દામોદર માસ્તર ગાયન-રાગ. ભોપાલી, ગરબો, તા. દાદરો.

પડશો નવ કોઈ કુસંપમારે લોલ,
સદ્દગુણ તજશો લાખ થશો ખાક, નીતિ ભંગમારે. લોલ. પડશો.
બોરડીનો સંગ કરી કેળ તુટરે, હીંગ ભેળ્યું અત્તર દુરગંધ છુટેરે,
પતંગ થશે કાળી, લાલી ગળી સંગમારે, લોલ, પડશો.
દુધતો ખટાશ સંગથી ફના થશે, છાંય સુનો લીમની મોં કડવું થઈ જશે.
અશ્વ અશીલ જાત કસે લાત, ખરો સંગમાંરે, લોલ. પડશો.
ઘસાઈવાસ વન ફીરોજ સર્વ બાળશે, ઝાડ ભલાંને જુઓ નકી શું આવશે,
જોડે જડલાલ થશે આળ, સુંદર નંગમાંરે. લોલ. પડશો.

(૧૨૯૪)—ફાંકડો ફીતુરી—

પ્રપંચોનો એન્ધકાર છાયો ત્યારે સુંજે કેમ
ગ્યાન વીના સુખ ખ્યાલ રાખે ગન્દા
નેક ચાલ અશો ખ્યાલ રાખો મીનોઇ છે એ
નેકીના ઉમરભર જારી રાખો ધન્દા
નીતિ અતીના ગવાહો છે એ રાખો ધ્યાન
દીનનો તુ સુરજ રાતનો તુ ચન્દા

(૧૨૯૫)—મહાભારત—

પ્રણામ લેજો વહાલા વિરાઓ વન જાઉં છું રે
રહેજો સહુ સંપમાંહી ચિત્તમાં જાઉં છું રે
આજ્ઞા શીર ધરજો ધર્મ ભ્રાતની ભળાઉં છું રે-વહાલા
ચિંત્યા રહિત થાઓ, શુકન જોઇ સાંચરોરે
વિજયી થઇને વહેલા વાધજો, વધાવશુંરે-વહાલા

(૧૨૯૬)—લવ-કુશ—

પડયો હું દુઃખીઆરો, તવ પાયે ઇશ્વરા;
વ્હાલીથી વિરહી થયે, કરૂં શું હવે;
મળું કયાં જવે-સીતે સુખ દારા-તવ૦
આવી શું પ્રાણ ? અરે. રામ આ રા...
વિરહે ખરે, પ્રીયે પ્રીત ધારા-તવ૦

(૧૨૯૭)—લલિતપ્રિયા—

પરણાવે માબાપ છોકરા જોડ જુવે નહી સુખકારી.
ચાથ કજોડાંમાંથી ખોટું અપજશનનું દુઃખ બહુ ભારી.
અણગમતો વર અબળાને એ બ્હાનુ રમવાને જારી.
સમજોરે સ્યાણા સદભાગી દિન દિન વધતી ખુવારી;
નામે મ્હોટા કામે ખોટાં લાલ બને થપ્પડ ગારી,
બાળને પાળી નવ જાણે એ નર મુછાળી નારી,
કુળ જોઇ ફળવાળા બનતા રડે રાંડિયા અવીચારી,
ફટફટરે ફોકટ કુલણજી બાળકતે નાંખ્યા મારી.

(૧૨૯૮)—સુર્ય કમળ—સાખી

પલ્લવ પટ હઠ ધરી ગ્રહી કળી વ્યાકુલી થાય;
કોમળ કળી સમ બાળના મનડાં આકારશાય.
કયાં છે વ્હાલા લાલ આવો નણદી વીરા,
છે સુગંધી શાણી... ... ...

(૧૨૯૯)—સ્વદેશ સેવા—

પ્રભુ આપ સમા નર સહુ કરજો આમ દીનની દાસુ દીસે ધરજો.
અની તારક અન્ય પછી તરજો સહુ ભારત આ અંતર ભરજો.
સ્નેહ દયા સંભાળ દુઃખીની કોટ ઘણું પુન્ય કાય અણું
જીવનનું સાફલ્ય આ જગમાં સેવન છે નિજ દેશ તણું.

(૧૩૦૦)—ફાંકડો રીતુરી—

પ્યારીની કસોટી છે દુખતો દીલદાર
ભુલે નહી કદીપી જો સાચો હોય પ્યાર
વેચાતો એ નથી ખરીદી જેને કોઇ ગવાવાર
મજનું ફરહાદ બનીયા શાદ દુઃખની યાદ માંડી
પ્રેમ કીધા જોડાપાર
ચાહુ હું પ્રીતોથી મીનોહીને
તેથી જીત થઇ છે ગળાનો હાર

(૧૩૦૧)—મહા ભારત—

પ્યારી નવ થાઓ અધીર અતીશ.
ગતી મતી હુની અતી ગૃઢી સતી નહી કરો રીશ પ્યારી.
સલુણી શાંતી ભુપણુ સજો સર્વે સીદ્ધ પમાય છે
વિકટ સમય વ્યતિત કરો
ધરી ખરું ઉર શુરપુર નુર—સમરી સદા ઇશ પ્યારી.

(૧૩૦૨)—નવલ શકુન્તલા.—
પરશ્વન પત્થર છે પૃથ્વીમાં સદા ન રેશે શાથ, પિતાજી
કપુર સમ ઉડી જશે પલકમાં અંતે ઘસશો હાથ. પિતાજી
ધન મદ ધરવો જગમા ખોટો
કાયા પાણીનો પરપોટો
થઇ ન કોઇની થવાની કોઇની ભરો ધુમાડે બાથ:—
ડરવુ દીસે કંઇ પાપ કરતાં ઇશથી સંસારમાં.
ભરવું સદા પગલું ભલુ. એક ન્યાયના વ્યવહારમાં.
કરવું રૂડું કાયા થકી કલ્યાણ સૌનું પ્રીત ધરી
મરવું સજી ભાતુ ભલુ પુન્ય દાનતું ભજીને હરી:—
(૧૩૦૩)—સૌંદર્ય વીજય—
પ્યારા મારા રંગેથી રમીશું
પ્યારી મારી થાળીમાં સાથે જમીશું,
ખૂબ કરીશું આરામ બાદાના ભરીને જામ,
સાડી બનારસની હું મંગાવું;
સાલ ઓઢું કાસમીરી હું ખાસ,
આશુક માશુકની લીલા, કરશું;
ઘાડી ઘોડામાં હાંકે ફરીશું;
ચોક ચાંદનીની સ્હેલો કરીશું,
મોજ માણીને,
સાથે મરીશું,
એવી ન વાણી વદો છેલાજી;
મરે દુશ્મન ને આપણે હસીશું-પ્યારા.
(૧૩૦૪)—સુર્ય કમળ—
પદ્મણી.
પ્રથમ હું કહું પદ્મણી લક્ષણ ગજગગમની કહેવાય,
રંગ અંગનો પદ્મ સમોવડ અમીરસની છલકાય...સ૦
પતીવ્રતામાં પુરી શુરી નીતી ધર્મ સચવાય;
કુટુંબમાં છે સંપ સદાયે પુજે પતીના પાય...સ૦
(૧૩૦૫)—ગુજરાતી ગાયન માળા—
પરોપકાર એ આત્મ વિભુતિ, સજ્જન મન ગણતા ગણતા;
વિશ્વ સકળને કુટુંબ ગણીને, સૃષ્ટિમાં ફરતા ફરતા;
નિશદિન પ્રત્યે જન હૃદયોને, ત્રિવિધ તાપ બાળે;
સુધાકર સરખા શાન્ત મહાજન, નિજ વચને ઠારે ઠાર.
વિશ્વ સકળનું ઉત્તમ ઇચ્છીત, પ્રાણાન્તે કરવું કરવું;
જન સમુહના પ્રબળ હિતાર્થે, ભલે પડે મરવું મરવું.

(૧૩૦૬)—ગુજરાતી ગાયન માળા—

મ્હેલી ચૂમીનો લેવાને લાવ,
  આમ થાઓ કાં ઉતાવળા?
કોઇ દેખી જો જાય મરૂં લાજી હું હાય,
મીઠ હાસ્યમાં બોલાવે અધર,
કેમ છેટાં રહ્યું જાય?—મ્હેલી.
મોંઘાં નવી સ્ત્રીની પ્રીતીનાં મૂલ્ય છે,
તેમાં અમારી ચૂમી તો અમુલ છે.
એકવાર કરૂં એ પાન.
જાઉં થઇ હું તુજ ગુલામ ચુમીનો.

(૧૩૦૭)—મીરાંબાઇ—

...પરણી નીજ ધરણી કરી નવ તજાય ગીરધરલાલ.
અવિનાશી...તમ દાસી...કરી પ્યારી.........
  ગયા નાસી...પરણી
પ્રણુતપાળ...પ્રભુ...દિનદયાળ...ધરી ઉર વહાલ
દીઓ દરશ હાલ...તજીશ દેહ કરીશ ખેહ
  સરવ સ્નેહ
અધમ એહ ...સબંધ આગળ...હા...થ...ન...વ
  છોડશો...........પરણી

(૧૩૦૮)—મૃચ્છકટીક.—રાગ—ગારા તાલ દાદરા.

પવન રૂપ વેગવાન અશ્વ હમે જીસે જલધાર.
શરભારહી હાથમેં બસે.
બાજત ધનસેરી ઘોર કડકન ધ્વજા બીજલીકેર
શશી શોભા કર લેકર જાત મેઘજનુ નસ્વર
બલ શાલી નૃપ લેવે ખંડ ઐસે

(૧૩૦૯)—યોગકન્યા—

પડી અજબ ઉપાધી શિરે પ્રભુજી,
અબળા જનની સુણજો અરજી;
આશા દોરડી અધવચ તોડી, પીડે ઉદ્ધત પાપી,
છો કરૂણા સિન્ધુ તમે, દિનબન્ધુ વહાલે વંદું;
હરજો ઝટ સંકટ આ હરજી.

(૧૩૧૦)—યોગકન્યા—

પકડી જકડી ગરદન મારૂં, ક્રોધાગ્નિમાં બળથી બાળું;
મરડું કરડી કરીને આંખો, હું વૈર તણો બદલો વાળું.
પાંખો તોડું ફોડું બસ બસ, છોડું નહિ શિર જાતાં;
દાર કરી દારૂં અંતરને, દિલમાં નાંહી દયા ધારૂં.

(૧૩૧૧)—અભિજ્ઞાન શકુન્તલા—
પનીઆ ભરન ચલી
શીર લે ગગરીઆમેં...પનીઆ૦
શામ સુંદર આયે
તટપેં કનૈયા
તક તક મારે મોહે
તાકી કંકરીયા......પનીઆ૦

(૧૩૧૨)—ચંદ્રહાસ—
પરમ સુમિત્ર મારા પ્રીતમના પ્યારારે, રહેશો નહિં તો દઉં સોગન હું મારારે.
ષડવિધિ મિત્રતા લક્ષણ જાણો, આગ્રહ અંતર તણો ઉર ધારોરે,
મેં પણ ખાતર કરી ન તમારી, ભોજન જમાડયાં નથી કરી સારા-સારાંરે-પરમ.

(૧૩૧૩)—ગુજરાતી ગજલ સાગર.—
પછી પસ્તાઇ શું કરશો, જરા તો આંખ ઉઘાડો,
તમ્હે કરશો તમ્હેં ભરશો, અપંગ ને આંધળા થાશો,
વિના પાણી ભૂખે મરસો જરા તો આંખ ઉઘાડો.
તમ્હેં તો જખ્મ મારો છો ખુદા એલી ગરીબોનો;
ખુદાનો કર દિલે રાખો, જરા તો આંખ ઉઘાડો,
ગરીબો શું અરે ? કરશે ? જીગરની આહતે દેશે;
ખુદા બદલો તેનો લેશે અરેરે ? આંખ ઉઘાડો.

(૧૩૧૪)—ચંદ્રહાસ—
પ્રભુ વિલંબ ન કરશોરે પત્રની માંહી,
કાંઇ મનમાં ન લાવે વહેમ ભ્રાત;
એજ કુંવરને વરવું મારે, મનમાં નિશ્ચય મેં કર્યો
કયે ભ્રાત મુજ વાત વિવાહની;
કરી કરે દિલ શાંત— પ્રભુ.

(૧૩૧૫)—કુમુદ ચંદ્ર—
પ્યારા સખીઆ પ્યારને (૨)
મરવા તકનું મનમાં ધારી, આફત ખુરી શીરે ઉપાડી
આ અંધારી કાળી રાતે ભજું હૈયાના હારને. પ્યારાના.
સૈંથી વેર વધારી વ્હાલી, ચંચળ ચીતથી જાઉં ચાલી
મળવા મન વ્યાકુળતા ધારી એ ઉરના આધારને. પ્યારાના.

(૧૩૧૬)—સરસ્વતિચંન્દ્ર—

પ્રભુના ચરણથી ગંગા અવતરીરે,
એ તો ઢળી ગઇ શંકરનાં શીરમાંજ;
ઓ ગંગા રે–શુદ્ધ રંગા રે,
રે ઢળી ધરણીધુળમાં ભ્રષ્ટ થઇ ગઇ ત્યાંજ.
ગંગા સરીખાં નિર્મ મનમાંરે,
ઓં હું વારીરાજ ભરશો ન કાદવરાજ,
એ ચંદારે–મતિ મંદારે,
અ અણઘટતા મારગ ચતુર ન જશો રાજ,

(૧૩૧૭)—તારા સુંદરી—

પરમારથ કાજે ને કુળ લાજે પ્રાણ બળી દેનાર
જરા ડંકા ગાજે બંકા રાજે જુગ જુગ જગ મોઝાર,
કોઇ નથી અમર જગમાં જન્મ્યું આખર જાનાર;
પર ઉપકારે ઝુઝે પ્યારે તે અમર થાનાર,
કિરતાર કર નિતિનો જયકાર,
ભુમિનો ઉતારે ભાર પાપીનો કરી સંહાર—

(૧૩૧૮)—કુમૂદ-ચંદ્ર—

પ્યારેથી પ્રાણ પ્યારી, લઇ આવું આ ઘડી
દ્વારેથી દુષ્ટ કેરે, છોડાવું આ ઘડી.
ભુજ ભારી માલીયાને, જોડાવું આ ઘડી,
છાનીમાં એ છબીલી, શોભાવું આ ઘડી.
કદી હોયે મધ્ય કીલ્લા, તો તોડું આ ઘડી
કદી હોયે કાળ ચોકી, તો મોડું આ ઘડી
કદી હોયે સિન્ધુ પારે, પ્યારી તો આ ઘડી
પડુ ઠેકી પાર પેલે, હું ચિંતો આ ઘડી. પ્યારે.

(૧૩૧૯)—ગંગાશાપ—

ગો૦—પકડકર હાથ કર્યો મેરી હસસી હે કર રહી પ્યારી,
મેરી હૈ કિરતી ભુલી હૈ શંકા દિલ મેં ક્યોં ધારી;
સ્ત્રી૦—યે સાડી કૈસી પહેની હે યે ચોલી ક્યોં સજાઇ હૈં
બને હો નારી ક્યોં સ્વામી ધજા કેસી બનાઇ હૈ;
ગો૦—બને થે ઇસ્ત્રી યે દેખો મેરે શ્રીપાથ ગિરધારી,
યે યુદતી પ્રિયાસે મીલનેકી હે મૈંને ભી અબ ધારી,
સ્ત્રી૦—બને હો અર્થ અભિમાની દિશા સચ્ચી છુપીતે હો,
હુયે હો પાની પાની મગર બાતે બનાતે હો;

(૧૩૨૦)—કુમૂદ-ચંદ્ર—

પતો પેટીનો કાંઇ, પેટીનો કાંઇ ન સુજે આંહી—પતો.
ચાલી ગઇ હશે પાણીને પુરે, કાંતો ડુબી જળમાંહી [૨] ન સુજે.
જોખમ જાણી જોઇ લઇ ગયો કોઇ હશે છળથી છુપાઇ [૨] ન સુજે.
પુરી છે અંદર પ્રમદા રૂપાળી હશે મરતી મુંઝાઇ [૨] ન સુજે.

(૧૩૨૦)—પ્રેમકુમારી—

પ્રભુ તું છે જગ આધાર.
પતિત ઉધારણ જગતું તારણ
હું ગરીબને તું ઉદ્ધાર, પ્રભુ તું છે જગ આધાર
વિનવું વિશ્વનાથ સફળ કર મુજકામ
ભક્તજનોને તું ઉદ્ધાર—પ્રભુ

(૧૩૨૨)—રા' માંડલીક—

પ્યારા પ્રીયતમ રસમાજ અમને આજ રીઝાવો
લટકાળી લલના કાજ સૌ શણગાર મંગાવો
સાચી સાડી ચોળી લાવો પાટણના પટકૂળ મંગાવો
હીરા મોતી ટાંકી પટકુળે પાડી ભાત કસ્બી કોર મુકાવો
લાડ લડાવું તમને શાણી જે માંગો તે આપું આણી
હોંશે સ્વામી મારા મનડાંના પુરો કોડ
મોંઘી હાઉસ બંધાવો

(૧૩૨૩)—કુમૂદ-ચંદ્ર—

પ્યારી પેટી પ્યારી પેટી તું છે પેટી પ્યારી
પુરી છે મેં તારી અંદર સુંદર પ્યારી મારી
દરશન તારૂં લાગે સારૂં, મુજને આનંદ કારી
મુજ જીવિતનો સાર ગણું, દુનીયામાં મુરતી તારી.
દુઃખ હરનારી તું ભારી મેં તુજને સુખ કર ધારી
તેં તારામાં રાખી દારા મુજ મનને હરનારી
લે આલિંગન આપું તુજને ભાવ ધરીને ભારી. પ્યારી.

(૧૩૨૪)—ભોલા શીકાર—

પ્યારી પ્યારી નુરી શાન શાહકી લેત આજ મન હરવા
છબ છબ આલી દમક નીરાલી લાગત હય મોહ મધવા.
જાએ હંમ બલહાર તોરે નામ પે નીસાર,
પ્યારે ઇસ સંસારમે ભાંત ભાંતકે લોગ.
હીલીયે મીલીયે પ્રેમસે નહી નાંવ સંજોગ,
નામપે નીસાર તોરી શાનપે

(૧૩૨૫)—સંન્યાસી—

પલમાં ભ્રમર ધનુષ્યે કરી નિજદૃષ્ટિસર સંધાનને
વીંધી હૃદય સંહારતી વિરહી જનોના પ્રાણને
પલમાં લલિતા લાજતી દૃષ્ટિ રહી નીચી ધરી
જાણે લજામણી વલ્લિકં પર પુરૂષ સ્પર્શે લાજતી.

(૧૩૨૬)—મેઘ-માલીની—

પ્હેરૂં હારો હૈયાનાં જી હાં,
હૈયામાં ભરી છે મધુરી સુધા,
હું આજે બની છું દીવાની અહા !
મધુલી સંભારી હેતેથી મહા ! —જી હાં.

(૧૩૨૭)—સંન્યાસી—

પળમા રીસાતી રતિવતી પતિસ્પર્શ કરતાં અંગને
પળમાં ચહે પ્રિયતમસમાગમ, હૃદય ધરી આનંદને
ચેષ્ટા કરે વિધ ચતુરા ચારૂ ચંચળ લોચના
નવયૌવન પુલકિતમના ચંદ્રાનના દુઃખમોચના

(૧૩૨૮)—વિરાટ પર્વ—

પ્રબલ પાપીકા દેખાવીર.
સાગર અનીતી અબ ઉમંટ રહાં લહેરે હય ભારી;
બીધના એહ મેરી ડગ મગ ડોલે નાવરીયા લગા પાર.
બાદલ ડરાને સરધે છાયે રહે
છત્ર બન મેરા અમતુ અગ્ર દાતાર.

(૧૩૨૯—નંદબત્રીસી—

પ્રણામ પ્રાણ મારા છે છેલ્લા પ્રણામ
આ ભવનું થયું પૂર્ણું હ્હેણું તમામ—પ્રણામ
સાચવી છે નીતી પૂરી
આ શરીરે ધારી ધર્મ ધુરી
સ્વર્ગે રટીશું તમારૂંજ નામ—પ્રણામ

(૧૩૩૦)—પરસ્તા ને ગૌહર—

પ્યારે તેરે પ્યારી શાને તુઝપે ફીદા મેરી જાન,
બાતોમેં દીલદારી નયના હે મતવારી
જાદુ ભરી સારી સયન બાન-તુઝપે
જુલ્ફ કે ઇસ્કને જીના, મુઝે જંજાલ કીયા,
તેરી રફતારને ઝાલીમ મુઝે પાયમાલ કીયા,
જીકો સુંભાતી હેઆન બાન. મુઝમેં નિરાલી હે જાન
પ્યારા તુ લાસાની બે ગુમાન—તુઝપે.

(૧૩૪૪)—સરસ્વતીચન્દ્ર—

પ્રાણુ પ્યારા સરદાર યૌવનવા પ્રાટિકા વિહારી પતિ.
જાણું વ્હાલા મહાભાગી હું બાળા સુંદર,
પામી તમ જેવા વરણાંગી ભમર.
પિયુ મળી પ્યારી જુવાની,
પ્રિતિરસ પાઇ પીયાની;
બની જોડ પ્રેમી પ્રિયાની,
સારસ સમાન સદાની;
વાહ પ્યારી, રસઝારી બલિહારી છે ત્હારી;
તન મન ધન વારૂં તૂંપરે

(૧૩૪૫)—ગુજરાતી ગાયનમાળા—

પાય કોણુ મને પ્રિતીના ગુટડા,
ગોત્યા મેં કૈંક ફુલ ફાલ્યા ને ફુટડા—પાય .
પરણ્યો પડયો રહે છે પારકી પંચાતમાં,
મુને બોલાવે નહિ દીમાં કે રાતમાં,
વરતો મળે હજાર નાતરીયા નાતમાં,
મનના રીઝે એવી વાતમાં—પાય

(૧૩૪૬)—ગુજરાતી ગાયન માળા—

પ્રાણુ પ્યારાં એ,
મીઠડાં એ રતિસમાં એ લજ્જાયે સુહાયે નેનરે—પ્રાણુ
રતિવી કામણગારી કાયા
મદન મોહન વાહ થયા !
ઉતરી આલમ મોહ માયા
વરી આ વ્હાલમને !—પ્રાણુ૦

(૧૩૪૭)—સરસ્વતી ચંન્દ્ર—

પ્રાન પ્યારી હમારી દિલદારીપે દિલકો મનાલે હાં
મહેરબાની કરજાની સહેલાનીસે નયનાં મિલાલે હાં
દૂર ઓ પ્યારી કહેનારા ઠગારા.
પૂરી ખુવારી લે ધારી ધુતારા;
તજી અવીચારી તારી દુરાચારી જા—જા—જા
માન ગોરી દિલભર, કિશોરી ગલે લગાજાની મોરી
જા રે વ્યભીચારી છોડ લવારી છે પરનારી.
ઝેરી કટારી નફટ જયશ જીવન હારી જા—જા—જા

(૧૩૪૮)—સન્યાસી—

પ્રાણુ મનહર સુખકર છોજી મારા,

મારી નયનોના બાણુ શાણી સુંદરી સુજાણુ,
વ્હાલા લટકે મટકે ને ચટકે લોભાણી હું તારા-પ્રાણુ
દીલ સોંપ્યું મેં નાથ, હાથ સાથ તે નીભાવો
પ્રેમ રસ પાઓ.
અલબેલી આમ આવો, છબીલા શું સતાવો,
રસ પાઇને રીઝવો એજી ના, ના, ના.

(૧૩૪૯)—સૌન્દર્ય વિજય—

પાંખ હવે પંખીડાને આવી,
મ્હારી મેનાને કાજે.
રૂડું પાંજરૂં મંગાવો.
હીરા માણેકો જડાવો,
મોંઘાં મોતીડે મઢાવો,
સુંદર ઘરનો શણુગાર જાઓ જીવનજી વસાવો લાવો;
જગથી અજાણ્યું ભોળું ઉડું ઉડું કરેનવ જાણે એ શિકારીતણી બ્હીક
જાળથી અજાણ્યું ક્યાંક ભુલીને ફસાએ માટે પાંજરાનું બંધનએ ઠીક-મ્હા

(૧૩૫૦)—મુર્ખ કમળ—

પાપે ઘટ ફુટી જાશ જેવું લાવ્યું તેવું લણ્યું આવી બન્યું રે
ચાયે નહિ દગો સગો આવી નડયા માથે પડયા કામો કાળા રે
ધીક જાત ભાત ધીક માત તાત
પાપી ધન પ્રસે થાય ચોરીનું ચંડાળે જાય
પાપીયા બેહાલ આ દશાના થાય
પાપી પુરી ત્રીપુટી આ ભુલ્યા ફુલ્યા—પાપે૦

(૧૩૫૧)—લવ-કુશ—

પ્રાણુ પ્યારી ભેટી લે તું આવી આ વરશે છબીલા
છબીલા-છોગાળા-રૂપાળા-વાહ-વાહ-વાહ-પ્રાણુ
મારી રૂડી મ્હને કાઢી શું કરવા ?
મ્હેણુલાં ખાઇને આંસડાં ભરવા;
એવું હતું ત્યારે શે આવ્યા વરવા ?
વ્હાલીની સાથે મઝામાંહિ ફરવા,
લાજે લાજે આઝે. નહીં લોકો જુવે છે હઠીલા-પ્રાણુ

(૧૩૫૨)—સતી સવીતા—

પાયલ મોહે ઘડાદો બાલમવા
ઘુઘરે નીકે લગાદો પીહરવા
ગુલાબી રંગકી ચોલી સીલા દો

સંદલી સાડી મંગા દે, પીહરવા
સજ શુંગાર મય આવું મંદરવા
શીર ગલેસે લગાલો પીહરવા

(૧૩૫૩)—સુનેહરી-સિતારા—

નારદ-પાપી જગ મારા
સબ જુઠા હય યે ધન યે રંગ યે ઢંગ ન્યારા ધ્રુ૦
હય માયાકારે સબ પસારા
જગત બિસર મનહારા

(૧૩૫૪)—ઉર્વશી-પુરૂરવા—

પ્રાણ પ્રિયા, સુખરૂપ ફરી વળજો વનથી વેહેલાં વહેલાં...
વંદન મુજ મુનીવરને કહેજો રાગી જનપર પ્રસન્ન રહેજો. પ્રા
ઉર્વશી—રાજભુવન તજી વનમાં રહેવું શીદ ઇચ્છું ઉરમાં હું એનું,
પણ નીરૂપાયે જાવું પડે છે, વીપ વીયોગનું ખાવુ પડે છે...પ્રા.

(૧૩૫૫)—સતી-સવીતા—

પાલક હે પ્રભુ પ્યારા, દયા કર જગ રચનારા
માતા તણી વાત મનમાં ન રૂચે,
ભ્રાતા તણા વેણ અંતર ખુચે—
વિત હર વેસ્યાના ઘરમાં વસી છૂં
કરો સાહાય શંભુ હું દુ:ખમાં ફસી છૂં-

(૧૩૫૬)—વિણા-વેલી—

પાતળીઆ પરિશ્રમ લ્યો શાને પોઢાંને મારા સમ મારા સમ છે
ચાલોને ચપળા આવું હું આટલે, નાજી મારા સમ મારા સમ છે
ચિન્તાને ટાળવી પુક ન ભાળવી લુડીને પાળવી,
આ.........પ્રાણપતિ મારી વતી-પાતળીઆ
(રસીલી તું તો રોજ હસ્નીને હસ્તી)
(સતી પાસે છતાં પતિને હોયકે તસ્દી)
અલબેલી રાખે રમણ સુખી-વાહરે તેને ધન્ય તેને ધન્ય છે
પતિની ઉદાસી ટાળી રહે ઉદાસી- સતી પ્રીતિ પ્યાસી—
આ.........શાણી શતી...ભાગ્યવતિ-પાતળીઆ૦
ચાલ્ય ચાલ્ય તોયે થોડેક આવું)
(જાવો ત્યારે મારેજ નથી જાવું)
તારા જેવી સતી સુંદરી પામે વાહરે તેને ધન્ય લાખો ધન્ય છે
મોહનની માળા જપે બેડી બાળા છબીલા છોગાળા,
આઆ.........શાણી શતી—પાતળીઆ૦

(૧૩૫૭)—સુનેહરી-સીતારા—

પાલાગુંરે સનમવા મોહે કાહે નીજયે
કાહેં તીજયેરે તોરા રામ નામ ભજીયે.
પાલાગુંરે સનમવા મોહે કાંહે તજીયે
કાંહે તજીયેરે તોરા નામ ભજીયે
તુમરે બિના કછુના સોહે
દર્શન દિખાવો મોહે
આવો રસીયે મોરે કહાં વસિયે.

(૧૩૫૮)—છત્રવિજય

પાલવ પાથરી મહારાજ માગું ભીક્ષા મુજને દેશો.
કરગરી કહું છું કઠણુ હૃદય નવ કરશો........માગું૦
માનિતાછો મહીપતિ મોટા, મોટપ મનમાં ધરશો,
આશાભરી આ અબળા આવી નીરાશ તાત
ન કરશો-માગું,

(૧૩૫૯)—દગાબાજ દુનીઆ—

પ્રાણુ ભુલી જજે હેમતારી પ્રણુય દે વિસારી હવે
તારી પ્રેમી આ કન્યા કુમારી, થશે અન્ય નારી હવે-પ્રાણુ
આજ્ઞા શિર મેં જનકની ચડાવી શુદ્ધ પ્રીતિ પ્રણુયને બનાવી
તે થયું જે હતું હાય ભાવી પ્રણુચ દે વીસારી હવે-પ્રાણુ
તું થયો આજથી બંધુ મારો સર્વ છુટયા રદયના વિકારો;
થઇ ભલે અન્યનોં પ્રાણુ પ્યારો પ્રણુચ દે વીશારી-પ્રાણુ.

(૧૩૬૦)—પ્રેમની પુતળી—

પ્રાણુ પ્યારી તું મારી ચાલી ન જા પ્રાણુ પ્યારી,
હાય હારી હવે તો દોને રજા-હાય હારી
આવ્યો છે હાથ હવે તારો આ હાથમાં
બાઝો ના બાઝો ના ઘાલો નહિ બાથમાં
બાપુડી બચ્ચી દઇ જા.
હારી હાય હારી હવે તો.

(૧૩૬૧)—છત્રવિજય—

પાતલીઆ પાલવ છોડો કોઈ જોઇ જાશે,
નખરાળાં શીદ તરછોડો મારો જીવ જાશે.
ભોળી ભાળી હું બાળ કુંવારી,
બાળો ભોળો હું છું બ્રહ્મચારી.
છોડો છોડો મારો હાથ મરડાઇ જાય છે-

આના આંવા ચાળા જોઇ લાહ્ય લાહ્ય થાય છે,
કાં શું થાય છે?
મારો જીવ જાય છે અરે હાય હાય હાય

(૧૩૬૨)—મહાશ્વેતાના કાદમંબરી

પ્રાણ જાયે રમણી વિયોગે
હવે જીવવું ધીક અરેરે—પ્રાણ૦
ક્રુર વિધાતા કઠિન થઇરે,
હર્યું સઘળું સુખ મારૂં અરેરે—પ્રાણ
ચતુરા વીણ નવ ચેન પડેરે,
મળશે હવે કયાં હાય અરેરે—પ્રાણ૦

(૧૩૬૩)—શુધ્ધવંદન—

પાઇ મને પ્રેમની તેં પ્યાલી
સરલા! વ્હાલી ગાઇ મને પ્રેમની તેં પ્યાલી,
પ્રફુલ્લ થયું મન મારૂં જોઇ રસીલી,
ચિત્તહર ચતુરા મદથી ભરેલી સરલા વ્હાલી—પાઇ.
અમીરસ પીવા પદ્મિની શોધ્યા દેશ અનેક;
તારા સમ નીરખી નહિ, પ્યારી સરલા એક-પ્રફુલ્લ થયું.
સરલા—મુજ માટે વન વન ભમ્યા સંકટ સહ્યાં અનેક
પ્રેમાંશી ઉદયન પૂરા, ધન્ય તમારી ટેક.
મન વશ મારૂ કર્યું. તેં રસીક વિલાસી
ભ્રમર પ્રવાસી કમળ વિલાસી—સરલા વ્હાલી

(૧૩૬૪)—આનંદ લહરી—

પાધરે પંથે જા ગુમાની પાધરે પંથે જા.
સુંદરી સામા જોઇ જાદુગરી અખના ન કર ધા;
રસીયાજી આંવી નાજુક વયમાં અવળા લક્ષણ આ,
હઠીલા પાધરે પંથે જા રસીલલા પાધરે પંથે જા;
વાત કરૂં જરા છાતીએ ચાંપુ કે ચુંબન આપું હા,
દંત દંખે એવા અધરામૃતની સાફ ધસીને ના;
છોગાળા પાધરે પંથે જા છબીલા પાધરે પંથે જા,

પી (૧૩૬૫)—કામલતા—

પીયુ પરદેશીને કહેજો પ્રણામ હમારા કેજો કે ગઇ તુજ દારા-પી૦
કહેજો મને તજી દીધી તેમ બીજીને તજશો નહી.
કોઇ પ્રીતી વસ અબળા બિચારી ભોળીને ઠગશો નહી,
કહેજો તને સંભારતી વીષપાન એ કરતી હતી.
છેલ્લો નીકળતા શ્વાસ તારૂં નામ એ જપતી હતી.
કેજો કે દાસી થઇ અન્ય જન્મમાં સેવીશ પીયુજી કોમળ ચરણ તમારી-પી.

(૧૩૬૬)–દામોદર માસ્તર ગાયન–રા. બહાર પદ. તાલ ધીમોત્રીતાલ
પ્રીતમ મુજમેં પાયા મેરા પ્રીતમ મુજમે પાયા.
આજ આનંદ અપારહી મેરે તનકે તાપ બીલાયા.
ખોજત ખોજત દીન ભયે કેતે કરતહી કોટી ઉપાયા,
જબતેં મીલે સદ્ગુરૂ ભેદુ તિનહી પલમે મીલાયા. પ્રી૦
ખેલત ખેલાવત અંતરજામી જન બહુ નામ ધરાયાં.
સો પીયા મોંપે પલ નહી બીછુરે પ્રાનપતિ જો કહાયા. પ્રી૦
પડી પરિક્ષા તબ હર્ષ ભયા સકલ મન ભાયા
સમભાવ હુવા તબ દેખા સકલમે નીરખે નિરંજન રાયા, પ્રી

(૧૩૬૭)—સતી સંયુકતા—
પ્રિયા કહું કે દિલદાર કહુ કે હુંતો તમને શું કહું
અર્ધાંગના કહું વારૂ જીવ જાન કહું કે શુ કહુ—પ્રિ,
જો પ્રિયા કે દિલદાર કહું તો જુદાય આપણે ઠરે,
જેને સોંપ્યું સર્વસ્વ તેને અર્ધાંગના શી રીતે કહું—પ્રી,
પત્ની કાન્તા જા છટ એ પ્રિતીને છાજે નહી,
કુરબાન જેને કાજે જીવજાન તેને કહેવાય શું.
રંભા કે રાધાજી કહેતાં લાંગે કલંક પ્રેમને,
વિયોગપછીનો પણ ના ભેદો સિતા શી રીતે કહું—પ્રી,
પ્રિતીને જે પાત્ર છે તે પ્રેમ મુરતી માત્ર છે,
તેને દેવી દેવી એજ શબ્દ હા, હા. હા. ઠીક છે—પ્રિ,

(૧૩૬૮)—ચંદ્રગુપ્ત—
પિયા પાંખ હીણુ સૂની પંખિણી જાપંગ હું છું.
ઉડાયે ન એક પાંગે જીવન મહાન આકાશે.
કેગ કરી એક આંખે અંતરાક્ષરો હું હું.—પિયા
ગૃહ આશ્રમ કલ્પવૃક્ષમે દાંપત્ય રૂપી ડાળ,
પ્રિય પતિ પત્ની પંખિડા ત્યાં ફળ ખાય રસાળ,
કયારે સ્વામીસંગ થાયે આનન્દ બાગે જવાયે,
પ્રેમ જ્યાં પવને ઝુલી લ્હાવો સ્વર્ગનો લઉં છુ હું પિયા.

(૧૩૬૯)—કુન્દબાળા—
પ્રિતમ જા ન છોડી તુ નિરાધાર આમ;
યા દે ન છોડી પિયું દિલથી તમામ પ્રિ
હતું છો પ્રીતમ પ્રાણ તું છો આધાર;
તજીશ જો જશે પ્રાણ તું છો આધાર;
હભુલી છું હું પણ એ નથી મોટી ભુલ
નમી માગુ મારી પિયુ કર કબુલ, પ્રિ.

(૧૩૭૦)—વસંતપ્રભા—

પિયું રસ ઝુલેઝુલે જાપો જગ રંગતરંગે હા ભયુ જગ રગનરંગ
જીવનતો એ છે મીઠો લ્હાવ—પીયુ
હું રસભીની વાદ્દલડીને તું રસભીનો નાથ
થૈ:વનનાં મદ ભર્યાં તરંગે હીંચીયે જોડી હાથ—પીયુ.

(૧૩૭૧)—દામોદર માસ્તર ગાયન— રાગ સોરઠ ગરબો તાલ ત્રીતાલ

પીયાકો સંધેશા મેરા કહીયો જાય જારે જારે કાગા જારે, પીયાકો
પતિવ્રતા પતીકો ભજે તાહી ન ઓર સોહાય,
સીહંન ભુખસે જો મરે તોબી ઘાસ ન ખાય. પીયાકો.
પતિવ્રતા તબ જાનીયે જરા ન ઉધરે નેન.
અંતર ગત સાચી રહે બોલે મીઠા બેન.
પતિવ્રતા મેલી ભલી, હોય કુચાલ કુરૂપ
વાકે યક યક બાલપર, વારે કોટી સ્વરૂપ પીયાકો.
ઉંચી જાત પપૈયાકી પીવે ન નીચા નીર,
કે જાચે ઇંદ્રકો કે દુ:ખે સહે શરીર, પીયાકો.
છીપ પડી સમુદ્રમે કરે પીયાસ, પીયાસ,
સકલ સમુદ્ર તુચ્છહી ગીને સ્વાંત બુંદકી આસ પીયાકો.
મેઘ, વીજ, પવનસે ડોલે નહી ગીરીરાય,
પતિવ્રતા ચલે નહી હજારો આફ્ત ખાય. પીયાકો.

(૧૩૭૨)—બુધ્ધદેવ.—

પ્રિયા સરલા કયમ વિસરાયે રહી હૃદય વસી પ્રેમદાએ-પ્રિયા.
ચંપક કળી ભલે હોય સુવાસીત મધુકર નવ લોભાયે,
પ્રેમી વસ્તુને પ્રાણ અર્પનો કેદી કમળમા થાયે પ્રિય.
ચંન્દ્ર ભાન્તિ એ પ્રેમ ચકોરી અગ્નિ પ્રીતથી ખાએ,
એજ સનાતન રીત પ્રીતની અન્યને શું સમજાવે—પ્રીય.

(૧૩૭૩)—જુદ્દમેવહેસી.—

પ્રીતમ મોરા થાતો હાએ ગઇ પાતી પાકે વાકે બુલાએ
ઉસતક યાંસે જાકે આએ શાહા મએ લઓટી,
ચલી ગોલી જએસે ફીરી મએં બી વંએસે.
દેખા પડાથા વોહ મુઆ દુખ પાએ—પીતમ.

(૧૩૭૪)—સીતારયે અંગરેજી—

પીયા પ્યારે નાહી જીયા ગભરાવો સૈંયા
માના મોરે પીયરવા નાહી ધરવા;

ધતીયા તુરત વાહી રતીયાં ચલાઈયાં
બતોયાં બનાઇયાં સીપાઇયા દોડાઇયાં.
માનોરે મીચરવા જીયરવા જમાઓરે કહનુવા.
દમમે તુરત ફંસત રકત દુશમનરે રાખો પ્યારે જીયારા સકત.

(૧૩૭૫)—સરસ્વતિચંન્દ્ર—

પ્રિત કરીશુ તરછોડી પરદેશી...હા છોડી પરદેશી (૨) ...પ્રીતી,
ડંશ દઇ અહો ભ્રમર કુમુદને હો છોડી પરદેશી...હા છોડી(૨) પ્રીતી
પુરી પંખીણી પ્રેમ પીંજરમાં, આખરે પાખ મરોડી પરદેશી,
હાં મરોડી પરદેશી.........મરોડી પરદેશી.........પ્રિતી.
ત્યાગી કુમુદ વન ભટકી ઓ ભમરા આવ્યો અહીં શું ફરી દોડી.
હાં દોડી......પરદેશી.........હાં દોડી પરદેશી.........પ્રિતી.
ઉડીજા ઉડીજા પંખી મુસાફર રેન રહી છે હવે થોડી પરદેશી.
હાં થોડી પરદેશી.........હાં થોડી પરદેશી......પ્રિતી.

(૧૩૭૬)—દામોદર માસ્તર ગાયન—રાગ, કાફી, હોળી તાલ દીપચંદ.

પિયાજી કે સંગ ખેલો હોરી. સમતા બસંત સજોરી. પીયાજી.
વિવેક રાજા કે દલકો લેકે મોહરી સૈન હનોરી,
પાંચ પચીશકો ભસ્મ કરકે સોતો ડોરો તોરી,
સખી સીખ માનલે મોરી, પીયાજી.
મનકો રાજા અપને થીર કરકે સુમતકી ફાગ રચોરી.
કુમત અબીર ઉડાય કે ખેલો કાયા નગરકી હોરી,
ક્ષમા ધૈર્ય લાવત જોરી. પીયાજી.
શીલ સંતોષકી કર પીચકારી પ્રેમકો રંગ ભરોરી,
લાજકે ઘુંઘટ ખોલ પીયાસે સુરતકી ચોટ ચલોરી.
તબ તોરો લગોરી.
અવસર ચુકે બહોત પછતૈયા માન લેવો મતી મોરી.
અપને ઘટકો ડફલી બજાઓ રદયમે સુતાલ ટકોરી.
ગાઓ ભજન ફાગ ભોરી.

(૧૩૭૭)—એકજભૂલ.

મેના—પિયુજી ગયા વિસરાઇરે.
હતી કેવી પ્રિતિ મુજ સાથે મધુર રે ? પિયુજી.
એ સુખ તે શું સમણાં થઇ ગયાં ?
આપ થયાં પરનારે.
હવે જીવું પિયું ? કહો! કોનાઉપર ? રે—પિયુજી

(૧૩૭૮)—બુધ્ધદેવ—

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા વધુ ઝૂરે વનમાં
વિરહ અંગાર ઉઠે તનમાં અતિશય બળી રહી મનમાં—પિયુ.
ખીલતી આ કળી કુસુમની ભોગી વિના કરમાય;
ઝુલતી આ લલિત પાંખડી ભોગી મધુકર ન્હાય—પિયુ.
બાળા રસાળી અંતરે આકુળ વ્યાકુળી થાય;
નમ્ર નવોઢા નૌત્તમ રમણી રસીક ન્હાય,
હંસણી દુઃખી થતીરે કોગળ માનસ ઉપવનમાં.

(૧૩૭૯)—રુપ-છાવ—

પીતમ હમકા છાંડકે બશે કહાં તુમ જાએ.
અબતો મનમાં બસ ગઈ મરૂગી મએ બીસખાએ.
એરી સખી જીયા ન હલપાવો દરશન દેંગે પીયરવા.
ઉનબીન મએ તરપત હુ કલ ન પડે કયસે કરું.
હાં હાં ધરો ધીર સજની એરી સજની.
કલ ન પડે જીયાકો પીયુ બીના અબ
હાય હાય બીરહાકી બીથા.
જલાવત જીવા ટૂહડાવત હીયા કાહે કરું—

(૧૩૮૦)—હામાન—

પીદર દેતેહો કયું સીતમપર સીતમ.
ગુજરતે હયે હમપર અલમ—પીદર દેતેહો૦
કાંહા કામે જગ હયે કાંહા જામે જમ.
ના રખીયેગાં જમકે કદંમપર કદમ—પીદર દેતેહો૦
કરમ કીજીએ થા મેરા સર કદમ,
પીયે મીલકે ખાદા ખહંમ પર ન હમ—પીદર દેતેહો૦

(૧૩૮૧)—બ્રહ્માનંદ ભજન—રાગ પહાડી તાલ કેરવા

પિયા ચલો નગરીયાં હમારી રે ટેક
તુમ બિન હાર સિગાર ન ભાવે,
સૂને મહલ અટારી રે. ૧
સુદર તન જોબન પટ ભૂષણ.
વિન પ્રીતમ સબ ખારી રે. પિયા૦
મેરે અવગુણ યાદ ન કીજે,
દાસી જાન તુમારી રે, પિયા૦
બ્રહ્માનંદ દરસ મોહે દીજે,
ચરણકમલ બલિહારી રે પિયા૦

(૧૩૮૨)—સરોદે ચમન—દારૂડો માંદ,

પીલે દારૂડી, બાલમ પીલે દારુડી.
દારુ તો મારુ પીએરે રાતા રાખે નેન,
સુતો સંહેબો જાગશે તો થાશે રંગની રેન. બાલમ
થોડા મેરા કથ ચલેરે દીન થોડા ઘર દૂર.
સેજા છોડી કામીની થારૂ જોબન જાયે ભરપૂર,
સાંહાંજ પડેને સાહેબો મારો દારૂડી પીવા જાય,
અડધી રાતે આંગણે આવે મારો નાઝૂર જીવ ગભરાય.
ઉચે પાયે દોલીયો ઢીલી પડી નવાર.
સાલુડો રંગ ભીજીયો કાંઇ રમ્યો રાજ કૂમાર,
રાત પડેને સાયબેક મારો ના આવે સુવા ઘેર,
સોકનડીને ઘેર જઇ સુવે મારી આંખમાં આવે જેહેર,
દારૂતો દગ દગ કરે પીયાલો કરે પુકાર,
ભર દેવે મરગ લોચની તમે પીયોની રાજ કુમાર.
સુરજથાને પુજશોરે ભર મોતી રે થાર.
દો ઘડી મોડો ઉગજે મારો સાહેબો ખેલે શીકાર,
ઉચી નીચી સેજડી મોંસે ચડયો ન જાય,
કે જો મારા કંથને મને ગોદીમાં લઇ ગડી જાય,

(૧૩૮૩)—કિશોરસિંહ—

પિતલડી હું બાધું કોઇ છબીલાની સાથે.
સુવો ઘરડો ભરથાર ભાંગ્યો માથે........પ્રિતલડી હું,
નારી ચરીત્રો કંઇક નચાવું—ચતુરા હું સટકી જાવું;
પ્રેમ કમળની ભોગી ભમરી રમશું કેસુડાની સંગાથે...પ્રીતલડી હું.

(૧૩૮૪)—નંદબત્રીશી—

પ્રિતમ પ્યારાની પ્રીતી ઉર જાગી
વ્હાલા લ્હેરી લાલની લાગી
નવી દ્રષ્ટી ખીલી છે રસાળી
સ્નેહ સૃષ્ટી આજે મે નિહાળી
પ્રેમ પથે પળી
સગે મળી........લ્હેરી લાલા
સુખ સ્વર્ગના હુ પામી
મળીયા સલુણા સ્વામી
પ્રેમે પુજા કરૂ હું પ્રભુ ગણી

રંગીલા-રસીલા-છબીલા તણી

ચિત્ત કામણુ કટારી વાગી-વ્હાલી૦

(૧૩૮૫)—સરોદેચમન બેહાગ

પીતા કમરસે સાદીર જુબુની ગુન્હા ચરનકુ આએરે,
કન્યા જો યાં ચન્દ્ર મુખીથી શબકો દીખાત શાહારે.
કરે ન બન્દા ઉજર કભીભી, બ્યાહહો શીતાબ મોરારે.
કરા જો કીરપા ખુશી હો કમરકી નીડર નીડર મએ.
કહત તુંમ સની-પીતા કમરમે,

(૧૩૮૬)—બ્રહ્માનંદ ભજન—

પિયા મિલનકે કાજ આંજ જોગન વન જાવુંગી.ટે.
હારસિંગાર છોડકર સારે અંગ વિભુત રમાવુંગી
સિંગી સેલી પહર ગલેમેં અલખ જગાવુંગી. ૧
કાશી મથુરા હરદ્વાર સબ તીરથ નાવુંગી
જાય હિમાચલ કરૂં તપસ્યા તનકો સુકાવુંગી' ૨
ઋષિ મુનિયોંકે આશ્રમ જાકર ખોજ લગાવુંગી
અંદર બહિર સબ ઢુંઢું નહિ અટકાવુંગી. ૩
નિશદિન ઉસકા ધ્યાન લગાકર દર્શન પાવુગી.
બ્રહ્માનંદ પિયા ઘર લાકર મંગલ ગાવુંગી. ૪.

(૧૩૮૭)—સતી દેવહુતી—

પિડા તો કળાતી નથી તારી વળગ્યો છે કોઇ વ્યાધિ વિષમ દુઃખકારો.
અંતર ખોલાને બોલબેની શરમાન, શજની શું દુઃખ તારે શરમાળી.
સતી મદમાતી હતી જણાયે સુકાતી જતી;
યુવાની ઉપાધી વધી રતિ શું લાગી રતી,
ભારે ભ્રમણામાં તને ભાળી ગભરાના ઘેલી-સું૦
નાજુકડી વેલી આલીં નવીન ઉપાધિ તારી;
નયને જણાવે નહિ ઝપટ જાદૂની કારી,
વખતે હોય વીરહ વન્હિ એ બળી સમજાય નહી.-શું૦

(૧૩૮૮)—સીધ્ધાર્થબુધ્ધ—

પીજો પ્યારું પૂજન પ્રેમ ધારી;
પડુ હુ પાયે દેવ મારા-પીજો૦
આવી આવી આભારી હુ તમારી;
વનમાળી છો વિહારી લ્યો સ્વીકારી—"
સ્વીકારી લેજો વ્હાલા;

નૈવેદ ધરે તમ બાળા;
બાલતણા રસભીના અંતરનાં:
દુઃખ હારા.

(૧૩૮૯)—કળીયુગની સતી.—

પ્રિય પટરાણી કળી સતિ શાણી સુંદરીનાંશીરતાજરે
જાઓ ખુશામતખોર ધુતારી શરમાવો શા કાજેરે
ખાનપ કરો ગાન રૂપાળાં રાજી રહે મહારાજરે.

(૧૩૯૦)—સરોદેચમન—ભૈરવી.

પીતા નહી દેઓરે નાહક ગારી સુનાઓ સો ગારી,
પીતા નહી દેઓરે.
સબ સચ બાત આપ કહી દેગા રે,
નાહક ગુરકીઆ બતાઓ સો ગારી પીતા-નહી.

(૧૩૯૧)—બ્રહ્માનંદ ભનમાળા—ગજલ તાલ ધમાલ.

પિલા દે પ્રેમ કા પ્યાલા પ્રભુ દર્શન પિયાસી હું.
છોડ કર ભોગ દુનીયાં કે યોગ કે પંથ મે આઇ
તેરે દીદાર કે કારણ ફિરૂં વન વન ઉદાસી હું
ન જાનું ધ્યાનકા ધરના ન કરનાજ્ઞાન ચરચાકા.
નહી તપ યોગ હૈ કેવલ તેરે ચરણોં કી દાસી હું
ન દેખો દોષ કો મેરે દયાકી ફેર દષ્ટિ કો
ન દુજાં આસરા મુજ કો તેરે દર કી નિવાસી હું
કોઇ વૈંકુંઠ બતલાવે કોઇ કૈલાસ પર્વત કો
વો બ્રહ્માનંદ ઘટ ઘટ મેં રૂપ કી મૈં બિલાસી હું

(૧૩૯૨)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, ખમાચ, ઠુમરી.

પ્રીતમ પ્રીત લગાકે સુરત મોરી કાંહ બીસરાઈ રામ-પ્રીતમ૦
તેરે ઇશ્કમે પ્યારે, સખીકું હમને સહે સારે,
ફીરૂ મયે મનકે મારે, કે મઉલા મેરી લાજ ગુમાઇરે-પ્રીતમ૦

(૧૩૯૩)—સરોદે ચમન—કાફી, ઠુમરી.

પિયુકી ચીત્ર બન પીતમ પ્યારે મન બેરાગી મોરા રે.
અપને પીયુપે તન મન વારૂ જો વારૂ શો થોરા રે,
આવો પીયરવા ગલે લગાઉ જગમે જીના થોરા રે.—
આધી આધી રાત કોએલીઆં બોલે બનમે બોલે મોરા રે,
નદી કીનારે શારસ બોલે મેં જાનુ પીયા મોરા રે.—
લટપટ ચાલ છાંડદે ગોરી ઘટહી બશે પીયા તોરા રે,
જીસે પીયા ચાહે વોહી શોહાગન કયા સાંવરા કયા ગોરા રે.—

(૧૩૯૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનાવળી—

ગજલ કવાલી.

પ્રીત કી રીત ન જાને સખી વો તો નંદ
કો બાલક સાંવરિયા ટેક.
જમુના તટ જાય કે ગાય ચરાય બજાય
કે બંસરી ગાવત હય સખિયાં સંગ ફેલી
કલોલ કરે દધિ લુટત ખેલત ફાગરિયા ૧
સંગ લેકર ગ્વાલન બાલ ધને મગ રોકત
હય બ્રજ નારિનકો તનસે ચુનરી પટકો ઝટકે
સિર સે પટકે ચલ ગાગરિયા ૨
બિંદરાવન કી ઘન કુંજન મેં મિલ ગોપિનકે
સંગ રાસ કરે પગનુપરકી ધુન બાજ રહી
નિત નાચત હય નટ નાગરાયાં ૩
નિજ ભકતન કે હિતકાર પ્રભૂ બ્રજ મંડલ
બીજ વિહાર કરે બ્રહ્માનંદ ન રૂપકો જાન
સકેં બહુ બાત બનાવત સાવરિયા ૪

(૧૩૯૫)—સુકન્યા સાવિત્રી—

પ્રિયતમ ! પદ સેવા, યાચું છું જોડી પાણિ,
ફળ ફુળ સમિધો હું, નિત્ય આપીશ આણી;
નરવર ઉરધારો, દાસીની દીનવાણી,
પરિચર નથી મ્હારે, રાજ હું છું અજાણી.
હું અજાણી રાજ ! તમથી છેક છું અજાણી,

(૧૩૯૬) નીલમ માણેક—

પ્રીત સુધારવા પાન પુરા પ્રેમી વીણ કોણ કરે ?
પ્રેમી ઓ ખરા પ્રેમમાં મરે,
માન સરોવરના મોતી તો, હંસ વિના કોણ ચરે—પ્રેમી
ચંદનને કાપો કે બાળો, સરસ સુગંધી ન પરહરે,
સેરડીને સંચે પીલો પણ, મધુરતા મેવ ટળે—પ્રેમી

(૧૩૯૭)—સંકરાચાર્ય—

પ્રિયુ છોડો પાલવડો છેડો નહિ, છેડો નહિં. મારો કેડો લઈ
સતાવો શું સલુણા આમરે કંથ તો શરમ રાખો
હવે હું છેક હારી છું ન બેડી પ્રેમની નાંખો
સખી લોભી ન થાતાં આ સુવા ઉપવન લુટાવી દો
નથી જોતું વધારે કંથ અમારો કર સુકાવી દો

બની ઘાયલ બીચારી હું બીમારી કંઈ નવી લાગી,
દવા દાવો સખી દીલની કટારી કોઈની વાગી.
નથી કાતિલ કટારી એ મદનનાં બાણુ વાગે છે,
દવા દેનાર બદલમાં અધરરસ પાન માગે છે—

(૧૩૯૮)—સરોજની—

પિયુ ન જાશો મોહન મેલી. શીદ રોકો રસીલી થઈ ઘેલી...પિયુ-
ઉદ અશુભ અતી, મતી નથી ઠરતી, શીદ દુઃખ દરીયામાં દયો ઠેલી—પિયુ-
સુખ દુઃખની વાદલીઓ એતો વરસે,
પણુ એકલડી પિયુ તમ વિના પડવું કયા પ્રસંગે;
હરી સાચું શરણુ સદા બેલી... ... ...પિયુ.

(૧૩૯૯)—વીર હમ્મીર—

પિતાથી વિખુટી હું તો પડી દીન બાળારે,
અરેરે અહીં તો કયાંથી આવી હું, દિન બાળારે;
નથી આંહી મારૂં રોઇ રોઇ રોઇ આંખડીરે,
કરૂં લાલ આંસુડાંથી અરી દલમાં પડારે.
કરૂં લાખ કાલાવાલા દયા કોણુ લાવશેરે,
રહું હું ગરીબ બાળા પ્રભુ તું બચાવજેરે.

(૧૪૦૦)—કળાવતી—રાગ, જીલા, તિલાનો.

પ્રિય આવો પતિ આવો હો.
દેવયાની મન યયાતિ જેવા, તેવા મારે મન ભાવો, હો,
કરૂં તનમન ધન અરપણુ, મમ દરપણુ પ્રાણુજીવન કહેવાઓ હો—પ્રિય.
ઘડી ન વિસારૂં સ્મરણુ તમારૂં સ્વામી,
પ્રાણુ પ્યારા નયનો તારા, ગુણીયાળા રૂપ રસાળા;
તમ આધાર આ દિનદારા, સ્વામી મારા છો છોગાળા,
કામણગારા કંઇ રખવાળા આવો. હો... ... ... પ્રિય.

(૧૪૦૧)—સ્નેહ લતા—

પ્રિયુ પાતળીઆ પુન્જું પાવલીઆ
મારા સુરત ભુવનના છો શામળીઆ પ્રિયુ૦
પ્રીતી વચનની વાંસળી વાગી હૃદય દઢ લાગી
તરત હું તો જાગી
[ન સમજ્યા એ તો પ્રેમની નિસાની
(ત્યારે આ પ્રેમીને નિશાની શાની)
કાયાની કામળીઆ, સોંપુ છું સ્નેહથી આ પ્રિયુ૦
સકળ સંસારમાં એક સારથાં તું સાર મ્હારે

જુઓ દીલદારના દેદાર રસીલા હારમાંરે
(આ હારથાં હુંજ, હા વ્હાલા ચંદ્ર તમેજ)
પામી પ્રીય સજ ચતુર ચંદ્ર એક ભુવનમાં રે
ચતુરા ચંદ્રીકા તુજ કાન્તી શાન્તી ચિત હારે પ્રિયુ૦

(૧૪૦૨)—સરોજની—

પિટયો મેરલો, હાય મેણુલાં મારે; (૨)
જરી કરૂં છાણુંકો ત્યાં ધિંગો ધોકો ધઇ ધમારે—પિટયો.
હું પણ બળમાં, તેમજ કળમાં, કયાં છું એથી કાચી,
એ ઉગામે ખોટી છકકડ હું દઉં સાચી—પિટયો.
બળ્યા ધણી તો રહે બબડતા આપણુ રહીએ રમતાં,
તો પણ હું તો હારી ગઇ છું દુખડાં ખમતાં ખમતાં—પિટયો.

(૧૪૦૩)—મીસ અમીરજાન—રાગ, મતાર, તાલ, દાદરા.

પીયા પ્યારે ન જારે સોતન, દ્વારે માનોજી મોરી બાત,
બિજલી ચમકે મેંહા બરસે, છાય અંધેરી રાત.
આઓ આઓ સાંવરિયા, પિયા જાતે કહાં ઇઠલાતે.
તમન્ના હે હમે દિલસે તેરે કુચેમે જાનેકી.
લગી હય અબ યહી વહશત મહોબત આ જમાનેકી;
અર્જે નિયાજ ઇસ્કકે કાબિલ નહિં રહા,
જીસે કિલપે નાજ થા, મુઝે વો દીગુ નહિં રહા.

(૧૪૦૪)—સ્નેહ લતા—

પ્રીત પાન કર્યું તે કર્યું રસીલી કેમ ભૂલ્યું ભુલાય
કળી કળી ભમનારો ભ્રમર રખે, કંઇ કમળનહી ગુંથાય પ્રીત૦
પામી પરાગ ભ્રમર નાહ નાસે
સ્થીર થઇ બેસે સુખ આશે
ખીલ્યુ કમળ કાલે કરમાશે
એજ વિચાર ભ્રમર વિકાસે
ચંચળ જાત ભ્રમરની પ્યારા કાંઇ નહીં કહેવાય પ્રીત૦
હું નહીં, ના નહીં. પ્રીત૦

(૧૪૦૫)—બેધારી તરવાર—

પિયો પિયો પાતળિયા પ્યારા મધુર આ મધ પ્યાલી
ચાયે રંગી પિયે જો દિલગીર અજબ અકસીર,
મદભરી રંગી મદિરા સખીજ તું મારી મદિરાલી નારી.
ખીલેલી ચાંદનીમાં મધ આ વિકાર કરે,
ગળામાં નાંખી હાથ હાર તે વિકાર હરે.
હસાવી રમાવી બસ......ગિયો,

(૧૪૦૬)—મીસ કાલીજાન—રાગ. પીલુ. તાલ દાદરા.

પીયા બીના મૈકા પડે નહીં ચૈના.
ચાંદીકા પીંજરાં, સોનેકી મેનાં તક ઉડ ગઇ મેનાં
તકદા નૈના તકદા નૈનાં પીયા બીના મૈંકા પડે નહિ ચૈનાં

(૧૪૦૭)—પીતૃભકત શ્રવણ—

પીતા સત્ય પરીબ્રહ્મ પ્રમાણો
આદ્ય શકિત જનુનીને જાણો
ગુણ ગણ તેના ઉરમાં આણો
સહુથી મોટા દેવા
હું શ્રવણ કરીશ સાચે સાચે મુજ માતપીતાની સેવા

(૧૪૦૮)—સોમનાથનો ઘેરો—

પીયો પીયો (૨) પ્યારે મોરે પ્યાલી આ દુલખાગી,
સુંદર પ્યાલી એ ગુણવાળી ઓર મિઠી મઝેદાર;
સાર સકળ સંસાર કો હય સજ્જન શોખીલા સાર,
નીકે કોક ગમાર—પીયો૦—

(૧૪૦૯)—રામલીલા—

પીતથ પદ પંકજ પ્રાન આધાર મોરા રશીયા રાજકુમાર પીતમ
મનકી સોસા જ્ઞાન રતનસે તન શોભા શીંગાર,
બન પાયે રસ ફુલનસે પ્રાણ પતંગે નાર—પીતમ.
પ્રેમ રતન ધન સુહાવન પ્રેમ અચલ નીરનાર
પ્રેમ પીયાકો હાર હીયાકો. સુખ સંપત સંસાર—પીતમ.

(૧૪૧૦)—ગૌતમ ચંદ્ર—

પ્રિયુ પાતળિઆ, પૂજું પાવલિયા
મારા સુરત ભુવનના છો શામળીઆ—પિયુ.
પ્રીતિ વચનની વાંસળી વાગી હૃદય ગઢ લાગી,
તરત હું તો જાગી—
(ન સમજયા એ તો પ્રેમથી નિશાની,!)
(ત્યારે આ પ્રેમીતે નિશાની શાની!)
કાયાની કામળીઆ, પ્રીતિની પામરી આ
સ્વિદારો ળામળીઆ, સોંપું છૂં હૃદથી આ—પિયુ
સકળ સંસારમાં એક સારમાં તું સાર મ્હારે
જાઓ દીલનાદારના દેદાર, રસિલા હારમાંરે
(આ હારમાં હુંજ!)
હા વ્હાલા ચંદ્ર તમેજ!

(૧૪૧૧)—સોમનાથના વેશ—
પ્રિતમ ઘર આવોરે અળગા રહીને શું અમુઝાવે પ્રિતમ
કમળ બિડાએ મનભરાએ,
પંખાણી વિનવે લળી લળી પાયે
ચંદ્ર છુપાઈ છુપાઇહૃદય લોભાવોરે પ્રિતમ૦
વ્હાલ ધરીને વલ્લભા વ્હાલમ જોતીવાટ,
તુમ દરશન વિણુ શામળા અંતર થાય ઉચાટ,
શાંત શાંત તું સુંદરી શાંત સમય એકાન્ત,
હૃદય ભાવના રેડવા આવે તારે કાન્ત—પ્રિતમ૦

(૧૪૧૨)—મહમદહુસેન—
પીયાકે આવનકી, સુનત ખબરીયાં બાટ મુકત હમ નેક નજરીયા
જો પીયા હમસે રુસ રહેરે છાય રહી જેસી કારી બાદરીયાં—પીયાકે

(૧૪૧૩)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, હોરી.
પીયા બીન કયસે ખેલું સખી મેંતો પીયા બીન કયસે ખેલું—સખી મેં૦
ફાગ દીનન મોએ ફાગુના સોહાએ. ફીનપર રંગ મેંતો ઢાલું—સખી મેં૦
તનમન તરસત યું ચતચારે, કંથ ઢુંઢકે હોરૂં —સખી મેં૦
મોતનલાલ તેરોહી દેશ, હસ હસ ઘુંઘટ ખોલું—સખી મેં૦

(૧૪૧૪)—પુડલોક—
પ્રીય મારી કંકરી બાણુ, જો પ્રીનડી કરી તો કરી જાણુજો.
સોંપ્યાં મેં પણુ તન પ્રાણુ હૃદયે સર્વ રહી સુખ માનજો,
અંતર ઘટ સ્નેહ કંકરી વાગી.
લાલ લગન લલનાને લાગી
વાગી તેવી સામી વાગી નયન નચાવી મુખ મલકાવી
પાછું ફરી મારી.

(૧૪૧૫)—અજીતસિંહ—
પીલે પીલે જમાનેમેં થોડા જીના બહેતી ચલી હય શરાબકી નદીઆં.
અર્ગવાની હય એ પાની પાતે હય કોઈઝાની લાયે જેવાનીકી નીશાની
પીલે પીલે રંગ પાની,
લુત્ફ તબહી આતા હય મસ્તે શરાબે જાનમેં,
બહાદો અપની નાવકો શરાબ કે તાલાબમેં.
કુચ્છ તમ કુચ્છ હમ મહીં બન જાઓ એક શરાબમેં.
જીસને યે પયછાની સુરત ઉસકી હય નુરાની.
ફીર ન શીસા ન પાની ન હોગી મેહમાની.
પીનેમેં સાંસ મત લો ડુબ જાઓ શરાબમેં,

(૧૪૧૬)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાહનરા–બાહાર ખ્યાલ.
પીઅરવા મોરો ઘર આઇલો,
મેં કરૂંગી સીંગાર સીંદર તીલક પલમે પગડારૂં હરન ભરન,
દગ અંજન ભંજન બનાઇલો—પીઅરવા૦
સુધ સુધાર લીઓ ચીર કુદન, જડત જડાત નગીના.
હીરા મોતી અનમાલા–અનવટ બિછવા ઔર ઝાંઝર,
નીરક પરક છબ અપની મોરી મુસકાઇલો—પીઅરવા૦

(૧૪૧૭)—ખુને નાહક—
પીયુ મીલનકી બતીયાં સુન આઇ હું રતીયાં,
ઘર છોડા દર છોડા હે આજ,
પ્રેમકી લાગી મોહે, એ દીલપાર હે કતીયાં.
કારી લાગે ભારી લાગે રયનન દૂશમન બની
મન ગભરાયે જીયા અકલાવે ફૂટે છતીયાં,

(૧૪૧૮)—મીસ કાલીજાન—રાગ, પીલુ, તાલ, દાદરા.
પીયા બીયા મકા પડે ચૈના પડે નહિં ચૈના.
ચાંદીકા પીંજરાં, સોનેરી મૈના ઉડ ગઇ મૈનાં,
તકદો નૈના, તકદો નૈનાં પીયા બીના મૈકા પડે નહિં ચૈનાં.

(૧૪૧૯)—સૌભાગ્ય સુંદરી—
પીલે શરાબ મોજેદાર મેરે યાર—પીલે.
જાહેર દીલકો જોશમેં લાવે, રંજ હટાવે હજાર મેરે યાર—પીલે.
દર્દ તમામકો ગર્દ કરતા હે સદરમે બહોત બહાર મેરે યાર—પીલે.

(૧૪૨૦)—રામ રંતન—
પિયાસે લગી હાં નજરીયાં હમારી,
સાંવરેને આજ મોરી આલી! પ્રેમ કટારી મેહી મારી...લગી૦
શેર { લોહકા નહીં બિંદુ નિકલા, પ્રાનકો મુર્છા નહિં;
{ કોઉ અજબ જોશ એ દર્દ ઉભરે, જીંદગી પલટ ગઇ.
દીલ જાનીપેં મયેં હું નિસાર...........લગી૦

(૧૪૨૧)—અલાઉદ્દીન—
પીયો પીયોજી રાજા રંગીન રમ.
રંગીન રમ યે ચંપીન રમ—પીયો પીયો,
રાજાકો મોરે બના બનાઉં કે બને હો કમ–પીયો
રાજાકો મોરે મેં દારુ પીલાઉ બેવડા પીલાઉં મેં ફેની પીલાઉં.
કબાબ ખીલાઉં મેં ગરમાગરમ—પીયો પીયો
રાજાકો મોરે મેં લગન લગાઉં કે લગી હોમ કમ–પીયો.

(૧૪૨૨)—અંબરીશ—
પ્રિતિ બાંધી અમે હરિજનથી,
હરિજનથીરે આદી નથીરે શુદ્ધ મનથીરે પ્રીતી.
જેની આજ લગી જપતા માળા;
મળ્યા ચતુર ચિત્તનથીરે, પ્રીતી,
વિવેક ઘટે નહી વ્હાલામાં
શોભીએ આપ સજ્જનથીરે, પ્રીતી.
નેન ચેન તમ પ્રેમીજ પુરા,
વુરે કિરણુ થા નદનથીરે. પ્રીતી.
કુમુદ દિનકરથી કરમાતું,
ખિલે ચંદ્રજીવનથીરે પ્રીતી

(૧૪૨૩)—લક્ષ્મી વીજય—
પ્રિતમના પુજીશ પાય, પુરણુ પ્રેમ કરી,
હાં પ્રેમ કરી, બહુ પ્રેમ કરી, સેવા ધારીશ સદાય, નિત્યે નેમ ધરી,
હાં નેમ ધરી, ગહુ નેમ ધરી,
શિખામણુ પરમાણે વશકરૂં વ્હાલથી,
લઈશ સુખો સંસાર તણાં મુજ લાલથી,
એમ કે.
હા, બા હા,
પુરો પ્રિતીનો અભ્યાસ ભણી ચૂકી હુ ખરી—પ્રેતમના૦

(૧૪૨૪)—ખુબસુરત બલા—
પીયા બીન ચયન સાથે મે હે જીકી કયા કાસે કહું.
હેરી દઇ મદન મોહન બિન સુધ બુધ ગઇ મોરી હાં,

શએર. } તાકુ જાશો રીશે ફરીયાદ ન આએ અબતક
અબ એક શએ હય મગર ફીરતી કહાંતક કબતક
રહમકર દરદે જીગર જાન નીકલ જાએગી
ઇનની બીનતી વાસે કહે! જા તમ બીન બાવરી

(૧૪૨૫)—મીસ અચ્છનબાઇ—રાગ, પહાડ તાલ, દાદરા.
પીયાસે સખીરી નયના લગો અરે હાં—પીયા.
અમી હલાહલ મદ ભરે, સેત સ્યામ રતનાર,
મરત જીવત ઝુકઝુક પરત જીહી ચતવન ઇકવાર—પીયા.

(૧૪૨૬)—અબરીષ—
પ્રિયા માનું તારો ઉપકાર, હૈયાહાર પ્રીયા નાર
તેં આવાર શિળ રાખ્યું જતું જે સર્વાધાર—

શિળ જતાં સત્ય ધર્મ રિસાયાં
ભક્તિ દેવી સત્ય વિણુ તજાયાં
વિના ભક્તિ કિરતાર કોપાયાં
ધન્ય છે શિયળ આહાહાહા—પ્રીયા;

(૧૪૨૭)—સુનેહરી ફરેબ

પીતમ વઝરીયા મીલા ગયે। એ,ર—ઓઈ—પી
કયસી નીરાલી સજ ધજ ઓર યયા ભોલી સુરત પાઇ
હાથ આપને ખાલીકને કયા પ્યારી શકલ બનાઇ
ચીતવનકી બરછી લગાએ ગયે—હાય હાય—
ગોરા—ગોરા મીચારા પયારા મુખડા ભોલા.
ભોલા મુખડા—પીતમ—

(૧૪૨૮)—લક્ષ્મિ વિજય—

પ્રિતિ નિતી સુજનમાં પૂરણુ સદા કરો,
કિર્તિ લક્ષ્મિ પામો કલેશ તજી સહુ મળો,
રસકસ વતિ થઇ ભૂમિ સદા મળો.
પ્રભુ છો મોહનદ હારી, ન્યાયી પીતા.
આપો રિદ્ધિ શુદ્ધમતિ આ ભારતી
બળપતિ અમિ દ્રષ્ટિ કરો—પ્રિતિ નિત.

(૧૪૨૯)—એશીહી-સિતારા—રાગ ઠુંમરી.

ચીયા તોરી બતીયાં જાદુ ભરી
જએસે બનમે બાજે ગોયા હરકી મધુરી અંસરી.
તું જો બંકા ડનઇયા મએ રાધા પ્યારી,
તેરી બાતોપેં અબ તો મન જીયા હારી.
યાદ રખો હું મએ ચેરી તુમ હારી,
હાત તુમહારે હએ લજીયા હમારી.
મોરે સાંવરીયા તીરછી નજરસે મારે કટારીયા.
...........ઘાયલ હુવા દીલ હાએ,
બાંકે બલમાં બલહારી મએ જાઉં—તોરી૦

(૧૪૩૦)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

પીંજરૂં પડયું શુનું મારું (૨)
પ્યારા પંખિડા વિના...પંખીડા વિના પીંજરૂં—
સુંદર શરીર જણાય કાન્તનું પ્રથથ હતું જેવું
વિકસિત કમલ શમાન નાથનું મુખાર્વિં તેવું
પ્યારા પંખિડા વિના—

સહજ ઢળેલા નેત્ર લલાટની કાન્તિ પણ એવી
ગુંછળાંવાળાં કેશ આકૃતિ પ્રથમ હતી તેવી
પ્યારા પંખીડા વિના—

(૧૪૩૧)—ખુને નાહક—

પીયા મીલનકી બતીયાં, સુન આઇ હું મેં રતીયાં,
ઘર છોડા દર છોડા, હે આજે પ્રેમકી લાગે મોહે.
યે દીલપાર ગઇ હે દુનીયાં, કારી લાગે,
જમી દુશ્મન બની, મન ગભરાવે, જીવ અકલાવે, ફાડે છાતીયાં.

(૧૪૩૨)—જુલમી જેસલ—

પ્રીય તન મનના અધીકારી મુજ મુગટ મણી પીયુ મારા—
વિરામ વિષયને વિષગણો મતી દુષ્ટ તજો શીઘ્ર સારા
ક્યાથી આવી તું ધૂર્તા. ચાલી જા અહીંથી દુષ્ટા
સમજો ના સ્વામી શીખ શેવની તમારી—
થયું રહે છાની જાણી ડાહ્યાં ન થઓ રાણી-
ચૂપ નકટી નાર નીચ જા મકાને તારા.
વા પ્યારી મનોહરી પ્રીય નારી ચાલો વ્હાલી
ચાલો પ્રીયતમ મંડપમાં મારા.
સ્વામી મતી ભ્રષ્ટ કરો.
બસ.
જા—પ્રય તન મનના——

(૧૪૩૩)—મીસ મલકાજાન—રાગ, જીલ્લા, તાલ, દાદરા.

પીયા તેરી તીરછી નજર લગી પ્યારીરે,
એરી તુમારે શામ સલુને, નેન જાદુ ભરેકે કટારીરે.
મધભરે નૈન તકતક... મારી સૈન સુધ વિરશ ગઇ હમારીરે,
પીયા તેરી તીરછી નજર લાગે—પ્યારીરે.

(૧૪૩૪)—પ્રેમની પુતળી.—

પિયુ આવેરે મને મારે કોમ બાણ
મારા વિંધાયે છે પ્રાણ—પિયુ.
બોલતાં ચાલતાં હાલતાં મારો, કોમળ જીવ ગભરાય,
અંગે અંગે મને કામનાં બંધન, કાળજું થર થર થાય
મારૂં કાળજું થર થર થાય—પિયુ.

(૧૪૩૫)—લીલા—

પ્રીય પ્રિતમ પ્રાણ પોઢો પલંગે ચતુરસુજાણ
પ્યારી મ્હારી નહિ દુર જાવો.

દુર જાઉં ન દિલ દબાવો,
અજબ બની ગુલાબનું ફુલ—પ્યારી—
જાઓ જાઓ આમ શું કામ બનાવો ?
રસિક રસિલા થઇ શું ભુલ ? પ્રિય—
ભુલ નથી ભાવી સુભાવી બન્યું છે.
તન મન ધન આ બદન પરફુલ—પ્યારી—

(૧૪૩૬)—ખુને નાહક—

પીયુ મીલનકી બતીયાં, સુન આઇ હું મય રતીયાં,
ઘર છોડા દર છોડા હય આજ;
પ્રેમકી લાગી મોહે એ દીલપર ગઇ હય કતીયાંકારી.
લાગે ભારી લાગે રયન દૂશમન બની,
મન ઘબરાવે જીયા અકલાવે, ફાટે છતીયાં—પીયુ૦

(૧૪૩૭) સતી સંકુતલા.—

પ્રિયે આનંદ ઉર ઉભરાય, નિરખું, હરખું મુખડું;
માનુની તું મદભરી, તને નિરખી સુંદરી,
મારી ચિત્તવૃત્તિ ઠરી—પ્રિયે૦
કાયા ન્યારી કરી કિરતારે, જાન જુદાઈ ન ધારે;
સુંદરી જન્મ સફળ મન માનું,
વાહ, વાહ, પ્યારા પ્રાણનાથ, સદા રહું રસીલી—સાથ;
આનંદે લ્યો તાળી હાથ—હા પ્રિય૦

(૧૪૩૮) નીલમ માણેક—

પ્રીતમજી ન્યારી ગતિ ભારી.
પ્રભુની બલિહારી;
સુંદરી આ અંત્તરના રસીલા મદિરમાં
છે પ્રીતિ મુર્તિ ત્હારી;
સુખકારી-હરિયાળી—
સુંદર મ્હારા શામળા છો; ભવતારક ભગવાન;
સુખ—સૌભાગ્યના ચંદ્રમણી છો, ચિન્તામણી ચિત્ત—પ્રાણ.
રંગીલી રસીલી છબીલી સગુણી પ્રાણપ્યારી—પ્રીતમજી.

(૧૪૩૯)—લીલા—

પિયુ આવો ના સંતાવો મ્હને બંસી લાલ,
લગાડી પ્રીત—(૨)
બિંસી વગાડી વ્હાલની લાલે લાલાનું
ચોરીયું ચિત્ત—

નાથ વેરણ નિંદ્લડી થઇ
શોખ સાલણી ગમે ન ગીત
તાન બંસીની બંસીનું નિત—બંસી—પિયુ૦
તન મન ધન મ્હારી નથી, તણુખ તણુખ જીવ થાય.
મદન અગન બુઝાવવા. લીલા લાલ ! મુંઝાય—બંસી—પિયુ૦

(૧૪૪૦)—સુંદર મનહરે—

પીયા પાપી ન જાગેરે...મેંજગાય હારીરે—ટેક.
ઉરડે નનંદી ચલો જલ પાનીરે
મોરા છોટા દેવરીયા ન જાગેરે-મેં જગાય હરી
નીચું બહે ગંગા ઉપર કાશીરે
એક ચીરીઆ બોલી. મોરા પીયા બીજ વાસી-મોરા પીયા બીજ
વાસીરે-મેં જગાય હારીરે.

(૧૪૪૧)—ચાંપરાય હાડો—

પ્રીય મિત્ર વિના હો બાઇ. કોણ મોહબત સાચવે આંહી—પ્રીય ટેક
જે માથું દીધ તે મિત્ર જગ કહે પણ કરવું વિચિત્ર;
તે કરી દેખાડયું બાઇ કોણ મહોબત સાચવે આંહી—પ્રીય
ધન્ય પ્હાડ સિંહ તુજજનુની; ધન્ય ટેક મિત્ર તુજ મનની;
મૃત્યુના મુખમાં જાઇ—કોણ મહોબત—પ્રીય.
તે જાણી દોસ્તની રીતી તેં જગત જણાવી નીતિ;
આ દિલ્લી શહેરની માંહી—કોણ મહોબત—પ્રીય.
કદી હોય સહોદર ભાતા નહી રમે સાહસ જીવ જાતાં;
નહી મળે જોડ તુંજ કયાંઇ—કોણપ્રીય —
બહુતાલી મિત્ર જગ મળતા. કોઇ વ્યસન લાળથી;
ભળતા, નહી મળે બાઇ કયાંઇ—કોણ—પ્રીય,
કરવી તો મિત્રતા આવી હું છું જગત જણાવી;
બીજી નામ તણી મિત્રાઇ—કોઇ—પ્રીય.
જો ક્ષત્રી પૂત હું સાચો વળું તુર્ત તહાંથી પાછો;
જો રજપુત તન સગાઇ—કોણ—પ્રીય,

(૧૪૪૨)—સારદારબા—

પ્રાતીનો પ્યાલો બોટી પછી જે વટલાવે
બહેતર તે હરામી જગમાં ન મ્હો બતલાવે—
એકવાર કહ્યા દિલદારે પછી તે સદાના
સાકના હીરા ગળ્યા ગળ્યા ન થવાનાતી પ્રીતિ૦
પટોળીએ ભાત પડી પડી તેતો પડી પડી

સાચી પ્રીત સમજવી જેવી એક ચુંદડી
ફાટતાં બેહાલ થતાં ભાત દીસે ખડી ખેડી
પતિવ્રત પટોળીએ પ્રીત ભાત તેવી પડી
કમજાત પતિવ્રત રત્ન અરેરે ગુમાવે—વ્હે૦

(૧૪૪૩)—સરોદ ચમન ગાયન સંગ્રહ—

કાહારવો પીઉ મારો બાયમ દૂર થયોરે.—(બે વાર.)
દુર થયો દુર થયો દૂર થયોરે.—પીઊ મારો.
આંખેથી દુર થયો હરખોથી દૂર થયો,
દૂર થયો જારે ચકચુર થયોરે.—પીઊ મારે.
મુશીબત હતી ભલી અજીઅત હતી ભલી.
મુશકેલીઅપમાં જતો રમેઓ રે.—પાઊ મારો.

(૧૪૪૪,—ભાવી પ્રાબલ્ય.—

પ્રીતમને પેખતાં મારા હૃદયમાં આવે ઉછાળા.
વિલાસોના ઉમંગોનાં તરંગોમાં ઝુલે બાળા—પ્રીતમને.
પ્રીતની વાંસળી વાગે, રસીલીનું હૃદય જાગે;
ઝુલે છે આજ અનુરાગે, અધીરી વ્હાવરી બાળા—પ્રીતમને.
ઝીણાં ગાનો વીણા બોલે, જગત એ આનંદમાં ડોલે;
ચડાવ્યું ચીત ચગડોલે, તે જાદુગર વીણાવળા—પ્રીતમને.

(૧૪૪૫)—સુંદર મનહર—

ખ્યાલ તાલ તીલવાડે (બા ઊપર સમ)
પીયા મોસે કરત રસીલી બાત-ટેક
બોત દીનન પીછે પીયા ઘર આઇલો
આજ શોહાગકી રાત-પીયા મોસે

(૧૪૪૬)—સુંદર મનહર—

પીયા બીના જીયા મેરા ભયોરે ઉદેસ-બેવાર
ઉડેરે કોયાલીયારે જો દીન મોરારે
મોકુના સતાવો મેરા પીયા પરદેસ-પીયા

(૧૪૪૭)—સરદારબા.—

નાદાન વ્યભીચારીણી, રંડા દુરાચરણી
મને ગમાર માની ઠગાઇ ચલાવી જાણી
ભગવત તારો આધાર
સાચાને તું સ્હાયકાર-અરે નાથ૦—અસકર

(૧૪૪૮)—જગદેવ—
પિતા થી કરો છો વાત (૨) નસીબ મારું મારી સાથ,
થારો સહાય વિશ્વના નાથ. પિતા
દાંત દીધા ચાવણું દેશે, ખબર કેમ નહીંજ લેશે,
રાખશે ન રંક વેશે. શી.
તોડયું વચન મુખથી તાત શિખવ્યું મારી અપરમાત;
શેર સોનું શી વિસાત શી.
સ્વપરાક્રમે પ્રખ્યાત ભુજબળેથી ખાઉં તાત;
નિરખું નજરે ધારા માત શી.
આવી નથી બાપ કમાઇ આજ લઉં પ્રતિજ્ઞા અહીં.
જાઉં છું વિદેશ માંહી શી.

(૧૪૪૯)—અહલ્યાબાઇ—
પીટયા મરજો મા ને બાપ કજોડલું રે
મુવા મોટા ઘરમાં આપ જોડયું કજોડલું રે
રંગ ન જોયા ઢંગ ન જોયા જોયું ન રુપ કરૂપ
કાળમોંઢને આપી કપુરી કરમે લખીઓ કુપ
મને વળગાડયું એ પાપ જોડયું કજોડલું રે
મુકયો કાળજડાપર કાપ જોડયું કજોડલું રે

(૧૪૫૦)—સુંદર મનહર ગાયન ઠુમરી (રેન ઉપર સમ)
પીયા બીના ગુજર ગઇ રેન
અજહુ ન આયે પ્રીતમ મોરે
મોહે તલપત બીતી એક ઘડી પલ છીન—પીયા બીના
ઉતકો ધ્યાન તન મનમે બીલમ રહે
બીછરત નાહી મોરે ચીત ચીતસે
તબ હોવે મોરે નેન ચેન—પીયા બીના

(૧૪૫૧)—જગદેવ—
પ્રિય પ્રીતમ કયાંથીરે (૨) ઓચીંતાં કયાંથી અહીં કૃપા કરી છે
સાસરીયે પ્રીય;
વગર માણસે વગર સંદેશે આમ જવું છે કયાં મમ પિયરની
વાત અહી બહુ મેહેર કરી છેરે, વિરહાનળ તો ઠાર્યો—પ્રીય

(૧૪૫૨)—સરોદે ચમન—
પીયારી સુન સરખુન કલપા ન જીયા,
પીયાબીન કબ કલ પાવે મેરા જીયા—પીયારી
હોગી ઇસીમે જગત હંસાઇ સગરી નગરીમે તો રુશવાઇ
જાઓ જાઓ જાઓ સારી મોહેકો સતાઓ નારી

પીઆરી માન ખો ન જાન હો નાદાન ન ઇસિઆન;
પરેશાની યેહ હયરાંની કીનીશાની હય દીવાની—

(૧૪૫૩)—પૃથ્વીપુત્ર—

પ્રીતી નથી ત્યાં કલહ શો માયા નથી ત્યાં માન શાં
જ્યાં સ્નેહ મંદિર શુન્ય છે ત્યાં સ્નેહનાં સન્માન શાં
જ્યાં સ્નેહ કેરી કદર નહીં ત્યાં હૃદયનાં રસપાન શાં
ચપળા હૃદય ચંચળ અતી ત્યાં ભાવનાનાં ભાન શાં
જાણ્યા જીવન તમને જાણ્યા પ્રપંચી પીછાણ્યા
શાને માયા લગાડી ઘનશ્યામ
નહોતું જાણ્યું તમારા પ્રેમમાં પસ્તાવું પડશે.
હું શું જાણું કે મારા ભાગ્યમાં એ આવી નડશે
દાજો સલુણી શાની નયનો અણીવાળાં શાને
વચનોના બાણુ મુખે મારો મરમાળાં શાને
જીવન તમને જાણ્યા.

(૧૪૫૪)—સુંદર મનહર ગાયન ખ્યાલ તાલ ત્રીતાલ (કટા ઉપર સમ)

પીયા બીના લાગત બુંદ કટારી—ટેક
જીનકે પીયા પરદેસ શીધારે
વો કીયું જીવે બીચારી—પીયા
આંબુ વાકી ડારીચન કોયલીયા બોલે
પપૈયા બોલત કારી—પીયા

(૧૪૫૫)—ચાલુ જમાનો—

પિયુ તારાં પ્યારાં લોચન લાગે સુંદર રસિક મોહન
પ્રીતિ નારીની છોડોના જાઉં વારી વારી રાજન—લાગે૦
બોલો મીઠા બોલ સ્વામી શાને રીસ કરો નકામી
બોલો બોલોને વ્હાલા મારા આવી ભેટો સાજન—લાગે૦
જ્યારે હું વિનંતી કરૂં રીસાઓ છો નાથ
ને જો હું રીસાઉં તો પકડો પ્રેમે હાથ
છે કેવી ટેવ નઠારી બાઇ હું તો છેકજ હારી—બોલો બોલો૦

(૧૪૫૬)—સરોદે ચમન—

પ્યારી કાહે કાહે કરત પુકાર
કૌન સપન પ્યારી અંખીયન દેખા
ડરત નીદરીયાં હાંક માર—પ્યારી કાહે
તો પર વારી હમ બલહારી મીલકર સારી પ્યારી જાન
કયુ પુકારી કર કર જારી ખાલીક બારીકી અમાંન

દેખી ભાલી દેખી કાલી કીજે તુને શોરો શાર
કર બયાં બેગુમાં ડર ડર કર પ્યારી—પ્યારી.

(૧૪૫૭)—સુંદર મનહર ગાયન—

પીયાકી બોલી નાહી બોલ પપૈયા પાપીરે-પીયાકી
જોસુન પાવે મોરી બહુકી માતી;
ડાર્ગી ચાંચ મરોડ-પીયાકી બોલી
મોરહી બોલે પપૈયા બી બોલે
કોયલ કર રહી શોર-પીયાકી બોલી

(૧૪૫૮)—ભદ્રકાળી—

ભર્યું ડગલે ને પગલે આ આખા સંસારમાંહિ જોખમ;
જોયું ભીષણુ આકારમાંહિ જોખમ-ભર્યું.
જંગલને ઝૂંપડીમાં જોખમ નગરને સુંદર આગારમાંહિ જોખમ;
જોખમ નવરાસમાં તેમ વળી મોટું મોટા વ્યાપારમાંહિ
જોખમ-જોયું.
લેવામાં જોખમ ને દેવામાં જોખમ મૃત્યુ અવતારમાંહિ જોખમ;
વ્યાપક પ્રભુસમ નવ્વાણું ટકાનું સઘળા વ્યવહારમાંહિ જોખમ-જોયું

(૧૪૫૯)—પવિત્ર લીલાવતી—

પ્રીતિ પાતરની કરનાર સરવે મુરખના સરદાર,
નીતિ નિપુણુ ગણે નાદાર પીડા પામે અપરંપાર
જેની સાથે જવ તલ બાળી માત પીતા પરણાવે
તેને ત્યાગી નિરભાગી નર આપણી પાસે આવે પ્રીતિ
પત્નિ સુખ પકવાન સરીખું તૃપ્ત થયા નહી તેથી,
ગણિકા ગમન વમન સમ ગણવું અરે થશે શું એથી-પ્રીતિ
શું એનાથી કારજ સરશે એ શું સાફ કરશે
શ્વાન સમાન સદા અથડાઇ મોત વગર તે મરશે.

(૧૪૬૦)—અભિજ્ઞાન શકુન્તલા—

પ્રિતિની ખુબી ન્યારી,
પ્રેમીની બલિહારી (૨)
રસિક હૃદય જાણે
પીડા એતો પરમાણે
માણીગર કોઇ માણે
લ્હાણુ-લ્હાણુ-લ્હાણુ...પ્રીતિની૦
ગાન ગાંધર્વ ગાયે
વિશ્વ આ વશ તો થાયે

પ્રીતે પ્રેમી કાંઇ દેતા
પ્રાણુ-પ્રાણુ-પ્રાણુ...પ્રીતિની૦

(૧૪૬૦)અ—ભદ્રકાળી—

પ્રીતિની પીરશી થાળી, વાટકી રહી રે ન્યાળી
વાલમ મંદીરે પધારો......
પ્રેમના પીરશું પકવાન પ્રેમનું પાઉં પાણી
પ્રીતીના ધરાવું તંબોળ ઉચારૂ પ્રેમની વાણી.
વાટડી રહીરે નયાળી વાલમ મંદિરે પધારો
સિંહાસન સુંદર સજાવું મોહન મુર્તિ ત્યાં પધરાવું
પ્રેમે ચરણુ પ્રભુના દબાવું......
પ્રેમના કીર્તન ગાઇ વાટડી રહીરે ન્યાળી

(૧૪૬૧)—પવિત્ર લીલાવતી—

પ્રિયા મારીરે પ્રાણુ થકી તું છે પ્યારી,
ગાલ ગુલાબીએ બીદુ બીરાજે મૃગમદનું મનોહારી-પ્રીયા.
કનક કળસ કુચ કંચુકી કસીઆ સ્પર્શ સદા સુખકારી-પ્રિયા.
નિરૂપમ [illegible] તને નીરખાવી [illegible]-પ્રિયા.
રોજ રહીશ તુજ સમીપ રંગિલી, સ્વજન [illegible] વિસારી-પ્રિયા.

(૧૪૬૨)—કીશોરસિંહ—

પ્રિતમ પ્રિતિ જાણું સાચી,
છે મુખ કથની નહીં—પ્રિતમ૦
મીન મરે મૃગ વિંધાયે પદમ વારિ વિણુ સુકાયે
રિતિ એ પ્રેમીની સમજી રહી—પ્રિતમ૦

(૧૪૬૩)—વીર દુર્ગાદાસ—

પ્રીય પ્યાલી પીયો મતવાલી પ્રીયાના હાથની
પ્યાલી વ્હાલી ગુલ વાલી, પીતાં પ્રગટે છે લાલી
હૃદયના વ્હાલની...પ્રીય૦
આવો પ્યારા આવો રંગત લ્હાવો રંગ જમાવો
પ્રીતપાન કરૂં રસવાન દરૂં
પીયુ પરમ સુખદ છો સ્યામ
જપું નીત્ય નામ જીવન આરામ......પ્રીત૦

(૧૪૬૪)—શ્રીમતી મંજરી—

પીલી પડ ગઇ સખયોંકે બોલનસે
તુમભી મંગાવો સખી ઇગ્લીશ ગવનકો
ફેશન બહારદાર નાર સીખના-પીલી પડગઇ

નજર બદલ સકલ સૂઝ્યાં.
તાને દેકર દીખાઇ આપ્યાં,
ચતર સુઘડનાર—મીલી પડ ગઇ.

(૧૪૬૫)—સ્વદેશ સેવા—

પીડા અંતર એ પ્રેમની જગાડનારી કોકીલારે
વીરહીને બરછી નિશાન આણુ મારનારી કોકીલા
કલરવ ઉલ્લાસે કરતી
ઝરણું આનંદનું ઝરતી
દર્દી દીલડાનાં હરણીને

(૧૪૬૬)—ચંદ્રહાસ—

પિતુ આને કહોમારે તપી શિશુ વયમાં કૃપી તનમાં
નહીં કરમાં નથી બળી હા—પિતુ
કરો કરૂણા નહીં જાવા બોજો શુએ શિર ધરી લે,
જુલમજ છે જો આકરી ચાકરી બળથી સોંપશો—પિતુ.
જુએ। મુખડું, તમો એનું ઘણું સુકયું સુણી ચિંતા,
અકકલનું એ રે ઉમદા, ક્ષણમાં કરશે બિચારો—પિતુ.

(૧૪૬૭)—ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞા—

પ્રીતમના રંગથી મારું અચાનક દીલ રંગાયું છે.
અરે આ કામની સેના, હૃદયગઢ ઘેરીને બેઠી !
કુસુમ આ યુધના ઘાએ હૃદય મારૂં વિંધાયું છે.
પ્રીતમના૦

સખી એ વૈદ બોલાવો આ તાલાવેલી મટવાને
છુટે પ્રસ્વેદની ધારા આ ચીર મારૂં ભિંજાયું છે.
પ્રીતમના૦

કદમ ના ઉપડે અહીંથી નયન પંખી થયાં તરસ્યાં
રૂંવે રૂંવે રગે રગમાં વિરહવારિ સીંચાયું છે.
પ્રીતમના૦

(૧૪૬૮)—શ્રીમતી મંજરી—

પીકે હમ તુમ જો ચલે જુમતે મયખાનેસે
ઝુકકે કુચ્છ બાત કહી શીશેને પયમાનેસે
હમને દેખી હય કીસી શોખ કી મસ્તી ભરી આંખ
મીલતી જુલતી હય છલકતે હુવે પયમાનેસે
પીઝું પકચાવે પકયાનીવે આયુને રલયાર
હથયાં પયરાંનું લાકે મે હંદી તેનું વેખણુ ચીક
વીઆ ઈંદી

આ મેરે દિદાર થક ગઇ અખ્યાંને અસુને રલયાર
યાર ગયા તે મુડન આયા પતા નદસ્યા ખત ન પાય
જરસ પીયા ગલલા આસાં રખ્યાવે—
અખ્યાની નેવે આસુને રલયાર

(૧૪૬૯)—ચંદ્ર-તારા—

પ્રિયતમ હૃદય અતિ હરખાય—(૨)
તમવીણુ પલ એક જુગ સમ જાય.
સ્વામી આપ વિયોગ ન સ્હેવાય—હૃદય
આપ દર્શનથી મૃદુવચનથી
રસીક નયનથી હાસ્ય વદનથી
આનંદ અતિ ઉભરાય સ્વામી માહારા—હૃદય
શાણી સતિયોનું એધાણુ—પ્રીયતમ
વાણી વચન પરમાણુ—પ્રીયતમ
વ્હાલિ અતિ તું મમ પ્રાણુ—પ્રીયતમ
તમથકી નથી હું અજાણુ—પ્રીયતમ
પ્યારા પતિ હું લાગું પાય—પ્રીયતમ-હૃદય

(૧૪૭૦) કૃષ્ણુલીલા—

પીયુજી પાછા અહીં પધારજો
બ્હાલી આ દાસીને નહી વીસારશો
પ્રેમ પીંજરમાં પુરી નહીં સોહાવજો
બાંધ્યો પ્રેમ નીભાવજો
મુજ મંદીરીયે વાલા વેલા આવજો.

(૧૪૭૧)—કુમુદ-ચંદ્ર—

પ્રાયા મારી (૨) નહીં કર રીસ રતી હું ગુનામાં નથી પ્રીયા.
વહાલી સહુ છે વાત આ ખોટી અંતર બાજે શીદ અતી
સુખ છોડી સતી. પ્રીયા.
ભરસાતી છે તુજને ભોળી મલીન કરે છે શીદ મતી
કયાં છુપાઇ ગતી. પ્રીયા.
સોગન ખાઇ કહું છું હું સાચું પ્રીયા ન દોશીત તારો પતી
જરી જો જુવતી. પ્રીયા.

(૧૪૭૨)—ભર્તૃહરી—

પ્રિયાકા સમાગમ સબસેં હે પ્યારા
રતિકે શ્રમસેં પરસ્વેદ બિંદુ માનો શોભત હે તારા;
ભારી નિતંબ પરી ઉર ઉપર અંગે ચંદનકી ગારા.—પ્રીયા.

(૧૪૭૩)—મૃચ્છ કટિક—
પ્રીયોત્તમે દૈવ્યગતી કભી વીચીત્ર શુભ અશુભ ભયો
વસાલાલ તીલકલાલ ગલે બીચ માલ લાલ
વધુવર ઉદ્દહકાલ પ્રાપ્ત જનુ ભયો
વધ્ય પટહનાદકીમી લન વાધ નાદજીમી
લાગત હર્ષે મધુરતીમી મુદીત મન ભયો

(૧૪૭૪)—વીજયા વિજય—
પ્રિતમની પાછળ હું જોગણુ બની
વ્હાલાની વાંસે વિજોગણુ બનીરે-પ્રિતમ૦
લજ્જા કુબ્યા પ્રીતિ ડુબી ડુબ્યું આશા ફુલ
સ્વાર્થ સાધન જોગ સાધે વિષ્ણુ ધારી ત્રિશુળ
જોગણુ બની-પ્રિતમ૦
મમત બાંધી મસ્ત બનીશું-લાગતાં કલંક ડંખ
સીતાજી પેઠે બળતી ચિતામાં કાઢવા કાળું કલંક
જોગણુ બની-પ્રિતમ૦

(૧૪૭૫)—સતી અનસુયા—
પ્રિયતમ ન હોયપ્રીતની રીત [૨]
વાલમજી તરુવર પર સુંદર, હુ વિંટલાઇ વેલી
મોહનજી મુખ મચકોડી તરછોડો આ મદ ઘેલી-પ્રિય.
દ્રોણાચળ પર વાસવસીને રોગે રહી હું ઉદાસી
પીડે તૃષા સરવર ત્રટ પાસે ઘટ ઘટ પ્રકટ પ્રવાસી-પ્રિય.

(૧૪૭૬)—શારદા—
પ્રીતીની વાંસલડી વાગી
હ્રદયમાં અજબ થયો ચમકાર—પ્રીતિની૦
અજબ ભાવના અજબ ભામિની
અજબ ગણું ભણકાર
પ્રેમી જનના ચિતડા માંહિ પ્રેમ કરે ચમકાર—પ્રીતિની૦
પ્રેમ અજબ રસ વિશ્વમાં વીરલા નર પીનાર
રગ રગ રાગ રમી રહે રંગ રાગ રમનાર—પ્રીતિની.

(૧૪૭૭)—બોલતો કાગળ—
પ્રિયકર દર્શન કાજ પ્રિયતમના
તલસે ઘડી ઘડી લોભી લોચનીયાં
મનના માન્યા વિણુ મન ના મનાય
કમળ રવિ કિરણે વિકસાય તન પુલકાય
ભેટવા પ્રિય ઉર કરે તનમનીઆં

મુહુરત સાંધી મળો મમ મનહર.
મોગર ફુલડાં વેરૂં મોહન વર
આવોજી હળવે હળવે વ્હાલા વીરનર
હૃદય ઉપવન કેરા માળી જીવન સોપ્યું આ તનમન
લ્યોને આનંદ લ્હાણુ-પ્રાણુ-રે ગુણ ખાણું

(૧૪૭૮)—શ્રી નવલ શકુન્તલા—

પ્રીત પરદેશીની નવ કરીએ ઓ સાહેલડી
દીધે દગોરે મન મેલડા—
દીલડુ પરદેશીને નવ દઇએ ઓ સાહેલડી
સંચરે છાંડીને એ છેલડા—
લાજ લાખેણી લુંટી માયા મોંઘી લે ઝૂંટી
ફોકટ કરવું શું ફટકેલડા—સાહેલડી૦
પ્રીત સારસની સાચી રંગત દુનિયાની કાચી
મનને મારી મરવું એકેલડા—પ્રીત

(૧૪૭૯)—લવ-કુશ

પીયુ પ્રીતમ આવી મનાવી લ્યો
આ દારા તમને તલશે છે
પ્રીતિ પુષ્પથી પ્રાણ વધાવી લઉં
મુજ તન મન તમ પર વારી જઉં-પીયુ૦
પળ પળ જોતી વાટલડી
આંસુડાં ભરતી આંખલડી
પીયુ આવોને લ્યો લ્હાવોને
ઉર દાસી વિનંતી લાવોને
મુજ અંગ અનંગ મુવો બાળે
ઝુકી ચારુ વસંત બધે ડાળે-પિયુ

(૧૪૮૦)—લવ-કુશ—

પીયુ પ્રીતમ આવી મનાવી લ્યો,
આ દારા તમને તલસે છે.
પ્રીતી પુષ્પથી પ્રાણ વધાવી લઉં
મુજ તન મન તમ પર વારી જાઉં. પીયું૦
પળપળ જોતી વાટલડી,
આંસુડાં ભરતી આંખલડી;
પીયુ આવોને (૨) લ્યો લ્હાવોને,
ઉર દાસી વિનંતી લાવોને. પીયુ૦
મુજ અંગ અનંગ મુવો બાળે,
ઝુકી ચારૂ વસંત બધે ડાળે. પીયુ૦

(૧૪૮૧)—સન્યાસી—

પીટવા હૈયા ફુટાને, હું હાથમાં રમાડું
એ ઘરડા ધુત્રકને, હું નખરે નચાવું
જો કહું કરો સલામ, કહે આપનો ગુલામ
તો તો લીલી મારૂં નામ
પીવાડું પાંદડે પાણી, ફરૂં હું થઇને શેઠાણી
કહું પ્યારા છો મારા, તમારી હું દારા, હસીને હસાડું
પહેરીને ફુલ ડ્રેસ, ફરૂં હું ફેશનમાં
ન ચાલું જમીનપર, ઉડું બલુનમાં
હાથોમાં. બાથોમાં. વ્હાલાની રહીને પ્રીતિરસ પીવાડું-પીટવા

(૧૪૮૨)—લવ-કુશ—

પીયુ પ્રીતમ આવી મળજોરે, સારંગ પાણી;
શાળીયા બોલે પળજો રે, હું અજાણી.
પળ પણ તમને જોઉં ના તો, ઉર ધરૂં નહી ધાર;
ગાંડી નારી ઘેલી શું થાતી...........
....................નણદલડીના વીરરે—
પ્રીયુ પ્રીતમ૦
સ્વારથ સઉકો સાધતા, આ જગમાં જનમી જાણુ;
પરમારમાં દેહ સોંપે, તેહ જીવ્યું પરમાણુ રે—
પ્રીયુ પ્રીતમ૦

(૧૪૮૩)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાલા—

પુરુષાર્થ કો કરો સબ નર કર્મ કર્મ તું કયા ગાવે
એસી વસ્તુ નહિ દુનિયાંમેં પુરુષાસેં નહિ પાવે।
પુરુષાર્થ વિન હોય દરિદ્ર દોષ કર્મકા બતલાવે
સકલકામના સિદ્ધહોયજો પુરુષાર્થ મનમેલાવે ૧
કિરપાકર કેજગદીશ્વરને માનુષત નયહદીનાહે
હાથ પાંવ સબ અંગ મનોહર એકસેં એક નવીનાં હૈ
સબહીં જૂનકે અંદર સુંદર એક નગીનાહૈ
પુરુષાર્થ બિન વ્યર્થ ગમાવે મૂર્ખ કદર નચીનાહે ૨
પરમેશ્વર ને જગત બગીચા તુમરેકાજ બનાયાહે
કિસમ કિસમ કે ફુલફૂલનસે સુંદર ખૂબ સજાયાહે
પુરુષાર્થવાલે પુરુષોંને તોડલો ફલ ખાયાહે
મૂઢ આલસી બેઠેકેખે બિરથા મન લલચાયાહે ૩
બાલપણે નમિ વિદ્યાસીખે બિરથાવકત ગમાતાહૈ
જોબનમેં પુરુષાર્થ કરકે ધનકો નહિ કમાતાહે

ભાવીબાત કભી નહિ સોચે બિરથા ખરચ કરાતાહૈ
બિના દ્રવ્ય કોઇ બાત ન પૂછે બૂઢે પણ પછતાતાહૈ ૪
પુરુષાર્થ કરનેસેં ધ્રુવને રાજ્યપિતાકા પાયા હૈ
ગંગાનદી ભગીરથરાજા પુરુષાર્થસે લાયાહૈ
રામચંદ્રજીને જાકર લંકા રાવણનાશ કરાયા હૈ
વિશ્વામિત્રભી પુરુષાર્થસે બ્રહ્મઋષીકહ લાયા હૈ ૫
પુરુષાર્થ કરનેસેં બીજો કામ નહિ બનઆતા હૈ
ઉસકો ફિર ફિર કરે શોચકર અંતવહી બન જાતા હૈ
બિનબિચાર કે જતન કરેજો સો પીછે પછતાતા હૈ
હિંમતહારહટે નહિ પીછે સોનિશ્ચય ફલ પાતાહૈ ૬
કર્મગતીકી બાતજો વેદ પુરાણ ગ્રંથમેં ગાઇ હૈ
વો તો મનકે શોચ ફિરકે રોકનકો સમઝાઇ હૈ
સૂતેપડે સિંહ કે મુખમેં નહી શિકાર સમાઇ હૈ
પૂરે ગુણઅરુન્યાય ધર્મસે ખૂબકરો ચતુરાઇહૈ ૭
બાલપણેમેં વિદ્યાસીખો જોબનકરો કમાઇ હૈ
માતપિતા નારીસુત બાંધવ સબકે બનો સહાઇ હૈ
વૃદ્ધપણેમેં પરમેશ્વરકા ભજનકરો સુખદાઇ હૈ
બ્રહ્માનંદ મોક્ષપદ પાવો જન્મ સફલહો જાઈ હૈ ૮

(૧૪૮૪)—ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ—

પુનેમ ચાંદની ખીલી પુરી આંહીરે, શોભે રજની, રજની, સુંદર આજ-હેને રમીયે, સૈયર સંગાથે આપણેરે.
સૈયર કંકણ, સોનાનાં કરે ધર્યાંરે, માહે જડીયા છે નીલમ મણી નંગ—હેતે.

સાખી { મળીયાં આજે આપણે, સજી સોળ શણગાર;
કર કંકણ ચુડી ચમક, ચન્દ્ર તેજ એક વાર.

હીરા રત્નથી જડીત ઉર હાર છેરે, મોતી ગુચ્છ લળકે છે બાજુબંધ—હેતે.

સાખી { અંબોડા ફુલે જડયા, સર સેંથે હીંગુળ,
કીધા કુમકુમ ચાંદલા, મુકતા માળા ઉર.

આરસપારસ મણી જડેલો ચોકછેરે, તેમાં રમતાં વાસતાં હેડે નણદલવીર—હેતે.

સાખી { પહેર્યાં ઝાંઝર પ્રીતથી, ઝણ ઝણ કરે ઝણકાર,
ફરીયે સઇયર ફુદડી, આ રજની મોઝાર.

સખી વેલીઓ ફુલી વીધવીધ ભાતનીરે, તે તો આપે છે સુન્દર સુગંધ—હેતે.

સાખી { કથા શીયળની સાંભળી, પ્રીતમ ઉપર પ્રેમ,
વદો સખી વીરહી થઇ, મળે ત્વરાથી કેમ........પુનમ.

(૧૪૮૫)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાલા—

પૂરણ બ્રહ્મ સનાતન તું મહાદેવ સદા

શિવ શંકર હે ટેક
અંગ વિભૂતિ વિરાજ રહી નિત સંગ બસે
ગિરિ રાજ સુતા સિર ઉપર ગંગા તરંગ ચલે
ગલ બિચ ભુજંગ વિષં કર હે ૧ પૂરણ૦
ચંદ્ર કલા શુભ મસ્તક મેં દગ તીન મનોહર
જૂટ જટા કટિ મેં મૃગ ચર્મ સુહાય રહા
કર બીચ ત્રિશૂલ ભય કર હે ૨ પૂરણ૦
કૈલાસ કે બિચ નિવાસ કરે ગણ યૂથ નિરંતર
સાથ રહેં મુનિ ધ્યાન ધરેં મન બીચ સદા
સુર વૃંદ સબી પદ કિંકર હૈ ૩ પૂરણ૦
ગણખાન વિમોક્ષ નિધાન સદા શરણગત જાન
દયા કરકે બ્રહ્માનંદ કરો પ્રભુ દાન મુઝે
તેરા નામ અપાર સુખં કર હૈ ૪ પૂરણ૦

(૧૪૮૬)—ભક્તબાળા—

પુરણ બ્રહ્મ પરમેશ, નમન વિભુ અરજ અકામી, ગટમી ઘટ ઘટ વ્યાપી.
સ્વામી, શ્રી સુરેશ સુરારી, વીધવીધ નામી, અવીચળ ધામી, અંતર્યામી.
દીન તણા દુઃખ ટાળક દેવા.

(૧૪૮૭)—અદલ ઇન્સાફ—

પુરણ કસોટીએ પરખી લ્યો પણ ના કાળું કનક પડનારૂં,
નૈન અરીસામાં નીરખી લ્યો, રસીયા જણાશે હેત તમારૂં.
તન મન વારૂં છો સરવસ મારૂં—પુરણ.
નીરે સંયોગી માછલી જીવ તજે નીર સુકે,
તેમ તમો વીણ આ પ્રમદા પણ પ્રાણ તજે પલમાંય,
સારસડી સ્નેહી વીયોગે વીધાય—તન મન.

(૧૪૮૮)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

પ્રેમબિજ રોપ્યું હૃદયે જીવન આધાર મારા.
પ્યારા પત્ર તારો બાળી, ફુટયાં નવપલ્લવ ડાળી.
ખીલી પુષ્પે દોહદવાળીરે (૨) જીવન આધાર મારા.
મદન પડીને પુંઠે, મીઠાં પ્રેમ પુષ્પ ચુંટે,
મારી ફુલડી લુંટે, (૨) જીવન આધાર મારા.

(૧૪૮૯)—સન્યાસી—

પ્રેમબાથ દઇ ગયો, આવ પ્રાણ સાથે લઈ ગયો.
પ્રવાસી કયાં રીસાઈ ગયો, સંન્યાસી ભુલાઇ ગયો
ભુલી હું ખોઈ ભાન આ—
વસ્ત્ર વેશ મંગળથી, હસ્તના કમંડળથી

ભાલચંદ્ર મંડળથી, વાણી મૃદુ ચંચળથી
ભુલી હું જ્ઞાન ધ્યાનમાંજ—
હસીને હસાવી ગયો, નયને લલચા ગયો
વિરહે રીબાવી મારૂં ચિત્તએ ચોરી ગયો
નણદલ વીર માન્યા મેં તો ભગવત ભરૂસે મેં તો
દે એ વર ભૂધર દેતો, લે આ અરજી ઉર લેતો.

(૧૪૯૦)—રતનબાઇ—રાગ, ભજન, પદ.

પ્રેમ પ્યાલો મેં પીધોરે, સુણોરે સંતો પ્રેમ પ્યાલો મેં પીધો,
આરે જગતડાને કોઇ નીવારોરે, અમર પછેડો કોણે લીધોરે.—સુણો૦
મારા શીરના સુખે સુખડાંરે, તે અમે ત્યાગી દીધોરે.—સુણો૦
મારા મનડાને બહુરે સમજાવ્યું મે, શોધ જંગલનો મેં કીધોરે.—સુણો૦
ગુરૂના પ્રતાપે બોલે રતનબાઇ, કનકાપુરીનો મારગ લીધોરે.—સુણો૦

(૧૪૯૧)—પુંડલીક—

પ્રેમ ધ્વજા સમ ઉડતાં ચાચલ શીદ દબાવે અંગે?
યુવતી જોબન રણ મેદાને મદન ચડયો છે જંગે,
એ ઢંકાય ના, ઢંકાય ના, આલી ઢાંકયું ઢંકાય ના;
શાનુ રણુ ને શાની ધ્વજા! એ વાત તજો સહુ આડી,
આવ્યા કે નહી પ્રીયતમ હઇયું હેરે વસ્ત્ર હટાડી,
એ કહેવાય ના કહેવાય ના, આલી કહેતાં કહેવા ના;
ભમર કમાન મથી સાંધીને તીર—નેત્ર અણીયાળાં,
વીંધે વીરહી હદય મદન ફોકટ છુપાવ્યાંના ચાળા,
એ છુપાય ના, આલી છુપાવ્યું છુપાય ના;
કમાન શાની ને વળી તીર એ મુખપર કયાંથી આવ્યાં?
લે ચન મનડાને વશ નાચે એ મન તણાં નચાવ્યાં!
એ કહેવાય ના; આલી કહેતા કેહેવાય ના—મદન.

(૧૪૯૨)—ભકતરાજ અંબરીષ—

પ્રેમવશ થઇને જીવન તજી જામાં, જીવન તજી જામાં ગમનકરી જામાં—પ્રેમ.
તારી પરખ મેં ન કરી સાચી સતી તું સુંદરી,
જો હત ખબર આવી, તો ન રાખત દૂર પરી.
સાહસ કરી ન જા મુજ જીવ જાય તો જાયે,
એક વાર હું થી બોલી ભલે જાય તો જાયે.
તારી પાછળ હું ભવમાં ભટકું આ તન મને,
કેમ શોભે હે શ્યામા, શોભે હે શ્યામા રહો રમણી શમ—પ્રેમ.

(૧૪૯૩)—આનંદ લહરી—

પાધરે પંથે જા ગુમાની ! પાધરે પંથે જા,
સુંદરી સામા જોઇ જાદુગરી આંખના ન કર ધા;
રસિયાજી ! આવી નાજુક વયમાં અવળા લક્ષણ આ,
હઠીલા ! પાધરે પંથે જા, રસિલા ! પાધરે પંથે જા;
વાત કરૂં જરા છાતીએ ચાંપું. કે ચુમ્બન આપું હા-
દંત ડંખે એવા અધરામૃતની, સાફ ધસીતે ના;
છોગાળા પાધરે પંથે જા છબીલા ! પાધરે પંથે જા

(૧૪૯૪)—સર ફરોસ—

પડે થે અકકલ પર પથર, જમાનેકી દોરંગી હએ;
મીલે ખુદ રેસમે જાકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
ફસા ભોલા શીકાર, ઇસ મતલબી દુન્યાકી મુઠીમેં;
મુરીદેશક રૂહે બન કર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
નયું તીરે હવસ છોડો કે હમ ભી ચલતે પુરજે હએ;
સીતારે તોડ દે મીલ કર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
ચેહ નીકલી કાલી નાગન ઔર તુમારે આસ્તી નીકાલા:
ન મર જંજીર ગૌહર પર જમાનેકી દોરંગી હએ.
તુમ્હારે કીમતી આંસુ, ચુકાવે એક આનાગાર;
તો ફીર તુમ સબસે હો બંડકર, જમાનેકી દોરંગી હએ,
ફના હયે ખાંકી પુતલેકો પડા હય ખાબે ગફલતમેં;
હંસો ગારીલ મુસાફર પર, જમાનેકી દેરાંગી હએ;
ચેહ નેક અંજામ મેરા તેરે દીલ પર દાગે હસરત હએ;
ન મર ખુને જીગર પીકર જમાનેકી દોરંગી હએ,
હુવા ફરહાદ જેશે ખાર શીરીકે ન મીલનેસે;
યુહીં ફોડુંગા અપના સર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
બનાચા થા ખુદાને સાથ. લયલા ઔર મજનુકા;
જબહી તો લે ચલા આકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.

(૧૪૯૫)—ચલતા પુર્જા—

પ્યારી બની હો દુલનિયા તુમ્હે લગ જાવેગી નજરીયાં જાન;
ચાહે સખી મારો ચાહે ગરિયાવો, સંઇયા તે લુટે જોબનવા,
દિલકે અરમાનકા પયદા હયે અસર આંખો પર:
મહેરબા આપકી ખિદ્દમત મેરે સર આંખો પર.
દિલ યહે કહેતા, હયે ન આશકયે ખુલે રોજે દિલી;
જીતો કહેતા હયે કદમ ચુમકે ધર આંખો પર.

ચાલો જાઓ ન સતાઓ મુઝે અપશી ન બનાઓ;
ઝેપ ગઇ ઝેપ ગઇ વાહ વાહ ઝેપ ગઇ—ચાહે સખી.

(૧૪૯૬)—અશોક—

પ્યાર પરનરનો નવ કરીએ સન્નારીઓ! પતિવ્રત–પીયુષે વિષ નવ રેડીએ
શીયળ કલ્પતરૂ વર નવ બાળીએ શન્નારીઓ ?
ધુળે સૌન્દર્ય કુસુમ નવ રોળીએ–પ્યારે.
પ્રીતિ નિજ પતિની સાચી. સતીએ ત્યા રહેવું,
પતિ ચરણ નિસરણીથી સ્વર્ગ જઇએ—સન્નારીઓ.

(૧૪૯૭)—ચાંપરાજ હાડો—

પ્રીય મિત્ર વિના હો ભાઇ, કોણ મોહબત સાચવે આંહી—પ્રીય ટેક.
માથું દીએ તે મિત્ર, જગ કહે પણ કરવું વિચિત્રઃ
તે કરી દેખાડયું ભાઇ, કોણ મહોબત સાચવે આંહી—પ્રીય.
ધન્ય પ્હાડ સિંહ તુંજજનુની; ધન્ય ટેક મિત્ર તુજ મનની;
મૃત્યુના મુખમાં જાઇ કોણ મહોબત—પ્રીય.
તે જાણી દોસ્તની રીતી, તે જગત જણાવી નીતિ;
આ દિલ્લી શહેરની માંહી કોણ મહોબત—પ્રીય.
કદી હોય સહોદર ભ્રાતા, નહી રમે સાહસ જીવ જાતાં;
નહી મળે જોડ તુંજ કમાઇ કોણ—પ્રીય-
બલાતી હુ મિત્ર જગ મળતા કોઇ વ્યસન લાળથી;
ભળતા નહી મળે ભાઇ કમાય કોણ—પ્રીય-
કરવીમિત્રતા આવી હું કહું છું જગત જણાવી;
બીજી નામ તણી મિત્રાઇ કોણ—પ્રીય.
જો ક્ષત્રી પૂત હું સાચો વળુ તુર્ત તહાંથી પાછો;
જો રજપુત તન સગાઇ કોણ—પ્રીય-

(૧૪૯૮)—સતીનો સાપ—

પતિ પૂજ્ય તીરથ સમ માની સેવે સદા જે સન્નારી;
સતિત્વતણા પ્રભાવે, ફાવે ના દુરાચારી
પતંગીઉ રૂપ ભાળી, ભમે ભુલી ભાન ખાળી;
ઝંપલાવે દીપ ન્યાળી બળી સહે દુઃખ ભારી—પતિ
શીળ કશોટી સ્રી તણી, પરખે કરતાં વાર;
ગુણી અવગુણી પુરૂષનો, વિગતે કરે વિચાર.
તજીને મોતીનો માળો, સેવે સદા મુકી ડાળો;
અરે! પડતીનો ચાળો, રૂવે દેવીને સાંભરી—પતિ-

(૧૪૯૯)—આંધરે બહિરૂં—

પરાગે હાહદીલ વેચી ડમાયા રંજ દુઃખ આફત.
ગુમાવી આબરૂ સુખ મૌજ રાખી ઇશ્કની દાવત.
પડયું દડતું કરીને દોસ્તી તે સંગ દીલ બુતની,
સાચાં દુશ્મનો દીદારમાં થઇ દારની હાલત.
થઇ યુસુફ હું વેચાવા સરે બાજાર જઇ ઉભો,
ખરીદયો ના જલીખાંએ મલી જીલ્લત ગઇ હુરમત.

(૧૫૦૦)—ભાવી પ્રબલ્ય—

પ્રીતમને પેખતાં મારા હૃદયમાં આવે ઉછાળા;
વિલાસોના ઉમંગોનાં તરંગોમાં ઝુલે બાળા—પ્રીતમને.
પ્રીતીની વાંસળી વાગે, રસીલીનું હૃદય જાગે;
ઝુલે છે આજ અનુરાગે અધીરી બ્હાવરી બાળા—પ્રીતમને,
ઝીણા ગાનો વીણા બોલે જગત એ આનંદમા ડોલે.
ચડાવ્યું ચિત ચકડોલે તે જાદુગર વીણાવાળા;—પ્રીતમને.

(૧૫૦૧)—જલશા સંગ્રહ—

પનીયા જાઉગી મોહે મત રોકો—પનીઆ
સબ સખીઅનકે સંગમે પનીઆ;
જાન દીઆ ભર આવુંગી-મોહે-પનીઆ.

(૧૫૦૨)—લલિપ્રિત—

પરણાવે માબાપ છોકરાં જોડ જુવે નહીં સુખકારી,
થાય કજોડાંમાંથી ખોટુ અપજશનું દુઃખ બહુ ભારી;
અણગમતો વર બાળાને એ બ્હાનુ રમવાને જારી.
સમજોરે શ્યાણા સદભાગી દિન દિન વધતી ખૂવારી;
નામે મ્હોટા કામે ખોટા લાલ બને થપ્પડ મારી
બાળને પારી નવ જાણે એ નર મુસાળી નારી.
કૂળ જોઇ કુળવાળા બનતા રડે રાંડિયા અવિચારી.
ફટફટરે પુલણજી બાળકને નાખ્યા મારી.

(૧૫૦૩)—અદલ ઇન્સાફ—

પુરણ કસોટીએ પરખી લ્યો પણમાં કાળું કનક પડનારૂં.
નૈન અરીસામાં નીરખી લ્યો રસીયા જણાસે હેતુ તમારૂ.
તન મન વારું છો સરદ્દર મારૂ.—પુરણ
નીર સંયોગી માછલી જીવ તજે નીર સુકે.

તેમ તમો વીણુ આ પ્રમદા પણ પ્રાણ તજે પસ્તાય.
સારસડી સ્નેહી વીયોગે વીંધાય—તનમન

(૧૫૦૪)—સ્વદેશ સેવા—

પ્રેમ શીરોમણી રંગ રસ ભીના મુગટ મણી મારા.
વિમળ અચળ મમ સ્નેહ સ્વામી કરૂ નયનો ના તારા,
મધુરા તારા શબ્દ રસાળા કમળા કરનારા,
દુર હટોજી તન પર ધસતા પ્રપંચ રમનારા (વાહ વાહ,)
ચપળ વદનના સરળ વચનમાં છળથી છળનારા (છોજી)
પ્રાણ જીવન ધન અર્પણ તુજ પર તું મુજ રસ ધારા,
મોહ ભરેલા છો મદઘેલા તનમન હરનારા—વાહ

(૧૫૦૫)—સ્વદેશ સેવા—

પ્રભુ આપ સમાનર સહુ કરજો અમ દીનની દાઝ દીલે ધરજો,
અની તારક અન્ય પછી તરજો સહુ ભારત આ અંતર ભરજો.
સ્નેહ દયા સંભાળ દુઃખની કોડ ઘણું પુન્ય કાય આણું ?
જીવનનું સાફલ્ય આ જગમાં સેવન છે નિજ દેશ તણું;

(૧૫૦૬)—ચંદ્ર ચકોર—

પંડિતજી ચલ્યા કાશીથી ઠગનું આવ્યું ગામ,
" ફિર તો કહે ફર " અર્થ ન જાણ્યુ ખોયો માલ તમામ,
આજ કાલનો જુવો જમાનો મોટું રાખે માન;
કહે સુધારો " ફર " નહિં સહમજે બધા તાન મસ્તાન.
પહેરે ઇસ્કી કપડાં ચશ્માં તેજ ભણેલો છે ?
નહી આચારે સમજે તે ધર્મી બનેલો છે ?
ભપકામાં નહી સાર જરાપણ ભણ્યો ખરો જે ગણતો જાય;
તેજ સ્હેજમાં પાર ઉતારે ભણે ગણે જય જય જય થાય;

(૧૫૦૭)—રતનબાઈ— રાગ ભજન. પદ.

પ્રેમ પ્યાલો મેં પીધોરે. સુણોરે સંતો પ્રેમ પ્યાલો મેં પીધો,
આરે જગતડાને કોઇ નીવારોરે અમર પછેડો કોણે લીધોરે—સુણો૦
મારા શીરના સુખે સુખડારે તે અમે ત્યાગી દીધોરે—સુણો૦
મારા મનડાને બહુરે સમજાવ્યું મે શોધ જંગલનો કીધોરે—સુણો૦
ગુરૂના પ્રતાપે બોલે રતનબાઇ, કનકાપુરીનો મારગ લીધોરે—સુણો૦

(૧૫૦૮)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

પ્રેમબિજ રોપ્યુ હૃદયે જીવન આધાર મારા.
પ્યારા પત્ર તારા ભાળી ફુટયાં નવપલ્લવ ડાળી.

ખીલી પુષ્પે તો હદવાળીરે (૨) જીવન આધારે મારા.
મદન પડીને પુરે મીઠા પ્રેમ પુષ્પ ચુંટે
મારી ફૂલવાડી લુંટે (૨)જીવન આધારે મારા.

(૧૫૦૯)—ભક્તરાજ અંબરીષ—
પ્રેમવશ થઇને જીવન તજી જામા જીવન તજી જામાં ગમનકરી જામાં-પ્રેમ
તારી પરખ મેં ન કરી સાચી સતી તુ સુંદરી.
જો હત ખબર આવી તો ન રાખત દૂર પરી
સાહસ કરી નજા મુજ જીવ જાય તો જાયે.
એક વાર હું થી બોલી ભલે જાય તો જાયે.
તારી પાછળ હું ભવમાં ભટકૂં આ તન મને,
કેમ શોભે હે સ્યામા, શોભે હે સ્યામા રહો રમણી રામ-પ્રેમ-

(૧૫૧૦)—સતી તોરલ—
પ્રેમ રંગે હું અનંગે ભરી યુવતી.
રસ બસ થઇ પ્રીય નરને પ્રીતે રીઝાવતી—રંગે૦
મધુકર મોહનજી રહો યૌવનના બાગમાં,
રમી લ્યો સ્નેહ સાથ મધુર પ્રેમના પરાગમાં-
ઝુલાવતી અંગ પ્રીયે કળી વીકસાવતી પ્રેમ—રંગે

(૧૫૧૧)—સાગર સરિતા—
પ્રેમરંગ ઝુલે ઝુલો હૈયાહાર ઝોલો આ જોબનનો બહાર વ્હાલમાં.
કામણગારી જાઉં હું વારી ચોર્યું ચિત શાણા સરદાર આજ મારુ.
પ્રેમે ફસાવી દીવાની બનાવી હું પણ દીવાનો દીલદાર આજ બન્યો.

(૧૫૧૨)—ખ્વાબે હસ્તી—
પંખના હોતો ઉડસકું એ પંખ ઉડાના જાય.
બિધના અયસી બાત કરે કે પંખ દે લગાય.
ચીડીયા બનકે મખ ઉડ જાઉં કોયલીયા બનબાસી
બનબન દુઃખયારી કહું અહીયનકર જીયરા ફુકૂં.
અગમ દુઃખ અગીયન ઝોકૂં,
એકલ મતવારી ડોલું. અપના અપના દુઃખ કાસે બોલું.
બીરહા બીખ હીરદે ઘોલુ............પંખના.

(૧૫૧૩)—ઉદયભાણુ—
પંથી પરદેશી ચિત સોંપી હું આં ચા...લી મનને ભાવે તે કરજે
પુન્ય...શાળી

સાખી { તરસ્યાને ટીંગળાવવા પડદે રાખી પ્રીત
પડ્યું પ્રવીણ પંખીએ પ્રાણ ગામની રીત

શુભ સંદેશો લઇ સંચરજો હું આ ચા...લી

સાખી { મહા મહીનાનું માવઠું જંગલ મંગલ ગીત;
સમય વિનાનું બોલવું ત્રણેની એક રીત.

વ્હેલા મડપ માંહી મળજો હું આ ચા...લી.

(૧૫૧૪)—લક્ષ્મી વીજય—

પૈસા સાટે વેચે જે સુતા પ્યારી નર્કનો તે નર અધિકારી
બાળા બાંધે વૃદ્ધ કોટે અવિચારી નર્કનો તે નર અધિકારી
દોરે ત્યાં જાનાર ગરીબડી કન્યા ગાય બિચારી
પિડે પાપી દુઃખ આપી તે નિચ કશાઇ લ્યો ધારી—નર્કનો
દિકરી કેરાં દામ મેળવી ખોટી ધરે ખુમારી
દે દાટી થાય માટી...ધનની બને અંતે ખુવારી—નર્કનો

(૧૫૧૫)—સતી પાર્વતિ—

પંખીડાં તારુ જાણીશ જગમાં ન કાંઇરે
ધન નહિ તારૂ તન નહી તારૂ સુંદરી સુત માઇ ભાઇરે
કર્મ સેલાણી એ આણી પુર્યા ફોગટ ફુલ્યો ફસાઇ અ.
સોહ સાચો ભજ ભવ તરવા માયા આ સર્વ પરાઇરે.

(૧૫૧૬)—કબીરભજન—રાગ ઝીંઝોટી પદ.

પાંડવ કોણુ કુમત તોએ લાગી દીનાનાથ જ્યારે અભાગી—પાંડવ
જીવોકી વેધકસુ ધરમન કહીએ સધરમકી કહીએ ભાઇ—પાંડવ.
બડબડે મુનીવર મીલકદ બેટે ઇઆમે કોણુ કશાય—પાંડવ.
ચારોઇ વેદ તુમ જપજપ જાણ્યો તો જ્યું બર લાધ્યો ભારા
રામહી નામકો મરમ ન જાણ્યો તો કયુકર ઉતરેગા પારા—પાંડવ.
પઢપઢ પોહી ભવનજો ભરાયો અંતર ભેદ ન પાયા,
કહેત કબીરા સુનભાઇ સાધુ દુનીયા ધંધે લગાયા—પાંડવ.

ક (૧૫૧૭)—રંગતરંગ—

ફેશનનેબલ બૈરીનો સ્વામી સંસારે રવડે છે,
ધન ખર્ચી ઘરમાં ઢેમડુલ લાવી દુઃખમાં સબડે છે;
રંગઢંગ ઠાઠમાઠ ફેશન પર ણુરતી પ્રીટતી;
ફેશ ડેશ ડેશ ત્રેશ બીલકુલ એકટ્રેશ સમ દીસતી
આય નાચે કુલટા ફેલ ફંદા સધળાકછેક;
બની ગુણીકા બેપરવા............ફેશનેબલ
વોચચેન પેનફેન ડેસ્સી હેન્ડ કર શીપ ધરતી
શુટબુટ લાવ લાવ ઓર્ડર પર ઓર્ડર કરતી

જાય: બીજલસમાં ખાય છે હોટલમાં લાય લાગે
ઉરમાં અંતરમાં..........ફેશનેબલ

(૧૫૧૮)—બીજી કાલી જાન
ફનામે અહમેં, ફરિઆદમેં શીયોમે નાલોમે,
સુનાઉં દર્દ દિલતાકાત અગર હો સુનને વાલમેં,
તુમ્હારા ઉઠકે જાના ઓર મરીજ ગમકા મર જાના,
મેરી જાન ફદક હોતા હે યહી તો મરને વાલે.

(૧૫૧૯)—બોલતો કાગળ—
પુલગુંજ પુલોમાં ઝાઝા ફુલ્યું પુલ પુલી કરમાશે
પુલી કરમાશે ખીલેલું આખર ખરી જાશે,
સરખા દીવસ ન ગયા કોઇના તેમ નહી જાશે.
રેંટતણી ઘટમાળ બરાશે ભરાઇ ઠલવાશે,
ઉજળુ એ સહુ દુધ આજ દેખાશે,
જયારે પડશે કાળ ઝપાટો ત્યારે સમજાશે.

ફુ (૧૫૨૦)—બુદ્ધદેવ—
પુલની પાંખડી લ્યો પ્રાણ-પુલની૦ ગણી અંતરની ઓળખાણ-પુલની
શ્યામ સલુણા અમ ઘર આવ્યા શા કરીએ સન્માન;
નાથ નગીના પરિમલ ભીના મન માન્યા મહેમાન-પુલની૦
ઝાઝુ શુ કહીએ સુમજુને સખી નયનના બાણુ;
વિમળ કમળ આ સરોવર જળનું ભોગી ભ્રમર સુજાણુ-પુલની૦

બ (૧૫૨૧) આનંદ લેહરી—
બંસીવાલા છેલે લગનીરે લગાવી લગનીરે લગાવી પ્રીતલડીરે જગાવી
પ્હેલાં નવ જાણ્યું કાંઇ પ્રીત શું હસેરે બાઇ!
હવે તો ગઇ ઘવાઇ શુદ્ધ બુદ્ધ સૌ ભુલાઇ
જાદુગરા શ્યામે ભોળીને ભરમાવી કામણગારા કાને ભોળીને ભરમાવી.

(૧૫૨૨)—ચલતા પુર્જા—
બાવરી બાવરી હુઇયા નાદાન લોભ બાવરી હી જાનીએ;
બાવરી સુઇયાં પિતા કારન—નાદાન લોગ૦
ગોરે ગોરે મુખપર ઝબકી ઉદાસી કારે કર મંયતો દરશનકી પ્યાસી;
યુ જીગરા નજરારી વારી વારી વારી—નાદાન લોગ૦

(૧૫૨૩)—સ્નેહલતા—રાગ ગીત,
બુઢા પરણીને જાયે બાળકી વાગે છે ડંકા.
પૈસા આપીને પરણ્યો લાડકી લુટી છે લંકા,

પત્થર સાથે રત્ન પછાડયું થાસે જગમાં ડંકા,
કાજળ અને કંકુ એકજ થઇ ગયું લુટી છે લંકા—મુદો.

(૧૫૨૪)—વિદ્યાપ્રતાપ—

બની જોગણુ ધરી ફફની પતીને શોધવા માટે—પતીને શોધવા માટે,
જાઉં પ્રેમની વાટે હું નાવા પ્રેમને ઘાટે;
મળે તો મેળવું ફળ એજ મારા પ્રાણુને સાટે—પતિને
સાગર પ્રેમને મોઝાર હું પ્રેમ તુંબડે તરનાર;
મુખથી પ્રેમનો ઉચ્ચાર કરતાં પહોચ્યુ પેલે પાર—પતિને.

(૧૫૨૫)—દુશ્મને ઇમાન

બાંકી તીરછી અદાને લુભા લીની
દીલપે બરછી નજરકી લાગા દીની,—બાંકી.
કાફીર અદાપે હાય મંગ તો મચલ હાઈ.
ઉડતા હયે દરદે જીગર હોંતી હએ રોતબસર.
સબો કરાર છીના ગેકસ કીની—બાંકી

(૧૫૨૬)—જલસા સંગ્રહ—

બતાદે પ્રાણુ જરા મોકો શરણુ કિસ્કે તું જાતુ હે,
દીદાર મેં તુ બચન દેકે-તિકસકે કયુ ભ્રમતા હૈ,
પ્રભુ કે ખાન પાનોકો-તબા તુ ભુખ કે મારે,—૧
અરે મન સુદ્ધ જો હોકે ભજન તુંજકો ન ભાના હૈ—૨
હુજા કોપ અધિક દાંતા નિકાલો દ્રુઢ જગતિર કે;
ઉસીકે જો તું દેનેમે નહી સંતોષ લાતા હૈ—૩
ચલાજા ઓર ઠોરોંપે તજી ઇસ રાજયધાનિકા
અવિહિત કર્મ પાનીમે જનમ અપના ડુબાતા હૈ—૪
જહાંવોના તુજે દેએ જગ શીરોજ બના એસી;
કયુ છુપકે પ્રભુસે જો તું કરને પાપ ચ્હાતા હૈ—૫

(૧૫૨૭)—અદલ ઇન્સાફ—

બહાદુર બંકા નહી કરો શંકા હરવાને પરધનને,
બહુ વેશ ધરો બે ફીક ફરો દીલમાં ન ધરો ડરને.
લુંટફાટ કરો છળબળેથી દયા નવ ધરીયે ખટપટ કરીયે.
જઇ દુશ્મનને હણીએ ....
બાળીને નાંખો પાંખડમાં ધુતો ઝુશનનાં ફંદમાં.
શીખ સુખે માણો સંગમાં ગોલ્કન મેંગનો જયજય.

(૧૫૨૮)—મુદ્રાપ્રતાપ—
બહુ ધીરજના ફળ મીઠાં બેન ધીરજના ફળ મીઠાં છે;
કહે ઋતુ વિણફળ કયાં દીઠાં બેન ઋતુ વિણુ ફળ કયાં દીઠાં છે.
તરૂવર તહાં તરુવરની છાંયાં કંથ તહા કામની કયા;
જન બહુ મથન કરીને થાકે ઉતાવળે આંબા નવ પાકે;
મન કરીએ ન અજીડાં બેન ધીરજ

(૧૫૨૯)—રજની ચંદ્ર
બાજી બગડી તો ગઇ દુષ્ટ જનના સંગે રંગે.
પાજી હાજી હા કહીં સુખથી રહે રંગ ચંગ
ખટપટીયા ખુશામતીયા વળી મસલતીયા મોબાજ.
ચાડી કરીને રાજી રાખે હલકા ઉપરી આજ
રાખી અંતરમાં છરીં ફસાવે સજનને ઉમંગે—બાજી
ઇદ્ર ધનુષ્યનો રંગ જુઓ જયમ સમય સમય બદલાય
ઉદય અસ્તનું કાલ ચક્રભ્રમ જાણે નહી શઠ કાય
માયા કોઇની ના થઇ વહોતી જે સલિલ તરંગે —બાજી

(૧૫૩૦)—વીર અભિમાન્યું—
બિના પતિ સુનો સંસારે,
પતિ હિ બ્રત હય પતિ હીય તપ હય પતિ હય કીરતાર.
પતિ હિસે પત હય તબહોં પતહયંય બીનપતિ બિપત હજાર.
પતિ હશે પત હય ઇસતનકી પતિ પત રાખન હાર.
જબલો પતિ હય બીનપતિ બિપત હજાર.
જાકો નેહ ચરણમેં પતિકે વહી પતિવ્રતા નાર
એક પતિવ્રત રહે જગતમેં તો સબ બરત અસાર.
બિના પતિવૃતકે નારીકા જીવન હય ધિક્કાર બિના,

(૧૫૩૧)—ભજનામૃત—ભજન મીરાંબાઈ
બલીહારી રસીયા ગીરધારી સુંદર સ્યામ હો તજી અમને
મથૂરાંના વાસી આવા ન બનીયેજી
વાંસલડી વાગે વ્હાલા ભણકારા વાગેને વૃજ વાટ લાગે ખારી
સુંદર સ્યામ હા તજી અમને મથૂરાંના વાસી આવા ન બનીયે હોજી
જમૂનાનો કાંઠો વહાલા ખાવાને દોડેને અકળાવી દે છે મૂને ભારા યું
વૃંદાવન કેરી શોભા તમ વીણુ અમને તો નવ લાગે હવે સારી—સું.
ગોવરધન તોળ્યો વ્હાલા ટચલી આંગળીયે ને આભપર કેળ્યો ગીરધાર
મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ શુંદ્ધ પ્રભૂ લેજ્યે માહ્રસી.
સુંદર સ્યામ હો તજી અમને મથુરાંના વાસી આવા ન બનીયેજી. સું

(૧૫૩૨)—સુરદાસ ભજન—રાગ હોરી

બ્રજમે હરી ધુમ મચાઇ ગોપી સરવે દેખન આઈ.
ઇતસે આઇ નવલ રાધીકા ઉસસે કુવર કનાઇ;
હીલ મીલ ફાગ ખેલે પરસ્પર શોભા બરની નહી જોઈ
　　　　નંદ ઘર બાજ બધાઇ
રાધે સાન કર સખી અનકુ જુઠ જુઠ ઉઠવાઇ
પકરો પકરો મન મોહનશે સબ સંપ કરે પાઇ
　　　　તને કયું ન લેત છોડાઇ
તદલ પખાજ વેણુ વાંજીત્ર વાજે મંજીરા સરણાઇ,
ઉડત ગુલાલ લાલ ભયે બાદલ સઘળી વ્રજ સોહાય.
　　　　માનુ બાગવા જરાઇ.
મુગટ પીતાંબર છીન લીયો શીર પર મુંદડી હોડાય;
નેનું જોયે નભ નેનુ બીચ કાજળ નેકવેસદ પેરાઇ
　　　　લાલેકુ નાચ નચાઇ.
કહેત રાધીકા સુન હોને કૃષ્ણજી કહાં ગઇ ચતુરાઇ;
કહાં ગયો તેરો નંદબાવાજી કહાં ગઇ જશોમતી માઇ.
　　　　માનુની નાર બનાઈ.
ફગવા લીયા બાન જાને ન દુંગી કરો મા કોટી ઉપાઈ;
લગી કઠોર કસર સબ દીનકી મસ્તી નાચ નંચાઈ.
　　　　બોત દીન સાંખ ઉખાઇ.
મુગટ પીતાંબર દોયોને રાધીકા ફગગવાં લીયો મન ભાઈ;
સુરદાસ કહે છબી કહાં લગી બરનુ એસુખ બઇકુંઠ નાઈ,
　　　　કરત જન કોટી ઉપાઈ,

(૧૫૩૩)—યોગકન્યા—

બની આનાર હું લાચાર હૈયા હાર વીના
જેવી જામિની લાગે ચંન્દ્રના ચમકાર વીના
જાણે વ્હાલા વિના વનીતાની વૃથા જીદગી.
વાવેલી જેમ વૃક્ષના આધાર વીના.
શુ કરૂ કોઇને કહું હાયરે મુઝાઉં છું,
મીધાવે કોણ મારો માનિતો કીરતાર વીના.

(૧૫૩૪)—મીસ અમીજાન—રાગ ગજલ તાલ દાદરા.
બહકાને વાલે આપકે સબ યાર બન ગયે.
સમઝાને વાલે મુફત ગુન્હેગાર બન ગયે
હમને દીયાથા દીલ ઉન્હે દીલદાર જાનકર

વહ લેકે મેરે દીલકા દીલ આજાર બન ગયે,
કુબે હેયદરસે જો આબાદ હે સીના મેરા
બન ગયા દૂરે નજીદ દીલકા નગીના મેરા
ઉસ ખુલ બગેર રાતકા આતી નહી હે નીદ
બીસ્તર કે તાર હકમેંમેરે ખાર...

(૧૫૩૫)—મહમદ હુસેન—રાગ ભેરવી કવાલી
બહુ તેરા સમજાયોરી લાખનબાર દીલ હમારે વે માનત નહિરે.
મન સમઝ પસ્તાયોરી લાખનબાર—બહુ તેરા.

(૧૫૩૬)—પ્યારા સાહેબ—દાદરા.
બટવા ગુથન દેરે મીજાજીયા બટવા ગુથન દે.
હાંરે મેરે સોરેકા બાલા જોબનવા—બટવા ગુંથન દે.
એક તા ચીકના ગારીકા પત્તા દુસરા ચીકના ઘી,
તિસરા ચીકના ગોરીકા જોબના ચારેકા લલચેજી—હાંરે
નદી કિનારે બગુલા બૈડા ચુન ચુન મછલી ખાય
સીગી મછલીકા કાંટા લગારે મેરા તલપ તલપ જીવ જાય.

(૧૫૩૭)—મીસ અબદુલહુસન—રાગ ગજલ તાલ દાદરા
બહાર આઇ હે ગુલ ફ્લે હે બાદલ ટીરકે આયે હે,
મદીનેકા ચમન ઇસ વખ્ત આંખોમે સમાએ હે.
બને સમસા કમર ઓ રહે બને સબતુર કે ચહેરે.
ખુદાને આપ આપને નુરસે તુમકા બનાયે હે
મીલેગા એક મોતીકા મહલ ફીર ખુલ્દમે ઉસકા
ગમે હજરતમે જીસને એક આંસુભી બહાયા હે.
ગમે હજરતમે વહહે જીસને નારે દોજખકા બુઝાયા હે.

(૧૫૩૮)—ન્યાય સીધુ—
બાજી ગરની રચના જેવી સયમ રમત રમનારોરે.
સમયે રામે રાક્ષસ હણિયા થતા સમય ફરનારોરે,
સીતાને રાવણુ હરી ચાલ્યો ગર્વ અતિ કરનારોરે.
કોરવ સૈન્ય સંહાર્યું અર્જુને ગાંડિવનો ધરનારોરે,
સમયે લૂટાયો તસ્કર હાથે સમય પંથ છે ન્યારોરે.
યુદ્ધ કરાવ્યું મહાભારતનું કંસ સગ લડનારોરે.
સમયે હણાયો, ભીલને હાથે કૃષ્ણુ મહા બળવાળોરે.
સમયે પથુરાજે શા કીધાં ઘોરીના સંસ્ક.રે.
સમયે પૃથુરાજે શા કીધાં ઘોરીના સંસ્કારોરે.
એજ ઘોરીએ પૃથુને બાંધયો થતાં સમય પડનારોરે.

સમયે મહેલ મેડીમાં વસતો ઝુંપડીનો વસનારોરે.
સુમય સમયનો હેરો ફેરો સમય સમયનો વારોરે,

૧૫૩૯)—શ્રી સિધ્ધ સત્યેન્દ્ર—રાગ હોરસ ચોપાય

(બ્રહ્માણુ અગ્નિ હોત્ર કરે છે હોત્ર કરે પંડામ કરે છે
પૈસાની બાર બીડી લઇને પીયે છે શીયા
અંધારે અજવાળૂ થાય ચોર આવેતો નાસી જાય.
દીવાશળીની સાથે ડાબલી પછી
પુર્વરૂષી સંતાન આપણે મૂખ માંહી અગ્નિ ધરીએ,
વડીલ થકી પછી નામ સવાયું આપણે કેમ નહિ કરીયે.
હોઠ બળે ને મુખ ગંધાય દાંત દુઃખે વળી જાય સળી
હૃદય બળે ક્ષય ખાંસી થાયે પણ છુટે નવ આ બીડી
જ્ઞાની ગુરૂ આચરતાં આમ તો જોઇ શિષ્ય કેમ નવ શીખે;
મોટાનુ જોઇ શીખે છોટા શસ્ત્ર વચન એ સાક્ષી દે.

(૧૫૪૦)—મીસ જાનકીબાઇ—

બાજી બંસીયા તાન રસ બનીરે...બાજી
સુની શ્રવન ડેર ચીત ભયો ઉચાટ મોહે રહયો
બાવવીસી કર દીની...........બાજી
મૂ:લીકી ધુન સૂત ઓઇ કહાન કહાન ઠીઠ કરત કલોલન સબ સખીયન
ધાઇ ધાઇ ધાઇરે કહાંન હેરત ઓર ગાએ સબ ગુની—બાજી

(૧૫૪૧)—સુરદાસજી—

બોલુ કયા મેરે પ્યારેકી બતીયાં બોલુ કયા મોરી છોટીસી છતીયાં
ન ધરિ ચેન રેન ચૂમિ બદન શયનમેં દુ:ખી કર ડારો
પકરી જુગલ કર બસન અધગ કર કિય પરહરી ડર છતઅધરનરપર

સાખી { મરોર ડારે જોરસે મેરો કોમળ અંગ
એસે નિરદય નાથકો મેં સુપને કરું ના સંગ

(૧૫૪૨)—મીસજાનકીબાઇ—

બીતે અધવચ સેવા આવત પ્રોહી કેસોમે ફાગ ખેલો વ્રજમાહી
ફાગુન જેહે ભહુરી ફીસ્ત એહે ગયેલો ફરી જોબન આવત નહી

(૧૫૪૩)—મહમદહુસેન—ગજલ કવાલી

બુતોમેં કયોં યે શાને કબરી આઇ હોતી જાતી હે.
કે ઉનકે કબજેમેં સારી ખુદાઈ હોતી જાતી હે.
મેં ઉનકો પ્યાર કરતાં હું વો ગાલી મુજકો દેના હૈ.
ભલાઈ કરતા જાતા હું બુરાઇ હોતી જાતી હૈ.

મેં બરસોંસે કહા થા મુદતો રૂસે બયઠે.
ખુદાકા શુક્ર હે અબ તો રસાઇ હોતી જાતી હે.
અગર મીલના નહિ મંજુર થા તો સાફ કહ દેતે,
યે કયોં દરપર દાહ હમસે, બેવફાઇ હોતી જાતી હે.

(૧૫૪૪)—મુરીદેશક—
બુટ્ટી પીલાકે લુભા ગયા કોઈ મુઝે બુટ્ટી પીલાકે લુભા ગયા કોઇ,
બડે સવેરે જો કોઇ છાને બાકી લંબી ઢીઢ.
ઉડતી ચિડીયા બહ પહચાને ગિરી સડકસે ઇંટ સવેરે ફેર છીનેગી ભંગ
દુસરા પહેરે જો કોઈ છાને જ્યાં માંદોકી કીચ
ઘરકે જાને મર ગયે ઔર આપ નસેકે બીચ સવેરે ફેર છીનેગી ભંગ
તીસરા પહરે જો કોઇ છાને બચા આપહી આપ.
દો જોરૂ દો સુરરેકા હો છ બચ્ચેકા બાપ સવેરે ફેર છીનેકી ભંગ.

(૧૫૪૫)—હિદયશાણુ—
બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલો બોલો બોલો મેના બોલાવે
બોલો રંગ રશીયાજી ડોલો ડોલો ડોલો પ્યારી ડોલાવે,
મેનાં તારા વચનની વેણુ વાગી લાગી લાગી લલીત લેહ લાગી,
મેના વ્હાલી મેના કે ના કહે પણુ જાગી જાગી અજબ જોત જાગી.
પહેલાં પોપટજી પ્યારા રામજી સંભારો વાહ મેનાં શું સતી સીતા વીસારે
ચતુર સુજાણુ સીતા રામ અચારાવો......બોલો
પોપટજી પાંજરૂ સોનાનું સગનું લાડીલી હું લલચુ નથી કે લલચાવું
સોને રૂપે શું બીડ ભિતરની ભાગી.........લાગી.
રૂડા સુડાને રંગે રમાડુ પાંખે ઘાલીને ફળ મીઠાં ખવાડું,
ભાવના ભુખ્યા શું ભાવી ભાવના ભુલાવે ?—બોલો,

(૧૫૪૬)—મહાશ્વેતા કાદમબરી—
બોલો બોલો અંતરના બેલી નાથ વિનવું કરજોડી
પીયુ જાશો કયાં અમને છોડી પ્રિની જન્મો જન્મ તણી તોડી...બોલો

સાખી { હાથે આવી હંસલો ઉડી ગયો આકાશ,
જઈ બેઠો દુર દેશમાં હવે મળવાની નહિ આશ.

મરજાદા મેં કુળની છોડી (૨) તમ સંગે મેં પ્રિતિ જોડી (૨)
ઉઠો ઉઠો ને અંતરની કરીયે વાત રાત રહી હવે થોડી...બોલો

(૧૫૪૭)—રામવર્ષા—સાકી
બેઠત રામહી ઉઠત રામહી બોલત રામ રહયો હય,
ખાવત રામહી પીવત રામહી ધામહી રામ ધયો હય,

જાગત રામહી સોવત રામહી જોવત રામહી રામ લહયો હય,
દેતહુ રામહી લેતહુ રામહી સુંદર રામહી રામ રહયો હય.

(૧૫૪૮)—સરદારબા—

બંસીવાલા આજોરે મોરે દેશ પ્યારી સામરી સુરત પ્યારે બેસ—બં૦
આવન આવન કહે ગયોજી કર ગયો કોલ અનેક,
ગીણતાં ગીણતાં ગસ ગઇ મોરી આંગળીઓની રેખ.
સાંવરીયા રસીલા સલુણા પીયાને પીયાને જીયાપે કરુંગે નીશાર,
હમતો જોગી પ્રેમકેરે પ્રેમ હમારો દેશ,
શુદ્ધ નહી પાઇ પીયુકી કબતક લીયો આવેશ.

(૧૫૪૯)—ભજનામૃત—

બંગલા ખુબ બના મહારાજ જ્યાંમે નારાયણ બોલે—ટેક.
ઇસ બંગલમેં દસ દરવાજા બીજ પવનકા થંભા,
આવત જાવત કોઇ ન દેખે એહી બડા અચંબા—બં૦
ઇસ બંગલેમે બાજાં બાજે બાજે સાંજ સબેરી
તાજ પખાજ ઓર મૃદંગ બાજે રાગ છત્તીશે ગાવે—બં૦
હાડ ચામકી દેહ બનાઇ તામે નાડીકા કોટ
બાજીગરને ખેલ મચાયા રંગ ખુબ ચઢાયા—બં૦
પાંચ પચ્ચીસકે પાતર નાચે મનુવા તાલ બજાવે
સુરતકી નુરતકી મૃદંગ બાજે રાગ છતીશે ગાવે—બં૦

મ(૧૫૫૦)—વીસમીસદી—રાગ કવ્વાલી.

ભરેલો કુપ અગનીનો વખત આવેજ શેષ લગી,
ભર્યો મલ મુત્રનો કોઠો નહી માતા રહો વળગી.
મઢ્યું છે ચામ ઉપર હા તમોને લાગતું પ્યારૂં,
મીચીને આંખ સૌ નીરખો દીસે છે ઘોળું અગર ખારૂં.
સજ્યા સંગાર ઉપરના ઉઘાડી આંખ જો વહાલા,
જતા જગ છોડતા સઘળા સંબંધો સહેજ ખોવાનો.

(૧૫૫૧)—અશોક—

ભારત નરનારી ઉમંગ અંગ ધારી આવો કરીએ સ્વદેશ ઉધ્ધાર,
થઇએ સંપે જોડાવા તૈયાર ભૂલી કોમ કોમના દ્વેષભાર—ભારત.
હિન્દુ મુસલમાન પારસી ઇસાઇ ભાંડુ શાં ભેટી આવાર,
હિન્દી કહેવાઇએ એક બની જઇએ જાણે કુટુમ્બ પરિવાર;
જોઇએ માતૃ ભુમીનો જયકાર—ભારત.

(૧૫૫૨)—ભાવી પ્રાબલ્ય—

ભાવિને કોઈ નવ પહોંચે ભલે પુરૂષાર્થને કોચે—ભાવિને
પુરૂષાર્થમાં રાખે ન ખામી બળ બધું ઉલેચે,

ભયંકર શસ્ત્ર અસ્ત્ર સજીને વિમાનમાં ચડે ઉંચે;
—નીચે પડતા શોચે—ભાવિને
વશ કર્યા વરૂણ વાયુ વીજળી વિજ્ઞાન વિદ્યામાંથી,
તદપિ अवश्य भाविनो भावा भवन्ति महतामपि;
ભલે ચડે છેક ટોચે—ભાવિને

(૧૫૫૩)—મનોહરી રંભા—

ભરમાવી દુનિઆં ભોળીરે બાવો ચાલ્યો ભભૂતી ચોગી—ટેક.
દોરા ધાગાને ચીઠી કરીને આપે ગણુકારૂ ગોળી;
જીવને હણતાં દયા ન આણે જેમ ભીલ કાફર—કે કોળી.
નિત નિત દર્શન નીમ ધરાવે ઘેર આવે—તરૂણીની ટોળી;
માઇ માઇ કરીને બાવો બોલાવે હૈયે કામની—હોળી
સઘળા શિષ્યને ભેળા કરીને ખાય ખીર—ખાંડને પોળી
સોજે ભગત કહે ભવ સાગરમાં બાવે માર્યાં—બોળી બાવો

(૧૫૫૪)—અલક રંભા—

ભાવીકી ન્યારી હય ન્યારી હય ન્યારી હય
ન્યારી ખૂબી ન્યારી—ભાવીકી.
રાયકો રંક બનાવે પલકમે
પલમે રંક રાય અધિકારી
અધિકારી અધિકારી ખુબી ન્યારી—ભાવીકા
ભાવીકે ચક્રશે કોઇ બચેનાં
ભાવીકે આધીન હય દુનીયાયે સારી
યે સારી યે સારી ખૂબી ન્યારી—ભાવીકી

(૧૫૫૫)—ચીત્રસેન—

ભાગ્ય વિના નરભમતા ભવમાં ભલા ભારી
અતિ દુઃખયાગી હાલત ધાત્રા દે તુ વિદારી—ભાગ્ય.
કેક કરતાં લાચારી કેક નર છે ભીખારી,
કેકને છે અશ્વ અસ્વારી કેવી લીલા છે પ્રભૂ તારી—ભાગ્ય.
ચંદ્રીકા મમજે પ્યારી વિયોગે અતિ દુઃખીયારી
આપ તીથી લે ઉગારી કષ્ટ કાપો કરૂણા કારી—ભાગ્ય.
કયું કષ્ટ શું ગીરધારી વાણી ન પહોંચે બીચારી
વિનતી આલે વિભુ મારી ઇશ દયા કર આ વારી—ભાગ્ય.

(૧૫૫૬)—કબીર સાબ—

ભજીલે શ્રી રામ મૂરખ હો મનવા
આ ભવ જળ તરવા શિરપર ઘૂમે જમરાયજી

ગર્વે મહી ગાજે પરમ સુખ દેખી દાઝે
હરામિ ન લાજે પાછળ પસ્તાવો થાયજી
પાપી પલિત પાડા ખાતે શિદ ખોદે ખાડા
અંતે એ આવે આડા કુરાન પુરાન પ્રોતે ગાયજી
આંખ તું જોને ખોલી માન દેહ અણમોલી
દુનીયાં રહી છે ડોલી રહ્યા મુઢ તેમાં શુ લોભાયજી
બ્હાર કરીલે વ્હેલી મુસાફરી છે આ છેલી
ભાવે ભર ભકિત થેલી દિન કબીરો મુખે ગાયજી

(૧૫૫૭)—સુરશ્યામ—

ભકિત સુધારસ સાર જગમાં સત્ય સમજો નરનારીરે
ભકિતને વશ થઇ ગીરધારી આહીર સાથે ગાયો ચારી
કપટી મામા કંસને મારી દાસી કુબજા તારીરે—ભકિત
વ્રજ વનિતાનું વ્હાલ વધારી રાસ રમ્યા વિઠ્ઠલ વનમાળી
ઇંદ્રતણું અભીમાન વીચારી ગોવરધન કર ધારીરે—ભકિત

(૧૫૫૮)—મુદ્રા પ્રતાપ—

ભલા ભલા વિશ્વમાં વિશ્વાસે કુટાય છે
વિશ્વાસે કુટાય છે ભરુસે ભુલ ખાય છે (૨) ભલા.
દેખતા પણ આંખ છતાં અંધ બની જાય છે
અમૃત જાણીને વિષ પાયુ પી જાય છે
અને એવા અધર્મીનું જડમુળ જાય છે (૨) ભલા.
પાપનો ઘડો જ્યારે પુરો ભરાય છે
ઓચીંતો એકવાર ફટ ફુટી જાય છે
અંતે પકડાય ત્યારે પુરો પસ્તાય છે (૨) ભલા.

(૧૫૫૯)—અદલ ઇન્સાફ—

ભોળી હું ભ્રમમાં ભુલીરે જુઠા જગમાં
ફોકટ ફેશનમાં ફુલીરે જુઠા જગમાં
ઝાકળને મોતી જાણી અબળા હંસ અટવાણી
પહેલા પરખ્યું નહી પાણીરે—જુઠા જગમાં—ભોળી
નરદંબ પ્રેમમાં ડોલે હું તારો એમજ બોલે
મુખ અમિ અંતર વિષ ઘોલેરે—જુઠા જગમાં—ભોળી
દેખ્યા વીણુ ડગલું ભરીએ મત્વરણમાં ભટકી મરીએ
જોઇ થામ પ્રેમ તો કરીએરે—જુઠા જગમાં

(૧૫૬૦)—મનુ મણી—

ભલે આવ્યા ગુરુ મહારાજ દુઃખડાને હરીયાં
સૌ સફળ થયા અમકાજ ચીતડાં આ ઠરીયાં

તમ ચરણ શરણથી નાથ પાપો સૌ જાયે
જાય જનમ મરણના ત્રાસથી પણ છુટાયે
ધન્ય ઘડી ધન્ય આજ તણો દહાડો
પ્રભુ પધારીયા શીરતાજ ભવ ભાવટ કહાડે—મલે.

(૧૫૬૧)—વીર અભીમન્યુ—

ભારત વીરોંકી યાદમેં યહ ગાના ભી રોના હય
પાનીભી નહિં હય પાત્રમે આંસુઓ સે મુંહ ધોના હય
હુવે ધર્મવાન ધનવાન ઇસી ભારતમેં ઓરબડે વિધાન
ઇસી ભારતમેં થી બલવાનોંકી ખાન ઇસી ભારતમેં
યા સબસે ઉંચા જ્ઞાન ભારતમેં અબ ઉન્હીકે હમ સન્તાન
હુવે અજ્ઞાન મીટા સબ માન ગઇ સબ સાન હાયા આલસ્ય
ઓર ઉન્માદમેં સબ ખોયા ઓર ખોના હય
યહ ગાના ભી રોના હય

(૧૫૬૨)—હરિશ્ચન્દ્ર—

ભંગકા લોટા હા હા હા
મન મેલ મિટે તન તેજ બઢે દે રંગભંગકા લોટા
સૌ સોગ ટલે સો રોગ ચલે કરે ભંગ અંગકો મોટા
જબતાર જમે આજાર રમે તો હાય બઢેજી મોટા
તન સાફ મન સાફ હો સાફ આદમી ખોટા લેકંદ દૂધમેં ઘોલા
તો ભંગ બના અલ મોલા કરપાર ભંગકા ગોલા
હરબાર બોલ બંબ ભોલા ઉઠભોર નહાકે ગંગ ચઢાલે ભંગ
જમાલે ઢંગ નિરાલે ઢંગ દીખાદે જંગી કૂંદી સોટા—મનમેલ
તનહસ બદનહરા ખીલાહુવા ચમન હરા ચારો તરફ જમીઓ આસમાન
સબ હરે હરે સેત ધાન પ્રાન ઓર બેલ બાગબાન સબ્જ ભંગપીકે
દેખલે જહાં સબ હરે હરે ચાટમેં મીઠાસમેં ઉચ્ચાટમેં કભી ન્હોને
દેખલે મીઠાઇકી દુકાન સબ હરે હરે

(૧૫૬૩)—ખુરશીદે જરનીગાર—

ભરકે જામ સાકીયા પીલાના શાદીયા મચાના પિયાકે સંગ
સોહાના સોહાના અજબ રંગ શહાના જમાના પચમાના આહંગ
તરાના સુનાના જીગાના બજાના ખુશીકા જમાના હય જાનાં ન સંગ
જમાના રંગ બનાના દંગ દીખાના ઢંગ આલા
હાં ચમન ચમન બજતે અમન દીલ હય મગન ફુલનકા

(૧૫૬૪)—ઓડાણો—

ભલી ભકિતની માળ મણી માણેકને માળ

સજ્જે સકળ જન અમુલ્ય ભુષણુ એ...ભલી
ધરી માળા પ્રહલાદજીએ કરી સહાય નરસિંહજીએ પ્રીત ધરી ધરીયે ભલી
ધન્ય છે ધ્રુવરાજ શુકમાં અચળ છે આજ ભક્તિ મોતીને હંસ ચરજ્જે
જનની જણે તો જણુ દાતા કે શુરજન
નહિ તો રહે વાંઝણી નુરના ગુથાવ જન
ધન્ય છે ગંગામાતા વાળી શ્રી શ્યામ તોળાતા ભક્તિ ભુષણુ રાજજે ભ

(૧૫૬૫)—રાજકઠીઆરાની વાર્તા—

ભરત ખંડમાં સુંદીર ગામ ક્ષત્રિઓનું મોટું ધામ
જજજા નામે પુરનો ધણી સ નામે રાણી પદ્મણી
એક દિવસ નિશાએ રાય પાસે રાણી ચાંપે પાય
રાત દીવસનો પડયો વીવાદ હોડ કરી કીધો સંવાદ
ચઢા ઉતરી બેને થાય રાજા હઠમાં આવી જાય
હાજી આએ હાજી હા કરી કાળી રાત બપોરે દરી
ગર્ભવંતી ગુણવંતી નાર મુકી રાત્રે વન મોઝાર
રોતી પિટતી રાણી ગઇ વનમાં પ્રસુત પીડા થઇ,
જાયો કુંવર કન્હઇઓ કહાન જાણે બીજો ભુત નિધાન
પણ પતી વીણુ સતીનું મન કચવાય જૂવે પુત્રને રોવાઇ જાય
રાણી સોક અધીક મન ધરે દીકરો લઇ દક્ષિણુ પરવરે
ભૂખ દુઃખના આવ્યા દીન સતીનું શરીર રાતુ ક્ષીણુ
પુત્ર ઉગારી માતા મરે સીદ્ધી સ્વર્ગ વીશે સંચરે
મરતાં માંદળીયું દીધ હાથ માતાએ આપીપ સંગાથ
કૂંવર પછી કઠીઆરો ઠયો પીતા ક્રોધથી કૂંપરી વર્યો
સતીએ દળદર કાઢયું દુર ત્યાંથી આવ્યા શ્રી સીત્રપુર
કપટે કંઠે વગડે ઉપડે સતી સસરાને પાલવડે
કહો જોગી પતી કયાં જઇ રહ્યા!
જંગલમાં જોગી થઇ ગયા;
કહો જોગી સસરાનું શું થયું?
પુત્ર વધુ પર ચીતજ ગયું;
કુંવર તાતથી કેમ પમાય!
સતી પતીનો સમાગમ કયાં થાય
ઉત્તર સામી આંખ્યો કરો દક્ષિણુ સામી પીઠજ ધરો
જો પિતાશ્રી જોધાણુ નાથ લે સતી તુજ પતીનો હાથ

(૧૫૬૬)—બાપુ સાહેબ—રાગ ભજન (બ્રહ્મભાવ એકયતા)
બાઇ નામ સમજીને બેસી રહીએ આત્મ ચીન્હી મનમાં મગન થઇ રહીએ
રામને રહીમાન તમે એક કરી જાણુજો કૃષ્ણને કરીમ એક કહીએ
બીસ્નુ બીસમીલામાં ભેદ નથી ભાઈ અને અલ્લા અલખ એક લહીએ
ગફુર ગોવિંદ તમે એક કરી જાણુજો મઓલા માધવ ગુણ ગાઇએ
હરી હક તાલાનો ભેદ મેતો જાણો હવે ચોર્યાસી માર નવ સહીએ
પરવર દીગાર પરમેશ્વર એક કરી જાનજો નબી નારાયણ ચોટયા હૈયે
ચોખા ને ચાવલ પણ ડાંગર એક એવું સમજે તેના ચેલા થઇ રહીએ
બાપુસાહેબ નામ પાક છે ને બીજું નાપાક એવું સમજયા કહો કયાં જઇએ
જેજે સાધન કરે તેમાં પડે છે સાંસો અમે બ્રહ્મ જળમાં નીત ન્હાઇયે

(૧૫૬૭)—માલતી માધવ—
ભાભી મારા ડાહ્યા ડમરાં શા માટે શરમાવો તમે શા માડે રીશાવો
ઓ નાની નણુદલ......આ કોણુ !......તારો પ્રાણુ !
હવે શા માટે શરમાવો (૨)......ઓ......

(૧૫૬૮)—કુસુમાવતી—
ભલે જન કોટી યત્નો કરે નસીબના લખ્યા લેખ નવ તજે
પાપીયા પાપી પગલા ભરે અંતમાં માથુ પટકી મરે
હરિચંદ્ર મહારાજ જુવોને નિચ ઘેર સેવા કરે
થઇ સેવકી સતિ લેખથી ગુમાન શાને કરે—નસીબ.
પાંડવ સરખાં ધર્મ ધારી પણ વન વન રવડી મરે
ચીર હરણુ થયાં સતીનાં પ્રભુ કૃપા ત્યાં કરે—નસીબ.
સતીયા સુરજન ભલે કૂજનથી કદી પીડાતા ફરે
સત્યમેવ જયતેજ સમજજો ન્યાય નીયંતા કરે—નસીબ.

(૧૫૬૯)—ધી-ડી-રે-સોં બુક—ભજન કોલીપા કવ્વાલી
ભજ રામ નામ પ્યારે કયો બરથા જન્મ ખોયા—ભજ
બિસયોંમે લીન હોયા હરી પ્રેમને ન રોયા
તારી હય મીરાબાઇ ધના સુદન કસાઈ
ઉસને દયાલ હો કર કઈ ઓરભી હે તારે
નીરદઈ તુને ભઇ ન કીની કુછ કમાઇ
કજાન મુહસે બોલો ધન શામકે જે કારે—ભજરામ

(૧૫૭૦)—પ્રહલાદ વિજય—વિરભાકત
ભકિત નોકામાં બેશીનેરે ભવ તરીયે
ભવ તરીયેરે જગથી શાને ડરીયે-(૨)...ભક્તિ.
અમૃત અળગુ કરી વિષ શીદ પીજીએરે

સૈયા-છોડીને શીદ ભુમી થરીયેરે જગથી શાને ડરીએ (૨)-ભક્તિ
જુઠી છે જગની માયા પ્રભુપદ સાચુરે
હેતે કરીને હરિવર વરીયેરે જગથી શાને ડરીયે...ભક્તિ-

(૧૫૭૧)—સુકન્યા સાવિત્રી—
ભુલે ભલભલા ભુલેરે (૨)—જ્ઞાનીનો ભરમ કોથી નવ ખુલે
મુર્ખ મન ભલે ફુલાવ્યુ ફૂલે-ભૂલે
અતી ઉમંગથી કાર્ય આદરે ધરી મન મોટી આશ
અધવચથી વાડી લુટાઇ જાએ આખર થાય નિરાશ-ભૂલે
કાળ હીચોળે અણૂ માત્રનું જીવન ઝોલા ખાય
રહે દુર નિરધાર્યું ધાર્યું ધરણીધરનું થાય—ભૂલે

(૧૫૭૨)—ચલતા પુર્જા—
મૂરખ છાંડ વ્રથા અભિમાન અવસર બીત ચાલ્યો હય;
તેરે દો દિનકો મહેમાનરે—મુરખ
ભુપ અનેક ભયે પુથ્વી પર રૂપ તેજ બલવાન;
કઉન બચાયા કાલ ગાલતે મિટ ગયે નામ નિશાન.
ધવલ ધામ ધન ગજ રથ સેના નારી ચંદ્ર સમાન
અંતે સમત્ર સબ હીકો તજ કર જાય બસે શમશાન
રે મન મુઢ અંત જીન ભટકે મેરો કહયો અબ માન
નારાયણ વ્રજરાજ કુંવરસો બેગ હિ કર પહિચાન—મુરખ

(૧૫૭૩)—વીસમી સદી—
માનો શીખ માનો સહુ સમજાવું હું કમ્મર બાંધી હામ
વાંઢા રહેવામાં દુઃખ છે સઘળું લીયો હવે છે રામરામ;
ચડવા દીએ નહીં કોઇ ઓટલો ધરનું સરવે કરવું કામ,
કરે આડોશી સૌ પાડોશી લીયો હવે છે રામરામ
દલવું પણ હાથે ભરવું પાણી કામો શીર તમામ
રાંધી હાથે ખાવું કમાવું લીયો હવે છે રામરામ
બીડીવાલા કરે ન દોસ્તી પીવા પાણી દીએ ન જામ
જોરૂ વીનાનું બધું નકામું લીયો હવે છે રામરામ

(૧૫૭૪)—વીસમી સદી—
મોહનીયા નયન મતવાલે નયન મતવાલે-માર મોહેચલે
ઓ છલબલ વાલે કનૈયા નયન મતવાલે—મોહનીયાં
અબી તો મેરી છોટી ઉમરીયાં—નાજુક હય છતીયાં,
જલત મોરા જીયા દુલઇયા નયન મતવાલે—મોહનીયાં.

(૧૫૭૫)—સુધા ચંદ્ર—

મૃગ જળવત જગના આ મોહિની માયા
સીતા છે આત્મની અનેરી સજજનિયાં
સાચી આલમ છે સાચુ મન સારી કાયા—મૃગજળ.
રામ સમાન જગે જે અવતરે રાયા
તથા યજ્ઞ સત્યના મંડાયા સજ્જનીયાં—સાચી૦
તન જે પુનિતમાં કૃષ્ણ કનૈયા પધાર્યા
બ્રહ્મ ત્યાં વિહારચા સંતાનિયાં સજ્જનિયાં—સાચી૦

(૧૫૭૬)—મિત્રની ફરજ—

મિત્ર મારાને આવારે છોડાવું જઇને
અરે જોખમથી એનો જાન બચાવુ રે
પુનમચંદનું દેવું હું દઇને—મિત્ર
જે મિત્રે મુજ કારણે કીધા કામ અપાર
તેને જો મરવા દઉં તો મૂજને ધિક્કાર—અરે
બોલાવું બારીસ્ટરો મુખ માગ્યા દઇ દામ
મિત્ર બચ્યા વીણ મ્હારે છે અન્ન લેવું હરામ
મિત્રને બદલે મારી છાતી ચીરીનેરે
આપીશ માંસ મુજ આનંદિત થઇને—પુનમ.

(૧૫૭૭)—ચાંપરાજ હાંડો—રાગ લાવણી

મુજ ઉપર ગુજરી પીતા પાદશાહ જાણી
હું હવે ગુણીકા નથી હાડાની રાણી
એણે નથી દીઠું મુજ મુખ વાત છે સીધી
હઠ ખરી આટલી વાર વાતમાં લીધી—મુજ.
આવ્યા છે જયારથી હાડો આપની પાસ;
હું જપ તપ કરતી નાદ રહી ઉદાસ—મુજ
હું હતી મહેલમાં પતિ ધ્યાનમાં નારી
એકદમ રાજાજી આવી ઉઘાડી બારી—મૂજ
મુને કહ્યું તારે માટ શીર જાએ
ધિક ધિક અબળાની જાત પણ ખોવાયે—મુજ
મેં પગ નથી દીધો બહાર બુંદી કોટાથી
હું થઈ નાટડા નાર આરોપ ખોટાથી—મુજ
કરી કસોટી મુજ ભગવાન તમારી દ્રષ્ટે

મુજ લજજા રાખી નાથ પહોંચાડી કરટે—મુજ
જો રાખી શરમ હું નાવત આપ ભુવનમાં
મુંજ પતિ તણી રહા જાત મનની મનમાં—મુજ

(૧૫૭૮)—ગાફીલ મુસાફર—

મત બાંધો ગઠડીઆં અપજસકી
અપજસકી અઓર પાપરસકી
જવાની દીવાનીકા આંખોમે નશાહુએ
ઉડેગી પલકમે હોકર બુ એહ ખસકી
દાગ લગેલા આખીર દામનો દીલય
નજર પડેગી પ્યારી જબદસકા

(૧૫૭૯)—હમીર સિંહ—

મુરખનર મમતામાં તુ મરે મારું તારું કરે—મુરખ.
મિથ્યા માયિક પદાર્થ માટે બાથંડપા તું ભરે
સાચું ખોટું હરદમ કરીને પાપ પુંજ સધરે—મુરખ.
અવસ્ય બનશે તેજ પ્રસંગો જે ધાયો વિસ્વેસ્વરે
થશે સુખી તે સતપુરૂષો જે શાંતિ દિલમાં ધરે—મુરખ.
ત્યાગી તાગ્યકર તૃષ્ણા છોડો શુભ નિષ્ઠા શંકરે
શુદ્ધ ચિતથી ઉમેશ ભકિત તાપ ત્રિવિધ હરે—મુરખ.

(૧૫૮૦)—જયદેવ—

માનીતી છે તું મોહન તણી હો વાંસલડી
તુને વ્હાલમ કરે ઘણું વ્હાલરે-હો વાંસલડી
મીઠો આવડો શો શોર મોહયે! નંદનો કિશોર
તારૂં આવડું શું જોર ભૂંડી કાળજડુમાં કોરે-હો
એકીવારે તું હણી નાંખને હો વાસલડી
ભૂંડી થોડે થોડે કાં મારે રે-હો વાંસલડી
જોતો તું કાષ્ટ કેરો કરકડો હો—વાંસલડી
તુને આજ મળી છે ઠકરાતરે હો વાંસલડી
ચોરની સંગે શીખી ચોરવા હો વાંસલડી
વ્હાલે માખણુ ચોયું ને તેં તો મન રે હો વાંસલડી—મીઠો.

(૧૫૮૧)—માનવી પ્રપંચ—

મારું જોબન ઝોલાં ખાય ખીલ્યું નવરંગી
ફુલ્યુ નવરગી......ફાલ્યું નવરંગી
મારે અંગ અનંગ ઉછાળા રસીલો રંગી
ખીલો રંગી......હઠીલો રંગી

તાકી મારે તીર સોંસરા વાગે
આંખલડી મારો ઝબકીને જાગે—જોબન.

(૧૫૮૨)—માનવી પ્રપંચ—
મને કીધી અતી ઉપકારી બહુ દયા તમે દરશાવી
મને અધીક એ કીધું કાંઈ મારી ફરજ મેં બ્હેન બજાવી
જયમ નર વિણુ સરીતા સુકી
ત્યમ આપણે પતિ વિણુ દુઃખી
હું તો તમ સુખે હવે સુખી—મને
મને પીયુની ભકિત પ્યારી
ભજીએ કર માળા ઝાલી
હરી કરજો સહાય અમારી—મને

(૧૫૮૩)—મધુબંસરી—
મોરી સૈયાં નયકર ગિરધારી સ્યામ
ચલી ભરન નીર જમુનાકે ધામ મોરી
તુમ તો ભયે સોતનસંગ રહેતે
અબ તો સદન પ્યારી શ્યામ—મોરી

(૧૫૮૪)—મનહર મેના—
મોરી નાજુક કમર લચકાય અજી છોડો પ્રીયા મોરી બાંય
જીયા ગભરાય સૈયાં ન સોહાય..............હાં હાં
રાત બાલમ હમસે લડે હો નિઠુર નિર્લજ પીછું પઢે હો
જોબન લુંટી લીનો હાય કહા નાહી જાય સહા નાડી જાય-મોરી,

(૧૫૮૫)—રજની ચંદ્ર—
મેને મેરા બાલા જોબન દે દીયો યારકો (૨)
દે દીયો યારકો-મેરે દીલદારકો (૨) મેયે૦
ધીટ લંગરવારો-ગુમાની રસિયો
મારે તીરછી કટારી લાલ નયના શરાબી મજેદારવો—મેને.
મે બનીતા બની રૂપ લતા લલિત લોલ સિગાર
મોહી રહી છબી યારકી દિલકે સુખ અંગાર
ચાલ ચલત જીય-હોત બોકલતીય-(૨)
કરકે રંગ-પે અનંગ-દીલ ઉમંગ-સુખ અંગ બેદરકારવો-મેને

(૧૫૮૬)—વીર વીજય—મિત્ર-ધર્મ—
મિત્ર વિના સુખ સંપતિ જગના લાગે અકારા ખારા (૨) મિત્ર
મિત્ર વિના જીવતર છે જનનું વૃથા આ જગમાં પ્યારા—મિત્ર
સુખને સમે મિત્રો થવા આવે ઘણા આ જગ વિષે (૨)

દુઃખને સમે જે ભાગ લે તે મિત્ર કો વિરલા હશે
તરછોડી ચાલ્યો શૂં મુજને પ્રિય મિત્ર મારા—મિત્ર
માતા તજી પિતા તજ્યા મેં મિત્ર તુજ એક કારન (૨)
છે મિત્ર ફરજ તારી મિત્ર મારા તાર ગ્રહી મુજ બાહ્યને
રાત દિવસ ભટકું તુજ માટે થાય હવે શું ન્યારા—મિત્ર

(૧૫૮૭)—મનુમણી—

મનહરણી આ મન હરી લીધું તેં આજ વ્હેલા આવજો હોરાજ
લટકે લોભાતાં લોપી લલના એ લાજ—વ્હેલા
ભામા ભાને ભુલાવ્યું ભુલો ભમું તુજ કાજ—વ્હેલા
રસીયા રસીક તમે છો રંગ ભીના મહારાજ—વ્હેલા
અનુરા ચીતડું ચોરી રમી રહિ ચિતમાંજ—વ્હેલા
જીવન ખમા ખમા છે ઘણુ જીવો શીરતાજ—વ્હેલા

(૧૫૮૮)—અદલ ઈન્સાફ—

મારૂ મન મોહ્યું સુધરેલ આ સંસારથી
આવા સંસારથી ફેશનની બહારથી—મારૂ મન
એજયુકેટેડ હું તો ઇન્ડીપેન્ડેન્ટ પુરી
હવે થઈ છું નીરાળી જુના જંગલા અવતારથી
અવતારથી વીચારથી—મારૂ મન
મારી જોમન ફૂલવાડી ખીલી છે રંગે ઢંગે
માણું પલેઝર હું રુડી સરવે સહીયોની સંગે
હવે થઈ છું નીરાળી જૂના જંગલી અવતારથી
અવતારથી વીચારથી મારૂ મન

(૧૫૮૯)—અળીરાજા—

મારી સજની તુ કયાં રમી આવી રજની સાચૂં બોલ બોલ બોલ
શાણી સઈયર તું શીદને આળ ચડાવે કેડો છોડ છોડ છોડ
હમણા માળા ગૂંથી હતી તે હમણાં કેમ કરમાણી
પરસેવો તને કયાં વળ્યો તારી ભમર કયાં ભીંજાણી—કેડો.
કાળો ભમરો શીર પર બેઠો ઉડાડતાં ગભરાણી
લાપોટે લટ છુટી ગઇ મારી ભમર ભાંજાણી—કેડો.
કસ્તુરી તારા અંગે મહેકે કુસુમ કળીના હારો
નયન રહ્યા છે નાચી નવેલી મળીયો કોણ ઠગારો—સાચુ.
ચંદ્ર સરોવર નહાવા ગઇતા વાટે મળ્યો એક માળી
છાબ ભરીને ગજરા આપ્યા હું તો તમથી હારી—કેડો.

(૧૫૯૦)—વીર અભિમન્યુ—

મોહે પીઠી ડગરીયા દિખાદો સખી બાટ તકત મૈં તો હાર ગઈ.
અડે ભોર ગયે પરસોં રણમેં, દો રોજ ભય મોહે દર્શનમેં
નહીં નૈનમેં નીંદ નકલ મનમેં, ભઈ બૈઠ બિઠાયે બિરહન મૈં.
પર મોરે લગાકે ઊડાદો સખી—મોહે,
બિન નીરકે મીન જીયેગી નહી, બિન પીયકે તીય રહેગી નહીં.
જબલોં મુખ ચંદ્ર લીખેલી નહીં, તબલોં ચેહ ચકોરી છોકેગી નહીં.
મોરે ચાંદ કોઈ ઉગાદો સખી—મોહે.

(૧૫૯૧)—વીર અભિમન્યુ—

મેરા દરદ ન જાને કોઇ મૈં તો પિયાકી દીવાની-મેરા
ઘાયલ કી ગતી ઘાયલ જાને દુજો ન જાને કોય.
સુલી ઉપર સેજ પિયાકી, કિસ બિધ મિલના હોય,

(૧૫૯૨)—વસંત પ્રભા—

મોહબત અજબ છે પાની; દીલબાગ બાગ બહેલાવે,
દુનિયા બને મસ્તાની, અજબ દિવાની કોઇ પ્રેમ જામ પીવરાવે-મો૦
પ્રેમ દિવાનાં માનવી, તેમાં શી નવાઇ !
ઇશ્વર પણ તરસ્યો ફરે, કોઇ મોહબત શરાબ પાય ?
મોહબત સરીખી ચીજ કોઇ બતલાવે—દીલ૦

(૧૫૯૩)—ઉદયભાણુ—

મન માયાના કરનારારે, જરી જોને તપાસી તારી કાયા,
પુછી જોને તું પંડીત પુરાણીરે, કોના અમર છે લેખ લખાણા.
કાચી છે કાયા, માટીની માયા, છે માટીના ખેલ બનાયા,
શાણા તો સમજી અલગ થયા, પણ બાળક બિચારા લપટાયા.
લાખોની પાંખો ગઇ છે પીંખાઇ, જેના મુછપર લીંબુ ઠરાયા.
કાળના કુહાડાથી કોણ બચ્યું છે, ભલે રંક ભલે હોય રાયા.
સંધ્યાના જેવા રંગ સોનેરી, વંધ્યાને લાડ લડાયા,
જોબન ને તન ધન, તેવાં સમજવાં, પાણીમાંના પડછાયા.

(૧૫૯૪)—વિક્રમ ચરિત્ર—

મને સહાય કરશે મોરારીરે, જ્યારે ભારે ગોવરધનધારી,
અહલ્યા ઉગારી, મીરાંબાઇ તારી. એની ચીન્તા કરીશ નહિ ભારી-મને.
મંજારી બચ્ચાને બળતાં ઉગારી, મોક્ષ દીધો ગજેન્દ્રને તારી.
દ્રોપદીના ચીર પુર્યાં, થાશે તે સહાયકારી—મને.

(૧૫૯૫)—નંદબત્રીસી—

મન ભુલાવે, મન લોભાવે, મન ચકડોળે ચડાવેજી,
શુદ્ધ પવિત્ર નિરમળ આત્મા, કાદવે રગડોળાવેજી.
જોવાનું ને નવ દે જોવા, નહીં જોવાનું બતાવેજી,
અમૃત મૂકી વિષને વળગે, નરક મહીં લોભાવેજી.
વારૂ વનીતા વિશ્વ મહીં, છે કોઇ ગોરી, કોઇ કાળીજી,
ત્રપતી છે સંતોષ મહીં, નથી સુખકર વૃદ્ધી બાળીજી.

(૧૫૯૬)—વિક્રમ ચરિત્ર—

મને રોકો ના રસિલા, છેલા મુકોને મારો હાથ,
મારો હુંકડો ના છબીલા, બ્હેલા મુકો ને હાથ.
લ્હેરે ઝુકો અલબેલા, છેલા આવું સંગાથ,
મુકો કેડો, લાગ્યો છેડો, છેડો છોડો.
સાથે તેડો, લાગ્યો નેડો, ભોળી નારી કામણગારી,
હું તો હારી, વાહરે પ્યારી—રોકો ના૦

(૧૫૯૭)—રાગ સાજ સંગ્રહ—રાગ ગઝલ.

મચા આનંદ ગોકુળમેં નગર ગર હો તો એસા હો,
ભયે શ્રી કૃષ્ણુ યસુદાઘર શુભ અવસર હો તો એસા હો.
ભઇ જયકાર ત્રિભુવનમેં સુરોને ફુલ બરસાયે,
કરી અસ્તુતી હરન ભૂભાર, ઇશ્વર હો તો એસા હો.
બધાઇ ચો તરફ બાજી, ભયે ખુશ નારીનર વ્રજકે,
નશીબા નંદકા જાગ મુકદર હો તો એસા હો.
કીયા જબ કોપ ઇંદરને, ડુબાના વ્રજકો ચાહાથા,
ઉઠાયા નખપે ગોવરધન જોરાવર હો તો એસા હો.
ભયંકર કંસ પાપીને ઉપદ્રવ વ્રજમેં બહુ કીન્હો,
સમરકર ધર પકડ પકડા બહાદર હો તો એસા હો.
દિખાઇ નીત નઇ લીલા, છબીલે છેલ મોહનને,
હરે મન ગોપીકાઓંકે મનોહર હો તો એસા હો.
કિયે બશ જીવ જડચેતન અધર પર બનશી ઝનકારી,
પરમ અમૃત સદશ સુન્દર મધુર સ્વર હો તો એસા હો.
પછારી પૂતના કાગા બકાસુર દુષ્ટ સંહારા,
નખાઇ શકું કુછ મનમેં જો બેડર હો તો એસા હો.
ખેલત ગેંદ જુમનામેં ગિરા જબ કુદકર ઝટપટ,
લિયા જા નાથ કાલીકો કુનર વર હો તો એસા હો.
પુકારા દ્રૌપતિને લાજ દુઃશાશનકે કર જાતે,

લગાયા ઢગ અંબરકા બિપદ હર હો તો એસા હો.
કી પોકાર ગજે જળમેં બચાવો ગ્રાસસે સ્વામિન્.
ગરૂડ તજ નગન પગ દોડે, બિરદવર હો તો એસા હો.
શરણુ **મત્રિલાલ પંડીત** હે. સદા વ્રજચંન્દ્ર પ્યારેકિ.
દિવશ નિશ ગાવે ગુણુ સુન્દર, સુયશકર હો તો એસા હો.

(૧૫૯૮)—વસંતપ્રભા—

મૃગ નયની, યુવતી રંગીલી, હાં, છબીલી હાં,
શોભતી મધુરી શી શિયળવંતી.................મૃગ.
શોળ સજી શણુગાર સતિ, યે, પંથ પીયુનો જોતી,
રશ ઝરતાં નયણું હરખે, રતિ સરખી મન ગમુતી...મૃગ.

(૧૫૯૯)—કામલતા—

મને આવે છે ફેર, ઝુલે મારૂં મન, હો સખી,
બેસું રથમાં શી પેર, ઝુલે મારૂં મન, હો સખી—મને.
કેફ ચડી કોઇ કારમી, હુ. સમજું ના બેન, બ્હાવરી મને કરી,
લ્યો વિસામો સુંદરી, ઝીલી આ લ્હેર–ઝુલે મારૂં મન.

(૧૬૦૦)—**મી. મુરાદઅલ્લી**—રાગ, હોરી, કાફી, ઊસ્તાદી ભજન.

મદીનેમેં મોહંમદ આયો, દીલભર સરવા દીન જગાયો,
સરવર સચ્ચો દીન જગાયો.—મદીને.
જુમ્મેકી રાતકો જન્નમજ ધરીયો, અમીના ઘર જાયો,
દાઇ હલીમા પાલના ઝુલાવે હરાયે મંગલ ગાયો;
અબદલ્લા ઘેર અનંત વધાયો.—મદીને,
નબી મોહમદ ચલે મહેરાજકુ ચોથે અરસપે આયો,
ચોથે અરસપે એક શેર ખડા થા, અંગુઠી નબિસે પાયો;
મુંદત પરદેમેં દીખાયો.—પદીને.
હંસ પડદેમેં નબીકું બીઠાયો, અનહદ ભેદ બતાયો,
આશુક માશુક દોનો હીલમીલ બેઠે, આશુક માશુક મન ભાયો;
ન બીજી મહેરાજ સીખાયો.—મદીને.
નૂરકી પગરી નૂરકા જામા, નૂરકી સેજ બીછાયો.
નૂરકા લુહરા, નબીજીકે શીરપર, મોતીયન મેહ બરસાયો;
નબીજી મહેરાજસે આયો.—મદીને.
કલમા પઢો નીત નૂર નબીકા કલમે દીન સોહાયો,
લાઇલાહા, ઇલ્લીલાહા મોહંમદ રસુલીલ્લાહ કલમા મુખપાક પઢાયો,
નીરોધા તેરે કદમોકે આયો.—મદીને.

(૧૬૦૧)—વસંતપ્રભા—

મદભરી જુવાની યાર.
રસ લેજે લુંટી દીલદાર, અહો દીલદાર, હાં૦ હાં૦—મદ૦
નાજુક ખીલતી હું—ચમેલી,
તું રસીલો ને છબીલો, ભ્રમર મધુ પીનાર, અહો પીનાર હાં. હાં.-મદ૦

(૧૬૦૨)—મોહીનીચન્દ્ર—

મને કોઇ મેળાવેરે, મારા દીલ દેવળનો દેવડો;
હાયરે ધુતારાએ નાથ ડુભાવ્યારે, પીયુ મારો સુઘડ ગરીબડો (૨)
જો કોઇ મીલાવે, તેને મેં માંગ્યું આપું પીયુ મારો સુઘડ ગરીબડો (૨)
આપું જો માંગે મારો જીવડો, (૨)—મ૦

(૧૬૦૩)—મીસ અન્જીનબાઇ—રાગ, મહાડ, તાલ દાદરા.

મન માનત નાહિ, સ્યામ બીના, મન માનત નાહિ,
મંદીરવા યે તજકે બિંદ્રાવન પ્યારે બતનસે;
ઢુંઢનેકો સખી આપહી નીકસું, કરકે જોગીયનકો એસ-મંદીર.

(૧૬૦૪)—મીઠાં જહર—

મનમોહન તોરે નયના, અજબ રસીલે, નિર્ભય નીપટ નસીલે-નયન.
મદમતવાલે પ્રેમકે પ્યાલે, કહરકે, પીલે, પીલે, પીલે,
મટકી લે, ચટકી લે, ખટકી લે—તોરે નયના૦

(૧૬૦૫)—અહલ્યાબાઈ—

મને એવો પરણ્યો ભાવે બોલ્યુ સાંખે લાડ લડાવે,
નોકર થઇને નમતો આવે લાગે પાય પાય પાય.
મન ગમતાં વસ્ત્રો લાવે હીરા મોતીડા મંગાવે,
પ્રેમે પ્રીતિરસ પીવડાવે ચિતડું ચાય ચાય ચાય.
મીઠી બંસી હું એ મણીધર મધુર નાદ પર ડોલે.
નયન ઇશારે થન થન નાચે ખમા ખમા કહી બોલે.
... ...નમતો જાય જાય જાય.
ભલે મેઘ એ હોય શ્યામ હું વીજળી થોડી થોડી,
કામણગારો કૃષ્ણ ગણીને બનુ રાધીકા જોડી.
... ...જુગતી થાય થાય થાય.

{ધોળે દિવસે રાત કહું તો હાજી હા જે કરતો,}
{બની દીવાનો રૂપ રંગમાં પાછળ પાછળ ફરતો.}

(૧૬૦૭)—અસીરેહીર્સ—

મજા દેતે હય કયા યાર, તેરે બાલ ઘુંઘટવાલે,
નીકલે મેરે દીલસે આહ, જાતાથા વો રશ્કે માહ.
દેખા દુશ્મનને હમરાહ, દોનો હાથ ગલેમેં ડાલે,
પહેલેથી મુજશે તકરાર, અબ તું કયું કરતા હય પ્યાર.
અબ તેરી તરફસે યાર, મેરે દીલમે પડ ગયે છાલે,
તેરી ભવે હય યા શમશીર, તેરી ચીતવન હય યા તીર.
હય આંખે બુતે બેપીર, યા હય જહેર ભરે દો પ્યાલે,
કોઇ દમકા હું મેહમાન, એક નજર ઇધરભી જાન,
તેરી આંખોકે કુરબાન ઓ, મુંહ ફેરકે જાને વાલે.

(૧૬૦૮)—દાગે હસરત—

મય શીરીકા હું દીવાના, કયા માલ હય જાન ગવાનાં.
નસીહત આપ કિસ આનકર, સાહબ સુનાતે હય,
બયાબાને આલમમેં કિસ્કો, મરનેસે ડરાતે હય.
યહે સચ કહેતે હય હજરત, આપ યા સીર્ફ અજમાતે હય,
કહી જાં બાજ અપને કોલસે, ભીબાજ આતે હય;
કુછ બાત નહી મરજાના—કયા.
યહાં તો તનમેં ખુદ બાકી હય જાને જાં થોડીસી,
ડરાતે હો કિસે તુમ ખીંચકર તરવાર થોડીસી;
મુજે ઇસ વાસ્તે હય જીન્દગી, દરકાર થોડીસી,
કે દીલમેં રહે ગઇ હય, હસરતે દીદાર થોડીસી.
એક ખેલ હય ખુન બહાના—કયા.

(૧૬૦૯)–રાગ સાજ સંગ્રહ–શકિતનામ સ્તુતી, રાગ, ગઝલ, કવ્વાલી.

મહા શકિત તુંહી કાલી ભવાની ભારતી તૂ હય,
મહા શકિત સતી ગૌરી જયન્તી મોહિની તૂ હય.
તુહી રાધા મહામાયા તુંહી સીતા તુંહી કામા,
મનોરમા મહાલક્ષ્મી રમા શાકમ્ભરી તૂ હય.
તુંહી તારા કલા તુષ્ટી, તુહી ભામા તુહી પુષ્ટી,
સુશીલા સંકટા જ્યોતિ લક્ષ્મા ભૈરવી તૂ હય.
તુહી ગંગા શુભા પુણ્યા, તુહી શ્યામા તુહી ગુણ્યા,
યશોદા મંગલા સિદ્ધી, સિધ્ધેશ્વરી તૂ હય.
તુહી દુર્ગા વાગવાદી, તુહી શ્રદ્ધા તુહી બુદ્ધી,
ભીશાકા હિંગલા ચંડી મનોજ્ઞ [illegible] તૂ હય.
તુહી જ્વાલા ભવા ભમ્બા તુહી [illegible] તુહી [illegible].

મહા વિદ્યા મહા બુદ્ધી ગિરા બાગેશ્વરી તૂ હય.
જગતકી હય તૂ આધારા ભરા તુંજસે જગત સારા,
જહાં દેખા વહી દેવી બિરાજી શંકરી તૂ હય.
મેરે મનમેં જો હય ઇચ્છા વો મિલ જાયે મુઝે ભિક્ષા,
મૈં આયા હું શરન તેરી જગતકી સ્વામિની તૂ હય.
જો દેકર ધ્યાન યાં દેખા મિલા મુઝકો યહી લેખા,
ક્રિશમય સિદ્ધીકી મીઠી, ગિરાબી ભગવતિ તૂ હય.

(૧૬૧૦)—અનસુયા—

મ્હારે મંદીરે પધારો યોગીરાજ, મ્હારાજ ભોજન કરાવું મન ભાવતાં,
ઘેબર ઘારી જલેબી શીરો સુખડી, મોતીચુર ને મેસુર. ભાંગે ભુખડી.
તણું તતબીરે કાચલી, વડી તમ કાજ—ભો૦
નેહે નીપજાવું, શાક ભાતભાતનાં, રૂડાં રાઇતાં બનાવું, જાત જાતનાં,
અતિ જુગતીથી પીરસું-પ્રીતે ધરી બાજ—ભો૦

(૧૬૧૧)રીલચલા—

મજેહદાની ગાલોરી ભરી લાલીયાં. ચાતુર હું ના કરૂં ન્યારા આરપાર.
મેરે પાનમેં યાર ફસે શેઠ શાહુકાર,
જાઉં પીનાઉં મચ બીડા બનાઉં, બાડીમેં છપ્પન મસાલે મીલાઉં.
લવીંગ, ઇલાયચી ઔર છાલીયાં, શહરબીચ આઇ હય પાન બીડાં લાઇ.
પકી પકી કલીયાં, ગીલોરીયા બનાઇ,
બડી મજાહ પાઇ, જો રંગીલે કછુ ખાઇ.
માનકો પાન હય. જાનકો પાન હય. લેલો, આવ આવ.
ગીલોરીયા. આવ આવ ઇશ રંગ લાલીયા.

(૧૬૧૨)—પિતૃભકિત પુંડલીક—રાગ, ગઝલ, કવ્વાલી.

મને તુ માફ કર શાણી, વચનપર ફેરવ્યું પાણી,
ખરે હું કુર છું પ્રાણી, ગુન્હેગારી અમારી છે.
લફંગા છો ધુતારા છો, ઠગારા આપ છો પુરા,
અધુરા લેશ ના ભાશો, હૃદય માંહિ કટારી છે.
લફંગો છું ધુતારો છું, પરંતુ દાસ તારો છું,
જગતના પાપની ઉપર, અખત્યારી હમારી છે.
જણ્યા રાંડે રતન જેવાં, ખરેખર આપને બેટાં,
લડે છે શીંગલા ઘેટા, ભયંકરતા થનારી છે.
અમે મસ્તાન પંખીડા. અમે મ્હોબત તણા કીડા,
વડીલો પણ હતાં એવાં, કબુલત એ અમારી છે.
રૂપાળી જોડ છે ઝામી, ટળી બાપા થયા સ્વામી,

રહી ના લેશ પણ ખામી, કહો (આ) છેડ સારી છે.
ઇજારો તો નથી લીધો, રશીલી નાજ નખરાનો,
હવે તલસાવ ના પ્યારી, વિરહની આ બિમારી છે.

(૧૬૧૩)—કનકતારા—

મય તો મારવાડકા બનીયોરે—બંમ્બઇ શહરકા આયો.
મારવાડસે નિકલ્યો જબતો પાંઉમેં નહીં થો જુતો,
ધાસલેટ (લે-ચાસલેટ)કી ફેરી કરીને-પાંજરાપોળમાં સુતો;
મયતો મારવાડકા બનીયોરે, બંબઇ શહરકા આયો.
બ્યાજ બટાકા ધંધો કરીને પૈસા પાંચ કમાયો,
આધી આધી જમે કરીને, લાડીજીકો લાયો.—મયતો.
લાડીજીકો મુખડા ધોલો, મોરો મનકો ભાયો,
લટક મટક કર ચાલી જાણે મોરે જી લલચાયો—મયતો.
(અયે! રામ રામ જીયો ભાઇ ગંગારામ દીયા દાન છુરે ગ્રામ
—ત્રાંબા દાન—પીતળ દાન,)

(૧૬૧૪)—સતિ સીતા—

મને એકલડી મુકિને, શેજે સુતેલી તજીને,
ક્યાં સિધાર્યા રામ..............ક્યાંરે ગયા.
રણમાં રવડતી કરીને, વનમાં વીખુટી કરીને,
ક્યાં સિધાર્યા રામ..............ક્યાંરે ગયા... ... ...
ઝબકીને જટ હું તો જાગીરે, જોઉં તો જંગલમાં આગ લાગી,
રઘુપતિરામ ક્યાંરે ગયા.

સાખી { ભયંકર ભાદરવા તણી, ઘોર અંધારી રાત.
ગરજે ગન ગંભીરને, વરસે જળ વરસાદ.

જાણે પુરમાં તણાઇ વેતાં. નિરમા ડુબાઇ—રઘુપતિ.

(૧૬૧૫)—વસુંધરા ઉર્ફે બેધારી તલવાર—

મૃગલોચની (૨) મદેભરી છલકાતી. મૃગલોચની......મદે......
મુખે મૃદુ મૃદુ હસી મલકાતી, પળે પળે પીયુના પ્રેમે ભિંજાતી(૨) મદે.
ઘડી નવ યૌવન નિહાળે, ઘડી શરમાઇ વસ્ત્ર સમારે,
સખી જો એની ત્રાંસી, આંખ મીંચાતી (૨) રે......મદે.

(૧૬૧૬)—ફેસાને અજાયબ—

મચાના મિયા જાન ઉધમ ન એસા મચાના મિયા જાન
મિયા ન બોલો જોઇ બનાલો મય તેરી દીલ બહુજાન ઉધમ ન એસા.
જી નહિ, નહિ, ઘડી જાના જાની, ઘડી આના જાની,

ઘડી બેઠા બાજી, ઘડી હીલા સાજી, ઘડી હોના રાજી.
કહો આવે કાજી, ઘડી હમ તુમ ફેર મિલકે પ્યાર—ઉધમ ન.
નમેરે જોરૂ નમેરે લડકા અલ્લાસે નાતા મુંઝામ. જી હાં. હાં.
કરો હમસે યારી-મૈં હું તુમસે આરી-મેં તુમપે વારી હાય
કયસી ખુવારી.
ગલે મીલજા જાતી, નહિ મેરા સાની, મેરા દુર હીસે-હૈ બસ
—સલામ બાઇ બાઇ.

(૧૬૧૭)—મીસ જાનકીબાઈ—રાગ, તાલ, ખીમટા.

મઝા લેલે રસૈયા નઇ ઝુલનીકા.—મઝા લેલે૦
યે રસીયા, પરદેસવામાં છાયે, હમ ઘર ડાલે, ગલે કર ફલીયા-મઝા.
મય બાજ આઇ દીલકે લગાનેસે,
મોહે સંગ લીયો છયલા. બહાનેસે—મય.
આજ ફીર અપના ગયા વકત, મુઝે યાદ આયા,
જેરે દીવાર કોઇ આશકકે નાશાદ આયા,
દીલ ચુરાનેકો યો વોહી, બાનીને બેદાદ આયા,
મયતો આઇયાર થા, એહ મેરાભી ઉસ્તાદ આયા.
મીલનેકો આઇ ગુઇયાં, સાજનકો લાઇ,
હુગી મેરી મહેનત ઠીકાનેસે—મય.

(૧૬૧૮)—મહમદ હુસેન—રાગ, છાંયા, નટ, ધીમા, ત્રીતાલ.

મન સુંદર લે ગઇ માર પલક.
ખલક, પલક, બલ, ખલક. જેરો, જીયા, બીચ, ઉઠ મુખડેકી ઝલક.
બીચ ધાર સીલ સીલ જમુનાકી, ઝલક જોશે જોત. ચંદમે જાત ચમક.
તીરછી ભુંએ મેં રાજ હરમ, જીસે દેખ ચુકા સારા આલમ,
મઐ તો મરતા હું મેરી જાન સનમ. એક બારતો કીજે મુજપે કરમ.
શમ્ર હીજમેં રોયા બીકલ બીકલ—મન૦

(૧૬૧૯)—કબિર ભજન—રાગ પદ.

મન તુ રાધા કૃષ્ણ બોલ, તેરા કયા લગેગા મોલ,
દસ પાંચ કોસ નહીં ચલના, તેરા હાથ પાંઉ નહિં હીલતા;
તેરે ગાંઠસે દામ ન ખુલત્તા, તેરે દીલકી ગુંન્ડી ખોલ—તેરા૦
મન તો રંગી, ઘોડા—ઘોડે દો પાંચ બછેરા,
તું કરતા મેરા મેરા, કાયામેં કયા હૈ તેરા, ઘોડેકી બાંગ મરોડ—તેરા૦
કર કોલ જગતમેં આયા, માયા કે સંગ લપટાયા,

યે માયા હય જગ ઠગની, તું ઠગનીકા સંગ છોડ—તેરા૦
ગોવિંદ ગોવિંદ ગાઓ પ્યારે, ફેર જનમ નહિ પાહે,
યાઁ કહેવે દાસ કંમારા, તું ભવસાગરકો છોડ.—તેરા૦

મા (૧૬૨૦)—સ્નેહલતા—

મારી કમર મચકી હાય (૨) મારૂં જોબન લચકી જાય (૨)
ભ્રમર ભોગી વિના, ખીલી કળી કરમાય.—ભ્રમર૦
... ...રસ છલકાય.-મારી.
અંગ અંગમાં ખીલી કળીઓ, સુગંધ ભેર ઉભરાતી-મારી.

(૧૬૨૧)—અશ્રુમતી—

મારા હૈયા કેરા હાર, નજર કયાં આવશેરે,
મારા નાજુક શુકની ભાળ, અરે કોઇ લાવશેરે.
લલીત વચનની, સ્નેહ એક લાગી, સુંદર વરણથી પ્રીત જાગી,
ચતુર સુજાણથી, મેળવી વિયોગ ટળાવશેરે.
માગ્યા મુક્તાફળ આપીશ, દેવ ગણીને દીલ પીંજર સ્થાપીશ,
હાજર હરનીશ રહી, ચરણ તુમ ચાંપશેરે.
કનક કાયાનું પીંજર કરશું, હાવ ભાવ રત્નેથી જડશું,
પોપટ પગમાં પલક કરો, રશ ભાવશેરે.

(૧૬૨૨)—રમણસુંદરી—

મારે સ્વામી છતાં રંડાપોરે, બાપજી જુનીનું જોર ન માય;
ઘર ગધેડે ચડયું, નંદલાલ નરકે જાય.
જાય જાય ઘરનું ધોળાકું થાય, મોકાણું નીત્ય મંડાય,
ગોળાનું પાણી સુકાય, ઘર ફીટે ઘર જાય—મારે૦
જોઇ વ્હોરી મેં—જાત, રાંડ નીકળી કમજાત.
અરે લ્યો દાગીના આપું છું નાથજી ? ઘરમાંથી જો પાપ જાય;
હાય શેઠ હાય, એ તો બે બકરાંનો લાવો, અંદર ગુલાબસિંહનો દાવો.
અરે મેરે પીટયા વાંઝીયા—કુટું તારા છાજીયાં;
હાય તને, હાય તને, હાય, હાય, હાય.—મારે૦

(૧૬૨૩)—વસંત પ્રભા—

માનો માનો ને રસીલા, માનો ને મારી વાત,
છેક આમ શું કરો છો બોલાવે જાઓ તાત—માનો૦
રસીલી પ્રેમપાન, અમૃત તેજીરાગે, હાજી પ્રેમપાલ, જાણું છું પ્રીયા.
કટાક્ષે વિંધાઇ, કેદી થઇ રહ્યા;
વિતી જાય રાત, વાતે નાથ શું, વેલા થયા—માનો૦

(૧૬૨૪)—સતી સંયુક્તા—

મારી પ્યારી પ્યારી, અરે શું કરતી હશે, નિર વિના માછલી મુંઝાતી હશે—મા
મનથી ખડી કરી આકૃતી મારી, ભાળી નયન નીર ભરતી હશે;
સંભારી સંભારી મમ ગુણુ. રામ નામ સમ રટતી હશે—મા.
અકળાઇ જશે બાગ બગીચે, પાછી પાછી પડતી હશે;
નિંદ્રામાં પણુ નાથ નિહાળી, જાગી ઝબકતી ચમકતી હશે—મા.
આ નિરભાગી, શું કરમમાં છાજ્યું, રત્ન નહી, ને સરજ્યું હશે.

(૧૬૨૫)—પવીત્ર લીલાવતી—

મારો પાવન કરીયે પલંગ. પ્યારા પ્રાણુનાથ પધારી;
રમ્યા રશિક રશીકાથી રંગ, વિરહ દુઃખ નાથ નિવારી.
આજ ઉપજી શીતળતા અંગ, મને સ્વામીનાથે સ્વીકારી;
શરદ રૂતુ સોહામણી, પુરણુ ચંન્દ્ર પ્રકાશ,
મંદ પવનની લ્હેરમાં, વ્હાલા વિકશો છો વિવિધ વિલાસ.
અંતરઃપુરમાં એકલા, છાના રાખું છેલ;
આ રતિને રતીપતી તમે, રમી રસિક કરો રંગરેલ.
તન મન ધન અરપણુ કરી, રંજન થઇ દીન રાત;
હાજર રહીશ હજુરમાં પ્રભુ અવર પુરૂષ ભ્રાત તાત.

૧૬૨૬—મહાશ્વેતા કાદંબરી

માલીકના બાળક સૌ માલિક સૌના શ્રી જગનાથ (૨)
કર્તા હર્તા સૃષ્ટિના, સૌ બાજી એને હાથ.
અણુાનું અંધે આવી મળતું, 'ખાધ્યું નવ કોઇનાથી ખળાતું',
જગત માત્ર તેને આધીન છે, અનાથના જે નાથ.
નહિં પીંડ આ પોતા તણો, પોતાનું કાંઇ ન જાણવું,
સૌએ શુભાશુભ કર્મને, પોતા તણુંજ પ્રમાણવું.

(૧૬૨૭)—બોલતો કાગળ—

માલી વિનાની ખાલી જોબન તણી ફુલવાડી;
હાયે, સુકાઈ ચાલી, પણુ નાવે જીવન માલી.
ગાલ ગુલાબ તણી ગઇ લાલી, હરગીશ આંખ નમી મદવાલી;
લ્યો સંભાળી, જીવન માલી. પાણી વિનાની ડાલી,
તાપે......તપે હરીયાલી.........માલી.........

(૧૬૨૮)—બુદ્ધદેવ—

મારી ક્યારીમાં બ્હેક બ્હેક બ્હેકી હો રાજ; કોઇ કુસુમ લ્યો કુસુમલ્યે.
મીઠાં યૌવનના ભોગી રસીલા હો રાજ—કોઇ કુસુમ.
પ્રીતે પધારો પ્રવાસી અમ બાગમાં,
પાથરીશું પ્રાણ અતિ અંતર સુહાગમાં;
એક દિન થાઓ મહેમાન, હો, વિલાસીરાજ—કોઇ કુસુમ.

(૧૬૨૯)—બુદ્ધદેવ—

મારે અંતર બગીચે ખીલી પ્રેમ કળી.
કરમાયે રસથી ભીની રસિયા રસમાળી વિના;
પાંખડી તલસે વિલસે, અમૃત મહેરામણુ વિના,
સહુ પરાગ ભરી, છે સુવાસ ભરી—મારે.
અમી ભરી કુંજ જેવા, શાણા છો રસથી ભીના,
ભુરકી નાખી કયાં નાસો, નાથ નગિના;
આવો આવો (૨) તલસાવો શાને વિલાસી બની—મારે.

૧૬૩૦—સાગર-સરીતા—

મોહ ડોલી......જીગર દે ખોલી, ઓ લવલી જોલી, બોલો મધુર
કંઇ બોલી...મોહ ડોલી (૪)
કમ ડીયર...આશકપર પ્યાર કર...નહિ મળશે કો અવો જબ્બરનર,
કમ ડીયર......તું દીલહર. શરમા ન ઘુંઘટપટ દુર કર;
જાઓ જાઓ આ શો ઢોંગ-કમ એલોંગ-સીંગસોંગ લીવલોંગ-મોહ-ડોલી.

(૧૬૩૧)—સુર્ય કુમારી—

મારા શ્યામ મનાવો દીલારામ મનાવો કોઇ,
પ્રિય તમ તણા દર્દી દીલની દવાઓ બતાવો કોઇ.
ભવસાગરમાં નાવડી—લાધી હૃદયા રામ,
અધવચમાં ડુબતી-મુકી ગયા સુકાની શ્યામ.
ડુબે મારી નૌકા આજે તરાવો-કોઇ.

(૧૬૩૨)—સૌભાગ્ય સુંદરી—

મારા મનમાં તનમાં ભર્યો છે, ઠર્યો છે, ભય જાઉં જગ જોતી,
વળી ગુમાવ્યું મેં ભાગતાં ભાગતાં નકવેશરનું મોતી...મારા.
હાલવું ચાલવું, હારી છું હાય, જીવ મારો ગભરાય,
કેદી ફરી મારૂં મળશે મોતી...ગોરી હું કાઢી...મોતી...મારા.

(૧૬૩૩)—નરપિશાચ—

મારૂં જોબનીયું છલકાય, મારા છેલ છબીલા આવો,
હજી હું કુંવારી છું નાદાન. કરતા નયન લગી કોઇ સાન.
જોઇને મોહતા ધસ્કી જુવાન, તેની આંકી નીગાહથી બચાવો,
હજી હું ભોળી બાળી નાર, પ્યારી વાત વાતમાં હાર;
દસાવે મને પણી દીલદાર, આવો મનહર કેમ સતાવો—મારૂં.

(૧૬૩૪)—મહમદ હુશેન—રાગ મહાડ, તાલ, દાદરા.

મારો જોબન બીતો જાય, બાદીલાં એગે આયોરે,
પ્રીતમકું ચીઠીયાં લીખું, તાપર લીખું સલામ;
જીસ દીનસે પીયા પરદેશ સીધારે, નૈનાસે નિંદ હરામ.
કોઠે ઉપર કોઠારી, સોના ઘડે સોનાર,
પાયલ મેરી બાજનીરે, બીછવેકી ઘકનાર.

(૧૬૩૫)—મીસ અમીરજાન—રાગ, સહરા, કવ્વાલી.

માલન બનાકે લાઇ, કયા લાજવાબ સહરાં.
મોતી દમક રહે હે. કલિયે મહક રહી હૈ;
દૌલત લુંટા રહા હય, કયા બેહીશાબ સહરા.
નૌસા બનાં સલામત. સહેરા ખુદાકી રહમત,
લડીયાંહે તારબારીસ યા બે હૈ શરાબ શહરા.

(૧૬૩૬)—ખુને નાહક—

માનો માનો માનોરે, પ્યારી બતીયાં,
જાજા નાહીં દાખાવે તુજ છતીયાં, એહ બતીયાં, સુરતીયાં,
એસા હે એક ગોરે ગાલકા, પ્યારી જાન, એસા હે એક ગોરે ગાલકા,
ચલ મુવે, હટ મુવે, ઘુસ તું મનહુસ મુએ,
મય જો જાઉં તો પચતાઉંગી–દુલ્હા કહાં મુજસા પાયગી.
નીકલ નીકલ ઉધરકો ચલ, ન અબ મચલહાં.

મી (૧૬૩૭)—મીરાંબાઇ—

મીરાંને પુર્વ જનમની છે પ્રીતરે, મીરાંના હૈડે લખાણું,
હરીના હેતરે, નામ નહિરે, છાંડે હોજી......મીરાં૦
રાણાજીયે આપીયો, ભુતડાં ભેળો ત્રાસ,
ભુત પ્રેત ભાગી ગયારે, મીરાંનો ઇન્દ્રભુવન થયો અવાસ...મીરાં૦
વિખના પ્યાલા મોકલ્યાં, દેજો મીરાંને હાથ; અમૃત કરી આરોગીયાં.
મીરાંને રાખણહારો રઘુનાથ......મીરાં૦
રાણે વિષધર મોકલ્યો, દેજો મીરાંને જાઇ, પુંજી મીરાંએ પ્રેમથી;
મુર્તી સાળીગરામની થઇ, રાણે રજા આપી પછી કાઢી ગણીને કાશ.
મીરાં ચાલ્યા મહાલતાં, બાઇ ભાવ્યો છે વ્રજનાં વાસરે......મીરાં૦

(૧૬૩૮)—કંસવધ—

મુજને માર ના સમશેર, બહાલા વિર તું,
મારી સંગ શું છે વેર, વહને વિર તું
મીંઢળ જોઇ કર તું મ્હેર. આશા ભરી જતી હું ઘેર તક જો વિર તું.
જો ઇશ્વર વસે ચોમેર, ન કરે કંસ કાળો કેર–ડરને વિર તું.

(૧૬૩૯)—ન્યાય સિંધુ—રાગ-ભજન.
મૂરખ મન મસ્તાનરે, માયામાં મોહ ધરી,
હરિ હીરો ગુમાવેરે હીણભાગી હાથે કરી-મૂરખ૦
કામ ક્રોધ મદ મોહ તજોજી, રટો રામ દિન રાત,
ધન યૌવનનું માન નકામું, ચાર દિનની વાત.-મૂરખ૦
હરવા ફરવા પાય દીધાજી, હાથ ધરમને કાજ,
મુખ દીધું છે હરિ ભજવાને, કરણી જોઇ લાજ-મૂરખ૦
ઝાકળ જળ પળમાં ખરી જાશે, કમળ પત્રપર પાણી,
કાયાવાડી તારી એમ કરમાશે, કાળગતિ ના જાણી-મૂરખ૦
હાડ ચામ મળ મૂત્રે ભરેલી, કાયા કુપ્પી કાચી,
ફોગટ ફૂલી ફાંફાં મારે, રામ રસે રહે રાચી-મૂરખ૦

(૧૬૪૦)—સતી પાર્વતી—
મુનીવર કાયા આ ગાળે છે, શ્રી શિવશંકર વર વરવા,
હોંશ ઘણી છે એને હૈયે, ત્રીલોચન કર ધરવા.
ઓ હે! શું ભોળા છો બાળા, પતિ પરખમાં પુર્ણ અજાણ,
ભંગી જંગી એ ભોળાથી, તારૂં શું થવાનું કલ્યાણ.
ક્યાં રાહુ ને ચન્દ્રચારૂ, ક્યાં રત્ન સાથે નવ શોભે પ્હાણ,
ડુંગર ખોદે ઉંદર કાજે, ધન્ય ધન્ય છે તારૂં જ્ઞાન.
રૂડા કે ભુંડા શિવજીને પામ્યે, થવાની લીલા લહેર,
પરહરી અમૃત શીદને શાણા, જાણીને ઘોળે છે ઝેર.
ખેર ઝેર કે અમૃત એ છે. કથા તમારે શી તેની,
મનહર મળતાં મંગળમાળા, બાળા મન માને એની.
કાણો કુબડો ધણી મન માન્યો, સુંદરી સમજે સુરરાય,
પ્રીત પુષ્પની મધુર સુગંધી, જડ જોગીથી શું સમજાય.

(૧૬૪૧)—કબીર ભજન—રાગ, કીરતન.
મુખડાં કયા દેખો દરપનમેં, તેરે દયા ધરમ નહીં મનમેં.—મુખ૦
જેથી ફુલ રહી ફુલવાડી, બાસ રહિત નીજ ફુલમેં,
એક દીન એસી હો જાયગી, ખાક ઉડેગી તનમેં.—મુખ૦
ચુવા ચંદન, અબીર અગરજા, શોભે ગોરે તનમેં,
ધન જોબન દો ઘડીકા સાથી, છુટ જાવેગા ક્ષણમેં.—મુખ૦
કોડી કોડી માંયા જોડી, સુરત રહે નીજ ધનમેં,
દશ દીવાલ બંધ રહે તો, રહે ગંધ સબહી મનમેં.—મુખ૦
વાસનકી એક નાવ લગાઇ, લે ચલે જંગલમેં,
ધરમી ધરમી પાર ઉતર ગયે, પાપી ડુબે જલમેં;
કહત કબીરા સુનો ભાઇ સાધુ, એ ક્યા લગ રહે મનમેં.—મુખ૦

(૧૬૪૨)—કૃષ્ણ સુદામા—કવ્વાલી. ગજલ.

સુઝાવી કયાં મને મારે, જવા દે કૃષ્ણુને દ્વારે,
ખલકનાં ખેલ છે ખોટાં, જેવા પાણીનાં પરપોટા.
માથે ભય મોતનો ધારે, જવા દે કૃષ્ણુને દ્વારે.
શિખામણ માની લે શ્યાણા, મેળવને ભકિતનાં નાણા,
ત્રીકમ વીણુ કો નહિં તારે, જવા દે કૃષ્ણુને દ્વારે.

(૧૬૪૩)—શૃંગીરૂષી—

મુનિરાજ ક્ષમા હું યાચું,
પતિતપાલન, અધમોધારણ! શરણુ આપનું સાચું...મુની.
ચંદન શીતળ ચન્દ્રમા, વૃષ્ટી કરે અમૃત તણી,
એ સર્વથી શીતળ કૃપા, શાસ્ત્રે મ્હજ્જન તણી ગણી.
દોષ રોષ અમણાં નવ ધરશો, દ્રષ્ટી એક દયાની કરશો,
લક્ષ ચોરાશી હરણુ સુખ રાસી, શરણુ આપનું સાચું...મુની.

મે (૧૬૪૪)—શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—

મેના મધુરી એકલી મુકીને, પીયુજી પધાર્યારે,
પ્રેમ પીંજર પુરાઇ સ્વાતીની આશે લલચાઇ.
... ...આત્માનંદ ઉદ્ધારોરે.
દીનાનાથ છો દયાળુ કૃપા કરો છો કૃપાળુ.
... ...વ્હાલા કષ્ટ વીદારજોરે.

(૧૬૪૫)—સુરદાસ—

મેં ભયનો છોડયો ભાસ. નયનો કરી ન્યારા,
ઘટ ઘટમાં કરજો વાસ પ્રીતે પ્રભુજી પ્યારા.
વિઠ્ઠલ વ્હાલું બિરદ વિચારી, આ સેવકને લેજો ઉદ્ધારી,
વ્યાધિ વિદારી શરણે સ્વીકારી. ટાળુ હરો મુજ ત્રાસરે—મે૦
આંખ વિના અતીશ્ય દુઃખી થાશે, જીંદગી આની શી રીતે જાશે,
થાશે હવે શું ગભરાવે હવે શું.
શાને બનો છો ઉદાસરે—મેં૦ ભયનો૦

(૧૬૪૬)—કામલતા—

મેં દુનીયાં સઘળી જોઇ, કોઇનું ન દીઠું કોઇ,
સ્વારથની જાળ પરોઇ, સગપણ સૌ નાંખે ધોઇ.
આજ હોય વ્હાલા કાલ તેજ થાય વેરી,
અજબ સરખી એ તો રીત, પ્રીત કેરી.
પોતાના સ્વારથને માટે, અવરને નાંખો નીચોઇ.

(૧૬૪૭)—મહમદહુશેન—હોરી, કહરવા.

મેં કૈસે હોરી ખેલુંગી, સાવરીયાકી સંગ-મેં કૈસે.
લહેંગા તેરા ઘુમ ઘુમીલા, ચોલી તેરી તંગ,
ખસમ તુમ્હારે બડે નખડું, ચલો હમારે સંગ.
કોરે કોરે કલશ મંગાવે, જામે ઘોલા રંગ,
ભર પીચકારી મુખ પર, મારી ચોલી હો ગઇ તંગ.
તબલા બાજે, સારંગી બાજે, ઓર બાજે મરદંગ,
કાન્હાજીકી મુરલી બાજે, રાધાજીકે સંગ. રંગ મેં.

અ (૧૬૪૮)-મીસ અચ્છનબાઇ-રાગ, બરવા, ઠુમરી, તાલ, ત્રીતાલ

મેરે બેદીકા રંગ જર જાય, હારે સુરજ મુખ ન જાઇયોરે-મે૦
સાસ મેરી ભાંજે નનંદી ડર ખાવે અરે નાહી જૈહોરે-મે૦

(૧૬૪૮)—શહીદે નાજ—

મેરા દીલ તો દીવાના જાન, તેરે લીયે, બાલ બાલ ગજ મોતી પરોઉં.
મેરા બાલાશા જોબન, તેરે લીયે.
નાલેશ કરોગી મેં કરને ન દુંગી, મય છોડા જમાના જાન, તેરે લીયે.

(૧૬૪૯)—સુરદાસ—

મેરે રંગીલે યાર, ખીલી કયસી જોબનકી બાલે જોબનકી બહાર.
હાંરે મેરે બાલે જોબનકી બહાર-પૈસે બિના,
કયસે કરૂં કહો પ્યાર—દેદો થેલી મેરે દિવાને દિલદાર—મે૦
થેલી મેં કયસું દું, પ્યારી નવેલી. યે હય જીવનકા અધાર.
થેલી છુપાના, ચમન ઉડાના, હોતા ના બરસો હજાર;
લો એ થેલી માશુક મજેદાર, આઇયો, મેં તો જાતી હું હોકે હુશીયાર.

(૧૬૫૦)—મીઠા જહર—

મેરી ફલતી ફુલતી જોબન ડાલ, રખ્ખુંગી કયસે સંભાલકે.
એ જવાની દીવાની આ ગઇ, કહાં રખ્ખું મય ઇનકો સંભાલકે.
યહાં જોબનકો હમલે બીરાલે, યહાં કંગનકે પાઉ નીકાલે.
પડે દો દો મુસીબતસે પ્યાલે,
ઉસ્સે નલ્લાસ કરને જાઉં, તો ઇસ્કો રખ્ખુગી સંભાલકે-મેરી.

(૧૬૫૧)—મીસ ગૌહરજાન—રાગ, ઝીંઝોટી, તાલ, દાદરા.

મેરે દર્દ જીગરકી ખબરહી નહીં, ખબરહી નહીં કુછ અસરહી નહીં.
નહીં કોટોસે કટતી હય, કુદરતકી રાત, યા રબ ક્યા ઇસકી ખબરહી નહીં.
દીલકો લગાકર કયા ફલ પાય ગૌહર, ઐસે સજનમેં સમ રહી નહી-મેરે.

(૧૬૫૨)—મીસ જાનકીબાઈ—

મેં કૈસે રાખું પ્રાન સ્યામ. માધો બન ગયે, માધો બન ગયે, લો ન આયે.
લીખ લીખ પતીયાં, શામકો મેં હારી, કબલગ પ્રીયા ઓ ન આયોરે.
અરે શામ માધો બન ગયે, ઓ ન આયોરે.

(૧૬૫૩)–મીસ જાનકીબાઇ–રાગ, ભેરવી, ચાચર, તાતત્રિતાલ, ઠુમરી.

મેંભી ચલુંગી તોરે સાથ, ન સાથ હીંદીયાને હા લગાયરે જાત–મેંભી.
આજ પિયા બિન કલન પરત હય, કૈસે કટેંગી દીનરાત–મેંભી.

(૧૬૫૪)—મીસ જાનકીબાઇ—

મે ન લડીથી સૈંયા નિકલ ગયે (૨)

ઇસ નગરીકે દસ દરવાજા, ન જાનો કોન ખડકી ખુલીથી–સૈંયા.
સાથ સખી મેરી આગે ખડીથી, ઇનકો પુછો મૈંને કછુના કહીથી–સૈંયા.
સુનીયોરી મેરી સંગકી સાહેલી, કાલ સેજરીયા, એકલી પરીથી–સૈંયા.
કહત કમાલ કબીરકા બાલક, ઇન યારીસેં ખ્વારી ભલીથી–સૈંયાં.

(૧૬૫૫)–મીસ જાનકીબાઈ–રાગ, બરવા, કબીર, ભજન, તાલ લાવની.

મેરા હીયરા હેરાય ગયો સગરે મે–મેરા.
કોઇ પુરબ કોઇ પશ્ચીમ બતાવે, કોઇ પાની કોઇ પથરેમેં—મેરા.
સુરીયો નર મુની સિદ્ધ અમુલીએ, ગે ભૂલભૂલે નખરેમેં—મેરા.
કહત કબીર સુનો ભાઇ સાંધો, ખોજલે મનકે ભિત્તરમેં—મેરા.

(૧૬૫૬)–મીસ અમીરજાન–રાગ, કહરવા તાલ, દાદરા.

મેરીબાન લુલારી ભોલાને પીલી ભંગ,
ઓરેને ભોયા મોઢ બાજરા, એને ખોઇ ભંગ.
ઓરોંક સૈયાં હંસત બોલત હૈ, હમસે કરત હૈ જંગ,
ઓરોંકે સૈયાં તાડી પીયત હેં. યેને પીલી ભંગ–મેરી.

મો (૧૬૫૭)—અંબરીષ—

મોહનજીને મળવા તલપે મારૂં–ચિતરે મોહન.
પ્રેમની આંખો, પ્રેમની પાંખો, પ્રેમના ગાઉં મુખે ગીતરે—મો૦
સાગર સંગે, સરિતા ઉમંગે, મળવા દોડે ધરી પ્રીતરે—મો•
પ્રેમે મળશું, જ્ઞાનમાં ગળશું, વહેલા વળશું, ત્યાં ખચીતરે—મો૦

(૧૬૫૮)—દાગે હસરત—

મોરી મોહનીયા, તોરે ગોરે ગોરે ગાલ,
મોરી મોહનીયા, તોરે લંબે લંબે બાલ.

મદસે હું મય મતવારી, મતવારી મોરી ચાલ.
કાંટા લગા પ્રેમકા, મય હો ગઇ બેહાલ,
આંખો તોરી મદ ભરી, ડોરે બરે લાલ (૨)
ઠુમક ઠુમક ચાલ ચલે, કમરીયા જયસે બાલ.

(૧૬૫૯)—મીસ કાલીજાન—રાગ, કાફી, હોરી, તાલ દીપચંદી.

મોયે બરજોરી કર રંગ ડારોરી, વહ જો કહત હે નંદ,—
મહરજીકો છોરા-કરો મોયે બારા જોરી.
લાખ કહી બાતી, એક હું નામાની, કતિધ કરો ના ઠરોરી.
કર કુચન પીચકારી એસી મારી, ભીંજ ગઇ સીલ બદન સબ સારી.
મોજમે આ મોરી ઐંયા, મરોરી મુખ ચુમત પટ ઉગાડે.

(૧૬૬૦)—દલપતસીંસ—રાગ, ભજન.

મોહન તારી મોરલીરે, વ્રજનારને વેરણુ થઇ,
કોમળ સુરે કાળજું કોર્યું, ચીતડું ચોર્યું સઈ...મોહન.
કામ તો હવે કાંઇ ન સુજે. સાંભળતા સુદ્ધ ગઇ...મોહન.
પ્રેમના પાસમાં પ્રાણ બંધાયો, આકુળ વ્યાકુળ થઇ...મોહન.
માત પીતા તણી લાજ તજીને, વંદ્રાવનમાં ગઇ...મોહન.
આવાં તમારાં કારમાં કામણ શામળા કીધાં સઇ...મોહન.
દુઃખડાં કેરાં ડુંગર ટોલ્યો, માવા પાડી લ્યો ભઇ...મોહન.
દલપતસીંહના દેવને મળવા, ગોપીયો ગોકુળ ગઇ...મોહન.

મં (૧૬૬૧)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

મંજરીએ મનડું મોહ્યુંરે, મન ગમતા મારાજ, મારા મનગમના મારાજ.
એ શું દીસડું અમ પ્રોયુંરે...મનગમતા.
(શું આ પુષ્પ તમને બહુ ગમે છે.)

સાખી } " મનને તો ગમતું ઘણું, મુખથી કેમ બંધાય,
વીણુ પ્રીછે વીણુ પારખે, ઘટે માન મુનિરાય. "

સાખી } " માગે માન ઘટે નહિં, જ્યાં જેવાં દાતાર,
સુખે સ્વીકારો પુષ્પ આ, ધરો કર્ણ મોઝાર."

અતિ ઉદાર દીલ તમ જોયુંરે...મનગમતા.

(૧૬૬૨)—ચલતા પુર્જા—રાગ-ગઝલ.

યું જુલ્મ કર ન જાલીમ, લુંટો કરમકે બદલે;
એક દિન તુઝે મીલેગે, જુલ્મો સિતમકે બદલે,
ઇસ જુલ્મે નારવાકી, આખર સજા મિલેગી;
દોજખકા ગાર હોગા, બાંગે ધરમકે બદલે.

ઇશ અયશે આરજી પર, ફુલા હુવા હય નાહક;
મીટટીકી કબ્ર હોગી, જા હો હશમકે બદલે.
દોલત ન સાથ દેગી, અજમ તન પાશ હોગી;
કીડે કફનમે હોંગે, જાહો હશમકે બદલે.

(૧૬૬૩)—દુર્ગાદાશ—

યૌવનના રંગે રંગાતા આતેન અગે અનંગનું ઘેન—યૌવન.
કળી કુસુમની ખીલી ગુલાબી અલી સતાવે દીન રૈન—યૌવન.
મીઠી મુરતીએ દોડી દાવાની થઇ છુ ન આવે મન ચેન—યૌવન.

ય (૧૬૬૪)—રૂકમણી સ્વયંવર—

યમુના તણા કીનારે, ગોપાળ ગૌ ચરાવે.
સંગીત સ્વર ઇશારે, રાધા નીકટ બુલાવે.
બંસી ધ્વનિ સુણીને, શુદ્ધ દેહની ભુલીને,
નીકળીને ઘરથી રાધા, ગોપાળ સાથે આવે.
યમુના સરિત કુંજે શૈયા કમળ બીછાવી,
શ્રીકૃષ્ણ કર કમળથી, રાધા ચરણ દબાવે.

(૧૬૬૫)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, ભેરવી, તીલાનો.

વલમનુ યલેલી યલાલે યલમનુ યલેલી યલાલે,
તન નાદરદાની તુમ દરદાની, રીતરામ તદરે દાની...યદમલુ૦
અબતો સાદી રેન ગુજરી, હીજરમે રાતે દિતે રહેને,
અબતો તેરા ચાહ હોગા, શુખોકે હોતે હોતે તન નાદરદાની...યલમલુ૦

યા (૧૬૬૬)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાફી, હોરી.

યા બ્રિજમે હોરી ખેલે કામીની, માથે તિલક ઓર ચમકે દામિની—યા.
જીનકે પિયા પરદેશ ગવન કિન્હો,
કાણ દેશ પ્રિયા છાઇ છાવની, માથે—યા.

(૧૬૬૭)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, પરજ, હોરી.

યા સાંવરે રંગડારી, ડર લાગત ભારી—યા.
સહેજ સોભાવ જાત જમુના જલ, પહેની જરદ રંગ સારી.
આપ ચડ બેઠે કદમકી છઇઆં, તો હાથલીએ પીચકારી.
લાલ મોહે સનમુખ મારી—યાં સાંવરે.
સાસ હઠીલી નનંદ છબીલી, દેત કસોકસ ગારી,
યા નગરીકા ધાક ચવૈયા, વાંકી રીત હયે ન્યારી;
સખી ડર લાગત ભારી—ય. સાંવરે.

લાલ ગુલાલ ડારત, મુખ ઉડત ન કંઇ શંક બીચારી,
નંદલાલ આજ રચના કીની એસ ચતર ખેલારી;
સખી કે હોસન પર વારી—યા સાંવરે.

(૧૬૬૮)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, ભેરવી, ઠુમરી.

યાર સાવરીયાં મેં તો, મન હર લીનોરે,
સુરત મેરે મન ભાવે, ચલો ચલો કહાન જોબન રશ લીનોરે—યાર.
અધિક બાંસુરી બાજન લાગી, સપ્ત સુરેન ઔર ગ્રામ,
ગાયન ગાયન ગાયનરે, બિજકી નારી સબ ભઇરે મગન—યાર.

(૧૬૬૯)—મીસ જાનકીબાઇ—રાગ, ભજન, તાલ, લાવની.

યાર બોલી ન બોલો ચલે જાયંગે.....યાર.
કોડે પે ચાર યાર પહરેકી નસીયત હય,
સોહ બાતમેં કોઇ બજમે કોઇ બાકા મસ્ત હય.
હમં લોગ આને પાતે નહી બંદોબસ્ત હય,
તુમ કયા કરો મિજાજહી પાજી પરસ્ત હય.

(૧૬૭૦)—મીસ અમીરજાન—રાગ, ભજન. તાલ, લાવની.

યાપરથી મુની હરને સાધુ કેસો ખેલ મચાયો હેરી,
પાન ડાલકર દુનિયા બનાઇ વાકો ભેદ ન પાયો હેરી.
દુનીયા હમમેં હમ દુનિયામેં આપમે આપ સમાયો હેરી;
ગંગા જમુના દરશન કીનો, માથે તિલક લગાયો હેરી.
સંસાર દુનિયા ફિરત બાવરી, હરકો ભેદ ન પયો હેરી.

(૧૬૭૧)—ઝો. રેકાર્ડમાંથી દો જોરૂ વાલેકા કીસ્સા—

યારો ! મેં દો જોરૂ વાલા, દો જોરૂ વાલા, દો જોરૂ વાલા, હા—યારો.
એક પકડે ટાંગ, ઓર દુસરી પકડે કાન, દો જોરૂ વાલેકી કમબખ્તી
બીચમે તાનમતાન—યારો.
એક માંગતી હય લડુ, દુસરી માંગે ખાજા, એક જોરૂ વાલા મીયાં
સબમે હય રાજા—યારો.

(૧૬૭૨)—આનંદ લહરી—

રે...આવ્યો કલિયુગનો આ જમાનો, બ્હેન વેચી ભાઇ પેટ ભરવાનો.
નીતિ ને ન્યાયનું નામ નહિ રેશે, અપંગ ધર્મ થવાનો.
સંતને મહંતને કોઇ નહી માને, ધુર્ત દંભી શાવત્સો.
વણજ વેપાર દગાબાજીથી ચાલશે, વચન વ્હેવાર જવાનો.
કન્યા વિક્રય કરી માલ તાલ કરશે, પરણેલ પરણી તજવાનો.

(૧૬૭૩)—આનંદ લહરી—

રસભર લીધો સરસ મધુ પીયો છેલા ! વારી જાઉં;
મદભર થાઓ જોબન ન ગુમાવો ઉઠાવો—રશભર.
મારી નેન કટાર કાં ઘાયલ કાય કરાય ?
કારી દરદ દીલે થતાં હારી જીવ મુંઝાય. "
ખેલ ખેલોને રશીલા ? રંગ રેલો રંગ ભીના ?
પ્રેમની આ સુધાને પીઓ પાઓ—રશભર.

(૧૬૭૪)—ન્યાયસિંધુ—

રોકે ઘાટ નહીં ઘર જાને દે, નટવર નાગર ગિરિધારી.
દેર ભયી મોહે જાન ન દે... ... ...રોકે.
નણંદ હઠીલી, સાસ અનારી,
છતની બીનતી, માનો હમારી. જા.........ઓ...રોકે.

(૧૬૭૫)—આનંદ સહરી—

રે પાણીડાં જાતાં ભરવા સ્નેહ સરોવર આરે,
રે આનંદે મદ ભરિયાં ભોળાં આશાને ઉલ્લાસે.
જલ ભરી પાછા વળિયાં બેડાં હૈડાં ઘાટે મૂકયાં,
જલ ભરિયાં કે ઝેર ભર્યાં એ જોતાં વેલાં ચૂકયાં.
ધોમધખે દુઃખડાંના તાપે તરસે કંઠ સુકાયા,
હોંશ ધરીને ભરિયા પ્યાલા પીધા પ્રાણ બચાવા.
રગરગમાં વિષ વ્યાપ્યું કાયા કોમળ બળવા માંડી,
જાણનાર કોઇ વૈદ્ય તેડાવો જીવ જશે ઘટ છાંડી.

(૧૬૭૬)—સુધાચંદ્ર—

રે બંસરી થકી વનમાલી; કોમલ દિલહર સૂર સહુ પુજત,
ચુંબન પ્રભુ બ્રિજહારી, અમૃત ધાડી; કૃષ્ણ દુલારી,—રે ?
પ્રીતિ રસની ઝારી, નયનો નચાવત, મનડાં મનાવત,
એજ ગોપીજન પ્યારી—રે ?

(૧૬૭૭)—જયદેવ—(કે. હ. ધ્રુવ.) અષ્ટપદી.

રતિ રસ મનમાં ઝંખી વનમાં વિચર્યા હરિ અલબેલી !
વિલંબ જવામાં કરમાં હાવા, મોહનને મળ વ્હેલી.
યમુના તીરે ભારી અધીરે કુંજે કુંજ વિહારી,
સ્મરમદ મર્દન, સહિરસવર્દ્ધન વાટ જુએ પ્રભુ હારી.
સૂચક સૂરથી પૂરી પૂરી મુરલી પ્રિયતમ નામક ગાવે,
રજકણ પગની ગણી મારગની ધૂળ ફરતી વધાવે—યમુ.

(૧૬૭૮)—મહારાજા હમીરસિંહ—

રંભા જેવી રામા પામ્યો, કાન્તિનો અંબાર,
બન્યો બંદો ખર્ચી નાણું, ભામાનો ભરથાર;
મોહિનીને છાજે તેવા શોભિતા શણગાર,
પ્હેરી પ્રમદા થાશે ખુશી, રંગીલી દીલદાર.
અહો શી નાજુકનારી, ચિત્ત ચોરી વશ કરનારી,
કટાક્ષ પાસે ઘાયલ કરતી, સુધારસ સિંચનારી (કોરસ)-રંભા
હૈયા સાથે હરદમ રાખું પ્યારી પ્રાણાધાર,
જે માગે તે લાવી આપું, લગાડું નહિ વાર.
સુંદરી સાથે શોખ કીધો, તે છે જગમાં સાર,
જુવાનીનો શો ભરૂસો પળમાં વિપળનાર,
અહો શી નાજુક નારી, ચિત્ત ચોરી વશ કરનારી
કટાક્ષ પાતે ઘાયલ કરતી, સુધારસ સિંચનારી (કોરસ)-રંભા.

(૧૬૭૯)—સુધાચંદ્ર—

રહી જશેજ આશ અધુથી, બાપુ! લે તું જન્મ સુધારી.
માયા છોડી દે તું સારી, બાજીની શેહારી—બાપુજી?
આત્મનને આલિંગી લે તુ ના ફળશે દેહધારી,
આત્મ અમીરસ જ્યોત ન ઝીલી, સૃષ્ટિ સૌ અંધારી—બાપુ?
સુખ દુઃખ છે આ નવ આલમમાં, ભીતર સુખ દુઃખકાર,
તમે દ્વંદ્વ સંસાર તણા સૌ એક અલખ નિહાળી—બાપુ?

(૧૬૮૦)—જલસા સંગ્રહ—(રાગ, કાફી-પદ)

રઘુ વીરસે જા કહીઓ મોરી,
કહીઓ મોરી સુનઇઓ મોરી—રઘુ વીરસે.
સુનો હનુમંત અંજની નંદન કહીઓ સંદેશાકી હોરી,
શીશ નમાએ ચરણ ગ્રહી લેજો,
કીજો બિનતી મોરી,-રામસું દોઉં કરજોરી—રઘુ.
મે રઘુપતીકી કીર્તી સુની હએ, જીનકો ધણુંષજીને તોરી
તે ભૂજબળ અવહી કીત દુરીવટ,
રાવન દુષ્ટ હનોરી-કહેત હે જનકકી છોરી—રઘુ
દીન નહી ચેન. રેન નહી નિંદ્રા ખાન પાન બીસરોરી.
બન રૂપ બનમે આય પરી હું,
તેરોહી ધ્યાન ધરોરી-રામ રામ મુખસે કહુરી—રઘુ.
કેતીક દૂર લંકા ગઢ તુમસે જીતસ સહી રચ્યોરી,
સુગ્રીવ કષ્ટ હરોરી-ભગતન પ્રતીપાલ કરોરી—રઘુ.

કહે હનુમાન ધીર ધરોમત લંકા કરૂંજી મેં હોરી,
રાવન કુંભકર્ણ સબહી માર હું
મેઘનાદ હનુરી–દેકે તેતી સંબંધ છોરી—રઘુ.
તુલસીદાસ પ્રભુ તે હારે મીલનકો, અવધ આશ રહી થોરી,
પ્રાણદાન દીજે રઘુનંદન,
ગાઊં મે કિર્તી તોરી–પરત અબ કરૂ હું બહોરી.—રઘુ.

(૧૬૮૧)—જલસા સંગ્રહ—કાલીંગડો–પદ.

રઘુવંશી રાજા હે રામ કનૈયા,
દશરથ સુત વાસુદેવકો છૈયા—રઘુવંશી.
અજોધ્યાકા રાજા મથુરેકો બાસી,
એક ધનુષધારી એક મુરલી અભ્યાસી—રઘુવંશી.
અલ્યા તારી કુબજા ઉગારી,
શર્ણાંગત પ્રભુ ગુણિકા ઉધારી—રઘુવંશી.
રાવન મારે કંસ પછાડે,
વિભીક્ષણ તારે અક્રુર ઉધારે—રઘુવંશી.
સીતાપતિ રામજી લક્ષ્મીકો સ્વામિ
તુલસીદાસ પ્રભુ અંતરજામી—રઘુવંશી.

૨ (૧૬૮૨)—માયા મોહિની—

રહ્યો વર્ષોના વર્ષો મવાલી, લાવું બૈરી હવે બશ રૂપાળી,
હોય વિધવા કે ભરથાર વાળી, આવી વાંઢા મેણું નાંખે ટાળી.
શેઠ ? છે આ જમાનો મવાલી, કોઇ આવી જશે ઝાડુ વાળી,
હોય આ આબરૂથી આરપાર ખાલી, હોય વિધવા પણ એ બચ્ચાવાળી.
નહિં, નહિં, બૈરી લાવીશ, બચ્ચા વગરની......(હાખ...છીં)
કેવી ઓચાંતી છીંક તું—હાખછીં...હાખછીં...હાખછીં...હાખછીં.
રાંડ નકટી કરૂં નાક વાઢી, વાત વિઘ્નોની આ કેવી કાઢી,
તારી સુરત બનાવું હું કાળી, બૈરી આપી જશે હાથ તાળી...રહ્યો.

(૧૬૮૩)—કંશવધ—

રમીએ આનંદમાં હરિ રસ રંગમાં, રહી રંગમાં–બંસીનાદ સુણી.
સુતી જાગી, નીંદ બીક ભાગી, ભીંજી પ્રેમ રશમાં—રમીએ.
રૂડી ચાંદની પ્રકાશી શરદ પુનમની, રંગે રસ બેસો, સંગે સુંદર શ્યામની.
'સુખદ સંગ શ્રી કૃષ્ણનો, સુખદ શ્રી વૃજવન,
સુખદ શરદની ચાંદની, સુખદ સફળ જીવન"..રમીએ.
આવી આપ હજુર મહિ, નવલ કુશમ કળી,

રેજો લાલા ભારમાં, રથ લેતા ના છળી.
પ્રિતમ સર્પસ થતાં સર્યું, દેહતણું અભિમાન,
વિસરી હું પોતા તણું, ગોવિંદમાં ગુલતાન.
આવો આવોને આજ, રસ ઝીલીએ, રંગે રમીયે મલ્યા મોહનજી,
થાશો ન અળગા ઘડી જગજીવનજી, રસ ઝીલીયે: રંગે રમીયે,
મળ્યા મોહનજી—રમીયે.

(૧૬૮૪)—ઉદયભાણુ—

રસીલો રસીલી ચાંદનીનો,સમો સાંધી, તજી સઘળી ઉપાધી,ગયા ઉપવનમાં,
ગુપચુપ વાતો કરે, નેનના ઇશારા કરે,
સંગે હસે હસે, ફરે રંગ ધુનમાં—(પછી)
પળમાં રિશાયા છે રશીલા, ભાન ભુલિ ભામની,
માનતા મોહન નથી, હાથે પગે થઇ માનુની,
વેળા રશીલા વહી જશે પસ્તાવો પાછળથી થશે.
માન મોહન માન જાશે, કાળ કાણી રહી જશે.
તું માન ભલે ના માન, મને પરવા નહી.
જીવ જાન તને નહીં. અલગ કરૂં તનથી.
પ્રીત વચન વીણા રસના રશીયા મન વસીયા સારજી—રસીલો.

(૧૬૮૫)—કામલતા—

રસ ભર્યું જોબન જાય, રસિક રંગીલા વિનાં,
અંગ ભર્યાં આ રંગ સુકાય. રંગી રંગીલા વિનાં.

સાખી { સુંદર બાગ શરીરનો, ખિલ્યો છે નવરંગ,
અંગ ફુવારા ઉડતા, માળી જ્યાં અનંગ.

ફુલ પ્રેમ રૂપી કરમાય, મીલાવે કોણ ભોગી રંગીલા વિનાં.

(૧૬૮૬)—બોલતો કાગળ—

રહો આઘેરા અલબેલા જાણું, જીવન છો મનમેલા,
આ સ્નેહ અધિર છેલા, તરસાવો શાને આમ.
પ્રાણપ્યારી વિયોગી ભાસું, બને લાચારી સત્ય કહું સ્યામ,
વ્હાલાજી પધારીને પ્રીતી વધારી, આ નારી આભારી તમારી સુખધામ.
હ્રદયદાન, દીધું સુજાણ, તમને સ્યામ પુરણ કામ,
વસી રહી હૃદય પ્રેમી મુર્તિ, આ પ્રિય રંગે ભરી;
નીશદીન જોઇ વાટ દૃષ્ટિ, પ્રીતી રંગે ભરી. સ્યામ...સ્યામ, સ્યામ.

(૧૬૮૭)—સાગર સરીતા—

રહું રંગે પ્રિતમજીની સંગે ઉછંગે, સૌ છવાએ આનંદ અંગે અંગે—રહું.

ચટક લટક ચમકદાર શી તમારી દીલદાર, વ્હાલી રસીલી જાઉં બલીહાર,
કીધી પ્રેમઘેલી ભોળી આવાર, ભાવ ધરી પ્રિયપ્રાણુ ભેટશે ઉમંગે-રસુ.

(૧૬૮૮)—ખુબસુરતબલા—

રબકીશાન, ન્યારી, ન્યારી, બલહારી, તેરી કહાની,
ઘર ઘર માની જાની, યકતાઇ. ચતરાઇ પ્યારી સારી-રબકી.
યહ જહાંમેં કહ કામ કરના, નેકીપે બંદોકા ધ્યાન ધરતા,
ક્રોધ કામસે મુદામ ડરના, હવસ કપટ ડરત ફિરત છલકી;
મારી દુનિયા સારી, બદકારી, નરનારી હય પ્યારી-રબકી.

(૧૬૮૯)—મીસ જાનકીબાઇ—ભેરવી, ઠુમરી, તાલ, ત્રીતાલ.

રસીલી તોરી અંખીયારે. જીયા લલચાય, જીયા લલચાય-રસીલી.
ઇસ જોબન પર વ્યાકુલ જાનકી, તેરી દેખતે સુરતીયાં જીયા તો લલચાય-ર.

(૧૬૯૦)—મીસ રોઝા—રાગ, ખમાચ, તાલ રાવણી.

રસ્તેમે કહાના ઘેર ખડા, મે કયારે કરૂં તદબીર,
જરા ઇશ્વરસે હટ જારે કહાના, ભરને આઇ નીરરે;
પલ્લા હમારા છોડ દે કહાના, ફટ ગયો દખની ચીરરે.—રસ્તેમે.
બાલા જોબન કયા ઉમગા, જેશે નદીયા નીરરે,
મોહ હાથ મત લગાઓ કહાન, છુતા મોરા શરીરે.—રસ્તેમે.
સાસુ નનંદ મોરી જનમકી, બેરન ભરભર મારે તીરરે,
મેં હું ગુજરી કંસ રાજાકી, તુમહી જાત આહીરરે.—રસ્તેમે.

રા (૧૬૯૧)—કબીર ભજન—પદ.

રામ સુમીર, રામ સુમીર, રામ સુમીર ભાઇ,
રામ નામ સુમીરન બીન, બુડત ભવ માંહી. રામ૦
વનીતા સુત દેહ ગેહ, સંપની સુખદાઇ,
ઇનમેં કછુ નાહિ તેરા, કાલ જાત ખાઇ. રામ૦
શુકર કુકર યોની ભ્રમત, તોઉ લાજ ન આઇ,
રામ નામ છાંડી અમૃત, કહોઠો હો વિષ ખાઇ. રામ૦
અજામેલ ગજ ગણીકા, પતિત કર્મ કીને,
વોભી ઉતર પાર ગયે, રામ નામ લીને. રામ૦
સતકર્મ સજી સુધર્મ, રામ નામ લેહી,
ગુરૂ પ્રસાદ જન કબીર રામ હર સ્નેહી. રામ૦

(૧૬૯૨)—મીરાંબાઇ—ભજન, રાગ, ધનાશ્રી.
રામ રતન ધન પાયા મેંયારે મૈનો રામ રતન ધન પાયો—મૈયા.
ખરચ્યો ન ખુટે, વાકો ચોર ન લુટે, દિન દિન હોત સવાયો—મૈયા,
નીર ન ડુબે, વાંકો અગ્ની ન જારે, ધરણુ ભર્યો ન સમાયો—મૈયા.
નામકી નાવ, ભજનકી બતીયાં, ભવસાગરસે તાર્યો—મૈયા.
બાઇ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધર શરણે ચરણ કમળ ચીત લાયો—મૈયા.
(૧૬૯૩)—ધના ભગત—ભજન—
રામ બાણુ વાગ્યા હોય તે જાણે બોલ્યો મુરખ મનમાં ન આણે.
ધ્રુવને વાગ્યાં, પ્રલ્હાદને વાગ્યાં, ઠરી ને બેઠાં, ઠેકાણે,
ગર્ભવાસમાં શુકદેવને વાગ્યાં, એવું વેદ વચન પરમાણે—રામ.
મોરદ્ધજ રાજાનું મન હરી લેવા, મ્હારો વા'લો આવ્યા જે ટાણે.
લઇ કરવત મસ્તક પર મેલ્યું, પત્ની પુત્ર બેઉ તાણે—રામ.
મીરાંબાઇ ઉપર કોપ કરીને બોલ્યો રાણોજી ખડક તાણે,
ઝેરના પ્યાલા મ્હારા ગીરધર લાલે, આરોગ્યા અમૃત ઠેકાણે,—રામ.
નરસીંહ મ્હેતાની હુંડી શીકારી, વ્હાલે ખેપ ભરી ખરે ટાણે,
આગળ સંત અનેક ઓધાર્યા, એવું ધનાભગત ઉર આણે—રામ.
(૧૬૯૪)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—રાગ, ભજન, પદ.
રામ ભજન રોકડ નાણું રે, વેપારી સંતો રામ ભજન રોકડ નાણું.
લક્ષ ચોરાશી કેરા ફેરામાં ફરીએ તોએ.
નહિ તારૂં ઠામ કે ઠેકાણું રે......વેપારી સંતો...રામ.
બીજાની વાત માંહી ડાહયો બહુ થાતો પણ.
તારૂં પોતાનું તે ન જાણું રે......વેપારી સંતો...રામ.
કાળની દાઢો વચ્ચે વિશ્વ ચવાતું રે,
સો કો છે કાળનું ચવાણું રે......વેપારી સંતો...રામ.
(૧૬૯૫)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—
રામ ભજ તું પ્રાણીયા, તારા ભવની ભાવટ ભાંગશે (૨)
તાર દેહનું સાર્થક થશે............રામ ભજ તું.
" બોલો રામ, સીતારામ "
પંખીડા તું જો વિચારી, કર્મ તારાં લે સંભારી,
વાસના નઠારી તુંને રૈરવ નર્ક નાંખશે.........રામ.
મૂઢ તેં મતિ બીગાડી, મતિ તેવી ગતી તારી,
ઉડજે સંભાળી, તારી કાયા કંચનની થશે...રામ.
(૧૬૯૬)—સંગતના ફળ—
રામ ભજન થકી લાગીરે, લગન મને રામ ભજન થકી લાગી,
અવનિમાં આવી વાલા એક દી બેઠો નથી,

પ્રિતી સંસારીયાની લાગીરે અમને.—રામ ભજન૦
ગુરૂ મળ્યા જ્ઞાની એણે, શબ્દ સુણાવ્યો,
સુરતા સિતાપતિની લાગીરેમનમાં મને.—રામ ભજન૦

(૧૬૯૭)—દાદુરામ—રાગ, ભજન. પદ.

રામ ભજન કરી લેજે જીયરા, રામ ભજન કરી લેજે.
સાહેબ મેરા માંગેગા તબ, ઉતર ક્યસે દીજે—જીયરા.
આગે જાય પછતાવન લાગા, પલપલ યહુ તન છીજે,
તાસોં જીય સમજાય કહું, તોહે સુકૃત અબતે કીજે—જીયરા.
રામ જપત જમકાળ ન લાગે, સંગી રહે તનજીજે,
દાદુરામ ભજન કરી લેજે, હરિકી રાસી રમીજે—જીયરા.

(૧૬૯૮)—હરિચંદ્ર—રાગ, ભૈરવી.

રાત એક સ્વપ્નાં, મયને અદ અય પ્યારે, આજ દેખા.
જાય પહુંચી મય એક દેશમે, હય રાજ્ય દુર હો જાતે ઉસકા તાજ દેખા.
જાતે ઉસકા તાજ દેખા, લુંટ જાતે સબ તાજ દેખા.
સુખપર પરતે ગાજ દેખા—રાત૦
રાજ વારાજ દેખા, તાજ મહુતાજ દેખા,
રાજાકા રાજકા આફતમેં, અયે સરતાજ દેખા.—રાત૦

ની (૧૬૯૯)—સુર્યકુમારી—રાગ, કવ્વાલી.

રીબાયો છું ? ફસાયો છું ? કુટાયો છું, લુટાયો છું.
દુભાયો છું, મુઝાયો છું, અમારી આમ બાબત છે ? "પણ તે થયું કેમ"
પકડતાં જાળમાં ઉંદર, ભરાયો સર્પ તે અંદર,
હયું ઘોડા બદલ ખચ્ચર, અમારી આમ બાબત છે ?
ખીજાણાં નખરાળાં, મુઝાણાં જોપ ઘોટાળાં,
પછીથી મળ્યો તો પુંછડાવાળો, અમારી આમ બાબત છે ?
તમારાં કષ્ટ સઉ ટળશે, અવશ્યે ન્યાય પણ મળશે,
તમારાં શત્રુ સપડાશે, અમારી એ કબુલત છે.

દ (૧૭૦૦)—મીસ જાનકીબાઈ—રાગ, ગોડ, મલાર.

રૂમઝુમ, રૂમઝુમ, બાદરીયા વરસે, એરી કુન બીન જીયરા તરસે.
ચલત પરવાઇ, સુમસનનનન નના, ઝીંગરવા બોલે, તઝુ ઝનનનન.
ઉંચી મહલિયા, બીછવા બોલે, ચલત કંગરવા દરકે.

(૧૭૦૧)—ઉમાદેવડી—

રૂડી રઢીઆળી રાત, ચાલોને રમવા, ચતુરા ચોકમાં,
લાગે હૃદય રઢીઆળી રાત, આનંદ લે છે ત્રણ લોકમાં;
ભાસે મદન જોબન વનમાં.

હાંરે લાગી તાલાવેલી તનમાં, આય ચાલો ચોકમાં—રૂડી૦

સાખી { " જુવે ચકોરી ગાભરી, ચંદ્ર ઉદયનો ઘાટ,
વીરહે વ્યાકુલ વલ્લભા, વ્હાલાની જુવે વાટ."

રતીરસે રમણીયો, બની રંગની રાતી. નણંદીના વીરા વીના છાતી ભરાતી.

સાખી { " જેને પ્રીતી જગતમાં, તે પર પીડા જાણ,
શાકરના શોખીનને, ભુખ્યાનું નહી ભાન."

શીદ સતાવોરે સુલક્ષણા શીદ સતાવોરે, પ્યાલો ધરીને પાસે વ્હાલા
શીદ ટળવળાવોરે.

લાજ ન આવેરે ઠગારા, ચન્દ્ર લાજ ન આવેરે;
નારી નીસાસાનો સાગર, નાહક ખળભરાવોરે.

સાખી { પાર પલકમાં પહોંચવા, દીનાનાથ દે દાવ;
આશા સાગરમાં મુકયું, શ્યામ સમાગમ ન્હાવ.

જુવો વ્હાલાની વાટ, બાળાઓ બેશી ઘરના ગોખમાં;
આવ્યા પીયુ પ્રભાત, ઝાંઝર ઝણણ ઝમકયાં ચોકમાં.

(૧૭૦૨)—બહારથી ચેતા કાદંબરી—રાગ, ભજન.

રૂપે શું મન રાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે. ભગવાન ભજો (૨)
હાડ માંસ ને રૂધીર ભરેલું, મઢયું ચામડે અંગ (૨)
ગંદી દેહનો ગર્વ નકામો, કાયાનો રંગ પતંગ;
ભરૂસો નહિં સાચોરે. કાયાનો રંગ કાચોરે—ભગવાન ભજો.

(૧૭૦૩)—સાગર સરીતા—

રૂડી ખિલી ફુલવાડી રસાળી;
મધુરી મહવાળી જોબન ફળવાળી, રહી લચકાય શી,
ફુલોથી ફળી ફાલી, આછી ગુલાબની લાલી;
બાગ શુકાય ચાલી, માળી વિનાની ખાલીરે ખાલી.
મળે જો વનમાળીરે માળી, બનાવે હરીયાળીરે નીરાળી;
ખીલાવે હદ બાગીરે—રૂડી૦

(૧૭૦૪)—ભિષ્મપિતામહ—

રૂડા રૂપાળા બહુ બહુ જોયા, પણ અંતરના મેલા,
ઉપર બ્રહ્માણી સરીખાં, અંદર ઝેર ભરેલા.
સુગંધથી સમજાશે સઘળા કસ્તુરીકે કાજળ છે...રૂડા૦
હરી આકરી પુરૂષ પરીક્ષા ગુણના સાગર ગોતી લ્યો;
તજી શંખ શેવાળ સભાને, મહા મુલ્યનાં મોતી લ્યો . રૂડા૦

૨ (૧૭૦૫)—બોલતો કાગળ—

રંગી, આ દુન્યા નારંગીએ. રંગી બેરંગી, દુન્યા દોરંગી...રંગી.
સાગર પાણી શીતળમાં વડવાનળ તેના તળમાં આમને પાણી બન્યા સંગી

આ આજે અંગી મનાતાં કાલે ભુજંગી થાતા
કોણુ ભુજંગી...કોણુ અંગી...રંગી...
વાયુ જે દીપક ઠારે. આગને એજ વધારે;
પ્રભુની પ્રભુતા દોરંગી......રંગી...આ દુનીયા...

(૧૭૦૫)—સૂર્ય કુમારી

વ્હાલા વ્હાલા લાગે તારા બોલ કાલા ઘેલા.
આધીન રહીશ તારા પ્રીતમ સલુણા પ્યારા:
દાસ ગણી લ્યો હસી મનમાં.
વારે સલુણી શાણી તારી મુર્તિ મધુરી તારી.
પ્યારી પ્યારી વાસી મારા મનતાં ચાલો ભુવનમાં ફરીયે ચમનમાં,
તમે મારાં પ્રાણપતી છો, હું તમારી દાસી.
જોજે મુજને છેતરતી તું દઇ ગળામાં ફાંસી—જીના હાં હાં
કાળજડાની કોર મારાં ચિતડાની ચોર, તું તો મનડાની મોર વસે મનમાં

(૧૭૦૭)—મર ફરેશ—

લાયાં લાયા, ગભ્યા. વીન નીકલા ઘોડા મેરા, ચમકા કીસમતકા તારા.
લાયા હું કીસમત અચ્છી, લાયા હું જોરૂ અચ્છી.
લાયા અચ્છા દોસ્તદાર, વીલ્રટે કવન ગુડ મોટરકાર,
જલેંગે અંગે જસ્ટ યાર, આધી ભી ન દું ઊધાર.
શેર-યેહી ધુન હઐ કે અબ મય રેસમેં ઘોડેકો દોડાઉં,
ખરીદું મુશકી ઘોડા, નામ મકંડા ઉસકા રખવાઉં.
વોહ પહેલે હો પીલેસ ઔરવો કયમેં વીનમેં કરવાઉં,
મજા જબ હઐ પરજંટ પાકે, ખાલી હાથ મંચ આઉં.

(૧૭૦૮)—વીસમી સદી—

લખ્યા કર્મના લેખ કહો શે ટળશે,
આવલને પાણી પાવ કદી નહી આમ્ર ફલો મળશે.
સત્યાજન સત્યે મળશે, કામી કુકર્મી ટળશે,
પાપીઓ પંથે પલશે, આભવ મંડલમાં ધર્મ કર્મનો ભાર લઇ ઉધરશે.—આ.
સુખ ધર્મી સુકર્મી વર્ષે જ્ઞાની ગુણ જ્ઞાન ઉચ્ચરશે,
અંતે ધર્મે જય પાપે ક્ષય સીદ્ધ ઠરશે...આવલ૦

(૧૭૦૯)—મિત્રની ફરજ(ના. વ. ઠક્કર)

લોનો લીધો માથું ફોડીને પુરો અભ્યાસ;
ને લંડનમાં ડીનર આપીને કરી પરીક્ષા પાસ;
આ ગાઉન સાથે લીધી બેસીસ્ટરની ડિગ્રી ખાસ,
બોય કોટ ન્માતે કીધા પૈસાનું સત્યાનાશ;

ઓહ બીલકુલ નથી કમાણી, નહી આપે કોડી કાણી,
ખીસા ખાલી લોયરનાં પોઝીશન પર ફરતું પાણી
યુરોપમાં જઈ આવ્યા તેથી ફેસન ન છોડાય;
ને ભગવવા પોઝીશન ચીજો કેડિટ પર લેવાય;
પણ જ્યારે ઇસ્માલિયાં કોરટમાં ડિક્રીઓ થાય;
ત્યારે ઉધારીયા બેરિસ્ટરનો ડબ્બો ગુલ થઇ જાય-ઓહ

(૧૭૧૦)—શફીક બદમાશ—

લાજ શરમ રખલે પ્રભુજી મોરી
સકલ જગતકા પાલન હારા
આસ કરત હું મય તોરી તોરી પ્રભુ તોરી-લાજ.
ખેમ કુશલ સંપત સુખ પાવે, સંકટ સબ ટલ જાએ
ભજન કરે ભગવાનકા, તો મનકી પાએ આસ
ચયસી ખુશાલી નીરાલી હય આલી
યેહ ઇશ્વરકી હમપર કીરપા હાં હાં-લાજ.

(૧૭૧૧—મિત્રની ફરજ—

લાવો લાવો મુદ્રિકા મોરી લાવો બનાવો નહી નારીને
કહો કહાં ગુમાવી એ બતાવો
જણાવો પ્રિય પ્યારા બનાવો નહીં
કોણ ધુતારી મળી એવી તમને,
મુદ્રિકા પ્યારી પડાવી ગઇ ?'
સાચુ બોલો વાચા ખોલો.
તે વનિતા વ્હેમિ ન થા, સત્ય કહ્યું તે જાણ
તે ઠાલા ભોળી નારને, ઠગો નહિ પ્રિય પ્રાણ
વ્હાલી-વ્હેમ-તજીદે આવો
જાઓ જાઓ ન બોલાવો-જાઓ.

(૧૭૧૨)—હમીર સિંહ—

લીન બની પ્રેમી પતિ સ્નેહ સાગરે
રૂપવતી યુવતી કાય, અર્પણ કરે—લીન.
સુખ દુઃખની સહચરી હું દાસી,
રક્ત પ્રણય સુધારસ પ્યાસી,
કોમળ ભુજ બન્ધન દઢ ફાંસી,
નાખુ નાથ જશો કયાં નાશી,
હરિણાક્ષી પ્રિય ચિત્ત મગન કરે—લીન.

* (૧૭૧૩)—માલતિ માધવ—

લેશો સુંદરી સુમનની માળા, જઇ કહેજો પ્રણામ હમારા,

માળા નહિ પણ કરમાળા, સુંદર વર એ...શરમાળા.
મુખ દર્શનથી મન ચોરી (૨) ચિત હરી ગઇ બાળ ચકોરી,
તમે કિશોર એ નવલ કીશોરી, મટકે મોણાં મટકાળા...લ્યો.

(૧૭૧૪)—તુલશીદાસ—ભજન, (લક્ષમણને રામે કહેવું!)
લક્ષમણ મેરે બીર કઠીન હે બનકા રહેના,
તુમ લખન કેમરકે મારે પૈરાંમે પડગે છારે, કે કોમળ તુમકો શરીર.
યાં ફુલસેજમે સેવો, જહાં ધુપ દેખકે રોવો, કે કારો પરજાય શરીર.
તુમ માત પિતાકે પ્યારે હો, સબ જુગ ધીજીયારે. બતાવો ઉનકે ધીર.
યોં તુલશીદાસ જશ ગાવે, પ્રભુ લક્ષમણકો સમઝાવે, લિખા જો
હય તકદીર—કઠીન.

(૧૭૧૫)—સાગર સરીતા—
લઉં તારાં વ્હાલારે ઓવારણા.
છે દિલમાં ને મુખમાં મીઠી સુધા, નિરાશને ઉગારનાર દિલદારના સખા.
વારી જાઉં આભારમાં............લઉં
સાખી { "બાળ લીધી વિયોગમાં, વિસર્યાં નહિં સુજાણ,
ચિરીને દુઃખ વાદળો, ચમકયાં વિધુત પ્રાણ."
એ વ્હાલમાના દૂતનો છું ઋણમાં,
આ પુષ્પને ખિલ્ય વગર મિત્રતુજ ચંદ્ર થા વારી જાઉં આભારમાં—લઉં.

(૧૭૧૬)—કન્યાવિક્રયની ક્રુરતા
લખ્યા જે લેખ લલાટેરે, નહિ મીથ્યા થશેરે.
સૂર્યવંશી સત્યવાદી, હરીશ્ચંદ્ર ગણાય.
નીચ ઘેર મજુરી કરતાં, પાપી પેટ ભરાય,
વિધીની કૃતિ ગતિ ન કળાય (૨)—લખ્યા.
પુર્ણ પ્રતાપી પુણ્યશાળી, પાંડવો કહેવાય,
ભાગ્યહીને રાજ તજીને, જંગલ ગોથાં ખાય.—લખ્યા.
મન ધારે કે હું કરૂં ને કરવાવાળો કોય,
આદર્યાં અધવચ રહેને પ્રભુ કરે તે હોય—લખ્યા.

ક્ષ (૧૭૧૭)—સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર -
લાખ વાતમાં એક વાત લેજો શીખામણ સાચીરે,
નીતી ભાગ્યોદયની રીતી શીખામણ સાચીરે.
—ગુરૂ શીક્ષણ દાતા સતસંગી શીખામણ સાચીરે,
તે બગડે તો સ્થીતી કઢંગી શીખામણ સાચીરે.
—વૈદ જીવન પોષક કહેવાય શીખામણ સાચીરે,
કુમાર્ગે આવે તો દુઃખ થાય શીખામણ સાચીરે.

—શાસ્ત્રી શાસ્ત્રવેત્તા નીરમાણુ શીખામણ સાચીરે,
વર્તે વ્યભિચારે તે મોકાણુ શીખામણ સાચીરે.
—આ રત્ન જગતની માંય તજે પતીવ્રત તે કમજાત.—થી,
તેથી સર્વ જગત સાર સરખો શીખામણ સાચીરે,
—નીચ નારી બગાડે નર નીશ્ચે શીખામણ સાચીરે.
શીયળ જતન કરોને સર્વે સહીયો શીખામણ સાચીરે,
નીતિ રક્ષક બનોને હિન્દ બાઇઓ શીખામણ સાચીરે.
(૧૭૧૮)—મહમદહુશેન—રાગ, પીલુ દહરવા.
લાખન મે ગરી દીલ્લાય ગયોરે, એસી સેજરીપે ન જાઓ બાલમ—લા.
જાલીકી કુરતી, બનતકી અંગીયા, મેરા ગોરા બદન કુમહા ગયોરે—લા.
સોતીથા મેં રંગ ભુવનમેં, સોતીકો આન જગાય ગયોરે—લા.
(૧૭૧૯)—સુકન્યા સાવિત્રી—
લાગી લગન મને તારી, ઓ લલના—લાગી.
સુરપતિ, મતિ શું વિસારી, સુંદરી સચ.થી અધીક સુખ આપું (૨)
પટરાણી કરી સ્થાપુ કથાપું ન વચન મનોહારી—ઓ લલના.
(૧૭૨૦)—સુ. મ. ગાયન પ્રકાશ—રાગ પીલુ તાલ દીપચંદી.
લાજકી મારી મેં કહ ન સકત મોરી ભરી હો રંગસે ચુંદરીયા-ટેક
લોગ લુગાઇ ચવાઇ કરત. હે બેર ન હમારે લગેયાં,
સુંદર શ્યામ હોરી જો ખેલે ભેગી ભેજો ખબરીયાં—લાજકી.
લે (૧૭૨)—મહમદહુસેન—રાગ,એમન, કલ્યાણ, તાલ બાવની.
લે ગયો ચીર મુરારીરે મેં કેસે કરૂં હરી—મેં કેસે.
ચીર ચીર કર જમદીસે દેગે જલસે નીકસી જાયો ન્યારીરે—મેં કસે,
જો હમ કહના જલસે નીકસી લાજ જાયગી તિહારીરે—મેં કેસે.
(૧૭૨૨)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, કાફી પદ.
લે ગયો ચિર મુરારી (૨) કૃષ્ણ કનેયા, કદમ ચઢી બઠે,
હમ કાઢી બ્રિજલાલ જમૂનામેં—લે ગયો.
લો (૧૭૨૩) ચન્દ્રાવલી—
લો ફુલ જાની લેલો ફુલ જાની લેલો
ફુલોમેં ફુલ ચંમેલી નરગીસ બડી રસીલી લો.
ગજરે સુહાની લેલો, ફુલ જાની લેલો.
માલન હુ છેલ છબીલી ફુલોંસે હું મે રંગીલી:
ચંપા હૂં નાબી યારો લો ફુલ જાની લેલો લો.
ગજરા બેચન વાલી નાદાન વે તેરા નખરા,
ગાલોપે લાલી હે તોરે નિરાલી બાતોમે હે ભોલી ભોલી
ઓખ ઓર કંડી લડ ગઇ કહી અડ ગઇ કહી ભીડ ગઇ વે તેરા નખ

* (૧૭૨૪)—મુંઝાણુંઆ—

વિનવણી વિભુ ઉર ધારો આશરો એક તીહારો
દુઃખ દરિયે દીન બંધુ મુંઝાણી, મોહન સહાયક મારો
રંગ તરંગે ચઢે અંતરમાં એક જડે નહીં આરો
ક્યાં ક્યાં જાઉં કોને કહું હું હાય બળ્યો જન્મારો—વિ.
વૈભવ વેલી ખીલી કરમાતી કોણુ બચાવણુહારો
આશા પંખીણી હાય રૂંદાતી હરી હરી આપ ઉગારો
બાળા અનાથ, બળે દુઃખ દવમાં કાંક દયા કરી ઠારો—વિનવણી.

(૧૭૨૫)—દાનવી માયા—

વિશ્વપતિ માયા તારી, ભ્રામિક ભાસે છે ભારી,
ધતિ જાયે માનવ હારી;
જીવ જરી ન શાંન્તિ પામે, મોહ મમતામા વિરામે,
સારંગ પ્રાણીને વિસારી—વિશ્વ.
મૃગજળ છે માયા વારી, માનવ થાકે ગોથાં મારી.
બ્રહ્માંડ સ્વામી ! લે ઉગારી—વિશ્વ.

(૧૭૨૬)—ફાંકડો ફીતુરી—

વ્હાલાં બાપુડાં કેમ વ્હાલ નહીં આવે,
ખરઆંપર જો આફત આવે બાપજ તેને બચાવે.
ગગાં સ્નેહી દોસતું બીરાદર સઘની મહોબત કાચી,
આ દુનિયામાં પ્યારને પ્રિતિ માને બાપની સાચી.

(૧૭૨૭)—પ્રતાપલક્ષ્મી—

વ્હાલમ સંગે વાર લગન મોરી લાગી
ઔર છુપાઇ દિલ ગયો ચોરી કરી બલજોરી,
જડે નહી અરે ક્યાં ગયો પાજી ભાગી—વ્હાલમ.
અરે શુ વ્હાલમની વાતો લખી છે ચોપડીમાં,
અહા વરસી રહી જા હાસ્યની અમૃત ઝાડીમાં;
ભલા આવી ખૂબી છે જોગની બારાખડીમાં ?
હજારો વર્ષ રદ છે એક આ સુખની ઘડીમાં—ચોર.

(૧૭૨૮)—જલશા સંગ્રહ—(કાફી–હોરી)

વાંહી જારે કનૈયા જાહાં સારી રન ગુમાઇ, વાંહી
બ્રિજ વનિતા કો સંગ છાંડકે કુબરીસે પ્રીત લગાઇ,
હલતો ભરોસે રહે હે તેહારે, એસે કીની તહુરાઇ,
લાજ તોએ કછુ ન આઇ—વાંહી

(૧૭૨૯)—રતીસુંદરી—
વિશ્વની વાડી કેવી ઉગાડી વ્હાલ ધરી વનમાળીરે
સ્નેહે સીંચાણીરે કર્મને પાણી, વેદે વખાણી ગુણે વખાણી
—સાખી—
સુખને દુઃખ ફળ ફૂલડાં ખીલેને કરમાય
પુન્ય પાંપ પરીમળ ધરી, સૃષ્ટીમા બહેકાય.
કાયા કમાણીરે તરૂની ઝાડી સર્વ સમણી પ્રેમ પ્રમાણી-વાડી વિશ્વની
(૧૭૩૦)—બળીરાજા—
વશ કીધો તેં વીર મારો, જે ગુણીયલને બહુ સારો.
નથી વાંક જરા કાંઇ મારો નણદલ તમ વીર ઠગારો;
રંગભુવનમાં હતી એકલી, આવી અડપલું કરી ગયા.
ચુંબન કરી ભરી અંક મીલાવી મોહન મનડું હરી ગયા-નથી.
વસંત જોબન ફુલવાડીમાં ભૂલો પડી ગયો ભમરો.
લાલચ આપી તેં લલચાવ્યો, બંધું ડાહ્યો ડમરો-વશ.
શરમાળે મને સાન કરીને, કંચૂકીની કસ છોડી,
હૃદય ધરાપર થન મન નાચ્યા. લાજ શરમ સો તોડી-નથી.
વદનચંદ્ર છબિ રતિ લજાવે, ભ્રગુટી કામગારી,
બંધુ મારો સરલ હૃદયનો; કળા અજબ છે તારી-વશ.
(૧૭૩૧)—સુરદાસ—
વહાલા વ્રજલાલ સાથે લાગીરે લગનીયાં માહરી મહારાજ.
પ્યારી છબી શામળાની સ્થાપી ઘટઘટમાં મેં તો એની હાથે છે મારી લાજ.
વૃંદા વનમાં ફરતાં ધરતાં વરતા......આ......વ્હાલા,
હૈડે નીત હેત ધારી, બંધુ હળધરના હું તો, સેવું છોડીને બીજા કાજ-વ્હા
(૧૭૩૨)—મનુ-મણી—
વરસાદ અને વહુઆેને છે, જગમાં મરવાનું મરવાનું.
થોડો પડે તો કે થોડો પડે છે, ઘણો પડે તે કહે ઘણો નડે છે;
કામ કરી કરી થાકી જતાં પણ સાસુ નંણદથી ડરવનું ડરવાનું-વ૦
સાસુનાં ઠીકરાં વહુનાં કલેડાં લઢે લઢે તોય કર્મે જડેલાં
નાનાં અને મોટાં સર્વોનું કાને ભૂલી ભૂલી કહી ધરવાનું ધરવાનું.
(૧૭૩૩)—જુગલ જુગારી—
વ્હાલાજી સાડી ગુલાબી મંગાવો, હો ર પોલકાં બનાવો મોતીડા.
ટંગાવો બંગડી બે હીરાની, સોધી મઢાવો જડાવો
સુરતમાંજ જાણીયછે ધુતારાનાઢંગ જેવા પુરશો તેવો ચડશે રંગ.
હાસીના હુલાસમાં રસીલી ના સરમાઇએ-વા.

(૧૯૩૪)—માયા મોહીની—ગઝલ, કવ્વાલી.
વખત બદલાય છે જ્યારે, બધું પલટાઇ જાયે છે.
બને છે દાસ ભુપતીને, નૃપાલો હાસ થાયે છે.
હતો ખોંખાર અશ્વોનો, ખરો ત્યાં ભૂકતા જોયાં.
હતાં જ્યાં દાન કરનારાં, લુંટારા ત્યાં જણાયે છે...વખત.
નથી એ દોષ કોઇનો, ખરેખર ખુબી કીસ્મતની,
હતો જે ભક્ષ સીંહોનો, શૃંગાલો આજે ખાયે છે;
બધી જાહોજલાલી આ, દીવસ બેચારની ગારીલ,
બની મગરૂર માણસ તુ, વૃથા શાને ફુલાયે છે...વખત.

(૧૯૩૫)—કીશોરસિંહ—
વદીએ સદા સત્ય વાણી, સાચું જીવન હીત માની,
કરે જે ખુશામત જાણી, તેની સમજપર પાણી.
હાજી હાજી હા, કરતા, દીવસ જે રાત ઉચરતા,
નીજ પેટ પાપથી ભરતા, અન્તે દુઃખી તે પ્રાણી...વદીએ.
બોલે મનુષ્ય પરખાયે, સૌ તોલ બોલથી થાયે,
મીથ્યા લવારી માંહે, લઇએ સમજી શીદ હાની...વદીએ.

(૧૯૩૬)—નરસિંહ મહેતો—
વહાલા વેગે આવોરે, દયા દિલે લાવોરે, બીડું મારી માંગવા હોજી.
નહીં આવો તો, છાનાં ઉઘાડું બધાં છીદ્ર...વહાલા.
આહેરડામાં ઊછેર્યાં, ગોવાળીઆમાં વાસ,
કાંધે કાળી કામળી, માગી પીતા છાશ;
માતા કેદે મુકીયા, પુરો મારી આશ,–હું રાખું તમથી દાવોરે–બીડું.
બે માના બે બાપના, નકટા નિર્લજ બાળ,
મહી માખણનાં ચોરટા, કંસ તણા હે કાળ,
સોડ તજો રાધા તણી, દુરીજન આપે આળ, ધારા વેગે આવોરે–બીડુ.

(૧૯૩૭)—કામલતા—
વરમાળ હાથે ઝાલી શરમાળ બાળા ચાલી,
હોંશ હૈયાની પુરણ કરવા વ્હા...લી, વ્હાલી;
આજ સ્વયંવરમાં વર વરવા, નજરે નુર નિહાળી—વર.

(૧૯૩૮)—સતી દ્રૌપદી—
વારે લાલા, મોહન બંસી વાલા, ઠગો છો શાને સલુણા,
જાણી (૨) તમારી મેં ઠગાઇ, પ્રીતી બાંધી હવે હું પસ્તાઇ.
પસ્તાઇ પુરી કાના, ઠગાઇ હું તો કાના,
રશીલાનાં, રંગીલા, શરમાળા, શામળીયા.
અરે જાવો નંદલાલા, વ્રજલાલા, ગોવાળા, છબીલા છોગાળા—વારે.

વા (૧૭૩૯)—કળાવતી—રાગ આસા, પદ.

વાહ આધાર સહુનો મુરારી, તુ વારી સ્હાય થઇ કર મારી—વાહ.
પુર્વ જન્મના પાપ શું કીધાં, આમ સહું કષ્ટ ભારી—મુરારી,
ભક્ત તણો તું ત્રાતા દાતા, સુખનો વિઘ્ન વિદારી;
માતા પિતા વ્હાલાથી વીછોડી. શાને મુઝવે તું ભારી —વાહ.
ક્યાં મમ વૈભવ ક્યાં સુખ સીમાં, ક્યાં આ બંધન ભારી,
માયામય પ્રભુ ઠાઠ શો તારો, નાટક લીલા વિસ્તારી—વાહ.

(૧૭૪૦)—સરોજની—

વાલમજી મારી વરણાગી, તારા મુખડાની માયા લાગી,
પ્રેમ તણી ગોળી વાગી, અંતરમાં પીડા જાગી......વાલમજી.
ઘાયલ કીધી, છાતી વીંધી. રાખું બાંધી. સ્નેહે સાંધી,
મુજને કીધો મહા ભાગી...તારાં મુખડાંની માયા લાગી;
રંગે રમશું સંગે જમશું. હરશું ફરશું, હેત જગાવીશું!
ભવની ભાવઠ ત્હેં ભાંગી...તારા મુખડાંની માયા લાગી.

(૧૭૪૧)—બુદ્ધદેવ—

વ્હાલા વિણ જીવન થયું ખારૂં (૨) કહે સખી કયા જઇ કહું દુઃખ મારૂં
મળશે મનમોહન સજની, ટળશે પિડા અંતરની,
હવે જીવન લાગે અકારૂં—વહાલા.
બોલ્યું ચાલ્યું માફ કરજો, ત્રાસ રાખિ દિલ દયા,
એકલી મુકી મુજને, આમ પ્રિયતમ ક્યાં ગયા;
ઓ નાથ રીસાયા શા સારૂં—વહાલા.

(૧૭૪૨) —કંસવધ—

વારો વારો કુંવરજી કાનુડો તોફાની, તેને નંદરાણી તમે વારજો.
માજી બાળક શુ મ્હોડે ચડાવો.
સુત શાથળીયાને સમજાવો, સમજાવો...........વારો, વારો.
ઘરમાં ધુસીને. ગોરસ ખાતો, તાવણને તડફડ દે લાતો,
કહું શું વાતો, ખુશે ભરાતો, લાગ જોઇ છાનો છટકી જાતો —શા.
વખત વીના વાછરડાં છોડે, મટકી દહીં દુધની ફોડે,
પેસી રસોડે, તાવડી તોડે, દોટ દઇ કાનો દડબડ દોડે—શા.

(૧૭૪૩) —કામલતા—

વાટ જુવે છે, વહાલી રશીકવર, રજા અમે તો લઇશુ બા.
પ્રેમ ગુંથણી ગુંથો છાના, દુર હમે તો થઇશું બા
મને એકલી મુકીને તમે જાઓ ના—વરો એકલાં તમે ત્યાં જાશો બા.
મને લાગે છે બીક—આ ઠીક છે ઠીક—એમ કેમ!

ખાલી કરો છો પતરાજી—અમે જાણીએ એમાં રાજી,
છતાં કરો છો સફાઈ—કેડો જાણું હમે બાઈ.
હવે આવજો બા-સખી તું-હા-આવજો બા-અલી તું,
હા, આવજો બા. કરો અમન ચમન, હમે જાણશું બા...વા.

(૧૭૬૪)—સંગીતના ફળ—

વારે મારા પ્યારા, ગુરૂજી મહાન, મને મહેરબાન બતાવોને જ્ઞાન.
ઝાલીને હું કાન, ભુલાવું ગુમાન... ... .અરે વારે૦
જ્ઞાન તારૂં વસ્યું ગોરે ગાલે...થશે ઝાઝી સજા આવી ચાલે.
કોઇની તો રાખો જરી લાજ, કરો ન હેરાન........મારા.

(૧૭૬૫) —અશોક—

સપુત ! સ્વદેશ, સ્વધર્મના, વરો વિજય જયકાર,
જન્મ ભૂમિને કારણે, કરો ધન્ય અવતાર.
જીવે શું વિશ્વમાં એવા કો દુરાત્મા હરામી ?
ન બોલે મુખ "મારો દેશ આ મમ માતૃભૂમિ."
હોય ખિતાબો છો ઘણા અઢળક ધન ભંડારો,
સુખો કીર્તિ હો ભલે મૃગજળવત્ નઠનાર.
મળે ને માટી નીચે જે થઈ અવતાર ભર્યા,
માટી મંકોડી સમી તેમની કાયા નકામી.
તેનાં મૃત્યુ પાછળ કોઇ ન રડતી આંખ,
જીવન ન ગની નામને માન તણી નહિ ઝાંખ.

(૧૭૬૬) —ચંદ્ર ગુપ્ત—

સુણો સ્વામીજી હું તમ માટે ઘેલી ઘેલી.
દરદ ફિરનાદ આપની ચેલી ચેલી.—સુણો૦
આંખ તારલે મેં આપની મૂર્તિ રચી જો,
જેથી હરપળે તમ દર્શને રહું મચી જો,
હું ચકોરી તમ આંખડી ચન્દ્રા તણી જો.
ગુંજતા ભ્રમરી આપ કેરાં ચરણ કમળાની.—સુણો૦
આપ દેહ-કલ્પવૃક્ષે લપટું વેલડી જો,
ખલે આમ્રડાળે ટહુકુ કોયલ પંખિણી જો.
તમારી ભક્તિ-કામધેનુની ગોવાળણી જો,
સેવા-સુધા સરિતાની માછલડી તીડડી.
હવે વ્હાલી તને નહિ દઉં ડેલી મેલી.—સુણો૦

(૧૭૪૬)—સ્વદેશ સેવા—રાગ,કવ્વાલી,

સર્જેલાં શ્રી પ્રભુજીએ મનુષ્યો સર્વ સરખાં છે.
નથી કોઇ ઉંચ કે નીચ જીવન તો સહુના સરખાં છે,
પ્રભુજીની જગત વાડી તણાં ફુલડા સહુ જીવો
સુગંધીથી ભરેલા સહુ સમજીએ તોએ સરખાં છે,
વિષમ આ વિશ્વનો-વાગુ કરે જીવ ક્રોધી ને મેલા
ન મનહર દોષ માનવનો સકળ આત્માઓ સરખાં છે.

(૧૭૪૮)—દેવી દમયંતી—

સર્વ સંસાર મદન આધીન
શ્રુતિ જ્ઞાન વિસ્તારક બ્રહ્મા થઇ ધર્મથી હીન;
થયા પિતાનો ધર્મ ભુલીને નિજ દુહિતામાં લીન-સર્વ.
મહાદેવ સ્મર સંહારક પણ થયા મદનથી હીન;
ભિલ્લ ભામીનીમાં ભરમાયા ભાળી રૂપ નવીન-સર્વ.
કૈક સાધુએ કામ ભકત થઇ ત્યાગ્યાં નિજ કૌપીન;
ઇન્દ્ર ચંદ્ર ભુલ્યા તો બીજા કયમ ન ચળે મનમીન-સર્વ

(૧૭૪૯)—ચંડાળ ચોકડી—

સચકકા હસ બાગે આલમમેં મજા કુછ બી નહીં.
ખુશનુમા હય ગુલ મગર બુએ વફા કુછ બી નહીં,
{ ગુલાબબી છે ખુશબોબી છે, વફાબી છે, ખબર છે કહાં,
{ જોનારબી છે,સમજબી છે, અરે પણ બોલ કદર છે કહાં !
ભોલી સુરત દેખકર દિલ દિયા મયને તુજે,
યે મેરી તકસીર હય તેરી ખતા કુછભી નહીં,
{ જો જોઇ સુરત દીધી મોહબત આખું ફળ એ સજર છે કહાં
{ વફાનાં ફુલ ઉગે છે ભરપુર જોનાર મધુર પણ નજર છે કહાં
મોહની હય મય હય જાદુ હય શોખી હય મગર.
શર્મ આંખોંમેં તેરી ઓ બેહયાં કુછભી નહી,

(૧૭૫૦)—સુધાચંદ્રીકા—

સમજાવ્યું સખા કેરા સ્નેહ,
જાગી જ્યોત સ્વયં પ્રીતિ દેહે-સમજાવ્યું.
પ્રિય લોચને નવ તેજ પ્રેમ પ્રદીપના ચમકી રહ્યાં,
એ પુણ્યમય દર્શન થકી ઘનતિમિર પડ અળપી ગયા,
કિરણ સ્પર્શે સુહૃદનાં આ હૃદ કુસુમ ઉઘડી ગયાં,
આત્મ કમલે જ્ઞાનનાં; પીયુડાં ઉભરી રહ્યાં;
ન્યારાં જાદુ છુપ્યાં સ્નેહો નેહે-સમજાવ્યું.

(૧૭૫૧)—ભાવી પ્રાબલ્ય—

સુખ દુઃખની દેનારી, અજબ ઘડી છે નારી;
પુરૂષ જાય કંટાળી તોયે ગમે પ્રાણ પ્યારી-(૩)-સુખ
ઘડીકમાં એ ધંધ મચાવે, ઘડીક હસી દે તાળી;
ઘડીકમાં ખાંતે ખવરાવે, ઘડીક ગાળા ગાળી-તોયે-(૩)-સુખ
રામા રમાડવી સ્હેલ છે. વિફરી મહા મુસ્કેલ;
સંસાર ધુંસરે જોડતી. જેમ ગાડીનો બેલ.
રોતી રહેતી સર્વે લેતી, હઠમાં નહિ હઠનારી,
ખોટું બોલવું એતો જાણે બતાવતી હુશિયારી-તોયે-(૩)-સુખ
બીરૂં ઘરમાં જ્યાં ત્યાં ડરતી શીયળે શુરી ભાળી;
અવગુણમાં એક ગુણ રહ્યો છે. પુરૂષને પોષનારી-તોયે-(૩)

(૧૭૫૨)—દાનવી માયા—

સ્નેહ ગ્રંથીએ જે ગુંથાયો સ્નેહ સરોવર વસનારે;
પ્રણય પંથગામી નવ તજશું એજ તેમનો છે તારો—સ્નેહ.
નર નાવને નાવિક એ તારે, ભવસાગરથી ભામા ઉગારે;
તે પ્રીયતમનું નામ સ્મરતાં, તરશું સંસારે—સ્નેહ.
કંથ અનેરો એથી નહીં મારે, નાર સતિનું ભુષણ એ બારે;
તે પ્રભુનું આ દેહ હૃદયમાં, ધ્યાન સદા ધારે;
કંથનું ધ્યાન સદા ધારે—સ્નેહ.

(૧૭૫૩)—જયદેવ—

સર્વ વ્યાપી છે સ્યામ અમારો. સ્યામ સમું કોઇ નામ નથી;
પીંડ અને બ્રહ્માંડ તપાસો, સ્યામ વિના કોઇ ઠામ નથી-ભાઇ સ્યામ.
સ્યામ સમોવડ સૃષ્ટિ સરવમાં, સત્ય કોઇ સુખધામ નથી;
એ ઘનસ્યામ વિના અવનિમાં અન્ય ભજ્યાનું કામ નથી-ભાઇ-સર્વ

(૧૭૫૪)—મેઘ માલિની—

સુ મધુર નિંદરિયાં નેન ભરી,
શીતલ લહરી મઢિ અંગો હિંચે મમ,
પુલકિત તન મુકુલિત નયન,-સુમધુર.
ભાન ભુલાયું, ઘવાયું પ્રીતે મન,
રજની સજની આવતું કામિની દયા કરી,
પ્રિય જન ગ્રહી કર વ્હેલી વળ ભુવન-સુમધુર.

(૧૭૫૫)—અંનવર કાવ્ય—રાગ ભજન.

સમજ મન મેરારે વહાં કોઈ નહી તેરા,
કયા ગફલતમેં કહેતા હે તું નાહક મેરા મેરા !-સમજ-ટેક.
બાપ ભાઈ ઓર લડકા લડકી ઓર ન કુટુંબ કબીલા,
દોસ્ત આસના સબ દુનિયાકે, કયું ગફલતને ઘેરા :-સમજ-૧
મહેલ ઝરૂખા કામ ન આવે, સાહેબકી દરઘામેં,
એક દી એસા આયગા બંદે જંગલ હોગા ડેરા-સમજ-૨
ખાઓ પીયો ઓર ખરચો પ્યારે ધરમ પુન્ય કુછ કર લો,
સંગ તમારે હોય રૂજલા, આગે રસ્તા અંધેરા-સમજ-૩
જ્ઞાની તુમ બેપારકા આયે કુછ તો સોદા કર લો:
જબ મુડીમેં ખોટ પડેગી ફોગટ જાયગા ફેરા-સમજ-૪

(૧૭૫૬)—રંગારંગ—

સુંદર શાડી મોરી મયકે મંગાય જાઇ:
કયા લેકે જાઉં ગવનવા રામ.
ન અયસો રંગઢંગ ન અયસો જોબન;
કાહે પેહેનું ગવનવા રામ.
ગંગા માઇ તોપે ચુંદરી ચઢાઇયા;
પીયાસે કરદે મીલનવા રામ.
ઇય બહે ગંગ તબસે કશી;
બીચમેં નદીઉ બકતહે રામ—ગંગા.

(૧૭૫૭) અનવર કાવ્ય—રાગ ભજન.

સાભળોને સંતો સત વચન બોલું જ્ઞાન અપારીજી,
મૂર્તિનું સ્મરણ શું કરો ? માળા મનની તે સારીજી—સાંભળો-૧
કાશી દ્વીમાળે જાઇ કરી શીદ દેહને પાડીજી ?
જુલમ ન કરીયે જીવ ઊપર એસો આપીને મારીજી—સાંભળો-૨
ગંગા ને જમના જાઇ કરી શુદ્ધ થયા બ્રહ્મચારીજી
મેલ તો મનનો ઊતર્યો નહીં જ્ઞાન કોટડી અંધારીજી—સાંભળો-૩
જ્ઞાની તે એને જાણી બેસે ધ્યાન લગાવીજી,
ખબર ન રાખે સંસારની મુકે દેહને વિસારીજી—સાંભળો-૪
દોરીરે તાણી પ્રેમની સુનમાં સુરતી લગાડીજી,
તાર ન તુટે તાણતાં કહે જ્ઞાની ઊચારીજી—સાંભળો-૫

(૧૭૫૮)—અનવર કાવ્ય—રાગ. લાવણીની રાહ.

સુરત હમારી છેલ છબીલી, મનવા હમારા મસ્તાન,
સુરત હમારી શિખર ચડી ઓર,

દેખા અલખ દરબાર, હુવા મન મસ્તાના—ટેક-૧
નવ દરવાજે બંદ કીયે ઓર, દસમાં ખુલ ગયા દ્વાર—હુવા-૨
પાંચ ઇંદ્રિકો બસ કરલીની ઓગ, ગગને ચડાયાં તાર—હુવા-૩
જ્ઞાની આપ બિસર ગયે ઓર દેખ લીયા દિદાર—હુવા-૪

(૧૭૫૯)—અનવર કાવ્ય—રાગ, ભજન.

સમજ મન મેરારે જરા મોતસે ડર,
એ તો જુઠી બાત નહીં હે નિશ્ચે જાયગા મર—સમજ.
ખાતા પીતા ખુશીયાં કરતા, ગફલતમેં બેડર,
મોત તો તુજપર તાક રહી હે ઉસકી નહીં ખબર—સમજ-૧
માન બડાઇ ખુદીકે અંદર રહેતા હે તું મસ્ત,
એક જરા મરનેકી તુજકો દિલમેં નહીં ફિકર—સમજ-૨
પેસે પીછે ફીરતા હે તું ઢુંડતા દેશ પ્રદેશ,
અય મૂરખ એ કામ નહીં આવે મરનેકા ગમ કર—સમજ-૩
માલ ખઝાના ઓર મગરૂરી ફરી રહેગી વહાં;
ગરીબ હોકર તું જાયગા, **જ્ઞાની** બંદગી રખકી કર—સમજ-૪

(૧૭૬૦)—રંગતરંગ—રાગ-ગઝલ

સાપ પર કલમો ફેંકી છે હવે શું તારણ આવે છે.
નકકી આ જોવા જેવું છે હવે શું તારણ આવે છે.
આ સાચું કે એ સાચું બાકી નથી કાંઇ સમજાતું
સાચું હશે તે તરી આવશે હમણાં થાશે થાતું
આ તે કેવી વાતું, જે જોનાએ વળખાતું
પાવડીએ વગ ખચીત્ત કિતરે ગાલ પુરણ એમ ગાતું
મન હ જુઠી માને છે. હવે શું તારણ આવે છે.

(૧૭૬૧)—અનવર કાવ્ય—રાગ બિહાગ પદ.

સખીરી મોકો રે પિયા બિના કલ નાપ રે,
મંદર અંગેશ મોરી સેજબી સુની, બિનપિયા જીયરા ડરે—સખીરી.
ખાન પાન મોકો કછુ ના ભાવે, નિશદિન જીયરા જરે—સખીરી.
બિરહ અગન મોરે તનમેં ઉઠત હે, અખીયું નીર ઝરે—સખીરી,
ખોજ કરોરી સુઘડ સાહેલીઆં, કોન મોરે પિયાકો હરે—સખીરી.
પિયાકા પતા ગુરૂ દેતહે **જ્ઞાની**, અબ કાય ફિકર કરે—સખીરી,

(૧૭૬૨)—શ્રવણકુમાર—

સંસાર માંહી સાચો સમજો સાધુતામાં સાર;
મેં માન્સસા મારા મનથી સાધુ,

કફની તિલક તુંબા ધારી ફરે દિલ જ્યાં લ્હાય;
ધુતી ખાવા ભોળા જનને વિધવિધ ઢોંગ મચાય.
છેલ છબીલી નારીને સાચું જુઠું સમજાવે;
માલ મલીદા ખાએ અહર્નિશ પરના માલ પચાવે—સંસાર.

(૧૭૬૩)—રતિ સુંદરી—

સખી નાહોલીએ નાદાન, એને તો શું કહીએ
પરણ્યાની સાથે પ્રિત રીતથી રહીયે
સખી ચાર સાહીલી મળી પાણીડાં જઇએ
સરખે સરખીથી મોજ, મજા શું લઇએ
મારે સાસુડીનું શાલ નણંદ દુ:ખ દે છે.
મારાં ભર જોબનનાં ફુલ, સુકાવી દે છે,

(૧૭૬૪) —સુરસ્યામ—

સૈયાં હું છું ગુલાબી રંગ પ્રીતમ રંગ કેશરીયા
મોરૂ જોબન ગુલાબી રંગ પ્રીતમ રંગ કેશરીયા—સૈયાં.
પાન ગંગેરી જસોદા બીડીયાં, ચાવે ગુલાબી ફુલ,
ચલાવે રંગ કેશરીયા—સૈયાં,
ચુન ચુન કલીયાં સેજ બીછાઇ, સોવે ગુલાબી ફુલ,
ઉડાવે રંગ કેશરીયા—સૈયાં.

(૧૭૬૫)—શીકસ્ત શીક્ષ—

સાવરીયાં જોબના ન બેચું ઉધાર
ઉધાર સાવરીયાં જોબના ન બેચું ઉધાર
રસ ભરી અખીઆં ઉમંગ ભરે જોબના
બાલી ઉમરીના હમાર—સાવરીયાં
બારા બરસકી મંય કામનીઓ
કદર ન જાને ગંવાર—સાવરીયાં

(૧૭૬૬)—રજની ચંદ્ર—

સુખી દીસે આ જગતમાં અધર્મી ઘણા,
અધર્મી ઘણા. દુ:ખી ધરમી ઘણા—સુખી૦
પાપ પ્રગટે જય બ્યાર કોઇ ના કરે (૨)
છતાં દીસે કુકર્મે રાજી તે બમણા—સુખી૦
ભલા સદાચરી અતી અન ધનથી કંગાલ,
બુરા દુરાચારી મતી બીરાજતા સુખ પાલ,
લુંટે જુલમે ધન ધામ વામ ધરમી તણા—સુખી૦

(૧૭૬૮)—સોબતે અસર—

સુણ ઓ મ્હેર જાની–આપું જબાની–કોલ હું તને;
બસ હું છું દિવાની–તુજ પર ગુમાની–આપું
ચાહે તેવું દુઃખ પડે-રહું સહી તુંજ સાથ,
દુનિયા રૂઠે પણ ફરી–છોડું નહિ તુજ હાથ
નિત સુખ સાચ માની–તક જીંદગાની–આપું.
હું પણ તારી મ્હોબતને–સમજું સુખ દિલજાન
જેમ ચકોરી ચંદ્ર પર–મરે બની કુરબાન.
નહિ એ દિલજાની–થાઉં બિમાની.-આપું.
બાવા નહિ સમજે ભલું-એ કિસમતની વાત
પણ સત અંતે ફાવશે–નાશ થશે બદજાત,
નહિ મુજથી થવાની–નો એ ધમાની–આપું.

(૧૭૬૯)—સતી દ્રોપદી—રાગ, તોટક. છંદ.

સખી સ્વપ્ન મહીં મન મોહનને, મેં નિરખ્યા એકાંત વિશે શયને,
શરમાઈ રહી. રતિ નાથ વદે, મુખથી નહિં કાંઇ બોલાય અરે,
વિનવે અતી વલ્લભ વ્હાલ ધરી, નવ ઉત્તર મુખ અપાય જરી,
નીચું જોઇ રહી, દ્રગ પ્રેમ ભરી, ખણુતી પૃથ્વી નીજ પાય અરે.
કર સાહી રશીક રૂદે વળગ્યાં, કરતાં ગળસેન થયા અળગાં.
તુટી હાર ગયે એ રકજકમાં, કસ કંચુકીની છુટી જાય અરે.
ગયાં સ્વેદથી વસ્ત્ર ભીંજાઇ અરે. પણ નાથ થયા નગચુાજ ! અરે,
ગનથી મન રોજ ગયું પાગળી, જેમ શાકર દુધની સંગ ભળી,
શામાં ભોજન નાથની સાથ મળી, ઉઠી, અચાનક નાથને અંગ પડી,
સખી તે રજની અને તેજ ઘડી, રસીયો રીશ લાવી રીશાય અરે.
સજી શસ્ત્ર શરીર શું અશ્વ ચડી, રણ જાય પીયુ અરે, દુઃખથી લડી,
સખીઓ વિનવું તમ પાય પડી. કરો જે રીત નાથ મનાય અરે,

(૧૭૭૦)—મીરાંબાઈ—

સરપર ગાગર ધરકર ગજ ગામની, હથ હલાતી આવે,
બોલી શી ભામની દ્યુતી શી દામની, પ્રીય કામની, ગજ ગામની–હથ.
હસ હસ ઝુમી પાય દેવે, નભ નીચે લાય દેવે,
મુખસે કછુ ગાય દેવે, અમૃત બરસાય દેવે;
નિસી અંધારી ભારીમેં, દુતી દામની, પ્રીય કામની ગજ ગામની–હથ.

(૧૭૭૧)—નંદબત્રીશી—

સખી ખોલ ઘુંઘટડો, છોડોને છેડો, વાહ શું મુખ મલકાય–સ૦
વ્હાલા સંગે, રમી લે રંગે, માદમનું જોબનયું આ છલકાય–સ૦

ઘરમેં બાઇ હું બીડાઇ, ક્યાંથી સ્વાર્થ સરાય,
અભાથલી તું ચડમાં, લાડકી લડમા, અંગે અનંગ ઉભરાય-મ૦

(૧૭૭૨)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, જીલ્લો, દાદરો.

સખી કો શામસે મીલા દે મુજે, પત્તા નંદલાલકા બતા દે મુજે-સખી.
કહો બ્રજરાજસે પ્યારે તેરે દીદારકો, અબતો તેરી ચહા સતાતી.
હએ મુજ-સખી.

(૧૭૭૩)—સન્યાસી—

સહુ સાહેબો પધારો...મારી શોભાને વધારો...વરઘોડો છે મારો આજે.
ગાડી ઘોડાઓ જોડાવું-બેંડ વાજા. વગડાવું મોટી મોટર મંગાવું.
વાગે પં-પં-પં-મોટો મંડપ રચાવું-લાઇટ ફીટશન લગાવું.
રૂડાં ગીતો ગવડાવું.........................વરઘોડો.
જરીનો જામો પહેરીશ હું, છબીલો ઘોડે ચડીશ હું.
નાણું નાંખી દઇને તું-ધોળામાં ધુળ ઘાલે શું
છેડો બાંધીને ચડું છબીલાની સાથે...........વરઘોડો.

(૧૭૭૪)—સતી તોરલ—

સતિયોને બ્હેનની તનપર સુંદર સજવું ઘરેણું માગ્યું,
ટેકની ટીલડી કરવી લલાટે, લજ્જા કાજળ દ્રગ ભરીયે;
વિનયની વાળી નાકે રૂપાળી, હરી હેત હાર હૈયે ધરીયે...સતિયો૦
કુલીનતા કેરી સજવી સજની કોડે કંચુકી નીત રૂડી,
ચળકે કમનીય યુગલ કરોમાં, દાન તણી શુભ ચુંડી...સતિયો૦
સાડી શીયળની અંગે ઓપાવે, અળતો પતિવ્રત કેરો,
મર્યાદા ઝાંઝર પગ ઝમકે, ચતુરાઇ ચણીયો પહેરો...સતિયો

(૧૭૭૫)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

સખી જઇ સંદેશો કહેજે, મમ સખીને ધીરજ દેજેરે...સખી.
અસ્ત થતાં દીનકરનો નલિની ઉદાસ મનમાં થાય,
અલ્પ પરીચયે ચકવાકી પણ, પતિ સુખને નવ ચહાય;
તજ્યું સખીએ દર્શન પરનરનું, હું કયમ નામ લઉં નરવરનું...જઇ
સમજ્યા વિણ સુખની આશામાં, પામર જીવ તણાય,
વિષય ભોગ આલોક તણા, સૌ અંતે નીરસ જણાય;
હશી પ્રથમ પરીણામે રોવું, એ વિષયે કયમ ચિત્ત પરોવું...જઇ

(૧૭૭૬)—દુઃખિલા—

સખીએમ એમારાપીયુ વિનાપાલક્ના સુહાનમારૂં રહયઅલી આંસુથીભાલી
ધડક ધડક ધડકાય, વિરહની લ્હાય સહિ ના જાય...મારા પિયુ.

પીયુ પરદેશ વસ્યા, શેજ હું એકેલી બાળા રેન અંધારી ભયથી ડરૂં ભારી
સ્વપ્નસુતાં કંઇ વિપરીત આવે મરૂં ઝબકી જાગી ભયથીછાતી ધડધડધડકાય

(૧૭૭૭)—મુદ્રામ્રતાપ—

સતી તણાં સુખ સૌ પતિ ચરણે, પતિ વડે ચુડી ચોટલો (૨)
પતિથી રહે અળગી પીયર તે પાપનો બાંધે પોટલો (૨)...સતી.
પીયરના પકવાન નકામાં મીઠો સુકો સાસરીયાનો રોટલો (૨)...સતી.
મહીયરના રંગ મહેલ નકામાં, રૂડો અઢી ગજ સાસરીયાનો
ઓટલો (૨)સતી.

(૧૭૭૮)—ઓડાણો—

સ્વામી સાંભળોરે, હે કૃષ્ણ કૃપાળા.
શરણે લેજો અનાથોના નાથ પતિ મારા.
કારણ કરણ વિઘન વિદારણ છો રામ પ્યારા—સ્વામી.
ભડ ભડ ગીરી ગીરી દવ પ્રજળતો. હરણા પામે ત્રાસ,
શર સાંધે છે પારધી, જીવનની નહિ આશ;
આવો વારે બળવિર દ્રુપદ સુતાનાં પુર્યાં ચિર—સ્વામી.

(૧૭૭૯)—કન્યા વિક્રયની ક્રુરતા—રાગ ભજન.

સરસ નિરસ સુખ દુઃખ નવ ગણીને. સંતોષ માની રહીએજી (૨)
સકળ શિરોમણી મનહર મુરતી નામ નારાયણ લઇએજી.
સુવર્ણ પ્રભાતે નિજ પતીની સેવા સદંતર કરીએજી.
પુર્ણ પ્રિતી મન રાખીને, સુખ સાગરમાં તરીએજી.
તો ભવસાગર તરી જઇને મહાસતી કહેવાયેજી.

(૧૭૮૦)—સત્યનારાણ—

સકળ જગતનો અચળ વિભુ તું, અકળ કળા ન કળાતી આ,
ચરણ કમળના વમળ મહીં આ જીંદગી મીઠી ગળાતી આ—સકળ.
રંક રાયમાં રાય રંકમાં પળપળમાં પલટાવે તું (૨)
ખરે ખટકતી મતી અટકતી,લી........લા—સકળ.

(૧૭૮૧)—દેવકન્યા—

સમજી લે મન મારાં તું સમજી લે મન મારાં,
ભલાં તું સમજી લે મન મારાં—(૨)
ધન વૈભવને વાડી વજીફા અંતે તે નથી તારાં—ભલાં.
ભામા નચાવે તેમ શું નાચે ગણ પ્રભુના પદ પ્યારાં—ભલાં.

(૧૭૮૨)—ઇન્તેકામ

સંઇયાં મોરી માનલે મચતો હારી વારી-સઇયાં.
છતની બીનતી કબસે મેં સમજા રહિ.
મોરી માનલે લવતે. હારી વારી.
કાલી કાલી ઘટા નવા રંગ દીખલા રહી.
ચાલો સખી સેજરીયાંપે, બીજલી ડરા રહી—માનલે૦

(૧૭૮૩)—મીસ મલકાજાન—રાગ, જોગીયા, તાલ દાદરા.

સખીરે મૈને, પિયા બિના કછુ ના સુહાય,
તુમ તો સોતન ઘર, આવત જાવત, મોરા જીયા ગભરાયરે.
ન રહી દિલકો લગાનેકી. હોંસ દેખ લીયા,
તુમકો હમ પ્યાર. મોહબ્બતકી. નજર ગોરો પર;
તુમકે દીલ દેતે હેં, અજીરાને બતન દેખ લીયા—સખી૦

(૧૭૮૪)—મીશ કાલીજાન—રાગ, એમન, કલ્યાણ.

સલોનારે બાલમ મોરા,
સુરખ ચુંદરીયા તો રંગ દેતી આજ સુહાગકી રાત—સલો૦

(૧૭૮૫)—વિર કુલાણુ—રાગ કવ્વાલી.

સમય જો હોય સારો તો, બધો સંસાર સારો છે,
સમય સારો સીખાવ્યો ત્યાં, નહિ સંસાર તારો છે,
ચડે વાદળ ચડે ભરતી ચડે જોબન વધે લક્ષ્મી,
ઘડીમાં તે પડી જાતાં, સમયનો રંગ ન્યારો છે.
સમય સારે ન સારૂં જે, કરે તે સહુ ગમારો છે,
પછીથી ખાય તે ખત્તા, સમયનો રંગ ન્યારો છે.

(૧૭૮૬)—પિતૃભક્ત પ્રભાકર—

સમજે ન પ્રથમ જન કામી, પસ્તાય પછી દુઃખ પામી,
નિજ અર્ધાંગના મર પ્રતરાજી, પર નારથી રમતા પાજી.
એ અધમો પર કહું આજી, નથી રામ જરા પણ રાજી....સમજે૦
હાથે બગાડે બાજી, કરી શકતા બી ના રાજી,
પાકે ના છેવટ બાજી............(૨).........
સુંદર વર ..સુખકર...હરશે ખામી............... ....સમજે૦

(૧૭૮૭) સતી સુંદરબા—રાગ, ગરબો.

સખી સ્નેહ સાથ સતી પંથ સંચરજો (૨)
જેથી જગમાં યશગાન તે ગવાય જો—હો-હો.

સતી પાશ મુની માન મુકશે જો.
બાઇઓ સતી પાશ મુની માન મુકશે જો.
ભોગવતી સતી જેનો સ્વામી હતો સર્પ
નીજ બળે નર કર્યો દીસે કંદર્પ.
સતી દ્રૌપદીએ દુર્વાશાને નોતર્યા જો (૨)
હતઃ ભોજન વીણ તૃપ્ત કર્યા તાંડી જો—હો.
શુદ્ધ સતી સાવિત્રી સત્યે ભરપૂર.
પતી પ્રાણ રાખી કર્યા જમદૂત દૂર.
સતી વૃંદાનું સત્ય લેવા શ્રી હરી જો (૨)
થઇ પત્થરને પડયા મહીમાંહય જો—હો—સતીપાશ—બાઇ૦
અત્રિની અનુસુયા સતીઓમાં શ્રેષ્ટ.
વિધિ હરિહર પુત્ર બની પડયા પેટ.
એવી સતીઓનાં સત્યને નીહાળીને જો (૨)
પંથ પરવારોને સૌને પડી પાયજો—હો—સતીપાશ૦—બાઇ૦

(૧૭૮૮)—હરીચન્દ્ર—ભજન, રાગ, કાલીંગડો, પદ.

સગપણ સાચું શાનું ભાઇ, શું માયાને વલગુરે
ગરજ ગરજે સહુ રહ્યું છે. અંતે રહેશે અલગુરે—સગપણ.
ઉંચા ઉંચા મેહેલ બનાવી ફુલ્ય ફુલ્યા ફરવુંરે.
એ મંદીરમાં કોણ મહાલશે તારે તો છે મરવુંરે—સગપણ.
બચકે બાંધ્યા વસ્ત્રને વાઘા ઘણું ઘરેણું ગરવુંરે,
રૂપાલાં તારાં કોણ પેહેરશે, તારે તો છે મરવુંરે—સગપણ.
હાથી ઘોડા માલ ખજાના, સુખપાલમાં ફરવુંરે.
એમાં જાણે કોણ મહાલશે, તારે તો છે મરવુંરે—સગપણ.

(૧૭૮૯)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, પરજ, કાલીંગડો, ગજલ.

સબક્ક એક લેના તેરી યાદને રોને ન દીયા,
બેકરારોને મુજે ગાફેલ બી હોને ન દીયા—૧
રાતકી બાત બતાવો મેં તેરે વારી જાવું.
કોનશા દાગ થા દામાન, મુજે ધોને ન દીયા—૨
કોન કાફર તેરે કદમો તલે આયા કીયા,
પુછા અસતીનસે આંસુ મુજે રોને ન દીયા—૩
મેં તુજે દેખા કરૂ મેરે બાગ બીંહારા ચમન,
ધરકોકા જામ તેરે બાગમે બોજે ન દીયા.—૪

ના (૧૭૯૦)—ઝેરી સાપ—

સાવલ્લ બાંકેરે નજર મોરી આગયે, ન કછુ કહે ગયે, ન કછુ, સુના ગયે.
મોરી બાલીસી ઉમરીયામે રોગ લગા ગયે,

ક્યા ખબરથી કે કોઇ તીર અદા હોતા હયે.
દેખ લેના કે હસીનોકા, ભલા હોતા હય;
મીઠાં મીઠાં સહરાં, દરદ ઝરા હોતા હય.
જલમેં નહાઇ, મેં હોતી હું,
કીસસેં પુછું કે મેરે દીલમેં ક્યા હોતા હય.

(૧૭૯૧)—હોરી સંગ્રહ—રાગ હોરી ચાલ, કાફી,

સામરા મત ડારો પીચકારી, ભીંજત મેરી નવરંગ સારી,
મત ડારો મરજાદ, સુ રહીયો, મેં હું કન્યા કુમારી,
તુમહો, નિરલજ. અમ નહિ એસે, મુખસે દઉંગી ગારી;
કુજેતી હોયગી તુમારી —૧
પર નારકો પાલવ પકડયો, મોહન મનમેં બિચારી;
માત તાત તેરો વદધ ભયો હે, રાજ કંસકો ભારી. કહું
સબ એબ વિસ્તારી—૨
એસી હામ હોયે હૈયેમેં, પરનો નૌનમ નારી—સા૦

(૧૭૯૨]—સુરદાસ ભજન—રાગ, ખ્યાલ ઠુમરી.

સામરો ન જાણે મોરી પીર, કનૈયો ન જાણે મોરી પીર. એસી પરરર
મે દધી બેચન ગઇતી બંદ્રાવન. સામરવાને ખેંચ્યો ચીર ચરરરર.
મેં જલ જમના ભરન ગઇતી સામરવાને છાંટયો. મોહે નીર
છાંટયો છરરરરર,
બંદ્રાબનમેં રાસ રચ્યો હે હરીનાં હમારા ચીત ચીત ચાલ્યા ચરરરર.
સુ દાસ પ્રસું તુમ્હારે મીલનકું દેકયો મોપેતીર [૩] વાગ્યો તરરરરરર.

(૧૭૯૩)—મીસ અચ્છનબાઇ—રાગ, દેશ ઠુમરી.

સાવનીઆ સુરત તેરી દેખી' કન્હૈયા શુધ બુધ ન રહી તનમનકીરે.
જબસે ગયે મોરીરે સુધકુન લીનીરે હારે જીયરા ગભરાવે મોરા;
ક્યારે કરૂં કૂછ બસ નહિ આવે. આસ નહિ મોરે જીવનકીરે—સા૦

(૧૭૯૪)—કસોટી—

સાતરીયા મન ભાયોરે. પાપી યાર,
તનકો મનકો પ્રીતમ તમસે અંગ ભભૂત બનાયોરે —પાપી
પંછી પીછે પ્રેમકા હકકસે જાન,
બીવન અમ એસી કરો ખીલી ખીલી કાજીદાર

[૧૭૯૫]—લક્ષ્મી વિજય—

સાચો પારસમણી મળે ભિન્નભાગ્ય કહીં,
કપટી સ્વાથી, પાપાણુ છે જહીં તહીં-સાચો.

આધી વ્યાધી ઉપાધી મટાવે તન મનના મો તાપ સમાવે,
પુન્યશાળી જન ક્વચિત પામે,
વિપત્તિ સાહાયક, દુર્લભ વિશ્વ મહી–સાચો
[૧૭૯૬]—જલસા સંગ્રહ—રાગ, સારંગ.પદ,
સાચી કહી વાંકી કેહુ ન માને જુડે જગપતિ આગે સબનકો—સા.
હાંસ ખુસામદ તાજા રોજગાર નીરકારકો કોઉન જાને—સા.
ઇશ નગરીકે લોગ ભયે હે પરખ પથર બગાવે નગીને—સા,
[૧૭૯૬]—જલશા સંગ્રહ—રાગ સરપદાગરઓ.
સામળીયાને વિનતિ કરીને ઓધવ કહેજો અરજીરે...સા૦
પ્રીત કરીને પરહરયા છો સ્વાર્થના છો ગરજીરે...
દુધ વા દહીના દામ તો દેવો ખાઇ બેઠા છો કરજીરે...સા૦
લીધા વચન તે નવ પાળો શીદ મતી ફરી છે હરજીરે...સા૦
ફાટી કામળી ફેંકી શાને નહી મળ્યો શું દરજીરે...સા૦
સશી સુરતની કન્યા મોહી વહા કૂબડીના વરજીરે...સા૦
સુન્દર પ્રીતમને એટલું કહેજો જેમ તમારી મરજીરે...૦ા૦
(૧૭૯૮)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાલીંગડો, હારી.
સાવરા કોન ખેલે તુમસે હોરીરે—સાંવરા.
મુરલી બજાવે, રંગ બરસાવે, સંગ નાચત રાધા ગોરીરે—સાંવરા.
તટ જમુના જલ પનીયામેં ગઇથી, બઇયા ઝક જોરીરે—સાંવરા.
જાય પોકારૂં મેં જશોમતી આગે, સીર ગગરી ફોડીરે—સાંવરા.
દાસ કહે પ્રભુ અબ કાંહા જઇએ, પ્રીત લગાયે કયું તોરીરે—સાંવરા.
સુ (૧૭૯૯)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, દેશ, ઠુમરી.
સુનો તમ યાર પરદેશી, અચન કયસે નીભાવોગે સુનો૦
નદીયાં જોરશો બ્હેતી, ખવૈયાં સુજ નહિ પડતી,
પોકારૂં અપને હેમતકુ, લગાદે ઓપાર મોરી નઇયાં સુનો૦
બાળપન ખેલમેં ખોયા, જુવાની નીંદભર સોયા,
બુઢાપો દેખકે રોયા, નબીજી આશરા તેરા, સુનો૦
૧૮૦૦—વીણા વેલી—
સુંદર શામળીયા. નામ જપીશ નિત્ય તારૂં—સું૦
મનહરના મેળીયા, કાશી કરવત ધારૂં—સું૦
શામળા શણગાર હમારા માળજુ હર્યું કામણગારા.
વીનવે કરગરી દીન દયાળા દર્શન દો દીલદાર તમારા;
કયાં હું કહું દુઃખ મારૂં સુંદર શામળીયા
આસપાસ નહી વાસ નિહાળું, આહાહા, ત્રિભુવન બાસવું કાળું
નિરખું નહી મુખડું તારૂં, જઇ હીમાલય ચાત્ર હું માળું.

(૧૮૦૧)—"રા" માંડલીક—

સુવાસની મીઠી મઝા લેવા, અલી લલચાય,
કેતકી પાંખડી ખોલજે, મધુકર ગુંજન ગાય,
ગુલજાર ગુલાબ શા, આ અકીં મન્દ મન્દ ડોલે,
ઝુલતા તરૂની ડાળે, મેના મધુર બોલે;
શા પંખી હળીમળીને બેઠાં, વળી વાત પરસ્પર કૈં કહેતાં,
એના ગાન તાન લાગે મીઠાં, કળીઓ હૃદયની ખોલે—ગુલજાર.

(૧૮૦૨)—રૂકમણી સ્વયંવર—

સુઘડ તે સદ્દગુણશાણી નાર, સ્વામીને સ્નેહે ભજેરે,
પ્રીતમના પ્રીતે પુંજે પાય, શીયળ શૃંગાર સજેરે.
સુકન્યા સતીના નિયમને ધારે, ધર્મ શાસ્ત્ર શુભ ગ્રંથ વિચારે,
પતી ગુણ ગાતી ગાને, સતી ભવસિંધુ તરેરે—સુઘડ૦
સતીને પતી પરમેશ્વર દેવા, શુદ્ધ મનેથી કરતી સેવા,
સ્વામી ભક્તિની ટેક, વીજય વરમાળ વરેરે—સુઘડ૦

(૧૮૦૩)—ઓલનો કાગળ—રાગ, ટોટક

સુખ હોય જે નારને નાથ તણું, મળે સ્વર્ગીય સુખ સહુ તરગું,
સતિને નહિ માન તણું શમણું, ધીક તે અધમી ધરે જે રૂપણું.
પતિ પ્રેમ પિયુસ પાને કરે, નિત્ય સ્નેહ સરિતામાં સ્નાન કરે,
અની દાશી વિલાશી ઉદાશી હરે, મન વણી કર્મે પતિ સહ વીચરે.
પતિ સેવી સંસાર સમુદ્ર તરે......

(૧૮૦૪)—જલશા સંગ્રહ—રાગ દેશ ખ્યાલ.

સુરતજી ન ભુલીયે પ્રિયા હમારી, મેંતો આઇ હું શરણ તેહારી...સુ૦
ગુનહા કરમ મોગે એકમી નાહી. અવગુણ ભરી હું સારી...સુ૦
દેશ દેશમે નામ તેહારા, રટત હય સબ નરનારી...સુ૦
મોરે મનમે સુરત તોરી પ્યારે, એક પલમેં હેતના નેહારી...સુ૦
મહા સોચમે આન પરી હું, સો મોઇ બેગ ઊભારી...સુ૦
નીજામુદીનકે લાલ ફકરૂદીન મોજ તેરે બલહારી...સુ૦

સે (૧૮૦૫)—સુરદાસ—

સેવકની અરજી સુણી ધીરા, વગર વિલંબે આવો,
દયા દીન પર દીન દયાળુ, લાલ ઉમંગે લાવો.
વૃજવલ્લભ છો, મુજને વ્હાલા,
કીંકરી હું કરૂં કાલાવાલા, આ બાળકને બચાવો—સેવક૦
કરો સજીવન સ્નેહ ધરીને, મદમોહન પ્રભુ મારા,

નિરાધાર નારીના દુઃખને નટવર કરજો ન્યારા;
અવિનાશી આધાર તમારો, અવર કોણુ છે આમારો પરચો નાથ બતાવો

સો (૧૮૦૬)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, પીલુ. હોરી.

સોઉં ન સોને દઉંગીકનઇઆ ફગવા દેઉંગી જગાએ જગાએ-સો.
અબકે ફાગ પીયા અવન કીનો મોરલી મધુર બજાએ બજાએ,
તુમ બીન મોહેકુ કલ ન પરત હે, રાખુંગી ગાએ બજાએ દીજાએ-સો.
અબીલ ગુલાલકી ભર ભર મુઠી, અત્તર ગુલાબ મીલાએ મીલાએ.
એક પલ હું પીયા જાને ન દઉંગી, રાખુંગી ગલેકુ લગાએ લગાએ-સો.

સૈ (૧૮૦૭)—આનંદ લહરી—

સૈયાં મોરારે મતવારે, વારિરે વારિરે વારવાર ડારી—સૈયાં.
એક હાથ મેરે ભરી સુરૈયાં, ધીટ લંગરવા તોરા;
જો જોરે મન માને તો તો, પિયું મતવાર ડારી—સૈયાં૦

(૧૮૦૮)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાફી. ઠુમરી.

સૈયાં તોરે પૈયાં લાગુ બઇયાં ન મરોર...સૈયાં.
મેં બ્રિજ નારી દેખી, તેરી ચતુરાઇ,
તુને બરજોરી કર મોરી બઇયાં જકજોર ..સૈયાં.

સૌ (૧૮૦૯)—અંબરીષ—

સૌથી સુંદર છે. મારો નાથ મારો નાથરે,
ભકતમાળી એ દાસ કૃષ્ણજી, ગુણુસાગર એ નટવર નાગર;
મોકી અમર વરને સોંપ્યા હાથ (૩) રે ભકત.
વરવાને મન, નાભાગનો તન, સંસારે કરીશું એનો સાથ. (૩) રે ભકત.

(૧૮૧૦)—સુર્યકુમારી—

સૌહામણી સ્વર્ગની વાટ, એક દીન સોહાવજો હો રાજ,
રસિલી અમરાપુરી ઘાટ, એક દીન સોહાવજો હો રાજ.
મૃત્યુ લોકના મનુષ્ય ક્યાં, ક્યાં અમરાપુરી ઘાટ;
અધરીટ કહો એ કેમ, બને વસમી વીકટ એ વાટ.
મુગટ મણી તમે રાજ સદનનાં, પારીજાતક તમે નંદન વનનાં;
રાજવંસિ દેવાંશી રસીકવર, પ્રિતી જ્યોત પ્રકટાવી પરસ્પર.
મેળવવા અંતરમાં અંતર, સ્વર્ગ અમારૂં સોહાવજો હો રાજ.

સં (૧૮૧૧)—આનંદ લહરી—

સંપ સજો વ્હાલા ભાઇઓ, સૌ કુસંપમાં બેહાલ બન્યા;
હતા ધનવાન અને બલવાન, કુસંપે બન બલહીન બન્યા.—સંપ.

સંપ હતો તો પાંડવ પાંચે, સો કૌરવ પાડયા હેઠા;
કુસંપ થયો જયચંદ પૃથુમાં, તો પરજન ઘરમાં પેઠા.-સંપ
એક એક કીડી સંપે તો ભોરિંગના પણ પ્રાણ હરે;
આઆ નબળા સંપ કરે તો, થોડા બળીયા શું જ કરે.-સંપ
સંપથી લક્ષ્મી વધે ઘરમાં, કુસંપ વિષે તો ત્રાશજ છે;
કુસંપ તજો સમજુ શાણા, કુસંપે નક્કી વિનાશજ છે.-સંપ.

(૧૮૧૨)—તારા સુંદરી—
સંસાર સમજીએ શાણા મુશાફર ખાનું,
કોઇ નથી ટક્યું, કોઇ નથી ટકવાનું...શાણા.
દૂર દેશ તારો પ્યારા, અરે પરદેશી...શાણા,
કાલે સવારે ઉડી તારે તો, જવાનું...શાણા.—સંસાર૦
સગા ને સંબંધી તારાં, પંખીનો મેળો...શાણા,
તારૂં જે માન્યું તેતો. ન્યારૂં છે થવાનું...શાણા.
સંસારના આ ધામમાં વિશ્રામ છે ઘડી ચારનો,
ઉંચો ન આવે કામથી, આરામ તો પળવારનો.
આળસ તજીલે તું, લજી તજી તંત આ સંસારનો,
જવું જરૂર પડશે ઉઠી, ડંકો થતાં દરબારનો.
સત્યની શીરોઇ નીતિ જળે ભરી રાખ શાણા,
ભગવત ભજન ભાતું ભીડ ભાગવાનું.

(૧૮૧૩)—નૌતમચંદ્ર—
સંસાર ઉનાળે શિતળ વિશામા ક્યામા.
સૌ તાપ પ્રજાળે શાંતિ દળમાં વામા...સંસાર૦
જોડ વિનાં જન ખોડજ ભાંગે, પુષ્પ સુગંધી પ્રભુ પાસે રાખે.
કોણ સરોવરમાં જળ નાંખે, સ્વાદ મુકે કોણ આંબા સાખે.
ભણકારા ભૂલી લેવું ઉધામાં ધામાં,
લાવી મુક્યો છે શાર, ઘરનાંહિ, રામા રામા...સંસાર૦

(૧૮૧૪)—સતી સિતા—
સંસાર સર્વ અસાર, બંધુરો ધારો દુઃખ અપાર,
લેણુ દેણુ વેપાર ચુકાવી, જનમ્યું તેજ જનાર.
સંપતમાં નવ હર્ષ સજનને, દુઃખમાં ન દુઃખ લગાર,
સરખું મનથી શાણા સમજે, શીતળ જળ અંગાર...સંસાર૦
વિષ સમ માને વિષયને, ભોગ ગણે સૌ રોગ,
માને મન સંસારને, દીન નાવ સંજોગ;
નામ રૂપ ધરનાર જગત સૌ. અંતે નાંશ થનાર...સંસાર૦

નાં (૧૮૧૫)—મીસ ગૌહરજાન—

સાંવરીયાં મન ભાયોરે, બાંકો યાર,
કાહુમેં હજરત, કાહુમેં મુસા, આપહી આપ સમાયોરે;
અરે કૈસે હી રંગ, દીખાયોરે બાંકો યાર.

(૧૮૧૬)—જયરાજ—

સાંવરીયા મોરા પ્યારે, ના જાઇઓ પરદેશ.
કાનોમે કુંડલ ગલે બીચ સહેલી, લઉં જોગનકા બેશ...સાંવરીયા.

(૧૮૧૭)—દેવી દમયંતિ—

શા રંગ વિચિત્ર બતાવે રે વેરી વિધાતા,
ભવ અટવીમાં અથડાવેરે વેરી વિધાતા;
સહુ સુખની પાછળ લાગે નહિ દુઃખ કોઇપણુ માગે,
તો પણ દુઃખ ઠોકર, વગેરે વેરી વિધાત,
મતિ મંદ પ્રથમ થઇ મારી નળ થયો કનિષ્ટ જુગારી,
પસ્તાય રાજ્યને હારી રે વેરી વિધાતા.
ત્યાગી દમયંતિ જાયા, વિરૂપ થઇ આ કાયા,
સારથી થયો શી માયા રે વેરી વિધાતા,
સુરનાથ શાપ સંયોગી, દેખાય ચંદ્ર ક્ષય રોગી;
નરદેવ સર્વ દુઃખ ભોગી રે વેરી વિધાતા.

(૧૮૧૮)—ગજલ—

શાન્તિ ધરી સેવો હરી ટળી સૌ આપદા જશે,
રેશો નીત ધરીને ચીત અરે ? દહાડો ફરી જાશે,
તમારા દુઃખને દરદો જશે આઘા સૌ નાશી,
ન રહેશે પાશ તે કાંઇ, અરે સૌ ? સુખ તો થાશે,
લાખો લાભને લેવા, અરે જો અંતરે ઇચ્છો,
લહો નીત ધ્યાનમાં ભકિત, અરે દહાડો ફરી જાગે,
માફી સૌ ગુન્હાઓની અંતરે માંગજો ઇશથી,
નેકી કરી બનો નેકજ અરે અરે બદી ટળી જાશે.
કરો સૌ ધર્મને કર્મો અરે ? અરે અરપણુ પ્રભુને તો
લાયક લાભો બધા લેશો, અરે દહાડો ફરી જાશે,
લગોજો નીત નવાં ભાવે અર આનંદના લાહવો,
શીરાન પ્યારો કરી લેને અરે હાડોફરી જાશે,
નામ એ નાથનું નિત્યે રટણુ જીભથી કરી લેજો.
રીઝાશે ? નાથ સર્વનો, બધાં દુઃખડાં ટળી જાશે.
વરૂં, તર્યા, હજારો છે ! પુરાણો-વેદ-માં મોજુદ.

બાપોની જુવો થાપો અરે દ્રષ્ટાંત તો દેશી.
સૂત-પુરાણીક અને વેદમંત્રો, અને અન્યો કંઇ બીજા,
રહેલાં અચળ ધ્રુવ માફક, જગતને દાખલા દેશી.
તમોને બસ હમારી એ. અંતરની અરજ છે કે,
રહો, નીત ધર્મમાં રાચી અરે દહાડે ફરી જાશે.

૧૮૧૯—ચાલુ જમાનો—રાગ-કોરસ-

ઉઠ સવારે મોંઢું બસ ને વિલાયતી મંજનથી થાય,
વિલાયતી ચા કોફી ને, ઉના પાણી પીવાય,
વિલાયતી ડીનર વિલાયતી ફેશનથી લેવાય.
વિલાયતી કપડાં વિલાયતી ફેશનથી પ્હેરાય,
કોરસ } હમામ આ બધો વિલાયતી થયો.
} તમામ ગામઠી રિવાજ દેશથી ગયો.
વિલાયતી ભાષા વિલાયતી ચેષ્ટાથી બોલાય.
વિલાયતી લગ્નો વિલાયતી કોરટમાં તોડાય.
વિલાયતી બેંકોમાં ગોટાળા વિલાયતી થાય,
ને ધોળે દિવસે દીવાળાં પણ વિલાયતી ફુંકાય કોરસ-હમામ.
જ્યાં જોઇએ ત્યાં રંગ બધા આ વિલાયતી દેખાય,
વિલાયતી સોડામાં વ્હિસ્કી વિલાયતીસેવાય.
ધાન્ય ધરાને પાણી તેમજ જે આ કાળી કાય
ચાર વસ્તુએ જોઇએ ગામઠી, છાતી ફાટી જાય કોરસ—હમામ.

(૧૮૨૦)—આફીસ મુસાફર

શરબતે વસ્લ પીતા માઇ ડીયર કમ ટુમી,
પ્યાસેકી પ્યાસ બુઝા માઇડીયર કમ ટુમી;
લબસે લબ જાની મીલા માઇડીયર કમ ટુમી,
ફસલે ગુલબાઇ અગર આયા હએ મઓ સમ અચ્છા;
એક બોસા તો દીલા, દો સમોસા વોહ બીલા.
ન સતા ઉદ ન સતા, દીલ જલેકો નજલા,
બે ધસ આસકકી દોઆ, કર ભલા હોગા ભલા,

(૧૮૨૫)—સુકન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવિત્રી સંવાદ)

શા માટે શ્રમ કરે, સતી તુજ પતિ ભકિત સાચી (૨) હવે પુત્રી વળ તું પાછી (૨)
સાવિત્રી—સજ્જન કેરા સાથમાં, મેંડગ ભરીયાં સાત,
મિત્ર ભાવે સુણજો હવે, આ દિન વનીતાની વાત.
ધર્મ જે વેદ પુરાણે ભણીયો, મુખ્ય ધર્મ ગૃહસ્થાશ્રમ ગણીયો,
કૃપાનાથ યમ, પ્રાણનાથ સં રહી વ્રતી રાચી, (૨) તણું મહારાજ કયમ પાછી (૨)

યમ—સુણી વિવેક ભરી મૃદુ વાણી, થયો પ્રસન્ન અતિ મન આણી.
સત્યવાનના જીવત વિનાં, કાંઇ ઇચ્છીત, વર યાચી (૨) હવે.
સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારાં અંધ સાસુ સ્વસુર દેખતાં થાય.)
યમ—તથાસ્તુ ! ભાગ્યવતી તું અતિ દુર આર, થાય કાથી મિથ્યા
નવ ભાવી—શા૦

સાવિત્રી—પતિ સમીપ શ્રમ નહી જરી, જ્યાં જાઓ મમ નાથ,
તપવ્રત આપકૃપા વડે ત્યાં આવું તમ સાથ, સંગત સજ્જન તણી નથી સોંઘી
મૈત્રી સંત પુરૂષની મોંઘી, કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨) વળી.
યમ—અર્થ યુક્ત સંભાષણ તારૂં બુદ્ધિમાં વૃદ્ધિ કરનારૂં,
સત્યવાનનાં જીવીત વીના, કાંઇ ઇચ્છીત વર યાચી—હવે.
સાવિત્રી-મહારાજ (મારાં બુદ્ધિશાળી સસરાજીને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય)
યમ-તથાસ્તુ ! ઉત્તમ વર એ આપ્યાં ભાવે, હજી પ્રેમહદ પુંઠળ આવે-શા.

સાવિત્રી—સુપાત્ર જન કરતાં કદી, સુપાત્રોનું સનમાન,
નાંચુ, તો દુશ્મન તણું. પણ સાંધે કલ્યાણ.
સંત પુરૂષોની સમાન દૃષ્ટિ, દયા તણી વરશાવે વૃષ્ટી.
કૃપાનાથ મમ પ્રાથનાથ શું, રહી વૃતી રાચી. (૨) વળી.
યમ—શિતળ વચન સુધાસમ તારાં, તૃષા તૃષાતુરની હરનારાં.
સત્યવાનના જીવીત વિના, કાંઇ ઇચ્છીત વર યાચી—હવે.
સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા પિતાના કુળની વૃદ્ધિ કરનાર મારે સોં
ભાઇ થાય)
યમ-તથાસ્તુ, સાસરીયાનું માન વધાર્યું, પીયર તણું પણ કાજ સુધાર્યું-શા.

સાવિત્રી—પર દુઃખે દુનીયા બને, દુઃખદ હૃદય વિશ્રામ,
અરજો ભારે સંતનો, વાનુદરં શુભ કામ.
સજ્જન માંહી વિશ્વાસ નવ લાવે, સજ્જન ઘર પુછતું સો આવે.
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃતી રાચી.
યમ—મધુરાં નવીન વચન સંભળાવ્યા, અતિશય તે મારે મન ભાવ્યાં
સત્યવાનનાં જીવીત વીનાં, કાંઇ ઇચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.
સાવિત્રી—મહારાજ ! (મને મારા સ્વામીથી ઔરસ સો, પુત્ર થાય.)
યમ—તથાસ્તુ ! ઘટે ના થાવું અતિ વર લોભી, તજી તું હવે
જા અહીં થોભી—શા૦

સાવિત્રી—સ્વધર્મ વ્હાલો સાધુને, જે ચુકે નવ લગાર,
સાંપ્રત ભુત ભવિષ્યની, ગતિ તણાં આધાર.
સજ્જન કરે ન આશા આપી, ઓલ્યું અબોલ્યું ન કરે કદાપી,
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું, રહિ વૃતી રાચી. (૨) વળી.

યમ—અમુલ્ય તારાં વચન વિચારી, વાધે તુજમાં ભકિત મારી,
ભગવતી છેલ્લું ઉત્તમ અનુપમ, ઇચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.
સાવિત્રી—પુત્ર તણું મુજને દીધું, પ્રભુ આપે વરદાન.
જીવીત દાન દઇ જીવનને, સત્ય કરો ભગવાન............

(૧૮૦૨૬)—બુદ્ધદેવ—

શાણા, પરણાના ચૂકાવો પૂરા નાણાં, બુડી મરો લેતાં દીકરીનાં નાણાં.
હાય નાં-બાંધો પાણા.
દીકરીનાં લઇ દામ, જગમાં સુખિયા કોણ કેંવાણા,
હરામ નાણાં સાથે, મૂળના નાણાં જાય તણાણાં—હાય૦
—તસરાજી સુખેથી ભરજો, પટારામાં પાણા
દીધી ના દીધી થાશે, ગવરાવો જશ ગાણું—હાય૦
—રકમ સાથે હેત કરીને, ફુલેતી કમાણાં,
ફેગટીયા હડકાને દેજો, ફાવે તેવા ઠરાણાં—હાય૦

(૧૮૨૬)—સ્નેહ સુધા—

શાણી સુંદરી શીલવ્રત ધારી, ભવથી તરીને તારનારી,
સીતા સાવિત્રી અનસૂયા, દ્રૌપદી જેવી નારી.
અજર અમર જશ કરી ગઇ જગમાં, સુશીલા સતી પદધારી,
મંગળકારી સહુ સન્નારી, તરીને તારનારી......શાણી.

(૧૮૨૮)—સરોજની—

શામળીયા ગીરધારી લાલા રોકો શાને વાટડી,
કપટી કાના કામણગારા, ચાતુરી ચલાવો કરી ચાળા-શામળા.
હૈયામાં હરી હેતજ ક્યાં છે, અમથા આંખો મારતાં વ્હાલા;
તન હૃદય એ રંગજ જુદા, શીદ સંતાપો ઠાલા;
ભોળી ભામાને ભરમાવા, કરો ન કાલાવાલા વ્હાલા-શામળીયા.

(૧૮૨૯)—લક્ષ્મી વિજય—

શાને સતાવે કામ બાળા બિચારી, હારા આણું વિંધાય કુમારી-શાને.
યોવન આવે અમલ જણાવે. તન મનને બહુ તાપે તપાવે.
પિડે જાણી આ નિર્બળ નારી... ... ...શાને.

શું (૧૮૩૦)—અનુમતી—

શું માયા અજબ હરીની. નહિ નિત્ય નમે મોહાય.
નથી ખબર એક ઘડીની. પાર રહે પસતાય,
કાળે ચોપટ બાજી બીછાવી, જીવ સોગઠીયો લાવી.

દેય દુઃખ સુખ પાસે ખેલાવી નર વા નર ખાલી,
બટકી મરે હ પદમાં ચગદાય.

(૧૮૩૧)—ઈલા સુંદરી—

શું તેજ ભરત ભૂમી આએ!
બ્રહ્મ રસે ભીના રૂષી વર્ગની વેદ ભુમી તે આએ!...શું તેજ.
વસિષ્ટ વિશ્વામિત્ર વાલ્મિકી. વેદ વ્યાસ વળી પરાશરાદિ,
શુદ્ધ સનાતન બ્રહ્મ તેજથી ઝળહળે જ્યોત સદાએ;
તે દૈવ ભુમી તે આએ? તે પુણ્ય ભુમી તે આએ?...શું તેજ.
ભીષ્મ ભીમ અર્જુન કર્ણાદી. પ્રતાપી પૃથુને સરમ શિવાજી,
નામે અંતર ઉછળે જ્યાં, આર્ય તણા ઉત્સાહે;
તે વિર ભુમી તે આએ? મમ આર્ય માત તે આએ?...શું તેજ.

(૧૮૩૨)—મહાશ્વેતા-કાદંબરી—

શું કહું કથની મ્હારી રાજ, શું કહું કથની મ્હારી.
હું તો દૈવના ત્રાસે હારી, રાજ...શું કહું.
પરખી પારીજાતક મેં, અરપણ કીધુ મન મ્હારૂં,
પતી તજી પરલોક સિધાવ્યા કરી જીવતર મમ ખારૂ.—રાજ.
ચંદન કાષ્ટની ચિતા રચાવી, પતિ સહગમનની આશે,
શુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણો પણ, ઉડી ગયો આકાશે.—રાજ.
અરપ્યું મેં સર્વસ્વ સ્વામીને, પ્રેમની કફની ધારી,
તજી જગત જંજાળ સર્વ હું, પ્રીતે ભજુ ત્રિપુરારી.—રાજ.

(૧૮૩૩)—પાંડવ ગુપ્ત નિવાસ—

શું વદુ મુખથી વાણી છે, કઠણ કર્મની કહાણી,
પુષ્પ ખીલ્યું તું રાજ બગીચે મોજ રહ્યું તું માણી;
વિંધી વાયુ વંટોળો લીધું, વૃક્ષ સમેતે તાણી.—છે કઠણ.
પુષ્પ પડયું આવીને પટમાં, પણ વિમળ પથરાણી,
મધુપ ગણ પાસે નવ આવે, અધોગતિને જાણી.—છે કઠણ.
કાંતિ ગઇ કરમાઇ કુસમની, કીચડમાં કચરાણી,
પુષ્પ તણો પ્રભુ પુજ્યાંનો, ધર્મ થયો ધુળધાણી.—છે કઠણ.

(૧૮૩૪)—અશ્રુમતી—રાગ-ગરબો.

શુ નટવર વસંત થેઇ થેઇ નાચી રહ્યો નાચી રહયો જગ નચાવી રહ્યો.

સાખી } "કોકલ મધુર મોરલી બની છેડે નટવર કાન,
વીરહે ઘેલી ગોપી તણું, તજી નીકળી અભીમાન."

રસીયા વિનાની બની બાળા ઓ બ્હાવરી,

વેણું વસંત ચિત્ત વીંધી ગયો-શું નટવર.

સાખી { "શીતળ સુખકર પવનની લ્હેર ઘુમે ચોપાસ.
જાણું રાધા કૃષ્ણજી, રાસ રમે છે ખાસ."

વિધવિધ પંખીના વેણ ઘુમરી ઘમકેરે
મહિમહિ મેનાનાં નાદ ઝાંઝર ઝમકેરે.

સાખી { "નવપલ્લવ વાગો ધરી, પચરંગી શીર પાઘ,
ફાગ લાગ સાંધી રમે, મદનરાજ મહાભાગ્ય.

લહેરી લાલાથી રમે લલનાઓ લાડમાં, પ્રિતી ગુલાલ લાલ છવાઇ ગયો-શું-

(૧૮૩૫)—ભકતરાજ અંબરીષ—

શું કહું શ્યામરે (૨) વ્હાલા તું દયાળુ પૂર્ણ કામ છે...શું કહું૦
સુકેશી સળગી જાશે, જગમાં તુંજ હાંસી થાસે;
અંબરીષનો ક્યાં ભગવાન છે......................શું કહું.
મંજાની બાળ ઉગાર્યાં પાણીમાં પથ્થર તાર્યા;
હરિજન દુઃખ હરવા તારૂં કામ છે..................શું કહું૦
અગ્નિમાં સખા તારી, મહેનત શું થાતાં વારી,
જળ સ્થળ એ સઘળું તારૂં ધામ છે...............શું કહું.

(૧૮૩૬)—કળાવતી—રાગ, પીલુ, ઠુમરી

શું આપ ફરમાવો કોમળ ગુલાબી આ ફુલ,
યૌવન નવ રંગેથી કાંઈ ખીલતું, પટકે શી લાલી અમુલ.—શું.
રંગનો રશીલો વેલો આવીને મળશે, રીદું પાડો શાને નુર.—શું.
ધીમા નયનોથી નયનો મિલાવી, ખિલવશે પ્યારૂં આ ગુલ—શું

શ્રી (૧૮૩૭)—સરસ્વતીચંદ્ર—

શીતળ ચન્દ્ર જેવું, વદન કાંતિમાન.
નયન મીંચી લે તું શાંતિથી વિરામ.
બોલું કંઇ બોલું ત્યાં તો શરમ દબાવે છે.
કાંઇ કાંઇ અંતર થાય, થાય, થાય, ના સ્હેવાય.
ચાલુ ત્યાં તો ચરણો, અન્યો અન્ય અથડાવે છે.
લાગી લાગી આ સ્મર, દ્હાય દ્હાય, દ્હાય, ન સ્હેવાય.
જાગોજી જાગો વ્હાલો, નીંદ્રા વીસારી દ્યો.
રાગી થઇ ત્યાગી વ્હાલા, ત્યાગી સમાધી દ્યો.
લળી લળી લાગું હું પાય, પાય, પાય, ઢોળું વાય.

(૧૮૩૮)—વસંતપ્રભા—

શીતાપતીનું નામ પ્યારૂં, અમને લાગે સારૂંરે—શીતા.
માયા તણાં સમણા ઉડી ગયાં કારે કીધું જગત જુઠું ન્યારૂં રે-અમને
સાચા સ્નેહીને આજે ઓળખી લીધો ઘટમાં થયું અજવાળુંરે-અમને

(૧૮૩૯)—નર્મપચાશ—

હાંરે ગુંથી જુલમની જાળ અને કાળ વિકરાળ.
કેમ દીનના દયાળ દીલ સાંખશે;
ભુંડા જનની ભુડાય વેરી નાંખશે. ભલા જનને સદાય સાથ રાખશે
ક્રુર કસ્યપ હણ્યાં કરથી નીચ કીચક ગીરાય ઝેર વેરથી
પાપી અંતે પિડાય કુડા કમો ક્રિમરાય;
ખરસાણી વાવીને મીઠાં ફળ ચાખશે...હાંરે.

(૧૮૪૦)—ખુબસુરતબલા—

હાંરે ગોરી ચાલો ન હારો એકલી અલબેલી,
દેખો પરાસા જોબનના લુંટે ન કોઇ સાહેલી અલબેલી—હાં દેખો
સખીરી મય હારી મય હારી મોહે નસતાવો આપ જાઓ
કાહે રંગીલીસે પ્યારી નેહા લગાયા બતલાવો;
જાઓ અબ ન બોલુંગી તમસે ગુઇયા રાર ન મચાઓ
મધ સગ જાન સખીયા કહે બાત કાહેકો છુપાન;
મનકી બાત ભેદ કહત હુય મોહની અંખીયા—ચાલો.

(૧૮૪૧)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

હીરો હાથે ગુમાવ્યો ગુમાનમાં, મરી મનુષ્ય મનાવો હેવાનમાં.
ખોયું જીવન હર્ષ્યા ને અભિમાનમાં, પ્રોયું ચિત્ત ના પ્રભુના ગુણગાનમાં
દીધી દમડી ન એક પુણ્યદાનમાં, કર્યું કંઇ ના તેં દેહના કલ્યાણમાં.
પડી મુવો દુષ્ટ વાસનાની ખાણમાં.

(૧૮૪૨)—મહાશ્વેતા—કાદંબરી

હાંરે પ્રેમ સાચો પ્રભુ તણું ધામ છે, હાંરે સાચા પ્રેમીના બેલી શ્રીરામ છે.
બેલી શ્રીરામ છે...(૨) હાંરે, કાયા જે પ્રેમના પ્રવાહમાં તણાય છે.
નાવ તેનું ભાંગી ભવકાંઠ ભુકો થાય છે. વાલમ વનિતાના વિશ્રામ છે.
વનિતાના વિશ્રામ છે ..હાંરે, અંતર મંનેના અંતરમાં સમાય છે.
જેમ શુદ્ધ સાંકર પય માંહિ મળી જાય છે, તેમ દંપતિના અમર નામ છે.

(૧૮૪૩)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

હમારી લાજ તમારે હાથ ઓ નાથ નિભાવજોરે...હમારી.
"સદગુણ જ્ઞાન સુબુદ્ધિ આપો, સત ચિત આનંદ ઉરમાં સ્થાપો,"
અગમ નિગમનો માર્ગ સુગમ બતલાવજોરે...હમારી.
ભક્તિ થકી ભવ બંધન તુટે, ડગલે ડગલે આયુષ્ય ખુટે,
શ્રીધર અમ તન મનના તાપ સમાવજોરે...હમારી લાજ.

(૧૮૪૪)—ચન્દ્રગુપ્ત—ભારત ભૂમી ગૌરવ.

હિન્દ રાણી હતી, જગત-જાણી હતી, આખા આલમની આશ્ચર્ય કહાણી હતી,
સ્વર્ગ નવોની મશહૂર વાણી હતી—હિન્દ૦
ઋષિ-મુનિ-શૂરવીર-રત્નની એ ખાણી, જ્ઞાન-કળા-કૌશલ્યે જગગુરૂ ગણાણી,
વીરતામાં ચક્રવર્તીનું બતાવ્યું પાણી, સુજલ-ફલવતી, રસવતી, સરસ્વતી.
શ્રીમાં ઇન્દ્રાણી, બુદ્ધિમાં બ્રહ્માણી હતી—હિન્દ૦

(૧૮૪૫)—વિર અભિમન્યુ—

હમ ભગતનકે ભગત હમારે અર્જુન સુનો પ્રતિજ્ઞા હમારી,
વહ વ્રત ટરે ન ટારે...હમ ભગતનકે,
જબ (૨) ભીર પડે ભગતનપર, તબ (૨) કરત સહાસા,
ભગતકે કાજ ગરૂડવાહન તજ, નંગે પાયન ધાયો.
જબ (૨) ભીડ પડે ભગતન પર, તબ (૨) ભીતનકા ચેરો.
દેખ વિચાર ભકતી કી કે કારન, રથ હાંકન હું તેરો—હમ.

(૧૮૪૬)—કુસમ ચંદ્ર—

હો શ્યામ! અમને નેહ લગાડી, શું! તલસાવે આમ.
તુજ વીણ સૂની વાટલડી, આ મધુવનનો વિશ્રામ—
ગુંથી વ્હાલથી વનમાળામાં, આંસુડાં ના મોતી
બની બ્હાવરી કુંજ નીકુંજે, જમના તટપર જોતી
ગોતી હામ, ક્યાં જઇ ઠરીયે.................
રાખે મનનાં મંદીરીયામાં, મૂરતિ કાળજું કોરી.
તોય નથી ગમતી શું નગણાં ગામડીયાની ગોરી.
હારી જાય, શું! દુઃખ દરીયે.....................

(૧૮૪૭)—મીસ જાનકીબાઇ રાગ. ખમાચ જીલ્લા, તાલ ગજલ.

હમને તો જાનતક ન પ્યારીકી, અપને કદર કયા હમારી કી,
દિલ મેરા લોકે બન ગયે દુશ્મન, વાહ કયાં ખુબ દોસ્તદારી કી,
જાનપર બન ગઇ દિલે મુજતર, કોઇ હદામી હે બેકરારીકી.
ફોર હમશે ઉલઝતા કયાંથી મજાલ, હમને ખાતિર ફકત તુમ્હારી કી
જાનકી કિસતરહ પિયે બહુ સરાબ, ન કભી જીલને બાંદહ ખ્વારીકી

(૧૮૪૮)—ગોરખ ધન્દા—

હમારા ધરમી કાલા હય હમારે પયરહન કાલે
મિલે હયે જીનેજી ગોરા હમેં ગોરા કફન ઢાલે
હમારે જિસ્મે હયે જો મૂરતે જાગો જગન કાલે

મગર અયસે નહિ જયસે કેહોં કાલોકે કફન કાલે
સિયઃ ફામી હમારી ઉનસિયઃ ફારોંસે અચ્છી હય
કે હય જિનકા લિબાસ ઉજલા તો દિલ કાલે ચલન કાલે
કરે દફન ઉનકી મય્યતકો અગર સહને ગુલિસ્તામેં
તો સોસ નહી નહી પડજાએ ગુલ હાયે સમન કાલે

(૧૮૪૯)—રામાયણ—

હયહય કોઇ દેખે તો ભવરમે મેરા આના,
હય દૂર કિનારા નહીં પાનીકા ઠિકાના.
હે રામ! સમય દેખકે આંખે ન ચુરાના,
મયં ડુબતી હું દેખ જરા હાથ બઢાના.
ડોરી હય તેરે હાથમેં લાજકી ખબર દે,
ઉદ્ધાર મેરા કર મેરે ભરતારકા સર દે.

(૧૮૫૦)—શરીફ બદમાશ—

હર હર ગુલપર હય હરીયાલી હરસું ફુલી ડાલી ડાલી,
હર દીલપર હય કયા ખુશહાલી ચમકા કીસમતકા તારા.
કુરબાન ફલક પર અખતર અનવર સબ સઇયારે હંય,
મેહેમાન હમારી મહેફીલકે સબ રોશન તારે હંય.
દરબાર કે વાલી શાન નીરાલી હરદિલ પ્યારે હય,
અરમાન નિકલે દિલજાન મીલે ચેહ દો મહે પારે હંય.

(૧૮૫૧)—ગારીબ મુશાફર—રાગ ગજલ—

હર વકત તેરી સુરત અય જાન સામને હએ,
હર લહેજા સામને હએ હરઆન સામને હએ;
દીલ ચાક ચાક કરકે મુજસે એહ કહે રહે હએ,
એહ દીલ અગર તેરી હએ પહેચાન સામને હએ;
વાઅદા કીઆથા તુમને કે અચ્છા કસમતો ખાવો,
ખાઓ તો હાત દીલપર ઇમાન સામને હએ;
મુજસા ન હોગા કોઇ દો જાન રખનેવાલા.
એક જાન મેરે તનમે એક જાન સામને—હએ,

(૧૮૫૨)—રામાયણ—

હરે રામ હરે રામ હરે રામ હરે.
ભજલકર ચઢી નામ અરે બાવરે—હરે રામ.
રામનામકા જાપ છોડ કર ઓર નામકા કોન કરે,
કોન પ્રિયે મોરી કાપાની જગકો અમૃત કુંડ ભરે.

(૧૮૫૩)—ગોરખધન્દા—

હીરા મન બોલ બોલ, હર ભજ મુખ ખોલ ખોલ
મધુર ફુલ ફલ બનમેં દેખ નહો ડાંત ડોલ—હીરામન.
સદા બોલ કે મીઠી બાની અભિમાની તું રટ નિત રામનામકો.
બઢત નહીં ઘસ ટેં ટેં સે કુછ મોલ—હીરામન.

(૧૮૫૪)—રંગતરંગ—

હાં સંશય છે પાપી શેતાન,
સંસારે તેથી સંભાળી વિચારી સદા રહેવું સાવધાન;
જાલંધર કર્યો સંશય વૃંદા પર, થઇ તેના જીવનની હાણ;
પુંગણે તેનું વૃતાંત છે વિદ્યમાન,
દ્રષ્ટાંત દીલ સોચી શીક્ષા ધરો ધ્યાન
કુંભારાણાએ મીરાંબાઇના વિષે ભ્રમણાથી ખોટી શંકાથી;
ખેયું છે માન......સંસારે......હાં સંશય છે.

(૧૮૫૫)—જલશા સંગ્રહ—ભેરવી-ઠુમરી—

હો બેરાગી મોરા રામ—હો.
તનસે બેરાગી પીઆ; મનસે બેરાગીરે;
જીમરાને લીને હે બેરાગ, બેરાગી મોરા રામ—હો.

(૧૮૫૬)—અનવર કાવ્ય—રાગ બિહાગ

હે સજનારે તું મોરી સેજપેં આ,—ટેક
સેરા હમેલા હાર હજારી, ફુલું કે ગજરે લા.-હે સજનારે—૧
મેં તોરી દુલહન તું મોરા સ્વામી, હસદસ ગરેહુ લગા-હે સજનારે—૨
દરસન કારન તરસત નેના, ચાંદસા મુખરા દીખા.-હે સજનારે—૩
તેરે મીલનકો જીયા તલપત હે, બિચસેં પરદા ઊઠા-હે સજનારે—૪
જ્ઞાની ફીતો મીયાં એહી અરજ હે, બેડાપાર કીધા-હે સજનારે—૫

(૧૮૫૮)—જલશા સંગ્ર—ભેરવી-ગજલ,

હમારી દિલ લગી રખસે-કિસીસે દિલ લગા કાય;
મરીઝે ઇસ્ક જહાં હોકે-બુતોંકે વાં જગાવેં કયા.—હમારી.
દગલબાજી ભુઇ યારો-હકીકત કયા સુનાઊં મેં;
કિયા સબ બખ્ત મેરેને-કિસીકો હમ સતાવે કયાં—હમારી.
હમારી લાશ દોજખમે-ઊઠાકે ફેંકના યારે;
સિહા મું રોજ કયામતપરે-ખુદાકો હમ બતાવે કયાં—હમારી.
હિજરકે દર્દકી દારૂ-નહી મિલતી જહાંમે તો;

સિવાવો યાર દર્દો ગમ-કિસીકો હમ સુનાવે કયા.—હમારી.
અરે ફીરોજ વો વાકેઅ-હે મેરે જિગરસેભી;
નિકાલે ઠાલકે મુકો-કેસી હમ છુપાવે કયા—હમારી.

(૧૮૫૮)—રંગ તરંગ—(રાગ-ગઝલ,)

હર વકત તેરી મુરત અયજાન સામને હય,
હર લ્હેજા સામને હરે હર આન સામને હય,
દીલ ચાક ચાક કરકે મુજસે યેહ કહે રહે હય,
એહ દીલ અગર તેરા હએ પહેચાન સામને હય,
વાયદા કીયાથા તુમને અચ્છા કસમતો ખાઓ,
રખ્ખો તો હાલ દીલપર ઈમાન સામને હય,
મુજસે ન હોગા કોઇ દો જાન રખનેવાલા,
એક જાન મેરે તનમે એક જાન સામને હય,

(૧૮૫૯)—રતી સુંદરી—

હદવાંળે હય આશા, રંક અને નરવરને નમાવે વિશ્વમહી વર આશા
તૃષ્ણા સાગર માંહી તણાવે; પ્રબળ વધારી પ્યાસા
કર્મ તજી અપકર્મ કરાવે શર્મ રખાવે સાસા
ધર્મ પાંખે અધર્મ ધરાવે ભમે ભમાવે ખાસા
આશા તૃષ્ણા જગત જુગારે, અન્ય કૃતિના પાસા
હરે જીતની રસીક રમતામાં રોજ બનાવે તમાસા

(૧૮૬૦)—કરણઘેલો—

હીરીયાં મેરા નામ મએ તંબુલન તડાકેકી
લાવો કતરથી કતરૂં નગર પાન,
કથ્થે ચુનેકી દોસ્તી મેં હુઇ બદનામ;
અજી ખાનેવાલે આઓ,બીડા લેતે મેરાંજાઓ,
લાલ મુહનો બનાઓ, મીયાં આઓ આઓ—આઓ,—આઓ—હીરીયાં
દિલ્લીકા કથ્થા પુનેકા પાન અએસે બીડે ખીલાવું ભુલાવું ગુમાન,
અજી ખાનેવાલે આઓ, આઓ—આઓ હીરીયાં.

(૧૮૬૧)—વીર કુણાલ—

હું મદમાતી ભુલામણીને નામે પંકાતી
કોઇ લ્હેરી જોઇ લજવાતી હું લચક છબી લેખાતી
ભર જોબનમાં ઝોલાં ખાતી દેવ દર્શને જાતી
નીરખી કેકની અંતર કળીઓ ખીલીને કરમાતી

રસ ધી છલકે મુખ જાતી

(૧૮૬૨)—નરસીંહ મહેતો—

હવે મને હરી નામથી નેહ, ૨)સાંગી બીક મરવાનો મય માંગો-હવે.
માયા મંદીર મારે મનથી મેં મુકયાને, ઇન્દ્રીની ઓળખાણુ મુકી
દેહને હીરાથી હાર મઢેલા, તે પર ચાલ્યો થુંકીરે...હવે.
કોના સુત તાત કોના માત ભ્રાત સરવે સ્વાર્થના સગપણ રામે,
પ્રાણ ગયા પછી, પાસે ન આવે, કાઢો કાઢો મુખે ભાખેરે...હવે.

(૧૮૬૩)—અંબરીષ—

હરી પ્રેમે, પય લાવી હું નાથ હાથ ધરજો.
ભાવ ધરી ભોગો હરી હું-દીકરી લાવીરે.
ના વિસરી જાશો, હરી ટેક શરી છેક,
ગોવીંદ વીણુ, ગોપી જેમ ઘેલડી.
તેમ હરી પ્રેમ ભરી વિયોગી વેલડી,
હું ભિખારી હું તમારી, લ્યો સંભાળી આ ઘડી નેક.
પય લાવી હું પ્રીતથી, હરી લ્યો હાથો હાથ,
ભકિત ભાવે ભેટજો, રૂડા લક્ષ્મણીના નાથ.

(૧૮૬૪)—અંબરીષ—

હસિહસિ બોલે બાળા, નવિન કરે ચાળા,
એકવાર છાની બચી, લઉં તુંને વહાલા.—હસી.
ઉછળે છે ઉમંગે, છલંગ ભરી શીદ કાવા,
લે પ્રીતે પકડી, લે કર પય પાન વ્હાલા.—હસી.
મુખ કમળને જોઇ, તન મન અતિ હરખાયાં,
જાં પોઢી બાલુડાં શરદ પુનમના જાયા.—હસી.

(૧૮૫૬)—વિરકુણાલ—રાગ, ગજલ.

હતાં સંસાર વાડીમાં, અમે પુષ્પો પ્રમા વાળાં.
થતાં ઉપાં ખીલ્યાનાં ને. રહયાનાં ખુબ રઢીયાળાં.
ડુબ્યો ભાનું થી સંધ્યા, નિશા થઇ ઘોર અંધારી,
રહયાં તે પુષ્પ પણ તેમાં સુગંધી પુર્વની ન્યારી.
સહુ જાણો સુખોનો અંત, આવો દુખમાં થાશે,
કળી ખીલી સુકાશે ને પ્રબળ વેગે ખરી જાશે.
અરે તેથી ખર્યાં પડેલાં, ભલું કર કંઇ જીવન ભરમાં,
કરી પરમાર્થની કરણી, તરી જા એ વિષમ સરમાં.

(૧૮૬૬)—જુગલ જુગારી—

હતી અમારે ઘેર મ્હેર લક્ષ્મીની ભારી;
કરમ તણે સંજોગ થયા મુજ તાત જુગારી,

દોલત મીલકત સર્વ જુગારે બેઠા હારી,
નહાસી ગયા લઇ સંગ દુઃખણી માતા મારી.
હૈયું ન રહે હાથ વાત વિતક સંભારી,
ક્યાં છો વ્હાલા તાત ? ક્યાં મળે માતા પ્યારી.

(૧૮૬૭)—એ ક્ષતો કાગળ—

હરફેશનમાં પોઝીશનમાં ઓયસ આય એમ બ્યુટીફુલ મેડમ
જે દેખતા તે સહુ કહેતા ગુડ કે આનુ વેલકમ,
મુખાળી મેડમને હરદમ ખુશાલી આહાહા હાહાહા,
આઇ ગ્લાસ આંખ ઉપર ને માથે વિગ કાળી,
અંબ્રેલા લેડી ફેશનની હાથમાં રૂપાળી
છે લેડી બુટ પગમાં ને વોચ ખીસ્સે ઘાલી,
મોંપર લગાવ્યો પાવડર ગાલે લગાવી લાલી.
જે દેખતા તે કહેતા ? જુવો; કાળી મડમ ચાલી,
હું અલબેલી નાર નવેલી, સુધરેલી કહેવાઉં અલીહારી— નકું.

(૧૮૬૮)—" રા " માંડ્ગીક—રાગ, આશાવરી.

હઠ છોડ સખી ચલ સંગ મેરે, તોહે વ્રજમે કાન બોલાવત હેય,
નહીં તુમ બીન વાંકો ચયન પરત નહીં, ખાન પાન કચ્છુ ભાવત હેય,
મોર મુગટ નહીં પહેરત હય, નહીં અંગ સુગંધ લગાવત હેય.
નહીં ધેનુ ચરાવન જાત સખી, વોહે બંસીનાદ ન ભાવત હેય,
કયું એસે કીયો તેરો કઠીન નયો તોહે લાજ શરમ નહીં આવત હેય.
જાકો જોગીજન ધ્યાન ધરત, બ્રહ્માદિક પારન પાવત હેય,
તોરી પ્રીતને ભુલ ગયો ભુતા, તકસીર વો માફ કરાવત હેય,
એક બાત ન ઝુઠ કહું સજનિ, અબ કયા ઇતના તરસાવત હેય.
પિયા માધોસે બેગે મીલો પ્યારી, વાનો નેરોહી નાજ ઉડાવત હેય.

(૧૮૬૯)—સત્ય નારાયણ—

હઠ છોડો હરીની હદ થઇ થઇ થઇ થઇ,
માનો માનો મુકો મનુ, નહી નહી નહી નહી.
પ્રેમ નીરની માછલી, વીરહ તીર શોષાય,
મદન માછીની જાળમાં, તરફડતી ઝપડાય.
જાશે રૂપલામાં રશબસ, વહી વહી વહી વહી,
આપ પાય રેલો રમે, પેમે પરનો દોષ.
કઠણ કરમનો દોષ જ્યાં, ભાસે ના સંતોષ.
રહેતું ક્યાં સુધી દુઃખ કહો, સહી સહી સહી સહી.
કેવી લીલા રાધા હરીની, થઇ થઇ થઇ થઇ,
વાત ટુંકમાં પતાવતાં વધી ગઇ............હઠ.

(૧૮૭૦)—મોહબ્બત—

હજુ નહિ આયે બાલમ, કૈસે કટે રતિયાં;
બાલા જોબન મોરી છોટી ઉમરીયાં...હજુ.
સખી સંગ સોઉ નાહી, અબતો બ્યાકુલ ભઈ.
બ્રજમેં અકેલી રહી, રીરત મેં થક ગઈ;
બીના કનૈયા મોરી ધરકત છતિયાં...હજુ.

હા (૧૮૭૧)—મીસ ગોલ્ડનજાન—રાગ, જીલ્લા. તાલ, ત્રીતાલ.

હાય સૈયાં, પડુમેં તેરે પૈંયાં, સતાવો મોહે મોયકો.
પિયા પ્યારે સજનપે જાઉં વારી. મોહે બિરહકી મારી, કયો સૈયાં,
કટારી મોરે સૈયાં, કયોં મારી મોરે સૈયાં.
પલપલીયાં, તલપલીયાં એકલીયાં. હો રસૈયાં-હાય સૈયાં.
બિરહકી મારી. મયનો રાર કરૂંગી. કૈસે નિવડો તુમ હાય.
મોહ કાહે સતાયે મોહે કાહે જરાય,જીજલાય તરસાય-હાય સૈયા.

(૧૮૭૨)—સંસાર સાવિત્રી

હાય ગરીબી તણી જે પીડા, અમીર શું જાણે (૨)
ઝળ (૩) બળે મુજ મનમાં એનીજ મનમાં કાંઈ ન આણે હાય (૪)
જળ સુકાતાં સરીતા કેરૂં, જળચર પામે દુઃખ ઘણેરૂં.
દરીયાના પાણી જો હેરે હરૂં જળ વિણ દુઃખ શું એ પ્રમાણે-હાય (૪)
ભુખ ઉદરમાં શીરપર બાગે, પાડી પામ્યો જયમ કહીઆરો.
શું જાણે સવારી કરનારો, જમે ભાવતું જે નીત ટાણે-હાય (૪)

(૧૮૭૪)—વિક્રમ ચરિત્ર—

હાલો, વ્હાલો લાલા, મારા બાળા, કુંવર મારા કાલા,
ઝુલોને આનંદમાં, લાગે મુંખડું વ્હાલું, હાસ્ય મંદમાં.
રહો માના વિસામાં ચચનમાં, હસતા સુમનમાં.
વ્હાલાઓના વૃંદમાં, હાલ મ્હાલો, મામાના ભુવનમાં
ઓછું આણે રમે રાજ મનમાં, જઈશું થોડા દિનમાં વતનમાં કે ખુલંદમાં-હા

(૧૮૭૪)—સરોજની—

હાય મેણલાં મારે, પિટયો મેરૂમો, હાય મેણલાં મારે,
જરી કરૂં છણકો ત્યાં બિંગો, ધોકો લઈ ધમારે—પિટયો.
હું પણ બળમાં, તેમજ કળમાં, કયાં છું ઓછી કાચી,
એ ઉગામે ખોટી છકડ, હું ઠોકી દઉં સાચી—પિટયો.
બળ્યા ધણી તો રહે અડબડતા, આપણ રહીએ રમતાં.
તો પણ હું તો હારી ગઈ છું, દુખડાં ખમતાં ખમતાં—પિટયો.

(૧૮૭૫)—ફિરોજકૃત ભજન—રાગ, માંડ, ગરબી.

હાથ લાગ્યું ડોબું, હવે કેમ થાશે રામજી—હાથ.
આગળ જાતું સીંગમારે, પુઠ પછાડે લાત,
કાણું વલી કડકાણુંરે, કેવી અસીલ જાત—કેમ થાશે.
જોડું જ્યારે ગાડીએરે, આવ્યો જાણે જમ,
એક તસુ પણ હીંડવાને, ખાય બાપના સમ—કેમ થાશે.
દોઢશો પુળા ઘાસનાંને, પાંચ પાયલી અન્ન,
ડોબાં તને ખવડાવતાં તો, ખોયું સર્વ ધન—કેમ થાશે.
હીંડ મારા બાપુ તને, દેશું ઘીને લોટ,
ભાડુત જો પાછું જશે, થશે બમણી ખોટ—કેમ થાશે.
કાલે અડયો વાટમારે, બાંધ્યોં પુડે છોડી,
બેલ તારે કારણે, ગધેડો દીધો જોડી—કેમ થાશે.
વાટે મળ્યો વાણીયોરે, હસ્યો દેખી ઢંગ,
કદી બલદ ખરની જોડી, દીઠી છે અપંગ—કેમ થાશે.
ફીરોજ તને શું કહુંરે, બેલ નથી એકાળ,
ઘર ઘરેણું ગાંઠું ગયું, માઠા થયા હાલ—કેમ થાશે.

(૧૮૭૬)—રાગ સાજ સંગ્રહ—રાગ, ગજલ.

હીયાં ન કાહના બજાના બંસી, ન સ્વર સુનાના વો બાંસુરીકા,
ન આના જાના યહાં પૈ મોહન, ન ઢંગ દિખના બહાદરીકા.
ન હૈ યે મથુરા ન કુંજ ગોકુળ યે બરસાના હય શ્રી માધુરીકા,
બગલ દબાલો છીપાલો બંશી, ન દેખલે કોઇ છલ પુરીકા.
જો દેખ લેગી છીનાલે બંશી, અદબ કરેંગી ન જાદુરીકા,
યો લાથ બેઠોગે બાંસુરીસે, ન બસ ચલેગા કુછ ચાતુરીકા.
જરા ન શક માનો ઉશમે મોહન, ન આના ચાહિયે ઘડી બુરીકા,
કયા મૂં દિખાઓગે જાકે વ્રજમેં, છિના લે બંશી ગુનાગરીકા;
હૈ બેઢબ બસ્તી અદલ યહાંકા શ્રી રાધેરાનીજી બાંકુરીકા.
લલન તુમ્હારી હંસી કરેંગી, સબ સખીયા મીલ ભલી બુરીકા,
હિંયા ન કાન્હા બજાનં બંશી, ન સ્વર સુનાના વો બાંસુરીકા.

(૧૮૭૭)—લક્ષ્મી વિજય—

દીલમીલ સજની મીલે મોહનસે, મોરી લાગી લગન બાલાપનસે;
મેરા બાલા જોબન મજાખાયુ, વનમાલી બીના ન સુહાય,
મન મોહ લીયો બંસિ ધુનસે ... ...દીલમીલ.
બની અટક નુંકીલી ચાલ મુખ હસ હસત કે નંદલાલ;
કરે ઘાયલ મદ ભરે નયનસે ... ...દીલમીલ.

(૧૮૭૮)—નંદબત્રીશી—

હીંચે હીંચોળે નવેલડી અલબેલડી—હીંચે
મણીએ મઢી, હીરલે જડી, વિધીએ ઘડી, મદવેલડી રસવેલડી
મન મોહીની મોહી, સુરજ જાળીથી તું શું જુવે.
તુજ પરણી પત્ની તણી, નથી ,બ્હેન ભાન ભુલ્યો તું એ;
આ તરૂણીનાં તેજ આગળ, તોલ તારો તું ખુએ.
કીરણ સતાવે કેમ તું પશ સાંભળીશ મુખથી શું એ;
કરમાય છે કુમળી કળી, છબી છેલડી રસવેલડી—હીંચે.

હું (૧૮૭૯)—સુકન્યા સાવિત્રી—

હું નથી એવી ભોળી (૨) હવે તો રહીરે;
પાવરધી થઇ પુરી, મારી જોડ જડે નહી ખોળી—હું•
નિત્ય કજીયા કંકાશ કરી, ઘરમાં સળગાવું હોળી.
પ્રસંગ આવે પરખાશે, તું ગણજે કે કોળી.—હું•
ભલે ભાયડો ભીખ માગે, ખાંધે ઝોળી,
આપણે તો બાઇ ઘીમાં ઝબોળી, ખાઇએ ખીરને પોળી.

(૧૮૮૦)—સુરદાસ—

હું ભજન કરીશ હરીનું સદા સુખે,
આ સંસાર આગ સમ લાગે, મિથ્યા ફાંફાં મારી હારી.-ભજન.
નહિં કોઇને કેવા તમારી, વાત આ બંધાઉં છું;
રાખો ભરોશો હૃદયમાં, હું-દેવનાં સમ ખાઉં છું—ભજન.
છોડો ક્ષમા લાવી મને, ઝટ આંકીથી જાવા દીયો;
સંતોતણા સહવાસમાં, ગુણ કૃષ્ણના ગાવા દીયો—ભજન.

(૧૮૮૧)—સુરદાસ—

હું હવે નાચ્યો બહુજ ગોપાલ, કામ ક્રોધનાં કરી પરિધાનો;
કંઠે વિષયની માળ, મહદ મોહના નેપુર વાજે,
નિન્દા શબ્દ રસાલ... ... ...હું હવે.
કોટી કળાઓ નાચી બતાવી, ના રહ્યો કાળનો ખ્યાલ;
સુરદાસની સર્વ અવિદ્યા, દુર કરો નંદલાલ...હું હવે.

(૧૮૮૨)—જગતસિંહ—

હું છું રંગીલો જુવાન, ફક્કડ અકકડ ચાલું આમ;
જાણું છું વિદ્યા તમામ, રસિકલાલ મારૂં નામ.
બંદાના રૂપ આગળ માનો, કામદેવ પણ તુચ્છ;
કોઇ કામની રીઝા થાય છે, જોઇને મારી મુચ્છ.

એક્કો છું, વિદ્યામાં તેથી, પંડીતમાં પંકાઉં;
કસબી પુરો ગાવા માંહી, રાગ રાગણી ગાઉં.

(૧૮૮૩)—શારદાવિજય—

હું તો પ્રેમની જોગણ, પીયુને શોધવા ચાલી;
શોધવા ચાલી, પીયુને શોધવા ચાલી
રાજની ભોગણ, બની સરતાજની જોગણ—પીયુ૦
પ્રેમની કફની ધરીને, પ્રેમની ઝોળી;
અંગે ભભુતી પ્રેમની બસ પ્રેમથી ચોળી—પીયુ૦
કરૂં સાધના શ્રૃંગારની, કરૂં શ્યામનું દરશન;
રટું મંત્ર માળા કર લઇ, બસ પ્રિયતમ-પ્રિયતમ—પીયુ૦

(૧૮૮૪)—વીર કેશરી—

હું પદ તજો હરામી. દુનીયા નથી સદાની
જર જોરને જુવાની, સહુએ થવાની ફાની.
સાચી સલાહ માનીને, કરણી કરો મજાની;
મમતા મુકોને પ્રાણી, સહુ અંતે ધુળધાણી.
આ જુઠી જીંદગાનીરે. સપના સમી લ્યો જાણી.
કોઇ આજ કોઇ કાલે, પરલોક પંથ ચાલે;
જમદૂત આવી ઝાલેરે, દુનિયા ડુબી જવાની.

(૧૮૮૫)—વિર કુણાલ—

હું તો વીધ વીધ રંગ બતાવું નેન નચાવું;
ને લલચાવું મારા કંથને વશ કરવા.
રીસ કરી જોરૂં આડી આંખે, ભૂમી ખણતી શરમાતી;
હાંરે સખી લળી લળી હું ચળકાતી—
મનાવતાં પણ હું મરડાતી, છણકે છટકી જાતી:
કહે માફ કર કાલાવાલા, કરતાં હું હરખાતી.
હાંરે સખી હસી હસીને ખસી જતી;
પગે પગે જ્યાં પ્રીતમજ, ત્યાં પાણી પાણી થાતી.

(૧૮૮૬)—શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—રાગ, ગઝલ, કવ્વાલી.

કુછ હયુ દીલોજાંશે, ઊલફત મહંમદકી;
કે તડપાતી હે દીલ મેરા, મઝે કુ રકત મહંમદકી.
મદીનેસે જોતી હય, તો ઇતના પુછ લેના હું;
સબા જલ્દી બતા કેસી, તબીયત હે મહંમદકી.
ન હમ જન્નતમેં જાયેગે, નહિ દોઝખમે જાયેંગે;

ખડે દેખા કરેંગે હઅમેં સુરત મહંમદકી.
દરે જન્નત રીદવા જબકે, દરવાજાપેં રોકેગા;
તો હોગા હુકમ જાને દો. એ હય ઉમત મહંમદકી.
મીટાયા કુફ દુનીયાસે. બજાયા દીનકા ડંકા;
દીખાયા તુરકા જલસા, વો હય તાકાત મહંમદકી.

(૧૮૮૭)—આનંદ લહેરી—

હું છું નખરાળી નાર સામું ન જોશો લગાર-હું છું
નખરાંએ કંઇકને ઘાયલ કર્યા છે, મૂર્છા પામ્યા છે હજાર-હું છું.
વાંકી ભમ્મર મ્હારી કામણગારી નેણ જાણે ખંજરની ધાર-હું છું
—સ્હામુ જોશો તો પોક મૂકી રોશો બનશો એ અકકલ ગમાર-હું છું

(૧૮૮૮)—સરસ્વતીચંદ્ર—

હું પરણું કદી નહિ પીડા ધરૂં મહિં શીરે કદાપી સંસારની;
રહું બાળ કુમારી સદા બ્રહ્મચારી ભકિત કરૂ વિશ્વાધારની,
પ્રિતી તણાં પીંજર વિષે પરવશ થઇ પડવું નહિ;
સંબધીઓના બંધની બેડીથી તન જડવું નહિ.
આ નાટકી સંસારની દુગ્ધા મહિ મરવું નહિ.
અમ્રત ગણીને વિષમ વિષ પીવાનું મન કરવું નહિ;
જુઠી માયાના અંધારામાં હું પડું નહિ રહી વાત હ્રદય વિચારની.

(૧૮૮૯)—વસુંધરા ઉર્ફે બેધારી તરવાર—

હું રસવેલી મદઘેલી નારી તરશી પ્યારની (૨)નારી તરશી પ્યારની
છું યુવતી કામણગારી નર નયન બાણથી મારી રમું રંગે
રશની રેલી......નારી...હું

કોઇ લાલ લહેરી જો આવે રતિ સુધા સરસ પીવડાવે તે તરૂવરને હું વેલી
નારી......તરશી પ્યારની...હું...

(૧૮૯૦)—ખુબસુરત બલા—

હુવે બાઇ કોટ મીલા ટીનપાટ ગઇ તેરી મેરી જોરૂજી, (૨)
કયશી ડાલીથી લુટ માગે ડાસનકા બુટ કર્મા લાવે ન સુટ.
તો જાયે મડમ રૂઠ અપસી બનીથી કૈશા પે લોટ;
મુજે તો મેરી જોરૂને સમજા થા ભોટ ગઇ વરસે બલા.
પાપ સરસે ટલા અમ તો વોહ ટોપી અમ્માંના વોહ પુરાના;
જામા સજકે કરેંગે ડાહ બાહ.

(૧૮૯૧)—સન્યાસી—

હેરી આઇએ ગુન ગાઇએ રાધાવરકો જઇએ જીવનપર વારી પ્રય પ્યારી
કુંવર કનૈયા બંસી બજૈયાં ધેનું ચરૈયાં લેવું બલૈયાં...હેરી.
લટક લટક આવત લાલ સોહાવે સંગ ગ્વાલ;
રાધાકો પ્રાન પ્યારો નટવર શ્રી નંદદુલારો,
હસત હસત મોરો મન હરલીનો લાલ બલાપે વારી......હેરી

(૧૮૯૨)—હીંગ ખમાચ ભજન—

હે ગોવીંદ રાખો શરણ અબતો જીવનહારે ૨ અબતો જીવનહારે ૨
હે ગોવિંદ રાખો શરણ અબતો જીવનહારે ૨
નીર જીવન હેમ ગએ, નંદકે દુલારે;
ચીચકે બીચ ફસત જાય. ચરણ ગયે કમાકરે (૨) હે ગોવિંદ (૩)
અબતો જીવનહારે. ચાર પ્રહર જોગ ભએ, લે ગયે મથુરાનરે;
નાથ પ્રાણ સેવન લાગે, ક્રીષ્ણ ના પોકારે, હે ગોવિંદ (૩)

(૧૮૯૩)—રૂકમણી સ્વયંવર—

હેરી સખી આ વસંત સમીર સંદેશ કહે મને શ્રી વરનો.
રજ પુષ્પ સુગંધથી ગંધ વહે, કહે કૃષ્ણ કૃપાનીધી કુશળનો;
વળી કોકીલ ગાને સુવાણી વદે, મહિમા મુખથી નટનાગરનો.
લતા પત્ર પુષ્પ પ્રફુલ્લતની, હસી હસી કહે શ્રીગિરધરની;
ભીજો ભીની મુજ અંતરની શુભ ગેગ થવા કમળાવરની.

હો (૧૮૯૪)—સતી દ્રૌપદી—રાગ, ગરબો.

હો કનૈયાજીરે, અમને મોહન માય, લગાડી, અલબેલા;
વનમાં વેણ વગાડી, અલબેલા—હો૦

સાખી { "બંસીબટ-પનઘટ-નિકટ-તટ-યમુના યદુવિર;
"નીચે નટવર નંદના, હરી હળધરના વીર.

લીલી લવિંગ સતી, શોભતીરે;
લીલાં વનવૃક્ષ વેલ વાડીઓજીરે, બાગ વાલમજી—લી૦

સાખી { "ચાલો સખી જઇએ, ત્યાં, જ્યાં વસે વ્રજરાજ;
"નીર ભરંતા પ્રભુ મળે, એક પંથ બે કાજ.

રસીયાજી રાસ રમાડોરે, અમને રસીયાજી રાસ રમાડો;
સમીરે સંધ્યાની ચાલી, સરખી સાહેલી,
આનંદ અંગે પમાડોરે, અમને રસીયાજી રાસ રમાડો.

સખી { "બંસીબટ સમ બટ નહીં, નંદ ધામ સમ ધામ;
"વૃંદાવન સમ વન નહીં, કૃષ્ણનામ સમ નામ.

કાનજીને માથે, મણી જડયાં મોળીયાંરે;
તારા મેડીયાનો અડો અડો દડ ખમા ખમા-રૂપાળા-કાનને.
કાનજીને માથે પીળા પીતાંબર, પેરીયાં કાનજીને કાને;
કુંડળ હૈયે હાર. ખમા ખમા લટકાળાં કાનને-હો કનૈયા.

(૧૮૯૫)—પ્યારા સાહેબ—

હોરી આજ જલે ચાહે કાલ જલે મેરા કુંવર કન્હાઈ મોસે અુનં મિલે
મુજે બિરહ કો બીરહા સતાવે સુની સેજ મેકા ડસ ડસ જાવે,
મેતો મરત અરત હોરીસે શામ સુંદર મોસે આન મીલે.

(૧૮૯૬)—જલસા સંગ્રહ—

હોરી ખેલન ન જાની યા મન પિયુ અનારી,
હાથમે થલ ગુલ લ ફેંટમેં નીરપર ચડિયાં ભારી—હેરી,
ઉઠીલે ભેટ સોદાર આયા કયા કરે બનજ બેપારી.—હેરી.

(૧૮૯૭)—સુંદરવેણી—

હોકો બોલે ગુડ ગુડ, માંહે ભર્યું છે પાણી;
આગલા તંબાકુ લા લા દેવહંડા પાણી. (વાહરે મારા હોકા.)
હોકો વ્હાલો લાગેરે મને હોકો વ્હાલો લાગેરે ભાઇ ભાઇ;
હોકો વ્હાલો લાગે. ચોરાનો ચોધરીોને દીલ્લીનો દીવાન ભાઇ (૨)
હોકો વાલો લાગે (૩)
ચલમ તો ચતુરાઇ કરે ને હોકો હરાની માયા;
અલેછીમાં હાથ નાખી જાણે.(૨)
જાણે ગંગાજીમાં નાયા ભાઇ ભાઇ હોકો વ્હાલો લાગે (૩)
વહુએ વળાવી દીકરીનું આવ્યું આણું;
ખાવા પીવાની વાત ન જાણું ભાઇ (૨) એકો હોકો તાણું ભાઇ ભરાઇ
હોકો વ્હાલો લાગે (૨) વ્હારે મારા હોકા હોકા (૨)
ડુંગર ઉપર દરિયો જળે ને દરિયો કરે પોકાર;
ચતુર હોય તો ચેતજો મુરખ કરે વિચાર-વ્હારે મારા હોકા

(૧૮૯૮)—જલસા સંગ્રહ—

હો રાધા સંગ ખેલે હોરી સખી મીત દેખે અહો;
નંદ ગામડી સખીઆં કહત હે સબ મીલ ખેલે હોરી,
રાધા બીહારીસે-રંગ મચાવત, હમકો પાપ કરોરી;
ચલો સબ ખેલે હોરી..............હો૦

(૧૮૯૯)—ચલતાપુર્જા—

હાં મોરી જાન જીયરવા ધડકે કાંસે કહું દુઃખ મય દુખીયારી;
હાંએ ગઇ મોરી મતવારી મોરી જાન.

ભિપત ભવરમેં જાન હય દૈયા એ ઘટ ઘાટ ફુસી મોરી નૈવા:
ઝુધ કયસી ચેહ ખારી–મોરી જાન.

(૧૯૦૦)—વીર કેસરી—રંગ મરમો.

હાંરે ભાવ ધરીને ભજામી ભવ્ય ભારથી માતા;
દયામયી દેવી નમાં જયકર ગીનો દેવતા ગાત.
માતા તવ સૌજન્ય સાગર સૃષ્ટિ પર ફેલી રહ્યો છે.
વિજ્ઞુથીનો સૌરભ સુંદર લોકાલોક ફેલી રહ્યો છે.
નમામી વિશ્વ વિજેતા દે સુખદાતા વ્હાલી વિધાતા–હાંરે૦
જનુની અરજી ઉરમાં ધરજો વરદા વિમલા કરૂણા કરજો;
પરદેશી તણા હુમલા હરજો જય કિર્તિ સુલેહ સદા મળજો.
સહુ આર્ય મંહિ શુભ સંપ થજો છળ ભેદ વિવાદ પ્રમાદ જજો;
ચીરકાળ અમારૂ સ્વરાજ્ય રહો અમી વૃષ્ટી કરી દુઃખદાંદ હો.
ધર્મ નીતિ ચાતુરી હિંદીયે વિરાજો ઉન્નતીના શીખરે ભારત બિરાજો;
ન્યારી ન્યારી જહોજલાલી આપો આશ પ્રીય કરનારી–હાંરે૦

(૧૯૦૧)—સતી અનુસુયા—

હાંહાંરે સંતો સંત સમાગમ મોટો (૨) જેનો ત્રિભુવનમાં જોટો (૨)
જોટોરે, સંતો સંત સમાગમ મોટો–હાં હારે સંતો
કરવો હરીભજન વેહેવાર કે જેમાં કદી ન આવે ટોટો;
ટોટોરે સંતો સંત સમાગમ મોટો, હાં હારે સંતો.
જગમાં જાયું તે જવાનું ૨ કરતાં ખળ ખળભો ખોટો;
ખોટોરે સંતો સંત સમાગમ મોટો હાં હાંરે સંતો,
ધરવું ધ્યાન હરીનું સાંચું (૨) એ વિણ સઘળો ગડબડ ગોટો;
ગોટોરે, સંતો સંત સમાગમ મોટો. હાં. હારે સંતો.

(૧૯૦૨)—સતી પદ્મીની—

હાંરે. કોઇ વાલમને લેઇ આવોને, હાં મને છેલ્લા રંગીલા મેળાવો;
જુલમી જુવાની. આ હૃદય દીવાની, લલીત વીલાશી, એ વાલમ વિના.
રજની અંધારી હા, લાગે નકારી.
ચતુર ચકોરીને ચંન્દ્ર વિના, હાય બળી, હું હાય બળી હું,
પિયુ પિયુ તનથી તલસી રહી...

(૧૯૦૩)—મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—

હાં, જઇ મળું આજે મિત્રને; પ્રાણ પ્યારા ......હાં જઇ.
સુન્ય હૃદય આ મિત્ર વિનાનું, જેવુ પુષ્પ સુગંધ વિનાનું;
તુજ વિરહે, હત ભાગ્ય હું માનું.
ભેટીશ ભગવતી સુંદરીને, મનોહરી મધુરીને મળાશે;
મનમાન્યો મહોત્સવ થાશે. ભેટીશ ભગવતી સુંદરીને—હાં જઇ.

(૧૯૦૪)—માલતી માધવ—

હાં હાંરે, મને ઠગી, ઠગારે મને ઠગી, જાણીને ભોળી નાર.
ખોટા બોલી શાને ખુવે છે ભાર—આ છે ખોટા કરાર(૨)
ખોટા ખોટા! હા ખોટા......ઠગી......

સાખી { "અંતર પ્રેમ વિના બધા, નિષ્ફળ કોલ કરાર;
"એ વિણ કો દંપતી તણો, નવ સુધરે સંસાર.

(૧૯૦૫)—સુર્ય કુમારી—

હાં હાંરે અમ્મર ધામ તણા વાસી સુખરાશી
પ્રેમ માર્ગના પ્રવાશી દેવાંશી;
પ્રેમની પરિસીમા તો જાણે જગમાંહી કોઇ.
વિરલા દેહ ધારીઓ તો ભાવના જુદીજ જોઇ;
જાણી જોઇ માણી જોઇ. અંતરે પ્રમાણી જોઇ.
ધોઇ અંતરના આંસુથી વિશ્વની ઉદાસી;
જેની દૈવી જ્યોતી જગમાં પ્રકાશી—અમ્મર.

(૧૯૦૬) માલિની—

જુઠો છે સંસાર સમજ મન જુઠો છે સંસાર.
મોહ ફંદમાં ફસો નહિ ભાઇ જુઠો છે સંસાર.—સમજ
લેશ વિપની જાણો વનિતા નર્કતણું છે દ્વાર,
કદી ભરૂસો કરશો નહિ કો પરતાશો ખુબ યાર.—સમજ
માત તાત મિત્રો ને પુત્રો સૌ સ્વારથી સંસાર,
કુટુંબ કબીલો માલ ખજાનો મીથ્યા છે ઘરબાર.—સમજ.

(૧૯૦૭)—ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞા—

પોપટવાડીમાં પધારજો, લહેરીલાલ
મંદિરની સામે મુકામ છે.
નીચે દેશી દારૂની દુકાન—લ્હેરી........
ચંડુલ ખાનાનો માળ મારી પાડોશમાં,
કાકા કોવાનું નિશાન છે—લ્હેરી.........
તબલા સારંગી સુર, હરતા મન કંઇકના,
ઇશ્કી ટટ્ટુનું રમખાણ છે—લ્હેરી.........
લાલ સમીસાંજ પહેલ, વહેલા પધારજો,
ઉડતાળીઆનું તોફાન છે—લ્હેરી.........
ઉંચી નજર કરી, ગાડી ગબડાવતા,
મુરલીબાબાની મોકાણ છે—લ્હેરી.........

(૧૯૦૮)—મનુ-મણી—

પ્રીતિ પાશે પડેલીઓ બેન જા જા રીસાય શું
મીઠી આશે જડેલી ઓ બેન જા જા રીસાય શું
કોની લટકાળી બાળી આંખો રૂપાળી ? આલી કોણ,
મળ્યો વનવાળી ? બહુ બોલના–નારે ના આ.
હટ દૂર શી જરૂર વાહ–જા જા રે - પ્રીતિ

(૧૯૦૯)—રંગ તરંગ—

હર વકત તેરી સુરત અય જાન સામને હય;
હર લેહજા સામને હય હર આન સામને હય
દીલ ચાક ચાક કરકે મુજસે યે કેહ રહે હય;
એહ દીલ અગર તેરા હય પહેચાન સામને હય.
વાદા કીયાથા તુમને અચ્છી કસમ તો ખાઓ;
રખ્ખો તો હાથ દીલપર ઇમાન સામને હય.
મુજસે ન હોગા કોઇ દોજાન રખનેવાલા;
એક જાન મેરે તનમેં એક જાન સામને હય.

(૧૯૧૦)—ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞા—

સુકાની મારો સંગીરે, આ ભવમાં
હે ભીડ ભંજન, અરિબળ ગંજન;
સંકટની સેના ચઢી જંગી—આ ભવમાં......
જાનકી જીવન, શિયળ નિભાવન;
કરશો ના મુજને આજ ભંગીરે—આ ભવમાં......
કમલ કળી કદી ઉગે નહિ નદી;
એ તો સરોવરની છે ઉમંગીરે—આ ભવમાં.....

(૧૯૧૧)—વીર કુકમીર

અહો અલબેલી નહુ મદઘેલી ભલી તું ભામા ભોળી,
દુલારી ભલી–ભલી તું-(૨)
નયન કટારી ભ્રકુટી ભારી, કંઇ કંઇ કામણગારી;
ઉસગતિ મદમાતી પીશું પીયૂનું પ્રણયનું વારી—અહો.

(૧૯૧૨)—રંગ તરંગ—

રચી મજાની ભાજી અંદો બાહેર સટકે છે,
ડ્રાઇવર વિણ આ ગાડી જોઇએ ક્યાં જઇ અટકે છે.
ગાજસ રચી મૂકીને આડું ટહેલું કાપીને,
ગજબ! કીધા છે માગીઝ ચાંપી છે...રચી.

(૧૯૧૩)—ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞા—
લ્હેરીલાલને પંખો ઉડાનું હો રાજ—થઇ ગરમી.
આ પંખો લઇને સુથાર ઘેર ગયતી.
પંખાને દાંડી લગાવી હો રાજ—થઇ ગરમી.
આ પંખો લઇને દરજીન ઘેર ગયતી,
પંખાને ઝાલર સીવાડી હો રાજ—થઇ ગરમી.
પંખાને વાયરે તનમનની શાંતિ,
જાણે ચોપાટી પરની ઠંડી હવા—ગઇ ગરમી.

(૧૯૧૪)—અહારે પરસ્તાન—
અગર હમ બાગમાં હોતે તો ગુલશનકું લુટા દેતે;
પકડકર દસ્તમેં બુલબુલ ગુલોંસે જા મીલા દેતે.
જો હોતે બાગ કે માલી, લુટાતે ફૂલ ડાલી;
ગુંથાકર હાર ફુલોકા, વો દીલ બરકું પેના દેતે.
જો હોતે બાગ કે ભંવરે, કલી કે બીચ છુપ રહેતે;
મઝા ફિરતકી લેને કા, સુબો હોતે નીકલ જાતે.
હમારા દીલ પતંગ હોતા, ઉડાતે ગમકે દોરેસે;
ચઢાકર ઇશ્કકા માંજા, પતંગ ઉસકા કટા દેતે.

(૧૯૧૫)—કુંદન કુસુમ—
ફુલડાના શોખી કોઇ ફુલડાં લ્યો,
ફુલડાં સુંઘીને લાલ મુખડાં દ્યો.
મન કરો મોગરો, ચિત્ત કરો ચંપો;
કાળ જાતો કેતડો, સાચવા લ્યોરે નવાબો;
ગમરૂ ગુલાબ કોઇ લ્યોરે નવાબો;
ચુંટી ચુંટીને સુધી દીલડાં દયો.

(૧૯૧૬)—ગાયન—
મોરી લગડી કરીતી પ્રીત,
કે પલમેં તોડ ગયોરે—કે પલમેં.
સાકી બન કે જામ પીલાદે,
કરકે મસ્ત બેહોશ;
કે સુતડી છોડ ગયોરે—કે સુતડી.
ધોબન જાત કમીની કરકે,
ખીંચ કે દીલકી ડોર;
કે ડાચી મોડ ગયોરે—કે ડાચી,
દીલ દે દે બે દર્દી બલમા,
ઇશ્ક મચાયા શોર;
ઝીધર વો ચોર ગયોરે—ઝીધરવો.

(૧૯૧૭)—ભુજબળથી ભાગ્ય પરિક્ષા—

કયામત હયે કીસકા મુખર દેખ લેના;
કરેંગે યુહી દીલમે ઘર દેખ લેના.
મુબારક તુમ્હે બાંધના તેગો ખંજર:
મગર પહલે અપની કમર દેખ લેના.
મનેલ લેગે હમ દેખકર તેરી આંખે;

(૧૯૧૮)—ભુજબળથી પરિક્ષા—

પરદેશી સૈંયા નેહા લગાય દુ:ખ દે ગયો
અપનેકી ઓધિમાં કીગે ગયો
દુ:ખ દે ગયો. સુખ લે ગયો,—પરદેશી
સોતન મીરબાદ રાખો
જપરન લલચાય રાખો;
કહેકે અમૃતરસ ચાખો.
કહેકો રસબસ અભિલાખો.
હમસેબતિયાં કરકે પતિયાં ના દીયો;
સુખ લે ગયો દુ:ખ દે ગયો—પરદેશી

(૧૯૧૯)—ભુજબળથીભાગ્ય પરિક્ષા—

જાદુ નયનોકા મનકો લુભાય ગયોરે
આગ બીજુરકી તનમેં લગાય ગયોરે...જાદુ.....

ઉસ સીતમઘરકા પતા હાથ મેં થાકે કયુંકર?
ઓર પાઉં તો કહો હાલ સુનાઉં કયુંકર?
સામને બી હો ખડા ગરતો બુલાવું કયુંકર?
રૂઠ જાઇ તો સિતમ ઉસકો મનાઉં કયુંકર?
રાહ ચલતે જીગરકા ચુરાય ગયોરે—જાદુ...
ચલાહય છોડકે બિસ્મીલમુજે કહાં કાતિલ;
તું સરસે પ્હેલી મેરી કાટલે જાં કાતિલ;
જીનુંકા જોર હયે મેં બાર કિસ્સે કહું,
તુહી સુને ન સુને હાલે જાર કિસ્સે કહુ.
બાતબાતોં મેં મુજકો ફસાઈ ગયોર—જાદુ.....

(૧૯૨૦)—વામન અવતાર—

લોક કહેતા છકેલી રંગીલા મને જો તે કહેતા છકેલી.
હું તો જોબનમાં ઘેલી બનેલી—રંગીલા.
બાગ બગીચાની સ્હેલ બહુ સુંદર જાણું શું ઘરમાં ગોંધેલી
બદામી હલવોને પ્યારી જલેબી તાજી તાજી ખાઉં રહેલી—રંગીલા.
સાટીનની સાડીઓ ફસણા ભરેલી કોર સમજોન કોઇએ દીઠેલી
પોલકાને ચોળીયોનો પાર નહિ મારે ઝટકેથી લુંટી લાવેલી—
નવસેરા હાર સાચા મોતીના સુંદર બંગડીઓ માણેક મઢેલી
લુગડાંને જુગનાં આ લાડવઇ ફેરતી વિઘા હું પાણી બનેલી—રંગીલા.

(૧૯૨૧)-વીર છત્રસાલ-

હાથનાં કીધાં હૈયે વાગ્યા વૃતિ હરામ ન રાખવી.
ઘરડી ઉમરે જુવાન બૈરી ઇચ્છા કદી નવ રાખવી.
આજ મળી હંસા પ્યારી...
... ... પ્યારા હરીલાલને.
વૈદ બની કંઇક ગોટા કીધા, પૈસા ખુબીથી મેં લીધા;
પ્રતિજ્ઞા એવી હવે લઉં કે થાપણુ કોઇને ન આપવી.
સુધરી ગયા સહુ નીતિ પીછાણી અનીતિ વાત ન માનવી.

(૧૯૨૨)—રા, નવઘણુ.

લુચ્ચા જમાઇ તેં મારી ઇજ્જતનાં આજે કરાવ્યા કાંકરા.
પુછયા વિના તું મારી આ બાયડી લઇને ચાલ્યો કયાં વાંદરા.
પિતાજી મારા પીયર લઇ જાય છે.
વંઢાના જેવું જીવન આ થાય છે.
કાલે સવારના જાશું બજારમાં બૈરી નવિન કોઇ લાવશું.
ત્યારે તો દીકરા હસી હસાવી નવીને પ્રીતે રમાડશું.
ચાલો પિતાજી સુખે છોડીને ઘર,
બુધ્ધિમાં એમનો ડબ્બો તો ગુલ છે.
બાયડી લઇ ભાગવું આ તમારી ભૂલ છે-લુચ્ચા.

(૧૯૨૩)—રા ' નવઘણુ.—

ઓ બંગાલી બુલબુલ મારા શા કાજે રીસાઓ,
ખંભાતી ખચ્ચર અહિંથી ઘરભેળા થઇ જાઓ,
મારા માનીતા ભોજાઇ, ચાલને બોલાવે તારા
બાપનો જમાઇ.
ગંધાતી વરિયાળી અંતરગઢ માંહે ગંધાઓ:
જાઓ ખસો ભોળી ભામાને શા માટે સતાઓ.
—મારા...
ગૃહરાણી થઇ આ રાજાના મ્હેલોને શોભાવો.
છુટા છેડા આપી સીધા સોનાપુરમાં જાઓ.
નાની નણુદીના ભાઇ (૨)ચાલ.

(૧૯૨૪)—વીર છત્રસાલ.

રાજ સુંદર સુહાગી મળ્યા કાં તમે મુજને.
ઉર કમળમાળ ધારી ના વિસારશો મને-રાજ...

પિયુમમ કર્મવીર બની નિજદેશ હિત ઉરધરી.
પરિમલ પ્રેમનો ભરી અનુપમ કીર્તિને વરી.
પાળજો પિયુ હુલાસે
સ્નેહભીની રમણીના સુણાવો શ્યામ પ્રેમ ગુંજને–રાજ...

(૧૯૨૫)—વામન અવતાર—

ક્યાંય સરખી સમાણી જોડી ના મળે
સુનો લાગે સંસાર એળે જાયે અવતાર–ક્યાંય.
ખીલી જોબન ફુલવાડી પહેરી પચરંગી સાડી
કંચુકી કમાનવાળી મારી આંખલડી અણીયાળી
જોબન બહાર જાયરે–સુનો
ચંપાકળી સુંદર સરસ ભમરો સુગંધી ના લહે
કંટક છતાં ગુલાબ કળીપર ભ્રમરજી રાજી રહે
કસ્તુરી કાળા રંગની ઉત્તમ સુગંધી છે ભરી
હું છું રૂપાળી પદમણી તે મુર્ખને પાલે પડી સુનો

(૧૯૨૬)—દેવી ચૈધરાણી—

બીચરા દીન બની નરનાર ભારતમાં કંઇક જુએ મરતા,
તવંગર છેજ મહી અંજાય; ગરીબનું બેલી કોઇ નવ થાય,
ઉજાગે અંગ ઉઘાડે વસ્ત્ર વિનાના વસ્તી મહીં ફરતા
અરેઓ ભારતના ધનવાન કરોને તનમન ધનનું દાન,
બચાવો દીન જનોને પડો ન પાછા પરમારથ કરતાં—

(૧૯૨૭)—રા ' નવઘણ—

આજે થઇ ગઇ સાદી થાતી મટી બરબાદી
સાચી રહી આબાદી ઇચ્છા પુરી કીધી આજ
ખુબ જોડી મળી વાહ બંનેની આશ ફળી
નાચો ગાવો આવો ધુમ મચાવો આપસમાં સહુ—

(૧૯૨૮)—વામનઅવતાર—

બંધુ વશ કીધો મારો જે સરલ હૃદય ગુણવાળો,
નણદી નવ દોષ અમારો છે કપટી વીર તમારો.
શયન ભુવનમાં હતી એકલી છેડ કરી છેડ કરી છુપાઈ રહ્યા,
અંક ભરી પાલવ મુજ મોહન મન બરમાવી ગયા—નણદી,
ચંદ્રવદન મુખ શરદેન્દુ સમ ભ્રકુટી કામણગારી;
કામણ કરી લલચાવ્યો ભમરો લલિત કળા છે તારી—બંધુ
મનમોહને બોલાવી સાન કરી હું ભોળી ભુલખાઇ ગઇ;

સ્મરતણાં સરથી ઉર ભેદ્યું પરવશ થઇ લોભાઇ રહી—નણદી.
ખીલેલી જોબનવાડી તુજ મોહ રતી રંગ ન્યારો.
મુરકી નાખી તે ભરમાવ્યો ભાન ભુલ્યો વીર મારો—બંધું.

(૧૯૨૯)—સતી સુલોચના—
અરે મન વૃથા વિચારો કરે હોયજે ધાર્યું વિશ્વંભરે
આપ ચીંત્યું અધરથી ટળે અચિંત્યુ આગળ આવી મળે.
રામચંદ્ર માહારાજ અવધ રાજ્યસિન પર પગ ધરે
હરિ ઇચ્છાએ નરહરી સરખા તજી રાજ્ય વન ફરે—હોય
સીતા સરખી સુભાગ્ય લક્ષ્મી મૃગમાયામા પડે
કનક કુરંગે ચર્મને વશ થઇ રાવણ કાંધે ચડે—હોય.
જેનાથી નરનાગ સુર યમરાજ સરીખા ડરે
એવો લંક અધીશ શીષ દશ એક શીષથી—હોય.

(૧૯૩૦)—રતીસુંદરી—
ખીલી જોબનની કળી કરમાઇ જાય છે.પિય ભમરા વિનાની
વેલી ઘેલી થાય છે.
ઝુલે જુવાનીમાં ડોલતી ડાળીએ રસિયા વિનાની મુઝાઇ જાય છે;
પ્રેમીના પંથનો જે ગ્રંથ ગુંથેલો રસીલો નહિ ભેદુ વિના પરખાય
પ્રીતિ પુષ્પાવેલો
જોડી વિના જુવાનીનો જુવોને રંગઝરો, મરે છે પ્રેમલિલા પ્રિત
ફુવામાં અધુરો જઇ ભેદું રસીયાને રમણી હું દીસે એમ થાય છે—

(૧૯૩૧)—સતી સુલોચના—
ઓય મરી મઇ માડી મુક પોક હજુ તું તાણી
હાય બચાના.
રંડાથા આડો આંક છે.
મેરાનું નામ દેતી ગાવાને બેઠી
રંડા ચંપા ગેહી અબ તેરા કામ હય.
ધારીને ભગવા ઝાળી રાબોડી શેર ચોળી
દુનીયા ઠગવી એ જોગટાનું કામ છે.
ચંપાનું ચેટક વળગ્યું બુઢ્ઢાનું જીવન સળગ્યું
શોનાપુર બીજવાનેકા એ સોંગહય,

(૧૯૩૨)—નિર્મળગંગા—
વાહ ખરાળી કલી રસાલી ગોરવદન પર
ભોગી ભમર તુજ યોવન લુંટવા આવશે.
આ મહેલી યોવનવેલી રાજ રસિકવર,

પરમલ સુખકર ચીતડું તુજ શોભાવશે.
જાઓ મને ના સતાવો બળતુ જીગર ના દુભાવો (૨)
વાહ ? વાહ ?
શાંત હૃદય કર બાળ ધીરજ ધર રસીઆ પ્રિયકર.
રજની રસ ભર રંગે તુજને રમાડશે—વાહ૦

(૧૯૩૩)—રમણ સુંદરી—

જુવો અજબ જગત રંગે ઢોંગીલું જણાય. (૨)
સંત બીચારો ભૂખે મરે છે,
લુચ્ચો ઠગારો મોજ કરે છે.
હણે બકરી ને નહિ વાઘને મરાય—જુવો......
નાના મોટા કોઇ ન રહેવાના,
ટાણું થયું કે ચાલ્યા જવાના.
ઉગે રવિ તો પ્રભાત સાંઝે અસ્ત થાય.—જુવો......

(૧૯૩૪)—સતી સુલોચના—

પીયુની ખબર કોઇ લાવોરે સખીરી
મોહન વર મળવા સારૂં તલસી રહ્યું મન મારૂં,
સ્વામીને સંદેશ કોઇ કહાવોરે............સખીરી.
ચંદ્ર વિણ નિશા અંધારૂં વિયોગ્ય જીવન સારૂં,
દર્શન પિયુના કોઇ કરાવોરે............સખીરી.
વિકસે કમલિનિ પ્રાતઃ ભ્રમર રસિક આશે,
નાવે અલિરાજ કળી કરમાશે...........સખીરી.

(૧૯૩૫)—રમણ સુંદરી—

હું ઘોડે અસ્વાર રે હું અસ્વાર હું તો હું ઘોડે અસ્વાર.
ચટચટ હાંકું ઝટઝટ હાંકું મારૂં ચાબખ ચાર
—હું તો હું...

ઉં હું હું હું આમ કાં !
લે પ્યારના ચાબખા.
ચાર ત્યારે ચાર વેગે દરશન દે દીલદાર,
તારા આ શકનું મન હાલ
મારી નાજુકડી તું નાર
—હું તો હું...

કામી કપટી પરમાં લપટી, ખાંતે થાતા ખુવાર
આ તો વાગે છે.

બાઇ ડાહી તારી માગે છે ! મેતીઝ ને લાડવો,
તું કાળાં કૃત્ય કરનાર, ગાસ ચણ્યા ખાને ખુબ ઘોડા,
માથે જુદી ચાર
આવો પ્યાર
ચુપ ગમાર
—હું તો છું...

(૧૯૩૬)—નિર્મળ-ગંગા—

દીકરા બ્યુગલ બાદરમાં બી આશક ખટપટ કરતા;
મરદો મરદોપર મરતા અહા...હા...હા...હા...
ન્યાત કે કજાતનો કો ભેદના ગણે
વાગે બીંગલોને ગીત ગામના ભણે
સાત કે હો સાઠ વર્ષ તો ઉંટે ચડે,
કંથ કામીની સહાગે લાકડે વડે.—દીકરા...

(૧૯૩૭)—શ્રી જયમતિ.

હું ચાલું લચકતી ચાલરે-હું ગજ ગામની (૩)
સોહે બાહુ ભાલ વિશાળરે-હંસગમની (૩)
નયન તણે નખરે નચવું છું નાથને
નાની શું પરખે પ્રેમીના પાદને
હું તો બધું એ પરખું છું
પેખી પ્રિયતમ પ્યાર તું ગઇ ખુબચળી (૩)

(૧૯૩૮)—રૂક્મિણી હરણ—

બન્યા તમે પકકા ઉલ્લુના સરદાર,
તારે ખાતર બધું થાવા તૈયાર—બન્યા.
તારી પાછળ થયો છું હું,
બનો મારા સવારીના ટટ્ટુ.
ભલે બેસો મારા માન ખટ્ટુ,
તું કર્મનો પ્રારબ્ધ તાબેદાર—બન્યા.

(૧૯૩૯)—ગઝલ—

પ્રભુ પ્યારા નમન કરીએ, દયા દષ્ટિ કરો હરનિષ
ઉગારો તારો કે મારો, મદદ નિશ્ચે છે તારી એક.
હજારો મોજ મારે છે, લાખો પાપમાં રે' છે;
અમિ વૃષ્ટિ કરો પ્યારા, પ્રભુ અવિનાશી તું છે એક.
મદદ 'મુલ્લાં' ને આપો કે, રચે સંવાદ વિશ્રુરામા;
અમે તો દીન બાલુડાં, દયા ભંડાર તું છે એક.

(૧૯૪૦)—ગઝલ—

વિશુ ભારત અમારી માત, નવા જગને બતાવી દયો;
હવે સ્વાતંત્ર્ય અર્પીને, નવિન સ્વરૂપ લાવી દયો.
અમારા પૂર્વજો પ્યારા હરિશ્ચંદ્ર કૃષ્ણના જેવા;
અચળ કીર્તિ લઇ સ્વર્ગે, ગયા તે ધ્યાન ધરાવી દયો.
અમારો રેંટીઓ પ્યારા,
આ પ્હેરે ખાદીનાં વસ્ત્રો, બુદ્ધિ એવી બતાવી દયો.

(૧૯૪૧)—ગઝલ—

સુધારાની મઝા, બીરાદર બ્યુટીફૂલ બાળા;
લઈ ટાઉન વિષે ફરવા, જવું એ પ્યારી ફેશન છે,
મહાભારત જે રામાયણ, કિતાબો દીની ધર્મોની,
મૂકી મેટ્રિક અને બી, એ, થવું એ પ્યારી ફેશન છે,
સીતાર, તબલાને ફોનોગ્રાફ હારમોનિયમને ગ્રામોફોન;
વગાડી ચોપાટી ગાર્ડન જવું એ પ્યારી ફેશન છે,
સીનેમા, સરકસો, નાટક ચીરૂટ ટી પાન કપુરનો
બ્લાઇન્ડ ચશ્મા પ્હેરી નમને, થવું એ પ્યારી ફેશન છે,
ઓટોદીલ બ્હાર હીરામોતી હીરામાણેક લગાવીને;
વાઇફની સાથ કરે ઝઘડો, જવું એ પ્યારી ફેશન છે.

(૧૯૪૨)—

અમન ચમન ગમન કરો,
મળી સહુ સાથે...(૨)
કિસનલાલ—આવી રમા પાકશે,
હિંદ સ્વતંત્ર થશે;
સુંદરલાલ—પૂનર્જન્મ છૂટશે,
ચંચળા—બાળલગ્ન છુટશે,
ત્રણે—હિંદનો ઉદ્ધાર કરો,
વિજુરાખી માથે ...૨

(૧૯૪૩)—ગઝલ—

અરે! ઓ ચાહના શોખીન, પિવાના પેર પીઓ છો;
કરો તોલ ગુણ અવગુણનું વિનંતી એજ મારી છે.
ટરો લક્ષણ નહિ, પુરૂ, મૂખે ટપલીઓ મારીને;
અડાવો ચાહના પ્યાલા, તમોને શું એ પ્યારી છે.
જરા સમજો જરા સમજો, છેલ્લખતાં લેખ કો થરથાય;

અનાર્ય થાઓ છો ઇસ્કી, પીડા મન પર એ ભારી છે.
સ્ટીમરમાં ચઢી આવી, સલુણી ચાહ બની યારો;
બનાવ્યા આશકો તમને, વ્યભિચારી એ નારી છે.
કરે છે ખુનનું પાણી, હરે નૂર સાવકી માતા;
એ ચાહ તમને જે છે પ્યારી, તમારો જીવ હરનારી.
વળી બીડી કાળજું વીંધી, કરે છે કાર્ય શત્રુનું;
કરી ક્ષયરસ અને ખાંસી, હજારો મારે રીબાવી.
કરે છે વીર્ય ક્ષિણ એ તો, કુટુંબ પરિવાર પણ તેવો;
બીડી છે શોભતી પણ યાર, આખર પ્રાણ લેનારી.
બીડી ને ચાહના પુંજારી, ફરે વ્યસન નહિ છૂટે;
કરો મન થાયે તેવું છે, કરો કા જાનની ખવારી.

(૧૯૪૪)—ગઝલ—

કુસંપેરે કરી ને હાય! હિંદની સ્વાધીની આવી,
ન ભેદુના કુસંપે હાય! હિંદની સ્વાધીની આથી.
કહાં ગીઝની કહાં દીલ્હી, કહાં ઘોરી ક્યાં પૃથ્વીરાજ;
જયચંદના કુસંપે હાય! હાયે! સ્વાધીની આવી.
કહાં અંગ્રેજ બંગાળ, કહાં ક્લાઇવ કહાં શીરાજ;
મી. જાફરના કુસંપે હાય! હાયે! સ્વાધીની આવી.

(૧૯૪૫)—ગઝલ—

ઉસ સુરતકો દેખતેહી, દીખ તેહી, દીલ દીવાના હો ગયા;
મેનકા શરમાહી જાવે, ઉસસે આંશક હો રહા.
મોહિની હયે આંખ ઉસકી, હોઠપે સુરખી હયે ક્યાં!
જાણે લે લું મયે ચુમીઅબ, દીલ દીવાના હો ગયા.
સુર કોયલસા સુનાજબ, મુઝકો મનમેં ભા રહા;
અબ નહિ હયે હોસાલા બસ દીલ દીવાના હો ગયા,
ગાલ ઉસકે હયે ગુલાબી, કમર પતલી ક્યા છટા!
દેખ ઉસ મોહની સુરત, મયે દીવાના હો ગયા.

(૧૯૪૬)—ગઝલ

પ્રભુ મારો હતો તેવો ફરી ભારત બનાવી દયો;
ફરી ભારત બનાવી દયો, નવિન સ્વરૂપ લાવી દયો.
અમારા કૃષ્ણને અકબર, શિવાજી ભિષ્મને ગૌતમ;
સતી તારામતી જેવાં, અમારાં રત્ન લાવી દયો.
આહુતિ પ્રાણની આપે, સ્વદેશ માટે બની શૂરા;

અભય થઇ સંચરે જગમાં, મતિ એવી બતાવી દયો.
અમારા વીર ભક્તોના, પુર્નજન્મો પ્રભુ આપો;
ભયંકર શર્વરી બાળે, હવે મધ્યા હંકરાવી દયો;

(૧૯૪૭)—ગઝલ—

થવાનું ના થવાનું કે, નજુમી કોણ એવો છે?
ન જાણ્યું ગોપીના નાથે, સવારે શું થવાનું છે.
પૂણ્ય શ્લોક બની રાજા, નળે રે! સર્વ ગુમાવ્યું;
જણાયું તે ન પાંડવથી, સવારે શું થવાનું છે..
થઇ શલ્યા તણી અહલ્યા, કહો તે વાત છાની છે?
ન જાણ્યા ધર્મ જેવા એ, સવારે શું થવાનું છે.
પહાડ કૈલાસ ઉખાડીને, ન જાણે શું થશે રાવણ,
જણાયું તે ન ભીષ્મથી, સવારે શું થવાનું છે.
હજારો મોજ મારે છે, હજારો પાપમાં રે' છે;
હજારો શોચમાં છે કે. અમારૂં શું થવાનું છે.

(૧૯૪૮)—ગરબી—

મારારે સ્વામી બોલોની વાહાલા; મારારે સ્વામી બોલોની વાહાલા
ઘેલીરે થઇને ગોકુલમાં ભમતી બીજારે કોઇની વાતો નથી ગમતી

(૧૯૪૯)—પ્રેમ પ્રભુની મંગળ પ્રાથના—

પ્રેમમૂર્તિ! પ્રાણપ્રભો! પ્રાણપ્રભો પૂજારી!
હૃદયહરણ! હૃદયનાથ! છો હૃદય વીહારી! હૃદય.
આવો! વ્રજરાજ! આજ, ઉરનિકુંજ સાજે,
પ્રણયમંશી ગાજે, નામ આપનું પોકારી! હૃદય.
નીલાંબર જ્યોતિ જડિત, નિજચરણ પ્રસારી;
વ્યાપી રહ્યા વિશ્વનાથ! વિશ્વદેહ ધારી! હૃદય.
સૂર્ય મંડલોની રાસ, રસ ભરી જગાવી;
અનંત-લોક સભય ફરે, નિયમિત ગતિ ધારી! હૃદય.
પ્રસન્ન મુખ છબિ પ્રકાશી, હૃદયકુંજ માહીં
પ્રેમ પરિપૂર્ણ, મધુર ભાવના પ્રસારી! હૃદય.
પ્રેમામૃત સતત વહે, પ્રેમી હૃદય માંહી;
વસંત અનુરક્ત બને, મરત અભયધારી! હૃદય.

(૧૯૫૦)—ચોપાઇત્રીતાળ—

સેલી પોકારૂં મેં બનમેં
મેરી સેલી બસી મેરે મનમે

(૧૯૫૧)—શ્રી ગુરૂ શરણુ મહિમાં—

હું તો પામ્યો અવિચળ ધામ, ત્યારે બીજાથી શું કામ ?
મળ્યા ગુરૂ આજ—અવિનાશી રામ, ગ્રહું શીદ હવે અવરનું નામ ?
સ્વરૂપ પામ્યો, વ્યાધિ વિરામ્યો, જામ્યો ઉર આરામ;
વિષય, સૃષ્ટિ, સુખ તુચ્છ જણાયાં, મન ઉપજ્યો ઉપરામ—હું તો.
જાણ્યું જોયું સઘળું ખોયું, ખોળ્યાં શ્રી-સુખ-ધામ;
અનંત સુખ સચ્ચિદ્દન, એકજ ગુરૂ અભિરામ—હું તો.
મોક્ષ મંદિરે મહાલું નિશદિન, આજ પૂર્ણ થયા હામા
વમન કર્યું મેં વિષ વિષયોનું, વિશ્વ હવેથી હરામ—હું તો.
કોણ થકાવે પાય ફરીને, પુરી તીર્થ કે રામ !
બાંહ્ય ગ્રહી શ્રી સદગુરૂ નાથે, વસંત આત્મારામ—હું તો.

(૧૯૫૨)—કાહારવો—(ગન)—

છોડી બામન કી
અંગીઆકું અતર લગાકે ચલી
હાથમે પીંજરા ગુલાબકી છડી
બીંડી બજારમે ઘુમતી ફીરી

(૧૯૫૩)—શ્રી શંકરાવતાર મહિમા—

જગત્ આ હર્ષમાં રાજે, થયો અવતાર શંકરનો !
ગગન આનંદમાં ગાજે, થયો અવતાર શંકરનો !
બન્યું બ્રહ્માંડ મતવાલું, ઉછાળે જ્ઞાનનું પ્યાલું !
સ્વરૂપાનંદમાં મ્હાલું, થયો અવતાર શંકરનો.
નગારાં ધર્મના ગાજે, સકળ જન શાન્તિમાં સાજે,
વીણાંઓ વેદની વાજે, થયો અવતાર શંકરનો.
સુકૃતને પાળવા માટે, દુરિતને બાળવા માટે;
પ્રલયને ટાળવા માટે, થયો અવતાર શંકરનો.
વિષયની વાસના કાપી, હૃદયને આસના આપી;
જગતની મૂઢતા માપી. થયો અવતાર શંકરનો.
ચ્હડાવી વજ્ર લંગોટી, કસોટી દાખવી મોટી;
લગાવી બ્રહ્મસું ટોટી, થયો અવતાર શંકરનો.
ઉઠયા શ્રી આદિ શિવ ભોળા ! ઉડાવ્યા તેજના ગોળા !
ચ્હડાવ્યા પાપના ચોળા, થયો અવતાર શંકરનો.
વહે છે બ્રહ્મનાદો જ્યાં, શમે છે સૌ વિવાદો જ્યાં;
ટળે છે બહુ પ્રમાદો જ્યાં થયો અવતાર શંકરનો.

ગજાવ્યું જોરથી બ્રહ્માંડ, તોડયું વિશ્વનું કોભાંડ;
ફોડયું દાંડ-માયા ક્રાંડ, આ અવતાર શંકરનો.
ગયા કાશી અને ઝાંસી, અન્યાં સૌ બ્રહ્મપુર વાસી;
નિવારી મોહ ફાંસી ! થયો અવતાર શંકરનો,
સમાધિ ઐક્યની સાધી, શમાવિ સંપત્તિ લાધી;
નિઃસરણી મોક્ષની બાંધી, થયો અવતાર શંકરનો.
ડૂબાવ્યાં નામ રૂપોને, વિષયના વિષકૂપોને;
નમાવ્યા શ્રેષ્ઠ ભૂપોને, થયો અવતાર શંકરનો.
અસ્તિ, ભાતિ અને પ્રિયતા, ત્રિપુટીની બની ધ્યેયતા;
સ્વયં જ્યોતિ સ્ફુરી સત્તા, થયો અવતાર શંકરનો. !
અહં બ્રહ્માસ્મિ તત્વમસિની, ઉરમાં સિદ્ધિયો વિકસી;
સ્વરૂપાનુભૂતિ વિલસી, થતાં અવતાર શંકરનો.
નિરવચ્છિન્નાય, મોક્ષપ્રદાય, નમો દેવાય અદ્વૈતાય;
સુરાધિપાય નિત્યાયય, શિવં ભવતુ શ્રી શંકર નઃ

(૧૯૫૪)—ગજલ—

નાગનકે અંગે નાગ ઉસે પ્યાર ન કરના
અગર પ્યારકો કરનાનો હુશિયારીસે રહેના

(૧૯૫૫)—શ્રી ગુરૂદેવને ચરણે—

ગુરૂ ! છો દેવ-મહાદેવા ! શરણુ નૌકા ઉતારી છે;
ગુરૂની શ્રી ચરણ સેવા, અમે સ્નેહે સ્વીકારી છે.
અલખને લક્ષ્યમાં લેવા, સદાયે મન રહેવા;
ચરણ રજ મોક્ષના મેવા, અહીંને વૃત્તિ ઠારી છે.
ગુરૂ ! છે પ્રેમરસ પૂર્તિ, જીવન સંચારિણી સ્ફૂર્તિ;
અજબ આનંદ મૂર્તિ. હૃદય દેહે ઉતારી છે.
ગુરૂ બ્રહ્મા અને વિષ્ણુ. શ્રી ગુરૂ સાક્ષાત શંકર છે;
પ્રભુ શ્રી કૃષ્ણને રામે, ગુરૂમાં સિદ્ધિ ધારી છે.
પ્રભુ છે શ્રીગુરૂ પોતે, જગાવે જાગતી જ્યોતે;
અમર પદ બ્હાર શું ગોતે ? ગુરૂપદ જ્ઞાનઝારી છે.
ચરાચર વિશ્વમાં વ્યાપી, ગુરૂજી પાપ –દુઃખ કાપી;
અચલ શાન્તિ ઉરે સ્થાપી, બીજે તે કયાં થનારી છે?
ગુરૂજી ! જાઉં બલિહારી, જીવન સર્વસ્વ દઉં વારી;
ઉતારૂં આરતિ પ્યારી, ગુરૂમૂર્તિ પધારી છે.
છવાઇ પ્રૌઢતા મહિમાં, ગવાયો વેદમાં મહિમા;
શ્રીગુરૂ કીર્તિ શાસ્ત્રોમાં, ઋષિઓએ ઉચ્ચારી છે,

શલાકા જ્ઞાનની આંજી, દિધું અજ્ઞાનને ગાંજી;
સુધારી રંકની બાજી, ગુરૂ લજ્જા વધારી છે.
કૃપાધારી નયન ઝરતી, મુખે શ્રીશારદા સરતી;
વિભૂતિ વિશ્વની કરતી, દ્રતિ એ દિવ્ય ન્યારી છે.
અકળ વેદાન્ત સિદ્ધાંતો, ઉકેલી દાખવ્યા લાખો;
પરમ સંતોષ ઉર થાતો, કથા શી શાન્તિકા છે!
પરમ સુખરૂપ બ્રહ્મરસ, રસ્યો આનંદ નસ નસમાં;
શ્રીગુરૂ સાક્ષાત્ પ્રભુમૂર્તિ, અમોને પ્રાણ પ્યારી છે.
રહિત છે ભેદ બુદ્ધિથી. ગ્રથિત એ આત્મ શુદ્ધિથી;
શિખાવે તત્વની સ્મૃત એ, ગિરા વેદાન્તહારિ છે.
હૃદયમાં સિદ્ધિયો સ્થાપી, ગગન રૂપે રહ્યા વ્યાપી;
શકે કોણ શક્તિને માપી, બિચારી બુદ્ધિ હારી છે.
વિમલ છો નિત્ય શાશ્વત છો, અચલ-અદ્વૈત-વિપુલ છો;
પ્રબલ અપરૂપ ઉજ્વલ છો, ગુરૂજી! સૃષ્ટિ તારી છે.
જગત્‌ના સાક્ષી ચેતન છો, હૃદય શાન્તિ નિકેતન છો;
શરણના પ્રાણ-જીવન છો અકળલીલા તમારી છે.
અતીત છો- દ્વંદ્વ ત્રણ ગુણથી. અભિન્ન બ્રહ્મ નિર્ગુણથી;
બચાવ્યો દીનને ઋણથી. કૃપા જગ તારનારી છે.
અનન્ય હું આપને શરણે, સદ્‌ગુરૂ નાથને ચરણે;
પરમ શાન્તિ કિનારે આ, જીવન નૌકા ઉતારી છે.
વહન વૃત્તિનું વારીને, નિરંતર ધ્યાન ધારીને;
મમત માયા વિસારીને, શ્રીગુરૂસેવા સ્વીકારી છે.

(૧૯૫૬)---રખાતો---

શી સોભીતી દીસે રેહેના;
હરે તાપ તન મન કેરાં
અહી ફૂલ બાગ નદી નાળાં
આવે લહેર મંદ નેનોમાં
સુગંધી લહેર ધીમી આવી
કરે નાશીકાને ચકચુરા

(૧૯૫૭)—હરઃ સ્તવન્—

હર. (નાથ કૈસે ગજકો બંધ છુડાયો-એ
પ્રભુ! તમે જીવનપ્રાણ હમારો,
ઉર ભક્તિનાં કિરણો ઉતારો! પ્રભુ!
મોહ મમતનાં આ માયા મોજામાં, ડૂબી રહ્યો હું બિચારો!

કરૂણાસિંધુ હરિ! કરૂણા કરીને, દાસને પાર ઉતારો! પ્રભુ!
અજ્ઞાનના અંધાર વિષે વિભુના ભૂલ્યો હું નિશ્ચય મારો!
જ્ઞાનનો દીપ પ્રકાશી અંતરમાં, પામર-કિંકર તારો! પ્રભુ!
સંસાર સુખમાં હુ લુબ્ધ બનીને, ઉપકાર ભૂલ્યો તમારો!
દયાસિંધુ પ્રભુ! મ્હેર કરીને, બાળની માફી સ્વીકારો!
કામ ક્રોધ ને મદ મોહ મત્સર, લોભ શત્રુઓએ ઘેર્યો!
એ ષડ રિપુનો નાશ કરીને, છોડાવો આ ભવ ફેરો! પ્રભુ!
કામી, કુકર્મી, અજામિલ તાર્યો, બાળીને પાપનો ભારો!
વાલ્મિક, સુર ને તુલસી ઉગાર્યા, શઠ ગ્રહી ગજ તાર્યો!પ્રભુ!
માયા ઠગારીની જાળે ફસાઇને, જન્મ ગુમાવ્યો મેં મારો!
અધમોદ્ધારણ! ભવજલ તારણ! યમ કિંકરથી ઉતારો! પ્રભુ!
નાથના નાથ! અનાથના સ્વામિ! શરણાં ગત પ્રણ પાળો!
કૃપા કરીને આ રંક વસંતના, પાપના પુંજ પ્રજાળો!

(૧૯૫૮)—(પોલક)—

ચંદ્રમુખીને એકલી છોડીને હું આવયો અહીં
અહીં હેજી છોડીને હું આવ્યો અહીં
મારી અવસ્થા શી થઇ,
છોડી જાતાં તુને પ્રીયા,
નિરજીવ થઇ પડું હુ અહી,
એથી ભલું મરવું હીંઆં,

(૧૯૫૯)—વસંતાગમ!—

આ મુકુટ મંજરીના, નવમલ્લિકાની માલા!
તરૂણી નયનવિશાલા, આવી વસંતબાલા!
વિકસીત વિલાસવેલી, સુરબાલિકા સુરૂપી;
દિલદાર દિવ્યદેશી! આવી વસંતબાલા?
મધુમાલતી મધુરી, રસ રોમ રોમ પૂરી;
સજી સ્નેહસાજ શૂરી, આવી વસંતબાલા!
શશિ તારકા રમે છે, શીતળ શિશિર સમે છે;
ઉર ભાવથી નમે છે, આવી વસંતબાલા!
નિરભ્ર ગગનદ્વારે, ધીમે પદે પધારે;
સુખ-સાજને સુધારે, આવી વસંતબાલા!
કોકિલ કુજન સુણાવે, અલિ ગુંજનો ગજાવે;
પ્રભુભક્તિ ભજન ભાવે, આવી વસંતબાલા!
બની સૃષ્ટિ સુરસલીના, સત્કાર સ્નેહભીના—

ફરતી ઉભી નવીના ; આવી વસંતબાલા !
આનંદ અમિત આપી, ઉર ખેદ સકળ કાપી;
કેકા કરી કલાપી ! આવી વસંતબાલા !
આનંદ નાચ જોતાં, કંઠ મયુર મયુરીઓનાં;
લ્હાણુંએ સ્નેહભીનાં, આવી વસંતબાલા
ઉભી દ્વાર દેવીરૂપે, ન્હાતી પરાગધૂપે;
ઉર મર્મને જગાડે ! આવી વસંતબાલા !

(૧૯૬૦)—ઠુમરી (પરજ)—

મોરી અખીંઆં ફરકન લાગી.
ક્યાં ગયો યાર કીધર ગઇ શખીંઆરે,

૧૯૬૧)—વસંત કોકિલાને—

પધારો પ્રેમને પગલે. હૃદયનો હાર કોયલડી !
(પધારો હર્ષ મૃદુ ડગલે, જીવન આધાર કોયલડી !
વસંતાનિલ વહે મીઠો, મધુવનમાં મૃદુ મધુરો;
મધુકર આવતાં દીઠો ! મીઠાં ટહુકાર કોયલડી !
પુનિત પ્રભુતા સુધા ઝરત., સુણીને અમરપદ વરતા;
જગતમાં દિવ્યતા ભરતા, સ્ફુરો સંચાર કોયલડી !
અલેતું ગાન મહમાનું, જગત પાવન કરી દેતું;
વહેતું સ્વર્ગ સંચરતું, હૃદય નિરધાર કોયલડી !
મજાવી જ્ઞાન કુંજનને, જગાવી કર્મ કુંજનને;
ખિલાવી આત્મ ઉપવનને, જીવન સંચાર કોયલડી !
દીપાવો પર્ણકુટી પગલે, ચરણ તુજ ધોઉં દૂધલડે !
નાજુકડાં પ્રેમ પાવલડે, પુનિત કર દ્વાર કોયલડી !
ગજાવી તાન પંચમનાં, ઝૂલાવી ભાન મમતાનાં;
વિષયવિષ શોષી તન મનનાં, પ્રણય વિસ્તાર કોયલડી !
ઝીલી ગુંજન મધુકરનાં, રેલાવી કૂજન નટવરનાં;
ભજન કરી ભાવે ભૂધરનાં, સુધા વરસાવ કોયલડી !
તરે તું પ્રેમ પાણીમાં, મહોત્સવની ઉજાણીમાં;
ઝરે રસ ત્હારી વાણીમાં, સુધાની ધાર કોયલડી !
લીધો ત્હેં કંઠ કિન્નરનો, પીધો રસ કાન બંસરીનો;
લીધો ટહુકાર શંકરનો, કીધો ઉપકાર કોયલડી !
અજબરસ આજ મ્હેં ચાખ્યો, હૃદયસહ ભાવ અહિં દાખ્યો;
પ્રણય મહામંત્ર મુખ ભાખ્યો, ધરી સીતાર કોયલડી !
હજારો વર્ષ તું જીવજે, ગજવજે લોકરસ રહેજે;
વસન્તે સંત કૃપા કરજે, હૃદય શૃંગાર કોયલડી !

(૧૯૬૨)—(ઠુમરી)—

ગનવા મોરા કરસેં શરક ગયોરે,
રાજ દુલારીરે, શનો પીચા પીચારીરે.
જાને નહીં દઉંગી જોબનરશલઉંગી
કંગનવા મોરા કરશેં શરક ગયોરેફરીથી

(૧૯૬૩)—આશાભર્યું પ્રભાત—

થાળ ભરી સેવાનો ચરણે લાવીઓ,
પ્રભુનાં બાળો!
ભાવ ભરી અંતરમાં શરણે આવીઓ.
તમ દ્વાર સમીપ હું આવું છું,
મ્હારા ગુરૂના મંત્ર સુણાવું છું;
ઊભો હું અલખ જગાવું છું,
ઓ વ્હાલાંઓ!

ધરી જન્મ ધરી સાર્થક કીધું,
નહી અંતરધન લીધું દીધું;
કરી નિશ્ચય આજે વ્રત લીધું,
ઓ વ્હાલાંઓ!
સુકૃત કરશે પ્રભુ દીનબંધુ,
ખિલશે ઉજ્વળ ગગને ઇંદુ;
બાંધવડાં તર ભવસિંધુ,
ઓ વ્હાલાંઓ!

છે સાક્ષી સૂર્ય શશી તારા
ખિલશે ફુલડાં મધુરાં પ્યારા;
પ્રભુ બીરદ નહિ વિસરે મારા,
ઓ વ્હાલાંઓ!
છે ભિક્ષા એકજ પ્રેમ તણી,
નિરખો નજરે મધુરી નમણી;
ઉર ભરશે: મારો નાથ ધણી!
ઓ વ્હાલાં!

(૧૯૬૪)—કેરબો (ધનાશ્રી)—

પ્રભુરીઝી સ્હાયથજે જગરાય
કુદીકુદી બાલકો દ્વળસેવાથાય,
આવેનહીં હાપન ખવાય, પ્રભુરીઝી....

(૧૯૬૫)—આત્માનો અનેરો યોગ—

રંગે રગમાં ભરીને રાગ, ઝિલું છું તાન પ્યારાનું;
જલાવી અંતરે વૈરાગ, ધરૂં છું ધ્યાન પ્યારાનું.
નજર જ્યાં જ્યાં ફરે મ્હારી, છબી ત્યાં ત્યાં તેર ત્હારી;
બધું આકાશનું ચક્કર, બન્યું ચોગાન પ્યારાનું.
રઝળતો જંગલે જંગલ, જમાવી દઈ દિલ દંગલ;
મુબારક નામ મંગળ એ, જપું પ્રાણ પ્યારાનું.
મધુર કંઇ પક્ષીઓનાં ગીત, મીઠાં સુંદર ખરે સંગીત;
પશુ પ્રાણી પદાર્થે પ્રીત, છે ઉદ્યાન પ્યારાનું.
સમીરની લ્હેરમાં નાચે, રવિના તેજમાં રાચે;
હૃદયની ચક્ષુઓ માંહી, ભરેલું ગાન પ્યારાનું.
ચરમ જ્યાં જ્યાં ફરે મ્હારી, નિહાળું શ્યામની સ્વારી:
બનાવી સૃષ્ટિની ક્યારી, ટરે સૌ પાન પ્યારાનું.
બધું તદ્રુપ ભાસે છે. છતાંયે દૂર નાસે છે;
ઘડી પાસે ઘડી દૂરે અજબ છે ભાન પ્યારાનું.
ટળ્યો ભોગી-થયો જોગી :બન્યો હું રાગનો રોગી:
વિયોગી પ્રેમનો રોગી, ગાવું રાજ પ્યારાનું.
ન જનમાં કે રૂચે વનમાં, નથી શાંતિ ભજન ત્રગુમાં.
રટન રેલ્યું રંગેરમમાં, નિરંતર નામ પ્યારાનું.
ન રૂચે કંઇ પીવું ખાવું, ન સૂઝે આવવું જાવું;
બળી છે આગ અંતરમાં, ચહું દરૂપાન પ્યારાનું.
નજર ઝાંખી બની જોતાં, નથી ઝાંખી થતી રોતાં;
જગતનાં મારતો ગોથાં. માગું આશ્વાસન પ્યારાનું.
કહે લોકો પ્રભુ આધીન. ભક્તોને સદા ન્હેતા;
ખબર લેતા નથી શાને ? ગયું ક્યાં જ્ઞાન પ્યારાનું.
ભજું શા ભક્તિના નામે, અને પૂજું કયા પ્રેમે;
ન જાણો નાથ એ શાને? રહ્યું શું માન પ્યારાનું.
જલાવી દીપ બુદ્ધિનો, મ્હેકાવી ધૂપ શુદ્ધિનો;
ઉતારી ભક્તિની આર્તિ, ધરૂં છું ધ્યાન પ્યારાનું.
મ્હેકાવી શીળની વેલી, શિરે ભક્તિ મુકુટ મેલી;
હૃદયરસ રાગને રેલી, કરૂં છું ગાન પ્યારાનું.
ત્યજી સંસાર સુખ સજ્જા, સમર્પી માંસ ને મજ્જા;
ધુંટાવી લોકમાં લજ્જા, સજ્યું સન્માન પ્યારાનું.
બિચારૂં પ્રેમઘેલું આ, પ્રણવ રંગે રમેલું આ;
ન મળવાં પ્યાર આ ખુબાખુશ, અને બેજાન પ્યારાનું.

(૧૯૬૬)—ગરબો—

કેદી બન્યો ભુપાળ મલ્હારાવ કેદીરે બનીઓ,
સંવત ૧૯૩૧ના પોષ માસ ગુરૂવાર.
શુકલ પક્ષની સાતને જોની આવ્યો છે ઝટ સવાર,
મલ્હારરાવ કેદીરે બનીઓ (ફરીથી.

(૧૯૬૭)—અલૌકિક પ્રેમમસ્તી—

પૂર્જેલી પુણ્યના પૂંજે, નિહાળો પ્રેમલીલાને;
મતિ જ્યાં જ્ઞાનની ગુંજે નિહાળો પ્રેમલીલાને.
પ્રભુએ પ્રેમને રૂપે. ધરે અવતાર ભવકૂપે;
રચે બ્રહ્માંડના માળા, નિહાળો પ્રેમલિલાને.
વરી બહુ રૂપ દુનિયામાં સ્ફુરે એ બ્રહ્મ અમ તમમાં;
કરી જેણે વિવિધ રચના, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
રવિએ પ્રેમદોરીથી, ગ્રહોના ચક્ર ઘૂમાવી:
જગત્ ચેતના રેડે, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
પતિતનો પૂંજ પાવન એ. રસો રૂડું રસાયન છે.
અમર આત્મા ઉદ્દિપન એ, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
અજબ એ વિશ્વની યંત્રી, પિયુપ નિર્વાણિની યંત્રી,
રચે કંઇ રાજને મંત્રી, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
અકળ ભવસિંધુની તરણી, બની છે સ્વર્ગ નીસરણી;
અમર ને દિવ્ય નિર્ઝરિણી, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
ધરી રાખે અધર સહુને, ધરાનું મધ્યબિંદુ એ;
અમૂલી શાન્તિસિંધુ છે, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
જગત્‌નું પ્રેમજીવન છે, જીવોનું તેમ ચેતન છે;
હૃદયનું ક્ષેમ વેતન છે. નિહાળો પ્રેમલીલાને.
બધા સંબંધ ને નાતા, પરસ્પર પ્રાણ બંધાતા;
સદા એથીજ બંધાતા. નિહાળો પ્રેમલીલાને.
બન્યાં બ્હેનો અને ભ્રાતા, સુતા કાન્તા પિતા માતા;
બન્યાં કંઇ મિત્ર મદમાતા, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
અરે એ એકદર લોકો ! અરે ! ઓ જીવન દુનિયાના;
જરા આંખો ઉઘાડોને, જુઓ આ પ્રેમલીલાને.
કરે ક્રીયા અજબ કેવી ! જનો એ પ્રેમને સેવી;
પૂજે છે દેવને દેવી, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
ઉખેડે મૂળથી મેરૂ, વિખેરે વજ્ર વાદળને;
ઝુલાવે સપ્ત લોકોને, નિહાળો પ્રેમલીલાને.

બની શ્રીરામ એ પોતે, હણી હાથેથી પોતાને;
લડે મારે રમાડે છે, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
રમાડી રેમે જાતે, રમે છે લોક જ્યાં સાને;
સજે પોતે વિધાતાને, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
દિવસને રાતમાં રેડે, નિશાને જ્યોતિમાં તેડે;
ઉઘાડે સૃષ્ટિઓ ફેડે, નિહાળો પ્રેમલીલાને:
સકળ ચૈતન્યને પ્રીતિ, પ્રણય છે બ્રહ્મની જ્યોતિ;
અલખ એ સૃષ્ટિના કુંજે, નિહાળો પ્રેમલીલાને.

(૧૯૬૮)—ગરબી—

ગોકુલ ઘરસે મહીઆરી ઉતરીરે લોલ,
મારી મહીનીરે (એવાર)
મટુકી ઉતારરે.
અળગો રહેને પાળવ લાગશેરે લોળ (એવાર)

(૧૯૬૯)—ધર્મનો વિજય વાવટો—

સનાતન ધર્મનો ઝુંડો હમોને પ્રાણ પ્યારો છે:
ઉતાર્યો અંતરે ઉંડો, હમારો ધર્મ ન્યારો છે.
હતા ભોગી અને રોગી. હવે તો ધર્મના યોગી;
યુગો યુગના વિયોગીનો, પ્રભુ ભેટો થનારો છે.
છુટે જ્યાં મોહનો મારો. નથી ત્યાં દુઃખનો આરો;
વૃથા છે અન્ય ઉપચારો, ખરો એ એક ચારો છે.
ચહડાવી ધર્મની ઝોળી, વિભૂતિ કર્મની ચોળી;
લગાવી મર્મની ગોળી, ચલાવ્યો, એજ મારો છે.

ધખાવી ધર્મની ધુની. બન્યા અકવા ત્યજી મૂની;
બની સુખવાના સૂની, મળ્યો શાન્તિ કિનારો છે.
કહ્યો બાઇબલ કુરાનોમાં, વખાણ્યો સૌ પુરાણોમાં;
શ્રુતિ પોકારતી કહે છે, બધાને તારનારો છે.
બન્યો માર્ગ એકોનો, ભર્યો ભંડાર કષ્ટોનો;
હજારો સ્થાનો ભ્રષ્ટોથા, સદાનો એ ઉતારો છે.
ગગન પતાળ-જળ સ્થળમાં, અણુ પરમાણુ રજકણમાં;
ચરાચર વિશ્વલીલામાં બધે તેનો પ્રસારો છે.
બનીને બ્રહ્મધ્વનિ પોતે. જગાડે જાગતી જ્યોતે;
વસ્યો સૂર્યશશિમાં તે, જગતનો એ સિતારો છે.
ઘુમે છે સૂર્ય મંડળમાં, ફરે છે પ્રાણી પુદગલ;

રહે છે સર્વ જળ-સ્થળમાં, છતાંએ સૌથી ન્યારો છે.
બનીને જ્ઞાનમા તારો, પ્રજાળે પાપના ભારો;
પ્રભુના ભક્તને પ્યારો, અકર્મીને અકારો છે.
સજીને ધર્મના હથિયાર, થયા સંતો હમે તૈયાર:
હવે શા દુશ્મનોના ભાર? વિજય આજે થનારો છે.
બાણો જ્ઞાનોના છુટયાં, જગતનાં બંધનો તૂટયાં;
રસાયન પૃથ્વીનાં ખૂટયાં, હમારે એજ પારો છે.
હમારા અલ્પ જીવનને, લૂંટાવ્યું ધર્મના નામે;
ઉઘાડી આંખ જોયું તો, અસર તેની વધારે છે.

(૧૯૭૦)—ગાયન—
અવેસ્તેનું યાદકર અલાહકું આદમ

(૧૯૭૧)—દુનીયાની ઉલટી બાજી—
ભલાની એ ભલાઇમાં, ભરી પૂરી બુરાઇ છે!
બુરાઇની વડાઇમાં, હમે દીઠી ભલાઇ છે!
કરી દીવાસળી કેવી? બનાવી નાગડી રૂડી!
બરીને છે આગ ભીતરને? ઉપર કેવી સફાઇ છે?
બતાવી ભાવ ઉપરના. બનાવે ખાખ આખર શું?
ઠગારી મોહિની જગની, દીવાસલાઇ છે!
દુખાળે પાણીને ચાર વિના ભૂખે મરે પશુઓ
કસાઇના છુરી કાતિલ, છતાંયે શાન્તિદાઇ છે!
ભલું મરવું ઘડી પળનું, રિબાવું મોતથી બુરૂં!
અધુરૂં છો ગણો પુરૂં, જગતને કયાં નવાઇ છે!
કહે વ્હાલા અને પ્યારા! કહે આધાર છો મ્હારા!
ઉપરની એ સફાઇમાં, સરાસર બેવફાઇ છે!
બધા સંબંધ છે ચિત્તથી, શીખો આદેશ પંડિતથી;
ચાહે છે મારવા ચિત્તથી, કહે મ્હોડે કે—"ભાઇ છે"!
ગણે 'મારૂં' અને 'તારૂં', સરે જો સ્વાર્થ તો સારૂં;
ન સરતાં મ્હોં કરે ખારૂં! અહીં એવી સગાઇ જે!
અગ્નિ, સિંધુ, સોમલ, સાપ, ઉપર સાફ સુંદર છાપ!
કર્યે વિશ્વાસ ખાયે થાપ, તેમાં શી નવાઇ છે?
બુઝાતો દિવડો આખર, ભભકતો તેજમાં વધતો;
વધે તે ઝાડની ડાળી, વધી આખર સુકાઇ છે!
તરંગો જોસમાં કૂદે, કિનારે આવતા પાસે;
વધુ બે ચાર મોજાં કાપતાં, કાઢે ચ્હડાઇ છે!

બહુ બૂરી દશામાંથી, ફુટે ઉત્કર્ષનાં કિરણો;
થતાં પૂરી વિકટ રાત્રિ, અરૂણની ત્યાં વધાઇ છે!
પહાડે સંગ પથ્થરના, વહેતાં ચીરીને ઝરણાં;
સખત આફત સહી લેતાં, ઊદયની આશતાઇ છે!
હજારો દાખલા જોયા, પ્રમાણો શાસ્ત્રના જોયાં;
છતાં સંશય નહિ ખોયા. ખરેખર એ નવાઇ છે!
ધરીને ધૈર્ય વધવાની, કરે પૂરી-ઇચ્છા;
ત્યજાતાં અંતરે શ્રદ્ધા, બધી આશા હવાઇ છે.
રહે શ્રદ્ધા તપે આશા, મિમાંસા થાય મર્મોની;
જગત્‌માં જીંદગી ભરની, હમારી એ કમાઇ છે.

(૧૯૭૨)—લાવણી—

આખો જો તેરી એસીરે કાતીલ,
જીગરનીયા ૨ જાતી હૈ.
તેરા તસુવર દીલમેં જો રહતા.
મુજે નીંદ નહીં આતી હૈ.

(૧૯૭૩)—વેદવાણીનો ઉદ્‌ઘોષ—

વિશ્વ વીણા વિષે વાગી! હમારી વેદની વાણી!
જીવન જ્યોતિ વિષે જાગી! હમારી વેદની વાણી!
અનાદિ કાળથી ઉપજી, ગગને ભેદતી ગાજી!
પ્રભુએ યત્નથી સરજી, અચળ એ વેદની વાણી!
જડયાં છે મૂળ પાતાળે, પતાકા સ્વર્ગમાં ફરકે!
મહા સિંધુ સલિલ ત્યાગી, ઉભી એ વેદની વાણી!
વિકટ સંસારની માયા, ઘુમે અંધારની છાયા!
ત્યજી ત્રિલોકને ભાગી, અડકતા વેદની વાણી!
યતિ બ્રહ્મર્ષિ વનવાસી, મુનીને યોગી સન્યાસી;
ઘણા પાતાળ વાસી પણ, વખાણે વેદની વાણી!
રૂચાથી બ્રહ્મને બોધે, વચન બ્રહ્માન્ડને વીંધે;
રહસ્યો વિશ્વના શોધે, સુણે જે વેદની વાણી!
ભર્યો ભંડાર કર્મોનો, કર્યો વિસ્તાર ધર્મોનો;
બતાવ્યા ભકિત મર્મોને, ભણાવી વેદની વાણી!
જીવનને ચેતના આપી, જીગરના સંશયો કાપી;
જગતને જીતવા જાગી, જગાડે વેદની વાણી!

(૧૯૭૪)—લાવણી—

ગુલ ચમનમેં બીછુ છુપા ખડા ઝેરી હે,
ક્યું કરકે બાગમેં જાઉ મેગવેરી હે.
મીજલસમે કીયા પોકાર કામીના બોલી,
મેનેલીઆ જોગનકા હાથમેં જોલી.

(૧૯૭૫)—કાર્ય શકિતનો મહિમા—

જગાવી દેશ ભકિતને, વળો ઉદ્યાનમાં બંધુ !
જમાવી કાર્ય શકિતને, પડો મેદાનમાં બંધુ !
હઠાવો પાપ કર્મોને, ઉઠાવો ધર્મ મર્મોને;
સજી વિજ્ઞાન ધર્મોને, વસો અવધાનમાં બંધુ !
સુતેલાં સિંહના મ્હોમાં, કદી શીકાર નહિ આવે;
બિછાને શું રહ્યા સુતા, તમે ગ્રાનમાં બંધુ !
અવિદ્યાએ ઉખેડયા છે, સનાતન ધર્મના પાયા;
પ્રમાદે મૂળ કાપ્યા એ, ધરો કંઇ ધ્યાનમાં બંધુ !
કુકર્મનાં તીરો, પડે ત્યાં પ્હાડમાં ચીરો;
સુભટ છો આર્યના વીરો ! વસ્યું શું ભાનમાં બંધુ !
ઉગે નક્ષત્ર ગ્રહ તારા, સિતારા શોભતા સારા;
વિના રવિની પ્રભા ધારા, ડુબ્યું નભ મ્લાનમાં બંધુ !
શશિ-રવિ કાર્ય શકિતની, ભરી જ્યાં પૂર્ણ દીપ્તિ છે;
જગાડે સર્વ સૃષ્ટિને, સદા સન્માનમાં બંધુ !
રઘુવર કાર્ય શકિતએ, હણ્યો આલસ્ય રાવણને;
ધર્યો ઉદ્યમ વિભિષણને, શ્રીલંકા સ્થાન બંધુ !
ઉઠયા શ્રીકૃષ્ણ ઉદ્યોગ, હણ્યો છે કંસ ભવ ભોગી;
પ્રમાદી રાક્ષસોની રાહ, કબરસ્તાનમાં બંધુ !
જગતનો કર્મ છે રાજા, ફરે છે કર્મની ધ્વજા;
બજે છે કર્મનાં વાજાં, સદા આ જહાનમાં બંધુ !
ચહડયો ઉદ્યોગી બોનાપાર્ટ, પડયો યુરોપ ચત્તોપાટ;
ઘડયા એ વીરતાના ઘાટ, ગજવ્યા ગાનમાં બંધુ !
શિવાજીનો પડયો પડઘો, થયો મોગલ મણિ અળગો;
જ્યાં મર્દો ભરે મોભો, ક્રિયાના મ્યાનમાં બંધુ !
વિસારી કર્મના ધારા, રહ્યા સન્માર્ગથી ન્યારા;
ભુલી પુરૂષાર્થ પ્યારા ! તણાયા તાનમાં બંધુ !
ઉઠો ! ઉદ્યોગ અજમાવો, ગ્રહો કંઇ કાર્યનો લ્હાવો;
ચુકાવો વખ્તનો દાવો, વધી વિજ્ઞાનમાં બંધુ !
ઉતારો દોષનો ભારો, ચલાવો કાર્યનો મારો;
દુઃખી સંસારને તારો, સુવિદ્યાદાનમાં બંધુ !

(૧૯૭૬)—અંગ્રેજી—

આઇ એમ વેરી ગુડ એંગોલી બાબુ,
ઇન કલકત્તા આઇ લોંગ ટાઇમસ્ટોપ.
રૂથ રૂમ ઠંડા ગુડ માઇ નેમ,
રાધા બજાર આઇ કીપ માઇ શોપ.

(૧૯૭૭)—ઇશ્વરને આવ્હાન

હમારી જીંદગીના આપ છો. આધાર હે દેવા !
ઝુકાવી છે હમારી કિસ્તીને મઝધારમાં દેવા !
હૃદયનો તાર તુટયો છે. દિવસનો દોર ખૂટયો છે;
નિશાનો ઘોર છુટયો છે. કર્યું અંધાર હે દેવા !

વિપદના બંધને બાંધી, ચઢી છે ચોતરફ આંધી;
તુટેલા તારને સાંધી, મળો આ વાર હે દેવા !
વિષમ ઝેરી ગૃવન વાળા ! લથડતી દીન આ કાયા;
ભુંસાતી આપની છાયા, કરો ઉધ્ધાર હે દેવા !
ઉગરવાનું નથી બારૂં, નથી કોઇ સાહ્ય કરનારૂં;
દીઠા છે સ્વાર્થના ઝેરે, ભર્યો સંસાર હે દેવા !
વિપદની વાદળી ઘેરી. બજી તોફાનની ભેરી;
બની છે જીંદગી વેરી, તુટે છે તાર હે દેવા !

તજી સાચો અને સીધો, અમે રસ્તો વિષમ લીધો;
બુઝાતા દીવડામાં તેલને, સંચાર હે દેવા !
તિમિર સીંચી દિશાઓમાં, ધુમે નૌકા નિશાઓમાં;
શિશુ સાથે રીસાઓ માં, કરો ઉધ્ધાર હે દેવા !
બધા સાંધા થયા ઢીલા, નથી કંઇ આપવામાં ચીલા !
જડીને ધર્મના ખીલા, કરો તૈયાર હે દેવા !
નગારાં મોતનાં વાજે, ચરણમાં આવવા કાજે; !
અમે યમદૂતનો આજે. કર્યો સત્કાર હે દેવા !
પવન તોફાનનો વાયે, કહો શું દીનથી થાયે ?
પળેપળ આગ ઉભરાયે, ન દીઠો સાર હે દેવા !
ન જોઇ જીવતાં શાન્તિ, હરો મરતાં હવે ભ્રાન્તિ;
જે વિશ્રાંતિ આખર એ, મહા આભાર હે દેવા ?

(૧૯૭૮)—લલીતછંદ—

કરણુ રાજરે, તુ કયાંથરે ગયો,
નગર છોડીને શીદને રહો.

(૧૯૭૯)—આશા ભર્યું નવું પ્રભાત.

પથારી પાપની ત્યાગી, પ્રભુજી ! આજ જાગું છું;
ભમણા મોહની ભાંગી, ચરણમાં સ્થાન માગું છું.
પ્રવૃત્તિ માતનો પ્રેર્યો, જગતના ખેલમાં ઘેર્યો,
સૂતો હું તો ઘણા દિવસો, હવે એ ઉંઘ ત્યાગું છું.
વિષયનાં ગીતડાં ગાતો, બન્યો હું મસ્ત મદમાતો;
પડી છે દૈવની લાતો, હવે તો હારી ભાગું છું.
વિસારી કર્મના ધારા, વહાવી કર્મની ધારા;
ક્ષમા એ પાપની પ્યારા, પડીને પાય માગું છું.
હણ્યો બૂરા વિચારોએ, ગ્રહાયો ષડવિકારોએ;
જગતના વજ્રતારોએ—જડાયો આજ જાગું છું.
બન્યો પાપી નઠારો હું, થયો તમને અકારો હું;
ભરીને આંખમાં આંસુ, પિતાજીપાય ! પાય લાગું છું.
ભરો કંઇ ગૂઢ મંત્રોને, રચી કર્ત્તવ્ય તંત્રોને;
હૃદયનાં પ્રેમ યંત્રોને, સજાઓ એજ માગું છું.
ભલો-બૂરો ગમે તેવો, શિશુને આશરો દેવો;
બની પૂરો તમારો હું, હવે ધર્માનુરાગું છું.

(૧૯૮૦)—સીનાજીના મહીનાનો રાગ—

હું શુંય કરૂં શીદ જાઉં નથી કાંઇ સુઝતું,
મહારૂં હૃદય બળી થાય ખાખ સદાજે સુખી હતું.

(૧૯૮૧—સ્નેહસિંધુજે શરણયાચના.

શ્રુતીના શબ્દ છે સાચા, હૃદય આધાર છો દેવા !
વદે શું ગાંડી વાચા ? પ્રણય આગાર છો દેવા !
તમે તો આંખના તારા, પ્રભુજી ! પ્રાણથી પ્યારા !
ન રહેશો નાથજી ! ન્યારા, નયન શણગાર છો દેવા !
તમે મારા, તમે પ્યારા, ખરા સ્નેહી તમે મ્હારા;
ઝરે સીંચો અમીધારા, તમે દાતાર છો દેવા !
વિભૂતી વિશ્વની સારી, તમારા નામ પરવારી;
ફરી ફરી જાઉં બલિહારી, તમારા પ્યાર પર દેવા !
અમરપદ આપણે ચરણે, અચળ સુખ શ્યામને શરણે;
સ્મરણ રહેજો જીવન મરણે, સુરત–સીતાર છો દેવા !
નયનમણિ નાથ ! નિસ્તારા ! ભીષણ ભૂભાર હરનારા !
જીવન સંચાર કરનારા ! જગતના તાર છો દેવા !
તમે ત્રાતા ! પિતા માતા ! વિધાતા શાન્તિ સુખદાતા !

તમે સ્નેહી સખા ભ્રાતા ! તમે સંસાર છો દેવા !
જીવનની ડૂબતી નૌકા, લથડતી ખાય છે ઝોકાં;
દુરિતના તોડતા ડક્કા, તમે તલવાર છો દેવા !
શિખાવો ભાવ ને ભક્તિ, ઉતારો અંતરે યુક્તિ;
મળો મઝધારમાં મુક્તિ, અસારે સાર છો દેવા !

(૧૯૮૨)—લાવણી.—

દેખી તેરી વફાદારી, મેરી ફીકર મીટી સારીરે,
આવોજી આવો મજનુ હમારે, બેસે લો દો ચાર,
સચ્ચા સચ્ચા એહી હૈ પ્યાર, મેરે દીલદાર ખોલા ગુલજારે.

(૧૯૮૩)—ભક્તની દ્રઢતા.—

ભલે વજ્ર શિરે તૂટો ! હજારો તીર છો છૂટે !
પ્રબળ પાપાણમાં ફૂટો ! છતાં મુજ ટેક નહિ મૂકું.
સળગતી આગમાં બાળો ! ઉછાળો ઝેરમય ઝાળો !
કરી લો કહેર છો કાળો ! છતાં પગ એક નહિ ચૂકું.
ભલે રહેંસો દહો, કાપો, ચહો તે રીત સંતાપો !
હજારો વેઠતાં તાપો, પ્રતિજ્ઞા પર નહિ થૂકું.
ઉતારી ચર્મ તન ચીરો ! વહાવો લોહીની નીકો;
હજારો મોત છો વેઠું, આત્મ માર્ગે નહિ ઝૂકું.

(૧૯૮૪)—ગરબી—

ગોકુળીએ લગ્ન ચાલોરે ઓધવરાજ હમને,
આણી પેરે ગંગા ને પેલી તીરે જમના;
વચ્ચે ગોકુળીઉં ગામ ઓધવરાજ હમને,

(૧૯૮૫)—શ્રી ગૌરચરણ પ્રતાપ.

શ્રી ગૌરનાં ચરણમાં, સૌ સિદ્ધિ રહી સમાઇ;
નયણાં નમી નમીને, નિરખી રહ્યાં નિમાઇ !
જૂઠી છે મોહ માયા, કિર્તિ, કનક ને કાયા;
સાચી છે એક જગમાં શ્રી ગૌરની સગાઇ:-શ્રી ગૌર.
ભક્તિ તણા પ્રભાથી, આ વિશ્વને પ્રકાશ્યું;
પ્રીતિની કેવી ઘેરી, છાયા રહી છવાઇ ?!-શ્રી ગૌર.
આંખેથી ધાર વહે છે, એ મૌન વાત કહે છે;
દૂખી એ પાદ પદ્મ, મધુ ચૂસી લે અલિ ભ્યાઇ !-શ્રી ગૌર.
જગને સુબોધ દેવા, આવ્યા પ્રતાપી દેવા;
એ પ્રેમપાન લેવા, આવો સુસંત ધાઇ !-શ્રી ગૌર.

વૈરાગ્ય ભાવ જાગ્યો, ભવભાવ દાવ ભાગ્યો;
ઉભા શ્રીશેષ જેવા બળ ભદ્ર ત્યાં નિતાઇ—શ્રી ગૌર.
ઝાંખી મને કરાવી, ઘેલી દીધી બનાવી;
ભવ ભાનને ભુલાવી, ગિરિથી બધારી રાઇ !—શ્રી ગૌર.

(૧૯૮૬)—ગાયન—

(જે જે બોલો શ્રી રૂક્મણી નાથની) એ રાગની.
શાણી પુત્રી પધાર તું સાસરે જઇ કર શુભ કાંમ
રથમાં બીરાજ તું બાપુડી, લઇ પ્રભુ કરૂં નાંમ,

(૧૯૮૭)—છેલ્લી માગણી.—

રહો દિલમાં સદા સેવા, બધા સંસારને બદલે;
કરો મીઠી નજર દેવા, હમારા પાપને બદલે.
જગતની જુઠી આ બાજી, બને છે મૂર્ખ મન રાજી;
લગાડો આપની લગની, વિષયના તારને બદલે.
વિવિધ વ્યવહાર વશવૃત્તિ, મુંઝાતી મોહમાં સુતી;
સુધારો લક્ષમાં દોરી, બીજા વ્યાપારને બદલે.
વિષયમાં લોટતી રહેતી હમારી સાંકડી બુદ્ધિ,
તમારા તાનમાં ખેંચો, જગતના પારને બદલે.
કરી પરવા હજોરીની, નથી સીમા વિચારોની;
હવે તો આશરો માંગું, બધી દરકારને બદલે
થયું શું ને થવાનું શું ? નથી કંઇ શોધવું રહ્યું;
ગતિ શ્રી ચરણમાં માગું, બધા હોનારને બદલે.

(૧૯૮૮)—ગઝલ (ભોપાળી)—

આવે સમે છો આવીઆ, કહોની તમે છો કોણ.
છો કોણ, છો કોણ, આવી ચડ્યા છો કોણ.
સખી તનુંજ સંકસદેવ નામ મારૂં તું જાણ,
તું જાણ. તું જાણ. નામ મારૂં તું જાણ,

(૧૯૮૯)—વિહ્વળ રાધિકાજીના સખીઓ પ્રતિ ઉદ્ગાર—

સખી મ્હારૂં નમ મોહનમાં મોહ્યું; રૂપ સુંદર સુરતે સોહ્યું સખી !
મોહિની મૂર્તિ પ્રિયરસ પૂર્તિ; સ્ફૂર્તિ પયે ચેતન ધોયું. સખી !
ત્રિભુવન મોહન સુલલિત લોચન, જીવન ભાન હર્યું સખી !
અતુલ અનુપ અપ્રતિમ રૂપ નિરખી, પ્રેમના પાન કર્યું સખી !
મનસા વાચા તેકે કાચા, રંગે રૂપ મેં એહ વર્યું સખી !
રંગ તરંગે ડુબી નિરંતર, ચૈતન્ય ધ્યાન ધર્યું સખી !

(૧૯૮૦)—ગઝલ—

ઘરસેં હીઆં કોન ખુદા કે લીએ લાયા મુજકો.
કીસ સીતમગારને સોતેસે જગાયા મુજકો,
હકને કીઆ ખાખ પરેશાન દેખાયા મુજકો.

(૧૯૮૧)—વ્હાલાનાં રીસામણાં—

આવી છું તુજ દ્વાર આજે, દ્વાર ખોલે કે નહિ?
પ્રેમનાં લ્હાણાં નિવાજે, પ્રેમ બોલે કે નહિ?
જન્મ મેં લાખો ધર્યા, બોલાવવા પ્રતિજ્ઞા કરી;
આવું મરી ફરી જન્મ ધરીને, તોય બોલે કે નહિ?
ધરી પ્રેમની પાંખો, ઊડું હું ગેગનના આકાશમાં;
તુજને હું રાતો દિન પોકારૂં, તોયે બોલે કે નહિ?
આંસુના દરિયા વહાવી, બિસ્તરો તજાવતી;
રાત–દિન હા! હા! પોકારૂં, તોય બોલે કે નહિ?
દિમાગના પ્યાલો કરી, ખૂની શરાબી હું ધરૂં;
એ પ્રેમથી જીવન પીવાડું, તોય બોલે કે નહિ?
આંખડીની પાંપણે, પાલવ પથારી પાથરી પાદમાં;
રજ લોટતી રડીને પોકારૂં, તોય બોલે કે નહિ?
આ જીગર ચીરી રોમે રોમે, મૂર્ત્તિ તુજ હું ખડી કરૂં;
હનુમંત થાઉં તું. પ્યારા હજુ કે બોલે નહિ?

(૧૯૮૨)—નાથ કસે ગજકો બંદ છોડાયો—

પ્રભુ તોરે નામકી લેકે મોહે લાગી, છોડ દુનિઆ ભયાહું મે ત્યાગી.
માત પિતા ઓર બંધવ શુનહે, માયા કે અનુરાગી.
છોડ દીઓહે પ્રપંચ એ મનસેં, ભકિત લેત તોરી માગી.

(૧૯૮૩)—પ્રભુની પ્રેમજ્યોતિ.—

વિલોકી મોહિની મૂર્તિ! હૃદયમાં જે વિરાજે છે!
સકળમાં સ્નેહની સ્ફૂર્તિ! શ્રીહરિના નાદ ગાજે છે!
જગતને વામ કરધારી, પ્રણય સર્વત્ર વિસ્તારી;
ઉઘાડી મોક્ષની બારી, અજબ એ શકિત સાજે છે!
જગતને જ્યોતિમાં જોડી, બિસ્તો પ્રેમપ્રેમનો ખોડી;
પડદા સ્વાર્થના તોડી, અભેદાનંદ ગાજે છે!
ક્યાંવિણુ સાધના 'ૐ'ની, જશે સહુ વ્યાધિઓ શાની?
પરમસત્તા પ્રભુતાની, જીગર ઉદ્ધાર કાજે છે!
જગતજ્યોતિ જલે જેની, ધરા ધૂની ધખે જેની;

ધરી સુરત સદા તેની, અલખ રત્નો નિવાજે છે !
જગતની આંખ મીંચીને, હૃદયચક્ષુ ઉઘાડીને;
નિહાળી દિવ્ય લિલાને, હૃદયમાં દેવ રાજે છે !

(૧૯૯૪)—રેખતો—

કારીદ લાદે ખબર મારકી આ જાનેકી,
જાન જાતી હે મેરી હીજરીમે દીવાનેકી.

(૧૯૯૫)—સ્વદેશી મંત્ર—

પર હસ્ત દઈ પર રત્ન સુખે, ધૂળ લઈ ધન આપીયું મૌન મુખે !
દઈ કંચન મોતીની માળ અરે ! લઈ કંકર-કાચ શું રાચો હરે ?
પર પોકળ દંભના જ્યોતી પરે, થઈ અંધ પતંગ શું દેહ દહે ?
પરવસ્ત્ર વીંટયાં શરીરે શરીરે ! પર દૂષિત ભાવ પ્રવિષ્ટ ઉરે ?
પર દીપ-શિખા નગરે નગરે ! તમે સૂર્ય છતાં વસતા તિમિરે !
પરદેશ દવા ઉપચાર વધ્યાં; પર અન્ન-જળે તનુ પોષિ રહ્યાં.
પર આપણ-આસન આનંદમાં, કરતા-કરતા તનમાં, મનમાં !
નથી કંઈ સ્વીયતા-ઇયતા શરીરે, તમે જે તિમિરે હજી તે તિમિરે.

(૧૯૯૬)—ગાયન—

અંજન પાળક ગ્રાળક દુખનો કુળ પૃથ્વીમાં તું એકલો
જ્યાં જોઇએ ત્યાં તાહારૂં નામ નહીં તુજ વણ કોઇ ખાલી ઠામ
આપે સરવેને આરામ ગુપ્ત રહીતું એકલો.

(૧૯૯૭)—વિધિની વક્રલીલા—

વિધિનું પાવું પીવું હમારે, ગતિ કંઇ થાય મતિ કંઇ ધરે ! ટેક.
ચઢવું ગિરિ ઉપર, પડવું પાતાળે, ચઢતો-પડતો વિધિના તારે ! વિ.

(૧૯૯૮)—ગઝલ (બેહાગની)—

મૃગ લોચની ગજગામની ઓ કામની સુંદર.
ચંદ્રવદની કામ કદળી અધર પરવાળા માન,
રસીક રસીલા માહેરી ક્યારે કરાવીશ પાન.

(૧૯૯૯)—હમારી તુંજ છે આશા—

બધામાં તું રહ્યો વ્યાપી, બધાની તુંજ છે આશા !
નિરાશા જ્યાં બધે વ્યાપી, હમારી તુંજ છે આશા !
અજ્ઞાનો આ મહાસિંધુ, દુઃખનો ઘોર ગર્જનાથી;
પછાડા છો રહ્યા મારે, હમારે તુંજ છે આશા !
પ્રભુ છે પ્રેમનો સિંધુ, પ્રભુ છે દાનનો બંધુ;

જગતના પ્રાણુને વન્દુ, હમારી તુંજ છે આશા !
તપેલાની શીતલતા તું, મલીન મનની વિમળતા તું;
તને લખ શાન્ત ઉર થાતું, હમારી તુંજ આશા !
દુઃખનું શાંતિ સ્થળ છે તું, તૃષિતને છે સુધાજળ તું;
વિરાગીના વિમલ આત્મા ! હમારી તુંજ છે આશા !

(૨૦૦૦)—ભગવદ્ ભજન—

જગતમાં જન્મ્યો તેજ પ્રમાણુ, ભજે જે ભાવ ધરી ભગવાન.
લગાવે ત્રિકમજીથી તાન, ગજાવે ગગન કરી ગુણગાન—જગતમાં.
હરિપદ ધાયો તે જન ડાહ્યો, સર્વ કમાયો સા .
જગદાધાર જપે નિશિવાસર, થાય સહજ દિદાર—જગતમાં.
ગરલ ભરેલા ભવસાગરમાં, ભક્તિ સુધારસ ધાર.
પાન કરે તે અમર બને જન કહી શાસ્ત્રનો સાર—જગતમાં.
સારંગપાણી સેવો નિશદિન, સુત વિત જુઠાં જાણ;
મિથ્યા માયા મોહ મમતા આ, આખર નરકની ખાણ—જગતમાં.
કરે જે ભક્તિ રસનું પાન, ધરે જે ધરણીધરનું ધ્યાન.
ખરે તે જન છે દેવ સમાન, દેવ પણ તેને દેતાં માન—જગતમાં.

ખાસ ઉપયોગી નવીન નોવેલો.

કઠોર કચ્છી કે ઉછળતું મુડદું ભાગ ૧ લો.	૨-૮-૦
,, ,, ભાગ ૨ જો.	૩-૦-૦
સુધારાનો સાર કે કીસ્મતનો પ્રહાર.	૧-૮-૦
કાબુલના કાળા મેઢાં.	૧-૮-૦
બેરાગે ઇશ્ક યાને સંસારનો સાથી.	૨-૦-૦
શાહજાદી શહેરા.	૧-૪-૦
નરકી સામે ઇટાલીયન કાવતરૂં.	૧-૪-૦
ખલીફ હારૂન અલ-રસી.	૧-૮-૦
ઇસલામન સાચા મોતી.	૦-૧૨-૦
હનુમનની મુર્તી.	૧-૮-૦
ખુની બેગમ.	૧-૮-૦
દરીયાની ડાકણ.	૨-૦-૦

હમારૂં નવું પ્રાઈસલીસ્ટ

મહાકાળી ખડ્ગ—આ નવલકથા અદ્ભુત બનાવો ભરપુર હોઇ વાંચકની જીજ્ઞાસા વધારે છે પાકું પુઠું રૂ. ૨-૮-૦

અલ્લાઉદ્દીનનો ઉદય—આર્ય સન્નારીઓના શિયળનું રક્ષણ કરવા માટે તે વખતના રજપુત રાજાઓ પોતાનો કેવો આત્મભોગ આપતા તેનું વર્ણન ઘણુંજ રસિક છે. પાંચ ચિત્રો છે પાકું પુઠું કીં. રૂ ૨ાા

કુતરો કે કાળ?—ડિટેકટીવ પોતાના કાર્યમાં જે ચતુરાઇ, બહાદુરાઇ અને કુશળતા વાપરે છે. તેની ખુબી ઓરજ છે પાકું પુઠું મુલ્ય રૂ. ૨)

કમનસીબ લીલા (ભાગ ૧-૨)—આ નવલકથામાં સાંસારિક ઘટનાઓ તાદ્દશ્ય દ્દષ્ટિ સમક્ષ ઉભીજ હોય એવું વર્ણન આલેખવામાં આવ્યું છે આજેજ મંગાવો અને જુવો બન્ને ભાગનું પાકું પુઠું કીં. રૂ. ૪ાા

મધુર મિલન—તમારી પત્નીને આ નવલકથા વંચવો તમે વાંચો પ્રેમ દિવ્યતા શીખો અને તમને પૃથ્વીપર સ્વર્ગ દેખાશે. કિ. રૂ. ૨-૮-૦

કલંકિત કાઉન્ટેસ યાને ખુની કોણ? (ડિટેકટીવ નોવેલ) પ્રેમને લક્ષ્મીને તુચ્છ ગણવાની દિવ્યપ્રવૃત્તિ. હૃદયની કુમાશ અને

પ્રેમાળ હૃદયનું માધુર્ય ઘડીભર પ્રેમના રસપુર્ણ હોજમાં સ્નાન કરાવશે કિ. રૂ. ૩.

સૌન્દર્ય વિજય—(ભાગ ૧-૨-૩-૪-૫) રેનોલ્ડઝનાં રાયલાકિસ પ્લોટનું અક્ષરસહ ભાષાન્તર વાર્તા મનોહર અને ચિત્તકર્ષક છે પાકું પુઠું પાંચે ભાગની કિ. ૧૨ાા

દશલાખનો દલ્લો અથવા રત્નકંકણ ડીટેકટીવ વારતા રસ પુર્ણ અને રોમાંચ ઉપજાવે તેમ છે. કિ. ૨ાા

કલંકિત કુમારીકા—ડીટેકટિવ વારતા અસંખ્ય રસિક વિષયોથી ભરપુર છે. પાકું પુઠું કિ. ૨ાા

સુન્દર અને વિદ્યાનંદ—આ નવલકથામાં તેના વિદ્વાન લેખકે સાંસારિક ઘટનાઓનું આબેહુબ આલેખન કર્યું છે પાકું પુઠું કિ. ૧ાા

મધુર મધુરી અથવા **મુમ્બઈની મોહિની**—રસમય અને ચમત્કારીક બનાવોથી ભરપુર ચાર ચિત્રો સહિત પાકું પુઠું કિ. ૨.

પંદર લાખપર પાણી—શ્રીમંત ગૃહસ્થે પોતાના દીકરાને આપેલો પંદરલાખ રૂ. વરસો ફક્ત એક વર્ષના અરસામાં કેવી રીતે ઉડાવી નાખ્યો ? પાકું પુઠું કિ. ૧ા

રત્નમંજરી—આદિથી અંત પર્યંત આધ્યાત્મિક જ્ઞાન પ્રદેશમાં વિચરી, માયા—પટને છિન્ન ભિન્ન કરી પરમપદમાં નિયોજી વિલીન થાય છે કિ ૨.

બેગમમહાલ—(ભાગ ૧-૨)—આ નવલકથાના માધુર્યનું વર્ણન માત્ર શબ્દોથી થાય તેમ નથી આજેજ વાંચો બન્ને ભાગની કિ. ૪

કામાંધ કામીની ડિટેકટિવ વારતા એક ચોર એવું સરસ કામ બજવી બતાવે છે કે, તેની બહાદુરી માટે 'વાહ વાહ' કર્યા સિવાય રહેવાતું નથી પાકું પુઠું કિ. ૨ાા

ભકતાણી કે ભામટી ?—આમાં ચાલુ જમાનાનો સારો ચિતાર આપ્યો છે હાસ્યરસ પણ ભરપુર છે. પાકું પુઠું કિ. ૨

બગદાદનો બાદશાહ–શયતાનિતથી ભરેલી સુંદરીઓ સંસારમાં કેવા અનર્થો કરે છે એ ખાસ વાંચવા લાયક છે. પાકું પુઠું કિ. ૨ાા રૂ

રાણી વ્રજસુંદરી—બ્રાહ્મણ કન્યામાંથી રાજરાણી થઇ પતિ કાળા પહાડની સામે રણભૂમિમાં કુદી પડવું આદિ ઘટનાઓથી ભરપુર કીં. રૂ. ૨ા

ભયંકર ભેદ રેનોલ્ડઝકૃત ફેસ્ટનુ અક્ષરસહ ભાષાંતર કર્તા નારાયણ વાસનજી ઠક્કુર સચિત્ર (ભા. ૧-૨ પાકું પુઠું કિ. રૂા. પા.

રમણી કે રાક્ષસી ?—અબળા જ્યારે ઉન્મત્તબની જાય છે. ત્યારે પોતાના વિકારની તૃપ્તિ માટે તે કેવા ભયાનક કૃત્યો કરે છે ? કિ. ૨ાા રૂ.

નાદીરનો દોરદમામ નારાયણ વીસનજી ઠક્કરકૃત નવલકથા કિ. રૂ. ૨॥

મારી ભયંકર સંસારયાત્રા એક નિરાધાર અબળાનો આર્તનાદ! ઠક્કુર નારાયણકૃત સામાજિક નવલકથા ખાસ વાંચવા યોગ્ય છે. કિ. ૨॥ રૂ.

લતા અને લલીત ભાગ ૧ થી ૫ (સચિત્ર) આ વાર્તાનો દરેક ભાગ અત્યંત રસિક તથા મનોહર છે આ વારતા આનંદ સાથે સદ્‌પદેશથી છલોછલ ભરેલી છે. પાકું પુઠું કી. રૂ. ૮।

કાશ્મીર અને કેસરી—(બીજી આવૃત્તિ) પૃષ્ઠ ૨૭૦ પાકું પુઠું કિં. ૧॥ રૂા.

પિશાચ મંદિર ભાગ ૧-૨—(સચિત્ર) રેનોલ્ડઝ કૃત ઓઝસ્કરયુંનું ભાષાન્તર પૃષ્ઠે પૃષ્ઠે જીજ્ઞાસારસની જાગે કે સરિતાજ વહે છે. કિ. ૬. રૂ.

ભાગ્યચક્રનો મહામંત્ર—આ સચિત્ર નવલકથા અનેક ઘટનાઓથી ભરપુર પાકું પુઠું કિ. ૨ રૂ.

દગાબાજ દુનીયા સચિત્ર—વારતાની વસ્તુ સંકલના એવી અદ્ભુત, પરંતુ સંભવિત છે કે, પ્રત્યેક પૃષ્ઠે વાંચકની જીજ્ઞાસા વૃદ્ધિગત થાય છે. કિં. રૂ. ૨।

કંગાલ કેદી અથવા સ્નેહ બંધન—(સચિત્ર) ભાગ ૧-૨ આ નવલકથા અનેકવિધ આકર્ષણીય ઘટનાઓથી પરિપૂર્ણ છે. પાકું પુઠું કી ૪॥

ભાગ્યદેવીની ભયંકરતા—પ્રત્યેક હિંદુ સ્ત્રીને આ નવલકથા વાંચવાની ખાસ ભલામણ છે. ચાર સુંદર ચીત્રો, પાકું પુઠું કી ૧॥

પિશાચિની કે પ્રેમદા?—ભુતપ્રેતના ભયંકર ઉપદ્રવના લીધે ઉપજતું ભ્રમમૂલક દુઃખ, વીગેરે ઘટનાઓ રસિક છે. કિ. ૧॥

સ્વર્ગમાં શયતાન—આ નવલકથા અનેક રસિક ચમત્કારીક, અને આકર્ષક ઘટનાઓથી ભરપુર છે. પાકું પુઠું કી. ૧॥

મૃગલોચની અથવા માયાપ્રાબલ્ય—ભાગ ૧ થી ૧૦ આ નવલકથા વાર્તાપ્રિય વાંચકોને એક વખત વાંચવાની અમે ખાસ ભલામણ કરીએ છીએ આજેજ મંગાવો. કિ. રૂ. ૨૧

રાજનૈતિક ષડયંત્ર—વિસ્મયકર અને ચિત્તહર ઘટનાઓથી પરિપૂર્ણ. પ્રત્યેકને આ નવલકથા વાંચવાની ખાસ ભલામણ છે. પાકું પુઠું કી. ૧।

રણઘેલા રજપુતો—સતીઓનું શુરાતન ભાગ ૧–૨ જો. રજપુતોના વીરતા, અને કર્તવ્ય પરાયણતાને માટે આ વાર્તા છે. બન્ને ભાગની કી. ૪૧

મધુ—માલતી ભા. ૧–૨– આ સામાજિક નવલકથામાં સામાજીક વિષયોનું ઘણું રસિક આલેખન કરેલું છે. પાકું પુઠું કિં ૩–૦–૦

મનોહારિણી માયા—આ નવલકથાની વસ્તુસંકલના એટલી બધી રસિક છે કે એક વખત વાંચવા લીધા પછી પડતું મુકાતું નથી પાકું પુંઠું કિ. ૧ાા રૂ.

તારાસુંદરી– આર્ય બાળાઓની ધર્મિકતા તથા કઠારમાં કઠોર સંયોગમાં પણ તેમના પાતિવ્રત કશકુળતા જોવી હોય તો વાંચો કી. ૩

સંસારસંગ્રામ ભાગ ૧–૨—ધર્મપરાયણા સાંચી બા અડગ અને અચલ રીતે પતિભક્તિમાં લીન રહે છે, આની સર્વ વીષયો અપૂર્વ છે. કી. ૩

પરાક્રમની પતાકા (ડીટેકટિવ) જાપાનના પ્રિન્સે ભેદી ખુન શી રીતે કર્યાં તથા તેનો પત્તો છેવટ સુધી શા કારણથી ન મળ્યો વાંચો પાકુ પુઠું કી ૨ાા રૂ.

ભવાનીનો ભોગ ભા. ૧–૨—રજપુત બાલીકાઓના ધીર વીરતાનાં બનાવો વાંચતાં આંખોમાંથી ચોધાર આંસુ વહેવા માંડે છે. પાકું પુઠું કી. ૩ાા

ગોરા—ડાંકટર રવીન્દ્રનાથની પદલાલિત્યવાળી અને ભાવનામય લેખિનીથી લખાયેલા ગ્રંથની પ્રસંસા કરવાની જરૂર નથી. પાકુંપુઠું કી. ૩ા

સંસારીમાયા—(સચિત્ર) આ સામાજિક નવલકથામાં મનુષ્ય જાતિના ભાવ, વીકાર, ચારીત્ર વગેરેનું સુંદર વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. પાકું પુઠું કી. ૩–૦ ૦

કંચન—(ભાગ ૧–૨) "આનંદસહીત ઉપદેશ મેળવવું આ નવલકથા સર્વોત્કૃષ્ટ સાધન છે. મૂલ્ય પાકું પુઠું કી. ૩–૦–૦

નૌકાડુબી—કિંવા આશ્ચર્યઘટના જગવીખ્યાત કવીન્દ્રસર રવિન્દ્રનાથ ટાગોરકૃત નૌકાડુબીનુ શબ્દશ ભાષાન્તર છે. પાકું પુઠું ૩

ભેદી ખજાનો—ડાટેકટીવ વારતા ખૂની કોણ છે? ચોર કોણ છે. અને જાસુસ કોણ આખર સુધી સમજાતુંજ નથી પાકું પુઠું કી. ૨ાા રૂ.

ભેદી ખુન—ડીટેકટિવ વારતા ખરો ખૂની કોણ છે અને ખૂનનો આરોપ કોનાપર આવી પડે છે, વિગેરે અદ્ભુત બનાવોથી ભરપૂર કી ૨ા

આગેશયતાન (તરવારનું તુફાન)—એક શયતાન લુંટારાના ભીષમ કાવત્રાં આદિ વીષયો વાંચતાં ચક્ષુઓમાંથી અશ્રુજળની વૃષ્ટિ થાય છે. કી. ૨૫ રૂ.

કિશોરસિંહ અથવા દુઃખનો પહાડ—(ભાગ ૧–૨–૩) રેનોલ્ડઝકૃત કેનેથનો અનુવાદ ઘણા ઘણા રોમાંચકારક બનાવોથી આ વાર્તા ભરપુર છે પાકું પુઠું ત્રણે ભાગની કીં ૮ રૂ.

તરૂણ તપસ્વિની—ભાગ ૧–૨ સચિત્ર સાધુના વેશમાં ફરતાં સયતાનો કેવી પ્રપંચ જાળ પાથરી ભોળા મનુષ્યોને ભરમાવે છે. પાકું પુઠું કિ. ૫ા રૂ.

વસંત વિજય ભા. ૧–૨–૩ **ચડતી પડતીનો ચમત્કાર** એક નિષ્ઠુર હૃદયના દંપતીનાં રાક્ષસી કુકર્મોનો અસરકારક ચીતાર. કી. ૮–૪–૦.

કાળરાત્રિનું ખુની ખંજર—(ભાગ ૧–૨) ધર્મનીતી. સત્ય અને સ્વદેશપ્રીતી વગેરેનો અસરકારક ઉપદેશ આપેલો છે. કી. ૫–૦–૦.

કુસુમકાન્ત (સંસાર શેત્રંજ)—સતી સાધ્વી સ્ત્રીઓ સતીત્વને કેવી રીતે નીભાવે છે, આદી સર્વ વીષયોનું ઉજ્જવલ ચીત્ર મૂલ્ય રૂ. ૨ા

આ પુસ્તકના પાના ૯૭ થી ૨૭૬ સુધી સુરત લીમડાચોકમાં આવેલા 'નારાયણ' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં મંગળદાસ લલ્લુભાઇ બુકસેલરે છાપ્યાં અને બાકીના પાના ૧ થી ૯૬ અને ૨૭૭ થી ૪૬૮ સુધી 'સુરત બસાનપુરી ભાગળને નાકે આવેલા શ્રી 'અનાવિલ' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં ગોવિંદ[illegible] ડાહ્યાભાઇ નાયકે છાપ્યાં.